VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA ESCOBAR

VIAȚA MEA ALĂTURI DE PABLO

VICTORIA EUGENIA HENAO

DOAMNA ESCOBAR

VIAŢA MEA ALĂTURI DE PABLO

Traducere din limba spaniolă

ANCA ELENA COMAN

EDITURA LITERA
Bucureşti, 2021

Victoria Eugenia Henao

Mi vida y mi cárcel con Pablo Escobar

El testimonio de la esposa del narco más peligroso del mundo

Latin American Rights Agency – Grupo Planeta

Editura Litera

Tel.: 0374 82 66 35, 021 319 63 90; 031 425 16 19

e-mail: contact@litera.ro

www.litera.ro

Doamna Escobar

Viaţa mea alături de Pablo

Victoria Eugenia Henao

Traducere din limba spaniolă:

Elena-Anca Coman

Editor: Vidraşcu şi fiii

Redactori: Ramona Ciortescu, Georgiana Harghel

Corector: Olimpia Băloi

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare şi prepress: Ana Vârtosu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

Henao, Victoria Eugenia

Doamna Escobar. Viaţa mea alături de Pablo /

Victoria Eugenia Henao; trad. din lb. spaniolă

de Elena-Anca Coman – Bucureşti Litera, 2021

ISBN 978-606-33-6844-8

ISBN EPUB 978-606-33-7287-2

I. Coman, Elena-Anca (trad.)

821.134.2

Copiilor mei, Juan Pablo şi Manuela, pentru curajul

şi puterea de a fi suportat violenţele atroce provocate

de tatăl lor şi izolările oribile din copilărie.

Nurorii mele, Ángeles, pe care o consider ca pe o altă

fiică de la Dumnezeu; îi mulţumesc pentru

afecţiunea şi loialitatea ei necondiţionate.

Nepotului meu, Juan Emilio, care îmi dă

puterea şi inspiraţia necesare pentru a depăşi totul;

pentru acea legătură magică de plenitudine cu viaţa mea.

Părinţilor mei, familiei mele, profesorilor mei, prietenelor

şi prietenilor mei şi celor care m-au ascultat în fiecare noapte

şi mi-au citit scrierile, respectându-mi tăcerea şi lacrimile.

Mulţumesc tuturor pentru dragostea

voastră nemărginită şi constantă.

Prolog

„Cum de aţi putut dormi cu acel monstru?”, m-a întrebat una dintre victimele soţului meu, Pablo Escobar. „Aţi fost complice sau victimă? De ce n-aţi făcut nimic? De ce nu l-aţi părăsit? De ce nu l-aţi denunţat?”

Probabil sunt aceleaşi întrebări pe care mii de oameni şi le pun cu privire la mine. Răspunsul este: pentru că îl iubeam. Şi, deşi pentru unii nu este suficient, adevărul e că acesta a fost motivul pentru care i-am rămas alături până în ultima clipă a vieţii sale, în ciuda faptului că, de nenumărate ori, nu am fost de acord cu acţiunile şi deciziile lui.

L-am cunoscut pe Pablo Escobar la vârsta fragedă de 12 ani, pe când el avea 23. A fost prima şi singura dragoste din viaţa mea. M-am căsătorit religios cu el, convinsă că jurămintele de nuntă sunt respectate. Am fost crescută la ţară, în mijlocul unei culturi machiste, în care femeile erau învăţate să-şi asculte soţii fără să pună întrebări.

Am crescut modelată de Pablo să fiu soţia şi mama copiilor lui, să nu pun întrebări sau să-i pun la îndoială comportamentul şi să mă fac că nu văd. Mi-am luat bacalaureatul după ce am născut primul copil şi, din acel moment, viaţa s-a concentrat în jurul soţului meu până în ziua în care a murit.

Am îndurat multe: amante, manifestări necontrolate, umilinţe, minciuni, singurătate, violări de domiciliu, ameninţări cu moartea, atentate teroriste, tentative de răpire a copiilor mei şi chiar perioade lungi de izolare şi de

exil. Toate acestea din dragoste. Bineînţeles, au existat multe momente în care am ezitat dacă să continui sau nu. Dar n-am fost în stare să-l părăsesc, nu doar pentru că-l iubeam, ci şi de teamă, neputinţă şi din cauza incertitudinii în privinţa vieţii mele şi a copiilor mei fără el. Mi-a fost teamă chiar şi de posibilitatea ca nu cumva cel mai periculos om din Columbia să-mi facă rău dacă mă îndepărtam de el.

În 1984, când situaţia noastră a devenit foarte complicată din cauza asasinării ministrului de Justiţie, Rodrigo Lara Bonilla, şi în următorii nouă ani, am trăit în panică, deoarece Pablo nu a cântărit consecinţele faptelor sale şi, cu atât mai puţin, efectele acestora asupra propriei familii. Nechibzuinţa care a pus stăpânire pe el nu permitea discuţii, nici reproşuri şi, cu toate acestea, tot n-am avut puterea necesară să-l părăsesc atunci când mulţi au făcut-o.

În fiecare zi, de la sfârşitul anilor 1980 şi începutul anilor 1990, a fost o chestiune de viaţă şi de moarte pentru toţi columbienii, ostatici ai unui război care ne-a inclus şi pe mine, şi pe copiii mei; a fost o adevărată provocare să evităm barbaria dezlănţuită de soţul meu.

O maşină-capcană cu 700 de kilograme de dinamită a explodat la uşa casei noastre în timp ce noi dormeam. Aşa a început sângerosul război narcoterorist, în care ţinta principală a duşmanilor soţului meu am fost noi. Am supravieţuit printr-o minune, dar începând din acel moment singura opţiune a fost să aşteptăm deciziile lui Pablo referitoare la cum, când şi în ce direcţie să ne mişcăm.

Când mi-am dat seama cât de departe fusesem de realitatea atât de cruntă care ne înconjura, era deja prea târziu. Eram foarte tânără, naivă şi nu vedeam realitatea, de aceea am cedat; de multe ori am fost foarte nepăsătoare, dar asta s-a întâmplat întotdeauna din pricina ignoranţei celui care n-are dreptul să privească, să-şi spună părerea, să decidă, să aleagă sau să pună întrebări.

Ultima perioadă din viaţa lui Pablo a fost guvernată de singurătate; era înconjurat de mulţi oameni, dar avea puţini prieteni. Voracitatea sa şi ambiţia nemăsurate l-au făcut să piardă controlul. Gândea singur, lua hotărâri singur, devenise stăpânul vieţilor noastre şi punea stăpânire cu violenţă pe viaţa oricui îi ieşea în cale. N-am avut suficientă putere să-l înfrunt, deşi de multe ori i-am făcut reproşuri pentru comportamentul său. Nu m-a ascultat niciodată.

Viaţa mea şi a familiei mele au luat o cu totul altă întorsătură după moartea lui. Din acel moment, a trebuit să negociez pentru vieţile noastre cu duşmanii lui, să stabilesc cu statul o cale de ieşire, să ne schimbăm identităţile din punct de vedere legal, să caut o ţară care să ne primească şi să văd cum aveam să o scot la capăt cu copiii şi cu nora mea.

Dragostea pentru ei a scos la iveală puteri nebănuite, iar asta mi-a permis să fac lucruri la care nu m-am gândit niciodată. Dar mi-am dat seama şi de faptul că, orice am fi făcut, eu şi copiii mei aveam să fim în continuare identificaţi drept familia lui Pablo Escobar şi aveam să ducem până în mormânt povara prejudecăţilor sociale.

Juan Pablo Escobar, în prezent Sebastián Marroquín, a decis să înfrunte lumea, în 2009, cu documentarul Pecados de mi padre (Păcatele tatălui meu), în care a cerut iertare pentru crimele lui Pablo. Prin publicarea cărţilor sale, Pablo Escobar, mi padre şi Pablo Escobar in fraganti, a vrut să spună povestea noastră, singura lui intenţie fiind aceea de a nu se mai repeta, de a nu fi exemplu pentru ceva. Curajul fiului meu m-a impulsionat să-i calc pe urme şi, cu ajutorul lui, m-am hotărât să povestesc şi eu ce am simţit şi am trăit în acea perioadă.

Mi-au trebuit 25 de ani să mă pot ridica, să ies din izolare şi să înving teama, pentru a povesti cu propriile cuvinte cum a fost viaţa mea alături de Pablo Escobar. Deşi am trăit mulţi ani alături de el, de-abia în urma documentării pe care am făcut-o pentru această carte am început să conştientizez şi să înţeleg pe deplin ce s-a întâmplat în vieţile noastre. Pentru asta a trebuit să înving frica de a fi judecată greşit şi să accept incertitudinile multor persoane care m-au rugat să nu o fac, să las lucrurile aşa. Consider însă că mi-am asumat un drum fără întoarcere, pentru că am vrut să las în urmă atâţia ani de tăcere. A devenit o necesitate pentru mine să-mi spun povestea.

Acum, privind cu detaşarea şi cu înţelepciunea pe care mi le-a oferit trecerea anilor, am urmărit din nou cu atenţie acel documentar şi-mi dau seama de responsabilitatea şi de iresponsabilitatea mea, de reuşitele şi de greşelile mele.

Documentarea pentru scrierea acestei cărţi m-a ajutat să descopăr că nu ştiam prea multe despre soţul meu; într-o asemenea măsură încât în multe situaţii îmi este total necunoscut, iar în altele mă simt sincer îngrozită.

Când a terminat de citit textul, fiul meu a comentat că el credea că ştie aproape totul despre tatăl lui, dar a recunoscut că această carte avea să schimbe în rău imaginea şi viziunea pe care le avusese despre el.

Acest proces a fost dureros şi nu au lipsit lacrimile, pentru că m-a determinat să pun sub semnul îndoielii multe dintre deciziile mele şi să meditez la ceea ce am făcut şi am omis. Scrisul a fost un catharsis, o călătorie profundă spre cercetarea acestei poveşti, care a sfâşiat inimile a mii de familii.

În tot acest timp, am început să pătrund în memoria persoanelor care au îndurat oroarea războiului narcotraficului. Simt o tristeţe şi o ruşine infinite pentru durerea enormă pe care a provocat-o soţul meu şi, în acelaşi timp, îmi pare rău că acţiunile sale au lăsat sechele grave asupra copiilor mei şi, de asemenea, asupra mea.

Foarte puţini mă recunosc ca María Isabel Santos. Nu mă privesc ca pe o femeie, ci ca pe extensia în timp a răutăţii soţului meu. Mă trag la răspundere pentru faptele lui, fără să conteze eforturile mele, nici lupta mea ca mamă ce are grijă de familia ei. Trecutul ne urmăreşte şi fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace. Sunt, şi sper ca de acum încolo să nu mai fiu cunoscută ca, „văduva lui Pablo Escobar”.

În cele peste 400 de pagini ale acestei cărţi, cititorii vor întâlni o femeie foarte diferită de cea pe care au descris-o cei din presă, filmele sau serialele TV. Sunt o fiinţă umană care a făcut progrese într-un proces de transformare, fiind conştientă că eu şi copiii mei vom purta veşnic un nume de familie asociat inexorabil cu răul.

Deşi legea îmi dădea dreptul, ca soţie, să nu-l denunţ pe tatăl copiilor mei, ştiu că viaţa asta nu-mi va fi de ajuns pentru a cere iertare că nu mi-am părăsit şi denunţat propriul soţ. Am fost îndrăgostită de el şi, pentru aceasta, am făcut tot ce am putut ca să-mi apăr familia şi căsnicia. Este, poate, absurd să-i cer cititorului înţelegere pe parcursul relatării unei poveşti care, în sine, este de neînţeles.

Doar cine a iubit orbeşte şi necondiţionat, aşa cum am făcut-o eu, ca soţie şi mamă devotată, poate privi din perspectiva mea personală şi intimă cum s-au petrecut nişte fapte pe care astăzi îndrăznesc să le dezvălui cu inima sfâşiată. Cer cu smerenie şi respect să fiu ascultată ca individ şi ca femeie. N-am pornit pe acest drum pentru a fi exonerată.

Pablo Escobar nu este vreun model de urmat; falsul erou pe care-l înfăţişează filmele şi serialele TV m-a motivat să spun adevărul, fără jumătăţi de măsură, pentru a evita cu orice preţ repetarea faptelor.

În plus, această carte se doreşte a fi rezultatul unei introspecţii fără precedent în viaţa conjugală a lui Pablo Escobar, la un sfert de secol de la moartea lui. Şi este, în acelaşi timp, un jurnal al unei călătorii fără întoarcere în cele mai întunecate profunzimi ale fiinţei sale şi ale vieţii mele alături de cel mai căutat bărbat, de cel mai crunt criminal din Columbia secolului trecut. Pentru toate acestea, pentru tot ce a făcut el, cer iertare.

Victoria Eugenia Henao

Epigraf

Relaţia mea astrală cu familia lui pablo escobar

4 decembrie 1994

— Alo. Cu cine vorbesc? am întrebat la telefonul meu mobil.

— Cu văduva, mi s-a răspuns la celălalt capăt.

— Văduva? Care văduvă? am zis sec, crezând că este o glumă.

— Cu văduva celui despre care ai spus în revista Semana că va fi ucis.

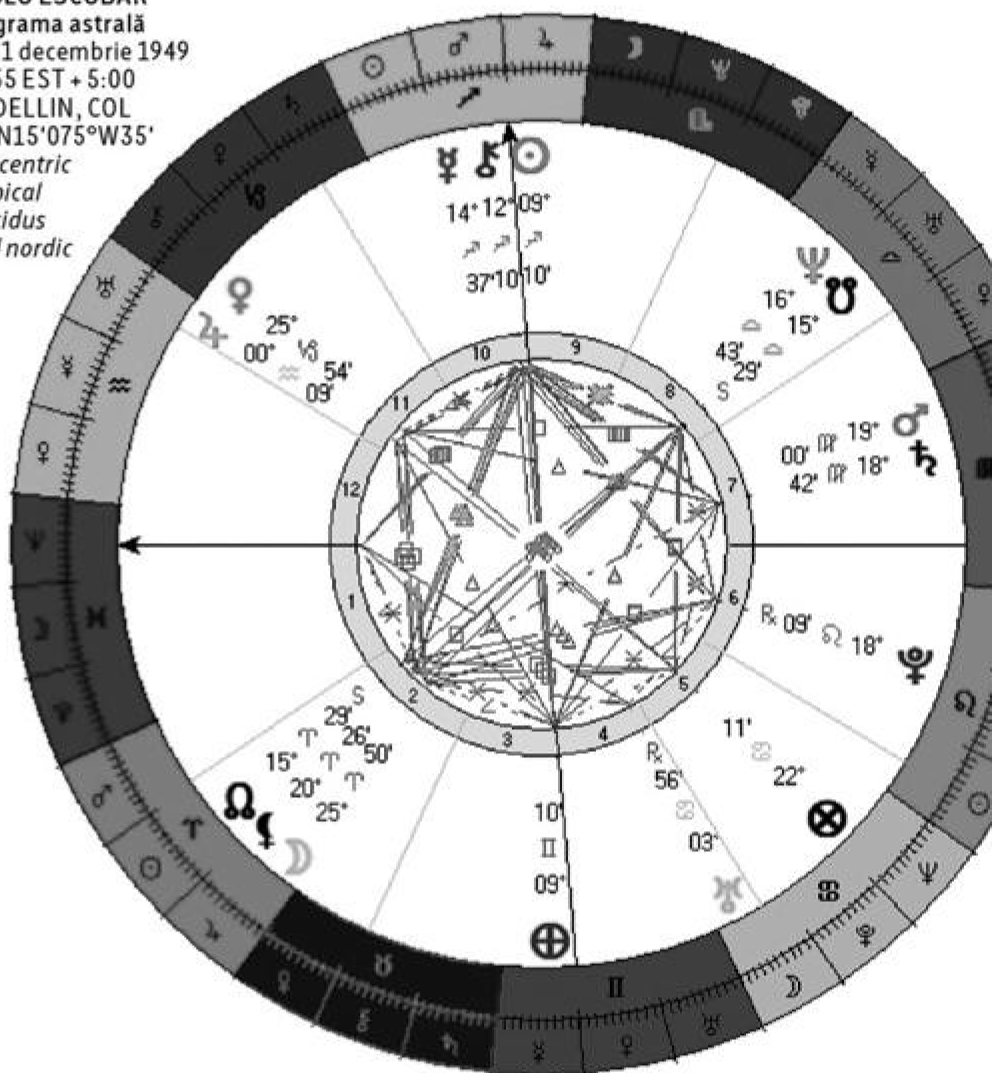
Dar această poveste a început în urmă cu vreo doi ani, când, ţinând seminare de astrologie la Fundaţia Santillana, condusă de fostul preşedinte Belisario Betancur, m-a interesat să aflu astrograma principalelor figuri ale ţării, printre care şi pe a lui Pablo Escobar Gaviria.

El s-a născut pe 1 decembrie 1949, cu doar o lună şi trei zile înaintea mea. În acea zi, la ora 11.55, doamna Hermilda Gaviria dădea naştere celui de-al treilea fiu. Cu aceste date puteam să-i interpretez diagrama astrală.

Din punct de vedere astrologic, diagrama astrală este ca o hartă de navigaţie a sufletului, ca un libret al unui cântăreţ de operă, iar în acest caz cântăreţul era Pablo Escobar.

Fireşte, n-am să descriu toate simbolurile hărţii sale, ci doar pe cele care sunt interesante pentru această relatare.

Pablo Escobar a fost Săgetător cu ascendentul în Peşti, una dintre cele mai dificile combinaţii ale zodiacului. Săgetătorul este recunoscut ca fiind semnul minţilor superioare… în toate aspectele. Iar Peştii se disting ca fiind semnul profunzimilor marine, acolo unde se petrec lucrurile pe care omul vrea să le ascundă. Săgetător-Foc şi Peşti-Apă – tot ce pot provoca la un moment dat al existenţei lor este un scurtcircuit.

Dar s-a născut şi cu cea mai frumoasă dintre conjuncţii: Venus, planeta iubirii şi Jupiter, binefăcătorul în Casa 11, cea a altruismului şi a ajutorului oferit aproapelui. De

asemenea, s-a născut şi cu cea mai rea dintre toate: Marte, război, alături de Saturn, moarte, în Casa 7, cea a singurătăţii şi a rivalilor cunoscuţi.

Nu l-a ajutat prea mult faptul că se născuse cu Luna în conjuncţie alături de Luna Neagră în Casa 2, cea a banilor, şi în semnul zodiacal Berbec guvernat de sângerosul Marte. Acel aspect mi se părea foarte riscant când era vorba despre căutarea siguranţei materiale. I-am explicat asta lui Gabriel García Márquez, laureat al Premiului Nobel, când, câţiva ani mai târziu, m-a intervievat pentru cartea sa Ştiri despre o răpire, publicată de grupul editorial Norma, în mai 1996.

3 iulie 1992

Datorită faptului că, de la vârsta de 14 ani, ţin un jurnal detaliat al vieţii mele, care ulterior avea să-mi folosească în meseria de astrolog, despre acea zi stau scrise în el următoarele: „M-am întâlnit acasă la María Jimena Duzán cu mai mulţi prieteni”. De ziarista María Jimena Duzán mă leagă nu doar o prietenie de peste 40 de ani la momentul scrierii acestui text, ci şi ceea ce ea scrisese despre moartea lui Luis Carlos Galán, care consulta astrele la acelaşi astrolog la care mergea şi ea: la mine. Se pare că lui Luis Carlos nu i-a fost de prea mare folos. Dar libretul este libret. Prietenii din acea seară erau funcţionari ai guvernului, întotdeauna atenţi la ce spun astrele, de când se făcuse procesul de pace cu M-19. Cu ei încă sunt prieten, de mai bine de 30 de ani.

În seara aceea, nu am avut o veste prea plăcută pentru ei. După calculele mele, Pablo Escobar urma să evadeze din închisoare. Le-am zis.

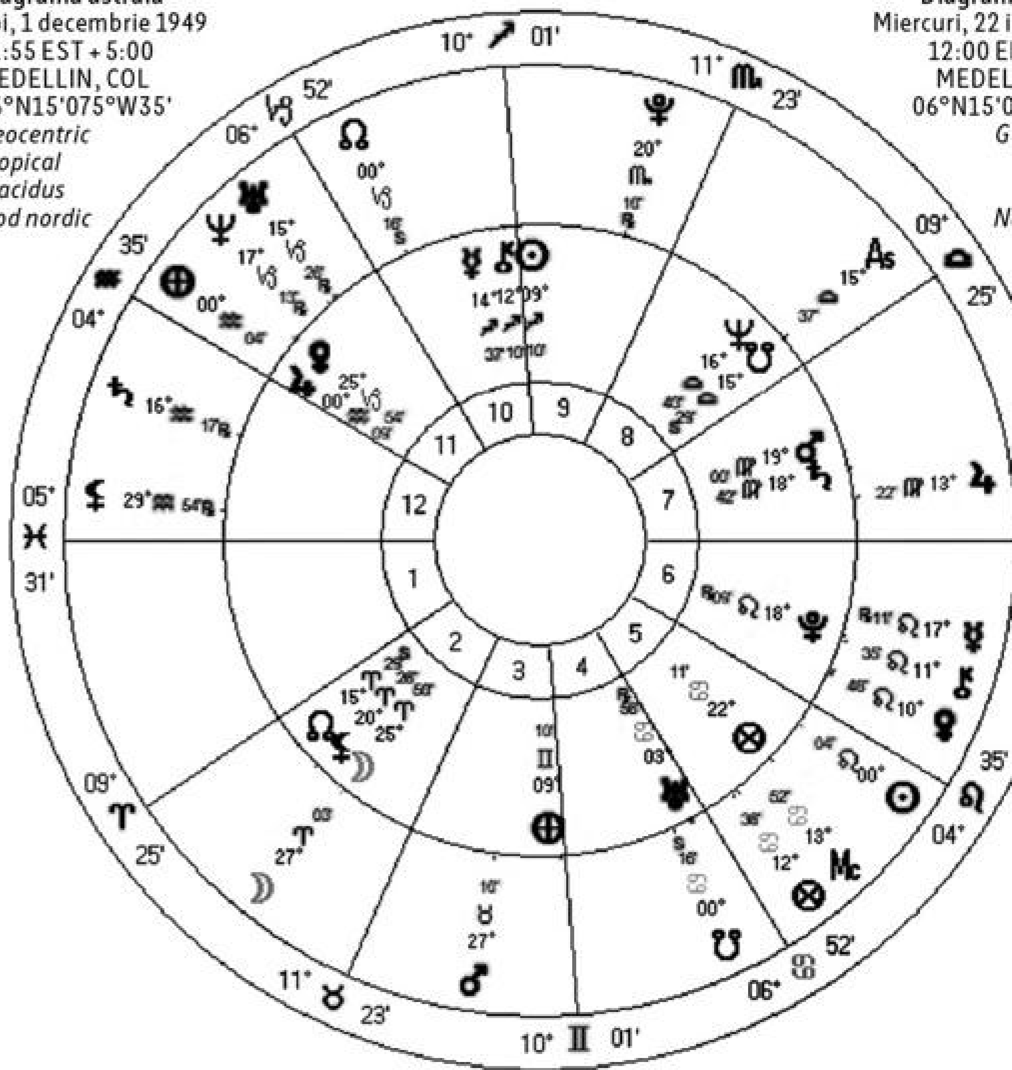
— De ce? a întrebat unul dintre ei, care stătea pe o canapea de culoare cenuşie.

— Păi, pentru că Jupiter-binefăcătorul tranzitează Saturnul natal al lui Pablo Escobar; iar dacă Saturn reprezintă moartea şi izolarea, Jupiter trebuie să-i deschidă porţile.

Şi aşa a fost.

Exact pe 22 iulie 1992, Pablo Escobar a evadat din închisoarea Catedrala. Jupiter, ca şi când ar fi ridicat degetul mare, trecuse peste Saturn, cu degetul mare în jos. La fel ca în arenele romane, unde poziţia degetului mare al împăratului decidea dacă gladiatorul trăia sau murea.

Nu este cazul să povestim cum a reuşit să evadeze, nici unde a stat cât timp a fost fugar.

Cercul interior
PABLO ESCOBAR
Diagrama astrală
Joi, 1 decembrie 1949
11:55 EST + 5:00
MEDELLIN, COL
06°N15'075°W35'
Geocentric
Tropical
Placidus
Nod nordic
PABLO ESCOBAR EVADEAZĂ DIN ÎNC
Miercuri, 22 i
12:00 E
MEDEL
06°N15'0

4 mai 1993

În aprilie anul următor, María Jimena m-a sunat să-mi spună că cei de la revista Semana voiau să-mi ia un interviu ca să afle cine avea să fie următorul preşedinte al Republicii şi ce avea să se întâmple cu Pablo Escobar. Într-adevăr, în acea zi am apărut pe coperta revistei Semana cu două afirmaţii: următorul preşedinte avea să fie Ernesto Samper, care avea să guverneze cu o protecţie sporită împotriva duşmanilor ascunşi, deoarece îl avea pe Jupiter, protectorul, în Casa 12, cea a duşmanilor ascunşi. Dar asta este o altă poveste.

Şi le-am mai spus celor care mi-au luat interviu că Pablo Escobar avea o întâlnire cu moartea înainte să se încheie anul. Ceea ce însuşi Pablo a gândit şi a spus când a citit revista apare relatat de fiul său, Juan Pablo Escobar, în cartea lui Pablo Escobar, mi padre, publicată de Editorial Planeta în noiembrie 2014.

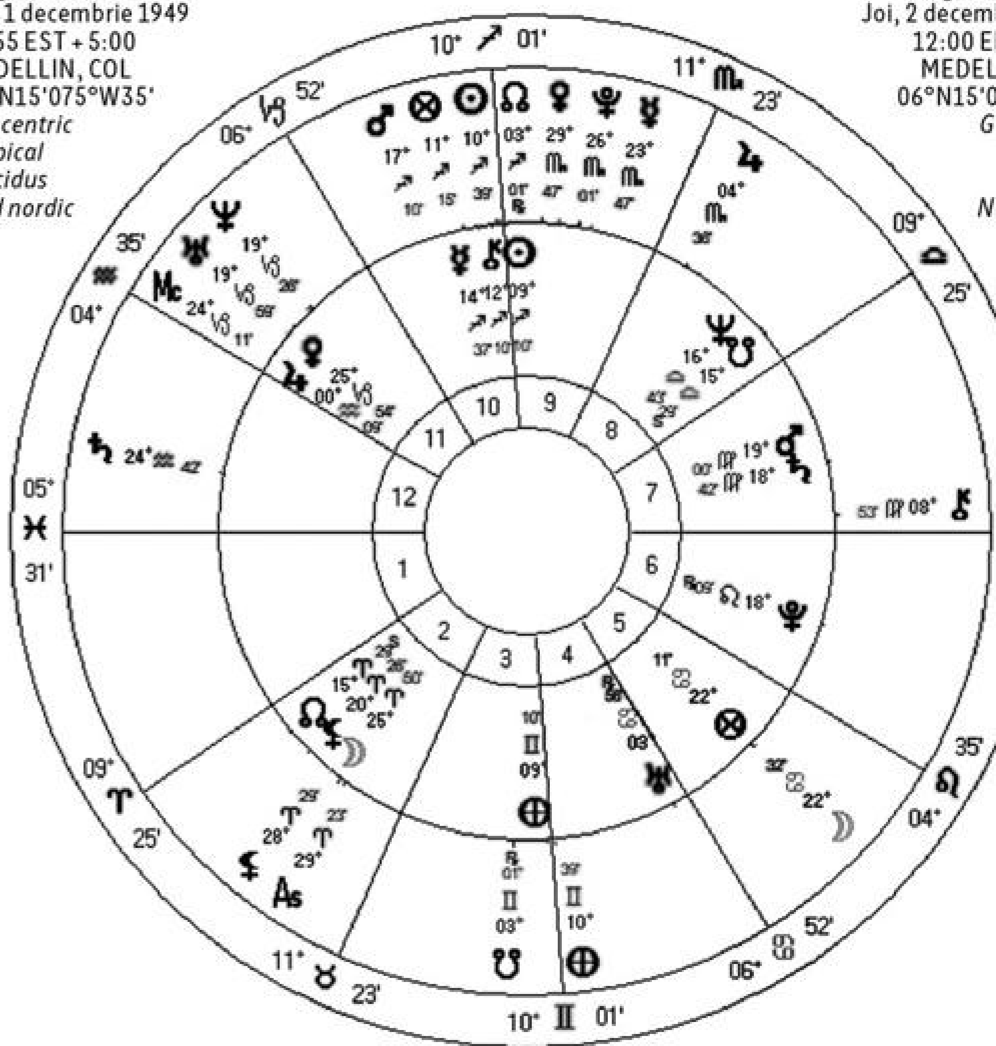
Îmi amintesc că părintele Rafael García-Herreros – Capricorn – a insistat neîncetat să ia legătura cu Escobar şi să-l convingă să se întoarcă la închisoare, dar nu a reuşit. Atunci mi-am spus: „Şi eu sunt Capricorn şi capra nu se lasă până nu-şi atinge scopul; poate reuşesc să iau legătura cu el”. Atunci am organizat un seminar de astrologie pe care l-am ţinut în Medellín, pe 10 august 1993. Trecuseră trei luni de la apariţia numărului din revista Semana şi credeam că Escobar era, probabil, foarte interesat să ştie de unde-mi venise ideea fatidică a morţii sale înainte de încheierea anului. „Poate va trimite pe cineva să mă caute”, mi-am zis.

Dar nu. Oricâtă publicitate s-a făcut în jurul evenimentului – aveam să aflu ulterior de la văduva lui –, n-au ştiut niciodată că eu ţineam acel seminar.

1 decembrie 1993

Timpul trecea şi, la sfârşitul anului, în aceeaşi zi în care Pablo Escobar împlinea 44 de ani, preşedintele César Gaviria m-a invitat la un prânz la Casa din Nariño, organizat în onoarea guatemalezei Rigoberta Menchú, câştigătoare a Premiului Nobel pentru Pace. La urma urmei, sunt antropolog de profesie, iar ea este de origine indigenă.

Cel mai important lucru care s-a întâmplat în acea zi, sincronizarea acelui prânz cu data naşterii lui Escobar, a fost că, în timpul ospăţului, Ricardo Ávila, prieten şi secretar privat al preşedintelui, mi-a spus la ureche: „Spiritismul dumneavoastră este o înşelăciune, deja e decembrie şi Escobar n-a murit”. Aşa titrează ziarul El Tiempo din 5 decembrie. I-am răspuns să aştepte puţin, că anul încă nu se încheiase. Şi nu a trebuit să aştepte prea mult, a doua zi, Pablo Emilio Escobar Gaviria a fost lichidat sau s-a sinucis. Oricare din cele două opţiuni se încadra în verdictul final.

Cum ajunsesem la acea previziune? Interpretând simbolurile astrale, mai sus am menţionat că Saturn este

moartea, iar Casa 12, sectorul duşmanilor ascunşi, dar şi al locurilor de detenţie. Dacă el nu avea să se întoarcă în închisoare, urma să moară. Aşa anunţa Saturn traversând acea parte a hărţii sale astrale, cam la fiecare 30 de ani.

Fireşte, mai existau şi alţi factori astrali care puteau conduce la acea previziune, dar, ca să nu intrăm în detalii, cea mai importantă era această trecere a lui Saturn prin sectorul închisorii, al spitalului sau al cimitirului. Eu însumi trecusem printr-o mare tragedie personală cu şase ani în urmă, când avusesem acelaşi aspect în harta mea astrală; aşadar, ştiam de ce aveam acel presentiment cu privire la moartea lui Pablo Escobar.

Aşa a trecut de atunci un an plin de interviuri la emisiuni TV sau luate de diferiţi autori şi ziarişti pentru diverse cărţi, ziare şi reviste. Iar, într-o bună zi, mi-a sunat telefonul.

4 decembrie 1994

— Alo. Cu cine vorbesc? am întrebat.

— Cu văduva, a răspuns o voce de femeie la celălalt capăt.

— Văduva? Care văduvă? am zis sec, crezând că este o glumă.

— Cu văduva celui despre care aţi spus în revista Semana că va fi ucis.

În acel moment, am înţeles despre cine era vorba. Voia să le fac diagrama astrală ei şi celor doi copii ai săi. Voia să ştie ce le rezerva viitorul. Văduva, care locuia într-un apartament din nordul oraşului Bogotá, nu departe de locuinţa mea, mi-a dat adresa şi m-am dus acolo.

Mi-a deschis uşa o femeie cu voce răguşită şi cam stinsă, pe al cărei chip se observau de departe suferinţele pe care le purta cu sine. Am fost mirat să văd stând în salonul locuinţei sale o rudă îndepărtată a familiei mele din partea mamei, al cărei nume de familie era Londoño White.

Ceea ce i-am spus despre diagramele lor astrale şi despre ce trebuiau să facă este relatat într-o notă de subsol de fiul ei, Juan Pablo, în cartea pe care am citat-o deja. Băiatul, în vârstă de 17 ani pe atunci, a văzut în harta lui natală că, dacă urma paşii tatălui său, Saturn avea să treacă la un moment dat şi prin Casa 12. Era mai bine să nu-i dea ocazia de a repeta istoria tatălui său.

Din punct de vedere astral, exista ceva ciudat în harta natală a întregii familii, inclusiv a celui decedat. În astrologie există o cruce cunoscută sub denumirea de Crucea Mutabilă, compusă din semnele zodiacale Gemeni-Manuela, Fecioară-văduva, Săgetător-Escobar şi Peşti-Juan Pablo. Cu toţii aparţineau acestei cruci şi, prin urmare, legea karmică a lui Saturn îi lovea la fel de crud pe fiecare dintre ei.

Dar, pentru această carte pe care o scrie văduva lui, ceea ce mă interesează să relatez este ce mi-a povestit ea cu privire la ce se întâmplase când, cu un an în urmă, soţul ei citise revista Semana cu fatidica previziune astrală.

Conform celor spuse de ea, Escobar a trimis mai multe persoane să mă caute, dar nu m-au găsit, şi nici ei n-au mai aflat ce se întâmplase cu persoanele respective. După cum i-am spus când mi-a povestit asta, mi s-a părut ciudat că Escobar nu a dat de mine, având în vedere că manevra o întreagă reţea de contacte pentru a localiza pe oricine. Cine s-ar fi putut ascunde de Pablo Escobar!

— Atât de exact era ce urma să se întâmple, i-am zis, încât nici măcar el nu s-a putut împotrivi verdictului dat de Saturn. Eu însumi am fost în Medellín să ţin un seminar de astrologie pentru ca, atunci când el avea să afle, să trimită după mine ca să-i spun personal ce apărea în harta lui astrală.

— N-am aflat niciodată, a răspuns ea.

N-am să povestesc toate amărăciunile prin care mi-a spus că trecuse în ultimul an, deoarece sigur le va relata în această carte cu propriile cuvinte. De atunci, după întrevederea noastră astrală, viaţa ne-a pregătit o serie de întâlniri neprogramate de noi, ci programate de destin. Precum acea invitaţie pe care am primit-o de la Ambasada Columbiei în Panama pentru a prezenta, pe 22 august 2015, o parte dintre cărţile mele şi pentru a ţine o conferinţă despre ce înseamnă cu adevărat astrologia. Şi, întrebându-l pe organizator ce alţi invitaţi aveau să mai participe, mi-a spus că fiul lui Pablo Escobar ţinea o conferinţă referitoare la cartea pe care o scrisese despre tatăl său, şi că avea să o susţină în acelaşi salon şi, mai mult, chiar după mine. Nici el, nici eu nu ştiam nimic despre asta.

Aflând acest lucru, mi-am schimbat subiectul conferinţei. Atunci am proiectat pe peretele alb al incintei, ticsită de

lume care stătea chiar şi pe jos, cam aceeaşi poveste (dar în imagini) pe care am scris-o în acest text scurt, pentru ca discuţia lui Juan Pablo să fie o prelungire a discursului meu. De 21 de ani nu ne mai văzuserăm, iar băiatul de odinioară crescuse.

Ne-am îmbrăţişat şi apoi am sunat-o pe mama lui la Buenos Aires ca să-i povestim despre întâlnirea noastră, după atâţia ani în care nu ne văzuserăm. Începând de atunci ne-am tot întâlnit din când în când. De exemplu, într-o noapte rece din octombrie 2017, când ne-am văzut întâmplător în timp ce mergeam pe Strada 81 din Bogotá. Ea, profitând de faptul că era însoţită de editorul ei, mi l-a prezentat în timp ce mă ruga să-i scriu textul din punct de vedere astral, pentru a-l publica în cartea pe care o avea în lucru.

Aşadar, draga mea văduvă, după cum m-ai rugat, aşa am făcut şi iată-l.

Mauricio Puerta[1]

Capitolul 1

Despărţirea finală

[1] Mauricio Puerta este un recunoscut astrolog columbian, antropolog şi arheolog de profesie. Este astrologul de căpătâi al preşedinţilor, al politicienilor, al oamenilor de afaceri, al bancherilor şi al multor persoane importante. (n.a.).

Au trecut 25 de ani de la momentul acela dureros şi, de fiecare dată când mi-l amintesc, mi se pune un nod în gât. Este mijlocul lunii august 1993, iar eu, Pablo, copiii noştri, Manuela şi Juan Pablo, şi iubita fiului nostru, Andrea, stăm ascunşi într-un loc cunoscut drept casa albastră. Eu şi soţul meu ştim că despărţirea finală va sosi mai devreme sau mai târziu, pentru că situaţia noastră nu mai poate continua. În ultimele zile, am tot amânat decizia şi am căutat orice scuză, precum aniversarea mea de 33 de ani sau o posibilă vizită a familiei, pentru a evita inevitabilul. În acele zile, mai mult ca niciodată, moartea pândea după colţ.

Casa albastră este situată în sectorul El Poblado, pe calea Las Palmas, şi de acolo se poate vedea o privelişte frumoasă a oraşului Medellín. Pablo sosise la începutul lunii august, scăpând pentru a mia oară de vânătoarea feroce a autorităţilor şi a duşmanilor săi, grupul clandestin persecutat de Pablo Escobar, Los Pepes, care era cât pe ce să-l localizeze într-una dintre cele trei ascunzători pe care le frecventa în sectorul Belén Aguas Frías, în comunele sud-vestice ale capitalei departamentului Antioquia.

Dar noua ascunzătoare nu era întru totul gata şi, de aceea, Pablo s-a încăpăţânat să angajeze un muncitor care să zugrăvească pereţii în albastru-deschis, culoare care-i plăcea foarte mult. Dorinţa ca ascunzătoarea să fie impecabilă şi să miroasă a cămin l-a făcut să-şi neglijeze propria siguranţă şi să-şi asume riscul de a permite ca un străin să lucreze timp de două săptămâni, pe când el stătea închis într-o cameră.

Pe atunci soţul meu rămăsese practic singur, căci armata sa odinioară puternică dispăruse. După ce a evadat din închisoarea Catedrala, în iulie 1992, duşmanii săi îi

eliminaseră pe rând pe oamenii de încredere, iar alţii, pentru a se salva, îl părăsiseră şi se predaseră justiţiei. Acum conta pe Gladys şi pe soţul ei, Grasul, un cuplu de încredere care ajuta la unele treburi ale casei, precum şi pe Alfonso León Puerta, Angelito, unul dintre ultimii ucigaşi plătiţi care-l mai însoţeau şi care uneori îndeplinea rolul de bodyguard şi de mesager.

Eu, Manuela, Juan Pablo şi Andrea am ajuns la casa albastră legaţi la ochi, după ce am stat ascunşi mai multe săptămâni într-un loc situat tot prin sectorul Belén Aguas Frías. După ce ne-am reunit în noul refugiu, am fost surprinsă când Pablo ne-a povestit cum fusese zugrăvită locuinţa.

— Pablo, eşti nebun, cum să faci aşa ceva, pentru numele lui Dumnezeu! a fost tot ce am putut să-i spun, iar el m-a privit râzând viclean.

Albastrul-deschis a fost întotdeauna o obsesie a soţului meu: aşa era zugrăvită camera mică în care îşi petrecuse copilăria la ferma părinţilor săi din sectorul El Tablazo, municipiul Rionegro, în estul Antioquiei. Urmele de albastru-deschis încă se observau într-o cămăruţă la intrarea în casă. Câţiva ani mai târziu, la sfârşitul anilor 1960, când membrii familiei Escobar Gaviria au sosit în cartierul La Paz de Envigado, unde aveam să ne cunoaştem, Pablo şi-a zugrăvit camera în albastru-deschis, precum şi rafturile cu rol de bibliotecă. Mai târziu, când avea deja foarte mulţi bani, a poruncit ca un sector al moşiei Hacienda Nápoles şi un Jeep Nissan Patrol, în care obişnuia să se plimbe prin împrejurimile municipiului Puerto Triunfo, să fie vopsite în albastru-deschis. Fireşte, din dulapul său nu puteau lipsi mai multe tricouri şi cămăşi de aceaşi culoare. Îmi amintesc, de asemenea, că îi

plăceau la nebunie nuanţele de albastru-deschis din tabloul La marina, pictat de artistul Francisco Antonio Cano, din Yarumal, Antioquia, pe care eu îl cumpărasem şi care a fost expus pe unul dintre pereţii clădirii Monaco.

Casa albastră avea să fie ultima noastră ascunzătoare, la care se ajungea după ce treceai de două uşi: prima, glisantă, se deschidea cu telecomandă şi era verde-închis ca să semene cu arborii şi cu vegetaţia. Odată intrat, vizitatorul nu putea să coboare din vehiculul său deoarece dădea nas în nas cu un câine ciobănesc german imens şi cu un gâscan furios cu penaj alb căruia îi spuneam Palomo. Potrivit lui Pablo, prezenţa acelui animal la casa albastră se datora faptului că era mai periculos decât un câine şi trebuia hrănit de la distanţă, fiindcă era foarte irascibil. Grasul a cumpărat cu 30 000 de peso gânsacul, din piaţa negustorilor cu amănuntul din Medellín.

După ce treceai de uşa verde, de câine şi de gânsac, se deschidea o a doua uşă mare, albastru-deschis, de trei metri înălţime. Locul acela era înconjurat de stâlpi cu sârmă ghimpată, care alcătuiau un fel de barieră pentru a împiedica pătrunderea eventualilor intruşi.

Camera noastră era întunecată şi urâtă şi cuprindea un pat matrimonial cu noptiere de o parte şi de alta şi mai multe cărţi, printre care Cel mai vestit vânzător din lume de Og Mandino; Living, loving and learning a lui Leo Buscaglia; şi Zonele tale eronate de Wayne Dyer. Mai exista acolo şi un text despre exerciţii pentru memorie, pe care Pablo mi l-a dăruit şi pe care l-am păstrat mult timp, pentru că dedicaţia scrisă era foarte amuzantă: „Pentru prostuţa mea Victoria, care nu-şi aminteşte decât de mine”. Uneori, înainte să adorm, Pablo se aşeza la marginea patului şi eu citeam fraze pe care el le asculta în tăcere.

În general, mă culcam la miezul nopţii, foarte obosită, dar mă trezeam încontinuu, speriată de teama şi de senzaţia oribilă de a deschide ochii şi de a vedea o puşcă îndreptată spre mine, aşa cum se întâmplase de multe ori. Acest coşmar de a mă trezi speriată, de a nu putea să dorm profund avea să mă însoţească până în 2015, când am reuşit să depăşesc trauma, după mai bine de două decenii de lucrat intens cu specialişti din diverse domenii şi refugii spirituale.

Între timp, după cum îi era obiceiul de ani buni, Pablo venea acasă în zori, aproape întotdeauna după ora patru dimineaţa. Dar, spre deosebire de alte vremuri, în care pierdea nopţile cu afacerile sale sau cu femeile, fostul şi puternicul şef al cartelului din Medellín trebuia să aştepte zorii pentru că îi venea rândul să-şi păzească ascunzătoarea.

În timp ce soţul meu dormea profund, mă trezeam la şapte dimineaţa ca să-i fac baie şi să-i dau de mâncare Manuelei. Apoi, pe la ora zece, îmi îndeplineam rolul de profesoară de spaniolă, pentru ca fetiţa, care pe atunci avea nouă ani şi era în clasa a patra, să nu rămână în urmă la şcoală. Andrea o învăţa matematică, geografie, istorie şi estetică. Între timp, lui Juan Pablo îi erau trimise copii ale caietelor celui mai bun elev de la fosta lui şcoală, precum şi o listă cu temele şi exerciţiile pe care trebuia să le facă la fiecare materie. Aceea a fost singura idee care mi-a venit ca să nu întrerup cu totul educaţia copiilor mei, căci de aproape şase ani nu mai merseseră la o şcoală normală.

Îmi amintesc că educaţia Manuelei şi a lui Juan Pablo a devenit mai complicată în ziua în care Pablo m-a chemat la Hacienda Nápoles şi m-a informat că, din motive de siguranţă, nu se puteau întoarce la şcoală.

— E imposibil ce-mi spui, mister. Aşa ceva nu se va întâmpla; educaţia copiilor noştri este mai presus de orice, i-am zis, dar răspunsul lui m-a lăsat fără argumente.

— Tata, îmi accepţi decizia sau preferi să-ţi vezi copiii dispăruţi, răpiţi ori morţi?

Nici nu mă gândeam să opresc brusc studiile Manuelei şi ale lui Juan Pablo şi mi se părea o nebunie să accept că războiul ne lua singurul loc în care copiii mei puteau învăţa şi comunica cu tineri de vârsta lor. În acel moment, am fost foarte dezamăgită şi i-am spus lui Pablo:

— Mister, împrumută-mi telefonul pe care-l ai instalat în jeepul tău, pentru că o să găsesc o soluţie la problema asta.

Am sunat-o pe directoarea şcolii de fete din La Paz şi i-am cerut ajutorul, pentru că ştiam că avea relaţii şi putea face în aşa fel încât Manuela şi Juan Pablo să studieze acasă, cu aprobarea Secretariatului de Stat pentru Educaţie din Medellín. Am prezentat documentele necesare şi, într-o lună şi jumătate, Manuela avea şase profesori care o învăţau engleză, spaniolă, matematică, educaţie civică, teatru, canto şi cultură generală. Am rezolvat cazul lui Juan Pablo cu mai mulţi profesori care-mi predaseră la Liceul La Paz şi au acceptat să vină la noi acasă să-i dea lecţii la mai multe materii. Ei trebuiau să completeze la fiecare 15 zile fişele pe care le trimiteau la Secretariatul de Stat pentru a confirma progresele academice.

Cât timp am locuit în apartamente sau case, chestiunea era sub control, dar, când ne ascundeam, adică în cea mai mare parte a timpului, lucrurile deveneau foarte complicate şi, de aceea, eu şi Andrea trebuia să îndeplinim

rolul de profesoare. Aşa cum se întâmpla în casa albastră, unde aveam grijă să-i predau fetei mele o lecţie pe zi.

După ce se termina ora de curs improvizată, pe la 11 ziua, mă duceam la bucătărie să-i pregătesc lui Pablo brunch-ul, care consta în mod invariabil din orez, ou prăjit, friptură de vită, felii de banane prăjite, turtă de mălai, salată – mai ales de sfeclă, cu puţină roşie tăiată, lămâie şi sare – şi un pahar cu lapte, vital, după părerea lui, pentru întărirea oaselor. Pe lângă meniul zilnic, din când în când îi plăcea să mănânce porţii mici de orez cu lapte, banană, terci cu lapte şi turtă de mălai cu puţină brânză şi unt.

Cu toate acestea, Pablo a avut grijă mai mereu cu mâncatul în exces şi era atent să-şi menţină greutatea, deşi vanitatea îl făcea să o controleze într-un mod foarte ciudat: se trezea câteodată cu puţin timp înainte de prânz, scotea o sfoară dintr-un sertar, îşi măsura talia şi făcea un nod la capăt; a doua zi repeta operaţiunea pentru a vedea dacă nodul era tot în acelaşi loc sau trebuia ajustat. În ciuda obsesiei sale pentru greutate, era evident că, în această ultimă etapă a vieţii sale luase proporţii din cauza stresului şi a singurătăţii.

Rutina lui Pablo continua apoi cu lectura ziarelor El Tiempo, El Colombiano şi El Espectador, pe care Gladys sau Grasul ieşeau să le cumpere în fiecare dimineaţă; le răsfoia şi era cu ochii pe ceas, ca să nu piardă ştirile TV de la 12.30. Era foarte enervant, pentru că schimba întruna canalele, căci nu voia să piardă ştirile despre el. În funcţie de cât de grave erau ştirile, eu şi Pablo începeam să discutăm despre paşii pe care trebuia să-i facem cu privire la siguranţa noastră şi a copiilor noştri.

Pe atunci, războiul trecuse deja într-un plan secund, pentru că Pablo îşi pierduse capacitatea de a ordona atentate teroriste, iar acum aproape tot ce se spunea despre el avea legătură cu o a doua eventuală aducere a lui în faţa justiţiei, cu condiţiile de siguranţă pe care le solicita, precum şi cu garanţia că noi aveam să fim exilaţi într-o altă ţară.

Casa albastră avea un loc de parcare spaţios, unde puteau fi parcate până la zece vehicule, dar, având în vedere numărul redus de vizitatori, a devenit un fel de zonă de recreere, un spaţiu multifuncţional ce servea, în plus, drept teren de fotbal şi de baschet. Dat fiind faptul că zilele erau lungi şi nopţile nesfârşite şi având în vedere că n-aveam voie să ieşim, ne-am văzut obligaţi să inventăm o lume ideală. De aceea, destul de frecvent, şi pentru a profita de soare, ne puneam costumele de baie şi ne stropeam cu un furtun care avea presiune bună. Lui Pablo îi plăcea la nebunie să se bucure de acele clipe, deoarece se relaxa. Era un alt mod de a evada din realitatea noastră dură.

Rutina zilnică includea să-i ţin oglinda ca să se bărbierească. Apoi îi făceam manichiura şi pedichiura. Ei bine, în anii pe care i-am petrecut împreună ca o familie, am fost întotdeauna frizerul soţului meu. De multe ori i-am zis că ştiam persoane specializate care puteau veni la noi să-l tundă, dar nu a acceptat niciodată. Din fericire, Pablo avea o tunsoare bine definită, uşor de realizat. Îmi amintesc că, pe măsură ce eu tăiam, el îşi netezea părul cu un pieptăn negru şi apoi lua între degete câteva fire pe care le considera de prisos şi-mi spunea: „Taie aici, dragostea mea”. Trebuie să recunosc că rezultatul nu era cel mai bun şi părul soţului meu părea tuns alandala, dar el se simţea bine aşa.

Până în ultima zi în care am fost împreună şi chiar şi în cele mai groaznice momente, Pablo şi-a păstrat un obicei, care a devenit o manie exasperantă: să facă baie şi să se spele pe dinţi aproape două ore. În fiecare zi. Nu exagerez. În tot acest timp, care părea o veşnicie, folosea aţa dentară de mai multe ori, pentru fiecare dinte în parte, cât se poate de calm, iar apoi se peria de nenumărate ori cu o periuţă profesională pentru copii.

— Mister, nu mai fi atât de exagerat... două ore ca să faci baie şi să te speli pe dinţi este prea mult.

— Tata, trebuie să am mare grijă de ei, pentru că n-am posibilitatea de a merge la stomatolog... nu suport nici măcar gândul că m-ar apuca o durere de măsea.

Într-adevăr, Pablo n-a avut niciodată probleme cu dantura, însă eu da. S-a întâmplat o dată chiar în casa albastră, într-o zi când m-am trezit cu o durere groaznică de măsea. Era obligatoriu să mă duc la doctorul meu stomatolog şi, contrar voinţei sale, soţul meu n-a avut de ales şi a trebuit să accepte. Desigur, era foarte riscant să cobor în oraş, dar, în acelaşi timp, mi se părea un prilej bun să iau puţin aer, să văd lume, să privesc ceva diferit de cei patru pereţi ai casei unde ne ascundeam.

Vizita la stomatolog în centrul comercial San Diego, în sud-estul oraşului Medellín, le includea şi pe Manuela şi Andrea, care măcar pentru o vreme scăpau de izolarea aspră. Toate trei ieşeam din casă cu ochelari negri şi şaluri şi mergeam cu privirea în jos, ca să nu ne recunoască nimeni. Şi în timp ce stomatologul şi-a făcut treaba, Andrea s-a plimbat cu Manuela prin împrejurimi, amândouă foarte speriate. Senzaţia de nelinişte din acele câteva minute de libertate era foarte puternică, deoarece

aveam impresia că urma să fim răpite sau că cineva avea să ne atace. Nu puteam să stau liniştită nici măcar o secundă.

Nu greşesc când afirm că Manuela suferea cel mai mult din cauza izolării. Fetiţa voia să meargă la bunica Nora, la verişorii ei, la prietenele de la şcoală, să călărească, în fine, să facă lucrurile normale pentru un copil de vârsta ei, dar tatăl ei era strict în a ne ţine departe de lumea exterioară, din motive de siguranţă. Cu mici excepţii, şi doar când Manuela atingea limita disperării, Pablo accepta să o lase să se ducă în weekend la una dintre profesoarele ei.

Tocmai de aceea trebuia să ne străduim cu toţii să-i facem micuţei viaţa de zi cu zi mai uşoară. Una dintre ideile noastre a fost să lipim stele fosforescente pe tavanul camerei noastre, pentru ca Manuela să le vadă când se întindea în pat cu Pablo şi cu mine. Ea era foarte drăgăstoasă, mai ales cu tatăl ei, şi, din când în când, înainte să adoarmă, îi spunea: „Când nu pot să te văd sau când nu eşti cu mine, tată, pot să te caut în stele privind cerul?”

După ce adormea, o mutam într-un fel de pat pliant, de lângă patul nostru. În felul acesta nu se simţea singură. De asemenea, de multe ori, dimineaţa şi când zbuciumul nimicea liniştea din casă, Manuela şi Pablo mergeau în bucătărie să prăjească mortadela şi o mâncau cu orez şi Coca-Cola. Ea păstrează şi astăzi obiceiul şi, din când în când, roagă pe cineva care vine în vizită la Buenos Aires din Columbia să-i aducă aceeaşi mortadela, pentru că aici nu poţi face rost de ea. Nu a uitat niciodată că o mânca bând suc cu tatăl ei.

Îmi amintesc că, odată, privind nopţile înstelate în casa albastră, am descoperit cu Manuela un astru albastru-cobalt, deosebit, care ieşea în evidenţă pe cer. 25 de ani mai târziu, acea stea încă o însoţeşte pe fiica mea, oriunde s-ar afla; iar în nopţile ei de insomnie, în singurătatea balconului casei sale, cu durerea pe care o poartă în suflet, o caută întotdeauna ca să stea de vorbă cu Pablo.

Chiar dacă Pablo a fost întotdeauna foarte tăcut, simţeam singurătatea soţului meu. Se simţea la el o oarecare neputinţă pentru că rămăsese singur, fără nimeni în care să aibă încredere. Când trebuia să fugim din nou? Nu ştiam. Aveam doar foarte puţine posibilităţi: să se predea – proces de negociere de care se ocupa unul dintre avocaţii săi, care avea legături directe cu procuratura şi cu câţiva funcţionari ai guvernului preşedintelui César Gaviria – şi noi să părăsim ţara.

În acele zile de incertitudine, Pablo mi-a spus că se gândea să facă demersurile necesare pentru a o aduce pe mama lui, pe care nu o mai văzuse de multe luni şi de care îi era dor. Era vorba despre o operaţiune riscantă şi trebuia să o aducă legată la ochi, dar s-a încăpăţânat să o realizeze împreună cu vreo doi oameni de absolută încredere, începând, în acelaşi timp, să pregătească o cameră în casa albastră pentru a o găzdui.

În cele din urmă, a sosit şi a adus mai multe feluri de mâncare, pe care le-am savurat cu plăcere. Apoi au trecut mai multe ore în care am vorbit despre diverse subiecte, după care Pablo a spus:

— Mamă, am pregătit o cameră foarte frumoasă pentru tine; de mai multe zile aranjăm acest spaţiu şi sper să putem sta împreună.

Tăcere mormântală. Doña Hermilda l-a privit în ochi şi i-a răspuns:

— Pablo, nu pot să rămân... trebuie să-l vizitez pe Roberto duminica asta la închisoare.

El s-a uitat la mama sa în tăcere, a lăsat privirea în jos şi a replicat:

— Mamă, ai mai multe şanse să-l vezi pe Roberto decât pe mine; ştii foarte bine cât de complicată este situaţia.

— Da, Pablo, înţeleg, dar trebuie să mă duc să-l vizitez pe Roberto. Acestea sunt decizia şi dorinţa mea.

Eu stăteam la un capăt al mesei şi, când am auzit cuvintele soacrei mele, am simţit cum inima mi se rupe în mii de bucăţi. Nu înţelegeam de ce nu putea să-şi petreacă o săptămână cu fiul ei, ştiind prin ce greutăţi trecea. Ea a plecat şi Pablo a rămas cu un gust amar.

— Mama poate să-l vadă pe Roberto ori de câte ori vrea, dar pe mine nu, a zis fără să-şi poată ascunde amărăciunea.

— Aşa e viaţa, dragostea mea, am răspuns şi apoi l-am ţinut în braţe o vreme.

Acel episod m-a marcat foarte profund şi încă mi-l amintesc cu nostalgie, pentru că soacra mea nu i-a dat şansa fiului ei de a-i vorbi despre viitorul lui incert.

În casa albastră treceau zilele şi nopţile şi aşteptam în continuare o scrisoare, o veste bună, dar şi ca, dintr-un moment în altul, să se dărâme uşile şi să apară călăii care aveau să pună capăt vieţilor noastre. Scrisorile soseau

întruna, iar Pablo afişa un oarecare optimism, însă intuiţia îmi spunea că perspectiva era mai mult decât sumbră şi chiar îi spuneam asta.

— Pablo, suntem minţiţi, chestia asta cu predarea ta nu se va întâmpla... nu te vor lăsa să te predai din nou; prefer să rămânem aici şi să ne omoare pe toţi. Asta e cel mai bun lucru care ni se poate întâmpla. Să părăsim cu toţii lumea asta. E insuportabil.

Cert este că, pe măsură ce treceau zilele, era evident că Pablo nu mai avea argumente să mă convingă că există lumină la capătul tunelului. El ştia că, într-un fel sau altul, aveam dreptate, pentru că depăşise măsura în închisoarea Catedrala, iar paharul începuse să se tot umple, până când excesele sale nu au lăsat guvernului altă opţiune decât să ordone transferul său într-un alt loc. Asta dusese la evadarea lui şi la situaţia ostilă pe care o trăiam. El era atât de conştient că situaţia se agrava pe măsură ce treceau orele, încât, la un moment dat şi pradă îngrijorării sale, mi-a spus:

— Dragostea mea, pleacă în altă ţară, iar dacă te poţi căsători, fă-o cât mai repede posibil; important este să poţi obţine rezidenţa într-un alt loc şi să ai un nume de familie nou pentru tine şi pentru copiii noştri. Este singurul mod de a-i putea salva şi-ţi promit că, de îndată ce va fi posibil, voi lua un vapor şi o să te caut oriunde te-ai afla.

Cuvintele soţului meu au sunat destul de dramatic, şi erau şi foarte adevărate, dar lacrimile nu m-au lăsat să vorbesc. În fond, ştiam că trebuia să facem ceva, iar asta includea găsirea unei modalităţi de supravieţuire într-un alt loc, chiar dacă nu mai rămâneam împreună.

În acele zile, am observat că Pablo începuse să iasă mai des din casă pentru a contempla peisajul şi frumuseţea naturii din Medellín şi din valea Aburrá. Era nostalgic şi privirea îi rătăcea la orizont, căci acela era singura lui legătură cu exteriorul, cu puţina viaţă care-i mai rămăsese.

Dar Pablo mai avea şi o altă îngrijorare: lipsa din ce în ce mai mare de bani. Într-o dimineaţă, am auzit un comentariu pe care i l-a făcut lui Angelito despre faptul că nu mai avea decât vreo câteva milioane de dolari cash, conform lui, pentru „a ne reveni şi a câştiga acest război”. Imaginându-mi cantităţile enorme de bani pe care Pablo a ajunsese să le mânuiască şi modul în care le cheltuia, nu era de mirare că, în realitate, îi mai rămâneau foarte puţine resurse. Întotdeauna fusese aşa. Cu el, dolarii se risipeau în câteva minute.

Deşi în septembrie 1993 puterea lui Pablo era practic de domeniul trecutului, statutul de fugar îl făcea la fel de periculos atât pentru stat, cât şi pentru grupul Los Pepes, care-l căuta la fel ca în prima zi. De aceea erau atât de importante scrisorile, singurul mijloc sigur de comunicare cu avocatul lui şi cu puţinii oameni pe care-i mai avea în afară. Astfel, a reuşit să menţină un sistem infailibil, care consta în a face să circule scrisorile prin patru sau cinci case, ori apartamente, din Medellín, de unde erau preluate la fiecare patru ore. Corespondenţa se strângea noaptea în ultimul dintre locurile alese şi era dusă la casa albastră. La solicitarea lui Pablo, întreaga operaţiune se realiza noaptea, la anumite ore. Orice întârziere indica faptul că se întâmplase ceva şi că trebuiau să-şi ia tălpăşiţa, aşa cum se petrecuse deja de mai multe ori în trecut.

Deşi poate părea incredibil, Pablo primea în fiecare zi în jur de 50 de scrisori: multe dintre ele de la avocatul său, de la fratele său Roberto, de la mama sa, de la profesoarele Manuelei şi ale lui Juan Pablo şi, de asemenea, de la oamenii lui, deţinuţi în închisori. Acele mesaje soseau în mod diferit, le aduceau diverşi mesageri şi nu se repeta niciodată aceeaşi rută. De aceea era foarte greu să li se ia urma.

După ora patru după-amiaza, Pablo se aşeza la birou, îşi petrecea multe ore citind scrisorile şi apoi răspundea la cele care-l interesau. Evident, punea accentul pe mesajele semnate de avocatul său, care-i relata progresele cu procuratura şi guvernul. Şi, în funcţie de cât de stresat era în momentul respectiv, apela la un alt obicei vechi de-ale lui, acela de a râcâi capătul foilor, de a face biluţe şi a le arunca pe gazon, pe fereastră. Alteori, le mânca.

— Stai liniştită, Ula – aşa-mi spunea Pablo în glumă, fiindcă de ceva vreme îmi reveneau sarcinile de a găti, a călca şi a face curăţenie, exact ca Eulalia, o fostă servitoare –, căci avocatul meu mă ajută cu scoaterea voastră din ţară. Aceasta este una dintre condiţiile ca să mă predau. Procurorul de Greiff şi-a luat angajamentul să vă găsească adăpost şi apoi mă predau.

În ciuda aşteptării ca negocierile să meargă bine şi a relativului optimism al lui Pablo, zilele treceau foarte greu în casa albastră, iar stresul creştea, deoarece veştile care soseau din exterior indicau că grupurile Bloque de Busqueda şi Los Pepes erau mai active ca niciodată în căutarea soţului meu. Percheziţiile erau la ordinea zilei şi zvonurile că oamenii apropiaţi erau dezorganizaţi au devenit frecvente.

Însă, în acele zile, Pablo m-a surprins când mi-a povestit că una dintre posibilele soluţii pentru situaţia noastră era să ne ascundem în sălbăticie şi, de aceea, cumpărase nişte terenuri foarte valoroase într-un loc pe care nu l-a specificat. A adăugat că era în plin proces de instalare a reţelelor de energie electrică şi că singura persoană care ştia unde se afla exact locul era fratele său Roberto, care era arestat şi nu reprezenta nici un risc pentru siguranţa proiectului său. Dar am rămas şi mai uimită când a spus că unul dintre planurile sale era să se ducă acolo cu gherila. Atunci mi-am dat seama că era foarte îngrijorat şi că situaţia lui devenise foarte serioasă. Era evident că soţul meu căuta variante ca să iasă din acel moment de cumpănă, dar ceea ce mi-a dezvăluit m-a neliniştit destul de mult. Care avea să fie soarta lui Pablo? Câţi ani putea să stea în sălbăticie? Ce gherilă? Noi cu el în junglă? Acele întrebări s-au adăugat multelor semne de întrebare care mă copleşeau zi de zi.

— Pablo, nu sunt persoana potrivită care să te însoţească în munţi. N-am curajul să ţin în mâini o puşcă, nici să stau lângă tine în timpul unei confruntări. Cum să luăm doi copii să sufere în sălbăticie? Ce se va întâmpla cu ei? Mi se pare o nebunie. Aşa ceva nu este cu putinţă pentru noi.

Zilele treceau, în timp ce noi ne tot gândeam care ar putea fi alternativele noastre, dar răspântia la care ne aflam nu ne ducea la nici un răspuns, iar neliniştea mă cuprindea din ce în ce mai mult.

În mijlocul acelei situaţii atât de complicate urma aniversarea mea de 33 de ani. Era 3 septembrie 1993. Mulţi ani am sărbătorit în familie fiecare aniversare, dar de data asta a fost ceva sumbru, trist, prevestitor de evenimente nefericite. Aniversările, petrecerile fastuoase,

saloanele pline de invitaţi, cadourile ostentative de altădată erau acum de domeniul trecutului.

Cu toate acestea, am fost plăcut surprinsă când am găsit pe masa din sufragerie un tort delicios de aniversare de la cunoscuta cofetărie Pepita, şase sticle de şampanie fină Dom Perignon şi mai multe cadouri. Am întrebat cum ajunseseră acele lucruri acolo şi mi-au amintit că, în urmă cu o zi, Pablo încălcase regulile de siguranţă şi stabilise cu Andrea să meargă în Medellín cu scuza de a lua corespondenţa, dar îmi ascunseseră că, în realitate, se duseseră să aducă lucrurile pentru ziua mea.

Din câte mi-au povestit în acel moment, Andrea ieşise din casa albastră împreună cu Angelito şi fusese legată la ochi, la fel cum ajunsesem aici, ca să nu identifice locul în care ne ascundeam, în caz că ar fi fost arestată. Ea s-a speriat rău când a dat nas în nas cu o patrulă militară, dar, din fericire, nu au fost arestaţi pentru a-i percheziţiona. Apoi Angelito a lăsat-o în parcarea unei clădiri unde Pablo avea ascuns un vehicul din care Andrea trebuia să ia lucrurile şi au stabilit să se întâlnească la o anumită oră, într-un loc din apropiere, după ce ea avea să părăsească vehiculul pentru a se întoarce în parcare. Din instrucţiunile lui Pablo, Andreea ştia că Angelito va aştepta doar trei minute, iar, dacă nu sosea, avea să plece.

Timpul era foarte scurt şi Andrea a trebuit să alerge ca să ia lucrurile, dar nu luase în calcul faptul că pachetele erau foarte grele, deoarece conţineau tortul, cele şase sticle de şampanie, corespondenţa, cadourile şi alte lucruri. Minutele treceau şi Andrea a început să se neliniştească căci dacă nu se întâlnea cu Angelito la ora indicată, avea să rămână în voia sorţii în Medellín.

— Doamne, ajută-mă, n-o să ajung. Nu reuşeam să ţin toate pungile, şi-a amintit Andrea, relatând drama pe care o trăise.

Până când, în mod miraculos, s-au întâlnit.

— Eram pe punctul de a leşina, când, dintr-odată, am ajuns la locul întâlnirii, exact în momentul în care Angelito pornise automobilul ca să plece. Când am urcat în maşină, am început să văd stele verzi şi am leşinat.

Din fericire, nu s-a întâmplat nimic rău, dar ziua mea de naştere fusese cât pe ce să se încheie cu o tragedie.

Două zile mai târziu, urma să trăim singurul moment de bucurie din această ultimă etapă a vieţilor noastre. Iar asta s-a întâmplat datorită fotbalului, un sport de care m-am simţit foarte puţin atrasă, deşi trebuie să mărturisesc simpatia mea pentru echipa Deportivo Independiente Medellín. O zi de neuitat, pentru că a fost, poate, ultima oară când l-am văzut pe Pablo vesel. În acea după-amiază, 5 septembrie 1993, echipa naţională de fotbal a Columbiei a învins Argentina în deplasare cu 5–0, în etapa finală a calificării pentru Cupa Mondială din Statele Unite, care avea să se joace anul următor. A fost un scurt moment de fericire, în care am sărbătorit şi am strigat pentru golurile lui Tino Asprilla, Freddy Rincón şi Tren Valencia.

Acele 90 de minute l-au făcut pe Pablo să uite de situaţia dramatică pe care o trăiam. A fost ceva efemer, dar a meritat. Sărbătorirea triumfului columbian avea să dureze mai multe zile, iar mica sală de proiecţie din casa albastră avea să fie locul de întâlnire al acelui moment atât de special.

Dar cum orice lucru are un sfârşit, sosirea unei noi scrisori de la avocat avea să pecetluiască viitorul nostru ca familie. Pe 18 septembrie 1993, sâmbătă, Pablo a citit cu atenţie mesajul şi s-a ridicat brusc în picioare, a venit la mine şi mi-a spus să mergem într-una din camerele de la etaj să vorbim între patru ochi.

L-am urmat fără să pun întrebări, dar am simţit cum inima începe să-mi bată mai tare. Era ora trei după-amiaza, într-o zi cu soare.

— Dragostea mea, pregătiţi bagajele, pentru că veţi merge să locuiţi în clădirea Altos, sub protecţia statului, a spus Pablo pe un ton grav, dar cu un aer oarecum optimist.

— Nu, Pablo, nu plec. Sunt sigură că este o capcană, am răbufnit, de parcă aş fi presimţit anunţul despărţirii şi că aveam să refuz categoric.

— Dar cum poţi să spui aşa ceva?! Ştii că, după atâtea scrisori şi discuţii, cel mai important acord era să vă garantez viaţa şi am reuşit să-l obţin.

— Pablo, te rog, să nu ne despărţim. Ne mint cu promisiunea unui exil; după părerea mea, totul este o minciună, este o strategie ca să ajungă la tine... nu se vor ţine de cuvânt, ne vor omorî.

Pablo m-a privit de parcă ar fi fost la limita răbdării. Era palid şi m-am speriat când l-am văzut cum respira. Răsufla greu şi nu stătea locului nici o secundă.

— Trebuie să pleci, dragostea mea. Vrei sau nu, trebuie să pleci. N-o să fiu atât de iresponsabil să locuiesc în

continuare cu voi. Nu înţelegi că în ziua în care vor veni aici ne vor omorî pe toţi?

— Nu contează dacă suntem omorâţi cu toţii. Asta ar fi cel mai bun lucru care ni se poate întâmpla; să ne omoare pe toţi şi să se termine aici povestea asta, odată pentru totdeauna. În plus, oamenii tăi ne vor scoate ochii, Pablo; nici nu vreau să-mi închipui valul de violenţe care ne aşteaptă. Ne vor ucide după ce vei muri, am replicat din nou, şi nu mi-am mai putut stăpâni plânsul.

— Este o iresponsabilitate ce spui. Avem doi copii şi pe iubita lui Juancho. Trebuie să facem în aşa fel încât să vă respecte drepturile, a răspuns, dar de data asta pe chipul lui se putea citi o tristeţe profundă.

Eu plângeam întruna. Mă căsătorisem după religia catolică la vârsta de 15 ani. Mă căsătorisem pentru toată viaţa, îndrăgostită până peste cap de Pablo. Ştiam că excesele sale din ultimii ani ne aduseseră în acea nebunie, dar mai ştiam, şi simţeam cu profundă durere, că trebuia să-l părăsesc pe tatăl copiilor mei tocmai pentru a-i salva. Prin urmare, am înţeles că nu era nimic de făcut. Era un fapt împlinit: sosise momentul despărţirii definitive.

— Femeie, vă vor trimite în altă ţară, aşa că du-te liniştită. Ţi-am mai spus: dacă acolo te poţi căsători cu cineva, fă-o ca să obţii cetăţenia. Dar îţi promit că atunci când voi scăpa de toate astea, voi traversa oceanele până vă voi găsi, dragostea mea... oriunde v-aţi afla.

Timp de câteva secunde, eu şi Pablo ne-am cufundat într-o tăcere ciudată, care a părut o eternitate. În acele clipe m-am gândit că nu ştiam cum îmi voi continua viaţa fără el. De unde aveam să capăt putere ca să merg mai departe şi

să supravieţuiesc împreună cu copiii mei? Brusc, Pablo a întrerupt letargia şi a trecut la subiect:

— A sosit momentul, femeie, nu are rost să mai lungim vorba; te rog, începe să faci bagajele şi pleacă împreună cu copiii în Altos, unde veţi fi în siguranţă.

Înainte de a ieşi din cameră am stabilit să-i spunem Manuelei că plecăm într-o călătorie într-un loc foarte frumos, dar fără tatăl ei. Cu Juan Pablo nu era nici o problemă, deoarece înţelegea perfect complexitatea situaţiei. Trebuia să aşteptăm câteva ore, ca să ne deplasăm pe întuneric. În tot acest timp, casa albastră s-a transformat într-un loc şi mai trist, întrucât ştiam că puterea destinului ne conducea spre o separare definitivă. Pe măsură ce soarele se ascundea la orizont, simţeam cum inima îmi zvâcneşte în piept. Nu reuşeam să-mi imaginez viaţa fără Pablo, care i-ar fi spus poveşti Manuelei înainte de culcare şi i-ar fi cântat fetiţei La donna e’mobile, aria clasică a lui Giuseppe Verdi.

Cei aproape 20 de ani pe care îi petrecusem alături de Pablo au trecut vertiginos prin faţa ochilor mei, ca într-un film. Toată mea viaţă alături de el fusese o goană continuă. Totul se întâmplase atât de repede, încât n-avusesem niciodată timp să cuget asupra acestei nebunii. Anii de linişte au fost atât de puţini... Au fost mult mai mulţi cei în care am fugit sau am stat ascunsă. Aceasta era cea mai dureroasă răspântie a vieţii mele... să fiu nevoită să-mi părăsesc iubirea vieţii tocmai acum, când lumea se năpustise asupra lui. Ce realitate dură! Ce greu era să iau decizia de a-l părăsi! Dar, în acelaşi timp, trebuia să găsesc puterea necesară ca să nu privesc în urmă, ci spre viitor, ca să-i salvez pe copiii noştri. Totuşi, până în ultimul minut am încercat să evit despărţirea şi, de

aceea, am făcut o nouă încercare ca să opresc tragedia noastră. Am vorbit din nou cu el.

— Nu vreau să te las singur, dragostea mea. Prefer să fim omorâţi, am insistat. Chiar prefer să murim cu toţii, i-am spus cu lacrimi în ochi şi cu vocea întretăiată.

El m-a privit cu tristeţe şi, în momentul acela, ochii i s-au umezit. Eu mă gândeam doar la faptul că, dată fiind situaţia în care ne aflam, chiar dacă ne predam, riscul de a muri era acelaşi.

— Avem doi copii, dar unul din noi doi trebuie să aibă grijă de ei, să-i educe, să le caute un loc pentru ca, într-o bună zi, vieţile lor să capete un sens, a răspuns.

Lacrimile mele n-au fost de ajuns. Pablo m-a îmbrăţişat foarte strâns, dar n-a zis nici un cuvânt. Trebuia să ne despărţim. În cele din urmă, pe la 11 seara, a sosit momentul plecării. În timp ce Angelito şi Grasul aranjau în portbagajul maşinii puţinele lucruri pe care puteam să le luăm cu noi, am început să ne luăm rămas-bun.

Ne-am oprit lângă maşină, aproape aliniaţi: Pablo m-a îmbrăţişat puternic, îndelungat, tandru, afectuos. Apoi m-a mângâiat pe faţă şi pe păr, aşa cum o făcuse întotdeauna, m-a privit cu tandreţe şi mi-a spus cu vocea întretăiată:

— Te iubesc mult, femeie. Mulţumesc că ai grijă de copiii noştri. O să ai noroc, sunt sigur că o să te descurci.

A rămas tăcut, atunci eu l-am îmbrăţişat îndelung. Ultima îmbrăţişare din viaţa noastră. Apoi şi-a luat rămas-bun de la Juan Pablo cu o îmbrăţişare afectuoasă şi cu un sărut pe obraz. Când s-a apropiat de Manuela, a început să plângă.

Nu l-am văzut niciodată plângând, iar asta a făcut despărţirea şi mai dureroasă, şi mai dramatică. După câteva clipe, a privit-o pe Andrea, dar n-a putut să-i spună nimic, pentru că era foarte mâhnit. Trei zile mai târziu, i-a trimis o scrisoare în Altos, prin care încerca să-şi ceară scuze: „Un salut foarte special. Îţi mulţumesc mult pentru tot. N-am avut putere să-ţi spun nimic când ai plecat. Te preţuiesc foarte mult. Contează întotdeauna pe mine.”

În drum spre garaj, Pablo a dat o ultimă indicaţie:

— Celor de la CTI (Corpul Tehnic de Investigaţie) care vă vor primi în Altos daţi-le aceste adrese referitoare la Los Pepes. Ei spun că nu i-au luat la ţintă deoarece nu au informaţii corecte. Acum le vor avea.

Ne-am urcat în Chevroletul Sprint pe care Juan Pablo avea să-l conducă şi am plecat. El ne-a urmat într-o altă maşină, însoţit de Angelito, până la strada abruptă care ducea spre clădirea Altos. Înainte să vireze la stânga, iar noi la dreapta, a claxonat de vreo două ori şi apoi a dispărut în întunericul nopţii. A fost ultima dată când l-am văzut.

Mai avea 75 de zile de viaţă.

***

După ce şi-a luat rămas-bun de la noi, în acea noapte de 18 septembrie 1993, Pablo s-a întors cu Angelito în casa albastră. Dar ce s-a întâmplat cu el după ce noi am plecat la clădirea Altos?

Răspunsul l-am aflat de la Gladys şi Grasul, cuplul care lucra pentru noi la acea vreme. Am vorbit cu ei în iulie 2017, când mă documentam pentru această carte. Sunt despărţiţi din 1997, dar, separat, fiecare a acceptat să se vadă cu mine ca să-mi povestească detalii inedite despre ce a făcut soţul meu în cele şapte săptămâni în care au rămas împreună.

Conform relatărilor lor, Pablo era foarte afectat de plecarea noastră.

— Ne-a durut foarte tare să-l vedem aşa, doamnă. N-a mâncat două zile şi nu s-a mai bărbierit. Barba i-a crescut repede. Noaptea, ieşea să privească cerul. Părea disperat, a explicat Gladys.

La rândul său, Grasul mi-a povestit că, pe măsură ce treceau zilele, lipsa banilor devenise deja o problemă foarte serioasă şi, de aceea, Pablo a decis să nu stea cuminte. Atunci i-a venit ideea să pună repede la cale 100 de răpiri în cunoscutul sector Llanogrande, în estul Antioquiei, şi să ceară 500 de milioane de peso pentru eliberarea fiecărei persoane. Data indicată a fost noaptea de 31 decembrie 1993. Pablo i-a spus Grasului că se vor duce cu banii obţinuţi în Bogotá, unde nu avea să-i găsească nimeni.

Din câte auzise Grasul, Pablo l-a instruit pe Angelito să se ducă în Moravia, unde în urmă cu un deceniu crease programul Medellín fără mahalale, şi să strângă 100 de tineri. În acelaşi timp, i-a cerut Grasului să-l însoţească pentru a vedea câteva locuri în munţii din apropiere de Medellín unde să-i ascundă pe ostatici.

Planul avansa, dar avea să eşueze în noaptea de 6 octombrie, când grupul Bloque de Busqueda i-a ucis pe Angelito şi pe fratele acestuia în cartierul Villa Hermosa din Medellín. Grasul mi-a povestit că Angelito nu a ţinut seama de avertismentele sale şi ale lui Pablo şi în ziua aceea s-a încăpăţânat să se ducă să-i ducă nişte bani fratelui său.

— I-am zis să rămână, căci era periculos să coboare în Medellín, pentru că se oferea o recompensă de 100 de milioane de peso pentru oricine îl preda. Dar tot a plecat, şi-a amintit Grasul.

Moartea unuia dintre ultimii lui asasini l-a afectat foarte mult pe Pablo şi le-a spus asta lui Gladys şi Grasului:

— Grasule, s-a terminat. Nu mai am cu cine să lucrez. M-au lăsat fără mâna mea dreaptă.

Singurătatea lui Pablo s-a agravat şi, potrivit Grasului, a început să se comporte ciudat. Într-o noapte, de exemplu, i-a spus să-şi pună şapca şi un poncho şi s-au dus să se plimbe prin centrul oraşului.

— Eram îngrozit, dar el era foarte sigur pe sine.

Nu se mai întâmplase niciodată aşa ceva, dar, într-o zi, pentru prima oară, casa albastră a fost în vizorul celor care-l urmăreau pe soţul meu.

— S-a întâmplat după moartea lui Angelito, când două elicoptere ale poliţiei au survolat casa. Pablo s-a ascuns în dulapul dintr-o cameră şi, ca să le distragem atenţia, eu şi Gladys am ieşit să muncim în grădină. Ce sperietură am tras! S-au învârtit vreo jumătate de oră şi apoi au plecat.

Cât pe-aci să-l găsească cei din grupul Bloque de Busqueda.

Gladys şi Grasul mi-au povestit că zilele lui Pablo au devenit monotone şi aproape că nu ieşea din camera lui. Părea îngrijorat şi, din când în când, se aşeza la biroul lui şi scria scrisori.

Apoi a venit ziua de 27 noiembrie 1993, când am plecat în Germania, într-o încercare disperată de a scăpa de persecuţii, dar guvernul columbian a intervenit şi ne-a zădărnicit planurile. De aceea, două zile mai târziu, a trebuit să ne întoarcem în Bogotá şi să ne cazăm, împotriva voinţei noastre, la hotelul Tequendama.

Grasul a fost martor al indignării lui Pablo faţă de ce ni se întâmpla, dar se vedea clar că era neputincios, căci chiar nu putea să facă nimic. Tot ce i-a trecut prin minte a fost să scrie o scrisoare şi să-l roage pe Grasul să i-o ducă avocatului său, singurul lui contact cu procuratura şi guvernul. Pablo i-a spus Grasului să aibă grijă, iar acesta a pus plicul în buzunarul hainei. Dar s-a întâmplat ceva.

— Am ajuns în Parcul Berrío şi m-am îndreptat spre biroul avocatului, la etajul şapte al unei clădiri, însă, când am ieşit din lift şi am trecut de poarta de la intrare, mi s-a părut ciudat să văd patru bărbaţi înarmaţi. Am devenit bănuitor şi, din fericire, avocatul era ocupat cu o altă persoană şi am profitat ca să-i spun că mă întorc imediat. Ce sperietură! Am ieşit de acolo şi, ca să evit să fiu urmărit, am intrat în cafeneaua El Ganadero şi am băut două rachiuri. Apoi m-am învârtit prin mai multe locuri şi am intrat într-o biserică, ca să mă asigur că nu mă urmăreau. De acolo m-am dus la casa albastră şi i-am

povestit şefului, care şi-a pus mâinile în cap şi a zis: „Asta schimbă totul”.

A doua zi, Pablo le-a spus lui Gladys şi Grasului că merge în cealaltă ascunzătoare, unde îl aştepta Limón (Álvaro de Jesús Agudelo).

— Despărţirea a fost normală. Dar, când am dat mâna cu el ca să-mi iau la revedere, am simţit că nu aveam să-l mai văd niciodată, mi-a zis Grasul.

Capitolul 2

Încolţiţi

Când am privit în urmă şi Pablo a claxonat de două ori înainte de a vira la stânga, pentru a dispărea în întuneric, intuiţia mi-a spus că nu aveam să ne mai vedem niciodată. A fost un moment foarte ciudat, pentru că sunetul răguşit al claxonului a părut să trimită un mesaj subliminal, care spunea cam aşa: „Adio pentru totdeauna, dragostea mea, adio pentru totdeauna, copiii mei”.

Într-un act sinucigaş, la 11 noaptea, pe 18 septembrie 1993, Pablo ne însoţise de la căsuţa albastră, ascunzătoarea noastră, până la intrarea în clădirea Altos, unde aşteptau numeroşi agenţi ai Corpului Tehnic de Investigaţie al procuraturii, CTI. Ei aveau să ne protejeze în timp ce avansa procesul de predare a soţului meu pe mâna justiţiei. Atunci am cunoscut patru funcţionari ai CTI care urmau să aibă legătură directă cu noi: Alfa, care prin

gesturile sale părea să conducă grupul, Al, Imperio şi Pantera.

În parcarea clădirii am coborât din vehiculul pe care-l conducea Juan Pablo şi nu mi-am putut stăpâni lacrimile, căci mă sufoca o senzaţie de panică şi de nelinişte pentru viitorul nostru incert. Să ne închidem într-un apartament, departe de Pablo, era singura şansă pe care o mai aveam pentru a supravieţui persecuţiei nemiloase la care fuseserăm supuşi în ultimele 14 luni, de când soţul meu evadase din închisoarea Catedrala.

În timp ce urcam la etajul patru cu puţinele bagaje pe care le putusem împacheta în câteva valize, am visat că, în sfârşit, vom putea călători în altă ţară, vom putea merge pe stradă fără să privim mereu în urma noastră, fără escorte, fără ziarişti la pândă, vom respira aer curat, vom putea intra într-un supermarket. Cu alte cuvinte, să revin la normal, să mă întorc la rolul meu de casnică, să-mi văd copiii într-un parc hrănind porumbei, cu prietenii lor de la şcoală.

Cu acea speranţă am intrat în apartamentul din clădirea Altos, unde aveam să locuim o perioadă nedeterminată. Nu voi uita niciodată chipurile pline de speranţă ale copiilor, care mă priveau de parcă voiau să-mi spună: „Acum depinde de tine, mamă”. În momentul acela, cu toţii aveam încredere că pasul pe care-l făceam era spre viaţă, nu spre moarte.

După ce am intrat în apartament, am lăsat lucrurile pe jos, pentru că era complet gol. Văzându-l aşa, fără un scaun pe care să te aşezi, mi-am dat seama că şederea noastră acolo nu avea să fie uşoară. Imensitatea imobilului, de vreo 500 de metri pătraţi, făcea şi mai evidentă lipsa

mobilierului. De aceea, fără să stau pe gânduri, m-am dus la o vecină, care ne-a împrumutat o masă mică din plastic cu patru scaune, şi le-am pus pe terasă. În camera de serviciu erau două saltele şi pe ele am dormit, foarte incomod de altfel, în acea noapte. Pe una s-au aşezat Juan Pablo şi Andrea, care au ocupat camera principală; pe cealaltă ne-am întins eu şi Manuela şi am pus-o într-o cameră de unde se vedea ghereta portarului. A doua zi, am făcut rost, de la aceeaşi vecină, de alte două saltele.

În seara aceea ne-am propus să dormim, într-o încercare de a uita momentul dificil prin care treceam, dar în curând aveam să înţeleg că eu, copiii şi nora mea eram ostatici ai statului, ai grupului Los Pepes şi ai soţului meu. De ei avea să depindă siguranţa noastră, ei aveau să decidă dacă trăiam sau muream. Cu alte cuvinte, eram încolţiţi, neştiind că ne aşteptau 78 de zile înfiorătoare în acel loc.

A doua zi dimineaţa, şi în primele zile, o vecină amabilă ne-a adus de mâncare şi, astfel, ne-a ajutat să ne descurcăm cu hrana, pentru că nu ştiam cum aveam să gătim sau să ne aprovizionăm ca să supravieţuim. La scurt timp, ne-a împrumutat două cratiţe, opt linguri, cinci prosoape şi diverse ustensile pentru bucătărie. Apoi am reuşit să aducem o femeie de serviciu care s-a ocupat de cumpărături. Hainele le spălam într-un apartament pe care mama îl avea în aceeaşi clădire, dar pe care-l părăsise în luna februarie a acelui an, după un atentat cu o maşină-capcană.

În apartament domnea tot timpul incertitudinea, pentru că nu existau nici televizor, nici telefon, dar, din fericire, avusesem grijă să cumpărăm radiouri de buzunar, care au devenit singurul nostru contact cu exteriorul. Negreşit, la fiecare oră ascultam la mai multe posturi de radio

rezumatul ştirilor, ca să fim la curent cu ce se petrecea în ţară şi cu ce se spunea despre Pablo, pentru că voiam să ştim dacă era la fel de încolţit ca noi.

Îmi amintesc că într-una dintre camere am găsit o draperie foarte veche, dar care, în timpul zilei, făcea destulă umbră pentru a te odihni. În acea cameră ne aşezam toţi patru ca să ne vărsăm amarul. Altos avea zone verzi întinse, un chioşc confortabil, piscină semiolimpică, sală de gimnastică, hidromasaj, baie turcească şi saună, dar nu le puteam folosi.

Fără să ne dăm seama, Altos a devenit un mic fort. Agenţii CTI ai procuraturii au construit tranşee cu zeci de grămezi de nisip şi le-au pus deasupra acoperişului gheretei unde stătea portarul şi în cele două colţuri ale clădirii care dădeau spre bulevard. În acelaşi timp, din Bogotá au sosit mai mulţi agenţi CTI, care, împreună cu echipa ce ne proteja, formau un grup de 40 de bărbaţi, înarmaţi cu puşti, pistoale şi mitraliere. Patrulările în interiorul şi în jurul clădirii au devenit permanente şi o alarmă enormă şi zgomotoasă a fost instalată pe acoperiş. Pablo era în continuare inamicul public numărul unu, iar noi, familia lui, eram singura cale prin care se putea ajunge la el.

Sirena a fost inaugurată foarte curând, pentru că, la diferite ore din zi şi din noapte, au început să se audă rafale de mitralieră şi portarul a primit zeci de telefoane de ameninţare. De aceea, n-am avut de ales şi a trebuit să ne mutăm în camera de serviciu, locul cel mai sigur în cazul unui eventual atentat, pentru că era cel mai departe de stradă. În plus, în jurul clădirii Altos existau imobile foarte înalte şi eram ţinta perfectă pentru cei care ar fi vrut să ne facă rău. La asta fuseserăm reduşi: la o cameră mică de şase metri pătraţi, unde trebuia să vorbim în şoaptă,

aşteptând să treacă orele, în timp ce alţii ne hotărau viitorul. Ne-am pierdut cu toţii apetitul şi, la un moment dat, a trebuit să ne motivăm unii pe alţii ca să mâncăm măcar ou prăjit, cu turtă de mălai şi ciocolată.

Pericolul iminent ce dădea târcoale şi neîncrederea pe care o stârneau funcţionarii CTI ne-au determinat să căutăm protecţie suplimentară. Am obţinut-o de la Juan Carlos Herrera Puerta, Nariz, un prieten din copilărie al lui Juan Pablo, căruia i-am trimis mesajul prin Nuria, dădaca, ca să stea o vreme cu noi. Nariz a venit cu o traistă cu câteva haine şi o puşcă de vânătoare, pentru care avea permis, dar prezenţa lui nu le-a picat bine lui Al, Alfa, Imperio şi Pantera, fiindcă au considerat nepotrivit ca un străin să stea cu noi. Am avut câteva discuţii cu ei, pentru că voiau ca Nariz să plece, dar chestiunea a trecut pe plan secund când s-au convins că prietenul fiului meu avea să fie de ajutor în caz de urgenţă.

În acel moment, puţinele familii care locuiau în clădire au început să plece din cauza focurilor de armă, a ameninţărilor şi a percheziţiilor. În cele din urmă, în Altos am mai rămas doar noi şi două femei singure, fiecare într-un apartament.

Timp de două sau trei zile am avut câteva ore de relaxare, dar într-o joi după-amiază sirena a sunat din nou, pentru că s-au auzit mai multe împuşcături, ce s-au transformat foarte repede în rafale, şi apoi am auzit ceva ca o lovitură foarte violentă în peretele exterior al clădirii. Agenţii CTI au alergat la posturile lor, pentru că se părea că era atacată clădirea, iar noi, foarte speriaţi, ne-am îndreptat spre dressingul din camera principală, în timp ce Nariz a închis uşa şi şi-a pregătit puşca pentru a opri orice intrus. Tăcerea care s-a lăsat apoi a fost înfiorătoare şi minutele

au părut o eternitate. În timp ce Nariz şi Juan Pablo comunicau în şoaptă prin uşă, eu, Manuela şi Andrea ne rugam.

În cele din urmă, alarma a încetat şi un agent CTI, căruia i se spunea Carrobomba, a venit la apartament să ne informeze că trei oameni coborâseră din două maşini la intersecţia străzii perpendiculare cu dealul Club Campestre şi, în timp ce doi dintre ei trăseseră, celălalt lansase o grenadă, ce s-a izbit de faţada clădirii pe la etajul cinci, deasupra apartamentului nostru. Din fericire, proiectilul nu explodase.

În acele zile, împreună cu agenţii CTI, am realizat mai multe simulări de atac asupra clădirii şi am căzut de acord în privinţa locului pe care avea să-l ocupe fiecare în apartament în cazul unei urgenţe reale. Stăteam cu sufletul la gură; panica era ceva constant. Plângeam mult. Era ca şi când am fi trăit într-un montagne russe emoţional. De multe ori m-am gândit să-l părăsesc pe Pablo, din cauza tuturor suferinţelor pe care le înduram, dar, în acelaşi timp, refuzam să-l las singur în acele momente atât de critice. La urma urmei, îmi oferise atâtea, încât nu puteam să plec. Era un amestec de sentimente contradictorii: furie şi părere de rău. M-aş fi simţit ca o ingrată dacă l-aş fi părăsit.

Neliniştea era permanentă, iar zilele, imprevizibile, încât, de multe ori, dormeam aproape toată dimineaţa, pentru că noaptea stăteam de veghe, în alertă, pentru orice eventualitate. Din cauza acestei situaţii, Manuela a avut probleme mari cu somnul, iar Andrea şi-a pierdut pofta de mâncare, încât, câteva zile mai târziu, a leşinat în baie şi a trebuit să o ducem de urgenţă la Clinica Medellín, însoţită de Nariz şi de câţiva agenţi CTI.

După ce a consultat-o, specialistul i-a spus că starea ei este îngrijorătoare, din cauza deshidratării avansate, şi a avertizat-o că viaţa îi este în pericol dacă nu se hrăneşte în mod adecvat. Medicul a spus că trebuie internată neapărat câteva zile, dar, din cauza condiţiilor precare de siguranţă, aşa ceva era imposibil. Împotriva voinţei sale, medicul a lăsat-o să plece şi i-a prescris injecţii, seruri, vitamine şi pastile. Andrea s-a întors în clădirea Altos foarte slăbită, abia dacă putea să se ţină pe picioare, şi a stat mai multe zile întinsă pe saltea, în timp ce aştepta ca trupul ei să reacţioneze. Juan Pablo a trebuit să înveţe să-i facă injecţiile şi să-i administreze serul. Azi îmi dau seama că întotdeauna fusese ceva firesc să o văd pe Andrea acolo, dar nu-mi amintesc să mă fi gândit în toată acea perioadă la eforturile pe care le făcea ca femeie şi la numeroasele lucruri pe care le lăsa în urmă pentru a însoţi o familie care nu avea nici viitor, nici speranţă. După atâţia ani, pot să susţin că, atunci când o femeie iubeşte cu adevărat, îşi asumă toate riscurile.

De la Bogotá, situaţia noastră se vedea, probabil, foarte disperată, pentru că, la două zile după criza pe care o suferise Andrea, a sosit Pantera cu un mesaj de la procurorul general, Gustavo de Greiff.

— Doamnă, domnul de Greiff vă transmite că încearcă să găsească o ţară unde să puteţi pleca. Că nu întârzie soluţia, dar este vorba despre o chestiune delicată, ce trebuie controlată cu discreţie. Că de aceea durează atât de mult. Să aveţi încredere în el, căci vrea ca soţul dumneavoastră să se predea.

Cuvintele lui Pantera, pe care, în realitate, îl chema Luis Fernando Correa Isaza şi era director regional al CTI în Antioquia, m-au liniştit puţin, dar situaţia era aceeaşi,

pentru că, în plus, n-aveam cum să-i cer lui Pablo să se predea justiţiei, să uite că într-o bună zi, mai devreme sau mai târziu, grupul Los Pepes avea să ne omoare. Făceam mari eforturi ca Manuela să nu observe frica pe chipul meu şi tot ce puteam era să plâng în intimitate, când fetiţa reuşea să adoarmă. În acele momente de nelinişte, îi eram recunoscătoare Andreei că se afla acolo, în ciuda groazei, pentru că era o alinare pentru Juan Pablo, copleşit de povara responsabilităţii de a avea grijă de trei femei.

Pe neaşteptate, într-o după-amiază, a sosit Gloria, una dintre surorile lui Pablo, care a adus o scrisoare lungă scrisă de el, în care povestea în termeni foarte generali cum avansa noul proces prin care trebuia să se predea justiţiei şi ne sfătuia să intensificăm măsurile de siguranţă, deoarece aflase despre atacurile continue asupra clădirii. De fiecare dată când o persoană cunoscută venea la apartament noi muream de frică la gândul că fusese urmărită, că putea fi răpită sau omorâtă.

I-am răspuns lui Pablo printr-o altă scrisoare, în care i-am povestit prin ce treceam: pânda duşmanilor lui, neajunsurile apartamentului, disperarea şi plânsul necontrolat al Manuelei din cauza izolării, întrebările ei constante cu privire la motivul pentru care nu puteam să plecăm de acolo, la locul unde se afla bunica ei, de ce nu-şi putea vedea tatăl sau verii. Mi se rupea sufletul în mii de bucăţi şi eram foarte frustrată să-mi văd copiii în acea situaţie.

Încercam să o distragem pe Manuela jucându-ne, desenând, spunându-i poveşti. Uneori, coboram în apartamentul vecinei. Făceam toţi trei cu rândul ca să o distrăm, dar era foarte greu să o determinăm să înţeleagă riscul la care se expunea dacă ieşea. Când sosea o

scrisoare de la tatăl ei, zâmbea. În inocenţa ei, credea că soseau veşti bune şi că avea să-şi recapete libertatea, pentru că Pablo îi spunea să aibă răbdare, că în scurt timp avea să trăiască într-o nouă ţară, unde va merge la o şcoală nouă şi unde se va putea plimba prin parcuri.

În scrisori, îi povesteam lui Pablo şi despre riscurile de securitate la care ne expuneam, despre cum ne priveau agenţii CTI şi despre atentatele pe care le înduram în mod continuu. Dar nimic nu părea să dea roade.

Pentru câteva zile, Gloria a fost singura noastră legătură cu Pablo şi, cu toate că asta însemna să-şi rişte viaţa, a reuşit să aducă mesaje de la el şi să i le ducă pe ale noastre. Când părăsea clădirea Altos, eram foarte îngrijorată pentru ce i s-ar fi putut întâmpla.

Din acele scrisori am aflat despre modul dramatic în care Pablo reuşise să scape de o mare operaţiune a grupului Bloque de Busqueda al poliţiei şi al armatei, care fusese cât pe ce să-l coste viaţa în Belén Aguas Frías, în apropiere de Medellín, unde, conform relatării sale, se văzuse practic mort. În patru pagini, cu detalii impresionante, a povestit că ieşise repede din ascunzătoare şi fugise spre o zonă muntoasă înconjurată de prăpăstii, pe unde încercase să scape, dar îi căzuse lanterna şi rămăsese pe întuneric. Apoi s-a pornit o ploaie puternică şi a trebuit să meargă pe lângă stâncile înalte şi, de mai multe ori, a fost pe punctul de a cădea în gol. La sfârşitul amplei relatări scrise, soţul meu spunea că, la un moment dat, s-a întrebat dacă îl vor căuta pe fundul acelor prăpăstii. Scrisoarea era redactată pe bucăţi de hârtie lipite cu benzi adezive şi starea lor reflecta clar situaţia grea prin care trecea.

Cu toate acestea, Pablo scăpase şi de data aceasta. Dar, ca de obicei, noi suportam consecinţele. Într-o zi, mai multe camionete blindate au sosit pe partea joasă a clădirii şi din ele au coborât cel puţin 12 bărbaţi înarmaţi, care s-au îndreptat spre lifturi. Panica a pus stăpânire pe noi şi am alergat să ne ascundem aşa cum plănuiserăm în timpul simulărilor, deoarece am crezut că era vorba despre atacul grupului Los Pepes. Câteva minute mai târziu, care, ca de obicei, au părut o eternitate, am aflat că sosise Ana Montes, directoarea procurorilor din ţară şi mâna dreaptă a procurorului de Greiff.

Desigur, vizita nu era una de curtoazie, am înţeles asta de când a intrat în apartament, s-a oprit în faţa mea şi a zis pe un ton dispreţuitor, aproape fără să salute:

— Doamnă, dacă Pablo nu se predă în trei zile, nu vă vom mai oferi protecţie.

Mesajul pe un ton ameninţător a fost foarte categoric şi n-am reuşit decât să răspund că predarea soţului meu în faţa justiţiei nu depindea de noi, pentru că eram complet izolaţi de el.

— Doamnă, am zis, cel mai bine ar fi să ne lăsaţi să părăsim Columbia şi să ne înlesniţi plecarea într-o altă ţară. Sunt sigură că, dacă se întâmplă asta, el se predă a doua zi, deşi vă spun sincer că întotdeauna am fost de părere că statul columbian nu este interesat ca Pablo să se predea... De fapt, doreşte ca el să fie omorât.

Delegata ursuză şi dură a procuraturii a părăsit clădirea, după ce şi-a repetat ameninţarea în cazul în care nu primea un răspuns pozitiv de la Pablo. Eu, copiii şi nora

mea am rămas cu o nouă incertitudine, o dilemă pe care nu o puteam rezolva.

Totuşi, în ciuda acestei veşti sfâşietoare, din cauza căreia vieţile noastre erau în pericol, au sosit şi nişte flori trimise de Pablo, cu ocazia zilei dragostei şi a prieteniei. Erau un buchet pentru mine, unul pentru Andrea şi altul pentru Manuela. Era atât de ironic să primim flori în acel moment! Ce aveam de sărbătorit? În plus, cum să se expună într-un asemenea mod! Ar fi putut fi urmărit. Însă acestea erau contradicţiile lui Pablo.

Situaţia devenise atât de complexă, încât, într-una din zile, disperarea ne-a făcut să ne gândim la posibilitatea de a fugi din clădirea Altos. Unde? Habar n-aveam. Dar simplul gând că procuratura i-ar fi retras pe agenţii CTI ne umplea de panică, deoarece nimeni şi nimic nu ne-ar fi putut proteja de duşmanii lui Pablo, care aveau să ne ucidă în cel mai groaznic mod, doar ca să-l vâneze pe el.

Să fugim din clădire era riscant şi în acelaşi timp absurd, dar ne-am hotărât să punem la punct un plan B, pentru orice eventualitate. Pentru asta, primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l rugăm pe Nariz să dea o raită în jurul clădirii şi să afle locul, rutina şi orarele funcţionarilor de la procuratură. Apoi i-am rugat pe portari, care erau aceiaşi de ani buni, să aştepte un semn din partea noastră pentru a deschide poarta garajului, căci aveam să plecăm cu Chevroletul Sprint în care veniserăm cu câteva săptămâni în urmă.

Strategia era pregătită, dar, de două ori, exact când urma să fugim, au sosit veşti de la procurorul general prin care ni se transmitea că demersurile pentru mutarea noastră în străinătate erau pe drumul cel bun. Mesajele păreau

convingătoare şi, uneori, ne dădeau un oarecare sentiment de linişte, dar erau ca un placebo, deoarece cruda realitate avea grijă să ne aducă din nou cu picioarele pe pământ, în drama noastră zilnică.

Lucrurile s-au complicat şi mai mult în octombrie 1993. Proverbul spune că veştile rele circulă repede şi asta s-a întâmplat cu puţin înainte de ora zece seara, pe 6 octombrie, când Imperio, unul dintre agenţii CTI care ne protejau în clădirea Altos, a sunat la uşa apartamentului şi Juan Pablo s-a dus să deschidă. Părea zâmbitor. S-a uitat fix la fiul meu şi i-a spus:

— Juan Pablo, tocmai l-au eliminat pe Angelito. El şi fratele lui au fost doborâţi de grupul Bloque de Busqueda când se îndreptau spre o locuinţă din cartierul Villahermosa din Medellín.

Când a auzit vestea, Juan Pablo a fost cât pe ce să leşine. Ştia că Alfonso León Puerta, Angelito, era practic ultima gardă de corp a lui Pablo. A încercat cum a putut să-şi controleze surprinderea şi de-abia a reuşit să întrebe:

— Şi cine a făcut asta, Imperio?

Ştirea nu fusese transmisă încă în presă şi era clar că, fiind membru al CTI, avea informaţii direct de la sursă despre ce se întâmplase. Între Imperio şi Juan Pablo se crease o oarecare relaţie de încredere în ultimele zile, ajungând să joace cărţi şi să petreacă timp în subsolul clădirii pentru partide improvizate de futsal (fotbal în sală).

După ce Imperio a plecat, Juan Pablo m-a dus repede în dressing şi, în şoaptă, mi-a povestit ce aflase.

— Nu se poate, nu se poate! Ce-o să se întâmple cu tatăl tău? i-am zis, cuprinsă de disperare.

Moartea lui Angelito era o lovitură fatală pentru soţul meu, care rămânea din ce în ce mai singur. Şi pentru noi era o veste proastă, deoarece rămâneam fără canalul de comunicaţii cu Pablo. Ultima oară când l-am văzut pe Angelito a fost cu trei săptămâni în urmă, când îl însoţise pe Pablo în clădirea Altos. Angelito era un băiat tăcut, timid. Îi era greu să mă privească în ochi, i-a fost credincios soţului meu, a jurat să-i fie alături până la final şi pentru asta şi-a dat viaţa.

Izolarea aproape totală de Pablo după moartea lui Angelito ne-a adâncit şi mai mult în incertitudine, iar mesajele de la biroul procurorului de Greiff practic au dispărut. De aceea, nu era greşit să credem că urma să aibă loc un nou val de atacuri.

Aşa a fost, dar niciodată nu ne-am închipuit că faptele ce aveau să se petreacă în 72 de ore aveau să fie atât de violente şi de decisive pentru deznodământul tragediei noastre.

Duminică, 7 noiembrie 1993, s-a strâns şi mai mult cercul în jurul nostru, odată cu dispariţia lui Nariz. Disperat să-şi vadă fiul, ne-a rugat în dimineaţa aceea să-l lăsăm să plece în weekend, dar noi i-am spus că e riscant să iasă din clădire, pentru că sigur duşmanii stăteau afară la pândă. Era un risc foarte mare, dar cum să-i negăm dreptul de a-şi vedea fiul?

Nariz era hotărât să plece şi nu a ascultat sfatul nostru de a merge pe jos, traversând un soi de şanţ din spatele clădirii Altos, pe unde ne mai furişaserăm şi cu alte ocazii,

pentru a evita autorităţile. A preferat să nu-şi ude pantofii şi, în schimb, a acceptat să urce în maşină cu doi agenţi CTI, care s-au oferit să-l ducă aproape de centrul oraşului. Totuşi, a sosit ziua de luni şi el n-a mai apărut. Nici marţi. Când am sunat la familia lui, ni s-a confirmat, într-adevăr, că nu ajunsese acasă, iar funcţionarii de la procuratură s-au limitat să explice că Nariz coborâse din maşină la jumătatea drumului.

În momentul acela nu ştiam, dar răpirea lui Nariz era primul episod care avea să ne confirme apoi că începuse o nouă fază a vânătorii soţului meu. Los Pepes ştiau că, eliminând verigile lanţului care ne apropia de Pablo, îi reduceau din ce în ce mai mult capacitatea de manevră.

Încă nu ne reveniserăm după lovitura reprezentată de pierderea lui Nariz, când, două zile mai târziu, bărbaţi înarmaţi au dat buzna în casa Aliciei Vásquez, cea care administra clădirea Altos, în sectorul Las Vegas din Medellín, şi au luat-o cu ei.

Îmi amintesc că urca la apartamentul nostru în fiecare zi să ne întrebe dacă aveam nevoie de ceva, dar eu nu îndrăzneam să-i cer nimic, deşi privirea mea probabil că-i spunea da, că aveam nevoie de mult ajutor ca să ieşim din infernul în care ne aflam.

Pe măsură ce zilele treceau, începusem să mă apropii de ea şi, încetul cu încetul, i-am spus povestea noastră, drama pe care o trăiam. Pe Alicia o înduioşase situaţia noastră şi s-a arătat dispusă să facă anumite favoruri, în secret absolut. Unul dintre favoruri a fost să cumpere trei walkie-talkie ca să comunicăm cu Pablo. Aparatele ne-au ajutat să vorbim de vreo două ori cu el, dar semnalul era foarte prost. Cu toate acestea, într-una dintre acele

conversaţii cu el ne-a dat un număr de telefon la care l-am fi putut suna în caz de urgenţă. Cu trecerea zilelor, Alicia devenise mai apropiată de noi, încât favorurile pe care mi le făcea erau din ce în ce mai periculoase, cum ar fi faptul că ducea scrisori pentru Pablo şi cumpăra alimente, cărţi şi obiecte de papetărie, printre alte lucruri.

Scrisorile pe care i le trimiteam lui Pablo erau lăsate într-un anumit loc şi apoi cineva le lua de acolo. Din câte înţelesesem, treceau prin mai multe locuri înainte să ajungă la destinatar, pentru a nu fi urmărite. Scrisorile mele, care erau despre profesoarele copiilor, despre familia şi prietenii mei – care, de fapt, erau foarte puţini, deoarece încercam să nu le fac oamenilor neplăceri −, le ducea Alicia.

La câteva ore după dispariţia Aliciei, am fost îngrozită să aflu că Alba Lía Londoño, profesoara mea de la liceul La Paz şi cea care devenise o persoană-cheie pentru ca fiul şi fiica mea să nu rămână în urmă la şcoală, fusese scoasă cu forţa, din casa ei din cartierul Los Almendros, de nişte bărbaţi care purtau uniforme ale companiei Empresas Públicas din Medellín. După ce o îmbrânciseră ca să urce într-un automobil, sechestratorii scoseseră din casă 50 de cutii de dimensiuni diferite şi le duseseră într-un camion. Credeau probabil că Alba Lía păstra informaţii secrete despre Pablo, dar, în realitate, erau cărţile şi enciclopediile pe care eu le cumpărasem de-a lungul anilor şi pe care ea le ascundea în casa ei.

Copiii Albei Lía, de 14 şi 16 ani, au sosit disperaţi la Altos ca să ne dea de veste şi să ne ceară ajutorul pentru a o căuta, dar tot ce am putut să fac a fost să-i îmbrăţişez foarte strâns şi să le cer să fie puternici, întrucât ştiam că Alba Lía nu avea să mai apară. Era încă o victimă a unui

război în care singurul ei rol fusese acela de a-i educa pe copiii mei. După aceste întâmplări, am simţit teamă, tristeţe şi o mare neputinţă. Moartea dădea târcoale cercului nostru apropiat şi, pe zi ce trecea, aveam din ce în ce mai puţine persoane de încredere. Ca o compensaţie pentru cele întâmplate, mi-am propus să am grijă de copiii Albei Lía. Am făcut tot posibilul să le fiu alături în procesul de creştere şi i-am sprijinit în ceea ce priveşte educaţia. Măcar atât puteam să fac, căci mama lor îşi dăduse viaţa pentru familia mea.

Eu şi Alba Lía ne-am reîntâlnit când problemele ne-au obligat să trăim în clandestinitate, ceea ce nu mi-a permis să-mi mai duc copiii la şcoli normale din cauza persecuţiilor, a percheziţiilor şi a riscului de a fi sechestraţi. Rita, numele pe care-l foloseam pentru a o proteja, a fost o profesoară pasionată şi sensibilă la rolul meu de mamă disperată, care tot ce-şi dorea era o viaţă cât de cât normală pentru copiii ei. Ea se ocupa să facă rost de textele după care Manuela şi Juan Pablo aveau să studieze şi, de două ori, i-am finanţat călătorii în Cuba pentru a se pune la curent cu ultimele noutăţi în materie de pedagogie. Se întorcea în Columbia cu valizele pline de materiale pe care le considera utile pentru educaţia copiilor mei.

Alba Lía s-a apropiat atât de mult de noi, încât, în ciuda pericolului, era întotdeauna dispusă să o primească la ea acasă pe Manuela când Pablo accepta să o lase să iasă din închisoarea în care ne aflam. Copiii profesoarei o primeau cu afecţiune pe Manuela, se jucau cu ea, apoi o deghizau cu şaluri şi ochelari, o machiau şi străbăteau oraşul cu taxiul, se plimbau prin centrele comerciale sau se duceau la film. Astăzi mă gândesc cât am fost de iresponsabilă, deoarece oricine ar fi putut să o recunoască şi să o ucidă.

Dar, în disperarea mea, permiteam asta pentru ca fata mea să aibă parte de un moment de respiro.

Orele de groază pe care le trăiam erau departe de a se fi terminat. Răpirea Albei Lía avusese loc la 11 dimineaţa şi era deja aproape şase după-amiaza când ne-am dat seama că, dacă Los Pepes atacaseră persoane atât de apropiate de noi, era foarte posibil să o atace şi pe singura care mai rămăsese: Nubia Jiménez, dădaca Manuelei.

Fără să stea pe gânduri, Juan Pablo a coborât în fugă în unul dintre apartamentele goale din clădirea Altos ca să bată la uşa Nubiei şi să-i spună să se ascundă imediat împreună cu copiii ei. Am coborât după el şi am văzut când a reuşit să vorbească cu unul dintre ei, care a ieşit repede spre poarta clădirii, dar n-a mai putut să facă nimic, pentru că mama lui tocmai se urcase într-un taxi. O răpiseră şi pe ea.

Nubia lucrase cu noi mai mulţi ani şi, dat fiind că ne simţeam încolţiţi în Altos, izolaţi de lumea exterioară, trebuisem să apelez la ea şi să o implor să ne ajute cu schimbul de scrisori prin care comunicam cu Pablo. Ea acceptase, dar era întotdeauna agitată şi, de aceea, mi-a părut mereu rău că nu fusesem conştientă cu adevărat de riscul la care o expuneam. În clipa aceea, Manuela nu a aflat ce s-a întâmplat cu dădaca, dar a descoperit după câţiva ani.

În mai puţin de 72 de ore, situaţia noastră în Altos devenise mai mult decât disperată, nu doar din cauză că Nariz, Alicia, Alba Lía şi Nubia dispăruseră, ci şi pentru că trebuia să-i protejăm pe cei doi copii ai Albei Lía care erau cu noi. Eram şase persoane moarte de frică, înghesuite în dressingul din apartament. Starea de tensiune în care

trăiam era atât de mare, încât, din acel moment, Juan Pablo nu a mai lăsat din mână puşca pe care Nariz o adusese pentru a ne proteja.

Nu greşesc când spun că acele nopţi de la mijlocul lunii noiembrie 1993 au fost cele mai zbuciumate din viaţa mea. Cu circumstanţa agravantă că, încă o dată, chestiunea ieşirii noastre din ţară părea blocată, deoarece directoarea procuraturii, Ana Montes, ne-a trimis un nou mesaj, de data asta prin Pantera: aveau să ne asigure plecarea într-o altă ţară doar atunci când Pablo se preda.

Era acelaşi cerc vicios. Nu puteam să răspundem nimic despre predarea lui Pablo, pentru că nu comunicam cu el. Şi nu puteam să facem nici un pas fără ca el să ne spună cum, când şi cu cine.

Dat fiind că ne aflam din nou în faţa aceleaşi dileme, de a trăi sau de a muri, în singurătatea dressingului, am ajuns la concluzia că faptele recente nu ne lăsau altă opţiune decât să căutăm un loc în lume unde să ne refugiem. Am analizat împreună cu Juan Pablo şi cu Andrea opţiunile şi ne-a fost clar că nu aveam prea multe, pentru că de curând Luz María, una dintre surorile lui Pablo, fusese deja expulzată din Costa Rica.

Atunci ne-am îndreptat atenţia spre Germania. De ce? Cu vreo doi ani în urmă, Nicolás, fiul cel mare al lui Roberto, fratele lui Pablo, stătuse trei ani acolo şi nu întâmpinase nici un obstacol. De asemenea, Alba Marina, altă soră a soţului meu, fusese acolo timp de trei luni. Dacă ei au putut, noi de ce nu am reuşi, ne-am întrebat, şi atunci am luat decizia de a cumpăra biletele cât mai curând pentru Frankfurt şi de a-l anunţa pe procurorul de Greiff.

De la o agenţie de turism pe care ne-a recomandat-o vecina am luat patru bilete cu destinaţia Germania, pentru avionul care decola în seara de sâmbătă, 27 noiembrie 1993. Rămăsese mai puţin de o săptămână până la plecarea din ţară şi trebuia să ne mişcăm repede. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să îndeplinesc protocolul de a anunţa procuratura că plecam şi, în treacăt, am solicitat protecţie pentru transferul la aeroportul din Rionegro şi, mai târziu, pentru popasul nostru în aeroportul El Dorado din Bogotá, în timp ce aşteptam zborul companiei Lufthansa.

Ne doream atât de mult să părăsim clădirea Altos şi ţara, încât, din momentul acela, am pregătit patru valize, una pentru fiecare dintre noi.

Dar foarte curând aveam să înţelegem că procuratura nu era dispusă să ne permită să plecăm până când Pablo nu se preda. Am aflat când au anunţat sosirea Anei Montes, care a intrat furioasă în apartament. M-a privit cu un amestec de ură şi indignare şi, fără ocolişuri, m-a informat că un procuror din Bogotá deschisese două anchete împotriva lui Juan Pablo: una pentru presupusele abuzuri în cazul mai multor tinere din Medellín şi alta pentru port ilegal de armă.

Anunţurile m-au înfuriat şi l-am chemat imediat pe Juan Pablo şi i-am relatat ce se întâmpla. Se îngălbenise la faţă de furie şi a răspuns fără să şovăie:

— Uitaţi ce e, doamnă, eu am fost cel care a îndurat hărţuirea multor tinere din Medellín care îşi doreau să fie „iubita fiului lui Pablo”. N-am nevoie să ajung la viol pentru a-mi satisface vreo plăcere, pentru că zeci de fete mă abordează.

Funcţionara, rece şi distantă, a răspuns că era vorba despre denunţuri în curs de verificare şi că trăsăturile fiului meu corespundeau cu cele ale unui bărbat care, înainte de a-şi ataca victimele, se identifica drept fiul lui Pablo Escobar. Totuşi, a recunoscut că, în cazul acela, nu existau încă dovezi valide, dar în celălalt caz, da, deoarece fusese văzut intrând în clădire cu o ladă cu arme.

Din nou, Juan Pablo a răspuns:

— Vă propun ceva, doamnă. Dacă vreţi, rămân aici şi vă dau voie să percheziţionaţi apartamentul şi întreaga clădire, dacă este necesar, până găsiţi armele cu care se spune că am intrat. Faceţi asta chiar acum, dar, dacă nu găsiţi nimic, cum rămâne? Aici tot ce există este puşca pe care a lăsat-o Nariz.

Cuvintele lui Juan Pablo au fost atât de convingătoare, încât funcţionara a făcut un pas în spate şi, înainte de a pleca, s-a limitat să spună că îl crede pe cuvânt.

După ce am depăşit acest impas, a sosit, în sfârşit, momentul plecării din Altos spre viitorul nostru incert. Orice s-ar fi întâmplat cu noi era mai bine decât calvarul pe care-l trăiam în acea închisoare.

Plecarea spre aeroportul José María Córdoba necesita o operaţiune de securitate complexă şi trebuie să recunosc că procuratura şi-a făcut bine treaba. După ora 12 ziua, şi când ne-au anunţat că zece camionete ale CTI sosiseră, ne-am adunat în salonul apartamentului şi ne-am îmbrăţişat strâns. Ne-am privit în ochi; frica ne-a întărit. În ciuda tuturor lucrurilor, plecam în căutarea unei vieţi noi. Acum totul depindea de noi; sau, cel puţin, aşa credeam.

Apoi am coborât de la etajul patru şi ne-am rugat în tăcere pentru ca, pe drum, să nu aibă loc nici un atac.

Eu şi Manuela ne-am urcat într-un Trooper alb, blindat, iar Juan Pablo şi Andrea în altul asemănător, dar roşu cu cabina albă. În faţă mergea un Trooper negru, gol, pentru a-l deruta pe duşman. În maşină, tăcerea era mormântală şi, în timp ce o îmbrăţişam pe fiica mea, mă rugam la Fecioara Maria, făcătoarea de minuni, să nu păţim nimic rău.

Scena parcă era desprinsă dintr-un film. În timp ce înaintam cu viteză spre aeroport, din maşină am observat mai multe elicoptere ale poliţiei survolând caravana. Uşile acestora erau deschise şi puteam vedea oameni înarmaţi cu puşti şi mitraliere. Zgomotul era asurzitor şi, de-o parte şi de alta a şoselei, vehiculele se fereau cum puteau.

După atâtea ore de tensiune, în care am stat cu sufletul la gură, în care m-am temut de un atac de orice parte, în cele din urmă am ajuns teferi şi nevătămaţi la aeroportul din Rionegro. Câteva minute mai târziu, la 1.15 după-amiaza, zburam spre Bogotá într-un avion al companiei Avianca. Când am aterizat în El Dorado, am fost conduşi în salonul VIP pentru plecări internaţionale, unde, în câteva minute, am fost înconjuraţi de autorităţi şi de ziarişti care dădeau târcoale acelui loc.

Desfăşurarea din jurul nostru a fost, până la un anumit punct, disproporţionată, pentru că procurorul general adjunct, Francisco José Cintura, şi-a trimis corpul de escorte, compus din vreo 20 de bărbaţi. DAS a trimis alţi 15 detectivi, iar în preajma locului unde ne aflam s-au postat 15 agenţi ai poliţiei naţionale. Era un fapt împlinit: plecam din ţară, dar nu-mi puteam lua gândul de la Pablo,

despre care nu mai ştiam nimic de mai multe zile. Mă linişte să ştiu că, cel puţin, la ştiri nu-l menţionau, nici de bine, nici de rău. De unde să ştiu că soţul meu mai avea doar o săptămână de trăit?!

Din motive de siguranţă, noi am urcat primii în avion şi ne-am aşezat la clasa business. Toate locurile aeronavei erau ocupate şi a decolat la timp. A urcat repede pe cer, dar eu mă uitam întruna la uşă, deoarece aveam impresia că urma să intre cineva şi să ne scoată de acolo. Paranoia nu-mi dădea pace. La un moment dat, Juan Pablo şi Andrea s-au jucat de-a ghicitul, cine găsea primul un poliţist sub acoperire printre pasageri. Ea a indicat mai mulţi şi el pe alţii doi, aşezaţi în apropierea noastră, care s-au ridicat primii când avionul a aterizat la Frankfurt.

În cea mai mare parte a timpului n-am vorbit. Nici o întrebare, doar tăcere. De aproape zece ani nu mai dormeam îndeajuns, deoarece vieţile noastre se scurseseră între atentate, persecuţii, izolări; trebuia să fim mereu în alertă. Oboseala mă obliga să închid ochii, dar îi deschideam din nou, speriată, pentru că îmi era teamă să nu adorm şi să-i pierd din ochi pe copii.

După ce mi-am dat seama că zburam deja de mai bine de o oră, am respirat oarecum uşurată, încrezătoare că ne îndreptam spre libertate, spre o nouă viaţă, dar mă înşelam amarnic, căci iluzia aceea avea să dureze doar 47 de ore. În momentul respectiv nu ştiam asta, dar în timp ce noi călătoream spre Frankfurt, cu speranţa de a ne reface viaţa într-o ţară europeană, în Columbia era în desfăşurare un plan secret destinat să ne folosească pentru a-l vâna pe Pablo.

Ce s-a întâmplat atunci am aflat în detaliu în aprilie 2007, adică după 24 de ani de la moartea soţului meu, când am citit cartea Óscar Naranjo, el general de las mil batallas, un interviu extins pe care ziaristul şi directorul postului de radio W, Julio Sánchez Cristo, i l-a luat ofiţerului de poliţie care a avut o contribuţie foarte importantă la operaţiunea încheiată cu moartea lui Pablo.

Din nefericire pentru noi, relatarea generalului Naranjo este impresionantă, deoarece din ea reiese clar că am căzut într-o capcană. Textul este următorul: „Deznodământul acestei poveşti a început la sfârşitul lunii noiembrie 1993, când am aflat despre intenţia familiei Escobar de a călători în Germania, pentru a căuta, eventual, azil. Atunci am ajuns la trei concluzii ce ne-au făcut să credem că mişcarea şefului organizaţiei era periculoasă pentru ţară şi, de aceea, trebuia să reuşim să nu fie primiţi în acel stat: în primul rând, dacă familia lui era în siguranţă, el avea să devină mai dur şi mai violent, deoarece nu mai avea nimic de pierdut; în al doilea rând, tocmai familia era una dintre posibilităţile pe care le aveam pentru a-l localiza; şi, în al treilea rând, dacă familia lui găsea azil, el ar fi avut un răgaz oferit la nivel internaţional ce ar fi îngreunat operaţiunile în desfăşurare. Ambasadorul german în Columbia a jucat un rol fundamental. A fost vizitat de directorul poliţiei, generalul Gómez Padilla, care i-a deschis ochii asupra pericolului pe care îl presupunea găzduirea permanentă sau temporară a familiei lui Escobar în Germania. Totuşi, în timp ce se făceau consultările şi cancelariile celor două ţări analizau chestiunea, membrii familiei Escobar au părăsit ţara pe 27 noiembrie, dar generalul Gómez Padilla a reuşit să infiltreze doi ofiţeri ai poliţiei care să călătorească sub acoperire în acel avion ce asigura ruta Bogotá−Frankfurt.”

Eram de vreo două ore în aer, când, dintr-odată, s-a prezentat în faţa noastră un tânăr care s-a recomandat drept Óscar Ritoré şi care lucra ca reporter pentru emisiunea de ştiri la Noticias Uno. Cum de ştiuse că eram în acel avion? L-am întrebat şi a răspuns evaziv, dar era clar că cineva de la nivel înalt din Bogotá îi oferise informaţia. Ziaristul a trecut la subiect şi a zis că voia să ne ia un interviu, deoarece i se părea foarte dureroasă situaţia prin care treceam şi s-a oferit să ajute cu tot ce-i stătea în putinţă.

Deşi de-a lungul anilor nici Pablo, nici noi nu avuseserăm legături cu aproape nici un ziarist, prezenţa neaşteptată a lui Ritoré ne-a prins foarte bine în momentul acela, pentru că putea fi un aliat, o garanţie că nu ni se va întâmpla nimic. Am stabilit să ne vedem de îndată ce aveam să ajungem la Frankfurt şi nu i-am promis nimic, dar ni s-a părut că acordarea unui interviu ar fi putut fi utilă pentru cauza noastră.

Orele au trecut mai repede decât de obicei şi, dintr-odată, vocea ascuţită a căpitanului a anunţat aterizarea în oraşul german. Era şase dimineaţa, 28 noiembrie 1993, şi mi s-a părut ciudat că avionul a atins solul, a frânat în grabă şi nu a continuat să ruleze pe pistă. După ce s-a oprit, căpitanul avionului s-a adresat pasagerilor la microfon:

— Domnilor pasageri, scuzaţi-ne pentru aterizare şi pentru întârziere. Ne aflăm pe teritoriul Germaniei, trebuie să dăm jos câteva persoane din avion şi apoi ne vom continua drumul spre aeroportul internaţional, pentru a ne încheia itinerarul.

După ce pilotul a terminat de vorbit, cei doi bărbaţi pe care Juan Pablo îi semnalase ca reprezentând autorităţile

s-au ridicat de pe scaunele lor şi s-au îndreptat spre mine. Unul din ei a zis:

— Doamnă, suntem de la Interpol, am venit din partea guvernului pentru a vă proteja şi pentru a ne asigura că nu veţi avea probleme de siguranţă.

Cuvintele lui mi-au atras în mod special atenţia. Dacă statul nu făcuse nimic concret pentru a ne înlesni ieşirea din ţară, nu înţelegeam de ce îşi făcea griji acum pentru bunăstarea noastră.

Când avionul s-a oprit, m-am gândit: „Nu se poate, coşmarul nu s-a terminat”. Foarte speriată, m-am uitat pe hublou şi am observat agitaţia numeroaselor patrule de poliţie în jurul aeronavei. Nu mai era nici o îndoială: veniseră după noi. Ne-au făcut să coborâm pe pistă în mijlocul pustiului. În clipa aceea, toate iluziile mele s-au risipit. Situaţia a devenit foarte dramatică, pentru că doi poliţişti înarmaţi au luat-o pe Manuela de braţ şi au condus-o spre una dintre patrule. M-am năpustit imediat asupra lor, plângând, şi i-am implorat să nu o ia cu ei, fiindcă are doar opt ani şi încă bea lapte cu biberonul. Aproape în acelaşi timp, alţi poliţişti au făcut acelaşi lucru cu Juan Pablo şi cu Andrea şi i-au dus separat spre alte patrule.

— Domnule agent, nu mă puteţi despărţi de ea. Vă rog, nu o luaţi!

Manuela ţipa şi întindea mâinile spre mine, cerând ajutor.

— Mamă, nu mă lăsa!

Eu plângeam şi nu-mi amintesc exact dacă traducea cineva, dar imploram atât de tare, încât trebuie să fi înţeles la ce mă refeream sau despre ce le vorbeam. Fiindcă ţipam ca o nebună că mă despărţeau de copiii mei, dar mai ales de Manuela, unul dintre cei în uniformă mi-a spus într-o spaniolă perfectă să tac:

— Doamnă, ce vreţi să facem dacă soţul dumneavoastră ameninţă să arunce în aer toate aeroporturile din Germania?

Evident că habar n-aveam dacă aşa ceva putea fi adevărat, însă prioritatea mea în momentul acela era să o păstrez pe Manuela lângă mine şi după o vreme şi ceva eforturi am reuşit. Probabil că nemţii s-au gândit că fetiţa nu avea nici o vină şi, brusc, i-au permis să meargă cu mine şi patrula de poliţie. De pe pista de aterizare ne-au dus la birourile Interpolului din aeroport, unde aveau să ne interogheze. În timp ce organizau logistica necesară şi făceau rost de un traducător, ne-au închis separat în încăperi dezgustătoare, în care nu exista decât un pat din ciment, acoperit cu două pături care miroseau foarte urât. În plus, trebuia să batem în uşă pentru ca un paznic înarmat să ne însoţească la baie.

Îmi amintesc că, înainte de a intra în acele încăperi, care erau folosite uneori drept celule, ne-au percheziţionat cu atenţie, la fel au făcut şi cu bagajele. Juan Pablo purta mocasini la modă, care aveau mai multe limbi decorative din piele, iar pe una dintre ele era foarte bine ascunsă o hârtiuţă cu numărul de telefon pe care Pablo ni-l dăduse cu mai multe zile în urmă. Nu au găsit-o.

Interogatoriul la care am fost supusă mai bine de 30 de ore este una dintre cele mai înjositoare experienţe din

viaţa mea. Unul după altul, mai mulţi funcţionari au întrebat diferite lucruri despre soţul meu: posibila lui ascunzătoare, averea sa, asociaţii săi..., dar şi cărui fapt se datora decizia noastră de a călători în Germania, care erau legăturile noastre cu ţara respectivă, câţi bani aveam la noi. Manuela a stat tot timpul lângă mine, pe o canapea, şi mă durea sufletul să o văd cum adormea cu biberonul în mână. Am învelit-o cu o păturică pe care o aveam în geantă.

Nemţii ne-au repartizat o avocată din oficiu, care vorbea perfect spaniola. Am implorat-o să ne ajute să rămânem în Germania, deoarece întoarcerea noastră în Columbia ar fi însemnat moarte sigură. Avocata de 35 de ani, cu ochi albaştri şi privire sinceră, a fost năpădită de lacrimi când ne-a auzit povestea, dar m-a privit cu neputinţă şi a zis:

— Doamnă, nu pot face prea multe pentru dumneavoastră şi pentru copii, pentru că nu am voie.

— Vă rog, doamnă avocat, cereţi-le ajutorul celor de la drepturile omului. Nu ne putem întoarce în Columbia, vom fi ucişi.

— Nu am voie, mi s-a interzis să fac asta. Nu vă pot ajuta. Vă doresc numai bine, a spus plângând.

Apoi s-a auzit strigătul unui neamţ şi ea a trebuit să plece, dar înainte de asta mi-a strâns mâinile cu putere.

Dintr-odată, dactilograful a încetat să mai scrie şi a plecat. Ultimul ofiţer care condusese interogatoriul a spus că va reveni în câteva momente. S-a întors după zece minute şi a zis pe un ton ferm:

— Doamnă, vă aşteaptă un avion ca să vă întoarceţi în Columbia. Strângeţi-vă lucrurile şi pregătiţi-vă copiii pentru că veţi pleca imediat.

Nu se putea face nimic. Ne-au scos de acolo aproape pe brânci şi a trebuit să mergem repede spre patrulele care ne-au dus pe pista de aterizare, unde era tras un avion comercial ce avea să decoleze câteva minute mai târziu spre Bogotá. Ţipând şi plângând, le-am zis poliţiştilor germani că ne trimiteau la moarte sigură, dar nu le-a păsat. Şi avocata se lupta cu ei şi, de aceea, au apucat-o de mâini cu putere.

— Condamnaţi la moarte două femei şi doi minori nevinovaţi, a spus îndurerată.

Am urcat scările şi, imediat, stewardesele au închis uşa principală, pentru că, după cum mi se spusese, zborul avea deja o întârziere de mai multe ore. Culmea ghinionului, avionul era plin de pasageri care se uitau urât la noi, căci sigur ne învinovăţeau pentru întârziere. Adevărul e că noi am aflat că vom fi expulzaţi abia când s-a încheiat interogatoriul şi ne-au scos cu forţa din birourile Interpolului.

Dădusem dovadă de mare îndrăzneală şi încălcasem legea venind în Germania. Nu ţinusem cont de stat, de grupul Los Pepes şi de toţi duşmanii lui Pablo când fusese vorba să găsim o soluţie în acele momente atât de zbuciumate, când văzuserăm că viaţa noastră atârna de un fir de aţă. Riscasem totul, dar destinul schimbase direcţia evenimentelor. Problemele se ţineau lanţ. Nu părea să existe un moment de linişte. Totul era o furtună constantă, care nu se domolea niciodată.

O tăcere îndelungă şi obositoare a pus stăpânire pe mediul ostil din acel avion în care nu îmi dorisem niciodată să mă aflu. Am închis din nou ochii, încercând să mă odihnesc, dar după o oră de la decolare s-a auzit vocea calmă şi amabilă a comandantului aeronavei, însoţită de o hartă a Europei ce a apărut brusc pe ecrane. Desigur, ce a spus căpitanul avea legătură cu noi.

— Domnilor pasageri, îmi pare rău să vă informez că vom avea o nouă întârziere; suntem obligaţi să ne abatem deoarece autorităţile franceze ne-au interzis să survolăm spaţiul lor aerian, dat fiind că în acest avion călătoresc copiii şi soţia lui Pablo Escobar. Vă mulţumesc pentru atenţie.

Nu-mi venea să cred. Tocmai fuseserăm expulzaţi din Germania şi acum nu ne permiteau să trecem la 10 000 de metri înălţime deasupra Franţei. Aş fi vrut să mă înghită pământul de ruşine. Simţeam privirile pline de reproş ale pasagerilor care probabil se întrebau: unde sunt? Unde se află familia acestui Escobar?

Orele treceau în acea plictiseală şi nelinişte, când, dintr-odată, m-am intersectat în priviri cu o doamnă îmbrăcată în roşu care purta pe cap o capă de aceeaşi culoare. Era brunetă, drăguţă, cu o aluniţă care-i împodobea chipul şi ochi mari negri ce îţi dădeau o senzaţie de linişte. Brusc, am văzut că s-a ridicat de pe scaun şi s-a apropiat de mine cu o mică Biblie în mâini.

— Doamnă, ce faceţi, îmi face plăcere să vă salut. E trist ce vi se întâmplă. Mă numesc Luz Miriam. Vă dăruiesc această Biblie. Citiţi Psalmul 23, căci vă va ajuta să depăşiţi cumpăna prin care treceţi. Aveţi încredere şi veţi vedea că totul va fi mai bine pentru dumneavoastră.

Biblia era un exemplar deosebit, pentru că avea coperte din piele de culoarea vinului roşu, litere aurii şi un semn de carte. Am vorbit mai multe minute, în care i-am povestit motivele pentru care fuseserăm obligaţi să ne întoarcem în Columbia, iar ea m-a văzut probabil atât de neliniştită, încât a împrumutat de la cineva un pix şi pe una dintre paginile cărţii sfinte şi-a notat adresa şi numărul de telefon din Bogotá, în caz că aveam nevoie de ceva. În momentul acela atât de critic, Biblia primită cadou şi cuvintele acelei doamne amabile au fost ca o alinare, un semn că viaţa avea să-mi dea o nouă şansă. Am fost recunoscătoare că vorbise cineva cu noi şi i-am spus:

— Mulţumesc, doamnă, mulţumesc.

După ce ne-am luat rămas-bun, i-am urmat sfatul şi am citit Psalmul pe care mi-l sugerase. Spunea aşa: „Domnul este Păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic. El mă paşte în păşuni verzi şi mă duce la ape de odihnă. Îmi înviorează sufletul şi mă povăţuieşte pe cărări drepte din pricina Numelui Său. Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morţii, nu mă tem de nici un rău, căci Tu eşti cu mine. Toiagul şi nuiaua Ta mă mângâie. Tu îmi întinzi masa în faţa potrivnicilor mei, îmi ungi capul cu untdelemn şi paharul meu este plin de dă peste el. Da, fericirea şi îndurarea mă vor însoţi în toate zilele vieţii mele şi voi locui în Casa Domnului până la sfârşitul zilelor mele."[2]

Când am citit Psalmul mi-am amintit că mila Domnului ne protejase în fiecare zi. Sunt o catolică credincioasă. Cred în Dumnezeu, în călăuzirea şi în dreptatea Lui. În acele momente m-am agăţat de El; era singura mea speranţă.

---

[2] Biblia, traducere Dumitru Cornilescu, 1924.

Păstrez şi astăzi Biblia şi are mereu un loc special pe noptiera mea.

Momentul de linişte pe care mi l-a oferit conversaţia cu Luz Miriam avea să fie trecător, deoarece cruda noastră realitate ne împingea să privim direct perspectiva incertă către care ne îndreptam. Ce se va întâmpla cu noi când vom ajunge în Columbia? mă întrebam iar şi iar, îngrozită. În momentul acela nu aveam un răspuns şi, bineînţeles, nici nu puteam să intuiesc că, în timp ce zburam spre America de Sud, în Bogotá se desfăşura a doua parte din planul secret urzit de autorităţi pentru a-l localiza pe soţul meu. Prima parte a strategiei le ieşise deja, pentru că Germania nu ne permisese să pătrundem pe teritoriul ei.

După cum am menţionat deja, cartea care cuprinde interviul pe care Julio Sánchez Cristo i l-a luat generalului Óscar Naranjo mi-a dezvăluit, în 2017, adevărul despre ceea ce se întâmpla pe 29 noiembrie 1993, când noi traversam Atlanticul înspre Columbia.

Relatarea este impresionantă: „Sunt responsabil”, spune Naranjo, „de a fi sugerat că ei (membrii familiei Escobar) trebuiau duşi în zona rezidenţială Tequendama din motive de siguranţă. Totul a pornit de la faptul că aveau să solicite protecţie, pentru că Escobar era sigur că Los Pepes aveau să-i omoare. Atunci li s-a adus la cunoştinţă că am fi avut grijă de ei, aşa cum s-a şi întâmplat, cu condiţia să accepte să stea în acel hotel. Ideea era să-i avem sub supraveghere într-un loc pe care să-l putem controla. Când expulzarea lor din Germania era deja un fapt împlinit, am instalat microfoane ambientale fără fir, foarte mici, care ne permiteau să ascultăm tot ce spuneau în apartament. Şi am pus sub ascultare, de asemenea, liniile telefonice.”

Era aproape opt seara când pilotul a anunţat aterizarea pe aeroportul El Dorado din Bogotá. Cuvintele căpitanului mi-au provocat o senzaţie insuportabilă de nelinişte şi am simţit că nu am aer. Mi-era foarte frică. Picioarele mi s-au îngreunat şi am şovăit înainte să mă ridic. I-am îmbrăţişat puternic pe Manuela, pe Juan Pablo şi pe Andrea şi mi-am amintit o frază foarte folosită în ţara mea: „Cu Dumnezeu înainte”.

La scurt timp după ce a atins pământul, avionul s-a oprit într-o parte a pistei şi, cinci minute mai târziu, s-a deschis uşa principală şi au intrat trei funcţionari ai procuraturii, care le-au cerut pasagerilor să nu se mişte de pe scaunele lor până când nu coborâm noi. Un bărbat, care s-a identificat drept A1, ne-a cerut paşapoartele şi a spus că avea să le ştampileze la Departamentul imigrări.

Am coborât din avion şi ne-am trezit înconjuraţi de bărbaţi înarmaţi cu puşti. Era foarte frig. Pe un ton sec, A1 s-a apropiat şi mi-a zis:

— Doamnă, pentru a vă proteja, singura posibilitate pe care o are statul este să vă ducă la un hotel al Casei Veteranilor Forţelor Militare din Columbia. Într-acolo ne vom îndrepta.

Habar n-aveam de existenţa acelui loc, dar încă de la bun început nu mi-a plăcut.

— Nu, mulţumesc, prefer să ne duceţi la alt hotel care să aibă o pază bună, pentru ca dumneavoastră să ne puteţi proteja în timp ce noi vedem ce facem cu viaţa noastră.

— Doamnă, în alt loc nu vă putem garanta siguranţa... trebuie să fie acolo unde vă spun, deoarece acestea sunt instrucţiunile care mi-au fost date. Nu aveţi altă opţiune.

Am urcat într-o camionetă blindată şi o caravană lungă de vehicule ne-a escortat spre centrul oraşului, la hotelul Tequendama, ce are ca anexă un bloc de apartamente private. Înconjuraţi de bărbaţi înarmaţi, am luat liftul, care s-a oprit la etajul 29, iar de acolo ne-au dus în două camere de la capătul culoarului, însă acestea erau întunecoase şi inspirau nostalgie şi plictis încă de la bun început. Eram epuizată din punct de vedere fizic şi nu mă gândeam decât la faptul că eu, copiii şi nora mea continuam să plătim pentru deciziile lui Pablo şi de aceea nu exista armistiţiu pentru noi. Îmi amintesc că, în prima noapte, toţi am dormit prost, am tresărit continuu, pentru că nu ştiam ce avea să se întâmple în zori.

După sosirea noastră, hotelul Tequendama a devenit un fel de buncăr. La etajul unde ne aflam noi n-avea nimeni voie să intre fără autorizaţia procuraturii, iar în împrejurimile hotelului peste 100 de oameni ai poliţiei militare păzeau zona alături de câini genişti şi agenţi de securitate, îmbrăcaţi în civil, verificau maşinile cu oglinzi, pentru a detecta bombe.

A doua zi, a sunat sora mea ca să se intereseze de noi, dar îngrijorarea mea cea mai mare era că nu aveam veşti despre Pablo. La telefon nu o puteam ruga să afle ceva, nu puteam nici măcar să menţionez asta. Era sigură că telefoanele erau interceptate. Şi, cu toate gărzile care ne păzeau, nu mă puteam gândi decât la faptul că era imposibil să ne trimită vreun mesaj şi, cu atât mai puţin, să-şi facă apariţia pe acolo.

În scurt timp a sosit ziua de 1 decembrie 1993, ziua de naştere a lui Pablo. Fiindcă nu puteam comunica în nici un fel, am decis ca Juan Pablo să dea un scurt interviu la un post de radio din Medellín, pentru a-i trimite o urare de ziua lui, pentru a-i spune că suntem bine şi a-i povesti despre experienţa neplăcută pe care o trăisem în Germania. Ştiam că Pablo va asculta acel post de radio, pentru că, în trecut, cei de acolo fuseseră respectuoşi cu noi şi divulgau fără restricţii comunicatele pe care el le trimitea.

A doua zi, pe 2 decembrie, Juan Pablo a vorbit cu mai mulţi jurnalişti care au sunat să ceară interviuri, dar le-a refuzat pe toate. A acceptat totuşi să primească un plic pe care ziaristul Jorge Lesmes, de la revista Semana, avea să-l trimită în acea zi cu un chestionar adresat lui Pablo. A fost singurul contact pe care l-am acceptat cu presa, deoarece reporterul acela vorbise cu fiul meu cu ceva timp în urmă şi aveam oarecare încredere în el.

La ora unu după-amiaza am fost sunaţi de la recepţie şi am fost informată că trei generali, de la armată, de la marină şi de la poliţie, urmau să stea de vorbă cu noi, deoarece conducerea hotelului autorizase întărirea securităţii în clădire cu încă 100 de soldaţi, precum şi izolarea totală a etajului 29.

Cum convorbirea tensionată cu musafirii nepoftiţi continua, a sunat telefonul şi Juan Pablo a răspuns:

— Bună, „bunico”, ce mai faci? Nu-ţi face griji, suntem bine, a spus cu voce tăioasă şi a închis.

Mi-a atras atenţia tonul vocii lui şi m-am gândit că, de fapt, vorbise cu altă persoană.

Discuţia cu generalii a început să se prelungească şi, cinci minute mai târziu, telefonul a sunat din nou. Juan Pablo a răspuns:

— „Bunico”, te rog, nu ne mai suna, suntem bine.

Dar, de data asta, fiul meu nu a închis, ci mi-a spus că bunica lui voia să vorbească cu mine. M-am dus repede în camera de alături, în timp ce Juan Pablo îi conducea spre ieşire pe generali.

Era Pablo. Mi-a făcut o mare bucurie să-l aud, dar Juan Pablo a intrat repede şi mi-a spus să închid imediat, pentru că mai mult ca sigur apelul era ascultat. Am înţeles avertismentul şi mi-am luat rămas-bun:

— Mister, oricum ar fi, ai mare grijă. Ştii că avem cu toţii nevoie de tine.

— Stai liniştită, dragostea mea, căci singurul lucru care mă interesează în viaţă este să lupt pentru voi. Sunt într-o grotă, sunt în siguranţă; am depăşit deja partea cea mai grea.

Dar el nu se dădea bătut şi continua să sune. Juan Pablo i-a închis telefonul de încă două ori, însă el suna din nou, iar Pablo cerea să vorbească cu mine sau cu Manuela şi Juan Pablo, disperat, ne striga:

— Închideţi! Închideţi odată că o să-l omoare! Închideţi-i! Rugaţi-l să nu ne mai sune, suntem bine! Să nu-şi facă griji. Închideţi odată!

După ora două după-amiaza, primiserăm deja chestionarul de la revista Semana şi Juan răspundea la întrebări, când

Pablo a sunat din nou. Fiul meu a dat pe difuzor şi soţul meu i-a spus să citească întrebările încet, pentru că Limón, gardianul care-l însoţea, avea să le noteze într-un caiet. Când era pe la întrebarea cu numărul 15, Pablo a întrerupt convorbirea şi a spus că va suna din nou în 20 de minute. Aşa a făcut, iar Juan Pablo a continuat să dicteze întrebările, dar, dintr-odată, Pablo i-a zis:

— Te sun imediat.

În tot acest timp, eu eram într-un mic salon ce despărţea cele două camere şi vorbeam la telefon cu sora mea. Dintr-odată, am auzit un ţipăt venind de la Juan Pablo.

— Cum adică l-au ucis pe tata? Nu se poate!

Neînţelegând ce se întâmplă, i-am spus surorii mele:

— Surioară, află ce se întâmplă în Medellín, căci pare-se că tocmai l-au ucis pe Pablo.

Am închis telefonul, am dat fuga să-l caut pe Juan Pablo şi am văzut că, în acel moment, Manuela făcea baie şi cânta una dintre melodiile ei preferate. Sora mea a sunat din nou şi a confirmat că, într-adevăr, Pablo era mort, adăugând că în jurul locului unde stătea ascuns se auzeau mai multe elicoptere. Îmi venea să mor. Nu mă puteam opri din plâns. Deznodământul de care ne temusem atât de mult sosise. Soţul meu murise din cauza încăpăţânării sale, deoarece nesocotise cea mai importantă dintre măsurile de siguranţă: vorbitul la telefon. Duşmanii lui îl primiseseră, în sfârşit.

Andrea a dat drumul la radio şi principalele posturi de ştiri confirmau moartea lui Pablo într-o operaţiune a poliţiei.

Zece minute mai târziu, a sunat telefonul şi Juan Pablo a răspuns foarte tulburat. A făcut un gest indicând că era ziarista Gloria Congote, care pe atunci lucra la emisiunea de ştiri de la televiziunea QAP. Dialogul scurt pe care l-au avut a fost dramatic.

— Alo, a spus reportera.

— Da, nu mă deranjaţi acum când vrem să vedem dacă este adevărat sau nu ce se spune despre tata.

— Tocmai s-a confirmat... poliţia tocmai a confirmat.

— Da?

— Era în centrul comercial Obelisco din Medellín, în centrul oraşului.

— Dar ce căuta acolo?

— Nu ştiu... Poliţia tocmai a făcut un anunţ... o informare oficială.

— Ah, viaţă nenorocită. Nu vrem să vorbim în momentele astea, dar cel care l-a ucis... o să-i omor pe toţi nenorociţii ăia, eu singur o să-i omor pe mizerabilii ăia.

Juan Pablo a încheiat convorbirea şi ne-au uitat cu toţii unul la celălalt. Tonul ameninţător al cuvintelor sale era cât se poate de nefast, iar eu şi Andrea i-am spus asta.

— Nu se poate, nu se poate, fiule! Nu poţi să spui asta, tu eşti fiul lui Pablo Escobar. Niciodată vorbe violente, niciodată, Juan Pablo. Tu nu ai voie să fii violent, te vor omorî. Nu pot, nu mai pot cu atâta durere, am zis disperată şi plângând.

Când am auzit cuvintele lui Juan Pablo, am simţit că întreaga mea lume s-a prăbuşit. Fără să cântărească consecinţele, tocmai făcuse o declaraţie de război. Tatăl lui tocmai căzuse. Nu-şi dădea seama cum stăteau lucrurile? Juan Pablo îşi pierduse cumpătul. Durerea lui era atât de mare, se simţea atât de abandonat, încât vorbise fără să gândească. Niciodată nu m-am mai simţit atât de pierdută ca în momentul acela.

Totuşi, a fost de ajuns o clipă în care să cugete mai bine pentru ca fiul meu să regrete vorbele spuse. De aceea, nu a ezitat să ia legătura mai întâi cu ziaristul Yamid Amat, director al buletinului de ştiri de la CM&. I-a explicat ce se întâmplase şi i-a spus categoric că nu avea să răzbune moartea tatălui său. Apoi a luat legătura cu Gloria Congote şi i-a cerut să înregistreze o scurtă declaraţie în care să spună că nu urmau represalii şi că, începând din acel moment, avea să se ocupe de familia sa îndurerată.

Ce a urmat au fost momente de mare durere. Nu mai era loc în inima mea, în fiinţa mea, în viaţa mea pentru şi mai multă tristeţe. Deznădejde totală. De-abia am reuşit să-mi recapăt puţin puterile şi am stabilit cu Juan Pablo că aveam să-i dăm împreună vestea Manuelei. La scurt timp, am făcut-o. Nu există cuvinte pentru a descrie durerea fiicei mele. Plângând necontenit, îmi spunea:

— Nu, nu e posibil, mamă. Tata nu, tata nu e mort, repeta în timp ce se târa disperată pe covor.

Pablo murise şi acum perspectiva noastră era mai incertă decât înainte. Cum aveam să o scoatem la capăt? Ce avea să urmeze acum?

Capitolul 3

Negocierea

Ce fac acum? Cum să încep o nouă viaţă fără Pablo? Acestea şi multe alte întrebări pentru care nu aveam răspuns nu m-au lăsat să dorm în acea noapte. Era 3 decembrie 1993 şi tocmai ne întorseserăm din Medellín, unde în urmă cu câteva ore îngropaserăm trupul soţului meu.

Responsabilitatea mea de mamă îmi indica clar că trebuia să-mi adun toate puterile, pentru a le arăta copiilor mei, Manuela şi Juan Pablo, şi iubitei fiului meu, Andrea, că, în ciuda durerii care ne copleşea, viaţa îşi continua cursul şi eram obligaţi să mergem înainte. Dar cum? Habar n-aveam.

În liniştea camerei mele, m-am gândit că nu ne aştepta deloc o viaţă uşoară, deoarece, cu Pablo mort, noi, familia sa, nu mai valoram nimic şi acum eram la mila numeroşilor săi duşmani, care voiau să ne vadă morţi. Nici pentru statul columbian nu mai însemnam nimic şi nimănui nu-i păsa de viitorul nostru.

Două zile mai târziu, în timp ce încercam să găsim o ieşire pentru situaţia noastră complicată, o vizită neaşteptată avea să ne limpezească perspectiva. Era vorba despre o cunoştinţă veche, Fabio Ochoa Restrepo, mare cunoscător de cai, care a sosit la Tequendama duminică, 5 decembrie. Vizita lui don Fabio, pe care Pablo îl admirase dintotdeauna, a fost binevenită, dar şi mai mult pentru că a sosit cu un adevărat ospăţ. De la restaurantul său, La

margarita, numărul 8, pe autostrada nordului în Bogotá, a adus – fără exagerare – echivalentul a peste 100 de feluri de mâncare tradiţională, care au fost de ajuns pentru noi toţi şi pentru zecile de poliţişti, soldaţi, funcţionari ai procuraturii şi agenţi secreţi care ne păzeau.

Masa îmbelşugată cu fasole, carne tocată, jumări, turtă de mălai, cârnaţi, banane coapte şi ou a fost memorabilă, deşi după aceea n-am putut evita senzaţia ciudată de reproş pe care o provoacă excesul. Dar, în fine, a meritat.

Întâlnirea cu don Fabio a fost plăcută. Toată seara am vorbit despre ce ni se întâmplase în ultimii ani, dar, când s-a ridicat de pe canapea să plece, ne-a spus pe un ton care oscila între serios şi îngrijorat să avem grijă, pentru că auzise zvonul că Fidel Castaño, şeful grupului Los Pepes, insista în cadrul organizaţiei să ne omoare pe mine, pe Juan Pablo şi pe Manuela, pentru a şterge orice urmă a familiei lui Pablo Escobar.

Dezvăluirea lui don Fabio ne-a alarmat foarte tare şi am avut certitudinea că paza de la hotelul unde stăteam în centrul oraşului Bogotá nu avea să fie de ajuns în cazul în care Castaño decidea să ordone un atac împotriva noastră. Eram în cel mai groaznic loc din lume: lipsiţi de apărare şi la mila puternicei armate care reuşise să-l învingă pe soţul meu şi reţeaua lui criminală.

Cu toate acestea, şi după ce am cântărit diverse opţiuni cu Juan Pablo şi cu Andrea, am ajuns la concluzia că singura ieşire care ne mai rămânea era să încercăm să ne apropiem de Fidel Castaño, cu care eu legasem o scurtă prietenie la începutul anilor 1980. Pentru a face asta, am sunat-o la Medellín pe Elsa Juliana, tânăra şi frumoasa soţie a unui fost asociat de-ai lui Pablo, pe care nu o mai

văzusem din cauza războiului, şi am rugat-o să vină în Bogotá, pentru că aveam nevoie urgentă de ajutor. Ea a acceptat imediat şi, a doua zi, a venit să ne viziteze. După ce i-am explicat situaţia chinuitoare şi presantă în care ne aflam, a fost de acord să-i ducă un mesaj lui Castaño.

— Victoria, o scrisoare către Fidel va fi de ajuns. Sunt sigură că te va asculta. Ştiu că în trecut aţi avut o relaţie bună. Eu i-o pot trimite.

Ne-am apucat de treabă şi, două ore mai târziu, aveam pregătit un mesaj scurt şi dramatic, în care-l imploram pe Fidel să ne lase să trăim. „Tu ştii mai bine decât oricine că trec prin cel mai dureros şi mai confuz moment al vieţii mele. Având în vedere relaţia pe care am avut-o de-a lungul timpului, îţi scriu ca să te rog să ne cruţi viaţa mie şi copiilor mei. Mă cunoşti, ştii ce fel de om sunt şi cum gândesc, ştii că mult timp l-am implorat pe Pablo să renunţe la violenţă, dar nu m-a ascultat niciodată. Nu a înţeles niciodată pericolul la care ne expunea zi de zi pe noi, ca familie. Rolul meu a fost întotdeauna al unei mame dedicate îngrijirii şi educării celor doi copii. Îţi cer sprijinul pentru a vorbi cu şefii tuturor cartelurilor. Fidel, pentru numele lui Dumnezeu, te implor, ne vor omorî, am nevoie de înţelegerea ta.”

Demersul a fost eficient, fiindcă, trei zile mai târziu şi datorită unui gest pe care nu am să-l uit toată viaţa, Elsa Juliana era din nou la hotelul Tequendama cu un răspuns liniştitor care se întindea pe trei paragrafe: „Fată dragă, nu-ţi face griji, eu n-am nimic împotriva ta sau a copiilor tăi. Din partea mea, nu vi se va întâmpla nimic rău. Ştiu ce femeie eşti, contează pe sprijinul meu pentru orice ai nevoie, ca să-ţi poţi rezolva situaţia; zilele astea îl voi trimite pe fratele meu Carlos ca să te însoţească şi să te

ajute să faci paşii pe care trebuie să-i faci.” În mesaj mă informa şi că-i dăduse ordin fratelui său de a-mi înapoia câteva opere de artă pe care Los Pepes ni le furaseră în timp ce-l vânau pe Pablo, inclusiv celebrele Rock and Roll şi Dansatoarele ale artistului spaniol Salvador Dalí. M-am bucurat să aflu că pictura era în posesia fraţilor Castaño, pentru că, până în momentul acela, crezusem că fusese arsă în timpul atacului dat de Los Pepes asupra casei noastre de la ţară din cartierul El Diamante, din El Poblado.

Scrisoarea lui Fidel mi-a luat o piatră de pe inimă. M-am simţit ca şi cum s-ar fi înfăptuit o minune, pentru că unul dintre cei mai de temut şi mai sângeroşi oameni din ţară nu doar că ne cruţa vieţile, ci ne oferea şi tovărăşia fratelui său mai mic, Carlos. În ultima etapă a persecuţiei lui Pablo, Fidel însuşi devenise principalul informator al grupului Bloque de Búsqueda, în cadrul căruia era cunoscut ca Alex sau Fantoma.

Fără nici o îndoială, răspunsul rapid al lui Fidel Castaño a fost o veste bună, dar era clar că problemele noastre erau foarte departe de a fi rezolvate. În fond, ştiam că aveau să vină zile foarte negre pentru mine, pentru copiii mei şi pentru nora mea şi habar n-aveam cât timp urma să mai treacă până când avea să se lumineze labirintul fără ieşire în care se transformase viaţa noastră.

Nu mi-am închipuit niciodată că, într-o bună zi, avea să-mi folosească la ceva faptul că avusesem o relaţie de prietenie mai mult sau mai puţin apropiată cu Fidel, pe care Pablo mi-l prezentase la un moment dat ca pe un prieten, la Hacienda Nápoles. Cu acea ocazie, ne aflam în sufragerie şi, pe lângă Fidel, mai erau şi alţi şefi narcotraficanţi, pe care Pablo îi convocase pentru a stabili cota pe care fiecare trebuia să o dea pentru finanţarea

campaniei împotriva extrădării. În timpul mesei, soţul meu a expus motivele pentru care era indispensabil să dispună de bani suficienţi ca să lupte împotriva extrădării conaţionalilor în Statele Unite; cei prezenţi l-au aplaudat. El nu menţionase asta în acel moment, dar plătea deja de ani buni din buzunarul său toate cheltuielile legate de acel subiect şi i s-a părut că era timpul să implice toată Mafia.

În Fidel Castaño am găsit un bărbat respectuos, inteligent şi fermecător, căruia îi plăceau arta, la fel ca şi mie, mâncarea bună şi vinurile de calitate. Nu l-am văzut de multe ori, dar a fost îndeajuns pentru a vorbi ore întregi despre pictorii preferaţi, despre tehnicile cele mai bune, despre tendinţele artistice care au rezistat cel mai bine timpului. Am descoperit că aveam gusturi comune cu Fidel care, în cele din urmă, i-au stârnit nesiguranţa lui Pablo, ce s-a transformat într-o gelozie nedeclarată.

Una din ocaziile în care m-am întâlnit cu Fidel a fost la Hacienda Nápoles, unde mă duceam deja foarte des cu Pablo. La sfârşit de săptămână veneau chiar şi 200 de invitaţi, iar soţul meu îşi dedica majoritatea timpului ocupându-se de aceştia. Gălăgia era copleşitoare şi, de obicei, se întâmpla să mă simt singură, în ciuda numărului mare de invitaţi şi a peisajului frumos de la moşie.

Cu acea ocazie, când a venit la Hacienda Nápoles, Fidel m-a văzut lângă piscina casei principale, cunoscută ca La mayoría, şi m-a rugat să-l însoţesc până la intrarea pe domeniu. Am fost de acord, fără să-mi dau seama că drumul dus-întors avea să dureze mai mult de două ore. A fost o plimbare minunată, pentru că, pe lângă faptul că ne plăcea amândurora să ne plimbăm, să facem sport, ne-am oprit să privim peisajul, lacurile, animalele exotice şi

apusul, un dar cu adevărat extraordinar din partea naturii. Când ne-am întors, Pablo mă aştepta foarte supărat.

— Unde-ai fost, Tata?

— Pablo, m-am dus să mă plimb cu Fidel, pentru că eram plictisită.

Indispoziţia soţului meu era evidentă, dar n-a spus nimic şi şi-a continuat discuţia cu Fidel, în timp ce eu m-am dus să-l caut pe Juan Pablo.

Ca orice bărbat, era clar că Pablo se simţise ofensat de Fidel Castaño, dar, spre deosebire de gelosul tipic, nu făcea scene, nici nu trimitea mesaje insidioase. Îmi amintesc că, odată, soţul meu trebuie să mă fi auzit spunând că Fidel va veni să ne viziteze în clădirea Mónaco, pentru a vedea reşedinţa şi, în treacăt, pentru a-mi vedea colecţia de artă. Atunci s-a limitat la a face un comentariu scurt şi direct:

— Tata, nu-l primi pe Fidel la Mónaco până nu-ţi dau eu voie.

Dar cum să-i spun lui Fidel să nu vină? Muream de ruşine şi, până la urmă, i-am zis că poate veni, deşi ştiam că Pablo avea să se supere pe mine.

În seara de joi a întâlnirii noastre, am aşteptat în holul de acces în penthouse-ul clădirii, în timp ce el urca cu liftul privat. A venit îmbrăcat într-un smoking negru elegant, iar eu purtam un costum al designerului italian Clemente Valentino.

După ce ne-am salutat, am observat că musafirul meu urmărea atent elementele ce decorau locul, printre care şi o sculptură de Auguste Rodin, două sfeşnice chinezeşti cu picior din lemn, cu două lumânări mari, şi o jardinieră italiană cu nişte gladiole albe foarte frumoase, care-mi fuseseră aduse în acea dimineaţă din Bogotá cu avionul lui Pablo. Apoi am străbătut fără grabă cele două etaje ale apartamentului spaţios din clădirea Mónaco, unde se etala mândră colecţia mea de tablouri. Printre acestea se remarcau opere ale lui Claudio Bravo, Alejandro Obregón, Fernando Botero, Édgar Negret, Enrique Grau, Oswaldo Guayasamín, Salvador Dalí şi Igor Mitoraj. Aveam şi sculpturi ale lui Auguste Rodin în marmură şi bronz, lucrări ale Olgăi de Amaral şi sculptura La vida a maestrului Rodrigo Arenas Betancourt, care se afla la intrarea principală a clădirii Mónaco din Medellín.[3]

Când am intrat în sufragerie, Fidel mi-a spus că era foarte impresionat de calitatea operelor, dar şi de grija pe care o avusesem obţinând certificate de autenticitate pentru fiecare.

---

[3] La începutul anilor 1980, exista o normă urbanistică în Medellín conform căreia, pentru a înfrumuseţa oraşul, clădirile trebuiau să aibă o operă de artă la intrare. Cum în 1982 era deja în desfăşurare construcţia clădirii Mónaco şi, de asemenea, făceam incursiuni în lumea artei, am avut ocazia să-l cunosc pe maestrul Arenas Betancourt – un sculptor columbian foarte celebru pe atunci –, căruia i-am comandat o sculptură care să ne reprezinte pe mine, pe Pablo şi pe Juan Pablo. El a intitulat-o La vida. Fiica mea, Manuela, nu apare în operă pentru că s-a născut în mai 1984 în Panamá şi am luat-o să locuiască în acea clădire în aprilie 1985, înainte să împlinească un an. La vida are zece metri înălţime şi o valoare de aproape 1 200 de milioane de peso, vreo 400 000 de dolari în banii de azi. (n.a.).

Pablo nu era acasă în seara aceea, dar eu şi Fidel am avut o discuţie lungă şi interesantă despre artă, ce ne-a purtat într-o călătorie imaginară prin muzeele Europei. Castaño mi-a povestit că îi plăcea să călătorească la Paris, pentru că acolo avea un apartament de lux, unde erau expuse mai multe dintre cele mai bune picturi aflate în posesia sa. A adăugat că obişnuia să viziteze expoziţii şi să cumpere câte o operă de artă.

A vorbi despre pictori, despre opere de artă, despre muzee nu este o etalare de intelectualism şi nici nu caut să-i impresionez pe cititori. În alt capitol al acestei cărţi voi explica detaliat cum m-am cufundat în acea lume magică, care, timp de câţiva ani, m-a ajutat să mă rup de mediul negativ ce mă înconjura din cauza isprăvilor soţului meu.

Invitaţia pe care i-o făcusem lui Fidel Castaño în clădirea Mónaco avea să mă coste scump, pentru că Pablo s-a supărat foarte tare şi nu mi-a mai vorbit timp de o lună. Desigur că era o exagerare, dar, cunoscându-i temperamentul, am decis să-i expediez mai multe scrisori în locul unde se ascundea, prin care îl rugam să trimită după mine pentru a-i explica ce se întâmplase. În cele din urmă, a acceptat, oamenii lui au venit să mă ia şi m-au dus la moşia La Pesebrera, pe dealul Chocho, în partea de sus a municipiului Envigado. Încă era foarte supărat şi serios şi avea o privire distantă şi rece, care m-a intimidat. Mi-a luat ceva timp până am spart gheaţa şi i-am oferit toate explicaţiile posibile, dar l-am simţit absent, cu mintea în altă parte. La un moment dat, doi dintre oamenii săi l-au tras deoparte, i-au spus ceva cu voce joasă, iar el s-a dus direct în camera noastră.

— Tata, Tata, Tata.

— Ce s-a întâmplat, Pablo?

— Trebuie să plec, a apărut o problemă, vorbim altă dată, a spus agitat, dar, înainte de a ieşi, a demonstrat că nu uitase de chestiunea cu Fidel şi a scos la iveală clasicul argument al soţului supărat pe presupusul rival:

— Ah, Tata, vreau să ştii că Fidel este poponar.

— Pablo, dacă Fidel este aşa cum spui, nu-ţi mai face griji.

Părea că discuţia mea cu Pablo despre Fidel Castaño fusese încheiată, dar nu era aşa.

Câteva luni mai târziu, şi pentru a răspunde invitaţiei mele în clădirea Mónaco, Fidel ne-a invitat pe mine şi pe Pablo să luăm cina în vila lui cunoscută sub numele de Montecasino. Totuşi, întâlnirea nu a fost în totalitate agreabilă, pentru că Fidel s-a fălit tocmai cu ceea ce lui Pablo nu-i plăcea: eticheta. Ne-a întâmpinat în smoking negru şi cel puţin patru chelneri au servit cina într-o veselă elegantă din argint cu cinci tacâmuri. Culmea disconfortului lui Pablo a fost atunci când a trebuit să mă întrebe, în şoaptă, cum să folosească cleştele pentru homar.

După ce am terminat desertul, gazda ne-a condus într-un fel de tur prin reşedinţa sa imensă, care, fireşte, ne-a uimit, pentru că avea opere originale ale lui Alejandro Obregón, Oswaldo Guayasamín, Fernando Botero, Joan Miró şi Claudio Bravo, printre alţii, precum şi antichităţi foarte frumoase, covoare persane şi piese de mobilier italiene foarte rafinate. Turul prin Montecasino s-a încheiat într-o cramă mare cu vinuri franţuzeşti.

Imediat după aceea, şi pentru a-l enerva şi mai mult pe soţul meu, Fidel Castaño a spus că invitaţia includea baie turcească şi hidromasaj, care erau deja pregătite, dar Pablo n-a putut să-şi ascundă nemulţumirea, pentru că a devenit palid şi, după ce m-a privit surprins, a răspuns că trebuia să plecăm în curând, fiindcă avea o întâlnire cu mai multe persoane într-un alt loc din Medellín. Câteva săptămâni mai târziu, am înţeles că nerăbdarea din acea seară s-a datorat faptului că în celălalt loc al oraşului, exact la şase străzi distanţă de casa noastră, Wendy Chavarriaga, una dintre amantele sale din momentul acela, îl aştepta pe Pablo în apartamentul ei.

Aceea a fost una dintre ultimele ocazii în care l-am văzut pe Fidel Castaño. Printr-un hazard al vieţii, eu, soţia lui Pablo Escobar, am avut de-a face cu un bărbat sensibil, expert în artă, manierat, căruia îi plăceau mâncărurile bune, care, în cadrul întâlnirilor noastre, nu a făcut niciodată aluzie la activităţile sale criminale. Cealaltă faţetă a caracterului său, foarte întunecată de altfel, aveam să o cunosc mult timp mai târziu: cea a narcotraficantului care avea să devină puternicul şef al organizaţiilor de autoapărare din Córdoba şi Urabá, cea a promotorului primelor masacre ale ţăranilor din ţară şi cea a fondatorului grupului Cei urmăriţi de Pablo Escobar, Los Pepes.

Întorcându-ne în decembrie 1993, îmi amintesc că scrisoarea lui Fidel Castaño, prin care mă asigura că din partea lui nu avea să ni se întâmple nimic nici mie, nici copiilor mei, mi-a conferit o oarecare linişte, dar şi noi incertitudini. Despre el n-am mai aflat nimic şi, după ceva vreme, aveam să-l întâlnesc în drumul meu pe fratele său Carlos.

Deşi schimbul de mesaje cu Fidel fusese important în momentul acela, singurătatea pe care am îndurat-o la hotelul Tequendama în zilele şi săptămânile după moartea lui Pablo a fost înspăimântătoare. Trei dintre surorile mele, tovarăşe dragi dintotdeauna, plecaseră din ţară cu familiile lor, pentru că Los Pepes le condamnaseră la moarte şi distruseseră deja câteva dintre proprietăţile lor. În Medellín mai rămăsese una dintre surorile mele, însărcinată, şi care preferase să aibă grijă de mama, căzută într-o depresie adâncă, încât nici nu se dădea jos din pat. Mai rău era că multe persoane care ne cunoşteau în Medellín şi în Bogotá nu veneau să ne viziteze deoarece buletinele lor rămâneau înregistrate şi se expuneau unor investigaţii.

Foarte rar suna telefonul, iar când cei de la recepţie anunţau sosirea unor persoane care nu ne interesau deloc, nu le lăsam să urce. Într-o zi, în silă, am acceptat sosirea politicianului liberal José Ignacio „Nacho” Vives, care a spus că, în urmă cu ceva vreme, îl vizitase pe Pablo în ascunzătoarea Filo de hambre şi s-a oferit să ne ajute să obţinem azil în Cuba, în schimbul unei sume considerabile de bani. Fostul membru al Congresului ni s-a părut convingător, cu atât mai mult atunci când s-a dus cu fratele meu Fernando la sediul ambasadei cubaneze în Bogota pentru a ne demonstra că avea legături la nivel înalt în Havana.

În altă zi, ne-a invitat să luăm prânzul la el acasă şi m-a întrebat dacă ne plac fructele de mare. Am răspuns că da, dar nu mi-am închipuit că avea să ne dea supă de ţestoasă. Îmi amintesc că avea gust de mlaştină. A fost un moment foarte stânjenitor, pentru că ne priveam, zâmbeam şi voiam să o luăm la fugă. Slavă Domnului că Juan Pablo a salvat acel moment neplăcut, pentru că a

cerut încă o porţie. În cele din urmă, n-am stabilit nimic despre chestiunea referitoare la Cuba.

Nu au mers mai bine nici numeroasele vizite pe care le-am făcut la zeci de ambasade din Bogotá, în speranţa că vreunui guvern avea să i se facă milă de noi şi să ne dea o viză ca să ieşim din Columbia. Era foarte dureros să constat că, deşi Pablo nu mai era, noi, cei din familia Escobar eram consideraţi în continuare nişte paria. De-a lungul mai multor luni m-am dus la numeroase ambasade, de pe toate continentele lumii, de la Spania, Franţa şi Canada până la naţiuni îndepărtate din Africa, unde răspunsul a fost întotdeauna acelaşi: „Voi sunteţi familia lui Escobar şi nu aveţi dreptul să intraţi în această ţară”. Dar nu mă dădeam bătută şi le spuneam funcţionarilor de la consulate că procedau nedrept, pentru că nici eu, nici copiii mei nu aveam antecedente penale şi nici nu era corect să plătim pentru greşelile lui Pablo Escobar; însă răspunsul era şi mai jignitor: „Doamnă, pur şi simplu, nu aveţi dreptul să intraţi în această ţară”.

Am cerut ajutor şi la Crucea Roşie Internaţională, dar răspunsul s-a lăsat aşteptat. În disperarea mea de a găsi o soluţie pentru situaţia noastră, am ajuns la una extremă, aceea de a-i telefona fostului preşedinte Julio César Turbay, tatăl jurnalistei Diana Turbay, ucisă după ce fusese răpită. Îmi amintesc acea discuţie la telefon ca şi cum s-ar fi întâmplat ieri.

— Domnule preşedinte, sunt Victoria Eugenia Henao, văduva lui Pablo Escobar. Îmi pare rău pentru cele întâmplate, dar vă sun pentru a vă ruga să mă ajutaţi să ies din ţară, să-mi oferiţi un contact, pentru că ne vor omorî pe mine şi pe copiii mei şi trebuie să plecăm cu orice preţ.

— Doamnă, cum de v-a trecut prin minte să mă sunaţi pe mine... soţul dumneavoastră a omorât-o pe Dianita a mea... aduceţi-vă aminte de Dianita, nu uitaţi de Dianita.

— Domnule preşedinte, aveţi perfectă dreptate, dar nu am nici o vină pentru faptele nebuneşti pe care le-a comis soţul meu. Ajutaţi-mă, am o fiică şi un băiat adolescent...

— Bine, doamnă, în ciuda durerii pe care soţul dumneavoastră a provocat-o acestei familii, o să vă ajut.

I-am mulţumit pentru gest şi am sperat cu adevărat că fostul preşedinte Turbay va avea compasiune pentru noi, dar în următoarele săptămâni l-am sunat de mai multe ori şi n-am mai putut să iau legătura cu el.

Am petrecut zile întregi pe străzi căutând soluţii pentru familia mea, situaţia fiind şi mai gravă deoarece izolarea îşi punea amprenta asupra copiilor mei: Manuela mă suna plângând tot timpul şi Juan Pablo mă ruga să mă întorc acasă, pentru că-i era teamă să nu mi se întâmple ceva rău.

Tristeţea şi durerea erau pâinea noastră cea de toate zilele, dar, dintr-odată, telefonul a început să sune şi cei de la recepţie au anunţat sosirea unor femei care spuneau că veneau în numele principalilor locotenenţi ai lui Pablo, cei care se predaseră pentru a doua oară justiţiei după ce evadaseră din închisoarea Catedrala în iulie 1992. Vizitele s-au succedat, în zile diferite, şi de aceea a trebuit să aranjăm o cameră mică drept loc de întâlnire. Acolo am vorbit cu soţiile sau cu iubitele lui Luis Carlos Aguilar, alias Mugre; Otoniel González, alias Otto; şi Carlos Mario Alzate Urquijo, alias Arete, printre alţii. Mesajul pe care-l aduceau era mai mult decât îngrijorător, pentru că şefii cartelurilor

din Cali şi Medellín, care îl prigoniseră pe Pablo, le cereau sume mari de bani ca despăgubire pentru ce investiseră în războiul împotriva soţului meu.

Nu reuşisem încă să diger noua şi complexa dilemă care mi se prezenta în faţă referitoare la colaboratorii lui Pablo închişi în închisori şi la familiile lor, când am aflat că avusese loc un atentat împotriva cumnatului meu, Roberto Escobar.

S-a întâmplat pe 19 decembrie 1993, la trei săptămâni după moartea lui Pablo. Din puţinele informaţii pe care le-am primit reieşea că Roberto fusese victima unui atac cu o scrisoare-capcană, în închisoarea de maximă siguranţă Itagüí. Îngrijoraţi, am încercat, fără succes, să aflăm detalii la telefon, dar la ştirile din acea seară am aflat că Roberto deschisese încrezător un plic galben trimis, chipurile, de la procuratură, iar acesta explodase, provocându-i răni considerabile la ochi, mâini şi abdomen.

A doua zi, una dintre surorile mele a sunat din Medellín şi mi-a spus că Roberto fusese dus de urgenţă la clinica Las Vegas şi că se află la terapie intensivă. Dar centrul medical nu dispunea de echipamentul oftalmologic necesar pentru a-l opera şi, de aceea, am decis să-l transferăm la Spitalul Militar Central din Bogotá, unde existau cele mai bune echipamente şi, în plus, oferea garanţii de siguranţă, căci circula zvonul că autorii din spatele atentatului dăduseră ordinul de a-l lichida oriunde s-ar fi aflat.

Fără să stau pe gânduri, m-am oferit să plătesc cheltuielile pentru transferul lui Roberto la Bogotá într-un avion ambulanţă. Când am constatat că se afla deja la Spitalul Militar, Juan Pablo şi fratele meu Fernando s-au dus la

centrul medical. S-au întors după aproape 12 ore şi am fost îngrijorată când i-am văzut plini de incertitudini din cauza multor lucruri care se petrecuseră în spital.

Conform relatărilor lor, fuseseră nevoiţi să aştepte aproape două ore la terapie intensivă până când ieşise un medic şi îi informase că era absolut necesar să-i scoată ambii ochi lui Roberto, pentru că fuseseră foarte afectaţi de explozia bombei. Dar Juan Pablo şi Fernando au refuzat să semneze acordul necesar pentru legalizarea procedurii şi, în schimb, i-au cerut specialistului să facă tot posibilul pentru ca Roberto să nu-şi piardă vederea. Medicul a fost de acord şi operaţia s-a prelungit aproape 90 de minute. Juan Pablo şi Fernando au aşteptat răbdători până când, încă anesteziat, Roberto a fost transferat într-un salon unde aştepta un paznic de la Institutul Naţional al Penitenciarelor, Inpec. Roberto, au spus ei, arăta lamentabil, căci avea faţa, abdomenul şi mâna stângă bandajate.

După o lungă aşteptare, Juan Pablo şi Fernando au putut să intre în salon şi au observat că Roberto încă era amorţit de la anestezie, dar, cu toate acestea, i-a salutat şi le-a spus că vedea puţină lumină, însă nu putea desluşi figurile. Pe măsură ce minutele treceau, Roberto era din ce în ce mai lucid şi atunci Juan Pablo i-a spus că suntem foarte îngrijoraţi din cauză că era foarte posibil ca următorul obiectiv al duşmanilor tatălui său să fim noi. Fiul meu l-a întrebat în repetate rânduri pe unchiul său ce cale de ieşire ar putea exista dintr-o asemenea dramă, până când a obţinut un răspuns neaşteptat, ce avea să schimbe direcţia faptelor. Juan Pablo şi Fernando au spus că au rămas încremeniţi când Roberto le-a cerut hârtie şi creion şi le-a zis să scrie AAA şi să meargă cât mai repede la

Ambasada Statelor Unite în Bogotá şi să ceară ajutor în numele lui.

A doua zi, Juan Pablo şi Fernando au plecat foarte devreme la ambasada americană şi când s-au întors, după vreo două ore, păreau şocaţi. Chiar dacă pare incredibil, AAA s-a dovedit a fi un fel de parolă care i-a deschis uşa fiului meu ca să vorbească fără prea mari complicaţii cu Joe Toft, puternicul director al DEA în America Latină.

— Eram foarte agitat. Mi-am croit drum printre oameni şi, când am ajuns la ghereta de la intrarea în ambasadă, am scos hârtia şi am lipit-o de geamul întunecat. Aproape imediat au apărut patru bărbaţi corpolenţi şi au început să ne fotografieze. Apoi unul dintre ei s-a apropiat şi mi-a spus să-l însoţesc. Nu m-au întrebat cine sunt şi nici nu m-au perchiziţionat, a povestit Juan Pablo, încă surprins.

Fiul meu a adăugat că discuţia cu Toft s-a dovedit sterilă, pentru că, pe un ton morocănos, acesta i-a spus că singurul ajutor pe care Statele Unite ni-l putea acorda era condiţionat de faptul ca noi să oferim informaţii despre arhivele secrete ale lui Pablo Escobar referitoare la cartelul din Cali.

— I-am răspuns, a continuat Juan Pablo, că, odată cu moartea tatălui meu, au dispărut şi acele arhive, pentru că el păstra totul în memorie. Cu asta s-a încheiat conversaţia cu Toft, care s-a limitat să-mi dea o carte de vizită personală şi, când ne-am luat rămas-bun, a spus că, dacă-mi amintesc ceva, să-l sun.

Fiindcă în momentul acela n-am înţeles prea bine chestiunea cu AAA, în următoarele săptămâni am avut în continuare grijă de Roberto şi-l vizitam permanent la

spital, în ciuda riscurilor pe care ni le asumam. Cât am putut, am suportat toate cheltuielile sale, care au fost destul de multe, dar, în curând, am început să ne confruntăm cu lipsa banilor, iar într-una din zile i-am spus că nu-l mai pot ajuta. Nu i-a convenit deloc şi s-a supărat atât de tare, încât acela avea să fie primul dintr-o serie de inconveniente care urmau să ne îndepărteze pentru totdeauna. În momentul acela mi-a fost clar că în familia lui Pablo fusesem acceptaţi şi am preţuiţi atâta vreme cât dădusem bani... după aceea deveniserăm duşmanii lor.

Procesul de vindecare a lui Roberto după atentat avea să ducă la altfel de complicaţii, care au contribuit la starea noastră de nelinişte. De exemplu, iubita lui de atunci, care era însărcinată, s-a mutat cu noi la hotelul Tequendama, ca să aibă grijă de evoluţia rănilor lui, cu inconvenientul că soţia lui – exilată în Argentina la momentul acela din cauza războiului – suna tot timpul să mă întrebe de starea lui de sănătate. Era foarte neplăcut să fiu prinsă între cele două.

Obstacolele care apăreau zi de zi după moartea lui Pablo păreau infinite. Şi am înţeles asta după sosirea neaşteptată a unei femei, Ángela, la hotelul Tequendama care a spus că venea din partea iubitului ei, John Jairo Velásquez Vásquez, alias Popeye, deţinut în închisoarea Modelo din Bogotá. În discuţia de mai puţin de zece minute, mi-a adus la cunoştinţă că Popeye îmi transmitea că trebuia să-l vizitez în acel penitenciar pe narcotraficantul Iván Urdinola Grajales, deoarece avea să-mi transmită un mesaj de la unul dintre şefii cartelului din Cali.

Vizita rapidă a iubitei lui Popeye m-a neliniştit foarte mult, dar n-am putut să o refuz. În momentul acela nu ştiam, dar eram pe punctul de a începe o altă odisee, foarte

periculoasă: să caut pacea cu şefii narcotraficanţi ai cartelurilor care îl învinseseră pe soţul meu. Nu ştiam nici că, în câteva ore, aveam să înţeleg că viaţa mea depindea de prada pe care aveam să le-o ofer duşmanilor lui Pablo.

N-am avut prea mult timp de gândire dacă era convenabil sau nu să mă bag în gura lupului, pentru că, în următoarele săptămâni, şi cu ajutorul procuraturii – care gestiona permisele de vizită –, m-am dus la pavilioanele de maximă siguranţă ale închisorilor Modelo şi La Picota din Bogotá şi Itagüí din Antioquia, unde am dat peste o realitate înfiorătoare, pe care trebuia să o gestionez cu grijă, altfel vântul războiului avea să adie din nou.

Primul pe care l-am vizitat în celula sa din închisoarea Modelo a fost Urdinola, şeful cartelului din nordul localităţii Valle, care m-a salutat cordial, dar n-a ratat şansa de a-mi vorbi foarte urât despre Pablo, pe care l-a calificat drept monstru de cea mai joasă speţă. Apoi mi-a spus că era foarte important să mă duc în Cali şi să vorbesc cu şefii Miguel şi Gilberto Rodríguez, deoarece, deşi Pablo dispăruse, situaţia mea şi a copiilor mei nu era clară.

Ca să nu intru într-o discuţie fără rost, am preferat să nu comentez părerile lui Urdinola referitoare la soţul meu mort, dar i-am spus că venisem să vorbesc cu el tocmai pentru că eram interesată să întoarcem pagina şi să fac pace definitiv cu toţi cei care interveniseră în război. A fost de acord şi m-a întrebat despre situaţia noastră financiară. Am răspuns că ne confruntam cu greutăţi, pentru că nu avem bani lichizi şi nu era uşor să dispunem de proprietăţile pe care Pablo le lăsase, deoarece fie erau confiscate, fie se aflau în mâinile unor terţe persoane şi, de asemenea, mai erau şi multe alte proprietăţi despre care habar n-aveam. În orice caz, i-am zis, cu statul şi

duşmanii suflându-ne în ceafă, era foarte greu să vindem acele bunuri, întrucât, evident, se bănuia că proveneau din traficul de droguri. Am adăugat că bunurile noastre constau în câteva opere de artă, pe care eram dispusă să le vând, şi i-am menţionat în special un tablou al pictorului Alejandro Obregón. M-a întrebat cât costă şi, când i-am dat o valoare aproximativă în dolari, a fost de acord să-l cumpere.

După ce am terminat de vorbit cu Urdinola, am profitat de ocazie pentru a discuta cu alţi deţinuţi, precum Popeye, Otto şi Giovanni, care, nemulţumiţi, au zis că aveau nevoie de bani pentru a-şi întreţine familiile şi pentru a-i plăti pe avocaţii care-i apărau în numeroasele dosare deschise de procuratură. Mi-au atras atenţia îngrijorările oamenilor lui Pablo, deoarece, din câte înţelesesem, ei acumulaseră capital considerabil datorită generozităţii şefului lor, care-i răsplătea foarte bine pentru toate activităţile ilegale pe care le executau. Cu toate acestea, le-am răspuns să nu-şi facă griji că aveam să-mi asum acea responsabilitate după ce voi lua legătura cu „locuitorii din Cali”, cum le spuneam şefilor din Valle.

Emoţiile din acea zi aveau să se încheie într-un mod neaşteptat, când s-a apropiat de mine un bărbat înalt, slab, pe care nu l-am recunoscut imediat, pentru că-l văzusem de vreo două ori cu mulţi ani în urmă. Era vorba despre Jairo Correa Álzate, un fost asociat al lui Pablo la Magdalena Medio, care apoi devenise duşmanul lui cel mai încrâncenat. Am vorbit puţin în termeni cordiali, fără să menţionăm trecutul, şi se vedea că ştia exact ce se întâmplase cu noi în ultima vreme.

— Ştiţi, doamnă, sunt convins că este foarte important să vă duceţi în Cali şi să rezolvaţi lucrurile. Faceţi asta fără întârziere, m-a sfătuit.

Conversaţia sinceră şi plăcută cu Correa avea să se încheie cu propunerea ca soţia lui, Claudia, şi micuţa lui fiică să ne viziteze la hotelul Tequendama, pentru a petrece o după-amiază împreună cu noi. Propunerea a devenit realitate foarte curând, iar fetiţa lui Correa a reuşit s-o facă pe fiica mea, Manuela, să uite pentru câteva ore de tristeţea care o copleşea.

Discuţiile cu deţinuţii din închisori deveniseră ceva obişnuit, dar modul în care începuseră să se desfăşoare acele vizite devenise dificil, deoarece trebuia să mă lupt cu starea de spirit a fiecăruia, să suport glumele lor proaste şi chiar să evit propuneri cu dublu înţeles. Mă simţeam groaznic, dar n-aveam de ales. Şi la acel mediu încărcat de energie negativă a început să contribuie familia lui Pablo, pentru că, într-o zi, când ieşeam din închisoarea de maximă siguranţă Itagüí, m-am întâlnit cu doña Hermilda, care mi-a spus în felul ei distant şi rece:

— Tata, ai banii lui Pablo... plăteşte-i pe băieţii ăia, căci au nevoie şi trec prin multe greutăţi.

Comentariul soacrei mele a venit ca o lovitură şi i-am răspuns supărată:

— Doña Hermilda, Pablo nu mi-a dat niciodată bani să-i pun deoparte şi, cu atât mai puţin, ca să le dau băieţilor dumneavoastră... mi-a zis că-i va lăsa nişte bani lui Roberto.

Era singurul care se bucura de protecţie, pentru că era la închisoare.

Faptul că le spunea deţinuţilor că eu aveam bani puşi deoparte a început să-mi creeze probleme grave, pentru că apelurile telefonice se înmulţiseră şi pretenţiile deveniseră din ce în ce mai mari. Din nou, am simţit că viaţa mea era serios în pericol. Adevărul este că lipsa de înţelegere a soacrei mele în ceea ce priveşte situaţia delicată şi riscantă cu care ne confruntam era de-a dreptul scandaloasă. Şi mai rău era că, de la moartea lui Pablo şi până la decesul ei, doña Hermilda nu s-a interesat niciodată de situaţia financiară şi emoţională a nepoţilor ei şi nici nu a avut vreo problemă să-i scoată din testament şi să-l renege în faţa legii pe fiul ei Pablo.

Din fericire, iţele aveau să fie descurcate în cel mai neaşteptat mod. În după-amiaza zilei de 12 februarie 1994, cei de la recepţie au anunţat sosirea lui Alfredo Astado, o rudă îndepărtată care, cu mulţi ani în urmă, se stabilise într-un oraş din Statele Unite, unde fugise împreună cu familia sa. Nu ştiam prea multe despre el şi, de aceea, sosirea lui neaşteptată era sinonimă cu o problemă. De la căldurosul salut am trecut repede la motivul pentru care se întorsese în ţară fără să anunţe pe nimeni.

— Alfredo, pentru numele lui Dumnezeu, ce ţi s-a întâmplat? Ce-i cu tine aici? l-am întrebat speriată.

Motivul lui era foarte puternic.

— Uite ce e, Tata, eram la mine acasă, când am primit un telefon şi mare mi-a fost uimirea când bărbatul care vorbea s-a identificat drept Miguel Rodríguez Orejuela.

Aproape fără să salute, mi-a spus că trebuie să mă duc imediat în Cali. Fără să-mi revin din stupoare, am reuşit să-i răspund că nu pot ajunge în Columbia decât peste două sau trei luni, dar el, pe un ton categoric, a zis că-mi dă un răgaz de patru zile, în caz contrar avea să mă caute în felul lui. Din acest motiv sunt aici, dar nu ştiu de ce vor să mă duc la ei.

— Cum aşa? Nuuuu... Alfredo, nu te poţi duce, nu-ţi mai asuma şi alte riscuri, te rog, dacă te duci în Cali, te vor omorî, l-am rugat, dar a fost inutil.

— N-am de ales, Victoria. Foarte puţine persoane aveau numărul meu de telefon, iar cei din familia Rodríguez au făcut rost de el. Dacă m-au găsit o dată, o vor face din nou, oriunde m-aş duce. Îmi voi asuma riscul. M-am săturat să mă tot ascund. Am vorbit cu soţia mea şi i-am spus că prefer să mor, dacă ea şi copiii noştri au o oarecare stabilitate. De cinci ani trăim în clandestinitate şi nu vreau să mă mai ascund.

O tăcere lungă şi plânsul meu au urmat după explicaţiile dramatice ale lui Alfredo, dar era clar că era hotărât să se ducă la întâlnirea din Cali. Astfel, îngrijorat pentru viitor şi pentru destinul care-l aştepta, a doua zi a plecat foarte devreme spre Valle del Cauca. Am aşteptat cu sufletul la gură ce era mai rău, până când, două zile mai târziu, Alfredo s-a întors la hotelul Tequendama. Ne-a povestit imediat detaliile întâlnirii sale cu şefii cartelului din Cali.

— Urmând indicaţiile lor, m-am cazat la hotelul Intercontinental şi, câteva ore mai târziu, a venit să mă ia un bărbat care m-a dus la o casă luxoasă din cartierul Ciudad Jardín, unde se aflau Miguel şi Gilberto Rodríguez Orejuela şi încă trei persoane. Miguel a luat cuvântul şi a

spus că ei ştiu multe lucruri despre mine şi că eu pot să contribui la încheierea războiului, pentru că au murit deja mulţi nevinovaţi. A adăugat că vor să pună capăt confruntării şi, de aceea, îmi cer să vorbesc cu văduva lui Pablo, pentru a găsi o cale de reconciliere. Am înţeles că n-au intenţii de ceartă şi, de aceea, chiar am propus să merg în Cali cu tine şi cu Juan Pablo.

— Şi ce-au zis?

— Nici n-am spus bine asta, că Gilberto Rodríguez a şi fost de acord să stea de vorbă cu tine, dar l-a exclus categoric pe Juan Pablo. Şi a făcut asta rostind următoarea frază: „El mănâncă precum o raţă, merge precum o raţă, este o raţă, este leit Pablo". Este un minor cu care nu putem ajunge la nici un acord. Să rămână sub fusta mamei. De aceea, Tata, trebuie să mergem în Cali cât mai repede.

Cuvintele lui Alfredo au fost atât de ferme, încât n-am avut timp să analizăm situaţia. Drumul ce se deschidea în faţa noastră era incert, dar, pentru prima oară de la moartea lui Pablo, părea că există o oarecare opţiune pentru noi. Duşmanii soţului meu câştigaseră războiul şi nu aveam altă cale de a găsi un loc în această lume. Din nou, în faţa copiilor mei a trebuit să mă arăt puternică, dar în adâncul sufletului meu eram moartă de frică.

Decizia de a merge în Cali era luată, dar acum apărea altă problemă: cum să părăsim hotelul Tequendama fără să fim descoperiţi de 100 de soldaţi, poliţişti, detectivi DAS şi agenţi CTI, Dijin şi Sijin care ne păzeau. După ce am înlăturat mai multe opţiuni, am constatat că psihologa era perfectă, pentru că putea să se prefacă trei zile la rând că venea la hotel să continue tratamentul intens început cu noi. Din fericire, ea a acceptat să intre în jocul nostru,

după ce i-am explicat în detaliu momentul dificil care ne aştepta. Strategia a funcţionat, pentru că ne-am prefăcut că ne închidem toată ziua în casă pentru a mă ajuta să controlez depresia. Nimeni nu a bănuit nimic.

La zece seara am fost pregătită să ies, după ce Manuela a adormit buştean. Juan Pablo şi Andrea au fost foarte îngrijoraţi, dar erau conştienţi că pasul pe care urma să-l facem era inevitabil. Aveam inima cât un purice, căci nu ştiam dacă aveam să-i revăd. În hotel era o linişte mormântală şi, pe măsură ce treceau minutele, creşteau durerea provocată de absenţa soţului meu şi de senzaţia de neputinţă pentru că trebuia să înfrunt o realitate incertă.

Am închis ochii şi lacrimile au început să-mi curgă pe chip când am tras uşa după mine pentru a mă îndrepta spre scara de incendiu, singura cale de evadare sigură. Am coborât pe scări cele 29 de etaje, dar simţeam că picioarele nu mă mai ascultă. Era ca şi cum o forţă ciudată mă trăgea de umeri pentru a mă împiedica să plec. În cele din urmă, am ajuns la primul etaj şi am coborât în parcarea hotelului, unde mă aştepta Alfredo, într-o maşină închiriată. M-am aşezat pe bancheta din spate şi am reuşit să evităm zonele de supraveghere din subsolurile hotelului vechi şi imens. Eram deja afară şi aventura de-abia începea. Incredibil: cinci organisme de securitate ale statului ne supravegheau pas cu pas, iar în acea noapte nici unul nu şi-a dat seama că fugisem.

Acum este uşor să povestesc, dar în momentul acela probabil nu am cântărit dimensiunea încurcăturii în care mă băgam. Fără să ştiu, în scurt timp urma să stau faţă în faţă cu protagoniştii numeroaselor războaie împotriva soţului meu. Aveam 33 de ani, eram văduvă, cu doi copii,

şi convinsă că singura posibilitate de a rămâne cu toţii în viaţă era să-i fac pe capii cartelurilor de droguri din Columbia să mă asculte, să le fie milă de noi. Dragostea pentru copiii mei mă făcea să fiu puternică şi eram dispusă să-i apăr, aşa cum leoaicele îşi apără puii.

Cele opt ore cât a durat traseul mi s-au părut o veşnicie, îmi treceau prin minte o mulţime de întrebări, de incertitudini. Aveam să scap cu viaţă? Cum ar fi fost viaţa copiilor mei fără mine? Oare duşmanii lui Pablo i-ar fi distrus după aceea? Doamne, coşmarul ăsta se va termina vreodată? Vom trăi pentru a povesti mai departe? Incertitudinea era atât de mare, iar eu oftam încontinuu, încât Alfredo cu greu se putea uita la mine, compătimitor.

— Tata, Dumnezeu este mare şi te va însoţi şi de data asta.

Pentru a reduce puţin tensiunea călătoriei şi cum nu stabiliserăm o oră anume pentru a ne întâlni cu cei din Cali, am decis împreună cu Alfredo să mergem mai întâi în Palmira, acasă la bunica mea, Dolores. Era ora şase dimineaţa şi la hotelul Tequendama nimeni nu descoperise că noaptea trecută ieşisem pe furiş.

Am încercat să mă odihnesc, dar n-am putut. De-abia ajunseserăm şi trebuia să aşteptăm ca să luăm legătura cu Miguel Rodríguez şi să aflăm când trebuia să mergem la întâlnire.

Pe la mijlocul dimineţii, Alfredo, care nici el nu putuse să doarmă, l-a sunat pe Miguel Rodríguez şi i-a spus că ajunseserăm, dar şeful, surprins de cât de repede veniserăm la întâlnire, ne-a zis că mai avem de aşteptat

câteva zile, pentru că el trebuie să-i convoace şi pe ceilalţi, iar acel proces putea să dureze.

Alfredo m-a privit speriat şi i-a răspuns lui Rodríguez:

— Nu, don Miguel, eu am adus-o pe ascuns pe doamna asta, nimeni nu şi-a dat seama, nimeni nu ştie că suntem aici.

— Trebuie să-i adun pe toţi. Vă anunţ eu.

Rodríguez avea să ne sune 36 de ore mai târziu. Când am primit telefonul, Alfredo a notat indicaţiile şi am pornit imediat spre sudul oraşului, pe şoseaua spre Jamundi, şi foarte curând am început să traversăm câmpiile care ne-au dus în sectorul Cascajal, la o casă de pe o moşie foarte frumoasă, sediul sportiv al echipei de fotbal América de Cali.

Hainele mele de doliu ieşeau în evidenţă în acel loc cu pereţi albi. Miguel Rodríguez ne-a întâmpinat şi ne-a spus să aşteptăm un moment. Am stat într-o zonă a casei, nu departe de un salon unde au început să intre bărbaţi, mulţi bărbaţi. Senzaţia de panică a început să crească şi, în sinea mea, l-am rugat pe Dumnezeu să nu mă părăsească în momentul acela.

— De ce vin toţi aceşti oameni, Alfredo? am întrebat.

— Stai liniştită, Tata, intră la o reuniune, dar pe tine te vor primi, cu siguranţă, şefii cartelului din Cali.

Se înşela. Câteva minute mai târziu, un bărbat înarmat ne-a condus într-un salon mare, unde stăteau vreo 40 de persoane în jurul unei mese din lemn scump. Erau nici mai

mult, nici mai puţin decât principalii capi ai cartelurilor de droguri din Columbia. Cu un semn, mi-au poruncit să mă aşez pe un scaun gol, în partea din mijloc, în stânga lui Miguel Rodríguez. Am analizat imaginea şi era înfiorătoare: pe diagonală, în partea dreaptă, era Gilberto Rodríguez, care mă privea cu un amestec de dispreţ şi furie. De asemenea, i-am văzut pe José „Chepe” Santacruz; Hélmer „Pacho” Herrera, Carlos Castaño şi mulţi alţi duşmani ai soţului meu. Am observat cu groază că mai multe scaune erau ocupate de sicari, care se vedea de la o poştă că n-aveau nici o legătură cu şefii cartelurilor. Am intuit că îi aduseseră ca să mă sperie şi să-mi transmită mesajul că m-ar putea recunoaşte pe stradă într-o bună zi. Alfredo Astado s-a aşezat în unul din colţurile mesei.

Următoarele patru ore au fost o lungă şi chinuitoare agonie. În tot acest timp, duşmanii lui Pablo s-au bucurat că-l eliminaseră, s-au plâns de modul sălbatic în care soţul meu îi înfruntase şi au pus pe masă un fel de memoriu al prejudiciilor, care se încheia cu un singur lucru: voiau banii lui Pablo ca să-i împartă, ca răsplată pentru ce cheltuiseră pentru a-l prinde.

Şuşotelile au încetat dintr-odată, când Gilberto Rodríguez a făcut semn că va lua cuvântul.

— Bun, domnilor, ea este văduva lui Pablo... suntem aici pentru ca fiecare să-şi spună nemulţumirea şi să-şi ceară suma cuvenită... ştim cu toţii răul pe care ni l-a făcut acel nenorocit şi, de aceea, am venit aici pentru a o asculta pe văduva lui. Spuneţi ce aveţi de zis, doamnă, a spus şeful, vizibil enervat.

— Uitaţi ce e, domnilor, acesta este unul dintre cele mai dureroase momente din viaţa noastră – trebuia să-i străbat

încet cu privirea pe cei de la masă, pentru ca şefii să nu simtă dispreţ din partea mea. Sunt dispusă să fac tot ce este nevoie pentru ca acest conflict să aibă o rezolvare rezonabilă. Venind aici, doresc să găsim împreună pacea şi să cruţaţi viaţa celor din familia Escobar, din familia mea, a avocaţilor, a prietenilor noştri, a angajaţilor lui Pablo, a copiilor mei şi a mea.

Fără să comenteze nimic, Gilberto şi-a continuat rolul de moderator.

— Să vedem ce are de zis fiecare.

Miguel Rodríguez a luat cuvântul şi l-a atacat dur pe Pablo şi a asigurat că războiul îi costase peste zece milioane de dolari pe fiecare dintre cei prezenţi şi se aşteptau să îi recupereze. Apoi a explicat că un alt motiv al reuniunii era să afle cu certitudine dacă neamul lui Pablo Escobar era dispus să pună capăt conflictului şi să ajungă la pace. Apoi a adăugat:

— Apropo, doamnă, să nu cereţi nimic pentru fraţii nenorocitului dumneavoastră de soţ. Nici pentru Roberto, Alba Marina, Argemiro, Gloria, Luz María, nici pentru mama lor, pentru că ei sunt cei care vă vor scoate ochii; noi am ascultat casetele pe care le-am înregistrat în timpul războiului şi ei, aproape toţi, cereau şi mai multă violenţă împotriva noastră.

— S-ar putea să aveţi dreptate în privinţa asta, don Miguel, dar nu negociez familia lui Pablo, pentru că el îi iubea mult; vă rog să-i includeţi în aceste acorduri.

O pauză mai lungă a fost îndeajuns pentru ca cei prezenţi să profite şi să se dezlănţuie împotriva lui Pablo.

— Nenorocitul ăla mi-a ucis doi fraţi. Cât valorează asta, pe lângă banii pe care i-am investit ca să-l omor? a zis unul dintre ei.

— Pe mine m-a răpit şi a trebuit să-i plătesc peste două milioane de dolari şi să-i cedez nişte proprietăţi ca să-mi dea drumul. Şi, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, a trebuit să fug cu familia mea, a semnalat altul cu vehemenţă.

— Soţul dumneavoastră, doamnă, a dat foc uneia dintre proprietăţile mele şi, de asemenea, a încercat să mă răpească, dar am fugit şi a trebuit să plec din ţară mai mulţi ani. Cât ne veţi da pentru asta? a mai spus unul.

Lista reclamaţiilor a devenit interminabilă, dar următoarea a fost şi mai dură. Şi a venit de la un şef din Medellín, care era foarte furios şi a strâns din dinţi pentru a spune următoarele:

— Vreau să ştiu, vreau ca dumneavoastră să-mi răspundeţi: dacă femeile noastre ar fi aici, cu nenorocitul acela, ce le-ar face? Răspundeţi!

— Nici nu-mi pot imagina, domnilor, n-am un răspuns, am zis cu vocea întretăiată şi o senzaţie ciudată de teamă mi-a invadat tot corpul.

Privirile tuturor erau pătrunzătoare, tăioase. Nu-mi doream altceva decât să am aripi şi să zbor de acolo, să mă pierd în stratosferă, dar realitatea mă împingea să rămân acolo.

— Dumnezeu este foarte înţelept, domnilor, şi doar El poate şti din ce motiv eu sunt cea care stă aici în faţa

dumneavoastră, şi nu soţiile domniilor voastre, am răspuns, fără ezitare.

Ultimul care a intervenit a fost Carlos Castaño, care s-a referit la Pablo în cei mai groaznici termeni şi apoi a adăugat:

— Doamnă, eu am cunoscut oameni răi în lumea asta, dar nici unul ca soţul dumneavoastră. Era un ticălos şi vreau să ştiţi că pe dumneavoastră şi pe Manuela v-am căutat peste tot, pentru că voiam să vă tăiem în bucăţi şi să le trimitem lui Pablo într-un sac. Voi eraţi singurele persoane pentru care ar fi suferit.

Supliciul de a asculta atâtea jigniri, atâtea mojicii, atâtea ameninţări, dar şi de a afla numeroasele atrocităţi pe care le făcuse soţul meu era de nedescris. Dar calvarul era departe de a se fi încheiat, pentru că Gilberto Rodríguez a vorbit din nou şi s-a legat de ceea ce iubesc cel mai mult în viaţă: copiii mei.

— Uitaţi ce e, doamnă, toţi cei prezenţi aici putem face pace cu toată lumea, mai puţin cu fiul dumneavoastră.

Ştiam că avea să sosească momentul acela, dar nu eram pregătită. Numai simpla menţionare a lui Juan Pablo m-a îngrozit şi nu m-am putut abţine să nu plâng. Cu toate acestea, n-am tăcut.

— Don Gilberto, o pace fără fiul meu nu este pace. Eu răspund în faţa dumneavoastră pentru faptele lui chiar şi cu propria viaţă; vă garantez că nu-l voi lăsa să o ia pe căi greşite. Dacă vreţi, plecăm din Columbia pentru totdeauna, dar vă garantez că el va urma calea corectă.

— Doamnă, te rog să înţelegi că aici există o teamă justificată că Juan Pablo ar rămâne cu banii şi, într-o bună zi, ar înnebuni şi ar organiza diverse grupuri pornind războiul. A ameninţat deja că va răzbuna moartea tatălui său. De aceea, decizia noastră este ca doar femeile să rămână în viaţă. Şi va fi pace, dar fiul dumneavoastră trebuie să moară.

Condamnarea la moarte m-a lăsat fără aer. Multe mi-au trecut prin minte în câteva fracţiuni de secundă şi m-am gândit că cel mai bine era să ne omoare pe toţi, ca să nu mai suferim. De ce să continui să trăiesc, dacă-mi omorau fiul? Totuşi, momentul de maximă tensiune a fost domolit de Miguel Rodríguez, care a liniştit spiritele explicând motivul pentru care acceptaseră ca eu să asist la acea reuniune a mafioţilor:

— Dumneavoastră vă aflaţi aici pentru că noi vă ascultam conversaţiile şi întotdeauna aţi căutat să rezolvaţi lucrurile; nu i-aţi spus niciodată soţului dumneavoastră să continue războiul, să ne omoare. Dimpotrivă, mereu îi cereaţi, plângeaţi, îl imploraţi să facă pace cu noi. Mai mult, la un moment dat, dumneavoastră aţi trimis un mesager pentru a stabili o întâlnire cu noi în vederea păcii, dar am aflat că Pablo nu v-a lăsat să veniţi. Dar cum a fost posibil ca dumneavoastră să-l sprijiniţi necondiţionat pe acel animal? Cum v-a trecut prin minte să-i scrieţi scrisori de dragoste acelui nenorocit care v-a înşelat atât? Noi ar trebui să le punem pe soţiile noastre să asculte ce spuneaţi dumneavoastră în înregistrări, ca să înveţe şi ele cum trebuie să-şi susţină o femeie bărbatul; vreau să vă rog să le daţi lecţii soţiilor noastre despre cum să-şi iubească soţii şi să aibă grijă de ei, în ciuda infidelităţilor.

Ceilalţi şefi au încuviinţat dând din cap. Apoi Miguel Rodríguez a pus capăt reuniunii cu o sentinţă, ca şi cum ar fi fost judecător:

— Doamnă, trebuie să vorbiţi cu Roberto Escobar şi cu sicarii care se află în închisori, ca să plătească. Roberto datorează cinci milioane de dolari, iar deţinuţii de la două milioane de dolari fiecare. Dumneavoastră ne datoraţi tuturor în jur de 120 de milioane de dolari şi gândiţi-vă cum îi veţi plăti, dar să fie numerar. Vă aşteptăm peste zece zile cu un răspuns serios şi concret.

În ciuda lucrurilor dure pe care le-a spus, în mai multe momente la acea reuniune, am simţit că Miguel Rodríguez mă privea cu milă, cu solidaritate. Senzaţia aceea mi-a oferit o oarecare alinare exact când mă cuprindea disperarea.

Întrunirea s-a încheiat şi am prins curaj să spun câteva ultime cuvinte:

— Bun, domnilor, să avem încredere în înţelepciunea tuturor pentru a le putea aduce din nou pacea şi liniştea familiilor noastre. Îmi iau angajamentul să fac toate demersurile necesare pentru solicitarea dumneavoastră şi mă voi întoarce în zece zile cu o propunere de plată.

Am pornit spre Palmira să luăm legătura cu rudele mele, dar teama de a nu se întâmpla ceva ne-a făcut să ne întoarcem în Bogotá fără să ne mai oprim în altă parte. Mă simţeam neputincioasă pentru că, în atâta ură, era clar că Juan Pablo nu avea nici o şansă să supravieţuiască. Am plâns aproape pe tot parcursul călătoriei şi simţeam o durere foarte mare în suflet. Ca şi cum un abis fără fund se deschisese la picioarele mele.

Când am ajuns, în sfârşit, la hotelul Tequendama, n-am fost în stare să-i spun lui Juan Pablo că viaţa lui nu era inclusă în acordurile cu celor din Cali. Au trecut mai multe zile fără să am curajul să-i spun ce se întâmplă şi nu-mi rămăsese decât să mă las în voia lui Dumnezeu şi să-L rog să le deschidă inimile şefilor ca să mă asculte, să creadă că eram dispusă să-mi dau viaţa dacă fiul meu se abătea de pe calea corectă.

Sarcina de a descoperi proprietăţile pe care le avea Pablo era urgentă şi, de aceea, l-am sunat pe avocatul Francisco Fernández, acelaşi care, cu ani în urmă, mă consiliase când mă dusesem să-l caut pentru că eram hotărâtă să mă despart de Pablo. Deşi s-a arătat foarte precaut din cauza complexităţii subiectului pentru care-l căutam de data asta, juristul a acceptat să mă reprezinte, iar primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l viziteze pe procurorul Gustavo de Greiff, pentru a evalua situaţia mea.

La întoarcere, avocatul mi-a prezentat o perspectivă complicată.

— De Greiff spune că aceşti domni din Cali vor o compensaţie directă pentru că au cheltuit multe milioane de dolari în război şi spune că, dacă familia nu plăteşte, îi vor ucide pe toţi locotenenţii lui Pablo care se află la închisoare. Procurorul mai spune că Los Pepes au multă putere şi că guvernul nu-şi permite luxul ca foştii membri ai aripii teroriste conduse de Pablo să fie masacraţi, a rezumat avocatul, iar eu am rămas blocată câteva momente şi absolut convinsă că trebuia să îndeplinim solicitările membrilor familiei Rodríguez.

Cum termenul pentru a mă întoarce cu lista de bunuri era scurt, am început să facem un bilanţ al proprietăţilor lui

Pablo, precum şi al puţinelor opere de artă pe care le deţineam şi care fuseseră salvate. Împreună cu Juan Pablo, şapte avocaţi de la cabinetul domnului Fernández şi vreo doi contabili, am petrecut ore întregi strângând date, în timp ce eu vizitam închisorile pentru sta de vorbă cu deţinuţii, deoarece nu cunoşteam o bună parte din proprietăţile pe care Pablo le dobândise în mai multe locuri din ţară. Sarcina s-a complicat şi mai mult, pentru că soţul meu ajunsese să cumpere peste 100 de ascunzători, pe care le trecea pe numele persoanelor de încredere care aveau grijă de el în clandestinitate.

Cu toate acestea, am reuşit să completăm mai multe fişe, pe care aveam să le duc la a doua întâlnire în Cali, pentru ca fiecare dintre şefi să-şi aleagă proprietatea pe care o dorea. Nu ne puteam asuma riscul de a minţi, nici de a ascunde ceva, deoarece se ştia că Los Pepes aveau deja toate informaţiile, fiindcă mulţi dintre ei fuseseră prieteni sau asociaţi ai lui Pablo.

Totuşi, în mod ciudat, o listă mai cuprinzătoare cu proprietăţile lui Pablo a ajuns în posesia şefilor din Cali înainte ca eu să ajung la întâlnire. Spre surprinderea mea, mi s-a confirmat că familia lui Pablo trimisese pe ascuns acea listă, ceea ce a fost, evident, în dezavantajul nostru. Dar nu a fost doar asta. Câteva zile mai târziu, am aflat că Marina Escobar, cumnata mea, se dusese în Cali să-i viziteze pe şefi, cu intenţia de a afla despre contactele pe care eu le stabilisem până în momentul acela, dar şi să le ducă testamentul lui Pablo, pentru a încerca să-i facă pe şefii din Cali să intervină cu scopul de a include la împărţire clădirile Ovni, Dallas şi Mónaco, pe care soţul meu le trecuse în timpul vieţii pe numele celor doi copii.

Chiar şi în prezent îmi pun întrebări cu privire la comportamentul unchilor copiilor mei, pentru că, în timp ce eu îi imploram să le cruţe vieţile, ei ne atacau încontinuu. Şi, mai rău: intenţia lor era să-i facă pe şefii cartelurilor să nu aibă încredere în mine şi să-l omoare pe fiul meu.

Exact în acel moment dificil cu familia soţului meu, doi bărbaţi, care au spus că reprezintă familiile Moncada şi Galeano, m-au chemat la mai multe întâlniri în Bogotá, pentru că voiau să vadă urgent proprietăţile, operele de artă sau antichităţile pe care le datoram pentru a încheia socotelile.

Andrea, iubita fiului meu, mă ajuta să scap de agenţii CTI care ne supravegheau în cartierul Santa Ana – unde ne mutaserăm pe la mijlocul lunii martie 1994, în ciuda protestelor vecinilor – şi mă lăsa în apropiere de adresa la care trebuia să ajung, aproape întotdeauna la ora opt seara. Apoi se ducea să se plimbe într-un centru comercial din apropiere, dar cam de fiecare dată se întâmpla să se închidă şi, cum eu eram în continuare la întâlnire, trebuia să se plimbe prin împrejurimi până o sunam. Andrea plângea continuu, îngrijorată din cauza riscului la care mă expuneam la fiecare întâlnire cu şefii sau cu reprezentanţii lor.

Între timp, eu treceam prin clipe grele înăuntru, pentru că presiunea era foarte mare şi tot ce făceau ei era să-l insulte pe Pablo şi să-l califice drept monstru. Beau whisky încontinuu şi, când îmi ofereau şi mie, le spuneam că nu-mi place băutura şi că beau doar apă. Îmi amintesc că făcuseră socoteli ireale cu privire la valoarea proprietăţilor, pentru că, în mod evident, se luau după bârfe. De exemplu, la acea întâlnire, unul dintre ei mi-a spus:

— Doamnă, ştiu că aveţi 200 de milioane de dolari în opere de artă păstrate într-un subsol în New York.

M-am uitat la el cu siguranţa că ceea ce spunea el nu era adevărat. Apoi i-am zis:

— Domnule, dacă dumneavoastră îmi arătaţi locul unde se află acestea, n-am nici o problemă să semnez, dar mai înainte să stabilim un acord: 150 de milioane de dolari sunt pentru dumneavoastră şi 50 pentru mine. Aşadar, domnule, aştept veşti din partea dumneavoastră şi încheiem actul.

Ca o întâmplare legată de acele întâlniri atât de complexe şi de traumatice, pline de insulte şi de umiliri, îmi amintesc că, într-o zi, după ce m-am dus la baie, bodyguardul unuia dintre narcotraficanţi s-a apropiat şi mi-a zis:

— Vai, doamnă, ce rău îmi pare că vi se spun toate lucrurile acelea... o să văd ce putem face pentru a vă scoate de aici.

Chestiunile nerezolvate pe care le lăsase soţul meu îmi ocupau o bună parte din timp şi în puţinele clipe care-mi mai rămâneau încercam să fiu la curent cu lucrurile legate de copiii mei şi de nora mea. În plus, trebuia să fiu atentă la cum mergeau lucrurile în casă. Chiar dacă este adevărat că procuratura şi armata ne ofereau protecţie, nu le-au mai asigurat hrana celor aproximativ 50 de oameni care ne păzeau. Apartamentul din Santa Ana funcţiona ca un restaurant, unde zilnic trebuia să dăm mâncare la aproape 70 de persoane: agenţii de pază, angajaţii care ne ajutau şi oaspeţii care veneau în vizită – avocaţi, profesori, negociatori sau rude. De asemenea, trebuia să fac în aşa fel încât copiii să nu intre în depresie. Cât timp am locuit

acolo, în jur de nouă luni, Juan Pablo nu a ieşit decât de vreo cinci sau şase ori. În unele weekenduri o duceam pe Manuela la restaurantul La Margarita del 8 să călărească; astfel reuşeam să îi distragem puţin atenţia de la tristeţea şi de la singurătatea pe care le simţea.

Din acelaşi motiv, şi în ciuda durerii imense care încă ne copleşea, am decis că sosise momentul ca Manuela să meargă, în sfârşit, la prima comuniune. Amânaserăm ceremonia de mai multe ori, dar n-am mai despicat firul în patru şi am stabilit data de 7 mai 1994. La slujbă şi la mica reuniune familială a asistat toată familia mea şi o parte din familia Escobar, dar a fost o zi foarte tristă, pentru că fetiţa a plâns tot timpul şi starea ei ne-a afectat pe toţi.

Nu era uşor să evit circumstanţele. Să-mi îndeplinesc rolul în familie, faţă de procuratură, să lupt cu locuitorii din cartier care nu ne voiau acolo, să-mi asum negocierea cu duşmanii soţului meu, să mă duc la tot felul de întâlniri şi în cele mai neaşteptate locuri era epuizant din punct de vedere psihologic. Presiunea pe care trebuia să o îndur era uneori peste puterile mele şi, cu toate astea, n-am luat niciodată pastile pentru somn. Tăria vine din dragostea mea pentru copii, din căutarea unei vieţi mai bune pentru ei.

La vreo două săptămâni după prima întâlnire, m-am întors în Cali însoţită de fratele meu Fernando şi de avocatul Francisco Fernández. Aveam cu noi lista proprietăţilor lui Pablo. Eram dispusă să cedez tot, să nu ascund nimic, numai să ne cruţe vieţile.

Ne-au întâmpinat aceiaşi narcotraficanţi de prima dată, la sediul Clubului America din Cali, în sectorul Cascajal, şi m-a liniştit să aflu că erau dispuşi să nu ia în vedere

propunerea iniţială de a le da doar numerar, deoarece, cu siguranţă, li se confirmase că soţul meu cheltuise practic toţi banii lichizi în război. Probabil ştiau că lui Pablo nu-i plăcea să ascundă bani şi cheltuia sume uriaşe.

Întâlnirea a fost lungă şi plictisitoare, pentru că, unul câte unul, şi-au ales din cele 62 de bunuri incluse pe lista adusă de mine. Dar, spre deosebire de prima noastră întâlnire, un alt semn bun mi s-a părut faptul că au acceptat să primească 50% din datorie sub formă de bunuri confiscate şi restul sub formă de proprietăţi pregătite pentru vânzare, dar fără ipoteci juridice. Avea o explicaţie însuşirea de bunuri „cu probleme”: legăturile la nivel înalt cu statul i-ar fi ajutat „să spele” bunurile lui Pablo, lăsându-i deoparte pe moştenitori. Ceea ce, evident, s-a întâmplat.

Pe scurt, la această întâlnire crucială cu duşmanii lui Pablo am oferit un lot de nouă hectare, pe care Alex sau Fantoma – aşa i se spunea lui Carlos Castaño când făcea parte din grupul Los Pepes – le-a cerut din ordinul lui Fidel Castaño. Terenul extins şi valoros era lipit de vila Montecasino, iar asta i-a crescut lui Fidel puterea financiară. Am cedat, de asemenea, cel puţin 12 loturi în zone centrale din Medellín, unde, câţiva ani mai târziu, au fost construite câteva hoteluri luxoase şi centre comerciale. Lista de bunuri includea şi un complex de turnuri cu apartamente în El Poblado, în apropiere de dealul Tesoro, obţinut de Pablo în anii 1980. În locul acela încă erau disponibile mai mult de zece apartamente, pe care şefii le-au împărţit între ei. Soacra mea, Hermilda, a locuit acolo într-un penthouse şi apoi i l-a lăsat moştenire uneia dintre fetele ei.

În inventar a fost inclusă o proprietate în Los Llanos Orientales, despre care nu îl auzisem niciodată pe Pablo

vorbind. Avea 100 000 de hectare şi, bineînţeles, a fost foarte râvnită de duşmanii soţului meu, printre altele pentru că avea pistă de aterizare. Din împărţirea bunurilor lui Pablo nu puteau să lipsească avioane, elicoptere, zeci de maşini, printre care mai multe Jaguar, BMW şi Mercedes Benz; motociclete cu cilindree maximă, bărci şi jet ski-uri. Şi, deşi cedasem multe proprietăţi, eram sigură că nu erau suficiente pentru a acoperi cifra enormă de 120 de milioane de dolari pe care o pretindeau şefii cartelurilor.

Brusc, de parcă ar fi ştiut ce gândeam, Carlos Castaño a profitat de un moment mai lung de tăcere şi mi-a aruncat un colac de salvare.

— Doamnă, eu am de la dumneavoastră tabloul lui Dalí, Rock and Roll, care valorează peste trei milioane de dolari; vi-l înapoiez ca să ajungeţi la o înţelegere cu oamenii ăştia, a propus el.

L-am privit pe Carlos în ochi şi mi-am amintit promisiunea fratelui său Fidel de a-mi înapoia lucrarea, dar am observat şi că şefii aşteptau răspunsul meu. În câteva fracţiuni de secundă mi-au trecut prin minte cuvintele lui Pablo, care de mai multe ori îmi spusese: „Când voi muri, dă-le tot ca să nu vă omoare pe tine şi pe copiii noştri”.

— Carlos... mulţumeşte-i lui Fidel că şi-a respectat cuvântul dat, dar decizia mea este ca tu şi el să păstraţi acel tablou, pentru a contribui la cauză; şi contează pe faptul că foarte curând îţi voi trimite certificatele de autenticitate.

Şefii nu şi-au ascuns uimirea referitor la ceea ce tocmai spusesem. Castaño, şi mai uluit, a încheiat:

— Doamnă Victoria, mulţumesc, mulţumesc pentru acest gest... fratele meu vă va fi recunoscător, chiar foarte recunoscător.

Începând din acel moment, şi în următoarele trei ore, întâlnirea agitată a avut un alt ton, masa imensă a devenit un fel de birou notarial unde a avut loc transferul bunurilor soţului meu către duşmanii lui, care nu şi-au ascuns triumful, dar au şi recunoscut pe cine înfruntaseră:

— Orice s-ar întâmpla, nici în 100 de ani nu se va mai naşte un tigru la fel ca Pablo Escobar, a rezumat Miguel Rodríguez, care a declarat reuniunea încheiată.

Când mă pregăteam să plec, şeful a spus că vrea să-mi arate ceva şi m-a dus într-un loc mai ferit din sediul clubului sportiv.

— Priviţi toate înregistrările şi filmările. Ani de zile am urmărit moşia soţului dumneavoastră şi, cu toate acestea, foarte greu am dat de el.

A fost surprinzător ce am văzut: într-o cameră destul de mare erau sute de casete audio, Betamax şi VHS, care conţineau interceptările telefonice ale convorbirilor lui Pablo, pe care şefii din Cali le comandaseră, precum şi filmările pe care le realizau în preajma familiei noastre. A fost impresionant să văd cum ne urmăreau zi de zi şi, de aceea, m-am întrebat: cum a fost posibil ca, având toate aceste informaţii despre noi, să nu reuşească să ne prindă?

Pe drumul de întoarcere din Cali n-am făcut decât să plâng. Datoria faţă de principalii capi ai cartelurilor era achitată, dar chestiunea fiului meu Juan Pablo nu era

rezolvată. Viaţa lui era în continuare în pericol. Dar, de data acesta, la jumătatea drumului, s-a întâmplat ceva neaşteptat şi care mi-a dat speranţă, deoarece Alfredo a primit un apel pe telefonul mobil de la Miguel Rodríguez.

— Văduva lui Pablo nu este deloc proastă; ce lovitură a dat azi! Prin faza cu tabloul lui Dalí l-a câştigat pe Carlos Castaño, unul dintre cei mai sângeroşi şi mai periculoşi bărbaţi din ţară.

Cuvintele şefului cartelului din Cali nu erau fără importanţă. Ne arătau că eram pe drumul cel bun. Le promisesem capilor din Columbia că aveam să-mi asum responsabilitatea pentru plată şi mă ţineam de cuvânt.

Puţin mai alinată de schimbarea pozitivă de atitudine a narcotraficanţilor din Cali, mi-am continuat discuţiile cu Carlos Castaño, care urmărea pas cu pas procesul de înstrăinare a bunurilor lui Pablo. Într-una din zile mi-a spus că trebuie să stăm neapărat de vorbă şi să ajungem la acord cu unul dintre principalii lideri ai grupului Los Pepes, care începea să devină puternic în Medellín. Fiindcă eventuala întâlnire cu personajul respectiv trebuia să fie secretă, am stabilit să profităm de următoarea mea vizită în Medellín. Aşa s-a întâmplat şi, câteva zile mai târziu, Carlos Castaño a venit să mă ia într-o camionetă blindată şi, după un drum de 25 de minute pe străzile transversale ale sectorului El Poblado, am ajuns la o proprietate impresionantă.

Am coborât din maşină şi, din nou, picioarele îmi tremurau de parcă ar fi fost minus cinci grade afară. Simţeam că mergeam cu încetinitorul şi, în adâncul fiinţei mele, refuzam să intru în salonul unde mă aştepta acel domn.

Cum aveam să-i privesc în ochi pe oamenii care conduseseră vânătoarea împotriva soţului meu?

— Bună ziua, am salutat când, în cele din urmă, eu şi Castaño am intrat în casa extrem de spaţioasă.

— Bună ziua, a răspuns domnul pe un ton sec, cu dispreţ.

Privirile noastre s-au intersectat şi, pentru o clipă, a părut că din ochii lui ieşeau scântei. Atunci mi-a dat prima lovitură.

— Doamnă, trăind atâţia ani alături de monstrul acela, trebuie să semănaţi cu el.

Era evident că personajul acela înspăimântător era foarte supărat pe Pablo şi mă privea cu ură, cu furia trecutului apropiat. Dar nici eu nu mai puteam să suport atâtea, pentru că de multe zile înduram întruna tot felul de insulte, până când o forţă interioară ciudată mi-a strigat că nu mai puteam să tac. Şi nu am tăcut.

— Vă rog să nu mă mai atacaţi şi să nu mă trataţi aşa! am strigat.

— Nu prea-mi vine să negociez cu dumneavoastră, doamnă... bărbatul acela a făcut atât de mult rău...

Şeful nu părea să aibă o zi prea bună. Speriată, m-am uitat spre fereastra mare din faţa mea şi am observat vreo 20 de bărbaţi care se plimbau foarte încet în jurul piscinei, cu puşti de calibru mare. Şi am răspuns:

— Războaiele sunt nemiloase, domnule. L-au ucis pe fratele meu Carlos, care era nevinovat, niciodată nu a

intervenit în războaie, nici în traficul cu droguri şi muncea fără odihnă.

— Doamnă, a fost o greşeală.

— Cu toate acestea, cine mi-l aduce înapoi pe fratele meu?

— Soţul dumneavoastră este responsabil pentru tot. Dac-ar fi după mine, l-aş scoate din mormânt pe nenorocitul ăla şi l-aş omorî din nou.

— Într-un război, fiecare tabără are responsabilităţile sale. Ceea ce s-a întâmplat este o nebunie totală, o lipsă de conştiinţă fără limite, am replicat.

Conversaţia nu ducea nicăieri şi probabil că aşa i s-a părut şi lui Carlos Castaño, care a intervenit pentru a linişti apele:

— Ascultaţi-mă, ne aflăm aici pentru a pune capăt acestor probleme odată pentru totdeauna, dar se pare că voi vreţi să continuaţi acest război. Haideţi, doamna Victoria, să rezolvăm asta.

Momentul era cât se poate de dificil, pentru că mă aflam în faţa unui bărbat care, după moartea soţului meu, dobândise putere în Medellín şi în Valea Aburrá. Din fericire, era acolo Carlos Castaño şi am hotărât să profit de prezenţa lui.

— Uitaţi, domnule, mă aflu aici ca să recunosc că voi aţi câştigat războiul şi am venit să vă rog să ne cruţaţi viaţa mie, copiilor mei, familiei lui Pablo, familiei mele, angajaţilor şi avocaţilor noştri. Şi mă aflu aici pentru a vă despăgubi cum se cuvine, am zis cu vocea întretăiată.

Un gest al lui Castaño mi-a indicat că reuniunea se încheiase, că întâlnirea crucială fusese un eşec. Am ieşit descurajată, speriată, cu atât mai mult când gardienii m-au privit din cap până-n picioare, parcă zicându-mi: „Dacă te întâlnim vreodată pe stradă...”

Am urcat în camionetă şi Castaño nu a întârziat să-mi reproşeze:

— Ce moment neplăcut, doamnă Victoria, a zis în timp ce eu plângeam.

— Dar el s-a purtat foarte urât cu mine, nu l-ai auzit?

— Da, doamnă, dar el acum este unul dintre cei care comandă aici.

A doua zi, foarte devreme, am primit un apel de la Castaño, care părea agitat.

— Doamnă, ce-o să facem... bărbatul acela este foarte supărat pe dumneavoastră şi s-a simţit foarte ofensat că soţia celui care comanda cartelurile de droguri a ridicat vocea la el. L-aţi cam supărat.

— Carlos, ce trebuie să fac? Te rog, nu mai vreau probleme, am spus, convinsă că moartea era din nou aproape. În acele clipe de groază am ştiut că trebuia să-mi măsor fiecare frază, fiecare cuvânt, pentru că aveam numai de pierdut.

— Oferiţi-i un cadou, doamnă.

Şi a funcţionat: i-am dat instrucţiuni avocatului Fernández să-l caute şi să-i spună să-şi aleagă ce dorea din lista cu

bunuri. Şi, prin intermediul avocatului, i-am transmis scuzele mele pentru neplăcerea pe care i-o provocasem.

— Doamnă, a fost foarte mulţumit şi a spus să dăm uitării momentul acela neplăcut, a rezumat Castaño şi, în sfârşit, am putut să respir oarecum uşurată.

Mai rămăsese în urmă încă un duşman, dar mai erau şi alţii, precum comandantul Chaparro, alt adversar puternic de-ai lui Pablo, cu care trebuia să mă duc să negociez la Magdalena Medio, centrul său de operaţiuni. Fiindcă întâlnirea cu el era vitală pentru demersurile mele, procuratura a autorizat să merg însoţită de Carlos Castaño, care a venit să mă ia într-un automobil blindat şi ne-am îndreptat spre aeroportul Guaymaral, în nordul oraşului Bogotá, unde ne aştepta un elicopter ce avea să ne ducă la o moşie situată la graniţa dintre departamentele Caldas şi Antioquia.

În timp ce aeronava brăzda cerul, eu şi Castaño am comentat despre războiul dur căruia îi căzuserăm victime şi despre lungul drum pe care încă-l aveam de străbătut.

— Staţi liniştită, doamnă Victoria, căci o să vă însoţesc, aşa cum i-am promis fratelui meu Fidel.

I-am mulţumit pentru gest şi discuţia aceasta a dus la o dezvăluire.

— Doamnă, să ştiţi că eram demoralizaţi. Omorâserăm 99% dintre oamenii lui Pablo, dar tot nu reuşiserăm să ajungem la el. Aproape că voiam să ne dăm bătuţi. Chiar şi câţiva membri importanţi ai grupului Los Pepes au început să spună că, dacă nu obţinem rezultate în decembrie, abandonează urmărirea. Şi, de parcă n-ar fi fost de ajuns,

coloneii din grupul Bloque de Búsqueda primiseră deja un ultimatum.

Pe la mijlocul dimineţii, am ajuns la locul indicat şi, de la înălţime, am observat că vreo 40 de bărbaţi înarmaţi cu puşti făceau un fel de cerc pentru ca elicopterul să aterizeze în mijloc. Simţeam că nu pot să respir. Păreau plutonul de execuţie care aşteaptă ordinul fatidic „Ţintiţi, foc!” pentru a-şi ciurui victima. Aşa mă simţeam.

Când am coborât din elicopter, soarele ardea cu putere. Spaima mi-a oferit răgaz să mai trag o dată aer în piept şi să mă rog: „Doamne, dacă mor azi, ce se va întâmpla cu copiii mei, cu mama mea, cu familia mea? Ce se va alege de ei? Ce groaznic...” Trebuia să-mi adun puterile, pentru ca nimeni să nu-mi observe panica şi temerile.

Ne-am apropiat de grupul bărbaţilor înarmaţi, iar în capăt aştepta o persoană scundă, care s-a îndreptat spre noi. Castaño mi l-a prezentat pe comandantul Chaparro, iar acesta, la rândul lui, pe fiul său, care ţinea în mână o armă mare. Acesta m-a salutat rece, distant.

După ce am vorbit câteva minute despre lucruri lipsite de importanţă, Castaño a trecut la subiect:

— Domnule comandant, ea este dispusă să rezolve toate problemele cu dumneavoastră şi să obţină pacea. Evaluaţi toate pagubele pe care le-aţi suferit.

— Carlos, cât poate să valoreze moartea fiului meu? Cât să valoreze toate atentatele lui Pablo împotriva mea? Dar toţi oamenii meu care au dispărut?

— E clar, domnule comandant, dar eu mă aflu aici ca să închei coşmarul acesta; nimeni nu vrea să se mai războiască şi, de aceea, doamna înfruntă această situaţie teribilă... vorbeşte de nenumărate ori despre pace, numai despre pace.

Când tensiunea a scăzut puţin, am prins curaj şi am intervenit.

— Domnule comandant Chaparro, vă pot oferi două moşii, una cu pistă de aterizare şi alta lângă râu, şi câteva utilaje de la Hacienda Nápoles, precum autogrederul şi uzina electrică, care sunt foarte bune şi valoroase.

Chaparro a păstrat tăcerea şi am observat că mă privea, mă analiza, ca şi cum ar fi vrut să afle mai multe. Atunci am luat din nou iniţiativa:

— Domnule comandant, sunt foarte multe persoane care vor o parte din ce a lăsat Pablo şi trebuie să-mi fac datoria faţă de toţi. Vă rog să înţelegeţi că ceea ce vă ofer are o valoare importantă.

Rugăminţile mele au avut ecou, deoarece comandantul Chaparro a acceptat. Apoi am dat mâna şi am încheiat acordul.

M-am simţit mai încrezătoare şi n-am ratat ocazia ca să-l întreb de locul unde se aflau dădaca Manuelei, Nubia Jiménez, şi profesoara noastră, Alba Lía Londoño, răpite de Los Pepes în prima săptămână din noiembrie 1993, când hăituirea lui Pablo inclusese şi persoanele cele mai apropiate nouă.

— Doamnă... doamnă... priviţi aceste întinderi de pământ... sunt pline de oameni dispăruţi; este imposibil să vă dăm trupurile, nu avem cum să le găsim.

Cuvintele dure ale lui Chaparro m-au adus din nou la realitatea mea tristă şi am plâns o vreme fără să mă opresc. Apoi am contemplat locul acela imens şi nici nu am putut să mă gândesc câtă durere, câtă incertitudine, câtă disperare fuseseră îngropate acolo. Ce răspuns aveam să le dau copiilor profesoarei şi celor ai dădacei? Cum să le spun că trupurile lor nu aveau să mai apară niciodată? Îmi amintesc că a durat câteva săptămâni până să fac asta, deoarece mă simţeam complet sfâşiată. Mă gândeam la copiii mei şi refuzam să înfrunt durerea copiilor rămaşi fără mamă. Nu aveam curajul să-i privesc în ochi. Cu atât mai puţin eram în stare să le povestesc ce descoperisem. Nu există cuvinte pentru aşa ceva, nu voiam să le spun că mamele lor nu se vor mai întoarce niciodată.

Dintr-odată, motoarele elicopterului au pornit şi comandantul Chaparro mi-a dat mâna, iar eu i-am mulţumit că avusese milă de noi. Pentru o clipă, am simţit că leşin, că nu am putere să urc în elicopter. Dar am depăşit momentul şi, în timpul zborului, am privit cerul şi i-am mulţumit lui Dumnezeu că-mi permitea să mă întorc acasă şi că-mi dăduse înţelepciunea de a depăşi fiecare dintre acele întâlniri pe care trebuisem să le înfrunt. Încă un obstacol fusese lăsat în urmă.

Între timp, mi-am continuat vizitele prin închisori, care au inclus, evident, şi închisoarea La Picota, în sudul oraşului Bogotá, unde m-am dus să vorbesc cu Arete, Tití şi Mugre, însoţită de doi agenţi CTI ai procuraturii. După ce le-am ascultat problemele şi mi-am luat angajamentul să rezolv

chestiunea banilor, s-a apropiat de mine un alt băiat, tot angajat al lui Pablo. Îmi aducea la cunoştinţă o altă problemă.

— Doamnă, doamnă, don Leonidas Vargas vă aşteaptă în celula sa ca să ajungeţi la un acord cu privire la o datorie mai veche a şefului.

Surprinsă, am acceptat. Atunci tânărul m-a condus prin mai multe coridoare, ceea ce mi-a provocat un sentiment de dezolare, pentru că am văzut suferinţa unor fiinţe triste, maltratate, izolate, fără viitor. Eram atât de adâncită în gânduri observând acele scene îngrozitoare, încât nu mi-am dat seama că mesagerul intrase într-o celulă. Ajunsese la Leonidas Vargas. Am rămas afară.

— Don Leonidas, aici este văduva lui Pablo.

— Spuneţi-i să intre.

Am dat peste un bărbat scund, brunet, un om de la ţară, dar foarte atent la ce spunea. M-a primit foarte amabil şi, după câteva minute, mi-a spus că Pablo îi rămăsese dator cu un milion de dolari şi că voia să-i recupereze.

— Să ne gândim la un acord cât mai convenabil pentru ambele părţi, a zis cordial, dar lăsând să se înţeleagă că este dispus să acţioneze prin orice mijloace.

Cineva îmi spusese deja că acel domn Leonidas Vargas era foarte serios, dar şi foarte crud şi, de aceea, era important să plătesc datoria fără prea multe ocolişuri. Exista însă o problemă: nu aveam bani, deşi aveam o soluţie, pentru că, în acele zile, procuratura dăduse ordin să ni se înapoieze

un avion de-ale lui Pablo, care fusese confiscat timp de zece ani. Atunci i-am propus:

— Don Leonidas, vă este de folos unul dintre avioanele lui Pablo?

A spus că da şi am stabilit să realizăm o evaluare, care, din fericire, a determinat că valoarea aeronavei era aproape cât datoria. Pe scurt, el a rămas cu aparatul, după ce a verificat că era funcţional, şi a ieşit în câştig, pentru că, într-un hangar al aeroportului Olaya Herrera din Medellín, exista un lot de piese de schimb care se potriveau doar la acel avion şi a căror valoare era apreciată la aproximativ 300 de milioane de dolari.

Dar încă erau multe de rezolvat. Şi am înţeles clar asta într-o zi, când Miguel Rodríguez a sunat să-mi spună că fraţii lui Pablo îi făcuseră o vizită ca să le ceară lui şi fratelui său Gilberto să intervină în împărţirea moştenirii soţului meu. A adăugat că intenţia cumnaţilor mei era să nu ia în seamă voinţa lui Pablo, care în timpul vieţii trecuse câteva bunuri pe numele Manuelei şi al lui Juan Pablo. Înainte să încheiem convorbirea, m-a rugat ca la următoarele reuniuni să fie prezenţi şi fraţii Escobar, pentru a discuta despre acel subiect. Am refuzat.

— Nu, don Miguel, amintiţi-vă: chiar dumneavoastră mi-aţi spus că îmi vor scoate ochii; nu vreau să mă întâlnesc cu ei, întrucât mi se pare dureros că mi-au ascuns faptul că v-au căutat pentru a le fura copiilor mei ce le-a lăsat tatăl lor.

— Doamnă, faceţi asta pentru mine, care am avut toată bunăvoinţa să vă însoţesc în acest proces; aşa că acum este rândul dumneavoastră să mă ascultaţi.

— Bine, don Miguel, o fac doar pentru dumneavoastră, am răspuns apoi, amintindu-mi recunoştinţa pe care i-o purtam pentru că fusese înţelegător cu situaţia noastră.

Zece zile mai târziu, stăteam din nou la masă, dar mi-a atras atenţia că numărul celor prezenţi se micşorase vizibil, deoarece mai mulţi şefi au considerat că datoria faţă de ei fusese achitată. Totuşi, această nouă întâlnire urma să aibă ceva în plus, discuţia despre viaţa fiului meu.

Iar Gilberto Rodríguez a spus clar asta de îndată ce a început întrunirea:

— Doamnă, nu vă faceţi griji, căci după asta va fi pace, dar pe fiul dumneavoastră tot îl vom omorî.

Repetarea sentinţei lui Juan Pablo m-a îngrozit, dar, spre deosebire de reuniunile anterioare, am simţit că puteam să fac apel la raţiune şi să-i conving pe şefii din Cali că fiul meu nu avea nici o intenţie să prelungească războiul şi că eu aveam să garantez pentru asta.

— Domnilor, vă rog, mai ascultaţi-mă o dată. Din procesul acesta fac parte persoane foarte periculoase. Nu înţeleg de ce dumneavoastră vă încăpăţânaţi atât să-i luaţi viaţa, când el este doar un adolescent; eu sunt singura femeie care-şi pune obrazul şi banii pentru a ajunge la un acord de pace şi, ca o recunoaştere a efortului meu, vă rog să-i mai daţi o şansă fiului meu.

Tăcere totală. Cei prezenţi au vorbit o vreme în şoaptă şi apoi câţiva s-au dus în altă parte a casei pentru a discuta. După o jumătate de oră, în sfârşit, am avut parte de o veste bună.

— Doamnă, vă aşteptăm în zece zile împreună cu fiul dumneavoastră ca să decidem dacă rămâne în viaţă, a rezumat Gilberto Rodríguez.

Era un fapt împlinit: trebuia să venim la întâlnirea din Cali şi trebuia să ne pregătim pentru ce era mai rău. Numărătoarea inversă începuse şi, de aceea, n-am mai pierdut timpul, ci am început să mă rog la cei dragi care nu mai erau printre noi, cerându-le protecţie şi ajutor pentru a le înmuia inimile duşmanilor noştri. Este un obicei vechi la care am recurs în momentele critice din viaţa mea; şi probabil a funcţionat, deoarece suntem încă în viaţă.

Zilele treceau şi atmosfera din apartamentul din cartierul Santa Ana devenea din ce în ce mai tensionată. Nu numai că trebuia să suport ostilitatea vecinilor, dar mi se rupea şi sufletul când vedeam neputinţa lui Juan Pablo, care simţea că moartea îi era aproape. Trăiam un moment de incertitudine atât de mare, încât, deşi pare incredibil, la cei 17 ani ai lui, fiind minor, fiul meu s-a aşezat în faţa calculatorului şi şi-a scris testamentul. Cu toate acestea, în adâncul sufletului meu, nu-mi pierdeam speranţa că, prezentându-se de bunăvoie în faţa duşmanilor lui Pablo, aceştia aveau să-i ofere o a doua şansă. În fiecare clipă îl rugam pe Dumnezeu să nu mi-l ia pe Juan Pablo, care de la vârsta de şapte ani fusese nevoit să părăsească şcoala, să-şi lase verii şi prietenii, să suporte izolarea, persecuţiile şi toate adversităţile care îl însoţiseră pe Pablo în ultimii lui ani din viaţă. Eu am învăţat să trăiesc de pe o zi pe alta şi să accept acceptabilul. Iar acum îmi dădeam seama că ei, copiii mei, nu aveau de ce să suporte această barbarie moştenită.

Ca de obicei, am profitat de întunericul nopţii şi, pe la patru dimineaţa, am pornit în direcţia Cali împreună cu fratele meu Fernando, care conducea o camionetă Toyota albă. Drumul a fost liniştit şi, în timp ce străbăteam traseul de 500 de kilometri, am analizat modul de abordare a discuţiei cu şefii, pentru a-i convinge să-i cruţe viaţa lui Juan Pablo.

Cu puţin înainte de ora şase seara am ajuns în Valle şi ne-am cazat la un hotel deţinut de unul dintre capii cartelului din Cali. Am urmat instrucţiunile şi nu ne-am înregistrat la venire, dar am avut grijă să nu vorbim tare, deoarece credeam că puseseră microfoane în cele două camere în care stăteam. Nici nu am cerut mâncare de la restaurant, de frică să nu fim otrăviţi, şi ne-am limitat să bem apă de la robinet.

Pe măsură ce treceau orele şi se apropia momentul întâlnirii cu şefii, Juan Pablo avea o senzaţie ciudată de nelinişte. Pe la unsprezece noaptea, s-a rugat în genunchi şi a plâns. În prezent, preţuiesc faptul că fiul meu păstrează acest obicei, precum şi credinţa cu care se roagă în fiecare zi la Dumnezeu pentru a-i mulţumi că l-a lăsat în viaţă şi să lupte pentru un viitor mai bun.

A doua zi ne-am dus în Palmira să le salutăm pe mătuşa mea Lilia şi pe alte rude şi am aşteptat să ne sune şefii din Cali ca să ştim unde trebuia să mergem. Ziua s-a scurs fără prea mari complicaţii, până când, la zece seara, când tocmai ne întorseserăm la hotel, a sunat Hélmer „Pacho” Herrera şi mi-a spus că ne invită să luăm prânzul, pe noi şi pe fraţii lui Pablo, ca să vorbim despre moştenire şi despre repartiţia bunurilor.

— Don Pacho, nu vă faceţi griji, chestiunea asta o rezolvăm în familie, pentru că Pablo a lăsat un testament. Ne aflăm aici pentru că don Miguel Rodríguez ne-a chemat să vorbim despre pace, iar fiul meu Juan Pablo a venit să-şi rezolve situaţia, am răspuns tăios şi şeful a mai spus doar că urma să ne vedem a doua zi.

Adevărul e că nu ni s-a părut potrivit, având în vedere situaţia prin care treceam, să ne aşezăm la aceeaşi masă cu nişte rude prin alianţă cu care aveam neînţelegeri din ce în ce mai mari şi cu şefii care îl uciseseră pe soţul meu.

La reuniunea cu şefii din Cali am sosit la ora două după-amiaza, după ce un bărbat, care a spus că venea din partea lui Miguel Rodríguez, ne-a luat într-un automobil Renault 18 cu geamuri fumurii şi, zece minute mai târziu, a intrat în subsolul unei clădiri vechi din centrul oraşului. Pe drum, fratele meu, Fernando, a văzut probabil faţa panicată a lui Juan Pablo şi a încercat să-l calmeze.

— Staţi liniştiţi, căci nu se va întâmpla nimic, a zis de mai multe ori, dar fără succes.

Şoferul ne-a însoţit până la ultimul etaj şi, înainte de a-şi lua rămas-bun, a arătat spre sala de aşteptare care se vedea în apropiere. În timp ce ne îndreptam spre locul de întâlnire, am observat cu uşurare că nu ne-au perchiziţionat şi că nici nu erau bărbaţi înarmaţi.

Dar mare avea să ne fie mirarea când am dat acolo peste soacra mea Hermilda, peste cumnata mea Luz María şi soţul ei Leonardo, peste cumnatul meu Argemiro şi peste Nicolás, fiul cumnatului meu Roberto. Nedumerirea tuturor a fost atât de evidentă, încât de-abia ne-am salutat şi fiecare grup s-a aşezat într-un colţ al acelui loc spaţios.

Situaţia era mai mult decât stânjenitoare, dar, din fericire, a sosit avocatul nostru, Fernández, cu lista proprietăţilor şi cu testamentul lui Pablo. Câteva minute mai târziu, un majordom îmbrăcat în costum negru elegant ne-a poftit într-un salon mai mare, în care erau două canapele de trei locuri, scaune de-o parte şi de alta a acestora şi o masă din sticlă în mijloc. De-abia ne aşezaserăm, când au intrat Miguel Rodríguez, Hélmer „Pacho” Herrera şi José Santacruz Londoño. Gilberto Rodríguez nu venise.

Eu, Juan Pablo şi Fernando ne-am aşezat pe canapeaua din stânga lui Miguel Rodríguez, care reuşea să mă facă să-mi stăpânesc neliniştea, pentru că, fără să spună nimic, îmi transmitea senzaţia că era de partea mea, că era îngerul meu păzitor. Lângă Rodríguez s-au aşezat „Pacho” Herrera şi Santacruz, iar în celălalt capăt familia Escobar şi avocatul Fernández. Tăcerea lungă care a pus stăpânire pe locul acela mi-a permis să reflectez asupra faptului absurd că o reuniune în care avea să se stabilească dacă fiul meu urma să fie condamnat la moarte fusese amânată – la cererea soacrei mele! – pentru a discuta mai întâi despre moştenirea lui Pablo. Cu alte cuvinte, era oribil ca familia mea prin alianţă să apeleze la cartelul din Cali pentru a rezolva o chestiune care-i privea doar pe cei din familia Escobar Henao.

Până când Miguel Rodríguez a spart gheaţa.

— Vom vorbi despre moştenirea lui Pablo; am auzit reclamaţii de la mama şi de la fraţii lui, pentru că vor ca la succesiune să fie incluse bunurile pe care, în timpul vieţii, Pablo le-a dat copiilor săi, a zis fără să salute.

— Da, don Miguel, este vorba despre clădirile Mónaco, Dallas şi Ovni, pe care Pablo le-a pus pe numele Manuelei

şi al lui Juan Pablo, pentru a-i proteja de atacurile autorităţilor, dar erau ale lui, nu ale copiilor săi. De aceea cerem să fie incluse în moştenire, a indicat soacra mea. Atmosfera era foarte încărcată.

Atunci mi-a venit mie rândul.

— Doamnă Hermilda, când Pablo a construit acele clădiri, a fost foarte clar că erau pentru copiii lui, întrucât familiei lui i-a lăsat multe alte lucruri; ştiţi şi dumneavoastră că aşa este, chiar dacă veniţi aici, cu tot respectul, să spuneţi lucruri care nu sunt adevărate.

La întâlnirea neobişnuită, şefii din Cali s-au împărţit în două tabere: „Pacho” Herrera se arăta în favoarea soacrei şi a cumnaţilor mei, în timp ce Miguel Rodríguez a riscat pentru mine şi copiii mei. Şi a expus asta într-o intervenţie în care, din nou, a făcut pe judecătorul:

— Uitaţi, eu, de exemplu, am societăţi pe numele copiilor mei, iar acele societăţi produc nişte bunuri, iar eu, din timpul vieţii, am decis că sunt pentru ei; la fel a făcut şi Pablo. Aşadar, bunurile pe care el le voia pentru copiii săi aşa rămân şi am încheiat discuţia. Ceea ce este al copiilor mei este al copiilor mei, iar ceea ce Pablo a decis să fie pentru copiii lui este pentru copiii lui. Ce mai rămâne împărţiţi între voi, conform testamentului.

Am rămas cu toţii în tăcere. Toţi cei din familia Escobar erau palizi la faţă, căci nu îşi închipuiseră niciodată că Miguel Rodríguez ar fi înţeles situaţia noastră. Am observat cu atenţie comportamentul familiei lui Pablo, privirile lor nedumerite, iritarea lor faţă de copiii fratelui mort. M-am rugat ca, chiar şi pentru o clipă, Pablo să-şi privească în

ochi rudele. În inima mea de mamă ştiam că apăram ce li se cuvenea copiilor mei.

După cum spune un proverb: întotdeauna este loc de mai rău, asta s-a întâmplat după sentinţa lui Miguel Rodríguez. Şi asta s-a întâmplat din cauza lui Nicolás Escobar, care a pus o întrebare cu care s-a încheiat reuniunea.

— Stai puţin, Tata, şi atunci cum rămâne cu cele zece milioane de dolari pe care unchiul meu Pablo i le datora tatei? Pentru că toţi cei prezenţi aici ştim că tata era cel care-l susţinea pe Pablo.

După remarca nechibzuită, don Miguel m-a privit în ochi, maliţios, apoi a zâmbit şi a făcut cu ochiul, în semn de dezaprobare. Mi-am mai dat seama că şi pe Juan Pablo l-a deranjat comentariul vărului său şi nu s-a putut abţine să nu intervină:

— Auziţi-l pe ăsta. Nu te crede nimeni, Nicolás. Râde ciob de oală spartă. Acum rezultă că tatăl tău îl susţinea pe al meu... fugi de-aici!

Miguel Rodríguez, Pacho Herrera şi Chepe Santacruz au zâmbit, apoi s-au ridicat de pe scaune şi s-au îndreptat spre capătul salonului şi nu şi-au luat rămas-bun de la familia Escobar.

M-am ridicat imediat de pe canapea, m-am dus după ei şi i-am rugat să ne acorde cinci minute ca să vorbească cu Juan Pablo, căruia i-am făcut un semn ca să se apropie. Sosise momentul culminant.

Ei au încuviinţat, apoi am mers într-o altă încăpere unde s-au aşezat cu toţii stând cu braţele încrucişate, vrând parcă

să spună: „Vorbeşte sau taci pentru totdeauna”. Juan Pablo a înţeles mesajul şi a zis:

— Domnilor, am venit aici deoarece vreau să vă spun că nu am nici o intenţie să răzbun moartea tatălui meu; tot ce-mi doresc, iar dumneavoastră ştiţi asta, este să plec din ţară ca să studiez şi să am alte oportunităţi, diferite de cele existente aici. Intenţia mea este să plec din Columbia, ca să nu deranjez pe nimeni, dar nu pot să fac asta pentru că am epuizat toate posibilităţile de a găsi o ieşire. Sunt conştient că, dacă vreau să trăiesc, trebuie să plec.

Nu voi uita niciodată cât de palid era fiul meu când a rostit acele cuvinte. Ce dureros este să-mi amintesc momentele de zbucium şi de disperare prin care a trecut fiul meu! Dar ceva bun a ieşit din toată situaţia asta când a intervenit şeful José Santacruz Londoño:

— Băiete, să-ţi fie clar, nu trebuie să intri în scandaluri sau în combinaţii ciudate; înţeleg ce simţi, dar trebuie să ştii, şi aici o ştim cu toţii, că un taur precum tatăl tău nu se va mai naşte niciodată.

— Nu vă faceţi griji, domnule, am învăţat o lecţie în viaţă şi, de aceea, ştiu că traficul de droguri este un blestem.

— Stai aşa, tinere, a replicat Miguel Rodríguez, ridicând vocea. Cum poţi să spui că traficul de droguri este un blestem? Uite, viaţa mea este foarte bună, familia mea trăieşte bine, am o casă mare, teren de tenis, ies să mă plimb în fiecare zi...

— Don Miguel, înţelegeţi-mă, viaţa mi-a demonstrat contrariul. Din cauza traficul de droguri mi-am pierdut tatăl, rudele, prietenii, libertatea, liniştea şi toate bunurile.

Mă scuzaţi dacă v-am jignit, dar nu pot să văd lucrurile altfel. De acea vreau să profit de această şansă pentru a vă transmite că, din partea mea, nu va exista nici un fel de act de violenţă. Am înţeles că răzbunarea nu îl va aduce înapoi pe tata; şi insist: ajutaţi-ne să ieşim din ţară. Nu reuşesc să găsesc o cale de ieşire şi nu vreau să se înţeleagă că nu-mi doresc să plec; nici măcar companiile aeriene nu ne vând bilete.

Pe un ton straniu de judecător şi de sfătuitor, a intervenit şi Miguel Rodríguez:

— Doamnă, am decis că-i vom da o şansă fiului dumneavoastră. Înţelegem că este un copil şi aşa trebuie să rămână. Dumneavoastră răspundeţi în faţa noastră cu propria viaţă pentru faptele lui de acum înainte. Trebuie să promiteţi că nu-i veţi permite să se îndepărteze de la calea cea dreaptă, a respectului pentru noi şi a nonviolenţei. Vă vom lăsa clădirile ca să puteţi trăi din ele. Vă vom ajuta să le recuperaţi. Pentru asta va trebui să colaboraţi cu nişte bani şi pentru campaniile prezidenţiale. Oricine va câştiga, noi îi vom cere să vă ajute, căci îi vom spune că dumneavoastră aţi contribuit la campania sa.

Pacho Herrera, care păstrase tăcerea, a intervenit în discuţie:

— Prietene, fii liniştit, căci, atât timp cât stai departe de traficul de droguri, nu ţi se va întâmpla nimic. Nu mai ai de ce să te temi. Am vrut să vii pentru a ne asigura că ai intenţii bune. Singurul lucru pe care nu-l putem permite este să rămâi cu mulţi bani, ca să nu o iei cumva razna pe unde te duci, departe de controlul nostru.

Miguel Rodríguez a încheiat scurta întrunire de 20 de minute:

— Nu vă mai faceţi griji. Puteţi chiar să rămâneţi să locuiţi aici, în Cali, dacă doriţi, pentru că nu vă va face nimeni nimic. Putem să vă punem la dispoziţie vile, maşini şi pază, doamnă; n-aveţi de ce să vă faceţi griji. Dacă doriţi, mergeţi să vedeţi cu ce se ocupă soţia mea, are o afacere cu haine. Şi aşteptaţi să vedeţi ce se întâmplă acum cu viitorul preşedinte, căci noi vă vom ajuta, a spus şeful şi, imediat, şi-a luat rămas-bun cu oarecare amabilitate, l-a chemat pe şofer şi i-a ordonat să ne ducă la magazinul soţiei sale, Martha Lucía Echeverry.

Le-am mulţumit şefilor cartelului din Cali pentru gestul şi intenţiile lor, dar n-aveam nici o îndoială că, pentru a ne clădi o nouă viaţă, trebuia să părăsim Columbia.

În câteva minute, am ajuns într-o zonă comercială bună din Cali şi am intrat într-un magazin de haine, pe care mi l-a indicat şoferul. În spatele unui birou elegant am găsit-o pe soţia lui Miguel Rodríguez. Era o femeie elegantă, zveltă şi drăguţă, care m-a salutat cu amabilitate. Am simţit că m-a privit cu ochi compătimitori, zicând parcă: „Nici nu ştiţi cât de mult vă înţeleg, doamnă”. Am încercat să fiu la fel de amabilă ca ea şi m-am uitat la câteva dintre hainele elegante pe care le vindea, dar n-aveam starea de spirit necesară, mă simţeam ca un zombi, durerea imensă din inima mea era mai puternică. Am stat acolo în jur de o oră şi sper ca ea să fi înţeles că nu-mi ardea de cumpărat haine. Când am ieşit, mă aştepta Juan Pablo, care cumpărase un halat cu imprimeu ecosez.

După ce dusesem atâtea lupte ca să nu fie ucis, era clar că fiul meu scăpase cu viaţă. După acea reuniune, am luat

decizia ca, din acel moment, pe cât posibil, să nu petrec nici o clipă departe de fiul meu şi să ne bucurăm de viaţă.

De asemenea, era evident că principalele obstacole rămâneau în urmă şi asta mi-a adus la cunoştinţă Carlos Castaño, care urmărise procesul de împărţire a bunurilor lui Pablo. A fost atât de condescendent faţă de mine, încât, odată, pe când călătoream împreună cu avionul pentru a rezolva ceva legat de una dintre proprietăţile lui Pablo, pe care trebuia să i-o cedez altui şef, a rostit o frază ce avea să fie prevestitoare:

— Staţi liniştită, doamnă Victoria, căci acum vă rezolvăm împreună problema, dar nu va trece mult timp până când ne vom omorî între noi, la fel cum s-a întâmplat cu Pablo.

Câteva zile mai târziu, m-a surprins apelul lui Ismael, un bărbat care nu apăruse până atunci şi care m-a chemat la biroul lui, foarte aproape de Centrul Comercial Andino din Bogotá. El ajunsese foarte important în cartelul din Medellín, pentru că fusese mâna dreaptă a lui Kiko Moncada, de aceea m-am dus imediat la el, împreună cu fratele meu Fernando. L-am găsit într-un birou elegant, frumos decorat, iar pe masă avea o sticlă cu whisky scump, pe care a golit-o în cele şase ore cât a durat discuţia. Nu exagerez când spun că Ismael a petrecut 80 la sută din timp insultându-l pe soţul meu, pentru ororile pe care le săvârşise în război, pentru că-şi pierduse toate valorile, pentru că se lăsase prea mult influenţat de oamenii lui, pentru atentatele teroriste.

— Soţul dumneavoastră era nebun, nebun, doamnă!

Pe măsură ce orele treceau şi Ismael consuma pahar după pahar, a sosit momentul adevărului.

— Auziţi, doamnă, dumneavoastră veţi muri dacă nu-mi daţi ce o să vă cer.

Atunci fratele meu a sărit ca o fiară.

— Şi dumneavoastră o să muriţi, Ismael, sau credeţi că veţi trăi la nesfârşit?

Reacţia neaşteptată a fratelui meu a fost atât de categorică, încât Ismael a tăcut şi a lăsat privirea în jos. De aceea l-am iubit atât de mult pe Fernando, pentru că a fost un prieten minunat, un om conciliant care ne-a însoţit fără ezitare. Chiar şi astăzi îi simt lipsa, pentru că dependenţa lui de droguri şi bolile în fază terminală l-au ucis pe 16 iunie 2014.

Cert este că, după alte două sau trei reuniuni, Ismael a obţinut bunurile lui Pablo pe care le ceruse. Şi i le-am dat fără să crâcnesc, pentru că era foarte influent în organizaţia sa şi foarte periculos.

După întâlnirile tensionate, Ismael mi-a cerut iertare pentru moartea fratelui meu cel mai mare, Carlos, pe care cei din grupul Los Pepes îl asasinaseră pe 2 iunie 1993, când venea din Cartagena în Medellín. Mi-a spus că fuseseră prieteni şi ştia că acesta nu avea nici o legătură cu afacerile lui Pablo. Mi-a mai spus că, atunci când şi-a dat seama că fratele meu Carlos fusese răpit, a dat mai multe telefoane, încercând să împiedice uciderea lui, dar când reuşise să ia legătura, era deja prea târziu.

Pe scurt, la sfârşitul lui august 1994, trecuseră deja opt luni de când trăiam în agitaţia epuizantă despre care am povestit de-a lungul acestui capitol. La momentul acela, cedasem deja toate bunurile pe care le lăsase Pablo, cu

excepţia clădirilor Dallas, Mónaco şi Ovni, deoarece, conform acordurilor, aparţineau copiilor mei, până când statul a pus stăpânire pe ele.

Odată rezolvată chestiunea cedării bunurilor, atât cartelurilor, cât şi familiei Escobar, trebuia să ne concentrăm asupra viitorului nostru, care însemna să părăsim ţara. Era singura noastră opţiune. Dar unde să ne ducem? Existau câteva posibilităţi, dar erau foarte incerte. De asta ne ocupam când, în mod neaşteptat, am fost chemată din nou în Cali, pentru că apăruseră unele îndoieli cu privire la actele unui avion şi ale unui elicopter rămase din bunurile lui Pablo.

Ca de obicei, m-am dus la timp şi am ajuns la sediul Clubului America din Cali, în Cascajal, unde se aflau vreo 40 de persoane, aş spune că aceleaşi de prima dată. Din fericire, jignirile şi ameninţările cu moartea erau deja de domeniul trecutului, iar problema avionului şi a elicopterului a fost rezolvată destul de uşor. După socotelile acelei operaţiuni rămăsese un sold în favoarea noastră, pe care şefii şi-au luat angajamentul să-l plătească dându-ne înapoi vreo două aeronave, pentru a mă ajuta la redresarea situaţiei financiare, lamentabilă în momentul acela; şi, pentru prima dată, mi-au dat câteva numere de telefon ca să-i sun şi să stabilim detaliile cesiunii, care, până la urmă, n-a mai avut loc.

Odată soluţionat motivul pentru care mă convocaseră, ne-am ridicat cu toţii pentru că don Miguel voia să adauge ceva:

— Doamnă, vrem să vă mulţumim că v-aţi ţinut cuvântul în acest proces. Ne simţim respectaţi şi dumneavoastră aţi câştigat respectul nostru.

Nimeni nu a mai spus nimic. Am dat mâna cu fiecare dintre şefi, care, în şoaptă, au recunoscut grija pe care avusesem de-a lungul negocierii.

Înainte de a pleca, ne-am aşezat într-un fel de cerc, iar Miguel Rodríguez, mai relaxat, şi-a amintit un episod petrecut când războiul cu soţul meu era în punctul culminant.

— Doamnă, cert este că, dacă ar fi avut loc acea apropiere pe care, în urmă cu câţiva ani, mi-aţi cerut-o prin intermediul mătuşii dumneavoastră, cu siguranţă s-ar fi evitat atâta durere şi atâtea decese.

— Aşa este, don Miguel, dar ştiţi cu toţii că soţul meu nu m-a lăsat.

Povestea la care făcea referire Miguel Rodríguez fusese în felul următor: în timp ce Pablo încerca să-şi câştige războaiele, mi-am propus să fac ceva pentru a le pune capăt, cu vorbă bună. Dar cum? Răspunsul a venit din partea uneia dintre mătuşile mele, cu care am avut întotdeauna o legătură foarte strânsă. Ea mi-a povestit că, de ceva vreme, cunoştea un bărbat foarte apropiat de şefii cartelului din Cali. Fără să stau pe gânduri, am rugat-o să vorbească cu prietenul ei şi să le solicite capilor din Cali să mă primească, pentru a vedea cum se putea opri conflictul.

Când i-am propus să grăbim demersul, mătuşa mea s-a schimbat la faţă şi mi-a spus că nu se simte în stare să facă un asemenea pas, dar am liniştit-o:

— Sigur eşti în stare, mătuşă. Şi de alte lucruri mai importante, pentru că ai fost o luptătoare şi nu a existat nici o situaţie care să te depăşească.

Am convins-o şi demersul ei a avut succes, pentru că persoana de contact nu a întârziat să vorbească cu şefii din Cali, care s-au arătat dispuşi să se întâlnească cu mine cât mai repede. Când am primit mesajul, m-am bucurat foarte mult şi am simţit că sunt în al nouălea cer, dar trebuia să-l conving pe Pablo, cu care ne ascundeam la o moşie în estul Antioquiei. În timpul celor mai grele momente, ajunsese să-şi vadă copiii şi să stea cu ei doar câteva ore.

Mi s-a părut că cel mai bine era să aştept sosirea mătuşii mele pentru a-i da vestea lui Pablo, care habar n-avea ce se întâmplă. În adâncul sufletului, eram îngrijorată în legătură cu ce avea să zică, pentru că-mi luasem responsabilitatea de a le trimite mesaje celor din Cali fără să-i spun nimic. Pe la şapte seara, a sosit mătuşa mea şi am îmbrăţişat-o foarte strâns, pentru că voiam să-i şoptesc ceva la ureche.

— Mătuşă, să ne rugăm la Dumnezeu ca Pablo să ne asculte.

— Da, fata mea, ne va asculta.

Ne-am apropiat încet de Pablo, care privea orizontul de pe terasa casei. Purta pantaloni scurţi albi, cămaşă albă şi adidaşi cu dungi negre.

— Pablo, eu şi Tata ne gândeam cum să punem capăt acestui coşmar, iar ea m-a rugat să vorbesc cu cineva pe care-l cunosc din cartelul din Cali, ca să o primească la o

discuţie. Şi au acceptat ca ea să se ducă să stea de vorbă cu ei, a explicat mătuşa mea.

Pablo s-a uitat fix în ochii mei, o privire pe care o cunoşteam foarte bine. Era de dezaprobare.

— Tata, eşti nebună. Duşmanii mei te vor trimite înapoi înfăşurată în sârmă ghimpată. Nu te vei duce în Cali, eşti o naivă; îţi lipseşte răutatea, Tata... nu-mi vine să cred că ţi-a trecut prin minte aşa ceva. Eşti nebună! Eşti nebună! Doar peste cadavrul meu te vei duce în Cali.

Astăzi, îmi pare rău că, la momentul acela, Pablo nu a înţeles că putea opri războiul împotriva cartelului din Cali. El nici măcar nu concepea ca soţia lui să pornească într-o asemenea aventură. Îi era teamă că voi fi omorâtă sau mândria lui de bărbat îl împiedica chiar şi să se gândească la faptul că soţia lui i-ar putea înfrunta pe duşmanii săi? Nu ştiu. La finalul acestei poveşti dureroase, trist este că numai după moartea lui am reuşit să mă apropii de ei; dar, spre deosebire de ce credea el, nu ne-au omorât, nici pe mine şi pe copiii mei, nici pe nora mea şi, mulţi ani mai târziu, am reuşit să începem o viaţă nouă.

Capitolul 4

Femeile lui Pablo

Este extrem de dureros pentru mine să vorbesc, pentru prima oară, despre infidelităţile soţului meu; mă simt

rănită ca femeie şi îmi ştirbeşte demnitatea şi stima de sine.

În unele societăţi, nu este o dramă dacă soţul este infidel; toată lumea ştie, nimeni nu spune nimic, iar asta se întâmplă în numeroase familii. Ca femei, am fost crescute să nu vedem şi să nu spunem nimic, doar să ne îndeplinim datoria de soţie şi de mamă. Duceam o viaţă resemnată, unde cel învinuit se simţea ofensat de reproşurile pe care le nega întotdeauna vehement şi, în cele din urmă, discuţiile încetau. Nu aveam dreptul să protestăm sau să ne plângem; pentru multe femei, asta însemna, pur şi simplu, moartea.

Chiar şi aşa, înţeleg că acesta este un capitol inevitabil într-o carte despre viaţa mea alături de Pablo Escobar, deoarece sunt foarte cunoscute numeroasele relaţii pe care le-a avut cu tot felul de femei de-a lungul vieţii sale. Din acest motiv, consider că cititorii nu m-ar ierta dacă nu aş oferi mai multe detalii legate de adulterul căruia i-am fost victimă ani de-a rândul, chiar dacă-mi provoacă neplăcere, mă doare inima, tot corpul, sufletul...

Povestirea acestor lucruri este mai dureroasă pentru că, după atâţia ani, am constatat că, în chestiuni de infidelitate, soţul meu a avut mult mai multe aventuri decât ştiam la momentul respectiv. Le-am aflat acum, în timpul documentării pentru această carte, când m-am întors în Medellín şi în alte locuri din Antioquia ca să mă întâlnesc cu multe persoane din anturajul soţului meu, care pe atunci au păstrat tăcerea, de teamă sau din solidaritate masculină.

În alte capitole din această carte vorbesc despre acel Pablo Escobar care a făcut mult rău, care a comis crime,

care a destabilizat o ţară, care a sfidat un imperiu, dar în acest capitol mă voi referi la omul, tatăl, amantul Pablo Escobar.

Prima mea amintire despre el datează din 1972: văd un tânăr care se plimbă pe străzile din noul cartier La Paz, din Envigado, pe o motocicletă italiană Vespa, albă cu roşu, pe care un vecin i-o vânduse cu 3 500 de pesos şi pe care el îşi luase angajamentul să o plătească în rate lunare a câte 300 de pesos. Succesul său la femei era evident, pentru că multe fete îi zâmbeau şi îi făceau semn să le ia la o plimbare. Era un adevărat don Juan, îndrăzneţ şi amorez, despre care fetele vorbeau tot timpul şi îl numeau „băiatul cu motocicleta”.

În acel moment, într-adevăr, nici măcar nu m-a interesat să aflu cine era el, deşi era inevitabil să nu ştii cu atâtea bârfe în cartier: îl chema Pablo Emilio Escobar Gaviria, avea 23 de ani, studia la liceul Universităţii din Antioquia şi se vedea de la o poştă că are deja experienţă de viaţă, în comparaţie cu mine, care de-abia împlinisem 12 ani şi trebuia să cer voie ca să ies din casă. Pablo fost mereu complexat de statura lui, 1,67 metri, şi de aceea se simţea foarte jignit când prietenii lui îi spuneau piticul, bananierul pitic.

Noi, cei din familia Henao Vallejo, eram cei mai înstăriţi din cartier, unde ne mutaserăm în 1961, din Palmira – o localitate mică şi prosperă din departamentul Valle del Cauca, în sud-vestul Columbiei –, întrucât părinţii mei hotărâseră să se stabilească pe meleagurile din Antioquia, căci se săturaseră să călătorească prin toată ţara. Călătoriile continue, din cauza muncii tatălui meu, au făcut ca majoritatea celor opt copii, printre care şi eu, să se nască în sate şi oraşe diferite ale ţării.

Mama, Leonor, căreia de mică i se spunea Nora, deschisese un magazin universal într-o parte a casei, unde vindea de toate: haine, materiale pentru uniforme şcolare, articole de papetărie, electrocasnice şi parfumuri. Tata, Carlos, era distribuitor de sandviciuri la o firmă cunoscută ca La Piñata şi, din acest motiv, în cartier ni se spunea „los piñatos”. Datorită eforturilor depuse de părinţii mei, noi, copiii – trei băieţi şi cinci fete –, am beneficiat de unele facilităţi şi am mers la şcoli private. Am luat lecţii de înot şi de chitară, îmi luam pantofi de două sau de trei ori pe an şi, destul de des, una dintre mătuşile mele ne aducea haine de la New York. Iar în vacanţele de sfârşit de an obişnuiam să ne ducem în Palmira, unde locuiau bunica Dolores şi mătuşile mele, Lilia şi Fanny.

Situaţia familiei Escobar Gaviria era complet diferită. Ei sosiseră în cartier în 1964, la trei ani după noi, aveau rădăcini la ţară, unde înduraseră multe lipsuri şi, în epoca violenţei politice de la jumătatea secolului trecut, se văzuseră obligaţi să cutreiere diverse regiuni din Antioquia, pentru a nu fi afectaţi de confruntarea dintre liberali şi conservatori. Mama, Hermilda, învăţătoare, şi tatăl, Abel, fermier, au avut patru fete şi trei băieţi, dintre care Pablo era al treilea.

Noul cartier din Envigado a adus după sine şi o şcoală, unde doamna Hermilda a fost imediat angajată ca învăţătoare datorită intervenţiei fostului ministru şi cunoscutului om politic din Antioquia, liberalul Joaquín Vallejo Arbeláez – naşul de botez al lui Pablo –, care l-a convins pe secretarul Departamentului Educaţiei să o numească în acel post. Dar veniturile familiei nu erau deloc suficiente şi, de aceea, don Abel n-a avut altă opţiune decât să muncească în cartier ca paznic. În fiecare noapte, câţiva membri ai Comitetului de acţiune

comunitară îi dădeau tatălui lui Pablo un pachet de ţigări Pielroja şi un termos cu cafea şi mâncare (pâine şi biscuiţi).

Văzându-l mereu pe Pablo, am început să observ că era interesat de mine. Mai întâi a fost o privire, apoi o ocheadă şi, mai târziu, un salut scurt de fiecare dată când mă vedea. Dar probabil a înţeles că nu avea să fie uşor să se apropie şi s-a gândit să-i ceară ajutor Yolandei, o tânără din cartier a cărei familie era apropiată de familia Escobar Gaviria şi pe care o cunoşteam de mult timp şi eram prietene bune. Şi a funcţionat, pentru că, foarte curând, Yolanda a devenit peţitoarea viitorului cuplu.

Într-o zi, când Yolanda începuse deja să-şi intre în rol, mi-a dezvăluit ce îi spusese Pablo despre mine:

— Ştii, Yolanda, mi-e foarte dragă Tata. Mă ajuţi să ies cu ea?

Dar Yolanda l-a avertizat cu privire la ceea ce se putea întâmpla, pentru că diferenţa de 11 ani dintre noi era prea mare.

— Pablo, nu uita că Mario (al doilea dintre fraţii mei) este foarte sever. Dacă vrei, vorbesc cu el, căci e profesorul meu de matematică, şi-i spun că eşti interesat de ea. În plus, Mario te apreciază, dar nu uita că Victoria este încă foarte tânără şi tu eşti prea mare pentru ea. Uite, Pablo, nu vreau să am probleme cu cei din familia Henao, care sunt prieteni cu familia mea. Despre asta trebuie să vorbeşti tu cu mama ei, dar să ştii că şi ea este foarte severă.

El nu a înţeles argumentele şi şi-a dus mai departe intenţiile.

— Vârsta nu contează. Nu va fi nici primul, nici ultimul cuplu care se uneşte aşa. Ea va fi mama copiilor mei... vreau să fie soţia mea şi să avem cinci copii.

Yolanda a crezut că Pablo exagerează gândind astfel fără să fi schimbat o vorbă cu mine, dar, la scurt timp, avea să înţeleagă că el vorbea foarte serios. Căci, în loc să se resemneze şi să stea departe de ea, într-o zi, după ce tocmai împlinisem 13 ani, s-a apropiat de mine pentru prima oară şi mi-a zis:

— Tatica, urcă-te pe motocicletă să facem o plimbare.

— Nici vorbă, Pablo! Părinţii mei nu-mi dau voie să mă urc cu nimeni pe motocicletă, am răspuns, încercând să-i spun clar că respectam cu stricteţe regulile familiei mele.

Dar el nu s-a dat bătut şi, destul de des, noaptea, când mergeam prin cartier, ducându-mă să comand laptele pentru a doua zi dimineaţă, apărea de nicăieri şi mă întreba dacă putea să mă însoţească. Eu încuviinţam dând din cap şi schimbam traseul, pentru a evita să fim văzuţi plimbându-ne pe strada principală din cartier. Pe parcursul scurtei plimbări îmi vorbea despre cât de frumoasă mă vedea el, despre zâmbetul meu senzual, despre picioarele mele, pe care spunea că le admira. Cum să nu, dacă la vremea aceea erau la modă pantalonii scurţi, care-mi veneau destul de bine pentru că eram slabă, graţie multelor ore dedicate patinajului şi înotului.

Complimentele au continuat şi în următoarele săptămâni, dar curtarea era acum însoţită de o cutie roz de gume de

mestecat Adam's şi de o ciocolată Jet mare, ale căror ambalaje le-am păstrat ani întregi. Pe atunci Pablo deja începuse să-mi placă, chiar foarte mult, dar nu-mi trecea prin minte să-l duc acasă, pentru că la vârsta mea nu era voie să ai pretendenţi.

Săptămânile treceau şi era doar o chestiune de timp până avea să se întâmple ceva între noi, iar Pablo a avut grijă să grăbească lucrurile, ajutat de Yolanda, care, încetul cu încetul, a câştigat suficient încrederea alor mei pentru ca mama să mă lase să ies cu ea sâmbăta, de la şapte la nouă seara. După ce ajungeam pe stradă, Yolanda mă însoţea să mă întâlnesc pe ascuns cu Pablo la o cofetărie din apropiere, de exemplu, La Iguana, care apoi s-a numit El Paso, La Esvástica – care avea salonaşe pentru două persoane –, El Trianón şi multe altele. Deşi scurte, discuţiile cu el erau plăcute şi se vedea de la o poştă că Pablo avea darul vorbirii şi era fermecător când povestea.

Cum Pablo îşi pusese în minte să mă cucerească, n-au întârziat să apară cadourile. Primul a fost ceasul mare şi pătrat pe care-l purta el, dar nu mi l-am pus la mână fiindcă îmi era teamă de părinţii mei şi, de aceea, Yolanda l-a ţinut mai multe luni. Apoi mi-a dat un disc LP al cântăreţului spaniol Camilo Sesto şi mi-a dedicat una dintre melodii, intitulată „Amor amar", ale cărei versuri păreau să anticipeze viitorul: „Iubire, dacă durerea ta ar fi a mea, iar a mea ar fi a ta, ce frumos ar fi… iubire… să iubesc. N-am prezent, nici trecut, dar voi avea un viitor pentru a zbura…" Mi-a plăcut la nebunie.

Îmi amintesc că, în acel an, de Ziua îndrăgostiţilor, eram supărată pe el din cauza numeroaselor sale infidelităţi şi nu ne vorbeam de câteva zile. Tot timpul le privea şi le seducea pe fetele din cartier, iar eu eram foarte geloasă.

Totuşi, Yolanda a sosit cu un inel frumos cu perle şi turcoaze.

— Este de la Pablo, Tata, şi mi-a spus să ţi-l dau ca să nu crezi că a vrut să scape de cadou.

Inelul era frumos şi, din câte i-a zis Pablo Yolandei, îl cumpărase de la magazinul de bijuterii La Perla din Medellín şi îl costase 1 700 de peso, 77 de dolari la acea vreme, o avere.

În cele câteva luni de curtare, am descoperit un bărbat romantic, cu aere de poet, care dădea continuu dovadă de afecţiune, cu un zâmbet senzual, foarte atent, care-mi trimitea frecvent cadouri şi flori. Încetul cu încetul, m-am îndrăgostit orbeşte. Diferenţa de vârstă dintre noi doi a făcut ca, la început, relaţia să fie foarte frumoasă, pentru că el nu era un adolescent, nesigur sau cu prostii în cap, ci un bărbat, care mă făcea să simt că nu era în căutarea unei aventuri trecătoare.

Dar cum minciuna are picioare scurte, câteva dintre prietenele surorii mele Luz Marina m-au văzut de mai multe ori cu el şi i-au povestit până la urmă. Ai mei au aflat imediat şi mama nu m-a mai lăsat să mă duc la lăptărie, singura mea şansă de a-l vedea pe Pablo. M-am întristat foarte tare şi-mi era greu să pricep atitudinea atât de radicală a mamei, care nu era în stare să înţeleagă că exista cineva interesat de mine şi că eu voiam să ştiu cum este să te îndrăgosteşti. M-a invadat un sentiment ciudat de rebeliune şi, pentru prima dată, am simţit că nu eram dispusă să suport ca părinţii mei, şi mai ales mama, să intervină în relaţia mea cu el.

De atunci n-am mai putut să ne vedem în timpul săptămânii, pentru că nu mă lăsau să ies din casă decât însoţită de unul dintre fraţii mei, dar şi pentru că, destul de des, Pablo îmi trimitea vorbă prin Yolanda că pleca în câte o călătorie de afaceri. Ea nu-mi dădea detalii şi, desigur, eu nu bănuiam, nici pe departe, că iubitul meu începuse să pătrundă în lumea întunecată a criminalităţii.

Magia relaţiei dintre noi l-a determinat pe Pablo să-mi înfrunte familia şi, în primele luni ale anului 1973, a făcut primul pas pentru a oficializa legătura. Am aflat asta într-o noapte, când fratele meu Mario a venit în camera mea şi mi-a spus că trebuie să stăm de vorbă.

— Tata, tu ştii că-l apreciez şi ţin la Pablo, dar este datoria mea de frate să te avertizez că el nu este pentru tine. Să ştii că noi ieşim cu femei tot timpul. El nu este cel mai bun pentru tine. Uită-l.

Am ascultat în tăcere, dar, fiind atât de naivă, comentariul lui nu m-a întristat, nu a reuşit să mă perturbe. Era evident că fratele meu era supărat, deoarece prietenul lui o curta pe sora sa, dar, cu toate acestea, tonul pe care l-a folosit pentru a încerca să ne îndepărteze fusese conciliant. Mario avea dreptate, căci tocmai în acele zile auzisem mai multe povestiri detaliate despre Pablo, care avusese o idilă cu directoarea de la liceul La Paz, unde învăţam eu. Dar găsisem o justificare, crezând că asta se întâmplase deoarece nu aveam încă o relaţie oficială.

Pablo ştia prea bine că, dacă îşi dorea ceva serios cu mine, trebuia să aibă acordul familiei mele şi de aceea a profitat de relaţia apropiată cu fratele meu, Mario, pentru a-şi netezi drumul, deşi ştia că acesta se opunea. L-a invitat să bea whisky la cafeneaua La Iguana şi au vorbit mai bine de

două ore, iar la final Mario s-a întors acasă şi a căutat-o pe mama.

— Mamă, am vorbit cu Pablo şi spune că vrea să fie iubitul Taticăi. Aşa că vreau să te previn şi să-ţi spun că tipul ăla nu pune capul pe pernă, omul nu doarme, stă la pândă ca un uliu.

— Ah, Doamne! Ce ne aşteaptă! Şi tu ce i-ai zis?

— I-am zis să-şi îndrepte atenţia spre celelalte surori ale mele, care sunt mai măricele, dar a spus că nu, o iubeşte pe Tatica. Aşa că acum depinde de tine, dar trebuie să fim cu ochii pe fata asta. Mamă, Pablo vorbeşte serios: vrea să o viziteze acasă.

Şi acesta a fost începutul... marţi, 1 mai 1973, zi festivă, mi-a cerut oficial să fiu iubita lui şi a pecetluit logodna cu un cadou: melodia „Nuestra historia de amor”, pe care de-abia o lansase cântăreaţa Claudia de Colombia.

Apoi mi-a spus foarte sigur pe el:

— Dragostea mea, vei fi a mea pentru toată viaţa. Nu voi renunţa la tine pentru nimeni şi nimic în lume.

Emoţionată – şi naivă –, am răspuns că voi fi iubirea lui pentru toată viaţa, necondiţionat. Eram fericiţi şi am pecetluit logodna noastră cu un sărut pasional şi o îmbrăţişare lungă. Zarurile fuseseră aruncate.

În cele din urmă, eram împreună şi nu folosiseră la nimic îndoielile familiei mele cu privire la pretendentul meu, căruia îi găseau tot felul de defecte: era cu 11 ani mai mare decât mine, se îmbrăca prost, era mai scund decât

mine, folosea fixativ pentru a-şi aranja părul. Lista cusururilor era lungă, dar nu-mi păsa.

Restricţiile severe pe care le-a impus mama ca să mă pot vedea cu Pablo ne-au dovedit că nu câştigaserăm nimic. Principalul obstacol era că nu ne puteam întâlni decât sâmbăta de la şapte la nouă seara. Un adevărat coşmar, pentru că aveam lângă mine un bărbat foarte atrăgător, dar aveam voie să ieşim exact până la ora la care începeau să se deschidă cluburile. Printr-o minune devenise iubitul meu, căci toate fetele din cartier făceau coadă ca să iasă cu el. Ce-i drept, când venea ziua mult aşteptată, începeam să mă aranjez foarte devreme, iar surorile mele considerau foarte amuzant modul în care îmi pregăteam hainele, pentru că le aranjam pe pat, ca şi cum aş fi stat culcată, ca să combin culorile: sutienul dedesubt şi bluza deasupra; apoi lenjeria intimă şi pantalonii sau fusta; mai jos întindeam ciorapii ca şi cum ar fi fost picioarele mele şi, la urmă, pantofii. Evident, schimbam de mai multe ori culorile, deoarece aveam o obsesie să creez o armonie între haine. Eram extrem de meticuloasă, pentru că voiam ca Pablo să vadă că m-am aranjat să fiu atrăgătoare şi senzuală pentru el. Cred că îmi reuşea, deoarece înnebunea când mă vedea.

În zilele acelea pline de fericire a apărut în viaţa mea un personaj foarte special. Era Marquitos, un tânăr simpatic pe care-l vedeam pe străzile din cartier făcând fotografii cu un aparat. Ni se părea normal să-l vedem umblând pe străzi şi făcând poze şi deja făcea parte din peisaj. Dar după ce am devenit iubita lui Pablo, am observat că îmi făcea fotografii oriunde mă duceam. La început, m-am simţit stânjenită şi mi s-a părut chiar ciudat, dar apoi m-am relaxat, când am descoperit că iubitul meu cel romantic îl angajase. După o vreme, Marquitos s-a

îndrăgostit de mine şi i s-a năzărit să-l înfrunte pe Pablo; şi a mers atât de departe, încât a ajuns chiar să spargă sticle de vin pe veranda casei mele.[4]

Între timp, Pablo se plimba prin cartier cu noua lui motocicletă, Lambretta model 1963, dar, cum eram iubita lui, mi-am luat rolul în serios şi am început să-i fac scene de gelozie şi să caut ceartă pentru că îl vedeam stând de vorbă cu alte fete. Mă enerva să văd că îi plăcea să pară un don Juan. Dar, din cauza mândriei lui de mascul, nu-i plăcea ca eu să dansez nici măcar cu fraţii mei şi, când se supăra din acest motiv, păstra o tăcere glacială. Îmi amintesc că odată a plecat într-o călătorie pentru câteva zile şi, deşi eram tristă, m-am dus până la urmă la o petrecere organizată la şcoală, unde am dansat cu alt băiat. Inocentă, pentru că nu făcusem nimic rău, m-am apucat să-i scriu o scrisoare şi să-i povestesc cele întâmplate. Drept răspuns, a trimis un plic care conţinea bucăţile unei fotografii de buletin pe care i-o dădusem eu şi o foaie de hârtie cu un mesaj scris de el, care spunea: „Asta valorezi tu pentru mine, Tata”.

A trebuit să aştept multe săptămâni până m-a căutat din nou. A fost prima noastră despărţire din cauza geloziei lui, dar, în cele din urmă, a cedat şi mi-a adus cadou o bicicletă galbenă, cu lumini, coşuleţ, claxon şi cauciucuri groase.

— Uite, Tatica, ce ţi-am cumpărat. Am adus-o din Ecuador.

---

[4] Marquitos încă trăieşte şi l-am întâlnit într-o zi în Medellín, în timp ce mă documentam pentru această carte. A spus că-şi aminteşte de mine cu nostalgie şi că, în plin război, Pablo îi trimisese un mesaj prin care-i cerea să distrugă toate fotografiile pe care le făcuse în acea perioadă. Şi aşa şi făcuse. (n.a.).

— Pablo, crezi că bicicleta asta va şterge durerea prin care m-ai făcut să trec? Păstreaz-o.

— Tatica, te rog, ascultă-mă... eu pe tine te iubesc şi eşti cea mai importantă din viaţa mea.

Armele lui de seducţie au funcţionat şi, în cele din urmă, mi-au învins rezistenţa. După ce ne-am cerut iertare reciproc pentru ceartă, am fost de acord să continuăm logodna şi m-am dus imediat acasă cu bicicleta, să le arăt alor mei cadoul pe care mi-l adusese iubitul meu.

În următoarele săptămâni am trăit momente foarte fericite, pentru că el mă făcea să mă simt ca o prinţesă dintr-un basm, iar eu eram convinsă că era prinţul meu mult visat.

Magia despre care vorbesc era adevărată şi am simţit-o până şi în cele mai obişnuite lucruri, precum conducerea unui vehicul. Pablo m-a învăţat să conduc într-un Ford enorm, model 1954, una dintre primele maşini din cartierul La Paz. A fost o experienţă fascinantă, care a inclus nu doar instruirea necesară pentru a conduce, ci şi mult flirt.

El ştia cum să trateze o femeie şi, desigur, a avut multă răbdare, deoarece la început maşina se oprea când trebuia să schimb vitezele.

— Stai liniştită, nu te panica, va porni imediat.

La orele de şofat veneau sora mea Luz Marina şi iubitul ei Óscar, cărora nu le plăcea prea mult acea activitate şi se aşezau pe bancheta din spate a maşinii. La început, exersam nu foarte departe de casă, într-un cartier vecin

cunoscut ca Los Periodistas, dar, mai târziu, lui Pablo i-a venit ideea să conduc în zonele mai înalte, pline de curbe şi cu prăpăstii foarte periculoase. La un moment dat, a lăsat maşina pe mâinile mele şi, în timp ce eu mergeam moartă de frică prin Las Palmas, încercând să nu las motorul să se oprească, el mă mângâia, îşi trecea mâna prin părul meu, mieros.

Evident, maşina se oprea, în cele din urmă, iar atunci Pablo acţiona frâna de mână şi făcea pe instructorul:

— Dragostea mea, prima; dragostea mea, a doua; dragostea mea, a treia, îmi spunea cu blândeţe.

De-a lungul orelor de şofat, Pablo nu a fost niciodată mojic, grăbit sau nerăbdător. Nu ne-am certat niciodată din cauza asta... totul a fost foarte romantic.

După ce am depăşit teama de a conduce în astfel de locuri, a ieşit la iveală intenţia ascunsă a lui Pablo: să încheiem lecţia în El Peñasco, o discotecă primitoare, romantică şi exotică, situată într-o peşteră din munte, cu o privelişte foarte frumoasă asupra oraşului Medellín. Era foarte frig atunci, dar am preferat să rămânem afară, singura noastră intenţie fiind să ne îmbrăţişăm şi să ne sărutăm pasional.

Abilitatea Yolandei de a o convinge pe mama să mă lase să ies cu Pablo câteva ore ne-a permis mai multe escapade la Clubul Carrusel, situat vizavi de Centrul Auto din Medellín. Peţitoarea noastră spunea că mergem să ne plimbăm prin parcul Sabaneta, dar, de fapt, ne duceam la discotecă, unde Pablo cerea o jumătate de sticlă de rachiu, iar eu un suc. Ajungeam acolo la cinci după-amiaza, iar la opt seara eram înapoi acasă.

Dar cum nimic nu este perfect în viaţă, intransigenţa părinţilor mei faţă de iubitul meu nu scădea. Mama era foarte ostilă cu el, pentru că o deranjau peste măsură caracterul lui grosolan şi aspectul lui neglijent. Pe Pablo nu-l interesa deloc să-şi asorteze hainele şi avea mania de a-şi sufleca mânecile şi de a-şi scoate cămaşa din pantaloni. Şi, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, era deseori văzut pe străzile din cartier cu o haină din lână albă. De aceea părinţii mei profitau de orice ocazie pentru a-l critica.

— Fata mea, nu te mai chinui să te faci frumoasă, că oricum pare că umbli cu un şofer, s-a plâns o dată mama.

— Spune-i să-şi lase acasă haina din lână, că aici nu intră aşa, a bâiguit tata altă dată.

— Nu uita că trebuie să o respecţi pe fata mea, altfel nu vei călca în casa asta, i-a spus mama lui Pablo într-o sâmbătă seara, când m-a adus acasă.

Pablo era exact opusul a ceea ce părinţii mei voiau pentru mine, dar eu mă simţeam fericită alături de el şi asta era de ajuns. Desigur, până când o dădea din nou în bară, cum s-a întâmplat în a doua jumătate a anului 1974, când a dispărut din cartier. Am fost cât se poate de nedumerită, pentru că nimeni nu ştia unde este, nici măcar Yolanda, prima pe care am întrebat-o, dar care mi-a spus că nu ştia nimic, doar că Pablo plecase cu Rodrigo, unul dintre prietenii lui. Prima dată, absenţa lui m-a făcut să sufăr foarte mult şi, timp de mai multe zile, am plâns neîncetat; în plus, anxietatea provocată de faptul că nu ştiam nimic despre el m-a făcut să mănânc cantităţi mari de manjar

blanco del Valle[5], unul dintre numeroasele dulciuri pe care le distribuia tata.

După mulţi ani, Yolanda mi-a mărturisit că mă minţise atunci, şi în multe alte ocazii, când am întrebat-o despre absenţele repetate ale lui Pablo din vremea logodnei noastre.

— Nu-ţi spuneam nimic pentru că, după părerea lui, era mai bine să nu ştii unde se ducea. Îmi amintesc că odată s-a întors dintr-o astfel de călătorie şi m-a întrebat: „Ce face păpuşa mea?” „Este distrusă, eşti un ticălos, Pablo”, i-am răspuns, iar el s-a justificat: „Nu e vina mea, Yolanda, trebuie să mă duc să-mi câştig existenţa. Trebuie să-mi ajut mama, fraţii şi, mai târziu, vreau ce-i mai bun pentru ea.”

Cum nici Yolanda, nici prietenii lui cei mai apropiaţi habar n-aveau unde era Pablo, a trebuit să întreb acasă la părinţii lui, care de vreo două ori mi-au răspuns că nici ei nu aveau informaţii despre locul unde se afla. În orice caz, era normal ca ei să refuze să mi-l dea la telefon când sunam. Până şi atitudinea Teresitei, menajera familiei Escobar, cea care practic îl crescuse pe Pablo, era ostilă în ceea ce mă priveşte şi întotdeauna răspundea la telefon pe un ton răutăcios. Era mai mult decât clar că familia iubitului meu nu era de acord cu relaţia noastră şi doamna Hermilda i-a spus asta de mai multe ori Yolandei.

— Fata aia este o zvăpăiată, nu este o femeie potrivită pentru Pablo, mi-a spus Yolanda repetând comentariile viitoarei mele soacre.

---

[5] Lapte condensat caramelizat.

Îngrijorarea mea în privinţa lui Pablo avea să primească răspuns la mai multe săptămâni după dispariţia lui, când unul dintre prietenii săi a sosit într-o după-amiază să stea de vorbă cu mama.

— Doamnă Nora, am adus scrisoarea asta de la Pablo pentru Tata; vreau să-mi permiteţi să i-o dau, am auzit că spunea mesagerul.

Mi-a atras atenţia deoarece vorbeau în şoaptă, ca şi cum s-ar fi întâmplat ceva şi nu voiau ca eu să aflu. După ceva timp, bărbatul a ieşit din încăpere şi mi-a dat un plic alb ce conţinea o foaie cu un paragraf scris de mână. Era scrisul lui Pablo. Poate aflase că eram distrusă şi de aceea trimisese scrisoarea, care spunea: „Victoria Eugenia, din adâncul singurătăţii şi al nostalgiei, copleşit de tristeţe şi fără să mai nutresc speranţa că-ţi aminteşti de mine, fac apel la inima ta, pe care o ştiu plină de tandreţe şi de nobleţe, pentru a găsi în ea o iluzie care să-mi poată aduce înapoi sensul vieţii. Dacă mă uiţi acum, voi crede că iubirea ta n-a fost sinceră, că mă uiţi întrucât asta îţi doreşti, dar eu nu te uit pentru că nu pot. Dacă nu mă uiţi acum, promit să adun toată bunătatea de pe pământ ca să ţi-o aduc ţie şi, dacă într-o bună zi iubirea mea va fi motiv de nefericire pentru tine, mă voi îndepărta fără să-ţi spun vreun cuvânt, luând cu mine doar acele amintiri frumoase şi plăcute pe care le am despre tine. Te iubesc, Pablo.”

A fost mai rău, pentru că n-am înţeles nimic. Mesajul era foarte frumos şi îmi oferea certitudinea că iubirea noastră era în continuare puternică, dar atât. Incertitudinea avea însă să ia sfârşit câteva săptămâni mai târziu, când Pablo s-a întors în cartier şi l-am întâmpinat cu braţele deschise, fără să-i pun întrebări, căci mi-era de ajuns să-l văd şi să-l

simt. Mi-a atras atenţia faptul că părea palid, tăcut, îngrijorat şi tot ce a reuşit să spună a fost:

— Dragostea mea, căutam oportunităţi ca să muncesc... ştii că trebuie să o scot la capăt ca să ne putem căsători.

N-am mai spus nimic. Apoi i-am mângâiat părul şi faţa, spunându-i parcă să se odihnească în braţele mele, să aibă încredere că încetul cu încetul va reuşi şi vom fi foarte fericiţi.

Cum la momentul respectiv n-am ştiut de ce Pablo dispăruse două luni fără să anunţe, n-am înţeles nici ce-a vrut să spună mama prin comentariul pe care l-a făcut, câteva zile mai târziu, în aceeaşi cameră în care, cu un an în urmă, fratele meu Mario mă invitase să mă gândesc bine înainte de a deveni iubita lui Pablo. Mama părea serioasă, contrariată când a pus o întrebare pe care n-aveam să o uit niciodată:

— Fata mea, eşti dispusă să-i duci toată viaţa de mâncare lui Pablo la închisoare?

— Da, mamă, sunt dispusă.

Auzindu-mi răspunsul, pe care l-am trântit fără să şovăi, mama a păstrat tăcerea. Era evident că ea cunoştea motivul absenţei intempestive a lui Pablo, dar nu mi-a zis nimic în privinţa asta. La scurt timp aveam să aflu adevărul, la fel cum s-a întâmplat de multe alte ori de-a lungul tumultoasei vieţi pe care mi-a fost dat să o trăiesc alături de el. Ceea ce se întâmplase fusese că poliţia îl prinsese când conducea un automobil Renault 4 furat şi îl băgase la închisoarea La Ladera, situată în cartierul

Enciso, nu departe de centrul oraşului Medellín. A fost eliberat pentru că dovezile care-l incriminau dispăruseră.

Acum, când îmi reamintesc aceste episoade ca să-mi spun povestea, cuvintele răposatei mele mame îmi răsună în minte. Jur că nu ştiu de unde mi-a venit răspunsul pe care i l-am dat când m-a întrebat dacă eram dispusă să-i duc de mâncare lui Pablo la închisoare. Poate că din naivitate, poate din lipsă de experienţă, poate din dragostea pe care o simţeam pentru el. Astăzi văd totul clar: în momentul acela m-am lăsat purtată de sentimentele mele. Eram oarbă, surdă. Cum de n-am luat în seamă prevestirile mamei, care s-au dovedit adevărate? Cum de n-am văzut că se apropia o tragedie în viaţa mea? La vârsta mea fragedă, n-am avut capacitatea de a intui ce urma să se întâmple.

Prinsă între infidelităţile soţului meu şi ruşinea pe care trebuia să o îndur pentru că nu eram în stare să-l părăsesc, s-a creat între noi un limbaj ce probabil apare la multe cupluri ce trec prin aceeaşi situaţie. Să-l ai alături pe bărbatul pe care-l iubeşti, dar care este afemeiat, m-a făcut să accept că multe situaţii se întâmplă, dar despre ele „nu se mai vorbeşte niciodată”. „Există lucruri despre care se poate vorbi, iar despre altele nu”, a fost un altfel de motto care mi-a condus viaţa dinainte de a împlini vârsta majoratului. Încă îmi amintesc cuvintele pe care Pablo le rostea constant, indiferent de epocă şi de circumstanţe:

— Tata, nu pune întrebări, că oricum nu înţelegi nimic despre asta.

Această frază mi-a marcat viaţa pentru totdeauna, deşi în situaţiile critice nu tăceam, ci îi răspundeam:

— Nu ştiu şi nici nu înţeleg nimic după părerea ta, Pablo. Tot ce înţeleg este că trebuie să trăim ascunşi sub pământ. Asta chiar înţeleg, pentru că este inuman preţul pe care trebuie să-l plătim pentru a-ţi fi alături.

Relaţia mea cu Pablo nu era chiar roz, aşa cum crede multă lume. Drumul a fost plin de dificultăţi, iar părinţii mei nu ajutau prea mult, pentru că în fiecare zi inventau ceva care ne împiedica să fim împreună, deşi mai degrabă îl determinau să facă imposibilul pentru a se apropia şi mai mult de mine. Să ne vedem, să ne întâlnim, să ne privim de la distanţă era – mai mult decât o provocare – un supliciu. Simţeam că, din dorinţa familiei, trebuia să-l părăsesc, dar îl iubeam. Zilele erau cenuşii şi parcă nu se terminau niciodată şi, în momentele lungi de tăcere, mă întrebam unde era iubirea vieţii mele. Vom fi vreodată împreună? Va exista un loc pentru noi? Vom avea o familie? Pe atunci deja îmi pierdusem capacitatea de a-mi asculta părinţii, ceva ce acum regret. Sper ca alţi copii să-şi asculte mai mult părinţii! Înţelepciunea pe care experienţa le-o oferă părinţilor este nepreţuită. Cu siguranţă, eu nu am ştiut să o preţuiesc.

Exact în perioada aceea, unul dintre cele două posturi naţionale de televiziune difuza telenovela venezueleană Esmeralda, a cărei intrigă mă emoţiona şi mă făcea să-mi imaginez o poveste de dragoste intensă cu Pablo, în care, în cele din urmă, dragostea triumfa. Actorii protagonişti erau Lupita Ferrer şi José Bardina. Ea juca rolul Esmeraldei, iar el pe al lui Juan Pablo Peñalver şi trăiau o poveste de dragoste plină de obstacole. Îmi amintesc că ajunsesem să admir atât de mult personajul masculin, încât am hotărât să-mi botez fiul după el, dacă aş fi avut vreodată.

Drama de a avea un iubit pe care nu-l puteam vedea, dar şi împotrivirea acerbă a părinţilor mei urmau să aibă o rezolvare neaşteptată în martie 1976, când Pablo mi-a transmis prin Yolanda că pleca într-o călătorie timp de două luni şi că mă aştepta la cofetăria El Paso ca să ne luăm rămas-bun. Am rugat-o pe mama să-mi dea voie să ies o jumătate de oră ca să-l văd, dar mi-a răspuns tăios că nu mă lasă să plec, pentru că aveam lucruri de făcut şi, în plus, trebuia să mă scol dimineaţă ca să mă duc la şcoală.

— Mamă, te rog, n-o să-l mai văd pe Pablo timp de două luni.

— Victoria, ţi-am zis deja că NU!

Plângând, m-am apucat să spăl farfuriile după cină, în timp ce mă gândeam cum să fac ca să mă întâlnesc cu Pablo. Brusc, am simţit un impuls ciudat, am scos mâinile din chiuveta plină de clăbuci, mi-am dat jos şorţul, am ieşit în fugă din casă şi am ajuns la cofetărie ca să-i dau un sărut pe furiş. El părea foarte contrariat şi am purtat un dialog scurt, care avea să ne hotărască viaţa.

— Tata, ce se întâmplă? De ce nu ne putem vedea?

— Ştii deja, mama nu mă lasă.

— Ce-are doamna Nora cu mine? Să plecăm de aici, iubirea mea, vreau să mă căsătoresc cu tine, mi-a propus foarte supărat şi a sugerat să mergem în Pasto.

Un moment de tăcere complice a fost de ajuns. Nu m-am mai întors acasă. Am plecat cu el şi am petrecut noaptea acasă la Gustavo Gaviria şi la soţia lui, care au promis să

păstreze secretul, întrucât ştiam că, de îndată ce aveau să-mi descopere lipsa, avea să se işte un mare scandal.

Zis şi făcut. Pablo şi Gustavo au aflat foarte devreme a doua zi că mama plângea şi ne căuta peste tot. Li s-a mai spus că în cartierul La Paz nu doar că era multă confuzie, ci şi că majoritatea vecinilor îl învinovăţeau pe Pablo şi-i reproşau că nu făcuse lucrurile cum trebuie, pe calea corectă. De asemenea, s-a aflat că fratele meu Mario îl căuta înnebunit pe Pablo, pentru a-l face să plătească pentru afrontul de a fi luat-o pe „fetiţă”, cum îmi spunea el mereu.

— Este prietenul meu, dar nu-l voi ierta niciodată pentru ce a făcut, mi-a povestit Yolanda că spusese fratele meu.

— Ce vor spune vecinii? Poate să se întâmple orice, dar să nu se mărite cu bărbatul ăla. De parcă nu era de-ajuns, i-a zis mama Yolandei, mâhnită.

Pe la mijlocul dimineţii, am pornit spre aeroportul Enrique Olaya Herrera din Medellín, să luăm avionul spre Cali, dar am avut ghinionul ca acesta să aibă o întârziere de trei ore, din cauza vremii nefavorabile. Eram foarte neliniştiţi, întrucât ne gândeam că, dintr-un moment în altul, aveau să sosească rudele mele. Mi-a trecut prin minte să renunţ şi să mă întorc acasă.

— Pablo, ce-o să facem? Părinţii mei mă vor pedepsi, asta e o nebunie... mai bine mă întorc.

— Nu, dragostea mea, o să mă însor cu tine, nu-ţi face griji, nu te voi dezamăgi, îţi promit, a replicat Pablo şi m-a sărutat, iar asta m-a făcut să mă topesc şi să-i cad din nou în braţe.

Eram o fată de 15 ani şi nu pot să neg că îmbrăţişările lui puternice îmi ofereau siguranţa necesară pentru a suporta aşteptarea lungă şi agonia pe care o simţeam din cauza pasului greşit pe care-l făceam, din cauză că nesocoteam învăţăturile şi valorile pe care mi le insuflaseră părinţii mei. Totuşi, după ce am depăşit acea criză, am decis să ne ascundem în toalete şi să ieşim să ne uităm din când în când dacă apare cineva, dar, din fericire, n-a apărut nimeni şi, în cele din urmă, am putut să urcăm în avion.

Între timp, părinţii şi fraţii mei, disperaţi, ne-au căutat din casă-n casă, până când Gustavo s-a dus la mama şi i-a spus:

— Doamnă Nora, nu vreau să am probleme cu dumneavoastră... am venit să vă spun că Pablo a dormit la mine acasă cu Tata şi au plecat deja spre Cali.

Alarmată, mama a sunat-o imediat pe bunica, Lola, în Palmira şi a rugat-o să se ducă la aeroport – situat nu departe de respectivul municipiu din Valle del Cauca – şi să nu mă lase să călătoresc cu Pablo la Pasto. În acelaşi timp, Segundo şi Alfredo, doi dintre cei mai buni prieteni ai lui Pablo, au pornit într-acolo cu o camionetă, în ideea de a ne ajunge din urmă.

Din momentul în care am fugit de acasă cu viitorul meu soţ, totul s-a întâmplat foarte repede. Dintr-odată, m-am trezit într-un avion, neştiind ce soartă mă aştepta. Pablo părea fericit şi, în acelaşi timp, îngrijorat, iar eu simţeam un amestec ciudat de incertitudine, anxietate şi teamă din cauza aventurii în care porneam. Mă gândeam şi la faptul că-mi pierdeam reputaţia pe care o aveam în cartierul La Paz şi mă cuprindea un fel de nelinişte din cauză că nu ştiam dacă aveam să-mi reiau studiile, să-mi revăd familia,

să mă întâlnesc cu colegele de la liceu. Dorinţa de a fi cu Pablo nu mă lăsa să gândesc limpede, pur şi simplu, îmi ascultam inima. Îl iubeam şi voiam să fiu cu el. Nimic mai mult.

Am sosit în Cali şi, pe când ne îndreptam spre sala de aşteptare de la terminalul naţional din aeroportul Alfonso Bonilla Aragón, am fost surprinşi să le vedem pe bunica mea Lola şi pe mătuşile mele Lilia şi Fanny, care ne aşteptau îngrijorate. Când am ajuns unde se aflau ele şi aproape fără să salute, bunica m-a apucat de braţ şi ne-a spus amândurora:

— Vino aici, fetiţo, iar pe tine, Pablo, ce te-a apucat? De ce aţi făcut nebunia asta?

Atunci, foarte sigur pe el, Pablo i-a explicat bunicii mele motivele pentru care ajunseserăm la decizia extremă de a fugi.

— Doamnă Lola, situaţia a devenit din ce în ce mai dificilă. Doamna Nora este foarte dură şi face tot posibilul pentru a ne împiedica să ne vedem. Şi a mers atât de departe, încât nu a lăsat-o pe Tatica să-şi ia rămas-bun de la mine, deoarece plec într-o călătorie de două luni. De aceea suntem aici, pentru că vreau să-mi petrec tot restul vieţii cu ea.

Bunica a părut că înţelege situaţia şi i-a propus lui Pablo să plece în călătoria pe care o avea stabilită, iar la întoarcere să stea din nou de vorbă. Dar el n-a acceptat.

— Nu, doamnă Lola. Am ajuns deja până aici şi o să rămân până se rezolvă totul, pentru că vreau să mă însor cu nepoata dumneavoastră.

Toţi discutau, iar eu ascultam în tăcere, foarte speriată. De parcă nu era de-ajuns, mătuşa mea Lilia parcă voia să mă omoare din priviri. Mă simţeam foarte rău, pentru că viitorul meu era decis în momentul acela de adulţi, fără ca eu să pot interveni.

Cu toate acestea, cuvintele lui Pablo au fost atât de convingătoare, încât bunica a propus să mergem în Palmira şi să rămânem la ea acasă, deoarece era sigură că avea să-l convingă pe episcop să aprobe căsătoria noastră. Nu mi s-a părut imposibil să reuşească asta, întrucât ştiam că locuia lângă închisoarea Catedrala şi, tot vizitându-i pe deţinuţi şi făcând diverse acte de caritate, câştigase simpatia preoţilor.

Perspectiva nu mai era atât de potrivnică: eu şi Pablo aveam o aliată în aventura noastră.

Exact în momentul acela, şi când ne îndreptam spre ieşirea din aeroport, au apărut Alfredo şi Segundo, care păreau alarmaţi.

— Frate, Pablo, te rog, ascultă-ne: Mario este furios şi vrem să te ajutăm, trebuie să sunăm la familia Tatei în Medellín, pentru că sunt cu toţii foarte supăraţi, iar doamna Nora e foarte revoltată, a zis Segundo.

Pablo a înţeles neliniştea prietenilor săi şi ne-am îndreptat spre o cabină telefonică de la etajul doi al aeroportului. Alfredo a vorbit cu mama.

— Doamnă Nora, sunt aici cu Tata şi cu Pablo... nu vă faceţi griji, o să rămân cu ei până se rezolvă lucrurile. Doamna Lola este cu Tata, totul va fi bine, nu vă faceţi

griji, vă promit că o să vă sun ca să vă ţin la curent cu ce se întâmplă.

Aşa cum ne închipuisem, lucrurile păreau foarte complicate, dar, cu toate acestea, ne-am îndreptat spre casa bunicii mele, în Palmira. Am rămas acolo cu ea şi cu mătuşa Lilia, care, din prima clipă, şi-a arătat dezaprobarea pentru ce făceam. În fond, îi înţelegeam comportamentul, pentru că mătuşa mea era necăsătorită, evlavioasă şi apăra legalitatea. A fost atât de radicală, încât, chiar şi atunci când căsătoria era un fapt împlinit, iar mama a sunat-o şi a rugat-o să-mi cumpere un inel şi o rochie, mătuşa mea a refuzat, argumentând că nu meritam nimic. La rândul lor, Pablo, Segundo şi Alfredo au ocupat un alt loc al casei, cunoscut drept „Colţişorul”.

A doua zi, şi la insistenţele lui Pablo, bunica mea ne-a dus la episcopul din Palmira, monseniorul Jesús Antonio Castro, un om cumsecade şi blând, cu care în următoarele zile am avut trei întâlniri de câte o oră. Ne-am adunat într-un birou spaţios, unde se remarca un jilţ înalt pe care stătea monseniorul. Era un loc copleşitor, în care se simţea prezenţa lui Dumnezeu.

— Victoria Eugenia, eşti gata să te căsătoreşti? a întrebat episcopul, puţin confuz când a aflat că am doar 15 ani.

— Da, domnule, vreau să mă căsătoresc, am răspuns speriată, cu vocea tremurândă, după ce m-am uitat la bunica mea, la Alfredo, la Segundo şi la Pablo.

Dar demersul nu avea să fie atât de rapid precum credeam noi, pentru că a trebuit să aşteptăm nişte documente din Medellín, necesare pentru legalizarea căsătoriei. Au trecut două săptămâni până când am avut

documentele în regulă şi, în momentul acela, episcopul ne-a permis să ne căsătorim.

Nunta a avut loc în ziua de luni, pe 29 martie 1976, la ora şase după-amiaza, în biserica Santísima Trinidad din Palmira. Nu au asistat nici mama, nici tata şi cu atât mai puţin fraţii mei. Nici din familia lui Pablo nu a venit nimeni. Alfredo şi Segundo ne-au oferit singurul cadou de nuntă, condoleanţe: „Pentru pasul greşit pe care tocmai l-aţi făcut". Fără îndoială, o glumă tipică pentru ei, obişnuiţi să facă glume proaste.

Eu, mireasa fugară, eram îmbrăcată cu aceleaşi haine pe care le purtasem în ziua în care fugisem de acasă: pantaloni de un verde militar din terlete, un material elastic care nu necesita călcare, şi pulover portocaliu. Cred că am arătat bine. El purta blugi şi cămaşă cu mânecă lungă suflecată, albastru-deschis.

Ca o coincidenţă, acelaşi preot mă botezase cu ani în urmă. Ceremonia simplă s-a desfăşurat la o temperatură de 30 de grade, dar eram atât de speriată, încât nu am simţit căldura. Bucuria mea era dulce-amară, deoarece îmi era teamă pentru ce avea să vină apoi: reproşurile din partea părinţilor, a fraţilor mei, a vecinilor. Aveam inima în gât. La un moment dat, în timpul slujbei, Pablo, care părea foarte bucuros, m-a privit în ochi, a zâmbit şi mi-a zis:

— Vom fi împreună pentru totdeauna, dragostea mea.

În ciuda rapidităţii cu care s-au petrecut lucrurile după ce fugisem cu Pablo, bunica şi mătuşa mea Fanny, mereu afectuoase şi fără să-mi reproşeze că îmi dezamăgisem părinţii, ne-au pregătit o cină delicioasă după ceremonia din catedrală. În sufrageria spaţioasă din casă am petrecut

mai multe ore spunând poveşti şi depănând amintiri, până când, la miezul nopţii, a sosit momentul magic al plecării noastre. Fiindcă eram căsătoriţi, bunica ne-a lăsat „Colţişorul". Printre sărutări şi îmbrăţişări şi învăluiţi de întunericul nopţii, luminat de o lună superbă, eu şi Pablo am străbătut grădina înflorită şi romantică a casei. A fost o noapte de dragoste de neuitat, care mi-a rămas întipărită în minte ca unul dintre cele mai fericite momente din viaţa mea. Voiam ca timpul să stea în loc, ca momentul de intimitate pe care-l trăiam să dureze pentru totdeauna.

Pablo şi-a amânat călătoria la Pasto, căci trebuia să ne întoarcem în Medellín şi, resemnaţi, am ajuns într-o cameră pe care ne-a pus-o la dispoziţie Alba Marina, una dintre surorile lui Pablo, care era deja căsătorită şi locuia într-o casă din cartierul La Paz. Mama, care nu-şi ascundea resentimentele, ne-a împrumutat un pat matrimonial vechi pe care-l făcuse tata când încă trăia în Palmira şi deţinea cea mai cunoscută tâmplărie din oraş. În ciuda lipsurilor, simţeam că să fiu căsătorită era cel mai bun lucru care mi se putea întâmpla în viaţă. Îl iubeam foarte mult pe Pablo şi-mi plăceau râsul şi umorul lui. Era o iubire plină de surprize. Voiam să fiu o femeie în adevăratul sens al cuvântului, dar realitatea îmi amintea că încă eram o fetiţă.

Mi-era foarte teamă să-mi înfrunt noua viaţă şi, de aceea, timp de două săptămâni am refuzat să ies din casă. Când, în sfârşit, am ieşit, am constatat că viaţa mea de zi cu zi avea să fie foarte complicată, pentru că trebuia să suport reproşurile celor din familia mea, care îmi condamnau comportamentul; a fost greu şi să mă întorc la şcoală, să-mi continui ultimul an de liceu, pentru că lumea mă privea cu dispreţ. Întreaga societate conservatoare şi catolică din Antioquia s-a năpustit asupra mea. Îmi pierdusem

reputaţia din cauză că fugisem de acasă şi mă căsătorisem în pripă cu un bărbat mai mare decât mine.

Viaţa mea de soţie se desfăşura între şcoală dimineaţa, întoarcerea acasă pentru a-mi face temele, apoi gătit, curăţenie în cameră, spălat şi aranjat hainele lui Pablo. Nimic emoţionant, dar eram în continuare entuziasmată de noul meu rol. Ceea ce m-a zdruncinat foarte curând, şi nu eram pregătită pentru asta, a fost faptul că Pablo a început să lipsească de acasă, pentru a se duce, potrivit lui, să muncească. Dar ce să muncească? Nu ştiu. Cert este că încercarea de a-şi câştiga existenţa a fost însoţită de vechiul lui obicei de a umbla cu femei. Bârfele despre aventurile sale erau la ordinea zilei şi, nu pot să neg, mă făcea să sufăr mult. Îmi amintesc că plângeam toată noaptea, aşteptându-l să vină.

Mă afectau infidelităţile lui, dar nu eram suficient de curajoasă pentru a-l părăsi. Pentru a îndura asemenea dramă singură îmi spuneam: „Toţi bărbaţii sunt la fel”. Atunci mă gândeam: „Nu o să-l părăsesc pentru asta”. Şi, în plus, când ne căsătorisem, infidelitatea era foarte probabilă, având în vedere antecedentele sale, şi de aceea am decis să nu-l urmăresc, să nu-i verific agenda telefonică, să nu verific dacă avea ruj pe cămaşă. Cel care caută găseşte, spune proverbul, şi am preferat să nu găsesc.

Senzaţia de neputinţă pe care mi-o stârnea comportamentul soţului meu m-a făcut să caut sfaturi. Yolanda îndeplinise perfect rolul de peţitoare, dar noile circumstanţe m-au condus spre o persoană care avea să devină umărul pe care aveam să plâng, sprijinul meu în cele mai grele momente.

O cunoscusem pe când aveam opt ani şi, de atunci, i-am spus mătuşa Inés, deşi în realitate era o învăţătoare apreciată în cartierul La Paz, prietenă foarte bună cu mama. Nu ne-am văzut mulţi ani din cauza războiului şi apoi din cauza exilului meu forţat, dar, în august 2017, am vizitat-o la ea acasă, în Medellín. La cei 88 de ani ai ei, încă îşi amintea cu luciditate momentele bune, şi cele rele, pe care le trăise alături de noi, căci trebuie să spun că mătuşa Inés l-a îndrăgit şi l-a apărat întotdeauna pe Pablo şi, din acest motiv, a putut să îndure tot ce-am îndurat şi eu.

Cea mai bună metodă de a suporta acea situaţie era să rămân o noapte la ea acasă şi să dormim împreună, în acelaşi pat. Aşa făceam când Pablo întârzia şi ea mă însoţea în lungile mele ore de insomnie şi de plâns.

— Îţi aminteşti, Tata, când Pablo întârzia şi tu erai foarte tristă şi stăteam de vorbă despre cum aveai să-l întâmpini, să-i vorbeşti, cum trebuia să faci pe neştiutoarea, cum aveai să-ţi ascunzi supărarea?

— Desigur, mătuşă. El venea, mă făcea să mă dau mai la margine şi spunea: „Aici încăpem toţi trei”. Şi zicea asta zâmbitor... venea din alt pat, de la o altă aventură!

Astfel de scene s-au repetat de multe ori, dar mătuşa Inés îmi spunea întotdeauna acelaşi lucru, având în vedere vârsta şi experienţa ei despre ce însemna să înduri o căsnicie nefericită. Asta părea a fi ceva „normal”. Astăzi îmi amintesc că o întrebam mereu ce să fac şi, în naivitatea mea, acceptam sfaturile ei ca fiind cele mai înţelepte:

— Nu fi prostuţă, fata mea, nu lăsa să ţi-l ia alta, răsfaţă-l ca să rămână lângă tine. Nu-ţi pierde răbdarea, pentru că este de datoria ta de femeie să-l aştepţi şi să ai grijă de el când soseşte acasă. Să te desparţi? Nici vorbă. Trebuie să rămâi, el te iubeşte, nu te va părăsi niciodată, trebuie să accepţi că asta este o cultură machistă, iar suferinţa face parte din căsnicie. Mă doare sufletul să te văd aşa.

Am ascultat-o. Instruită de mătuşa Inés, m-am străduit cât am putut mai bine ca femeie, ca amantă, ca soţie, ca mamă, pentru ca Pablo să rămână lângă mine. Uneori, chiar ea mă ajuta să-i scriu scrisori de dragoste ca să-l seduc. Şirul de femei cu care a umblat Pablo este foarte lung, dar cert este că, la urma urmei, nu m-a părăsit. Nici măcar nu mi-a propus vreodată să ne despărţim ca să plece cu alta, iar în ultimele clipe ale vieţii sale a apelat la noi, la familia lui.

Era în firea lui Pablo să seducă femei. Un fel de provocare personală, care-l împingea spre cuceriri ce nu-i aduceau deloc respectul celor din jur. Ca în acea seară în care ne-am dus la o petrecere în salonul Antioquia de la hotelul Intercontinental din Medellín. Am început să dansez cu soţul uneia dintre surorile mele şi cu unul dintre fraţii mei. Pablo s-a supărat şi nu a vrut să mai stea de vorbă cu mine la petrecere. Atunci, cum nu puteam să dansez şi nu-l aveam alături, am decis să plec. Ce era să mai fac?! Dar Pablo n-a ratat momentul pentru a-şi face de cap. A invitat-o la dans pe Monica, o blondă tânără şi frumoasă, iar pe o melodie mai lentă a sărutat-o. Dar una dintre surorile mele era acolo şi a fost atât de indignată, încât nu a şovăit în a-i trage o palmă zdravănă soţului meu. Femeia cu care era Pablo s-a dovedit a fi soţia unui angajat de-ai lui.

A doua zi, după ce sora mea mi-a povestit despre cele întâmplate la petrecere, am fost orbită de furie. Cu inima frântă, tot ce mi-a trecut prin minte a fost să mă duc la soţul înşelat şi să-i spun că nevasta lui se sărutase cu soţul meu şi, cu siguranţă, rămăseseră să doarmă la hotel Intercontinental. Bărbatul s-a înfuriat şi s-a dus acasă imediat şi i-a tras o bătaie nevestei sale, încât a băgat-o la spital. Îmi voi reproşa întotdeauna că m-am dus să reclam comportamentul neadecvat al soţului meu. S-ar fi putut încheia cu o tragedie. De aceea n-am mai făcut asta niciodată.

În aceeaşi zi, i-am reproşat din nou lui Pablo ceea ce făcuse, dar el, abil, îmi spunea mereu aceleaşi lucruri: că sunt femeia vieţii lui, că mariajul nostru avea să dureze pentru totdeauna şi că trebuie să am în vedere că existe mulţi oameni rău intenţionaţi care nu vor să ne vadă împreună.

După două luni de locuit la sora lui, Luz Marina Escobar, ne-am mutat într-o casă pe care Pablo o cumpărase în cartierul Los Colores cu un împrumut pe care îl obţinuse de la o bancă prin modalitatea Upac (Unităţi de putere constantă de cumpărare, create în timpul guvernării lui Misael Pastrana Borrero). Acolo am încercat să ducem o viaţă normală şi mi-am continuat studiile la liceul din cartierul La Paz, dar foarte curând şi-a reluat aventurile şi se întorcea tot în zorii zilei. Sau nu venea. Am trecut prin momente grele, pentru că mi-era frică să locuiesc într-o casă atât de mare, într-un cartier unde existau multe terenuri virane. Atunci m-am văzut obligată să o rog pe mama să o lase pe sora mea mai mică, de 13 ani, să locuiască cu mine, deoarece mătuşa Inés nu putea să vină întotdeauna.

Câteva zile mai târziu, mare mi-a fost uimirea când a sosit acasă un camion cu mobilier masiv, în stilul Ludovic al XV-lea, cumpărat de Pablo. Ce exagerare! Erau primele noastre piese de mobilier de dormitor, salon şi sufragerie. Când le-a văzut aranjate în casă, deşi erau, în mod clar, prea mari pentru spaţiul disponibil, s-a bucurat foarte mult. Mi s-au părut frumoase, deşi n-am înţeles niciodată priorităţile lui Pablo. Aveam nişte piese de mobilier uriaşe, dar nu i se părea absolut necesar să cumpere frigider şi, de aceea, în fiecare zi trebuia să mă duc la supermarket să cumpăr cele necesare. Cu toate acestea, eu şi sora mea ne-am bucurat de mobilă, pentru că ne prefăceam că suntem doamne importante. În plus, dădeam tare sistemul audio, care avea lumini fosforescente, şi începeam să dansăm. Pentru mine, o adolescentă de 15 ani, totul părea un joc, iar Pablo avea grijă ca fantezia să mă facă să mă simt ca o fetiţă răsfăţată.

Viaţa mea a continuat într-un mod aparent normal, pentru că sora mea şi mătuşa Inés mă ajutau să-mi calmez crizele provocate de comportamentul schimbător al lui Pablo. Şcoala era un fel de oază, pentru că orele şi temele îmi distrăgeau atenţia o bună parte din zi. În plus, liceul nu ne asigura transportul şi, de aceea, ne deplasam cu un jeep Nissan Patrol galben-deschis cu alb, pe care soţul meu mi-l împrumuta aproape în fiecare zi.

Totuşi, luni, 7 iunie 1976, în ultima zi de şcoală, urma să aibă loc un episod care, fără să ştiu, avea să ne schimbe viaţa pentru totdeauna. Foarte devreme în acea dimineaţă, Pablo a primit un apel telefonic şi, fără să-mi dea vreo explicaţie, a plecat repede cu jeepul lui, iar eu şi sora mea n-am avut de ales decât să mergem cu taxiul la liceu. La ora unu după-amiaza, am ieşit de la ore şi ne-am dus acasă la mama, dar am găsit-o foarte neliniştită.

— Mamă, ce s-a întâmplat?

Ea m-a privit fix şi i-au dat lacrimile. Apoi a tras adânc aer în piept şi nu a reuşit să spună decât atât:

— Fata mea, i-au arestat pe Pablo, pe Mario, pe Gustavo şi pe alte trei persoane.

— Poftim? Ce s-a întâmplat, mamă?

— I-au prins cu 26 de kilograme de cocaină.

Cocaină? Ce e aia? Era prima oară când auzeam despre aşa ceva, dar nu se cunoşteau prea multe detalii despre cum se petrecuseră lucrurile. Şocată de arestarea neaşteptată a soţului meu şi fără să înţeleg întru totul amploarea celor întâmplate, în seara aceea m-am întors acasă împreună cu sora mea şi, înainte să ne culcăm, am aprins mai multe lumânări şi ne-am rugat Fecioarei Maria, făcătoarea de minuni.

Zilele ulterioare arestării lui Pablo au fost foarte grele, pentru că am întârziat cu plata ratei pentru casă şi nu puteam să-l vizitez, deoarece el şi ceilalţi deţinuţi erau în continuare în temniţele DAS din Medellín. În incertitudinea mea, am primit într-una din acele zile un mesaj pe care Pablo îl scrisese pe o pungă din hârtie. Era primul semn de viaţă pe care mi-l trimitea. „Dragostea mea, vreau să ştii că sunt bine, nu-ţi face griji căci totul va fi bine. M-a prins pe mine noaptea şi în locuri mult mai întunecate.”

În aceste condiţii, nu am avut de ales decât să plec capul şi să mă întorc, înfrântă, la părinţii mei, în cartierul La Paz. La scurt timp, banca ne-a luat casa din cauza acumulării ratelor neplătite. Din fericire, am fost bine primită, dar

mama – aşa cum fac aproape toate mamele în astfel de situaţii – a început să ia distanţă de ginerele întemniţat.

— Victoria, să nu cumva să rămâi însărcinată cu bărbatul ăla, căci asta e tot ce ţi-ar mai lipsi.

— Stai liniştită, mamă, că nu sunt însărcinată, am răspuns, foarte sigură.

Cu toate acestea, ea, neîncrezătoare, mi-a dat o cutie cu anticoncepţionale şi, începând de atunci, în fiecare noapte, mă punea să iau o pastilă în faţa ei.

În cele din urmă, Pablo şi ceilalţi deţinuţi au fost trimişi la închisoarea Bellavista, foarte periculoasă din câte ni s-a spus, situată în municipiul Bello, în sudul oraşului Medellín. Sâmbăta următoare, la patru dimineaţa, eu şi mama eram pregătite să ne ducem să-l vizităm. A fost bine că ne-am dus aşa devreme, pentru că n-am întâmpinat prea mari obstacole la intrare, în ciuda îmbulzelii, a mirosurilor urâte şi a atmosferei încărcate.

Întâlnirea cu soţul meu după atâtea zile mi-a stârnit sentimente amestecate, fiindcă aveam dovada clară că păşea pe calea infracţiunilor. Totuşi, nu le-am dat prea multă atenţie, pentru că, în fond, eram fericită să-l văd. În plus, ca întotdeauna, cu debitul lui verbal, a zis că era nevinovat şi şi-a rezumat situaţia într-o altă frază pe care avea să o folosească, de asemenea, foarte des, pentru a nu fi nevoit să dea prea multe explicaţii:

— Tata, m-au contactat nişte prieteni din Pasto ca să-i ajut să iasă dintr-o încurcătură, dar n-am putut şi m-au prins.

Ca să ajut un prieten, uite în ce m-am băgat, dragostea mea.[6]

Şi a schimbat subiectul.

Câteva zile mai târziu, l-am vizitat din nou, dar de data asta am fost cu Nohemí, soţia lui Gustavo, şi cu Alba Marina Escobar, cumnata mea. Îmi amintesc că a fost greu să intrăm, pentru că, în timp ce stăteam la rând, am început să vomit întruna din cauza mirosurilor. Nu ştiam ce se întâmplă cu mine, dar în zilele următoare am descoperit îngrozită că aşteptam un copil şi, în loc să mă bucur, am făcut un atac de panică gândindu-mă la ce va spune mama. N-am spus nimănui şi, săptămâna următoare, când m-am dus să-l văd din nou pe Pablo, i-am dat vestea cea bună, însoţită de un avertisment:

— Pablo, asta să rămână între noi, căci dacă află mama, mă omoară.

Vestea că avea să fie tată l-a bucurat foarte mult, dar, nefiind în stare să ţină un secret şi fără să ia în seamă

---

[6] La scurt timp s-a aflat ce se întâmplase în realitate: agenţi secreţi ai Departamentului Administrativ de Siguranţă, DAS, au oprit în Pasto, la frontiera cu Ecuador, un camion care ascundea un transport de cocaină în roata de rezervă. Şoferul vehiculului a raportat situaţia, dar i-a spus lui Pablo că detectivii vor lăsa marfa să ajungă la destinaţie în schimbul sumei de 5 000 de dolari, bani lichizi. Pablo a acceptat şi au stabilit să se întâlnească la şase dimineaţa, pe 7 iunie 1976, într-o cafenea din La Mayorista, centrul de aprovizionare din Medellín. Pablo, fratele meu Mario şi Gustavo Gaviria s-au dus acolo, dar au căzut într-o capcană, pentru că planul agenţilor DAS era să prindă toată banda şi să confişte cocaina. Odată arestat, Pablo a primit numărul de cazier penal 128482. Apoi i-au făcut o fotografie, ce avea să devină celebră, pentru că apare în ea zâmbind. (n.a.).

teama mea, le-a povestit imediat mamei lui, care se dusese să-l viziteze, şi fratelui meu, cu care împărţea aceeaşi celulă. M-am înfuriat, pentru că voiam să-i spun mamei abia când începea să se vadă sarcina. Acum era doar o chestiune de ore ca totul să se afle şi gândul că aveam să sufăr mă durea cel mai mult. Văzându-mă atât de îngrijorată, doamna Hermilda a venit cu o idee ca să evit furia mamei.

— Tata, linişteşte-te, să facem următorul lucru: spune-i mamei tale să vină la mine acasă, că am ceva de vorbit cu ea. Atunci îi voi da vestea că va fi bunică.

Am acceptat, de voie, de nevoie, şi, două zile mai târziu, eu şi mama am ajuns acasă la soacra mea. După un salut cordial, ne-am aşezat în salon să bem ceai.

— Doamnă Nora, închipuiţi-vă... a început doamna Hermilda, dar mama a întrerupt-o.

— Îmi închipui, doamnă Hermilda, că fata asta e deja însărcinată.

Am încremenit amândouă. Intuiţia mamei era de-a dreptul uluitoare.

— Da, doamnă Nora.

— Să mergem, fata mea, a zis mama şi s-a ridicat de pe scaun, pentru a-şi lua rămas-bun.

Ne-am îndreptat spre casa noastră – era la două străzi distanţă, dar drumul mi s-a părut foarte lung –, iar eu nici nu mai puteam să respir din cauza grijilor, iar noaptea mi

s-a părut îndeosebi de rece şi de tristă. Atunci mama nu s-a mai putut abţine.

— E culmea, Tata... eşti o iresponsabilă; nu ştiu când o să înveţi să asculţi; câtă durere şi câtă suferinţă o să-mi mai provoci dacă rămâi alături de bărbatul ăla...

Am plâns neconsolată şi, în momentul acela, am simţit o mare ruşine.

— Îţi jur, mamă, că nu mi-am imaginat niciodată că mi se va întâmpla aşa ceva.

Întorcându-mă la rutina zilnică, şi la insistenţele lui Pablo, mi-am reluat orele la liceu, dar, de data asta, aveam două motive să mă simt jenată faţă de colegii şi de profesorii mei: eram însărcinată şi soţul meu era la închisoare.

Între timp, chinul de a mă duce la închisoarea Bellavista avea să se încheie în curând, pentru că Pablo aranjase să fie transferat la închisoarea departamentului Yarumito, în vecinătatea municipiului Itagüí, un fel de moşie atât de liniştită, încât acolo nu existau paznici. Schimbarea a fost benefică, deoarece eu şi soacra mea ne duceam în fiecare zi să-i ducem micul dejun şi prânzul.

Fireşte, Pablo nu putea să stea liniştit şi, două săptămâni mai târziu, am fost sunată de la închisoare ca să mi se spună că evadase. Din câte mi-au comunicat, dispăruse în timpul unui meci de fotbal, cu complicitatea unora dintre jucători, pe care îi rugase să lovească mingea tare şi departe, ca el să se ducă după ea. Aşa se întâmplase şi, la un moment dat, nu se mai întorsese pe terenul de fotbal.

Partea cea mai rea a fost când am aflat că Pablo evadase cu intenţia de a se refugia în braţele lui Noemí, văduva unui prieten decedat în urmă cu două luni, cu care avea o idilă de când eram logodiţi. Nu-mi venea să cred. Ce neruşinat! Ea avea 30 de ani, iar el 26. Am suferit foarte mult când am aflat de infidelitatea lui şi zile întregi n-am vrut să ştiu nimic de el. M-am simţit neputincioasă, pentru că îi oferisem cea mai pură iubire, iar el mă înşela cu o femeie care avea de două ori vârsta mea, dar mărturisesc că mi-a fost teamă să nu-l pierd, fiindcă ea era matură, avea multă experienţă şi mi s-a părut imposibil ca el să se desprindă din acea relaţie. Şi m-am întrebat din nou: cum plec? Cum rămân? Mă indigna lipsa de respect, dar nu părea să existe ieşire... nu-mi rămânea decât să mă bazez pe părinţii şi pe fraţii mei, pentru că, în adâncul sufletului meu, nu voiam să-l părăsesc.

După mai bine de 12 ore, Pablo apăruse din nou la închisoare, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Se întorsese după ce, pentru a-l convinge, mama lui, doamna Hermilda, îi spusese la telefon să nu mă mai facă să sufăr şi să mă sune. Asta a şi făcut şi l-am făcut să vadă, din mai multe puncte de vedere, că greşise şi l-am rugat să se întoarcă la închisoare în numele bebeluşului pe care-l aşteptam. În orice caz, scurta evadare a avut drept consecinţă transferul lui la închisoarea Itagüí, puţin mai mare şi cu măsuri de siguranţă mai stricte.

Când apele se mai liniştiseră, ne-am dus să-l vizităm şi i-am reproşat comportamentul, dar el a răspuns, pur şi simplu, că nu găsise alt loc unde să se ascundă. Însă cineva mi-a povestit mai târziu că amanta soţului meu avea destui bani şi că, dincolo de idila lor, el făcea ce făcea şi-i cerea bani cu împrumut. La capitolul ăsta trebuie să recunosc că Pablo era un îmblânzitor de şerpi, un

mincinos profesionist care folosea cu abilitate vorbele şi, de aceea, a reuşit să mă convingă că relaţia cu Noemí era ceva trecător, lipsit de importanţă. În cele din urmă, am cedat dezmierdărilor, săruturilor pasionale şi mângâierilor lui, ce aveau puterea de a mă învălui precum valurile mării. Povestea noastră de dragoste avea câştig de cauză, în cele din urmă, în ciuda ofensei.

Fiindcă agitaţia era continuă cu Pablo, într-o după-amiază am ieşit de la liceu şi m-am dus să iau prânzul acasă la mama, dar am găsit-o foarte obosită, tristă şi îngrijorată pentru că, după cum i se spusese, Pablo, Gustavo şi Mario aveau să fie transferaţi foarte curând la o închisoare din oraşul Pasto, la frontiera cu Ecuador. Fără să stau pe gânduri, i-am zis că plec la închisoarea Itagüí, să încerc să-mi iau rămas-bun de la el. Ea a fost de acord şi mi-a dat să le duc o geantă cu mai multe cămăşi, pantaloni şi ceva bani. N-am avut timp să mă schimb şi m-am dus în uniforma de la şcoală. Când am ajuns la intrarea în închisoare, numeroşi soldaţi formau un cordon de siguranţă şi, cum am putut, m-am apropiat şi l-am rugat pe unul dintre ei să mă lase să intru, ca să le dau pachetul deţinuţilor. Dar am avut atât de mult ghinion, încât geanta s-a rupt şi mai multe haine şi banii au căzut pe jos, ceea ce a stârnit o oarecare confuzie, căci în momentul acela ieşeau cei trei deţinuţi. Totul s-a petrecut foarte rapid şi m-am speriat, pentru că un militar m-a ameninţat cu puşca atunci când m-am aplecat să strâng ce căzuse. N-am reuşit să-l văd pe Pablo decât în camionul ce avea să-l ducă la aeroportul Olaya Herrera. Fiindcă mă dusesem cu maşina mamei, am pornit după ei şi am reuşit să ajung la una dintre terasele terminalului aerian. În cele din urmă, Pablo a urcat pe scara avionului şi, de la distanţă, cu mâinile încătuşate, a reuşit să-şi ia rămas-bun de la mine.

A fost oribil. Chiar şi astăzi mă zguduie amintirea dramei pe care am trăit-o în ziua aceea. M-am simţit neputincioasă, dezolată, fără soţ, fără un acoperiş deasupra capului, fără direcţie. Aveam 15 ani şi eram însărcinată în două luni. Eram foarte sensibilă. M-am întors acasă la părinţii mei plângând şi cu inima strânsă.

Câteva zile mai târziu, am decis să mă duc la Pasto să-l vizitez pe Pablo. O călătorie lungă pe calea aerului şi pe uscat. Soacra mea s-a oferit să mă însoţească şi, de data asta, am pornit într-o vineri la prânz, după ce am terminat orele; am călătorit cu avionul de la Medellín la Cali şi, de acolo, cu autobuzul toată noaptea până în Pasto, unde am ajuns în zorii zilei de sâmbătă. Eram obosită şi aveam greţuri, specifice stării mele. Ne-am dus la piaţă să cumpărăm alimentele care-i plăceau lui Pablo şi i-am pregătit prânzul. Apoi am mâncat împreună cu el la închisoare. Am purtat o discuţie scurtă, dureroasă, tristă. Nu ştiam cât avea să stea închis şi, de aceea, eram copleşită de incertitudine. Probabil că Pablo vedea cât eram de neliniştită, căci făcea eforturi inutile să mă calmeze.

— Stai liniştită, Tata, căci coşmarul ăsta se va termina în curând; nu te stresa, spunea pe un ton calm, cu aceeaşi atitudine pe care a avut-o de multe ori, chiar şi atunci când apa îi era până la gât.

După-amiază, când s-a încheiat vizita, am plâns pentru că trebuia să-l las acolo, pentru că trebuia să mă întorc în Medellín, din cauza drumului dificil care mă aştepta.

În următoarele săptămâni am repetat rutina, însoţită uneori de doamna Hermilda. Îmi plăcea foarte mult să mă duc să-l văd, dar am suferit mult, pentru că eram

însărcinată şi vizitele la închisoare erau oribile: stăteam ore în şir la coadă, eram epuizată, aveam ameţeli, simţeam nişte mirosuri oribile, îmi venea să vomit. Eram 500 de persoane care încercam să-i vizităm pe deţinuţi şi percheziţia era îngrozitoare. Ba mai rău de atât, doamna Hermilda nu era cea mai drăguţă cu mine şi tot timpul se purta ostil, făcea comentarii neplăcute şi-mi spunea lucruri cu dublu înţeles. O adevărată tortură. Îmi arăta ce gândea despre mine: că nu eram femeia potrivită pentru fiul ei.

Efortul de a mă duce atât de des în Pasto, precum şi anxietatea, şi epuizarea aveau să se simtă şi, într-o bună zi, ginecologul mi-a interzis să mai călătoresc, pentru că aveam cu cinci kilograme mai puţin decât înainte să rămân însărcinată, iar riscul de a pierde copilul era enorm. I-am comunicat asta lui Pablo, dar el n-a înţeles gravitatea situaţiei.

— Nu vrei să vii să mă vezi... nu mă iubeşti, mi-a spus lamentându-se în curtea închisorii, unde ne plimbam.

În ciuda avertismentelor medicului, m-am dus în continuare în Pasto, dar condiţiile se îmbunătăţiseră de la o vreme, deoarece Pablo a aranjat să i se permită să părăsească închisoarea în weekend, ca să stăm într-un apartament cu două camere, sufragerie, loc de luat masa şi bucătărie, la hotel Morasurco, cel mai bun din Pasto. Într-una din camere stăteam eu şi Pablo, iar în cealaltă soacra mea sau persoana care mă însoţea. În scurtele momente petrecute acolo mă simţeam împlinită. Dragostea era completă. Îmi amintesc că, într-un weekend, eu împlineam 16 ani şi am sărbătorit la hotel cu Pablo. Momentul în care mi-a dedicat melodia „Muñequita negra”, interpretată de cântăreţul mexican José Alfredo Jiménez, mi-a mers la suflet. Versurile erau frumoase şi

Pablo le fredona. „Dormi cu mine, dormi în braţele mele, care te iubesc atât de mult pentru că sunt adăpostul tău / Închide-ţi ochişorii, guriţa şi, ghemuită cum am zis, adormi fericită. / Uită că lumea o să fie nemiloasă cu tine şi gândeşte-te că niciodată, dar niciodată în viaţă nu va trebui să suferi.”

În cele din urmă, în noiembrie 1976, la cinci luni după arestarea lui, ne-am bucurat pentru că Pablo a ieşit din închisoare, exonerat, potrivit lui, de toate acuzaţiile.

— Acum chiar vom începe o viaţă nouă, dragostea mea, voi fi cel mai bun soţ şi un tată extraordinar, îţi promit, a spus când s-a întors din Pasto în cartierul La Paz.

Cu toate acestea, perspectiva era foarte incertă: medicul care mă îngrijea mi-a spus că am nevoie de repaus total, deoarece eram foarte slăbită şi exista posibilitatea ca bebeluşul să nu supravieţuiască dacă se năştea în momentul acela. Atunci am hotărât să ne mutăm acasă la părinţii mei, care ne-au cedat camera principală. Timp de o lună şi jumătate am stat în pat, iar mama a avut mare grijă de mine, chiar dacă nu-şi ascundea supărarea faţă de Pablo. Era atât de evidentă, încât într-o zi m-a întrebat dacă el mă ameninţa cu ceva, fiindcă nu înţelegea de ce nu-l părăseam. Răspunsul meu a fost simplu:

— Mamă, sunt cu el pentru că-l iubesc.

Totuşi, să locuiască la socri cu soţia sa însărcinată nu era o opţiune pentru Pablo, care era vizibil stânjenit de situaţie, deşi în acea scurtă perioadă a încercat să aibă o relaţie civilizată cu tata, cu mama şi cu fraţii mei. Problema s-a rezolvat două luni mai târziu, în ianuarie 1977, când a închiriat un apartament foarte mic în cartierul La

Candelaria, în apropierea parcului El Poblado. Ne-am mutat într-un weekend şi, bineînţeles, nu putea lipsi mobila în stilul Ludovic al XV-lea, a cărei aranjare devenise o adevărată tortură. Singura soluţie a fost să punem mobila de sufragerie în zona de recreere şi pe cea de salon într-una dintre camere, cu inconvenientul că nu se puteau deschide uşile dulapului. Alt paradox al acestei poveşti este că locuiam într-un apartament închiriat, cu multe limitări, dar, în garaj, Pablo avea un Porsche de lux, ultimul model, roşu-închis, capitonat cu piele bej. Cum obţinuse o maşină atât de scumpă? Era a lui? Multe întrebări apăreau în astfel de situaţii, dar totul din jurul nostru îmi sugera că era mai bine să nu întreb. Acestea au fost întotdeauna contradicţiile soţului meu, care, cu doar 20 de zile înainte ca eu să nasc, a cumpărat frigiderul de care aveam atât de multă nevoie.

Trebuie să recunosc că, în ultima parte a sarcinii, Pablo s-a interesat de toate detaliile naşterii. Cred că în momentul acela a apreciat că mă purtasem foarte frumos cu el cât fusese la închisoare şi că, din cauza sacrificiului de a mă duce să-l vizitez în Pasto, starea mea de sănătate se deteriorase. Au fost câteva săptămâni de linişte.

Astfel a sosit 24 februarie 1977, ziua în care s-a născut primul meu copil. Eram în ultimul an de liceu şi, în acea dimineaţă, m-am dus la şcoală pentru că aveam ora de matematică şi examen la engleză cu un profesor înfricoşător. Când m-am ridicat, am simţit unele simptome care mi-au indicat că urma să nasc, dar am preferat să nu iau zero la evaluare şi să-l nasc apoi pe fiul meu. Ce inconştientă am fost! A fost o dovadă de imaturitate, când trebuia să-mi pun sănătatea pe primul loc. Cu toate acestea, la testul de engleză am luat 6, adică suficient cât să trec. Când profesorul José „dinţosul” – îi spuneam aşa

pentru că avea nişte dinţi enormi, care păreau că-i ieşeau din gură când vorbea – mi-a dat nota, m-am ridicat în picioare şi i-am zis cu vocea întretăiată, deoarece contracţiile continue de-abia îmi permiteau să mă mişc din bancă:

— Domnule profesor, trebuie să plec pentru că mi s-a rupt apa.

— Nu e momentul de cerut voie, Victoria, a răspuns, de parcă n-ar fi înţeles ce-i spusesem.

Colegii mei, vreo 25, au început să protesteze cu voce tare şi i-au arătat profesorului că lângă banca mea era o baltă de apă. O colegă s-a oferit să se ducă în cancelarie pentru a cere permisiunea de a putea părăsi şcoala, pentru că urma să nasc. În cele din urmă, mi-au dat voie şi, cu dureri puternice, am mers două străzi până acasă la mama, dar a trebuit să mă opresc la fiecare zece secunde din cauza contracţiilor. Când am ajuns, mă aşteptau bunica, care venise din Palmira să-şi întâmpine strănepotul, părinţii şi fraţii mei. De acolo am plecat la clinica El Rosario, în centrul oraşului Medellín, dar înainte am cerut să trecem pe la apartamentul din La Candelaria, să-l luăm pe Pablo. Totul s-a petrecut foarte repede, pentru că, la o jumătate de oră după ce am ajuns, s-a născut bebeluşul, iar la ora unu după-amiaza le sunam deja pe colegele mele de la şcoală să le dau vestea şi să le spun să vină să mă viziteze.

— Nu se poate! Nici n-ai plecat bine de la şcoală... ne minţi, Tata, a zis una dintre colegele mele de salon.

Pablo a fost tot timpul alături de mine şi se vedea că era fericit că avea băiat. A doua zi, o funcţionară de la biroul

de înregistrare a naşterilor a intrat în cameră şi, cum soţul meu nu era acolo în momentul acela, am profitat pentru a-i pune numele Juan Pablo. Astfel mi-am îndeplinit o dorinţă mai veche de a-i pune primului meu fiu numele personajului principal din telenovela Esmeralda. Desigur, când Pablo a aflat, nu a fost prea încântat că îi pusesem un nume compus fiului său, pentru că deja discutaserăm de mai multe ori despre asta şi el voia să-l cheme, pur şi simplu, Pablo.

Medicii m-au externat după două zile şi ne-am întors în apartamentul din La Candelaria. De la bun început i-am spus lui Pablo că voiam neapărat să termin liceul, pentru că mai aveam doar doi ani până la absolvire. Aşa că m-am întors la şcoală trei săptămâni mai târziu, fiindcă voiam să profit de faptul că mama avea grijă de bebeluş în timp ce eu învăţam.

Între timp, Pablo ieşea la plimbare cu motocicleta împreună cu prietenii lui, îmi aducea trandafiri, iar în weekenduri se ocupa de Juan Pablo, căruia îi vorbea, îi cânta, îi spunea cu afecţiune Juancho sau Grigori[7] şi îl scotea cu plăcere la plimbare în maşina lui decapotabilă.

Dar cum nimic nu este perfect în viaţă, Pablo obişnuia să dispară destul de frecvent, spunând că merge să muncească. Doar că acea „muncă” includea să petreacă o bună parte din timp cu femei, atât ziua, cât şi noaptea, dar se străduia să fie prezent în momentele importante ale familiei noastre.

---

[7] Pablo îi spunea Grigori fiului său pentru că se uitau împreună la filme despre ţarii Rusiei; soţului meu îi plăcea foarte mult personalitatea lui Grigori Efimovici Rasputin, un mistic rus care a avut o mare influenţă asupra ultimului ţar al dinastiei Romanov. Pablo folosea acelaşi apelativ când îi trimitea scrisori fiului său din clandestinitate. (n.a.).

Aproape imperceptibil, vieţile noastre aveau să se schimbe datorită îmbunătăţirii progresive a situaţiei financiare a lui Pablo şi a vărului său Gustavo. Dintr-un moment în altul, am observat că averea soţului meu era în creştere susţinută şi că lipsurile erau de domeniul trecutului. Astfel, în primul trimestru din 1978, a cumpărat cu trei milioane de peso – 76 000 de dolari la vremea aceea – o casă în cartierul Provenza, o zonă în plină dezvoltare în partea de sus a străzii 10, în inima cartierului El Poblado. Era o locuinţă cu piscină, mai multe camere, garaj şi un hol foarte mare, cu geamuri imense. Acolo am adus şi piesele de mobilier vechi în stilul Ludovic al XV-lea care ne plăceau atât de mult mie şi lui Pablo şi, cum spaţiul era mai mare, le-am aranjat cât am putut de bine.

Cu toate acestea, după ce ne-am mutat în noua noastră casă, Pablo a transformat în birou prima cameră, situată la intrare, unde, împreună cu Gustavo, a început să primească tot felul de persoane. Presupun că aveau legătură cu „afacerile” lor şi de aceea nu treceam pe acolo. Fratele meu Mario probabil a mirosit că „vizitatorii” respectivi aveau să ne aducă probleme şi i-a sugerat lui Pablo să mute biroul în altă parte, deoarece considera o greşeală să amesteci afacerile cu viaţa privată. Soţul meu a fost de acord şi, trei luni mai târziu, s-au mutat într-o casă veche de pe strada 9, un loc urât şi de prost gust pe care îl numeau Los tamales de Aliria.

Nu voi aprofunda aici modul în care Pablo a devenit milionar, pentru că voi aborda acest subiect în următoarele capitole ale acestei cărţi, dar vreau să subliniez că sumele colosale de bani au fost direct proporţionale cu dorinţa sa frenetică de a umbla cu tot felul de femei. Cu unele a fost din dorinţa de a se distra, pentru că îi ofereau plăcere şi companie; pe altele le-a

cucerit din interes, pentru a-şi înlesni afacerile; iar cu altele a avut idile intense pentru că, din punct de vedere strategic, erau persoane-cheie care îi ofereau acces la secrete de stat. Însă pot să garantez că nici unele, nici altele nu au pus vreodată căsătoria noastră în pericol.

Astfel, în 1978, şi în următorii zece ani, Pablo a devenit foarte bogat, iar puterea lui financiară i-a permis, mai întâi, să pătrundă în lumea automobilismului prin participările sale la cupa Renault din 1979 şi 1980. Apoi a iniţiat diverse acţiuni sociale pentru ajutarea celor mai nevoiaşe pături ale societăţii şi a dezvoltat sportul prin construcţia a zeci de terenuri de fotbal. De asemenea, a creat imperiul Hacienda Nápoles în Magdalena Medio din Antioquia şi nu şi-a ascuns dorinţa de a intra în politică, unde visa să ajungă foarte departe, cum, de altfel, a şi făcut-o, până când a murit. În toate aceste scenarii ale vieţii sale, soţul meu a fost întotdeauna înconjurat de femei.

Afacerile lui Pablo prosperau şi asta se vedea, dar eu nu eram conştientă de unde proveneau banii, căci eram încă o adolescentă şi o tânără naivă într-un context social dominat de bărbaţi, unde rolul femeii se rezuma exclusiv la îngrijirea copiilor şi a casei, nu să-şi dea cu părerea despre ce făcea sau nu bărbatul familiei pentru a asigura traiul. Eu am profitat de prosperitate pentru a-mi termina studiile, pentru a călători în multe locuri din ţară şi din lume şi pentru a participa la cele mai importante târguri de design interior şi de modă din Italia şi Franţa, căci visam să fiu o profesionistă respectată şi recunoscută, însă n-am reuşit.

Din prima zi, am crezut cu naivitate că Pablo se ocupa de contrabandă şi, ca atare, nu consideram a fi ceva rău,

fiindcă era o activitate obişnuită a multor locuitori din cartier care căutau un mod de supravieţuire. Când eram logodiţi, la un moment dat l-am văzut pe Pablo vânzând în cartier lenjerie intimă San Michel. Chiar şi mama se ducea în satul Maicao, la frontiera cu Venezuela, să aducă parfumuri, ţesături şi alte mărfuri pentru a le vinde la magazinul ei. Contrabanda a fost dintotdeauna o afacere prosperă, la limita ilegalităţii, dar era acceptată pentru că autorităţile nu o urmăreau. Chiar şi astăzi este o practică lipsită de aceeaşi conotaţie ca traficul de stupefiante. Pablo nu mi-a spus niciodată deschis că se ocupa cu traficului de narcotice. Şi n-aş şti să spun nici când a trecut de la contrabandă la narcotrafic.

Eu nu am avut niciodată loc în sfera profesională a lui Pablo. Eu făceam parte din altă sferă. Era o împărţire categorică a rolurilor: pe de o parte, el şi afacerile lui şi, pe de altă parte, noi, familia lui. În primii ani, n-am crezut nici un moment că activităţile sale ar fi cu precădere periculoase sau ilegale; pur şi simplu, nu erau un subiect de conversaţie, fie din nepăsare, fie din ignoranţă. În anturajul meu nu se vorbea despre droguri, nici despre cocaină şi, cu atât mai puţin, despre cartelul din Medellín. Dragostea mea oarbă pentru Pablo nu m-a lăsat să văd cum ar putea fi viitorul.

După cum spuneam, anul 1978 a marcat ascensiunea economică a lui Pablo şi, dintr-odată, aceasta a fost evidentă pentru toată lumea. Primul lucru pe care l-au făcut Pablo şi Gustavo a fost să se intereseze de cursele de motocros şi au participat la mai multe curse pe o pistă cunoscută ca Furesa, în împrejurimile Sofasa, uzina de asamblare a vehiculelor franţuzeşti Renault din Envigado. Timp de câteva luni a profitat de puternica lui motocicletă de 200 de centimetri cubi, dar în curând avea să

descopere altă pasiune, mai palpitantă: cursele de maşini. Jucăria noului milionar avea să devină o preocupare pentru aproape doi ani. Pe atunci aveau loc întreceri neoficiale în împrejurimile oraşului Medellín, precum drumul Las Palmas sau cel spre Santa Helena, unde piloţii căutau să scoată cel mai bun timp, mai ales în cursele contracronometru. Pablo conducea puternicul Porsche şi era foarte evident că îi plăcea viteza.

Cum, de obicei, un lucru duce la altul, plăcerea lui Pablo şi a lui Gustavo pentru cursele de maşini avea să-i facă să-şi lărgească orizonturile, pentru că, tocmai în acel an şi pentru prima oară, conducerea prestigioasei Cupe Renault – care avea loc în fiecare duminică pe aerodromul internaţional din Bogotá şi uneori în Cali şi Medellín – a permis participarea piloţilor începători. Literalmente, Pablo şi Gustavo, dar mai ales Pablo, au cheltuit cu nemiluita: au achiziţionat o flotă de vehicule Renault 4, au închiriat pentru tot anul 1979 ultimul etaj de la hotelul Hilton, în centrul internaţional al oraşului Bogotá, şi o bună parte din acel an el şi Gustavo au mers sâmbăta cu elicopterul în Bogotá, unde se cazau la Hilton, concurau duminica şi se întorceau luni dimineaţă în Medellín. Am călătorit şi noi de câteva ori cu elicopterul sau cu avionul, dar de cele mai multe ori ei au fost singuri în capitală.

Toate bune şi frumoase, dar nu putea să lipsească veşnicul ingredient: femeile. Şi anume, două tinere care concurau la una dintre categoriile Cupei Renault. Una dintre ele era cântăreaţă la emisiunea muzicală El Show de Jimmy şi prietenia ei fulgerătoare cu Pablo a fost facilitată de faptul că în weekenduri, când noi nu mergeam la Bogotá, organizau petreceri interminabile la Hilton, la care participau foarte multe femei.

Erau mai mulţi petrecăreţi, printre care Héctor Roldán, sponsor al echipei Roldanautos, care în noiembrie 1979 a devenit campion la categoria începători împreună cu pilotul Álvaro Mejía. Din câte am aflat mai târziu, Pablo şi Roldán, care erau cunoştinţe vechi, au dat frâu liber pasiunii lor pentru femei şi au organizat petreceri memorabile la Hilton.

Apropierea dintre ei avea să dureze în timp şi a ajuns atât de departe încât, la începutul anului 1984, când eram însărcinată cu Manuela, soţul meu a avut neruşinarea de a-mi propune ca prietenul lui să fie naşul de botez al fiicei noastre. Ideea m-a înfuriat.

— Pablo, cât trăiesc eu, Héctor Roldán nu va fi niciodată naşul fiicei mele... în caz că nu ştii, naşii unui copil au nişte responsabilităţi din ziua în care noi nu vom mai fi pe lume. Tu îl alegi pe Héctor pentru că-ţi aduce avioane pline de femei. Câtă lipsă de respect!

A fost silit să bată în retragere şi atunci am ales un alt prieten, Juan Yepes, coechipierul lui la Cupa Renault care era deja cunoscut ca John Lada, pentru că a fost primul importator în Columbia al jeepurilor ruseşti marca Lada.

La începutul anilor 1980, Pablo Escobar, soţul meu, era deja un bărbat extrem de bogat şi începea să devină puternic. Într-un mod aproape imperceptibil, acel amestec de bani şi de putere ne-a atras într-o vâltoare ce nu ne-a mai permis să cântărim amploarea nenorocirii care se apropia.

Multe dintre lucrurile pe care le povestesc în acest capitol le-am aflat acum, când am călătorit în Columbia pentru a mă documenta pentru această carte şi pentru a vorbi cu

persoane apropiate nouă la vremea aceea. Şi am avut parte de multe surprize, pentru că am descoperit, de exemplu, că mătuşa Inés mi-a ascuns multe dintre infidelităţile lui Pablo ca să nu sufăr. Am mai aflat că el le ordonase oamenilor săi, chiar ameninţându-i, să nu cumva să-mi povestească ceva despre aventurile lui.

Acum că vorbesc despre complicităţi şi tăinuiri pentru a înlesni infidelităţile lui Pablo, îmi amintesc cu amărăciune rolul pe care l-a îndeplinit Alba Marina, sora lui, care-i organiza petrecerile, avea grijă de amantele lui şi le cumpăra cadouri. M-a indignat să aflu că ea fusese matroana, dar m-a deranjat şi mai mult ce s-a întâmplat la hotelul Tequendama, la patru zile de la moartea lui Pablo, când membrii familiei Escobar au venit să ne viziteze. Brusc, Alba Marina a făcut o pauză şi a spus:

— Victoria, vreau să ştii ceva: întotdeauna le-am spus iubitelor lui Pablo că el te adora mai presus de orice.

Ce drăguţă era cumnata mea! Nu m-am aşteptat niciodată să aibă tupeul de a mă privi în ochi şi de a-mi spune o asemenea neruşinare. Dar asta nu era tot. În ciuda durerii care mă copleşea şi uitând de rolul meu de soţie şi de mamă, rudele mele prin alianţă au început să povestească tot felul de episoade de infidelitate despre care habar n-aveam. Atât de ruşinos era ceea ce spuneau, încât doamna Hermilda a intervenit:

— Respectaţi-o pe Tata. Gata.

S-a aşternut o tăcere mormântală şi vizita s-a încheiat după câteva minute.

Întorcându-ne în trecut, sumele colosale de bani au adus o schimbare imediată de statut, care s-a resimţit pe 27 februarie 1979, când Pablo a cumpărat o casă frumoasă în cartierul El Diamante, în El Poblado, ce a costat patru milioane de peso[8]. Era casa perfectă. Terenul avea 1 700 de metri pătraţi şi în mijloc era construită o clădire spaţioasă şi frumoasă, cu două etaje, iar în centrul acesteia se remarca un bazin cu apă în care se afla o fântână cu o sculptură numită Sărutul. Arhitectul Raúl Fajardo, unul dintre cei mai cunoscuţi din acea epocă, şi proprietarul imobilului, i-a spus lui Pablo că opera de artă nu era inclusă în afacere, dar eu i-am zis soţului meu să nu cumpere casa fără sculptură. Sărutul a rămas.

Hacienda Nápoles a apărut odată cu prosperitatea celor doi, Pablo şi Gustavo, care pe atunci aveau deja o relaţie solidă de prietenie, dar şi de afaceri. Visul soţului meu de a avea o moşie mare brăzdată de râuri şi de munţi a devenit realitate când au găsit terenurile potrivite în Magdalena Medio din Antioquia, exact lângă viitoarea autostradă Medellín−Bogotá.

Astfel, Nápoles s-a transformat atunci în epicentrul noii vieţi a lui Pablo. La bine şi la rău. Mai mult, din prima clipă, şi-a propus, şi a reuşit, să ducă un fel de viaţă dublă în jurul moşiei: una cu familia lui şi alta cu prietenii şi cuceririle lui ocazionale. Desigur, pe de altă parte, erau afacerile, de care îndeosebi pe mine m-a ţinut departe. Noi, familia lui, am avut un locşor acolo, dar femeile lui au

---

[8] Câţiva ani mai târziu, i-am lăsat casa El Diamante unei surorii de-ale mele – cu mai multe picturi şi sculpturi pe care le achiziţionasem –, care a locuit în ea până la începutul anului 1993, când Los Pepes au incendiat-o într-un atentat, iar sora mea a trebuit să se mute în Medellín. (n.a.).

ocupat un loc central, deşi ascuns. Căci, pentru a se întâlni cu amantele lor, Pablo şi Gustavo au avut îndrăzneala de a construi un apartament pe care l-au ascuns în partea din spatele grajdurilor de la moşie, situate foarte aproape de casa principală; de asemenea, au ridicat mai multe cabane în locuri îndepărtate, unde dădeau o fugă chiar şi când noi eram acolo.

Cum să neg că Pablo şi-a făcut de cap la moşia Nápoles?! Să luăm, de exemplu, weekendul în care Héctor Roldán a sosit în avionul lui cu o duzină de femei superbe. Cu siguranţă, nu se aşteptau ca eu să apar acolo în acel moment şi să fac scandal.

— Nu vreau să mai rămân nici măcar o secundă în locul ăsta, Pablo. Este o lipsă de respect ceea ce-mi faci.

Dar el, ca de obicei, avea o scuză pregătită.

— Dragostea mea, Héctor le-a adus pe fetele alea ca să-i distreze pe băieţi. Eu n-am nici o legătură cu asta. Sunt femei pentru prietenii mei şi nu le pot spune să nu le aducă.

Am tăcut, dar era evident că minţea. Dacă n-aş fi fost acolo în momentul acela, ar fi dat o mare petrecere.

Neruşinarea soţului meu a depăşit orice limită când ne-am dus la o fermă în apropiere de Doradal, să vizităm nişte prieteni. După ora opt s-a luat curentul şi am rămas în salon, la lumina slabă a mai multor lumânări. Toată lumea se distra foarte bine, încât n-am observat lipsa lui Pablo. Curentul a venit după vreo două ore şi petrecerea a continuat. În momentul acela n-am ştiut că pana de curent fusese premeditată şi că Pablo o rugase pe gazdă să

umble la panoul de siguranţe, pentru că într-una dintre camere îl aştepta una dintre amantele sale.

Din cauza banilor, viaţa lui Pablo a căpătat un ritm alarmant. Dacă era înconjurat de femei când n-avea un sfanţ în buzunare, acum, când lumea era la picioarele lui, aş spune că acea căutare de distracţie şi de femei devenise frenetică.

Pe măsură ce averea lui creştea, a apărut nevoia de a angaja bodyguarzi: primul a fost Pinina şi apoi Chopo, Yuca şi Pasquín, care au devenit umbrele noastre. Cu trecerea timpului, au venit zeci de bărbaţi care aveau să alcătuiască puternica armată de tineri – din cele mai deprimante locuri ale oraşului Medellín – ce aveau să-şi rişte viaţa pentru soţul meu.

Tot în acea perioadă a apărut şi Ferney, un bărbat misterios, despre care n-am ştiut niciodată de unde venise, şi care a devenit un fel de secretar privat al lui Pablo. Era un fel de casier ambulant, ceea ce pentru noi era minunat, căci le rezolva pe toate. Însă, după o vreme, am aflat că, printre multele sale sarcini, era şi aceea de a le răsfăţa pe amantele lui Pablo: le cumpăra cadouri scumpe – chiar dacă trebuia să le aducă din străinătate –, le făcea serenade, le trimitea flori, le însoţea la coafor, le dădea bani şi le distra până venea şeful.

În anturajul soţului meu am început să observ şi prezenţa discretă a lui Jerónimo, un tânăr chipeş de 17 ani, locuitor al municipiului La Estrella, în care am început să am încredere, pentru că Pablo îmi spunea că se simţea în siguranţă cu el şi, de aceea, îl lua peste tot. După mult timp, aveam să aflu că, de fapt, era cel care-i făcea rost soţului meu de tot felul de femei, iar apropierea dintre ei

ajunsese atât de departe, încât, uneori, le împărţeau în acelaşi pat.

Ei s-au cunoscut într-o seară, la cofetăria La Turquesa, când soţul meu s-a dus să o viziteze pe Luz Ángela, o blondă superbă cu ochi verzi, probabil cea mai frumoasă femeie din acel municipiu, căreia îi făcea curte. Nu era prima dată când Pablo se ducea în locul acela, unde de data asta a ajuns cu un convoi de trei maşini şi cu zece bărbaţi în jurul său. Pablo a închis barul şi a plătit consumaţia celor prezenţi, cu singura intenţie de a o impresiona pe fata care-l ţinea treaz noaptea.

Să o cucerească pe Luz Ángela devenise un fel de provocare pentru soţul meu, care a început să frecventeze cofetăria La Estrella de mai multe ori pe săptămână, aproape întotdeauna după miezul nopţii. Ea făcea pe inabordabila, iar asta îl înnebunea, încât, într-o sâmbătă, i-a poruncit lui Ferney să meargă în parcul principal din Envigado şi să-i aducă pe toţi muzicanţii Turquesa, unde el se afla cu fata. După mult timp, dorinţa i s-a îndeplinit şi Ferney a sosit cu un autobuz plin de muzicanţi, care au făcut cu rândul pentru a cânta bolerouri, cântece populare şi vallenato până la patru dimineaţa. De acolo au plecat să mănânce şi să bea într-un restaurant din municipiul vecin Caldas, unde Pablo a plătit consumaţia tuturor clienţilor. Imaginea pe care căuta să o proiecteze, de om bogat, puternic şi petrecăreţ, a funcţionat, pentru că Luz Ángela a căzut la picioarele lui, deşi pentru puţin timp, deoarece relaţia lor s-a deteriorat după vreo două luni şi, deşi o plăcea mult, nu a durat mult până să-şi caute altă femeie pentru a o înlocui.

Chestia asta cu umblatul pe străzi nu avea să ţină prea mult, pentru că Pablo a decis că sosise momentul să aibă

un apartament de burlac şi, de aceea, a cumpărat penthouse-ul luxos al unei clădiri de pe bulevardul Columbia şi unde, la primul etaj, erau piste de patinaj şi de bowling. Am înţeles că această primă ascunzătoare ar fi fost cunoscută de Pablo şi gărzile lui de corp sub numele de cod „Bruma" şi era situată la 100 de metri de intrarea principală a cartierului general al Brigăzii a Patra a Armatei. Cum pe atunci Pablo încă nu era căutat de justiţie, soldaţii îl lăsau să treacă atunci când străzile adiacente erau blocate de militari. Era văzut ca un vecin obişnuit, care venea la apartamentul lui însoţit de femei frumoase.

Astfel, petrecerile au devenit zilnice şi în locurile pe care le frecventa era văzut ca un rege, căci cheltuia cu nemiluita, ajungând să fie şi cel mai popular client al cluburilor Génesis şi Acuarius, la modă pe vremea aceea în sectorul Las Palmas. Când ajungea în aceste locuri, se aşeza la o masă de la care să aibă vedere panoramică, iar dacă remarca o femeie frumoasă, îi spunea lui Jerónimo sau lui Ferney să i-o aducă la masă ca să o salute şi să înceapă conversaţia. După o discuţie scurtă, cea aleasă se întorcea la masa ei, iar Pablo îi trimitea o sticlă de şampanie sau de whisky, cu certitudinea că fata avea să se întoarcă mai târziu să-i mulţumească pentru cadou. Când se întâmpla asta, zarurile erau aruncate. Pablo o lua de braţ, stătea de vorbă cu ea şi apoi o invita în apartamentul lui.

În acea etapă a noii sale vieţi de om bogat, Pablo era lăudăros şi-i plăcea să se facă remarcat. După ce ieşeau din discotecă, îşi conducea Renaultul 18, iar gărzile sale de corp îl urmau. Atunci începea un fel de joc de-a şoarecele şi pisica, pentru că soţul meu pornea repede pe străzile pustii şi întunecate ale oraşului Medellín, urca pe trotuare, mergea pe contrasens şi comitea tot felul de contravenţii.

Făcea toate astea pentru a o impresiona pe însoţitoarea lui din acel moment. Apoi, când considera că era suficient, se îndrepta spre „Bruma”.

De asemenea, era ceva obişnuit ca, în locurile acelea de distracţie, Pablo să fie înconjurat de tot felul de fete, care, în plus, se distrau gratis, pentru că el plătea consumaţiile. Câteva ore mai târziu, unele dintre ele, cele mai frumoase şi mai voluptuoase, erau invitate în apartamentul lui. Desigur, nu puteau să lipsească muzicanţii şi, foarte des, aduceau orchestre şi mariachi. Penthouse-ul pe care-l cumpărase soţul meu nu avusese niciodată atâta activitate, căci aproape întotdeauna petrecerile se terminau între patru şi cinci dimineaţa.

Odată, Jerónimo mi-a povestit că Pablo nu era un mare băutor, deşi îi plăcea la nebunie cocktailul Alexander, un amestec de gin, cremă de lapte şi cremă de cafea pe care Eduardo, barmanul, singura persoană care rămânea mereu în apartament, îl pregătea excepţional.

Când petrecerea era în toi, Pablo cerea să asculte o melodie care-i plăcea la nebunie: „Eye of the Tiger”, melodia de succes pe care Sylvester Stallone a cerut să fie compusă pentru coloana sonoră din filmul Rocky III, celebra serie cinematografică despre boxerul Rocky Balboa. Când melodia răsuna în sistemul audio din apartament, Pablo sărea de pe scaun şi începea să danseze. Prima strofă, care-i plăcea la nebunie, spunea aşa: „M-am ridicat, m-am întors pe străzi, / Mi-am ispăşit pedeapsa, am riscat, / Am îndurat şi acum sunt din nou pe picioarele mele. / Sunt doar un bărbat şi voinţa lui de a supravieţui. / De multe ori totul s-a întâmplat prea repede, / Să-ţi vinzi pasiunea pentru faimă, / Dar nu uita

visurile care te-au ridicat / Trebuie să lupţi pentru a le ţine în viaţă.”

În acea atmosferă intimă şi propice cuceririlor, era inevitabil ca Pablo să nu sfârşească într-o idilă cu vreo tânără. Deşi nu era cel mai frumos, avea un talent înnăscut pentru seducţie, fiindcă era fermecător, ştia să le aburească pe femei. Şi avea mulţi bani. Acela era momentul în care îşi expedia bodyguarzii şi tovarăşii de petrecere şi rămânea în apartament cu noua lui amantă, cu Jerónimo – care aproape mereu aducea o prietenă din cartierul lui sau Pablo îi ceda una – şi cu Eduardo, barmanul. Dar asta nu e tot, căci astfel de poveşti nu se încheiau aşa: culmea neruşinării, Pablo ordonase să se instaleze camere ascunse în dormitoare şi în băi, pentru a-şi filma invitatele în intimitate. Mai exista şi o cameră secretă, de unde putea să vadă tot ce se întâmpla în tot apartamentul. Şi când rămânea doar cu Jerónimo, se uitau la filmări.

Cum petrecerile era zilnice, Pablo alegea din când în când să meargă în Guayaquil, unul dintre cele mai populare şi mai periculoase sectoare din centrul oraşului Medellín, însoţit aproape întotdeauna de Gustavo Gaviria, vărul lui. Mergeau pe străzi şi apoi intrau în orice cârciumă să bea şi să asculte muzică, mai ales tangouri. După a doua bere, Pablo cerea să asculte cântecele sale preferate: „Sangre maleva”, interpretat de orchestra lui Alfredo de Angelis; „Cambalache”, de Carlos Gardel; „El sueño del pibe”, de Osvaldo Pugliese; şi „En casa de Irene”, un clasic de Gian Franco Pagliaro. Pablo şi Gustavo erau fascinaţi de tangouri, pentru că versurile lor reflectau tristeţea pe care o trăiseră în copilărie din cauza lipsurilor financiare.

În ciuda numeroaselor petreceri din acei ani, soţul meu venea întotdeauna acasă cu ziarul El Colombiano şi se întindea în pat după ce citea titlurile şi principalele ştiri. Jerónimo îmi spunea că pe Pablo îl obseda să-şi respecte mottoul, acela de a nu dormi în altă parte, din moment ce avea casa lui. De aceea la „Bruma" rămânea cel mult până la cinci dimineaţa şi pleca chiar dacă petrecerea era încă în toi. Din ordinul lui Pablo, Jerónimo sau barmanul rămâneau acolo până când apartamentul se golea.

Acum ştiu sigur că, în acea perioadă de cluburi de noapte şi de chefuri, Pablo a avut multe iubite ocazionale, cu care s-a distrat o săptămână, două o lună, două, dar niciodată nu le-a luat în serios.

Dar totul avea să se schimbe într-o noapte, pe la jumătatea anului 1981, când a cunoscut-o pe Wendy Chavarriaga Gil. Din câte mi-a povestit Jerónimo, mulţi ani mai târziu, un bărbat foarte bogat, cartofor înrăit şi cunoscut în lumea interlopă din Medellín drept Unchiul, l-a rugat pe Pablo să-i acorde o întrevedere unei fete care sosise din Statele Unite şi avea o idee bună de afaceri. Soţul meu a acceptat şi i-a spus Unchiului că o aştepta la sala de bowling de la parterul clădirii unde îşi avea apartamentul de celibatar.

Pablo nu se aştepta ca invitata lui să vină însoţită de o brunetă cu ochi verzi, corp superb, 1,85 înălţime şi 28 de ani. Era Wendy. Întâlnirea a durat doar 25 de minute, iar cele două femei au plecat după ce au vorbit despre afacerea pe care o aveau în minte. Desigur, Pablo nu a ratat şansa şi, când Wendy a vrut să meargă la toaletă, s-a dus să o spioneze prin geamurile care semănau cu nişte oglinzi. Frumuseţea şi atitudinea de regină ale lui Wendy l-au lăsat cu gura căscată pe Pablo, care l-a sunat imediat

pe Unchiul şi l-a rugat să-l ajute să stabilească o întâlnire cu ea. Zis şi făcut, deoarece, câteva zile mai târziu, s-au întâlnit din nou şi, de atunci, aveau să înceapă o relaţie care a fost cu adevărat serioasă, care l-a năucit pe Pablo şi a durat mai mulţi ani, dar care avea să se încheie cu o tragedie.

Din capul locului, Wendy era diferită de celelalte femei cu care fusese soţul meu. În general, erau tinere din clasa medie sau de jos care doreau să-şi rezolve situaţia financiară. Noua cucerire a soţului meu era bogată, avea un apartament de lux într-una dintre cele mai bune zone din El Poblado. Pablo era atât de conştient de asta, încât, într-o zi, pe când relaţia lui cu Wendy era la început, i-a zis lui Jerónimo: „Sunt un campion". Era prima femeie căreia nu trebuia să-i facă nici un cadou, maşină sau locuinţă, nici să-i dea bani. Ea avea de toate, dar, pentru a o cuceri mai repede, i-a dăruit totuşi un automobil Renault 18.

Pablo era atât de îndrăgostit de Wendy, încât se ducea practic în fiecare zi să o vadă în Altos de San Lucas, unde ea locuia singură, şi pleca de acolo la patru sau cinci dimineaţa. O rutină care îi plictisea îngrozitor pe bodyguarzii lui, căci trebuiau să aştepte în stradă până când el ieşea din clădire.

Culmea neruşinării din partea soţului meu era că amanta lui locuia la două străzi de casa noastră, în apropierea Clubului Campestru din Medellín, dar îşi manevra cu atâta abilitate viaţa dublă, încât a durat mult până să-mi dau seama. Îmi amintesc că sosea în fiecare zi la şapte seara şi ne aşezam la masă împreună cu Juan Pablo, care avea probabil puţin peste patru ani. Era un fel de ritual să împărtăşim acel moment în familie. După ce mâncam, Pablo se ducea să se joace în camera copilului cu jucăriile

sofisticate pe care i le dăruise, precum avioane, maşini de curse şi elicoptere, aproape toate aduse din străinătate. El îi explica la ce foloseau şi cum funcţionau şi, cum pe atunci ne duceam deja cu elicopterul la Hacienda Nápoles, se vedea că băieţelul începea să înţeleagă despre ce era vorba.

Dar momentul acela de destindere era întrerupt de Pablo, care mereu spunea că trebuie să plece, pentru că are întâlniri importante la birou sau în alt loc din Medellín. Juan Pablo începea să plângă după tatăl lui, dar îl calma promiţându-i că avea să se întoarcă repede. La rândul meu, eram tristă pentru că nu puteam să petrec o noapte cu soţul meu, să vedem un film, să vorbim... a fost un gol care m-a bântuit ani de zile.

— Doamnă, cred că acela a fost singurul moment în care s-a clătinat domnia dumneavoastră. Ne era milă să vă vedem atât de naivă, dar noi nu vă puteam spune nimic, pentru că el ne-a interzis, a rezumat Jerónimo, complice direct al aventurilor soţului meu.

Cercul de oameni din jurul lui Pablo nu-mi permitea să aflu în ce era implicat, dar cert este că, în ciuda priceperii sale de a-mi ascunde viaţa lui dublă, nu de puţine ori am aflat, în cele din urmă, despre infidelităţile lui. Ideea că noi, femeile, avem un al şaselea simţ s-a dovedit adevărat atunci când m-am dus să-l vizitez pe neaşteptate la biroul lui de la redacţia de ştiri Antioquia al día, într-o casă pe care o închiriase pe dealul Balsos, în El Poblado. Când am ajuns la sediul redacţiei, mi-a atras atenţia eleganţa acelui loc, dar mai ales biroul soţului meu, care, în mod clar, fusese decorat de cineva cu mult bun-gust. Intuiţia mi-a spus că acolo trebuia să fie mâna uneia dintre iubitele lui

Pablo. Nu mă înşelam, dar, ca de obicei, avea să mi se confirme mult mai târziu.

Pe atunci, soţul meu deja îşi începuse serios cariera politică şi se ocupa de campania de prozelitism, fiindcă voia să fie membru al Congresului. Fusese sfătuit că un mod eficient de a face asta era având propria redacţie de ştiri şi, de aceea, crease Antioquia al día, o emisiune de ştiri zilnice care se difuza la prânz pe spaţiul de emisie plătit al canalului de televiziune Telemedellín.

Intrigată, am început să cercetez cine decorase biroul şi cine era proprietarul sau proprietara casei unde funcţiona Antioquia al día, dar mi-a atras atenţia faptul că răspunsurile erau evazive. Totuşi, întrebând în stânga şi-n dreapta şi punând lucrurile cap la cap, am reuşit să aflu că locuinţa îi aparţinea unei femei, Wendy Chavarriaga, căreia Pablo îi plătea o chirie, pe care, la rândul ei, le-o dădea nepoţilor. Dar n-am putut să confirm existenţa idilei.

Bănuielile mele nu s-au oprit aici şi mi s-au confirmat când, la reuniunile publice pe care le convoca Alternativa Populară – mişcarea care l-a promovat pe Pablo în dorinţa sa de a ajunge în Camera Reprezentanţilor – în cartierele din Medellín şi în celelalte municipii din Valea Aburrá, a început să apară, foarte aproape de soţul meu candidat, o femeie frumoasă, înaltă, brunetă, cu ochi verzi. Era Wendy Chavarriaga.

Una dintre surorile mele, care ştia despre relaţie, dar care nu-mi spusese nimic ca să nu sufăr, a avut un incident cu ea în timpul unei manifestaţii în piaţa principală a municipiului Envigado. S-a petrecut într-o sâmbătă după-amiaza, când Pablo şi Jairo Ortega ţineau un discurs de la

balconul unei case. Eu mă aflam acolo, dar probabil că în momentul acela îmi distrăsese ceva atenţia, căci nu mi-am dat seama de nimic. Sora mea a observat că în spatele lui Pablo se aflau Wendy şi sora ei, care aplaudau entuziasmate când cei prezenţi îl aclamau pe soţul meu. Cu voce joasă, dar pe un ton furios, sora mea i-a zis: „Locul acesta este al surorii mele şi, dacă nu cobori, te arunc de la balcon”. Wendy n-a spus nimic şi s-a îndepărtat din acel loc. Desigur, sora mea nu intenţiona să-i facă nici un rău, dar era revoltată să-l vadă pe cumnatul ei afişându-se cu amanta în faţa soţiei.

În cele din urmă, relaţia dintre Wendy şi Pablo avea să iasă la iveală când cineva mi-a dezvăluit cu lux de amănunte povestea de dragoste intensă pe care o trăiau. Ce m-a durut cel mai mult a fost să aflu că soţului meu i se aprinseseră foarte rău călcâiele după Wendy şi, de aceea, n-am mai rezistat şi i-am spus verde-n faţă:

— Pablo, eşti un bărbat foarte tânăr şi ai dreptul să fii fericit; continuă-ţi viaţa şi relaţia pe care ţi-o doreşti. Voi fi mama copiilor tăi, dar nu şi soţia ta. Nu-ţi face griji pentru mine, căci Victoria Eugenia Henao este unică pe această pământ, tu, pur şi simplu, fă o alegere şi eu o voi accepta. Ai cale liberă, nu e nevoie să rămâi, nu eşti atât de indispensabil, Pablo.

În ciuda durerii şi a indignării mele, întotdeauna m-am arătat puternică în faţa lui şi, de mai multe ori, l-am întrebat:

— Pablo, ai văzut vreodată pe cineva care a murit din dragoste?

Eram hotărâtă să-l forţez să ia o decizie în privinţa noastră, dar trebuie să subliniez că, deşi era un infidel incurabil, nu ne-am atacat niciodată fizic sau verbal şi mereu am putut să comunicăm, chiar dacă era dureros să vorbim despre infidelitate. Desigur, era un dialog steril, pentru că el avea răspuns la orice şi repeta mereu aceleaşi fraze:

— Nu, dragostea mea, te înşeli... nu te lăsa păcălită de bârfe. Nu te voi părăsi pentru nimic în lume. Mulţi vor să ne vadă despărţiţi, dar nu vor reuşi.

Bineînţeles că nu l-am crezut şi nu am mai vorbit cu el mai multe zile, dar el şi-a susţinut în continuare nevinovăţia şi a încercat să mă convingă că sunt foarte importantă pentru el. Insista atât de mult, încât într-o zi m-a invitat la o petrecere organizată de un prieten de-ai lui şi mi-a zis că este foarte important pentru viitorul nostru să mergem. Am acceptat, împotriva voinţei mele, şi ne-am dus la moşia El Pomar, în partea nordică a municipiului Envigado, proprietatea lui Pablo Correa, un narcotraficant înstărit, prieten cu Pablo. Dar, de îndată ce am sosit, petrecerea s-a stricat, deoarece acolo se afla Wendy, năucitoare, într-o fustă mini galbenă ce făcea furori. Pablo a rămas tot timpul lângă mine, dovedindu-mi prin fapte că eram mai presus de Wendy, de orice regină, de oricine. În schimb, ea se plimba provocatoare, cochetă, pe la toate mesele, încercând să-i atragă atenţia soţului meu.

Momentul acela a fost oribil. Stânjenită de situaţie, m-am întrebat pentru a mia oară ce căutam eu acolo, pentru că suportam atâtea din partea lui Pablo. Dar asta nu era tot. Ca să scap de acea scenă grotescă, m-am dus la baie şi acolo am văzut multe femei, de diverse vârste, trăgând pe nas cocaină.

Am ieşit îngrozită din acel loc şi i-am zis lui Pablo:

— Scoate-mă imediat din locul ăsta. Nu mai pot să stau aici nici măcar un minut.

Probabil s-a speriat de expresia furioasă de pe chipul meu, aşa că am urcat imediat în maşina lui şi am plecat de acolo, urmaţi de trei maşini pline de bodyguarzi.

— Pablo, dacă acesta este un loc unde trebuie să merg, uită de mine, pentru că nu sunt persoana potrivită. Dacă trebuie să intru în acest mediu îngrozitor ca să-ţi pot fi alături, mai bine rămâi cu Wendy, care sigur va ţine pasul cu tine... pe mine să nu contezi pentru aşa ceva.

— Nu, dragostea mea. Îţi promit, voi merge în locurile pe care le alegi tu.

Cuvintele spuse de el reuşeau să liniştească apele. Pablo voia să-şi păstreze toate femeile şi chiar reuşea. În ciuda aventurilor sale constante, se descurca să fie romanticul, soţul atent care, după fiecare infidelitate, îmi aducea flori galbene, bărbatul pasional din intimitate.

Între timp, campania pentru Congres mergea foarte bine şi alegerile regionale erau aproape. Pablo se simţea obosit din cauza agitaţiei zilnice, care includea vizite în cartiere, discursuri, discuţii cu oamenii şi, de aceea, a propus să plecăm câteva zile la Miami. Asta am şi făcut şi am ajuns la hotel Omni – situat pe Biscayne Boulevard, o zonă exclusivistă din oraşul soarelui –, care la parter avea un centru comercial imens, foarte comod pentru noi, deoarece Juan Pablo se distra acolo, iar eu puteam să urc la prânz şi să dorm puţin. Pe atunci încercam să-l facem pe copil să renunţe la biberon, iar lui Pablo i-a venit ideea să-i

propună să-şi ia rămas-bun de la sticluţa lui, pentru că aceasta avea să zboare într-un balon umflat cu heliu. Fără să înţeleagă prea bine, Juan Pablo a acceptat şi, într-adevăr, sticluţa a pornit-o uşor spre nori. Când şi-a dat seama că biberonul lui îşi luase zborul şi că nu avea să se mai întoarcă, a plâns o vreme, dar apoi s-a liniştit şi nu l-a mai cerut. Strategia a funcţionat.

Plimbarea a fost distractivă, plăcută şi intimă, până când Pablo a spus că trebuie să se ducă la New York să se întâlnească cu nişte portoricani cu care urma să facă o afacere. N-am dat prea mare importanţă chestiunii, iar el s-a întors după trei zile cu un cadou: o frumoasă pudrieră rotundă din aur, cu safire, pe care era gravat numele meu. Încă o am. A supravieţuit bombelor, persecuţiilor, războiului. Câteva luni mai târziu, aveam să aflu că Pablo minţise şi că, de fapt, se dusese să se vadă cu Wendy şi că ea alesese pudriera pentru mine.

Acum că menţionez Statele Unite, vreau să spun câteva lucruri şi despre alte călătorii pe care Pablo le-a făcut în acea ţară, înainte să i se retragă viza, în 1983. Este un lucru relevant pentru că, în procesul de strângere a informaţiilor pentru această carte, în aprilie 2017, am mers în municipiul Carmen de Viboral, la o distanţă de 600 de kilometri cu maşina de la Medellín, să-l caut pe Quijada, contabilul lui Pablo în Statele Unite, pe care nu-l mai văzusem de mai bine de 30 de ani şi cu care nu ajunsesem niciodată să vorbesc despre femeile din viaţa soţului meu.

Nu a fost uşor să obţin informaţii de la Quijada, fiindcă s-a arătat temător, dar şi ruşinat faţă de mine pentru că fusese complice la aventurile lui Pablo, care şi-a făcut de cap în timpul celor circa 12 călătorii în nordul ţării. Dacă a fost în stare să dea o fugă la New York pentru a se întâlni

cu Wendy când eram cu el, e uşor de imaginat ce făcuse când fusese singur. Şi, desigur, Quijada s-a dovedit o adevărată cutie a Pandorei, pentru că mi-a povestit mai multe episoade care descriu cum înnebunea soţul meu când se afla acolo.

După ce a mai prins curaj, Quijada şi-a amintit o ocazie în care Pablo a închiriat şase apartamente la hotel Omni, pe care le-au ocupat el şi mai mulţi narcotraficanţi americani timp de patru nopţi. Au fost însoţiţi de nişte fete frumoase hispanice pe care le alegeau din fotografii şi le erau trimise de la o discotecă din Kendall. Cea mai frumoasă era întotdeauna pentru Pablo.

Quijada şi-a reamintit un alt episod scandalos petrecut în acelaşi hotel, unde Pablo şi mai mulţi dintre asociaţii săi din Columbia, printre care Gustavo Gaviria şi Gerardo „Kiko” Moncada, au închiriat un etaj întreg timp de o săptămână, iar noaptea se adunau în cel mai mare apartament pentru a da petreceri. În fiecare zi, a spus Quijada, veneau aproximativ 40 de femei, de diverse naţionalităţi, pe care le analizau de parcă ar fi fost la o prezentare de modă. Pe cele pe care le plăceau le invitau înăuntru, iar pe celelalte le trimiteau acasă cu 200 de dolari în portofel, ceea ce făcea ca grupul să se reducă la 20. Apoi organizau un fel de joc de seducţie, care consta în a le plăti cu 20 de dolari pentru fiecare piesă vestimentară pe care şi-o dădeau jos şi, când erau complet dezbrăcate, le puneau să danseze între ele, înainte de acţiunea finală.

Altă dată, Pablo a plecat din Medellín şi a ajuns în micul aeroport Tamiami, în Miami Dade, cu Learjetul pe care-l cumpărase de curând. De acolo a luat trei persoane, s-au dus în Orlando, Florida, şi s-au cazat la Marriott. Cinci femei i-au însoţit în cele trei zile cât a durat plimbarea. În

plus, prietenii erau mai mult decât generoşi, pentru că tinerele le cereau între 2 000 şi 3 000 de dolari pentru companie, dar ei le dădeau 5 000.

Cu toate că reuşisem să scot parcă cu cleştele informaţii de la el, Quijada a încercat să se apere spunând că el doar îndeplinea ordinele soţului meu. Corect, dar la fel de adevărat era şi că, dacă ai bani, cumperi orice, până şi tăcerea celor de la hoteluri, care umpleau camerele cu oaspeţi gălăgioşi ce aduceau femei de reputaţie îndoielnică şi cărora nimeni nu le spunea nimic, în schimbul unor bacşişuri consistente. Evident, notele de plată erau enorme şi le achita Quijada, care plătea între 10 000 şi 50 000 de dolari săptămânal pentru serviciile oferite la acel hotel.

După un timp, la splendoarea imperiului său, Pablo avea să adauge încă o proprietate, cumpărată de la doi tineri homosexuali, o vilă frumoasă în North Bay, Miami Beach, care se învecina cu cea a celebrilor cântăreţi din grupul Bee Gees. Era o casă cu un etaj, complet echipată şi decorată, cu piscină mare şi foişor, şi de acolo se vedea impunătorul port Miami. Îl costase 700 de milioane de dolari şi avea să fie a lui cinci ani, până în 1987, când autorităţile americane i-au confiscat-o. Quijada şi-a amintit că în acea casă Pablo a dat cel puţin şapte petreceri, care s-au prelungit până la zece dimineaţă în ziua următoare. La toate distracţiile, a spus Quijada, Pablo şi asociaţii săi au fost întotdeauna însoţiţi de femei frumoase.

— Şefa, şeful avea aventuri doar de weekend. Erau pasagere, pentru bani. Nu s-a încurcat cu nici una.

L-am crezut pe Quijada, dar problema era că Pablo nu părea să aibă limite când era vorba despre femei. Era

expresia maximă a machismului, pe lângă puterea pe care ţi-o oferă banii.

Ca să nu lungesc prea mult povestea despre excesele soţului meu în Statele Unite, este de ajuns să spunem că el şi prietenii lui s-au bucurat de cele mai cunoscute locuri şi distracţii de la începutul anilor 1980. De aceea n-am putut să nu roşesc când Quijada mi-a povestit că cinci dansatoare de la faimosul cabaret parizian Crazy Horse au fost plătite de Pablo pentru a petrece mai multe zile în Medellín. La fel s-a întâmplat şi cu trei tinere de la legendarul Folies Bergére, templul trupurilor perfecte, cum era cunoscut acel loc tradiţional din capitala franceză. De asemenea, dame de companie au fost mai multe femei cu şolduri generoase de la clubul de noapte Big Fanny Annie, unul dintre cele mai cunoscute din Statele Unite, care au petrecut în Medellín câteva zile. Şi nu puteau să lipsească voluptoasele fete din Brazilia, dintre care una îl înnebunise pe Pablo în timpul unei călătorii alături de prietenii lui în Rio de Janeiro; acolo cunoscuse, conform spuselor lui Quijada, o fată superbă, care apoi l-a vizitat în Medellín şi, ulterior, el avea să se ducă cu Learjetul său să o vadă. Alte fete braziliene, unele foarte celebre, au fost aduse pentru o săptămână la Hacienda Nápoles pentru a sărbători ziua de naştere a lui Pablo.

Evident, Quijada trebuia să cumpere de la Miami cadourile pe care Pablo voia să le ofere iubitelor lui. Îi cerea inele, brăţări, cercei, coliere şi ceasuri, pe care el le cumpăra de la magazinul exclusivist de bijuterii Mayors, situat la parterul hotelului Omni. La ordinul soţului meu, Quijada nu se uita la preţul bijuteriilor, care puteau să coste între 25 000 şi 250 000 de dolari. Şi, fiindcă-i plăcea să fie „atent” cu cuceririle sale, cerea şi zeci de perechi de tenişi, jachete, echipamente de schi, pantaloni şi parfumuri, toate

pentru femei. La fiecare două luni, îmi spunea Quijada, trimitea în Columbia cinci valize pline de cadouri cu care Pablo le cucerea pe amantele sale.

În tot acest timp, viaţa i-a zâmbit soţului meu, iar, pe 14 martie 1982, a fost ales membru supleant al Camerei. În după-amiaza acelei duminici, ne-am întâlnit la sediul Mişcării Liberale de Reînnoire cu Alberto Santofimio şi Jairo Ortega şi am aşteptat rezultatele finale ale votului, dar cum acel proces era foarte lent, i-am zis că prefer să plec acasă. Îmi amintesc că, înainte de a pleca, i-am auzit spunând, pentru prima oară, că în momentul acela era esenţial pentru Pablo să-i deschidă spaţiile în zona mass-media şi în cercurile politice închise din Bogotá.

Atunci, spre nenorocirea mea şi a familiei mele, a apărut Virginia Vallejo.

Să scriu despre ea îmi provoacă un amestec de durere şi de indignare, întrucât am suferit foarte mult când a avut o relaţie cu soţul meu şi din cauza răului pe care mi l-a făcut după moartea lui.

Ea, care s-a autointitulat „biografa lui Pablo”, nu pare să cunoască povestea şi, din acest motiv, ajunge foarte des la concluzii fără fundament. Un exemplu clar este afirmaţia pe care a făcut-o într-un interviu, în care a pretins că mie şi copiilor mei ne-a fost ruşine să purtăm numele Escobar, dar nu ne-a fost ruşine să trăim în Argentina din milioanele soţului meu. Acele cuvinte, pline de ură, resentimente şi minciuni, demonstrează că nu a interesat-o niciodată să afle adevărul cu privire la motivul pentru care am fost obligaţi să ne schimbăm numele şi să ştie ce s-a întâmplat cu noi. Dacă ar fi făcut-o, cu siguranţă

ar fi gândit altfel. Va putea să citească în detaliu despre acea realitate în cartea mea.

De-a lungul anilor, Virginia şi Pablo au fost în atenţia canalelor mass-media, care nu se plictisesc să publice fotografii, filmuleţe şi interviuri în care cei doi apar împreună. E adevărat că au avut o relaţie sentimentală intensă, dar la fel de adevărat este că, în momentul acela – începutul anilor 1980 –, el avea o amantă cunoscută, pe Wendy Chavarriaga, şi, sporadic – din câte mi-au povestit Jerónimo şi Ferney –, umbla şi cu Alcira, regina cafelei; cu regina din Antioquia; cu Luz Ángela, regina din Medellín, şi cu o voleibalistă din Caldas. Şi avea să mai apară încă o femeie, care va face istorie cu el: Elsy Sofía, regina crescătorilor de vite. Toate în acelaşi timp. De cealaltă parte a mesei eram eu.

În acele circumstanţe a apărut Virginia, pe care am cunoscut-o într-o seară, de la începutul lui septembrie 1982, la hotelul Hilton din Bogotá, la o reuniune a lui Pablo cu deputaţii Jairo Ortega şi Alberto Santofimio Botero. Soţul meu îl ascultase pe Santofimio, care-i vorbise despre Virginia şi despre influenţa ei în cercurile politice, sociale şi jurnalistice din capitală.

Virginia, Santofimio, Ortega, Pablo şi eu ne-am aşezat într-un salon al hotelului şi m-am limitat să ascult, fără să-mi exprim părerea. Era logic, pentru că, la vârsta mea fragedă de 21 de ani, nu cunoşteam meandrele vieţii politice.

Prima impresie pe care mi-a făcut-o a fost una bună, a unei femei inteligente cu experienţă în mass-media şi cu legături evidente în înalta societate şi în lumea showbizului. Nu mi-a trezit nici o bănuială ca femeie. El

ştia foarte bine că ea putea fi paşaportul lui de intrare în elita din Bogotá, clasa ce conducea ţara, fiindcă era obsedat să stea la masă cu mai-marii partidelor politice tradiţionale, iar ea era calea perfectă pentru a reuşi.

După acea primă întâlnire, aproape imediat am participat împreună la evenimente politice, mai ales în Medellín, fiecare cu rolul ei. Consider că n-au greşit când au angajat-o, pentru că şi-a îndeplinit foarte bine rolul şi, în scurt timp, s-a observat că imaginea lui Pablo a căpătat vizibilitate publică. La asta a contribuit interviul amplu pe care Virginia i l-a luat la groapa de gunoi din Moravia, unde a putut să vorbească despre proiectul Medellín fără mahalale, prin care îşi dorea să scoată miile de locuitori din acea zonă deprimantă a oraşului şi să le ofere case într-o zonă nouă cu locuinţe sociale. Soţul meu a fost mulţumit, deoarece emisiunea a durat o jumătate de oră şi a fost transmisă în toată ţara. Nu mi-a spus, dar am înţeles că oferise o sumă mare de bani, ce a contribuit la rezolvarea crizei financiare a postului de televiziune la care Virginia era asociată şi care se afla în pragul falimentului. Aveam să aflu ulterior că Pablo nu-i dăruia ceasuri sau bijuterii, dar o ajuta cu bani pentru a achiziţiona camere de filmat mai bune şi echipamente pentru editare. La rândul ei, i-a adus un câine ciobănesc german şi i-a explicat că un câine nu-l va trăda niciodată, dar el a preferat să i-l dea lui Ferney, pentru că nu-i plăceau acele animale.

Nu pot să neg că Virginia era o femeie senzuală, frumoasă, cu un zâmbet minunat şi de o inteligenţă sclipitoare, dar mi se părea că era foarte obsedată să folosească pudriera la fiecare cinci minute, fiindcă nu suporta să-şi vadă faţa strălucind.

Pe măsură ce săptămânile treceau, intuiţia îmi spunea că Pablo ar fi putut avea o relaţie amoroasă cu Virginia, deoarece consilierea a devenit mai strânsă şi mi s-a părut că apărea cam des la multe dintre evenimentele politice, publice şi private la care asista el atât în Bogotá, cât şi la Medellín. Se observa şi o oarecare cochetărie de ambele părţi, iar Pablo întrerupea orice activitate când apărea ea. Îmi amintesc că odată eram la o moşie în Rionegro şi ea a sosit cu o valiză neagră, iar el s-a ridicat de la masă, unde luam prânzul, şi au plecat împreună. Şi, de parcă asta n-ar fi fost de-ajuns, trimitea pe cineva să o ia din Bogotá cu avionul lui sau cu unul dintre elicopterele sale şi întotdeauna o caza la hotel Intercontinental. Ceva se întâmpla între ei.

Exact în acele zile de la începutul anului 1983, soţul meu, deja reprezentant în Cameră şi cu imunitate parlamentară, îşi reitera poziţia împotriva extrădării cetăţenilor columbieni în Statele Unite. În timpul campaniei vorbise deja despre derogarea de la tratatul semnat în 1979 între Bogotá şi Washington, iar acum era hotărât să lupte direct împotriva acelui act juridic.

Locul cel mai indicat pentru a vorbi despre acel subiect a fost noua discotecă Kevins, inaugurată în februarie, anul acela, de José Antonio Ocampo, cunoscut ca Pelusa, prietenul lui bun. Începând din acel moment, clubul modern şi luxos, situat foarte aproape de hotel Intercontinental, a devenit locul preferat al soţului meu, care-şi petrecea acolo nopţile cu prietenele lui şi se întâlnea cu tot felul de personaje. Trecuseră pe plan secund cluburile Acuarius şi Don Mateo, foarte populare şi ele şi, la momentul lor, frecventate de soţul meu.

La Clubul Kevins a organizat Pablo primul forum naţional împotriva extrădării, la care au participat peste 300 de persoane din întreaga ţară. A avut loc în a doua săptămână a lunii aprilie din acel an şi în capul mesei, printre alţii, au stat părintele Elías Lopera, fostul magistrat Humberto Barrera Domínguez, Virginia Vallejo şi soţul meu. Eu n-am participat, dar cei din mass-media au publicat ştirea şi, pentru prima oară, o publicaţie de nivel naţional, precum revista Semana, a inserat un articol despre eveniment, însoţit de o fotografie cu Pablo. Reportajul a fost intitulat „Un Robin Hood din Antioquia” şi era prima oară când ziariştii din Bogotá erau interesaţi de soţul meu, punându-şi în acelaşi timp întrebări despre provenienţa averii lui.

După cum am aflat ulterior, întrunirea de la Kevins fusese un succes, dar mai mulţi dintre cei prezenţi au comentat pe ascuns despre felul în care flirtaseră Virginia şi Pablo. Aveam în continuare o presimţire că între ei era ceva şi urma să o confirm foarte curând, când Pablo a anulat brusc o plimbare la Hacienda Nápoles împreună cu Gustavo, copiii noştri şi mai mulţi invitaţi şi a spus că soţiile nu au voie să meargă, pentru că el şi prietenii lui aveau să facă un tur în calitate de oameni politici prin mai multe localităţi din Magdalena Medio.

Scuza mi s-a părut falsă şi m-am gândit să mă duc pe neaşteptate la Nápoles, împreună cu soţiile tovarăşilor de petrecere ai lui Pablo şi Gustavo. Totul era pregătit pentru plecare, dar în ultimul moment am hotărât să nu mă duc, fiindcă mi-au trecut prin minte mai multe întrebări care m-au speriat: intenţionam să-l părăsesc pe Pablo dacă-l prindeam asupra faptei? Cum avea să-mi afecteze imaginea un eventual scandal? De asemenea, m-am

gândit că nu-l voi părăsi dacă îl prind înşelându-mă din nou. Am preferat să-mi apăr statutul de doamnă.

În cele din urmă, alaiul de femei înşelate, printre ele şi una dintre surorile mele, s-au dus la moşie, unde au ajuns într-o sâmbătă, după ora opt seara. E de prisos să menţionez că eu le-am plătit cheltuielile şi am pus la dispoziţie automobilele necesare pentru deplasare. Când au ajuns acolo, au dat peste o scenă patetică: în jurul piscinei se aflau prietenii lui Pablo cu mai multe femei în bikini minusculi, iar soţul meu era cu Virginia la etajul doi al casei, adică în camera noastră. În camera noastră!

Pablo a coborât la ceva vreme după ce auzise zarva, iar Virginia a rămas sus, pe terasă. În mod evident, soţul meu fusese prins cu mâţa-n sac şi, de aceea, s-a dus direct la sora mea.

— Cumnată, să nu spui nimic, i-a zis tulburat.

— Să nu-mi ceri aşa ceva, Pablo. Tata o să afle. Omoară-ne, dacă vrei, dar ea o să afle.

M-am îngrozit când am auzit scurta relatare a surorii mele, care a sunat de la moşie, dar convorbirea s-a întrerupt brusc, pentru că Pablo i-a închis telefonul.

În orice caz, a reuşit să-mi spună ce aveam nevoie să ştiu. Nu-mi venea să cred că Pablo întrecuse orice limită, dăduse dovadă de o lipsă totală de respect pângărind intimitatea noastră la moşie.

În agitaţia din acea noapte, bărbaţii au început să dispară, inclusiv Pablo, care s-a făcut nevăzut împreună cu Virginia, dar nu se aşteptau ca soţiile lor să pornească pe urmele

lor şi să-i găsească peste câteva ore dansând în cunoscutul club Nebraska, în municipiul vecin Doradal.

Pablo a sosit după două zile la casa noastră din Medellín şi, evident, m-a găsit foarte supărată, foarte îndurerată. Nu voiam nici să mă uit la el, pentru că nu puteam să înţeleg cum de începuse o relaţie cu o femeie exact când noi doi urmam foarte conştiincioşi un tratament pentru a rămâne însărcinată prin inseminare artificială. Până în momentul acela pierdusem cel puţin trei sarcini şi, de aceea, consultasem cel mai bun ginecolog din Medellín, pe Byron Ríos, care ne impusese un regim strict de întâlniri, de mai multe ori pe săptămână, la care Pablo nu întârziase niciodată, pe lângă faptul că se vedea că era hotărât şi dornic să mai aibă un copil. Cum era posibil ca un bărbat care făcea asemenea eforturi pentru a-şi mări familia să aibă neruşinarea de a mă înşela cu alta?!

Cu toate acestea, zilele s-au scurs şi am trecut din nou cu vederea şi acea infidelitate, iar Clubul Kevins gravita acum în vieţile noastre, căci se ştia că uneori Pablo mergea acolo cu Virginia, alteori cu Wendy, iar alteori cu altele.

Şi, când anunţau show-ul vreunui artist de renume, s-a întâmplat de vreo două ori, mă duceam la Kevins cu câteva prietene după ce-l culcam pe Juan Pablo, care avea şase ani. Încercam să mă distrez puţin, dar era în zadar, căci cineva îmi spunea că Pablo fusese acolo şi, de îndată ce afla de sosirea mea, ieşea prin uşa din spate. Câteva ore mai târziu, ajungea acasă ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi, ca de obicei, spunea că se întorcea de la lucru.

Bineînţeles, din când în când, mă mai duceam la Kevins la invitaţia lui Pablo, dar probabil el îşi dădea seama că

mergeam în silă, chiar dacă venea vreun cântăreţ de renume. Căci, în plus, când să dansăm, venea cu scuza că-l durea un genunchi, dar, dacă vedea o femeie frumoasă acolo, se ducea pe ring. Trebuie menţionat că soţul meu nu era un bun dansator.

În mijlocul circumstanţelor atât de complexe, am primit în acele zile vestea bună că tratamentul dăduse roade şi eram din nou însărcinată. Pablo s-a bucurat foarte mult când i-am spus şi m-a îmbrăţişat cum nu o mai făcuse niciodată, pentru că urma să mai avem încă un copil.

Am urmat cu stricteţe indicaţiile ginecologului şi, în primele săptămâni de sarcină, n-am avut prea mari probleme, pentru că, în plus, Pablo a făcut tot posibilul să-mi fie alături, atent la toate, deşi era evident că-şi făcea în continuare de cap, fiindcă venea tot târziu, cu aceeaşi scuză că muncea ca să ne ofere tot ce aveam nevoie.

Totuşi, am avut parte de o mare supărare când am aflat că Virginia şi Pablo luau frecvent cina singuri la Kevins. Am fost din nou distrusă de durere. Pe atunci eram foarte sensibilă din cauza sarcinii. Furia pe care am simţit-o era copleşitoare şi, deşi medicul îmi interzisese să conduc, m-am dus repede la Envigado să o caut pe mătuşa Inés, umărul pe care plângeam, să-i cer sfatul, să-i povestesc despre suferinţa pe care mi-o provoca Pablo cu infidelităţile lui, cu lipsa lui de consideraţie. Pe drum, m-am speriat foarte tare, pentru că a fost cât pe-aci să dau cu maşina peste un tânăr. Când am ajuns acasă la mătuşa Inés şi i-am povestit ce se întâmplase, s-a îngrijorat văzându-mă atât de disperată şi cu greu m-a convins să o las să mă conducă acasă. Pe tonul ei împăciuitor, mi-a spus din nou să am răbdare, că aceea nu avea să fie nici

prima, nici ultima aventură a soţului meu şi să fiu sigură că singura femeie pe care o iubea Pablo eram eu.

— Fata mea, nu-ţi face griji din cauza celorlalte femei... puterea banului îi oferă acum lui Pablo multe ocazii, dar tu vei fi în continuare soţia şi mama copiilor lui. Ai grijă de sarcina ta.

Cuvintele mătuşii Inés au reuşit să mă liniştească, dar, la câteva minute după ce am intrat în casă, am observat că începusem să sângerez. Speriată, l-am sunat pe medicul meu, care mi-a recomandat repaus total, dar nu s-a mai putut face nimic şi, o săptămână mai târziu, am suferit un nou avort.

Pablo a apărut la scurt timp, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Mă aflu aici ca să-ţi fiu alături, Tata. Spune-mi ce te doare.

În acele nopţi lungi pline de lacrimi şi de singurătate, am ascultat de multe ori cântecele Helenitei Vargas, celebra cântăreaţă columbiană ale cărei versuri exprimau ce simţeam la momentul respectiv. Era idolul meu, tovarăşa mea de suferinţă, de dezolare, de disperare. Melodia „Usted es un mal hombre” a atins punctul sensibil: „Puţini îl cunosc aşa cum îl cunosc eu / Puţini au gustat din acel venin amar care există în interiorul lui / Puţini îşi dau seama că e plin de trufie, în loc de iubire / La dezamăgirile mele din toţi aceşti ani martor este Dumnezeu”. Admiraţia pentru Helenita m-a făcut chiar să o angajez de cel puţin opt ori ca să cânte la întruniri de familie. Asistam şi la spectacolele ei în cluburile de noapte din Medellín.

Virginia, Wendy şi Elsy Sofía. Ele erau amantele soţului meu în acel moment al vieţii sale, la cei 34 de ani, când se bucura de puterea pe care i-o ofereau banii, de imunitatea pe care i-o acorda politica şi de plăcerea de a avea în patul său trei femei frumoase.

Despre prima şi a doua ştim deja cum îl cunoscuseră pe Pablo. Despre Elsy Sofía, Ferney mi-a povestit, după mulţi ani, cum apăruse în viaţa soţului meu: o descoperise pe când era candidată la titlul de regină a crescătorilor de vite şi o văzuse la televizor defilând într-o trăsură pe străzile din Medellín. Entuziasmat să o cunoască, îi spusese lui Ferney să o caute şi să o convingă să se întâlnească cu el, ceea ce, la scurt timp, se şi întâmplase.

Atunci a început o relaţie romantică nebună, ce avea să dureze mai mulţi ani, chiar şi după ce Pablo a început să trăiască în clandestinitate. Potrivit relatării lui Ferney, în relaţia dintre Pablo şi Elsy Sofía, mama ei – o femeie matură şi foarte frumoasă – a jucat un rol-cheie, fiindcă o însoţea peste tot şi chiar a avut tupeul de a-i cere soţului meu, în timpul unei plimbări la Hacienda Nápoles, în faţa mea, să o ajute pe fiica ei, promovând-o ca regină la nivel naţional. El a făcut asta şi a ordonat ca un panou imens cu chipul ei să fie instalat pe autostradă.

Am început să simt că apăruse o altă femeie şi am decis să mă duc la moşia El Paraíso, situată pe dealul Chocho, în Envigado, iar Teodora, servitoarea credincioasă, mi-a povestit cu lux de amănunte că Pablo avea o idilă cu o fată cu păr blond, lung şi ondulat. Ca de obicei, când i-am reproşat lui Pablo, a negat situaţia şi s-a înfuriat, dorind să afle cine îmi spusese. Teodora a fost concediată, dar a supravieţuit, în ciuda faptului că încălcase legea tăcerii pe care soţul meu o impunea celor care lucrau pentru el.

Cu o anumită doză de cochetărie şi de îndrăzneală, încă de la început, Elsy Sofía a ştiut să-l cucerească pe Pablo, care i-a permis să-l viziteze permanent la biroul lui, să asiste la întâlnirile cu asociaţii lui şi să locuiască o vreme la moşia El Paraíso, unde el se ascundea de justiţie. Ferney mi-a mai povestit că, într-o zi, ea şi Pablo se aflau la Nápoles şi au fost informaţi că armata se îndrepta într-acolo, iar ea n-a avut nici o problemă să ceară o puşcă, în caz că trebuia să-i înfrunte pe militari. Încă o dată, una dintre amantele lui Pablo îşi asumase un rol ce m-a scutit să fac lucruri pe care n-aş fi vrut sau n-aş fi putut niciodată să le fac. Inclusiv, după cum a dezvăluit fiul meu Juan Pablo în cartea sa Pablo Escobar in fraganti, ea şi mama ei se aflau cu soţul meu la Hacienda Nápoles când a avut loc asasinatul asupra ministrului de Justiţie, Rodrigo Lara, în noaptea de 30 aprilie 1984.

Pentru toate aceste motive, loialitatea lui Elsy Sofía era mai mult decât recompensată de către soţul meu, care a copleşit-o cu cadouri, precum maşini, apartamente, bijuterii... îi dădea orice îşi dorea.

Fiind atât de evident că soţul meu îşi făcea de cap, la un moment dat am vrut să mă răzvrătesc, să-l pedepsesc într-un fel. Am făcut asta într-o zi din timpul săptămânii, când am aflat că urma să aibă loc o importantă expoziţie de artă, cu prânzul inclus, în Bogotá, la care aveau să participe maeştrii Fernando Botero, Édgar Negret şi Alejandro Obregón, printre alţii. Fără să stau pe gânduri, am încălcat normele de siguranţă ale lui Pablo, am fugit de bodyguarzi şi m-am urcat într-un avion comercial spre Bogotá, însoţită de coafeza mea şi de o prietenă.

După cum era de aşteptat, absenţa mea a fost remarcată după câteva ore şi Pablo şi-a chemat furios gărzile, pentru

a le reproşa că încălcaseră ordinul de a nu mă lăsa singură nici un moment. Oamenii lui m-au căutat în Medellín, neştiind că eu mă aflam în alt oraş. A doua zi, am sunat-o pe mama, care mi-a spus că Pablo mă căuta ca un nebun şi m-a rugat să mă întorc imediat. Gândindu-mă la furia lui Pablo, m-am îngrijorat, căci parcă vedeam indignarea de pe chipul său, dar în acelaşi timp am simţit uşurare, pentru că acela era singurul mod de a-i demonstra că soţia lui putea să înveţe, să se distreze şi să relaţioneze şi cu alţi oameni. Alteori, când am reuşit să evadez, am asistat la expoziţii şi la reuniuni legate de artă, în urma cărora am cunoscut persoane care şi astăzi îmi sunt alături şi care, în ciuda anilor de război şi apoi de pace, au reprezentat un factor determinant pentru supravieţuirea mea.

În cele din urmă, m-am întors în după-amiaza aceea şi l-am anunţat pe Pablo că ajunsesem acasă, dar el n-a sosit, ci a preferat să-mi trimită o scrisoare prin care-mi spunea că era furios, că nu voia să ştie nimic de mine, că puteam să rămân cu oligarhia, pentru că eu mă credeam parte din înalta societate. La sfârşitul mesajului îmi cerea să uit de el pentru totdeauna. Îmi amintesc cum un fior mi-a străbătut tot corpul şi brusc m-au cuprins mai multe stări: satisfacţie pentru ce făcusem, fiindcă cerusem respect, dar, în acelaşi timp, teama şi durerea de a-l pierde pentru totdeauna.

Au trecut mai multe săptămâni şi el continua să refuze să mă vadă. Cu toate acestea, continua să se vadă cu Elsy Sofía, cu care, pe deasupra, a avut un accident, prăbuşindu-se cu elicopterul cu care ieşiseră la plimbare la o fermă din golful Cupica, în Chocó. Unul dintre oamenii soţului meu m-a sunat alarmat să-mi spună că rotorul de la coada aparatului suferise o avarie şi intrase în picaj de la 900 de metri înălţime, dar pilotul, având experienţă,

reuşise să facă o manevră rapidă până când nişte copaci au amortizat lovitura şi apoi căzuse într-o mlaştină. Cel care m-a informat nu mi-a zis că Pablo era cu Elsy Sofía şi, de aceea, naivă, am căutat să vorbesc cu el ca să aflu dacă era rănit. Când am reuşit să iau legătura, am uitat amândoi că eram certaţi şi mi-a spus că nu ne puteam vedea pentru că era în apropierea moşiei tatălui său şi că prefera să treacă pe la el să-l viziteze, fiindcă şi socrul meu era foarte îngrijorat din cauza accidentului. Mi-a îndrugat iar minciuni, pentru că, în realitate, Elsy Sofía îşi rupsese o mână, iar Pablo a dus-o la o clinică în Rionegro ca să primească îngrijiri.

Pe măsură ce zilele treceau, apele s-au liniştit din nou în căminul nostru, deşi umbra infidelităţilor era întotdeauna prezentă. Era un adevăr că Pablo continua legăturile cu Virginia, cu Wendy şi cu Elsy Sofía şi că el impunea ritmul relaţiilor şi era evident că ele îl acceptau. Nu ştiu dacă vreuna ştia de existenţa celorlalte. Dar ştiu că, de bine, de rău, Pablo îşi îndeplinea obligaţiile faţă de noi şi era prezent în momentele în care aveam nevoie de el ca soţ şi tată.

Un vechi proverb spune: „Ulciorul nu merge de multe ori la apă”. Spre fericirea mea şi a lui Pablo, în septembrie 1983, am rămas însărcinată. Din nou. După cum am povestit deja, cel puţin de patru ori înainte existaseră complicaţii şi nu putusem duce sarcina la termen. Dar cea de-a cincea oară avea să fie cu noroc şi, cu ajutorul Domnului, Manuela avea să vină pe lume, deşi, după cum vom vedea, în nişte circumstanţe foarte dificile.

Dar viaţa noastră, a tuturor, inclusiv a familiei, a amantelor lui Pablo şi a ţării însăşi, avea să se schimbe brusc şi pentru totdeauna în noaptea de 30 aprilie 1984,

când nişte asasini plătiţi l-au ucis, în Bogotá, pe ministrul Justiţiei, Rodrigo Lara Bonilla.

Într-un alt capitol al acestei cărţi voi face referire la acele evenimente dureroase, dar consider că este relevant să spun unde ne aflam când a avut loc asasinatul. După cum spune în cartea ei, Virginia se afla în momentul acela într-o călătorie în Italia. Conform relatării lui Malévolo, un angajat al lui Pablo, Elsy Sofía şi mama ei erau în vizită cu soţul meu la Hacienda Nápoles când la ştiri au anunţat crima. Wendy... habar n-am unde era. Eu eram cu Juan Pablo în apartamentul mamei din Medellín.

După cum am menţionat deja, izbucnirea războiului ne-a schimbat viaţa pentru totdeauna. Şi ne-a tulburat atât de mult, încât, mai devreme sau mai târziu, idilele lui Pablo aveau să se termine şi nu în cel mai frumos mod.

Aş vrea să vorbesc mai întâi despre Wendy Chavarriaga Gil şi sfârşitul ei trist. La mijlocul anului 2012, am călătorit la Medellín de la Buenos Aires pentru a rezolva unele chestiuni legale referitoare la moştenirea lui don Abel, tatăl lui Pablo, care murise în octombrie 2001. Una dintre acele întruniri a avut loc în biroul unui judecător care, de îndată ce m-a văzut, a adoptat o atitudine foarte ostilă faţă de mine, iar, la un moment dat, pentru a mă jigni, mi-a spus că semăn leit cu actriţa din El patrón del mal, serialul transmis pe atunci de canal Caracol. Aflasem de existenţa acelui serial, dar nu mă interesase să-l văd. Cu toate acestea, comentariul judecătorului m-a neliniştit şi, în acea seară, am deschis televizorul pe acel canal.

Mare avea să-mi fie mirarea când a apărut o scenă care m-a îngrozit: Wendy era însărcinată în cinci luni şi Pablo comitea sălbăticia de a plăti un infirmier pentru a o adormi

şi a-i face avort. Habar n-aveam că se întâmplase una ca asta. Iniţial, m-am gândit că ceea ce văzusem era rodul imaginaţiei vreunui scenarist, şi nu un episod din viaţa reală, pentru că, până atunci, nu ştiusem decât ceea ce Popeye declarase public la un moment dat: că o omorâse pe Wendy la ordinul soţului meu, care descoperise că ea colabora cu Bloque de Búsqueda[9] al poliţiei.

Nedumerită, am luat hotărârea să cercetez dacă avortul acela sălbatic fusese adevărat şi dacă Pablo fusese în stare să comită o asemenea atrocitate. Am încercat să-mi amintesc care dintre oamenii lui mai trăia sau cine fusese cu el în acele zile, dar n-a fost uşor să găsesc pe cineva care să ştie direct de la sursă ce se petrecuse. M-am lovit din nou de tăcerea celor care-i juraseră lui Pablo să nu-mi povestească lucrurile oribile ce se întâmplaseră în jurul meu. Aşadar, m-am întors în Argentina şi chestiunea a trecut pe plan secund, până când, doi ani mai târziu, ducându-mă din nou la Medellín, m-am întâlnit din întâmplare cu Yeison, unul dintre oamenii lui Pablo care făcuse parte din garda lui pretoriană, cei care-l însoţeau la petrecerile din apartamentul „Bruma”.

Am vorbit mai mult timp despre toate, până când m-am decis să-l întreb despre chestiunea Wendy şi despre ce văzusem la televizor.

— Doamnă, de ce vreţi să ştiţi, la ce vă foloseşte, au trecut mulţi ani, n-are rost, a răspuns vizibil jenat.

I-am spus categoric că vreau să ştiu.

A rămas puţin pe gânduri, apoi a scos un oftat şi a spus:

---

[9] Detaşamentul de căutare (în limba spaniolă, în original) (n.red.).

— Da, doamnă, aşa a fost. Iar eu eram acolo.

Ceea ce mi-a povestit a fost cutremurător. Nu mi-am putut opri lacrimile când a început să relateze că, în ciuda avertismentelor lui Pablo, Wendy rămăsese însărcinată, dar îi ascunsese asta, pentru că avea de gând să fugă în Statele Unite, să nască acolo. Dar, până la urmă, Pablo a aflat şi, într-o noapte, a chemat-o în apartamentul din „Bruma”, a îmbrăţişat-o îndelung şi apoi oamenii lui – printre care Yeison, Yuca, Carlos Negro şi Pasquín – au imobilizat-o ca infirmierul să-i facă o injecţie care s-o adoarmă.

Câteva ore mai târziu, a continuat Yeison după trei beri, Wendy s-a trezit şi aproape că a înnebunit când a înţeles ce se întâmplase. A fost atât de dramatic. La un moment dat, a sărit din locul în care se afla şi a încercat să se arunce de la una dintre ferestre, dar oamenii lui Pablo au reacţionat imediat şi au reuşit să o prindă înainte să cadă în gol.

Yeison a făcut o pauză, urmată de un semn cu mâna pentru a indica faptul că povestea nu se încheiase. În timp ce se gândea la ce urma să spună, în clipa aceea, ca femeie, ca mamă, m-am simţit profund indignată când mi s-a confirmat cruzimea pe care o săvârşise Pablo, care mersese atât de departe doar ca să nu aibă copii în afara căsniciei.

Potrivit lui Yeison, relaţia dintre Pablo şi Wendy nu s-a încheiat după episodul cu avortul, dar s-a deteriorat întratât, încât, într-o bună zi, nu s-au mai văzut. În tot acel timp, Ferney a fost umărul pe care a plâns soţul meu, care era cu adevărat afectat de felul în care se terminase relaţia lui cu Wendy.

După o vreme, Popeye s-a dus să stea de vorbă cu Pablo şi i-a cerut un fel de permisiune, pentru că tocmai începuse o relaţie cu Wendy. Deşi i s-a părut ciudat, soţul meu a răspuns că nu avea nimic împotriva acelei relaţii, dar a profitat pentru a-l avertiza să aibă grijă, fiindcă Popeye nu era genul ei de bărbat. Relaţia a mers o vreme, dar oamenii lui Pablo au observat ceva în neregulă. Li se părea foarte ciudat că Wendy îi trimitea lui Popeye fotografii în care apărea complet dezbrăcată, iar acesta, mândru, le punea pe masă ca să le vadă toată lumea.

Dar chestiunea Wendy avea să ia o întorsătură neaşteptată în ziua în care Jerónimo a prins-o tocmai în momentul în care îi scotocea prin documente într-un apartament unde se ascundeau în Caracas, Venezuela. Wendy, Popeye, Yeison, Jerónimo şi alţi doi oameni de încredere ai lui Pablo fuseseră nevoiţi să se refugieze în ţara vecină după un atac terorist ce avusese loc în Medellín.

Neliniştit din cauza atitudinii suspicioase a lui Wendy, Jerónimo a găsit o cale de a-l informa pe Pablo despre ceea ce tocmai se întâmplase cu fosta lui amantă, actuala iubită a lui Popeye. Atunci, soţul meu şi-a contactat vechile cunoştinţe de la Empresas Públicas de Medellín şi le-a cerut să intercepteze apelurile femeii. Câteva zile mai târziu, a primit o casetă cu diverse conversaţii în care Wendy vorbea cu ofiţeri ai Forţei de Elită şi din care reieşea clar că ea colabora cu autorităţile pentru a-l localiza pe soţul meu. Ce s-a petrecut după aceea, Popeye a povestit deja de multe ori. Acela a fost sfârşitul trist al unei femei frumoase care s-a încurcat cu bărbatul nepotrivit. Ea nu a meritat ce i s-a întâmplat.

Nici idila soţului meu cu Virginia Vallejo nu s-a terminat cu bine, deşi relaţia lor de peste cinci ani s-a bucurat de momente ce păreau scoase dintr-o telenovelă. De exemplu, în 1987, când revistele de scandal şi cei din showbiz au început să vorbească despre căsătoria celebrei prezentatoare TV Virginia Vallejo cu „omul de afaceri” Pablo Escobar. Unul dintre titluri spunea: „Virginia Vallejo se căsătoreşte cu un milionar”. Acel milionar era Pablo Emilio Escobar Gaviria, soţul meu, căsătorit religios şi civil cu mine. Cum să se căsătorească înainte să se fi despărţit de mine?

Îmi amintesc că, în anul acela, Pablo fusese scutit de măsuri legale, deoarece Curtea Supremă de Justiţie se pronunţase în favoarea unei acţiuni împotriva tratatului de extrădare cu Statele Unite, iar guvernul n-a avut altă opţiune decât să anuleze mandatele de arestare în scopul extrădării împotriva lui şi a mai multor asociaţi. Asta i-a permis lui Pablo ca, timp de trei luni, în 1987, să stea cu noi în clădirea Mónaco.

Ştirea referitoare la căsătoria iminentă a soţului meu cu Virginia m-a şocat. Era o situaţie foarte umilitoare, deoarece colegele mele de la liceu şi câteva prietene au început să mă sune ca să mă întrebe dacă ştirea era adevărată. Cu puţin curaj, am încercat să răspund sarcastic şi m-am limitat la a spune că Pablo dormea în fiecare noapte acasă şi încă nu mă informase cu privire la noua lui căsătorie. Ca femeie, mă simţeam neputincioasă, furioasă, neconsolată, frustrată. Presa de scandal specula întruna şi, timp de mai multe săptămâni, n-au renunţat la acel subiect picant.

Într-un articol publicat într-un ziar de scandal se spunea despre Virginia: „După cum ne-a zis o persoană apropiată

a cunoscutei prezentatoare TV, aceasta îşi pregăteşte deja zestrea, în care a investit aproape un milion de pesos”. Iar despre soţul meu asigura: „Escobar Gaviria, din Antioquia, este considerat unul dintre cei mai bogaţi bărbaţi din Columbia. Are 38 de ani, a intrat în lumea afacerilor la 33 de ani şi acum are acţiuni la numeroase filme naţionale.” Şi încheia cu: „Virginia a profitat de imaginea pe care o are deja şi de banii iubitului ei pentru a se lansa în politică”.

La început, am fost precaută cu el, dar când chestiunea căsătoriei divei cu milionarul a devenit serioasă, am început să-l iau la întrebări. Dar Pablo, vulpoi bătrân, se apăra:

— Uite ce e, dragostea mea, nu lua în seamă chestiile astea, fiindcă tot ce încearcă ei este să ne distrugă căsnicia. Eu te iubesc doar pe tine şi pentru nimeni şi nimic nu te voi părăsi.

Cum era să-l cred, când ştirile spuneau exact contrariul?! Până într-o zi, când, sătul de pisălogeală, s-a înfuriat şi a zis că pleacă de acasă.

— Tata, eşti exagerată... mă oboseşti cu ceva ce nu este real. Oamenii inventează asta pentru că sunt un personaj public. Este o prostie din partea ta să crezi tot ce se întâmplă.

Şi a plecat de acasă timp de două săptămâni. Ce neruşinare! Aici se aplica un alt proverb: „S-a supărat ca văcarul pe sat”.

Însă nu a lipsit cu totul, pentru că m-a sunat destul de des, spunând că îi lipseam.

— Tata, am nevoie de tine, eşti foarte importantă pentru mine, dragostea mea... eşti raţiunea mea de a trăi pe lumea asta.

În cele din urmă, într-o noapte, s-a întors. Am auzit zgomotul mai multor maşini care se apropiau de casă şi, dintr-odată, s-a deschis uşa de la intrarea principală şi Pablo a intrat în cameră. Nu m-a lăsat să rostesc nici un cuvânt, a venit lângă patul meu să mă îmbrăţişeze, să mă sărute, să-mi spună că eu eram cel mai frumos cadou pe care i-l făcuse viaţa. Am căzut iar pradă poveştilor lui. În noaptea aceea a învins din nou dragostea în faţa reproşurilor.

În acele momente, mi-am amintit, de asemenea, ziua în care a adus o sticlă de whisky Ballantine’s cu o balerină înăuntru care se învârtea. Lui îi plăcea să o pună să danseze. Aşa mă simţeam, ca balerina aceea care dansa când dorea Pablo.

Idila dintre Pablo şi Virginia s-a terminat brusc. Nu trebuie să fi fost uşor pentru ea să accepte refuzul amantului ei, care, într-o seară, a dat ordin să nu i se mai permită accesul la Hacienda Nápoles. După cum am aflat în timpul documentării pentru această carte, ea a sosit într-un jeep cu şoferul ei, iar unul dintre portari i-a zis că nu poate să intre. Era aproape opt seara şi ea purta un costum elegant şi pantofi cu toc.

Nedumerită şi plângând, s-a îndreptat spre moşia lui Alfredo, prieten cu Pablo, situată la opt kilometri de Doradal, unde ea şi soţul meu fuseseră de mai multe ori.

Ajunsă acolo, l-a întrebat pe Alfredo dacă ştia motivul pentru care nu i se mai permitea accesul la Hacienda

Nápoles, iar el i-a răspuns că habar n-avea. Dar fireşte că ştia: Pablo aflase că ea îl înşelase cu Gilberto Rodríguez Orejuela, unul dintre şefii cartelului din Cali.

Apoi Virginia a întrebat dacă Pablo era la moşie în momentul acela şi Alfredo i-a răspuns că nu.

Alfredo şi-a dat seama că Virginia nu avea unde să rămână peste noapte, aşa că a invitat-o să rămână la moşia lui până a doua zi, când urma să plece în Bogotá. I-a oferit şi ceva de mâncare, pentru că în momentul acela făcea un grătar pentru mai mulţi prieteni care veniseră în vizită. Ea a acceptat şi, după ce a mâncat carne cu salată de cartofi, s-a dus la culcare. A plecat la şapte dimineaţa, iar pe chipul ei se putea citi un amestec de furie şi tristeţe.

După cum am relatat de-a lungul acestui capitol, Pablo a profitat la maximum de puterea pe care i-au dat-o banii şi, de aceea, şi-a permis luxul de a avea alături atâtea femei, cu care s-a „încurcat" de-a lungul vieţii sale. Dar a mai existat un grup de dame, mai restrâns, care, pe lângă idila în sine, au fost foarte utile pentru afacerile sale şi pentru protecţia lui.

Mă refer la femeile care ocupau funcţii importante în cadrul organismelor de stat însărcinate cu urmărirea lui. Conform spuselor lui Ferney, Pablo a fost amantul uneia dintre secretarele ministrului Apărării, generalul Miguel Vega Uribe, care a ocupat această funcţie între 1985 şi 1986, în timpul guvernului lui Belisario Betancur. Un colonel al armatei care lucra pentru Pablo a adus-o la Hacienda Nápoles pe tânăra şi frumoasa femeie cu care soţul meu urma să aibă o relaţie pasională. Desigur, la scurt timp, el avea la dispoziţie date exacte despre ziua şi ora la care urmau să aibă loc operaţiuni militare împotriva

lui. De aceea, ani de-a rândul, Pablo a reuşit să evite percheziţiile, fiindcă avea informaţii din interior.

În mrejele lui Pablo a căzut şi o funcţionară de rang înalt de la Ministerul de Justiţie, cu care a avut o relaţie intensă şi de care el s-a folosit în scopuri personale, deoarece fata a început să-i ofere informaţii vitale. De exemplu, într-o vineri, s-a dus să-l caute la o moşie în Doradal şi i-a zis că a doua zi urma să aibă loc o operaţiune ce viza mai multe laboratoare de procesare a cocainei situate în apropiere de Hacienda Nápoles. Informaţiile au fost bine-venite, pentru că oamenii lui Pablo au avut timp să mute totul şi, în felul acesta, să evite pierderea unei mari sume de bani.

De-a lungul documentării pe care am realizat-o pentru această carte, am constatat că soţul meu avea femei care-l informau din mai multe locuri, precum F-2, serviciul de informaţii al poliţiei (care apoi avea să fie Dijin), Poliţia Internaţională, Interpolul şi Departamentul Administrativ al Siguranţei, DAS.

Clandestinitatea, ascunzătorile, raidurile, persecuţiile, percheziţiile, pericolul iminent al morţii au reprezentat noul nostru mod de viaţă începând din 1984. În consecinţă, a devenit din ce în ce mai greu să-i fiu alături soţului meu şi, la un moment dat, treceau două săptămâni, o lună sau chiar două, fără să ne vedem, pentru că el stătea ascuns pe undeva. Uneori, primeam scrisori de la el în care-mi vorbea despre situaţia foarte complicată şi, în continuare, spunea că va trimite după noi de îndată ce apele se liniştesc. În cele din urmă, când unul dintre oamenii lui venea şi ne spunea că Pablo ne aştepta, eu, moartă de frică, dar nerăbdătoare să-l văd, înfruntam mii de pericole împreună cu Manuela şi cu Juan Pablo, care încă erau foarte mici, şi mă duceam la ascunzătoarea unde

se afla el. Dar era foarte frustrant, deoarece se întâmpla ca, o jumătate de oră mai târziu, să ne spună că trebuia să plecăm, fiindcă ar putea sosi „copoii”. Cel mai rău lucru era că nu aveam de ales şi ne întorceam trişti la Medellín.

Ce-i drept, pericolul era real şi, de aceea, Pablo trebuia să-şi schimbe ascunzătoarea foarte des, dar la fel de adevărat este şi că, chiar şi în cele mai rele circumstanţe, nu a renunţat tentaţiei de a umbla cu femei. Jerónimo, Ferney şi Yeison mi-au povestit, după o vreme, că soţul meu a reuşit întotdeauna să aibă companie feminină.

Mai exact, s-ar putea spune că Pablo a fugit de justiţie timp de opt ani, iar în toată această perioadă, s-a ascuns în nenumărate case, apartamente şi moşii, unde stătea cât credea că era de cuviinţă pentru siguranţa sa. Cu toate că, atunci când era vorba de femei, mergea până la limită, chiar şi când viaţa lui era în pericol. Aşa s-a întâmplat la o moşie din San Pedro de los Milagros, pe drumul spre Santafé din Antioquia, unde s-a ascuns timp de cinci luni. În acea perioadă, ne-am dus să-l vedem de trei sau patru ori, dar el îşi petrecea restul timpului cu femei din Medellín, care acceptau izolarea pentru o sumă frumuşică de bani. Fetele erau aduse legate la ochi, ca să nu ştie unde merg. La întoarcere, câteva zile mai târziu, erau din nou legate la ochi.

Din cauza mai multor tinere, Pablo a fost pe punctul de a fi prins în timpul unei operaţiuni de amploare a poliţiei, la moşia El Oro, un loc frumos situat pe malul râului Cocorná, în Magdalena Medio din Antioquia, la sfârşitul anului 1989. A scăpat pentru că a fugit printr-o plantaţie, dar fratele meu Mario n-a avut acelaşi noroc, căci a fost doborât de gloanţele trase dintr-un elicopter.

Câteva luni mai târziu, în iulie 1990, eu, Juan Pablo, Manuela şi doi bodyguarzi ne-am cazat într-o casă închiriată în Lausanne, Elveţia, unde ne mutaserăm pentru a scăpa de duşmanii lui Pablo şi de persecuţia autorităţilor. El a rămas în Medellín, într-un apartament spaţios dintr-o clădire de pe bulevardul Oriental, un loc central situat la câteva străzi de comandamentul Poliţiei Metropolitane. Dar, evident, nu se plictisea, pentru că o avea alături pe Sandra, o tânără frumoasă care l-a însoţit timp de mai multe luni, până în decembrie 1990, când ne-am întors pe neaşteptate din Europa, deoarece am descoperit că mai mulţi bărbaţi ne urmăreau.

Din acel moment, am rămas aproape tot timpul cu Pablo, pentru că începuse să-şi negocieze cu guvernul predarea în mâinile justiţiei. Voi spune povestea într-un alt capitol al acestei cărţi, dar cert este că soţul meu a reuşit să-şi impună condiţiile şi, pe 19 iunie 1991, la câteva ore după ce Adunarea Constituantă a eliminat extrădarea din noua Constituţie, a fost închis în închisoarea Catedrala, construită pe un teren, proprietatea lui, din partea superioară a Envigado.

În cele din urmă, după şapte ani de fugă, am simţit dintr-odată o senzaţie plăcută de linişte, căci mi-am imaginat că aveam să-mi recapăt feminitatea, locul de soţie, de mamă, de tovarăşă, de amantă. Am crezut că va face mulţi ani de închisoare şi că îşi va plăti datoria faţă de societate.

Cum orice mătură nouă mătură bine, la început mi-am făcut datoria de a-l vizita pe soţul meu în zilele de duminică împreună cu Manuela şi Juan Pablo. În acele momente, legătura cu Pablo a fost mai intensă ca niciodată şi foarte repede am transformat încăperea lui spaţioasă într-un loc adecvat pentru dragoste: un şemineu

romantic, lumânări mari de toate culorile şi aromele, un pat dublu care în curând a avut saltea de apă, mai multe tablouri de pictori recunoscuţi, cele mai bune pături şi perne, un frigider cu de toate şi şampanie... multă şampanie. Şi partea cea mai bună: priveliştea asupra oraşului Medellín. Un adevărat spectacol nocturn de lumini, care ne permitea să vedem frumosul nostru oraş dintr-un capăt în altul.

Trei săptămâni. Atât a durat iluzia că viaţa mea cu Pablo avea să ajungă la un anumit grad de normalitate.

Încrezătoare, am început să mă duc mai multe zile pe săptămână la închisoarea Catedrala. În timp ce Pablo se întâlnea cu cineva sau juca fotbal, profitam să fac ordine, unele schimbări, să aranjez lucrurile, dar, la un moment dat, m-am gândit să răsfoiesc numeroasele scrisori care începuseră deja să sosească. Erau mesaje din diferite colţuri ale lumii, multe dintre ele cu fotografii care le înfăţişau pe expeditoare în diferite ipostaze, multe dezbrăcate, iar numitorul comun era faptul că se dăruiau în schimbul banilor. Am fost şi mai uimită când am citit scrisori neruşinate de la femei care îşi aminteau cu lux de amănunte recentele întâlniri intime cu el şi-l invitau să le repete ori de câte ori dorea; altele scriau texte mieroase în care visau la încă o noapte de pasiune în închisoarea Catedrala.

A fost oribil. Îmi amintesc că l-am aşteptat şi i-am făcut o scenă în care i-am reproşat lipsa de respect şi faptul că nu-mi recunoştea devotamentul şi sacrificiul de a-i fi mereu alături. Răspunsul lui semăna cu cele pe care mi le oferise şi cu alte ocazii.

— Tata, nu pot împiedica femeile care doresc să-i viziteze pe băieţii care au grijă de mine şi mă protejează.

— Eşti un mincinos, Pablo, nu te cred, lasă-mă în pace, vreau să mă întorc în Medellín, nu mai vreau să stau lângă tine.

Am plecat. El a venit după mine şi m-a rugat de mai multe ori să vorbim, dar nu l-am ascultat. În adâncul sufletului meu, ştiam că, pe măsură ce zilele treceau, Catedrala avea să devină un templu al pierzaniei.

A doua zi, tipic pentru el, trimitea un buchet de flori galbene cu o carte de vizită pe care scria: „Nu te voi înlocui niciodată cu nimeni şi pentru nimic în lume”. Acela era imnul lui de căinţă.

Deşi mi-a trecut prin minte, n-am putut să nu mă mai duc la închisoarea Catedrala, pentru că Manuela şi Juan Pablo mă rugau să-i duc să-şi vadă tatăl, dar, când ajungeam, observam batjocura de pe chipurile oamenilor lui Pablo. Era mai mult decât evident că acolo veneau foarte multe femei.

Ce să fac? Mă aflam din nou într-o situaţie fără ieşire. Dar mi-am amintit cuvintele mătuşii Inés, umărul pe care plângeam, şi am luat hotărârea de a-mi recuceri soţul. În loc să-i fac scandal din cauza infidelităţilor, am apucat-o pe calea seducţiei. Mi-am propus să fiu mai romantică decât femeile care-l căutau pentru bani şi, cu ajutorul unui profesor de filosofie, scriitor talentat şi poet minunat, de la care luam lecţii pe atunci, am început să-i trimit lui Pablo chiar şi şase mesaje pe zi. Erau scrisori frumoase, cu care tot ce intenţionam era să depăşesc, prin dragoste, orice regină a frumuseţii care venea la Catedrală. Mă gândeam

că dacă aveam să-l pierd ca bărbat, măcar să nu fie din lipsă de romantism, atenţie şi interes. La cei 30 de ani ai mei, mă comportam ca o adolescentă şi am ajuns chiar să consult un sexolog, pentru că voiam să fiu cea mai bună în intimitate. Singura mea intenţie era să-mi apăr cu orice preţ relaţia de cuplu.

Pentru moment, strategia mea a funcţionat, iar Pablo s-a străduit să-mi răspundă la toate mesajele şi, în felul lui, începea cu mine un joc al seducţiei, pe care ştia să-l joace de minune. Şi cum totul era în favoarea lui pe atunci, i-a venit ideea să profite că Mugre, unul dintre oamenii lui de încredere, a construit o volieră în Catedrală şi a făcut rost de mulţi porumbei mesageri. Atunci Pablo scria mesaje scurte de dragoste, pe care păsările le duceau, fără să se rătăcească, la clădirea Altos din San Michel, unde locuiam la vremea aceea.

În ciuda neliniştii pe care mi-o provoca dorinţa exagerată a lui Pablo de a fi cu femei, într-o zi am primit o veste care m-a liniştit de la unul dintre avocaţii săi, care s-a dus la închisoarea Catedrala şi mai târziu s-a întâlnit cu mine, pentru a semna nişte documente. În timp ce beam cafeaua, mi-a spus, în secret, că vorbise cu Pablo despre infidelitatea bărbaţilor. Într-o frază, a rezumat gândirea soţului meu:

— Domnule avocat, cu toţii suntem infideli, dar niciodată nu trebuie să-ţi speli rufele murdare în public. La urma urmei, tot ce contează sunt soţia şi copiii. Restul sunt bani. Iar cu bani cumperi orice.

Aşa gândea Pablo. Dar făcea exact contrariul. În Catedrală s-a întors la vechea lui pasiune pentru reginele frumuseţii, care, în anul cât a stat închis acolo, s-au dus la el cu zecile.

Jerónimo a fost alături de el o bună parte din tot acest timp şi a fost martor la mai multe momente în care numeroase femei s-au dus să le satisfacă cele mai josnice instincte atât soţului meu, cât şi prietenilor lui care erau închişi cu el.

Odată, mi-a povestit Jerónimo, camionul cu fund dublu transporta nu mai puţin de 12 femei frumoase şi s-a oprit la al doilea punct de control, ultimul înainte de a ajunge la închisoare. Acolo, ofiţerul care era de serviciu nota într-un formular datele esenţiale ale automobilului, precum numărul de înmatriculare, numele şoferului şi încărcătura pe care o transporta. Nu are rost să mai spun că informaţia pe care o scria era inventată, căci, în realitate, în spate, camionul era plin de tinere nerăbdătoare în căutare de aventură şi de mulţi bani. Partea ciudată a acestui episod este că ofiţerul s-a plimbat de mai multe ori în jurul camionului şi, la un moment dat, s-a oprit, s-a uitat spre prelată şi a zis cu voce tare:

— Data viitoare vă rog să nu vă mai daţi cu aşa mult parfum!

Cum ceea ce începe rău sfârşeşte rău, aventura de la închisoarea Catedrala avea să dureze doar un an, pentru că soţul meu a decis să nu profite de şansa de a se reabilita în faţa societăţii şi a-şi ispăşi pedeapsa. Excesele l-au dus în situaţia fără ieşire de a fi nevoit să fugă, după ce guvernul de atunci a considerat că se umpluse paharul şi a ordonat transferul lui la o bază militară.

Pablo a fugit pe 22 iulie 1992 şi, cu siguranţă, nu şi-a imaginat niciodată că avea să vină sfârşitul. În ziua aceea a început numărătoarea inversă, iar asta a însemnat să renunţe la femei. Circumstanţele dificile cu care s-a

confruntat l-au făcut să rămână fără bani, fără oameni, fără capacitatea de a se deplasa. Cu alte cuvinte, duşmanii l-au făcut pe Pablo să devină fidel. Nu ne mai avea decât pe mine, soţia lui, şi pe copiii săi, care nu l-am abandonat niciodată.

Întrebarea pe care mulţi oameni au continuat să şi-o pună este de ce am rămas acolo după ce am aflat toate aceste lucruri şi de ce nu am plecat. În primul rând, din dragoste pentru soţul meu. Pablo chiar a fost bărbatul vieţii mele. În al doilea rând, din iubirea necondiţionată faţă de copiii mei şi, în al treilea rând, pentru că nu sunt sigură că „aş fi putut" vreodată pleca. Şi aici mă refer la cât timp am petrecut cu adevărat cu Pablo şi cât am fugit sau m-am ascuns. Soţul meu era foarte ocupat cu un război ce solicita mult efort fizic, economic şi mental şi de care m-a ţinut întotdeauna departe. Iar timpul care-i mai rămânea era împărţit cu nenumăratele aventuri pe care tocmai le-am povestit. Care a fost, aşadar, timpul petrecut împreună ca un cuplu?

Toate femeile care au trecut prin viaţa soţului meu au lăsat o amprentă în povestea noastră. Ceea ce ar fi putut fi o tragedie la acea vreme, astăzi, odată cu trecerea timpului şi cu singurătatea exilului meu, are parcă o oarecare notă de comedie. De multe ori simt că, mai degrabă decât să le fac reproşuri, ar trebui să le mulţumesc tuturor acelor femei că l-au distrat şi i-au oferit plăcerea de care avea nevoie pentru a suporta viaţa complicată pe care o ducea. Asta mi-a oferit spaţiul necesar ca să mă pot concentra asupra rolului de mamă, pentru a-i îngriji şi educa pe copiii noştri şi, cel mai important, pentru a le salva viaţa.

Capitolul 5

Pregăteşte-te să fii prima doamnă

În noaptea de miercuri, 26 octombrie 1983, şedinţa plenară a Camerei Reprezentanţilor i-a retras imunitatea parlamentară soţului meu şi, astfel, s-a încheiat cariera lui politică, ce a durat doar 15 luni şi şase zile.

Am văzut ştirea la televizor şi mi-a părut rău pentru el, căci ajunsese să creadă că va avea viitor în politică şi chiar la guvernarea ţării. Acum nimic din toate astea nu mai era posibil. Am încercat să dorm puţin, pentru că am presupus că va veni târziu, ca de obicei. Într-adevăr, la miezul nopţii a intrat pe uşa casei noastre din cartierul El Diamante din Medellín şi părea foarte supărat. Până în acel moment fusese regele, se simţise rege, dar cine îndrăznise să-l atace? Umbla de colo până colo, pufnea şi apoi rupea o bucată de hârtie şi o mesteca, semn clar că era foarte furios.

— Pablo, ce-ai de gând să faci? am întrebat.

— Nu-ţi face griji, dragostea mea, eforturile mele nu vor fi în zadar... sau numele meu nu este Pablo Escobar.

Răspunsul lui m-a neliniştit foarte mult, pentru că apoi a repetat fraza cu care pornea la luptă:

— M-a prins noaptea în locuri mai întunecoase.

Pierderea imunităţii parlamentare, ceea ce însemna eliminarea din Congres şi expunerea în faţa justiţiei, era una dintre multele veşti proaste pe care le primise în ultimele două săptămâni: mai întâi, statutul său de traficant de droguri fusese dezvăluit; apoi, Statele Unite îi anulaseră viza; şi, în cele din urmă, un judecător redeschisese un proces mai vechi în care Pablo era suspectat de asasinarea a doi detectivi DAS (Departamentul Administrativ de Siguranţă şi Securitate).

A fost o lovitură puternică pentru soţul meu să se vadă forţat să se retragă din Congres, dar şi pentru mine, deoarece lumea mea nu era aceeaşi cu a lui şi era previzibil ca totul în jurul meu să se prăbuşească. Mă neliniştea gândul că nu ştiam cum aveam să le explic prietenilor mei ceva ce nu putea fi explicat. Ce avea să se întâmple cu studiile fiului meu? Cum să-l fac pe fiul meu de doar şapte ani să înţeleagă momentele prin care treceam? Ce să-i spun? Nu era o chestiune minoră.

În această incertitudine, a sosit sfârşitul anului 1983 şi ne-am dus să petrecem Crăciunul şi Anul Nou la Hacienda Nápoles. Trecuseră în jur de două luni de la ieşirea lui din Congres şi Pablo, cel puţin în aparenţă, se comporta ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Dovada a fost sosirea unui camion enorm cu un container plin cu artificii, pe care le adusese din China. Să dea foc prafului de puşcă, să înalţe baloane, să aprindă petarde până în zori au fost distracţiile preferate ale soţului meu pe durata şederii noastre la Hacienda Nápoles la sfârşitul acelui an. La ora 12 noaptea, pe 31 decembrie, a închinat paharul pentru ca anul care venea (1984) să fie cu noroc şi a spus să nu ne facem griji, căci totul se va rezolva.

Cuvintele lui Pablo păreau pline de speranţă şi de siguranţa cu care până în acel moment îşi rezolvase problemele. În noaptea aceea de Anul Nou eram foarte sensibilă, pentru că eram însărcinată doar în patru luni, dar copilul lovea foarte tare. Manuela era pe drum. În orice caz, nu-mi puteam ascunde îngrijorarea, pentru că sigur situaţia avea să se complice. Totuşi, ca să nu stric atmosfera din acea seară, am ciocnit paharul cu toţi cei prezenţi şi, în sinea mea, l-am rugat pe Dumnezeu să ne apere şi să-l lumineze pe el ca să se întoarcă pe calea binelui.

Cu toate acestea, acel sfârşit de an a fost diferit. Cei prezenţi acolo au observat momentele lungi de tăcere ale lui Pablo, plimbările lui solitare în jurul casei principale de la Hacienda Nápoles, casă căreia îi spuneam La mayoría.

În a doua săptămână din ianuarie 1984 ne-am întors din vacanţă şi, imediat, Pablo s-a întâlnit acasă cu Neruda, omul lui de încredere când era vorba să ţină vreun discurs sau să trimită mesaje. După mai multe ore, au finalizat o scrisoare pe care avea să o facă publică pe 20 ianuarie. Era decizia lui de a renunţa la politică, la viaţa publică, la părticica de putere pe care o obţinuse când devenise un părinte al patriei, cum li se spune în Columbia membrilor Congresului. Mesajul lui scurt arăta clar cât de mult îl durea că trebuia să părăsească toate astea: „Voi continua să lupt deschis împotriva oligarhiilor şi a nedreptăţilor şi împotriva conspiraţioniştilor, autori ai dramei eterne a batjocurilor faţă de popor şi, cu atât mai mult, împotriva politicienilor, indolenţi, în esenţă, faţă de durerea poporului şi arivişti dintotdeauna când este vorba de partidul birocraţilor”.

Să-şi încheie astfel cariera politică a fost foarte dur pentru soţul meu, care avea aspiraţii să ajungă foarte departe. Ştiu că de când era foarte tânăr manifestase un interes deosebit de a-i ajuta pe cei mai nevoiaşi şi de a se implica în cauze sociale. Originea acelei sensibilităţi poate fi un episod pe care mi l-a repetat de multe ori de-a lungul vieţii noastre şi care îl marcase pentru totdeauna: din cauza lipsurilor financiare ale familiei sale, pentru a ajunge la şcoală în fiecare zi, el şi fratele său Roberto trebuiau să meargă pe jos aproape şapte kilometri, de multe ori pe ploaie, desculţi şi nemâncaţi. Un vecin al familiei Escobar din cartierul El Tablazo, în municipiul Rionegro, avea doi copii care învăţau la aceeaşi şcoală şi-i ducea cu camioneta lui, dar niciodată nu i-a invitat pe Roberto şi pe Pablo să urce. A fost un gest de indiferenţă pe care Pablo nu l-a uitat niciodată, căci, în timpul documentării pentru această carte, mi s-a povestit că, atunci când a avut suficientă putere, le-a ordonat unora dintre bodyguarzii lui:

— Vreau ca familia aceea să meargă pe jos toată viaţa. Nu-i omorâţi, nu le faceţi rău. Tot ce vreau este să le daţi foc la toate maşinile pe care le deţin. Iar, dacă a doua zi îşi cumpără alta, îi daţi foc; iar dacă firma de asigurări le dă alta, îi daţi foc. Vreau să meargă pe jos mai mult decât mine.

Când am început să aud despre Pablo Escobar în cartierul La Paz, el era deja popular pentru capacitatea sa de a cuceri fetele, dar şi pentru calităţile sale de lider, fiindcă stătea de vorbă cu vecinii şi-i întreba cum se simţeau şi ce trebuia îmbunătăţit în cartier. Camera lui era situată exact lângă intrarea din casă şi acolo se duceau persoanele care aveau nevoie urgentă de ajutor. „Pablo, mama mea e pe moarte”, spunea cineva, iar el dădea fuga să ajute; „Pablo, fratele meu a avut un accident”, spune altcineva, iar el

căuta imediat ajutor. De asemenea, i-a îndemnat pe ceilalţi băieţi din cartier să planteze copaci, pentru ca umbra lor să răcorească toate casele, fiindcă acoperişurile din tablă produceau o căldură insuportabilă.

Cu scopul de a-mi extinde cercetările pentru cartea mea, în 2017, m-am întors în cartierul La Paz şi m-am întâlnit cu mai multe persoane care au trăit pe vremea aceea, în urmă cu aproape 50 de ani. Am stat mult de vorbă cu domnul William Uribe, preşedinte Comitetului de acţiune comunitară, acelaşi care se ocupase de siguranţa în cartier împreună cu alţi patru vecini şi care, în fiecare seară, îi dădea un termos cu cafea şi mâncare lui don Abel, tatăl lui Pablo, care muncea ca paznic. Don William şi-a amintit că, pe atunci, Pablo avea 17 ani şi, datorită influenţei sale asupra comunităţii, l-a convins să lucreze ca secretar al Comitetului de acţiune comunitară.

Despre acea etapă a vieţii lui Pablo am vorbit şi cu Martha Paz, o tânără care l-a însoţit o vreme. Ea mi-a povestit un episod care se petrecuse într-o seară la cofetăria La Esvástica în Envigado când Pablo stătea la taclale cu câţiva dintre prietenii lui, printre care fraţii Mario şi Rodrigo, vecini din cartier. Aceştia comentau consecinţele grevei muncitorilor de la fabrica de textile Coltejer, care de-abia începuse, când Pablo a intervenit pentru a spune:

— Ce vor mai suferi aceşti oameni şi cât vor face foamea din cauza acestei greve! Într-o bună zi voi avea mulţi bani şi le voi plăti muncitorilor ceea ce pierd în urma acestor greve.

Cuvintele lui Pablo au stârnit râsete, iar unul dintre băieţi a răspuns:

— Visează, Pablo, că nu costă nimic.

El a insistat:

— Vedeţi casele din cartierul nostru? Banii vor curge aici ca nişte râuri.

Nu ştiu dacă în acel moment Pablo era conştient că avea abilităţi de lider, dar cert este că, în 1979, a fost ales consilier al municipiului Envigado dintr-o listă de candidaţi prezentată de grupul politic al liderului liberal din Antioquia, William Vélez. Mătuşa Inés, umărul pe care plângeam şi, în acelaşi timp, mentorul politic al lui Pablo, l-a felicitat că obţinuse un loc în consiliul municipal. Cele mai marginalizate comunităţi au răsplătit astfel munca soţului meu şi a unchiului său Hernando Gaviria, care au creat mişcarea „Civism în acţiune” pentru a pune în mişcare acţiuni sociale şi ecologice în valea Aburrá.

Martha Paz şi-a mai amintit că, de fiecare dată când Pablo intervenea în Consiliu, vorbea despre importanţa construirii unor terenuri de sport, bine iluminate, pentru toată lumea. Pablo a participat o vreme la şedinţele consiliului, dar, într-o zi, a decis să-şi cedeze locul altei persoane şi nu s-a mai întors, pentru că pusese deja ochii pe Congresul Republicii.

Cariera politică a lui Pablo avea să ia avânt în primele zile din februarie 1982, în timpul unui prânz la casa mamei mele. Foarte punctuali, la ora 12 au sosit mătuşa Inés şi primarul din Envigado, Jorge Mesa, şi, puţin mai târziu, au venit Pablo şi Carlos Lehder, prietenul şi asociatul său.

Ne-am aşezat la masă şi, după câteva minute, conversaţia s-a concentrat asupra agendei politice agitate din acel an,

pentru că, în martie, Congresul urma să fie reînnoit, iar în mai, ales noul preşedinte al Republicii. Mătuşa Inés şi Mesa cunoşteau foarte bine dedesubturile campaniilor electorale: ea, pentru că se implicase deja în comunitate, obţinând case pentru mii de persoane şi îmbunătăţind condiţiile de sănătate, de muncă şi de studiu pentru cei nevoiaşi. Iar el fiindcă provenea dintr-o familie care, ani de-a rândul, manevrase sforile politicii regionale.

În timpul prânzului, eu am ascultat tăcută comentariile lor, când, dintr-odată, Mesa l-a privit pe Pablo şi a trecut la subiect:

— Pablo, cred că acesta este momentul să candidezi la Congres. Este o şansă bună să intri în politică... vei face furori pentru că îţi cunosc devotamentul faţă de clasele cele mai marginalizate din oraş.

Soţul meu a zâmbit şi a lăsat privirea în jos, o caracteristică a sa care denota timiditate. Apoi, cu suspiciune, a întrebat:

— Aşa credeţi, domnule Mesa?

— Da, Pablo. Este o decizie greu de luat, dar, dacă vrei un sfat, nu trebuie să stai pe gânduri.

Mama, care nu tăcea niciodată, şi cu atât mai puţin în chestiunile care-l priveau pe ginerele ei, s-a ridicat în picioare cu un aer foarte serios, ceea ce însemna că urma să spună ceva fără menajamente.

— Pablo, ai uitat cine eşti şi ce faci? Dacă intri în politică, nici un loc din lumea asta nu va fi destul de bun unde să te

poţi ascunde. Vom fi cu toţii pe fugă, ne vei distruge viaţa; gândeşte-te la fiul tău, la familia ta.

Cei de la masă ne-au privit tăcuţi, în timp ce Pablo s-a ridicat în picioare, a dat o tură prin sufragerie şi a răspuns:

— Mamă-soacră, staţi liniştită, căci eu fac bine lucrurile; în politică, nimic nu poate să mă compromită sau să mă afecteze.

Lehder a rămas impasibil, dar Mesa a insistat că soţul meu avea multe voturi asigurate, pentru că oamenii îi erau recunoscători pentru finanţarea construirii şi iluminării terenurilor de fotbal, de baschet şi de volei, precum şi pentru plantarea miilor de copaci în multe locuri deprimante din Medellín, Envigado şi în alte municipii din valea Aburrá.

În privinţa asta, aveau dreptate, pentru că eu îl însoţeam pe Pablo la inaugurarea terenurilor de sport şi, în ciuda paradoxului, îmi producea o mare bucurie să văd că lucrările pe care le finanţa aveau drept scop să-i ţină departe pe tineri de vicii şi de anturaje negative. Era reconfortant să simt emoţia atâtor oameni care strigau numele soţului meu şi observam că lui îi oferea siguranţă să mă vadă lângă el cu fiul nostru, Juan Pablo. Din când în când, mă întreba, în şoaptă, ce părere am despre acţiunile sale, iar eu îi făceam cu ochiul, în semn de aprobare. Mă simţeam şi mai mândră când locuitorii din cartiere dezveleau panouri uriaşe cu mesajul: „Pentru construcţii ce durează, tinerii sportivi îl felicită pe Pablo Escobar”.

Pe la sfârşitul prânzului, când mama a servit un desert delicios însoţit de cafea, Pablo, care deja nu-şi mai putea

ascunde interesul de a intra în politică, i-a cerut părerea mătuşii Inés.

— Sunt fericită, fiule... am încredere că vei ajunge foarte departe.

Totul era rezolvat.

— Comandante, ştiu cât de mare vei ajunge, a zis Lehder şi a ridicat ceaşca de cafea în cinstea lui Pablo.

Şi Jorge Mesa a dat mâna cu Pablo şi a anunţat că avea să-l pună al doilea pe listă pentru Camera Reprezentanţilor, în frunte cu politicianul din Antioquia, Jairo Ortega, în numele Mişcării Liberale de Reînnoire, MLR. I-a mai spus şi că MLR aderase la Noul Liberalism, partidul ce urma ideile lui Luis Carlos Galán şi promova candidatura acestuia la preşedinţia Republicii. Pablo a fost de acord, pentru că, de mai multe ori, îmi spusese cât de mult aprecia discursul lui Galán, precum şi propunerile sale liberale.

Era deja foarte clar că Pablo avea să încerce să obţină un loc în Congresul Republicii, dar, în adâncul inimii, simţeam o mare nelinişte, deoarece intra pe un teren pe care nu-l cunoştea, într-o lume care nu era a lui.

Invitaţii la prânz au plecat după ora trei după-amiaza, iar eu am rămas cu mama, care părea foarte îngrijorată.

— Fata mea, ce-o să se întâmple acum, când Pablo va face acest pas?

Temerile mamei m-au copleşit de îngrijorare; cei din familie ne obişnuiserăm deja cu felul ei special şi precis de a prezice evenimentele şi, de aceea, am plecat acasă

foarte îngândurată. Dar, în acelaşi timp, la cei 21 de ani ai mei, îmi surâdea ideea ca soţul meu să devină politician.

Pablo a luat în serios treaba cu candidatura şi, trei zile mai târziu, a organizat prima adunare publică în parcul central din cartierul La Paz, unde a rostit un discurs de pe capota unui Mercedes Benz. Au asistat vreo 500 de persoane, printre care prietenii lui din copilărie şi de petreceri; eu voiam să arăt bine în faţa lui şi mi-am sunat colegele de liceu şi vecinele din cartier pentru a le invita să ia parte. În acel discurs, Pablo a vorbit despre cartierul unde se mutase în adolescenţă şi a promis să le facă un viitor mai bun celor săraci din Envigado şi din Antioquia. În încheiere, a spus câteva cuvinte care m-au emoţionat: „Mă simt mândru că aparţin municipiului Envigado, fiindcă mi-a oferit tot ce am mai bun: pe soţia mea”.

Adunările au devenit foarte frecvente şi, la una dintre ele, l-am cunoscut pe Jairo Ortega, care, la început, mi s-a părut un tip conservator, prudent şi prea tăcut pentru gustul meu.

Mai erau doar cinci săptămâni până la alegerile care urmau să aibă loc pe 14 martie 1982 şi, în timp ce soţul meu a grăbit plantarea copacilor şi inaugurarea terenurilor de sport, în piaţa publică oamenii au căpătat şi mai multă încredere. Îmi amintesc că, într-o sâmbătă după-amiază, l-am însoţit la o adunare pentru campania electorală organizată în municipiul Caldas, Antioquia, şi, în plin discurs, s-a apucat să vorbească despre tratatul de extrădare şi a somat guvernul preşedintelui Julio César Turbay să-l denunţe.

De mai bine de un an, în privat şi în public, Pablo vorbea despre nevoia abrogării tratatului de extrădare în Statele

Unite. Era atât de obsedat de asta, încât chiar a ordonat să se facă sute de abţibilduri, pentru a le lipi pe maşini, pe care scria „Nu Extrădării!” Am lipit şi eu o bună parte, dar adevărul este că nu-mi era prea clară chestiunea şi, într-o seară, l-am întrebat când eram acasă:

— Pablo, ce înseamnă cuvântul acela, de ce te lupţi cu extrădarea, dacă n-are nici o legătură cu tine?

A făcut o pauză lungă, de parcă s-ar fi gândit ce să-mi răspundă, şi a adoptat atitudinea unui profesor.

— Uite ce e, dragostea mea... extrădarea este ca şi cum cineva îi dă un copil unui alt părinte ca să-l educe. Aşa ceva nu este cu putinţă. Asta face guvernul Columbiei, îi trimite pe cetăţeni în Statele Unite ca să-i îngroape, ca să moară ca şobolanii.

Atunci am înţeles.

În lupta împotriva extrădării, Pablo şi Carlos Lehder erau aliaţi. La rândul lui, soţul meu vorbea despre acest subiect în aproape toate discursurile sale, în care făcea referire, în termeni duri, la trimiterea conaţionalilor în Statele Unite: „Măreţia unei patrii nu se naşte în farsă şi în ipocrizia oligarhiei columbiene... Este nedrept ca persoane care au comis un delict în ţară să fie judecate în altă ţară şi condamnate la pedepse care nici măcar nu există în Columbia.”

Între timp, Lehder se confrunta cu extrădarea din Armenia, oraşul lui natal, unde, în 1981, îşi crease propriul partid politic, Mişcarea Naţională Latină, unul de natură naţionalistă. Pablo spunea că Lehder se pricepea la improvizat dis-cursuri, dar i se păreau interminabile şi

plictisitoare, pentru că durau chiar şi trei ore. Lehder mai avea şi un ziar, Quindío libre, în care apăreau săptămânal zeci de articole împotriva extrădării. În acele zile, publicarea în principalele ziare din ţară a unui anunţ pe o pagină întreagă împotriva extrădării a fost foarte comentată. Lehder comandase anunţul.

Între timp, campania lui Pablo mergea ca pe roate şi din ce în ce mai mulţi oameni veneau la adunările convocate în cartiere, până când, într-o seară, Luis Carlos Galán a condus un miting în parcul Berrío din centrul oraşului Medellín şi nu doar că a refuzat sprijinul MLR, ci a cerut închiderea sediului de campanie şi distrugerea panourilor şi a tuturor materialelor publicitare în care Pablo şi Jairo Ortega îşi declarau sprijinul pentru candidatura sa la preşedinţie. „Listele de la Cameră, în fruntea cărora se află domnul Jairo Ortega, nu se referă candidatura mea prezidenţială în Antioquia, pentru că acest grup nu a respectat angajamentele noastre cu poporul columbian, de reînnoire politică, de restaurare morală, şi nu putem face nici un compromis. Preferăm să pierdem acele voturi, dar să nu ne pierdem autoritatea morală de a apăra restaurarea democratică a acestei ţări”, a zis Galán cu acea ocazie.

A doua zi, Galán şi-a justificat decizia într-o scrisoare pe care i-a trimis-o lui Ortega: „Nu putem să acceptăm legături cu persoane ale căror activităţi sunt în contradicţie cu crezurile noastre de refacere morală şi politică a ţării. Dacă dumneavoastră nu acceptaţi aceste condiţii, eu nu voi permite ca lista mişcării dumneavoastră să aibă vreo legătură cu candidatura mea la preşedinţie.”

În mod clar, Galán se referea la Pablo şi mi-am dat seama de asta când a ajuns acasă în seara aceea, pentru că

părea indignat, foarte supărat... discursul acela fusese ca o palmă peste faţă. Cum avea să reacţioneze Pablo Escobar la faptul că liderul unui partid îl expulza din mişcarea sa? Obişnuit să facă ce vrea, să cumpere oamenii, să sfideze orice circumstanţe care l-ar fi împiedicat să-şi atingă obiectivul, ceea ce tocmai se întâmplase era o lovitură foarte dură pentru orgoliul lui.

Dar Jairo Ortega, un vulpoi bătrân într-ale politicii, nu s-a lăsat intimidat şi, două zile mai târziu, l-a chemat pe Pablo la o întrunire în Medellín şi i l-a prezentat pe politicianul Alberto Santofimio Botero, care conducea mişcarea Alternativa Populară, ce avea să susţină candidaţi şi în Senat, şi la Cameră. După o oră de discuţii, au stabilit ca Ortega şi Pablo să fie incluşi pe lista Camerei Reprezentanţilor din partea Alternativei Populare. Noua alianţă a fost parafată printr-un act public în Medellín, unde Santofimio şi Ortega au urcat pe scenă îmbrăcaţi cu sacou şi cravată, cu o garoafă roşie la rever. Pablo a stat lângă ei, dar în cămaşă cu mânecă scurtă, deşi a purtat şi el o garoafă.

Pablo era impresionat de abilitatea lui Ortega, deoarece, prin acea mişcare, a reînviat campania şi n-au pierdut avântul pe care-l aveau. Soţul meu nu era învins şi, dimpotrivă, şi-a dat seama că alianţa lui Santofimio avea să-i deschidă noi oportunităţi.

A doua zi, Alternativa Populară a publicat un anunţ în ziarele locale în care se marca adeziunea lui Pablo: „Sprijinim candidatura lui Pablo Escobar pentru Cameră, pentru că tinereţea lui, inteligenţa şi dragostea lui pentru cei lipsiţi de apărare îl fac demn de invidia politicienilor de cocktail. Pentru că îl sprijină toţi liberalii şi conservatorii

din Magdalena Medio, căci a fost ca un fel de Mesia pentru această regiune.”

L-am cunoscut în scurt timp pe Santofimio, care s-a purtat ca un cavaler cu mine şi s-a străduit să-mi asigure un loc ca soţie a lui Pablo; şi, deşi mă considera prea tânără pentru acel mediu, mă privea cu respect şi cu prudenţă. În puţinul timp în care l-am văzut, i-am apreciat inteligenţa, cultura generală şi abilitatea de a atrage masele, fiindcă era un mare orator. Soţul meu era încântat de Santofimio şi mi-a spus asta de vreo două ori:

— Dragostea mea, bărbatul acela este foarte curajos... cu el vom ajunge foarte departe în politică, pentru că avem idealuri foarte asemănătoare. Sunt foarte entuziasmat... intuiţia îmi spune că, la un moment dat, porţile Casei din Nariño se vor deschide pentru noi.

— Pablo, ce te face să crezi că s-ar putea întâmpla una ca asta? Lui Santofimio i-a luat mult timp să-şi construiască o carieră politică, asta nu se întâmplă de pe o zi pe alta.

— Ştiu, dragostea mea, dar mobilizăm comunităţi întregi, nu ne va opri nimeni, o să vezi. Ah, am auzit că Santofimio a fost arestat din cauza unor probleme cu justiţia, dar a fost achitat, iar acest lucru este suficient pentru mine.

Apropierea dintre Pablo şi Santofimio a început să se consolideze şi, când apăreau în piaţa publică, se remarcau prin dezinvoltura cu care vorbeau şi atitudinea lor călduroasă faţă de oameni. Pe lângă ei, Jairo Ortega pierdea, prin stilul său tăcut şi distant.

Pablo era destul de priceput la discursuri şi la improvizat în faţa microfoanelor din piaţa publică. Venea cu textele

scrise aproape întotdeauna de Neruda, se oprea în faţa oglinzii din baie, le citea de mai multe ori, până când le memora, şi apoi le repeta cu voce tare, în timp ce mişca braţele şi gesticula de parcă ar fi jucat un rol. Funcţiona, pentru că era convingător şi lăsa impresia că era un orator bun.

Câteva zile mai târziu, mişcarea a deschis un sediu de campanie în centrul municipiului Envigado, la etajul trei al unei clădiri situate în faţa supermarketului Ley. Îmi amintesc că mă duceam cu colegele mele de la liceu să stau cu Pablo, să-l ascult vorbind despre propunerile sale. Îmi plăcea să mă aflu acolo pentru că, după încheierea evenimentului, ne întâlneam şi el îmi cerea părerea despre discursul său.

— Ţi-a plăcut, dragostea mea? Ce am omis să spun?

În momentul acela începeam o discuţie ce se învârtea în jurul cuvintelor soţului meu şi apoi ne bucuram de gustări delicioase şi de câte un rom cu Coca-Cola. Acel moment de distracţie includea, evident, sarcina ca eu şi prietenele mele de la liceu să stăm cu ochii pe soţul meu, ca să nu se încurce cu vreo simpatizantă. Spuneam, în glumă, că trebuie să-l înconjurăm ca să nu se apropie nici o fată de el.

Cu toate acestea, Pablo nu uita că Luis Carlos Galán îl declarase persona non grata şi am început să observ că, în discursurile sale, afişa o ranchiună profundă faţă de el: „Vreau să vă spun că democraţia şi galanismul se vor cutremura. Vrem să lămurim opinia publică în privinţa faptului că există oameni care predică falsa morală. Vreau să vă spun că, având sprijinul vostru, al tuturor, vom strivi

marionetele şi păpuşile politice din cârpă pe care le fabrică oligarhia columbiană.”

În timp ce campania continua, relaţia dintre Santofimio şi soţul meu a devenit din ce în ce mai strânsă şi noul nostru prieten a început să vină des la Medellín cu avioanele lui Pablo. Plimbările la Hacienda Nápoles după turneele de campanie deveniseră o rutină; Santofimio se bucura de peisajele frumoase din Magdalena Medio şi îi plăcea la nebunie ghiveciul cu carne de găină pregătit la foc de lemne. Îmi plăcea să-l văd zâmbind, pentru că întotdeauna părea binedispus şi gata să vorbească despre orice subiect. Multe fotografii făcute în acea perioadă îi înfăţişează pe Santofimio şi pe Pablo plimbându-se prin Rio Claro cu un fel de şalupă, o barcă cu motor care se mişca graţie unui motor de avion cu o elice uriaşă. De asemenea, se duceau la Balta albastră, un loc paradisiac în interiorul moşiei Nápoles, unde soţul meu îşi ducea cei mai buni prieteni, prezentatoare TV şi regine ale frumuseţii. Îmi amintesc că am mers doar o dată cu Pablo şi cu Santofimio la Balta albastră, unde ne-am bucurat de o după-amiază cu soare şi cu mâncare bună şi de mai multe sticle de şampanie şi whisky.

Totuşi, pe măsură ce zilele treceau, pe Pablo a început să-l deranjeze că Santofimio călătorea cu avioanele sale, pe trasee ce includeau distanţa dus-întors între Bogotá şi Medellín. Până când, într-o zi, i-a zis unuia dintre piloţi să facă ceva ca politicianul să nu-i mai folosească aeronavele şi să se întoarcă la zborurile comerciale. Pablo nu mi-a povestit, dar pilotul Learjetului mi-a spus, la mult timp după aceea, că le venise ideea de a simula o situaţie de urgenţă şi Santofimio nu se mai urcase în avioanele lui Pablo.

Pentru că se apropiau alegerile regionale, Pablo şi-a îndesit şi mai mult drumurile prin Medellín şi a inclus, evident, în agendă groapa de gunoi din deprimantul sector Moravia, foarte aproape de centrul oraşului.

Într-o seară, a venit consternat şi mi-a povestit că cel puţin 60 de căsuţe din carton şi tablă arseseră din cauza incendiilor frecvente provocate de gazele toxice emanate de munţii de gunoaie depozitate acolo. A adăugat că străbătuse străzile prăfuite ale sectorului Moravia şi văzuse drama zecilor de familii care nu aveau alt loc unde să se ducă. A fost atât de impresionat de ceea ce văzuse, încât le-a spus oamenilor lui să cumpere pături, saltele şi lucruri de primă necesitate. Dar nu s-a mulţumit cu atât şi mi-a spus că-şi propusese să le dea case nu doar locuitorilor din Moravia, ci din tot oraşul.

— Dragostea mea, nu contează cât de mulţi bani trebuie să cheltui ca să-i scot din mizerie pe toţi acei oameni sărmani.

Sunt sigură că vorbea serios, pentru că l-am văzut foarte emoţionat şi, chiar dacă părea puţin nebunesc să le dea case sărmanilor din Medellín, cred că el a văzut acest lucru posibil, deoarece avea mulţi bani, dar nu-l interesau, pentru că avea să-i investească în ceilalţi.

Astfel a luat naştere „Medellín fără mahalale”, un proiect care foarte curând a prins contur, pentru că Pablo a cumpărat un teren enorm în sectorul Buenos Aires, din Medellín, la ieşirea spre aeroportul Rionegro, cu scopul de a finanţa din banii lui construcţia iniţială a 500 de locuinţe, urmând ca, în următoarele 24 de luni, să ajungă la 5 000.

Într-una din acele zile, acasă, mi-a spus că primise nişte rapoarte de la Departamentul de Sănătate din Antioquia, conform cărora existau multe persoane cu despicătură labială, un defect congenital ce marchează o persoană pentru toată viaţa. Mi-a spus că avea să le ajute, pentru că i se părea dramatic ca o persoană să trăiască aşa şi, de aceea, a angajat un celebru chirurg plastician din Medellín ca să conducă o echipă de specialişti ce aveau să evalueze cazurile. Ideea s-a răspândit şi, foarte curând, au sosit patru chirurgi din Brazilia şi Spania, care au operat zeci de copii ce sufereau de acea malformaţie. În afară de asta, multe persoane apelau la noi când era vorba despre boli grave, iar Pablo a fost de mai multe ori dispus să plătească tratamente şi operaţii costisitoare, doar ca să-i ajute.

Cu altă ocazie, când a avut loc teledonul în Medellín, directorul regional părea foarte contrariat pentru că fondurile strânse trebuiau trimise în Bogotá, unde se hotăra cum aveau să fie distribuite. Prin urmare, un crainic foarte cunoscut i-a spus că, dacă nu are nimic împotrivă, poate să-i facă rost de bani din mai multe părţi. Directorul a răspuns că nu-l interesează provenienţa donaţiei şi, astfel, soţul meu a contribuit cu o sumă mare de bani pentru acel teledon.

În timp ce începea nivelarea terenurilor unde aveau să fie construite casele pe care programul „Medellín fără mahalale” avea să le dăruiască, vineri, 5 martie 1982, a avut loc încheierea campaniei cu o adunare mare în faţa sediului din municipiul Envigado. Autobuze închiriate de organizatori au adus votanţi din municipiile Barbosa, Girardota, Copacabana, Bello, Itagüí, Sabaneta, La Estrella şi Caldas. În acea seară, pe lângă Pablo, oratorii principali au fost Jairo Ortega, Orlón Atehortúa, Raúl Ossaba, María Alzate de Escobar şi Fernando Avendaño, acesta din urmă

cunoscut ca Animalero, persoana însărcinată cu recepţionarea animalelor pe care Pablo le cumpăra pentru grădina zoologică de la Hacienda Nápoles.

În ziua aceea l-am însoţit pe Pablo şi-mi amintesc că discursul său, scurt de data asta, s-a axat pe nevoia de a schimba obiceiurile politice: „Aceasta este seara reînnoirii... nu vom permite ca listele noastre să fie viciate de ciocoisme şi de elemente inepte şi învechite. Ideologia principală a mişcării noastre constă în civism, naţionalism, programe sociale, ecologice şi sportive. Vrem să ajungem la inima gospodinelor pentru a le ruga să nu cumpere produse străine, să sprijine industria noastră naţională, care generează locuri de muncă şi progres."

În cele din urmă, pe 14 martie 1982, ne-am bucurat foarte mult pentru că Pablo a fost ales reprezentant supleant al Camerei. După ora patru după-amiaza, după încheierea votului, l-am însoţit la sediul partidului Alternativa Populară, în Envigado, să se întâlnească cu Jairo Ortega şi cu Alberto Santofimio, pentru a se pune la curent cu rezultatele scrutinului. Dar orele treceau şi cum rezultatele veneau cu ţârâita, i-am spus soţului meu că mă duc acasă şi că voi fi atentă la telefon. După ora opt seara, Registratura Naţională a Statului a confirmat că Pablo Escobar, în calitatea sa de candidat, obţinuse un loc în Camera Reprezentanţilor.

A fost o mare surpriză. Fiind foarte tânără, aveam 21 de ani, nu cunoşteam mecanismele politicii, dar ce văzusem până atunci îmi plăcuse la nebunie. În naivitatea mea, primul lucru care mi-a venit în minte a fost să-mi imaginez cum aveam să mă îmbrac pe 20 iulie, când noii membri ai Congresului aveau să-şi preia locurile. Dar mă copleşea şi neliniştea referitoare la cum trebuia să mă comport, ce

trebuia să răspund dacă mi se puneau întrebări despre situaţia actuală a ţării. În noaptea aceea am aşteptat nerăbdătoare sosirea lui Pablo, care, din nou, a apărut după miezul nopţii. Avea chipul luminos. După ce a mâncat ceva, s-a aşezat pe marginea patului şi a zis:

— Dragostea mea, pregăteşte-te să fii prima doamnă a naţiunii.

De mult timp nu-l mai văzusem aşa. Era atât de încântat, că a vorbit întruna despre proiectele pe care îşi propusese să le susţină în Congres, printre care acela că statul trebuia să finanţeze în totalitate studiile în universităţile publice şi construirea de spitale pentru a-i îngriji gratis pe cei nevoiaşi.

Întinşi amândoi în pat, m-a îmbrăţişat cu o forţă neobişnuită, ce transmitea bucurie, şi apoi mi-a şoptit la ureche:

— Tata, în ziua învestirii nu voi purta costum din stofă şi cravată, voi merge îmbracat în cămaşă.

N-am spus nimic, dar mi se părea că momentul acela era foarte solemn şi se impunea să te îmbraci cât mai elegant.

Câteva săptămâni mai târziu, Consiliul Naţional Electoral a avizat rezultatele alegerilor şi cel care era pe atunci şeful guvernului, Jorge Mario Eastman, a eliberat ordinele de numire care-i recunoşteau pe noii legislatori, printre care şi pe soţul meu. Începând din acel moment, Pablo Escobar avea imunitate parlamentară.

La începutul lui aprilie, Pablo mi-a propus să facem o călătorie în Brazilia pentru a sărbători alegerea lui în

Congres şi, în plus, să ne odihnim cel puţin zece zile. Mi-a explicat că, în următoarele săptămâni, urma să aibă mult de lucru, deoarece în mai şi iunie aveau loc primul şi al doilea tur de scrutin ale alegerilor prezidenţiale, în iulie avea să îşi ia în primire postul de congresist, iar în august urma să se schimbe guvernul. În momentul acela era evident că îl interesa numai politica şi am presupus că, în agenda lui privată, amantele sale de ocazie aveau un loc special. În plus, vărul lui, Gustavo Gaviria, îi conducea în continuare afacerile, care produceau foarte mulţi bani.

Fidel obiceiului din Antioquia, familia mai presus de orice, pe 12 aprilie 1982, am călătorit cu un avion comercial în Sao Paulo şi, de acolo, la Rio de Janeiro. Literalmente, Pablo s-a încăpăţânat să luăm chiar şi pisica, pe lângă soacra mea, pe fraţii lui cu soţiile şi copiii; pe mama, pe surorile şi cumnaţii mei, împreună cu copiii lor; pe Gustavo Gaviria cu soţia lui, copiii şi părinţii lor... peste 20 de persoane! A fost cât se poate de incomod, fiindcă, pentru a merge în fiecare loc, trebuia să închiriem un autobuz, ca să nu mai vorbesc despre locuri la restaurant pentru atâţia oameni.

Dar cel mai groaznic lucru din acea călătorie nu a fost numărul mare de persoane pe care le invitase soţul meu, ci ruşinea pe care a trebuit să o îndur din cauza escapadelor pe care le făceau bărbaţii în timpul nopţii, ca să vadă dansatoare şi prostituate în cele mai renumite baruri din Rio. Din cauza petrecerilor extravagante, aproape toate cuplurile, inclusiv eu şi Pablo, au sfârşit prin a se certa şi aşa ne-am întors în Columbia, dar a trebuit să petrecem o noapte în Sao Paulo. Eram atât de supărată, mă simţeam atât de umilită ca femeie, încât de mai multe ori m-am întrebat: de ce m-a invitat? Să sărbătorim ce

anume? Dacă voia să se distreze cu prietenii lui, de ce nu a făcut-o singur?

Pablo voia să mă facă să cred că sunt foarte importantă pentru el, dar comportamentul lui era foarte egoist şi i-am spus asta într-o scrisoare pe care am redactat-o în singurătatea camerei mele de la hotel Maksoud Plaza din Sao Paulo. „Nu aştept prea multe lucruri de la viaţă, dar printre ele o doresc pe fiinţa pe care o ador, dar pe care viaţa ar trebui să o înveţe să mă păstreze”, am spus într-unul dintre paragrafe. N-am aflat niciodată dacă Pablo a citit mesajul, pentru că a sosit abia dimineaţa, când trebuia deja să plecăm la aeroport.

Întorşi în Medellín, în a treia săptămână din aprilie 1982, soţul meu, acum reprezentant în Cameră, şi-a petrecut mare parte din timp în biroul lui, dedicându-se activităţilor politice, dar mi-a atras atenţia că, atunci când sosea acasă, făcea câte un comentariu despre interesul său şi al lui Gustavo pentru alegerile prezidenţiale ce aveau să se desfăşoare luna următoare, pe 30 mai. Candidaţii de atunci erau: Alfonso López Michelsen, liberal; Belisario Betancur Cuartas, conservator; Luis Carlos Galán, din partea partidului Noul Liberalism, şi Gerardo Molina, din partea partidului de stânga Frontul Democratic.

Eu mă concentram asupra pregătirilor pentru instalarea lui Pablo în funcţie, pe 20 iulie, şi asupra chestiunilor de familie, care îmi ocupau o bună parte din timp, şi, de aceea, n-am fost atentă la ce făcea.

Dar cum deja începea să fie o obişnuinţă ca Pablo să fie în centrul problemelor, câteva săptămâni mai târziu, principalele mijloace de comunicare au dezvăluit că la campania liberală contribuiseră personaje cu o reputaţie

îndoielnică. L-am întrebat de mai multe ori ce se întâmplă, dar îmi spunea să nu-mi fac griji, că îmi va explica ulterior.

Părea că scandalul putea să ia oricând amploare şi, de aceea, mi-am propus să vorbesc cu mai multe persoane care lucraseră cu Pablo la campania pentru Congres şi nu a durat prea mult până mi-am făcut o idee mai mult sau mai puţin clară despre acea situaţie. Am fost îngrozită, pentru că, din câte mi s-a spus, Pablo şi Gustavo stabiliseră „să colaboreze” cu bani şi logistică la campaniile lui López şi Betancur, ca să aibă un fel de asigurare în ceea ce priveşte subiectul care-i interesa cel mai mult: extrădarea.

Pablo a fost responsabil de liberali şi primul lucru care i-a trecut prin minte a fost să organizeze o întâlnire cu candidatul şi directorul naţional de campanie, Ernesto Samper Pizano. Întâlnirea a avut loc foarte repede, datorită intervenţiei lui Santiago Londoño White, coordonator în Antioquia, cunoştinţă de-ale soţului meu, care a organizat o întrunire privată în apartamentul Medellín de la hotel Intercontinental. Mi s-a mai spus că, mai mult decât o întâlnire a simpatizanţilor cauzei liberale, în acea seară a avut loc o conferinţă în care Pablo şi asociaţii săi − Carlos Lehder, Mexicanul, Rafael Cardona, Alberto Prieto, Pablo Correa, fraţii Moncada, fraţii Galeano, Santiago Ocampo, fraţii Ochoa şi Héctor Roldán – au fost prezentaţi ca oameni de afaceri prosperi, dispuşi să ajute. Unul dintre cei prezenţi mi-a povestit că López a stat doar zece minute şi l-a lăsat ca reprezentant pe Samper, care a spus de mai multe ori că este adeptul legalizării marijuanei. La încheierea întrunirii, cei prezenţi au fost foarte generoşi şi au cumpărat bilete în valoare totală de 60 de milioane de pesos pentru tombola în urma căreia se

câştiga o maşină, o activitate care făcea parte din campania de strângere de fonduri.

În timp ce soţul meu discuta cu liberalii, Gustavo Gaviria s-a ocupat de susţinerea conservatorilor prin intermediul lui Diego Londoño White, contabil în Antioquia. Conform celor povestite de persoane din cercul de apropiaţi ai soţului meu, Mexicanul a dat ordin ca avionul lui bimotor Piper Cheyenne II să fie vopsit în albastru şi i l-a împrumutat candidatului pentru încheierea campaniei.

În cele din urmă, duminică, 30 mai, Belisario Betancur l-a învins cu peste 400 000 de voturi pe Alfonso López, care, conform analiştilor, a pierdut din cauza disidenţei lui Luis Carlos Galán, care îl făcuse să piardă mulţi votanţi.

Luni, 19 iulie, cu o zi înainte de instalarea lui Pablo în postul de deputat, în casa noastră din cartierul El Diamante era nebunie. În timp ce pregăteam valizele pentru plecarea la Bogotá, intrau şi ieşeau rude, vecini din cartierul La Paz şi chiar necunoscuţi, care veneau atraşi de zarvă. Fiecare îşi spunea părerea referitoare la cum să ne îmbrăcăm, cum ne-ar sta mai bine. Eu şi una dintre surorile mele am insistat ca Pablo să poarte cravată, dar n-a fost chip să-l convingem. Special pentru acea zi, în ultima mea călătorie îi cumpărasem două cravate italieneşti foarte frumoase; iar pentru mine o rochie roşie cu negru, din catifea, a designerului italian Valentino.

— Pablo, cine te crezi? Vor schimba regulile protocolului doar pentru că te-au ales în Congres? am insistat în toate felurile posibile, dar n-am reuşit să-l conving.

Ca de obicei, ne-am cazat la hotelul Hilton din Bogotá. Soţul meu radia. Marţi, 20 iulie, am ajuns la Capitoliu, într-

o limuzină somptuoasă Mercedes Benz, verde militar, pe care Carlos Lehder i-o împrumutase lui Pablo. După cum era de aşteptat, noul deputat nu a putut să facă ce vrea, pentru că paznicul nu i-a permis să intre. A bătut din picior, s-a certat, a cerut ajutor pentru a încălca regulamentul, dar n-a reuşit şi, în cele din urmă, a trebuit să cedeze şi să împrumute cravata portarului. Era de culoarea muştarului, cu nuanţe de albastru-deschis şi roşu. Groaznică. În cele din urmă, am intrat şi nu mi-am putut ascunde supărarea din cauza încăpăţânării lui Pablo şi a lipsei mele de iniţiativă, căci aş fi putut să iau în geantă una dintre cravatele noi.

Momentul când am intrat în sala Congresului a fost de neuitat. Am fost impresionată şi foarte emoţionată, mai ales când am observat că eram singura femeie care venise cu soţul la învestirea în funcţie. M-am simţit foarte importantă şi Pablo era mândru să mă prezinte colegilor săi. În momentul acela am fost convinsă că această carieră politică a lui Pablo era o realitate şi, de aceea, a doua zi după întoarcerea la Medellín, am început să caut cei mai buni consilieri în materie de protocol şi de imagine; de asemenea, mi-am propus să studiez engleza şi franceza, fiindcă mă vedeam călătorind în toată lumea ca soţia şi însoţitoarea deputatului Pablo Escobar.

De la instalarea în funcţie a rămas o fotografie care reflectă starea de spirit a lui Pablo. În timp ce toţi colegii lui au jurat cu mâna dreaptă ridicată, el a ridicat mâna dreaptă şi a făcut un V, semnul victoriei.

În octombrie, la trei luni după preluarea funcţiei, Congresul a ales un comitet de senatori şi de reprezentanţi care să meargă în Spania şi să asiste la desfăşurarea alegerilor în urma cărora se alegea noul şef al guvernului. În numele

Senatului se duceau Santofimio, Raimundo Emiliani Román şi Víctor Cárdenas. Iar din partea Camerei Reprezentanţilor, aleşii erau soţul meu şi Jairo Ortega. Faptul că făcea parte din acel grup „select” era o dovadă că Pablo începea deja să-şi exercite influenţa în deciziile Congresului columbian.

Pablo părea foarte entuziasmat de călătoria în Spania şi a acceptat să-i împachetez cele mai bune haine, inclusiv un costum din stofă de culoare închisă, cămaşă cu mânecă lungă, un pardesiu din stofă şi cravată. A fost un adevărat eveniment de familie, deoarece, până în acel moment, nu-l interesase protocolul şi ce va spune lumea.

Cu toate acestea, în ziua călătoriei nu a reuşit nimeni să-l convingă să poarte haine adecvate, potrivite cu funcţia lui, ci, dimpotrivă, şi-a pus tenişi, blugi, cămaşă cu imprimeu şi un ceas masiv cu două cadrane: unul pentru a vedea ora din Columbia, iar celălalt pentru cea din Spania. În bagaj a mai încăput şi o pereche de pantofi pe care îi adusese cineva din New York, cu particularitatea că aveau un toc ascuns, care-l făcea să pară cu cinci centimetri mai înalt. Ca de obicei, mult mai târziu, aveam să aflu că îi primise cadou de la prezentatoarea Virginia Vallejo.

Santofimio, Ortega şi soţul meu, cei trei tovarăşi veseli, au plecat la Madrid luni, 25 octombrie 1982, la clasa întâi a aeronavei Avinca ce asigura ruta Bogotá, San Juan (Puerto Rico), Madrid. Trei zile mai târziu, joi, 28 octombrie, Pablo, Santofimio şi Ortega au fost martori la triumful lui Felipe González, candidat al Partidului Socialist Muncitoresc Spaniol, PSMS, iar în acea seară s-au dus la hotelul Palace din centrul Madridului să-l salute pe învingător. Pablo mi-a povestit la telefon că au obţinut uşor accesul pentru că Santofimio îl cunoştea pe González de mai mult timp şi

chiar petrecuseră împreună în Bogotá în timpul unui turneu al politicianului spaniol. Apoi au participat la o petrecere organizată de toreadorul Pepe Dominguín, iar în zorii zilei au mers la o altă distracţie, cu ziariştii columbieni Enrique Santos şi Antonio Caballero.

La întoarcerea sa din Spania, Pablo mi-a spus că vrea să se facă remarcat în Camera Reprezentanţilor şi, pentru asta, avea să dea mai multă importanţă rolului pe care, din septembrie anul trecut, i-l încredinţase prezentatoarei Virginia Vallejo pentru a-şi consolida imaginea publică şi pentru a-şi face loc în cercul restrâns al clasei politice din Bogotá.

În acelaşi timp, Pablo a prevăzut că ziariştii îl vor căuta pentru a-i cere părerea despre diferitele subiecte şi, de aceea, i-a cerut sfatul lui Neruda, care i-a sugerat două lucruri: să înveţe noţiuni de bază de economie şi să citească operele scriitorului Gabriel García Márquez, care pe atunci, în octombrie 1982, tocmai primise Premiul Nobel pentru Literatură. Soţul meu a urmat cu stricteţe recomandarea acestuia. În acelaşi timp, a angajat o persoană care să înregistreze buletinele de ştiri de la radio şi de la televizor şi să facă un rezumat al celor mai importante noutăţi ale zilei, pentru că voia să fie la curent cu ce se întâmpla în Columbia şi în lume.

Soarta părea să-i surâdă soţului meu, care, pe zi ce trecea, era convins că destinul lui era să ocupe o funcţie importantă în viaţa politică a ţării. Partea bună a acelui vis era că eu făceam parte din el, căci Pablo obişnuia să-mi repete să mă pregătesc pentru a fi prima doamnă a naţiunii. Însă orgoliul lui creştea şi, dintr-odată, a început să întrebe foarte des:

— Tata, ce s-a mai spus despre preşedintele Reagan, despre papa Ioan Paul al II-lea şi despre mine?

În primele luni ale anului 1983, Pablo şi-a concentrat eforturile asupra programului „Medellín fără mahalale” şi, pentru a face asta, a contat pe Virginia Vallejo, care a filmat cu el emisiunea ei TV Al ataque, în care a explicat amploarea planului lui de a le dărui case locuitorilor din groapa de gunoi din Moravia. Apoi, duminică, 13 martie, soţul meu a promovat o coridă de tauri în care animalele erau ucise, în piaţa La Macarena, care s-a umplut până la refuz. Eu am fost acolo cu Juan Pablo şi cu socrul meu Abel, iar momentul în care fiecare toreador se apropia de gradene pentru a-i oferi spectacolul lui Pablo, care părea bucuros, dar cam ruşinat fiindcă nu-i prea plăcea recunoaşterea publică, deşi se vedea că se bucura în sinea lui de aplauzele oamenilor, a fost foarte emoţionant. În după-amiaza aceea s-au făcut remarcaţi fermierii Alberto Uribe Sierra, Andrés Vélez, Dayro Chica şi Fabio Ochoa şi toreadorii César Rincón şi Pepe Cáceres, care s-au luptat cu opt tauri din crescătoriile spaniole Los Guateles şi cele columbiene ale fraţilor Rocha.

În ciuda succesului evenimentelor pe care le organiza pentru a-şi promova programele sociale şi, în special, pe cel din Moravia, soţul meu a început să fie atacat de senatorul Rodrigo Lara Bonilla şi de ziarul El Espectador, dar se simţea atât de puternic, încât nu dădea prea mare importanţă faptului că deputatul Lara, mâna dreaptă a lui Luis Carlos Galán în partidul Noul Liberalism, vorbea cu vehemenţă despre ceea ce el îi numea „bani murdari” în politică şi în fotbal şi celui că ziarul din capitală critica invazia unor personaje de o calitate îndoielnică în lumea politică şi economică a ţării şi, mai ales, în Antioquia. La acea vreme, nu-i menţionau numele, dar Pablo ştia că la el

se făcea referire şi, de aceea, într-o zi, la un eveniment public, a început o campanie împotriva ziarului familiei Cano: „Acel consorţiu jurnalistic ce denaturează adevărul, care injectează otrava morbidă şi dăunătoare şi care atacă persoanele... în realitate, n-aş vrea să mă exprim dur împotriva ziarului El Espectador, dar aţi văzut şi dumneavoastră atacurile şi calomniile pe care le-a lansat în ultima vreme împotriva programelor noastre”.

Bazându-se pe influenţa sa, Pablo a insistat mai mult ca niciodată să lupte împotriva extrădării. De aceea, şi-a canalizat toate eforturile pentru a organiza o conferinţă la nivel înalt cu „oameni de afaceri” din toată ţara la Clubul Kevins, recent deschis în Medellín, proprietate a unui prieten de-ai lui, José Antonio Ocampo, alias Pelusa. Astfel, în a doua săptămână din luna aprilie 1983, au sosit aici nu mai puţin de 300 de persoane interesate de prima Adunare Naţională a Extrădabililor (Los Extraditables). Virginia Vallejo, care de multe ori a îndeplinit rolul de prezentatoare, a explicat motivele întâlnirii şi i-a dat cuvântul lui Pablo, care a început printr-o frază foarte scurtă: „Vreau să vă cer tuturor, în numele cetăţenilor, al suveranităţii şi al drepturilor omului, ajutorul în lupta împotriva tratatului de extrădare”.

Discuţia a durat mai bine de trei ore, iar mulţi dintre cei prezenţi au susţinut teoria conform căreia columbienii trebuiau judecaţi în ţară, nu predaţi instanţelor străine. Cineva chiar a cerut cuvântul şi a expus ideea ca adunarea să intervină în faţa guvernului pentru a evita executarea pe scaunul electric a columbianului Carlos Arango, acuzat de Curtea din Florida de omucidere şi de trafic de cocaină.

Marţea următoare, 19 aprilie 1983, Pablo a venit zâmbitor acasă cu un exemplar al ediţiei cu numărul 50 al revistei

Semana, care publicase un articol intitulat „Un Robin Hood din Antioquia”. Era mândru fiindcă, pentru prima dată, o publicaţie naţională vorbea despre el şi mi-a povestit că un reporter de la revista respectivă asistase la adunarea despre extrădare şi apoi îi luase interviu.

— Dragostea mea, ai văzut ce mituri creează presa? Bine-ar fi să fiu Robin Hood, ca să fac şi mai multe lucruri bune pentru săraci!

Articolul a fost menţionat la mai multe posturi de radio şi o ziaristă l-a întrebat dacă chiar se simţea ca Robin Hood. Pablo a răspuns: „În nici un caz, dar este un nume care-mi place destul de mult... Cei care cunosc povestea lui Robin Hood ştiu foarte bine că a luptat şi a apărat poporul.”

Recunoaşterea publică a soţului meu era în creştere şi a profitat de popularitatea sa pentru a continua realizarea unor terenuri de sport construite cu banii pe care-i dona. Îmi amintesc că, pe 15 mai 1983, l-am însoţit să dea lovitura de start la un meci, la care au asistat 12 000 de persoane şi cu care s-a inaugurat terenul de fotbal din cartierul Tejelo, în districtul cinci din Medellín. Trei săptămâni mai târziu, la începutul lunii iunie, a mai dat lovitura de start la un meci jucat în nocturnă, între rezervele Clubului Atletico Nacional şi jucătorii din cartierul Moravia, unde se inaugura un teren de fotbal dotat cu sistem modern de iluminare.

Dar norocul soţului meu din acele zile de la jumătatea anului 1983 avea să se termine pe 8 august, când preşedintele Belisario Betancur a schimbat din temelii guvernul prin înlocuirea a opt dintre miniştri. Unul dintre ei, cel al Justiţiei, Rodrigo Lara Bonilla – primul cotizant al

Noului Liberalism în guvern –, nu i-a plăcut soţului meu şi am observat asta în seara aceea.

În următoarele zile, Pablo a fost irascibil, neliniştit şi a început să facă ceva neobişnuit la el: când sosea acasă şi mă găsea uitându-mă la ştiri în care apărea ministrul Lara explicând măsurile pe care avea să le pună în aplicare pentru a lupta împotriva banilor murdari din politică şi din fotbal, vocifera furios împotriva funcţionarului, bătea din palme şi stingea televizorul. Când îl întrebam ce se întâmplă, îmi răspundea că e mai bine să nu mă uit la ştiri, fiindcă provocau confuzie.

Într-o seară, Pablo era cu mine şi, exact în momentul acela, ştirile de la 21:30 prezentau o conferinţă de presă în care ministrul Lara vorbea, iar pe un ecran pe care-l avea în biroul lui se vedea o imagine în prim-plan cu soţul meu. Acesta s-a enervat atât de rău, încât, dintr-o lovitură, aproape că a dărâmat televizorul. Ani de-a rândul, Pablo închidea constant televizorul pentru că tot timpul se vorbea despre el, despre ceea ce făcea, despre persecuţie, despre recompense.

Foarte îngrijorat, Gustavo Gaviria a venit într-o seară să stea de vorbă cu Pablo şi era atât de exaltat, încât a spus de faţă cu mine ce gândea:

— Pablo, frate, hai să plecăm din ţară, să dispărem. Deja este un risc să rămânem aici. Avem destui bani, putem să ne ascundem unde vrem. Ascultă-mă.

— Nu, nu mai există cale de întoarcere. Avem deja puterea economică, acum ne îndreptăm spre puterea politică. Să plec din Columbia? Niciodată!

Avertismentul vărului său, asociat şi prieten, nu a avut nici un efect asupra lui Pablo, dar era clar că lupta se ducea cu ministrul Lara.

Pablo nu asculta de nimeni, era atât de orgolios, încât nu a ţinut cont de avertismentele principalului său asociat, care nu l-a făcut să renunţe la scopurile sale. Deşi noaptea neagră se năpustea asupra lui, nu şi-a dat seama că nu avea loc în politica naţională.

După cum era obiceiul în relaţia noastră, eu aflam fragmente despre ceea ce se întâmpla în jurul lui. Uneori, ca în cazul acesta, din presă, iar alteori, de la oamenii lui, cărora, când erau în preajma mea, le mai scăpa câte o informaţie, căci, de altfel, el le interzisese să-mi povestească despre activităţile sale.

Şi astfel a venit 18 august 1983, când membrii Congresului Ernesto Lucena şi Jairo Ortega, din acelaşi grup politic cu Pablo şi Santofimio, l-au chemat pe ministrul Lara la o dezbatere privind banii murdari în cadrul unei şedinţe plenare din Camera Reprezentanţilor.

În seara aceea m-am uitat la ştiri şi, conform informaţiilor transmise de jurnalistul care se afla acolo, soţul meu nu a asistat la dezbatere, dar Carlos Lehder da, care s-a folosit de statutul său de director al ziarului Quindío Libre şi a ocupat un loc în zona alocată jurnaliştilor. O imagine a acelui moment îl înfăţişa zâmbitor, sfidător.

M-am îngrijorat foarte mult când reprezentantul Jairo Ortega l-a întrebat pe ministru Lara, nedumerit: „Cu tot respectul, vreau să-i pun o întrebare domnului ministru al Justiţiei. Domnule ministru, îl cunoaşteţi pe cetăţeanul Evaristo Porras? Ştiţi care a fost donaţia persoanei în

discuţie? A fost un cec de un milion de pesos?” Apoi a scos din buzunar o copie a cecului, le-a arătat-o celor prezenţi şi a spus că îi fusese înmânat într-o cameră a hotelului Hilton.

Dezvăluirea înmânării cecului l-a pus într-o situaţie dificilă pe Lara, care mai întâi a spus că nu-şi aminteşte episodul, dar a doua zi a convocat o conferinţă de presă în care a povestit cele întâmplate: „Aş fi putut să afirm orice pentru a justifica existenţa cecului, aş fi putut să spun că l-am primit ca plată pentru onorarii profesionale sau pentru orice altă afacere, dar, adevărul este că e vorba despre o simplă vânzare-cumpărare a domnului Roberto Bahamón într-o afacere la care participase familia mea”.

Apoi ministrul a trecut la contraatac şi a spus că episodul cu cecul făcea parte dintr-o conspiraţie a Mafiei şi l-a acuzat direct pe soţul meu, pe care l-a semnalat, în plus, ca narcotraficant, fondator de grupuri paramilitare şi cu procese deschise în Statele Unite. Înfuriat, a adăugat: „Ştiu ce mă aşteaptă denunţându-i pe mafioţi, dar asta nu mă sperie, iar dacă trebuie să plătesc cu viaţa pentru asta, aşa să fie. Este vorba despre o escaladare a narcotraficului, care, în prezent, caută eliminarea unui ministru din guvern, deoarece îl consideră incomod pentru scopurile lor perfide, ca să continue apoi cu alte personalităţi din ţară, având drept obiectiv prăbuşirea morală a naţiunii.”

Cuvintele ministrului Lara m-au îngrozit, pentru că expuneau o situaţie fără cale de întoarcere pentru soţul meu. În singurătatea casei mele, m-am gândit că urmau momente foarte grele, dar nici nu-mi trecea măcar prin minte faptul că acel conflict avea să ne schimbe foarte curând viaţa.

Pablo nu a stat liniştit şi, a doua zi, a convocat o conferinţă de presă în Congres şi, mai târziu, la sediul redacţiei sale de ştiri Antioquia al día din Medellín, unde a răspuns la acuzaţiile pe care i le adusese ministrul. „Cu toţii cunoaşteţi investiţiile mele în agricultură, în industrie, în crescătoriile de vite şi în construcţii. Întotdeauna am garantat că banii mei nu au legătură cu narcotraficul.” Apoi şi-a scos paşaportul şi a zis că, în ciuda celor spuse de Lara, nu era anchetat în Statele Unite, iar dovada acestui lucru era viza lui. În încheiere, i-a dat un termen de 24 de ore ca să prezinte dovezile acuzaţiilor pe care le făcuse împotriva lui. „Ministrul Justiţiei a minţit de şase ori: a minţit ţara când a spus că nu-l cunoaşte pe domnul Evaristo Porras; a minţit ţara când a zis că nu a primit cecuri personale de la domnul Evaristo Porras; a minţit ţara când a spus că Pablo Escobar a creat MAS; a minţit ţara când a zis că Pablo Escobar are dosar penal în Statele Unite; a minţit ţara când a spus că nu-şi va da demisia.”

Acest conflict dintre ministru şi deputat avea să dureze, iar la noi acasă se simţea tensiunea, deşi Pablo susţinea că totul este sub control. Îmi amintesc că, în acele zile, mama a venit să mă viziteze tocmai când Pablo termina de citit ziarele. Ca de obicei, mama nu şi-a păstrat pentru sine părerile şi a spus:

— Fiule, cine are paie-n mână să stea departe de foc.

— Nu, mamă-soacră, stai liniştită că nu o să se întâmple nimic.

— Eşti foarte încăpăţânat şi nu te gândeşti la familia ta. O să-ţi aduci tu aminte vorbele mele.

Ca de obicei, mama avea dreptate, pentru că, pe 25 august 1983, la o săptămână după dezbaterea împotriva ministrului Rodrigo Lara, ziarul El Espectador a publicat ştirea ce avea să provoace moartea politică a soţului meu. În titlul de pe prima pagină, ziarul a amintit că, în iunie 1976, Pablo şi alte cinci persoane fuseseră arestate în legătură cu un transport de cocaină.

Începând din acea zi, evenimentele s-au desfăşurat foarte repede. Ministrul a luat noi măsuri şi a ordonat reţinerea a circa 100 de avioane şi de elicoptere care operau în toată ţara şi despre care existau bănuieli că erau utilizate pentru traficul de droguri. În timpul acelei razii au căzut mai multe aparate ale lui Pablo. În plus, judecătorul din Medellín, Gustavo Zuluaga, a redeschis investigaţia ce fusese deja încheiată împotriva lui Pablo, pentru moartea a doi dintre detectivii DAS care-l prinseseră la vremea aceea. Şi de parcă n-ar fi fost îndeajuns, Statele Unite i-au anulat viza şi nu s-a mai putut întoarce acolo.

Soţul meu ştia că era doar o chestiune de câteva ore până va fi obligat să se retragă din Congres şi să-şi părăsească scaunul, dar a opus rezistenţă până în ultima clipă. În a doua săptămână din septembrie 1983, a refuzat să semneze o scrisoare pe care Santofimio i-a dus-o deja redactată în biroul lui din Medellín, prin care renunţa la Alternativa Populară şi la scaunul lui în Camera Reprezentanţilor. Chestiunea era simplă: Santofimio era şeful mişcării şi avea nevoie ca Pablo să-şi dea demisia, pentru a evita un scandal politic mai mare. Dar probabil s-a întors cu mâinile goale, căci soţul meu i-a spus supărat că este obişnuit să-şi scrie singur mesajele, fără ajutorul nimănui.

Acele zile au fost oribile. Pierzându-şi credibilitatea şi fiind declarat narcotraficant, acum era în joc libertatea lui. De aceea era atât de îngrijorat. Extrădarea îl copleşea şi mi-a spus asta într-o bună zi:

— Tata, trei condamnări pe viaţă? Să mor, la 20 de metri sub pământ? Nu vor vedea asta niciodată, jur.

M-am speriat când l-am văzut atât de supărat. În sinea mea mă gândeam: „Doamne, ce se va întâmpla acum?”

Dar, cum destinul controlează totul, în acele zile din septembrie 1983 mi s-a confirmat că sunt însărcinată. De şase ani tot încercam, dar fără succes. După patru avorturi şi o sarcină ectopică se părea că acum al doilea copil era pe drum. Nu avea să fie uşor, dar eram dispusă să am foarte mare grijă de mine, pentru a duce la capăt această nouă iluzie. De îndată ce a aflat, Pablo s-a bucurat foarte mult. Era cât se poate de convins că poate rezolva tot ce se întâmplă, aşa că nu mi-am făcut deloc griji. Adevărul este că nu prea eram conştientă de situaţia reală.

Într-adevăr, următoarele săptămâni şi luni aveau să fie foarte complicate pentru că, în cele din urmă, pe 26 octombrie, în şedinţa plenară a Camerei Reprezentanţilor, majoritatea membrilor au votat în favoarea retragerii imunităţii soţului meu.

Puterea statului se întorsese împotriva lui, căci făcuse greşeala să creadă că o putea învinge. Excluderea din viaţa politică a fost o lovitură cruntă pentru soţul meu. Nu şi-a închipuit niciodată că puterea şi capacitatea sa de intimidare vor ajunge să-l distrugă. Pătrunderea lui în viaţa politică a fost efemeră, la fel cum a fost şi viaţa lui în ilegalitate. În cele din urmă, mama avusese dreptate când,

în acea zi din 1982, Pablo acceptase să intre în politică, iar ea îi zisese: „Fiule, cine are paie-n mână să stea departe de foc”.

Pablo nu o ascultase.

Capitolul 6

Hacienda Nápoles pe care puţini o cunosc

Prima oară când m-am dus să văd terenurile pe care Pablo tocmai le cumpărase s-a dovedit a fi o experienţă înfiorătoare.

Era într-o sâmbătă dimineaţa, februarie 1979, iar în elicopterul Hughes, mic şi instabil, eram eu, Pablo, una dintre surorile mele şi Gustavo Gaviria cu soţia lui. După mai puţin de o oră am aterizat pe un izlaz plin de noroi şi, când am coborât, cizmele mi s-au afundat într-un teren atât de mlăştinos, încât am avut nevoie de ajutorul lui Pablo.

Eram furioasă. Soţului meu îi sclipeau ochii. Am ajuns la o casă ţărănească, în mijlocul junglei, foarte modestă, cu ferestre roşii, pereţi albi şi podea din ciment.

Cum nu aveam încotro – pentru că oriunde priveai erai înconjurat de pădure – am înnoptat în acea locuinţă, unde, pe deasupra, nu era nici curent. Mai mulţi oameni de-ai lui

Pablo au aprins un foc de lemne şi au preparat fasole, orez, jumări, carne, banane verzi şi turte de mălai.

Lumina slabă a lumânărilor lăsa să se vadă prin ferestrele înguste insecte mari şi şerpi care pândeau din întuneric, dar care nu se apropiau pentru că în jur puseră borcane cu ACPM[10] şi sfori, cărora le dăduseră foc. Cu toate acestea, am avut o noapte îngrozitoare, fiindcă locul acela îmi provoca frică, mă simţeam în pericol, mi-era teamă că mă putea muşca o viperă şi că voi muri. Am ţipat încontinuu şi n-am reuşit să adorm, deoarece căldura era exasperantă. Pablo s-a enervat, căci comportamentul meu i s-a părut exagerat şi imatur.

Mi-am spus rugăciunile în tăcere şi m-am rugat să răsară mai repede soarele, ca să se termine una dintre cele mai groaznice nopţi din viaţa mea. Din fericire, soarele şi-a făcut apariţia înainte de ora şase dimineaţa şi am simţit că pot să respir din nou uşurată.

Unde ne aflam? Pablo ne-a spus că este vorba despre moşia Valledupar, cu o întindere de 850 de hectare, proprietatea lui Jorge Tulio Garcés, care le-o vânduse lui şi lui Gustavo cu 35 de milioane de pesos, echivalentul a 820 000 de dolari la vremea aceea. În stilul său caracteristic, soţul meu a relatat o poveste, care suna a fantezie, conform căreia, foarte curând, se va construi o autostradă ce avea să facă legătura între Medellín şi Bogotá, iar acea zonă, Puerto Triunfo, avea să fie o atracţie turistică în inima Columbiei.

---

[10] Aceite Combustible Para Motores – ulei combustibil pentru motoare (în limba spaniolă, în original).

— Terenurile acestea vor fi foarte valoroase, te asigur, Tata. Au apă din belşug, munţi, pădure… Este un paradis şi o să-ţi dai seama încetul cu încetul, a spus el.

Pablo părea să-şi fi îndeplinit visul despre care îmi vorbise de multe ori, acela de a deţine un astfel de loc. Îmi amintesc că, după ce a cumpărat primul elicopter, în 1978, a mers cu Gustavo mai multe weekenduri să vadă diverse locuri din Antioquia, precum Santafé de Antioquia, Caucasia şi Bolombolo, dar nu găsise ceva care să-i placă cu adevărat.

Dar, într-o zi, Astado s-a dus la el la birou şi i-a arătat un anunţ publicat în ziarul El Colombiano, în care era la vânzare o moşie în municipiul Puerto Triunfo, foarte aproape de viitoarea autostradă Medellín-Bogotá, şi i-a explicat că acea regiune din centrul ţării este foarte frumoasă şi avea viitorul asigurat, fiindcă foarte curând avea să înceapă construcţia şoselei.

Nu am spus nimic, dar mi se părea o nebunie. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin minte să cumpăr un teren în acea sălbăticie, unde era foarte cald şi uscat şi, în sinea mea, m-am gândit că Jorge Tulio Garcés avusese mare noroc că găsise pe cineva să investească într-un asemenea loc neprimitor. Era foarte frumos, nu neg asta, dar soţul meu şi asociatul lui trebuiau să cheltuiască mulţi bani pentru a transforma acele locuri neprimitoare.

În următoarele săptămâni, l-am văzut pe Pablo foarte entuziasmat de ideea de a construi, dar şi de a cumpăra şi mai multe terenuri. După cum mi-a spus, la jumătatea anului 1979, cumpăraseră moşia Nápoles, vecină cu Valledupar, şi alte opt proprietăţi care, în total, însumau 1 920 de hectare. Când l-am întrebat câţi bani cheltuise, a

răspuns că dăduseră un preţ foarte bun, pentru că pe toate terenurile cheltuiseră 90 de milioane de pesos (2 100 000 de dolari).

Cum moşiile aveau nume diferite, Pablo s-a decis la unul singur pentru toate: Nápoles, în onoarea lui Al Capone, gangsterul american de origine italiană. Soţul meu îl admira şi, din când în când, îl vedeam citind o carte sau articole din reviste ori ziare care vorbeau despre el.

Am început să mă duc destul de des în acea regiune şi asta a coincis cu începerea construcţiei unui pod enorm deasupra râului Magdalena, care avea să facă legătura cu autostrada. Timp de mai multe weekenduri, planul cu Pablo şi surorile mele era să vedem cum se instalau stâlpii pentru noua structură şi mi se părea distractiv să traversăm râul cu barjele care transportau automobile şi vite.

Dintr-odată, au început să intre pe moşia Nápoles tot felul de maşinării pentru a săpa pământul, dar nici Pablo, nici Gustavo nu ne-au spus nouă, soţiilor, ce aveau de gând să facă. Ne-au exclus în totalitate şi, pe măsură ce lunile treceau, mi-am dat seama că 100 de oameni construiau o casă cu două etaje şi piscină.

Rezultatul a fost cum nu se poate mai prost. Fotografiile în care apar casa principală şi piscina de la Nápoles sunt frumoase, colorate. Dar ceea ce nu se ştie este faptul că ambele sunt un monument al prostului-gust. Să explic de ce.

Încep cu cele două camere principale, situate la etajul doi. A noastră era o cameră de cinci metri pătraţi cu o baie, absolut disproporţionată faţă de cei 800 de metri pătraţi,

cât avea suprafaţa totală a casei. Cea a lui Gustavo era la fel. Ceea ce n-am înţeles niciodată a fost cum de Pablo şi Gustavo comandaseră construirea a două camere atât de mici, ca pentru două cupluri, şi nu avuseseră în vedere că, în acel moment, aveau deja copii. Era mai mult decât evident că se gândiseră la ei, nu la familiile lor. Designul groaznic al camerei noastre ne-a făcut să punem un pat supraetajat în faţa patului nostru pentru ca Juan Pablo să doarmă aproape de noi şi să-şi poată aduce, din când în când, câte un prieten. Era foarte incomod şi, de fiecare dată când aveam ocazia, îi reproşam lui Pablo lipsa de gust a barbarului care construise casa. Mult mai târziu, am închis una din intrările în camera noastră pentru a construi un mic spaţiu în care a încăput un pat supraetajat, dar baia era în continuare comună.

De la distanţă, casa părea firavă, căci stâlpii erau foarte subţiri şi puţin înclinaţi. Părea construită pe picioroange care se puteau prăbuşi în orice clipă.

La primul etaj au construit opt camere identice, în fiecare dintre ele putând să încapă opt persoane, dar cu o singură baie. În partea din spate au construit trei garaje cu o capacitate pentru cinci vehicule fiecare.

Aşa-numita zonă de socializare era compusă dintr-un salon cu televizor, în care încăpeau până la 30 de persoane. Apoi un bar cu zece mese a câte patru locuri, o tejghea cu sticle mari de whisky şi, în jur, jocuri electronice specifice acelei perioade, precum Don King Kong, Pac-Man, Galaxian şi marţieni.

Piscina era foarte periculoasă şi odată era să mor în ea, pentru că, la jumătatea acesteia, fusese construită o structură din ciment, în ideea unui chioşc cu bar şi scaune

din ciment pentru şase persoane care să stea în apă. Totuşi, în scurt timp, au avut loc mai multe accidente, pentru că cei care făceau baie se loveau la cap când înotau sub apă şi voiau să iasă la suprafaţă. Una dintre victime am fost eu şi era să leşin din cauza loviturii. În cele din urmă, Pablo a poruncit să fie dărâmat totul şi a renunţat la ideea barului.

Presupun că, încă de la început, Pablo s-a gândit că va veni multă lume la moşia Nápoles, ceea ce explică dimensiunile celor două cămări pentru păstrarea alimentelor. Erau atât de mari, încât păreau nişte restaurante în sine; şi, de parcă n-ar fi fost suficient, în bucătărie au fost puse trei frigidere uriaşe, în fiecare dintre ele încăpând până la opt persoane în picioare.

În paralel cu construcţia casei, a piscinei, a barului, a staţiei de alimentare cu benzină, a celei mai mari piste de motocros din America Latină, a heliportului, a pistei de aterizare şi a multor altor excentricităţi, soţului meu i s-a năzărit, într-o zi, că vrea o grădină zoologică, pentru că vizitase moşia Veracruz – în municipiul Repelón, regiunea Atlanticului, în nordul Columbiei –, proprietatea prietenilor săi, fraţii Ochoa, şi fusese fascinat de frumuseţea unor animale exotice pe care le văzuse acolo.

Chestiunea a devenit pentru el o obsesie şi primul lucru pe care l-a făcut a fost să-l pună pe Alfredo Astado să caute o grădină zoologică în Statele Unite, de unde să poată cumpăra zebre, girafe, elefanţi, flamingo, dromaderi, bivoli, hipopotami, canguri, struţi şi păsări exotice. Pentru această listă, Pablo a consultat în National Geographic ce animale se adaptau mai uşor la habitatul columbian din Magdalena Medio. Leii şi tigrii au fost excluşi pentru că i se păreau periculoşi şi trebuiau ţinuţi în captivitate.

Între timp, lui Pablo i-a trecut prin minte să le spună vânzătorilor ambulanţi şi cerşetorilor pe care-i vedea pe străzi să aducă la biroul lui speciile rare de animale pe care le găseau şi pentru care a promis că avea să le plătească un preţ bun. Începând din acel moment au venit atât de mulţi oameni, încât Gustavo, furios, se limita să indice: „Zona cu animale este pe acolo, la dreapta”. Dar soţul meu a renunţat la idee, pentru că oamenii veneau cu animăluţe bolnave, în stare proastă, subnutrite.

Însă ceea ce a funcţionat a fost demersul lui Astado, care a obţinut o întâlnire cu proprietarii unei grădini zoologice din Dallas, Texas, şi într-acolo ne-am îndreptat eu şi alte 23 de persoane, membri din familie, pe care Pablo le invitase. Când am sosit pe aeroportul Fort Worth, am avut parte de o surpriză, fiindcă pe pista de aterizare se aflau opt limuzine de lux, trimise de fraţii Hunt, proprietarii grădinii zoologice. Unul dintre vehicule a rămas gol şi Juan Pablo a cerut voie să meargă în el, singur, ca să se uite la desene animate.

Pablo a fost impresionat de varietatea şi de frumuseţea animalelor, dar mai ales de girafe, de canguri şi de elefanţi. Voia să le cumpere pe toate, se comporta de parcă ar fi fost într-un magazin de jucării. Când a terminat de ales, a făcut un calcul şi mi-a spus în şoaptă:

— Dragostea mea, Gustavo o să se supere când o să afle că am cheltuit două milioane de dolari pe animale.

Nu mă înşel dacă spun că aceea a fost cea mai plăcută călătorie din viaţa lui; la grădina zoologică, pe chipul lui Pablo se putea citi uimire, bucurie. M-a îmbrăţişat de mai multe ori şi a spus că îşi imagina cum vor arăta animalele lui la Hacienda Nápoles, căci cel mai important era că nu

vor fi ţinute niciodată închise. Era atât de extaziat de ce vedea, încât chiar a acceptat propunerea îmblânzitorului de animale de a urca pe un elefant, pe care a stat aproape zece minute. După ce am făcut un tur complet al grădinii zoologice, Pablo a negociat preţul animalelor care urmau să-i fie trimise în Columbia.

La două săptămâni după ce ne-am întors din Dallas, soţul meu a organizat prima expediţie pentru a aduce în ţară cea mai mare parte dintre animale. Au sosit cu un vapor închiriat, care a acostat în portul Necoclí, din Marea Caraibilor, la 400 de kilometri de Medellín. De acolo au fost duse în camioane până la moşia Nápoles, în cadrul unei operaţiuni ce s-a dovedit complexă şi care l-a descurajat pe Pablo, din cauza întârzierii şi a riscurilor. Din acest motiv, a optat să le aducă în zboruri clandestine şi, pentru a realiza asta, l-a ales pe Fernando Avendaño, care de atunci a fost cunoscut ca Animalierul.

Pablo vorbea întruna despre acel subiect. Din câte mi-a povestit Animalierul, după ce animalele erau deja la Nápoles, Pablo a închiriat mai multe avioane Hercules, care au aterizat pe aeroportul Olaya Herrera din Medellín la scurt timp după ora şase seara, când luminile de pe pistă fuseseră deja stinse, pentru a le transporta. Cum în acea perioadă Pablo deţinea două hangare lângă pista principală, Avendaño a reuşit să aterizeze fără să oprească motoarele avioanelor. Apoi, dintr-unul din hangare au ieşit mulţi angajaţi cu camioane şi macarale şi, cu o rapiditate impresionantă, au dat jos cuştile cu animale.

Grădina zoologică la care visase Pablo era practic gata, dar el voia şi mai multe animale. De exemplu, două femele de papagal negre pe care le cumpărase din Miami în timpul unei călătorii de afaceri. Din câte mi-a spus, îl

costaseră 400 000 de dolari şi nu a ezitat să-i plătească, pentru că păsările erau foarte rare.

Iar în timpul unei plimbări pe care a făcut-o la Río de Janeiro cu prietenii lui, a descoperit un papagal albastru cu ochi galbeni, o specie protejată în Brazilia. Cum nu putea să îl ia, pur şi simplu, s-a descurcat el cumva ca pilotul Learjetului să îl aducă clandestin în Columbia, după ce îl cumpărase cu 100 000 de dolari. Papagalul a călătorit singur în avion, mi-a povestit Pablo, ca şi cum ar fi făcut cine ştie ce şotie.

Ultimele animale care au sosit la grădina zoologică au fost doi delfini roz, aduşi din Amazon la solicitarea lui Pablo, şi care au fost puşi într-unul dintre numeroasele lacuri de la moşie. Erau foarte frumoşi şi m-am obişnuit să mă duc să mă joc cu ei, deşi răspândeau un miros neplăcut.

O singură specie nu s-a adaptat la habitatul de la Nápoles: girafa. Cele şase pe care Pablo le-a cumpărat de la grădina zoologică din Texas – trei femele şi trei masculi – nu au acceptat hrana şi dispozitivele cu mâncare puse în vârful copacilor. În cele din urmă, au murit.

Totul era pregătit pentru inaugurarea grădinii zoologice, dar lipsea ceva: intrarea. În timp record, a fost construită o poartă mare vopsită în alb, iar pe coloanele principale a fost scris cu albastru Nápoles. În partea de sus au pus un avion monomotor tip Piper, cu numărul de înmatriculare HK-617. Povestea acelui avion, vopsit în alb şi cu două dungi albastre pe fiecare latură, era plină de minciuni şi de adevăruri spuse pe jumătate. Una dintre versiuni semnalează că, în acel aparat, soţul meu a transportat prima încărcătură de cocaină, dar nu este adevărat. Adevărul este că micul avion monomotor a aparţinut unui

prieten de-ai lui Pablo care a avut accident în timp ce aterizase pe aeroportul Olaya Herrera şi, din cauza daunelor, îl abandonase. Rămăşiţele avionului au stat acolo o vreme, până când Pablo le-a văzut şi, neştiind prea bine ce să facă cu ele, l-a rugat să i le dea lui. După ce a intrat în posesia lor, a ordonat să fie duse la Nápoles, unde au reparat avionul, dar fără motor.

Şi automobilul ciuruit, pe care musafirii îl vedeau la moşie, a devenit un mit. Povestea cea mai frecventă este că în acea maşină au murit celebrii hoţi americani Bonnie şi Clyde, în mai 1934. Nici vorbă. Acea maşină a fost făcută din două vehicule: şasiul unui jeep Toyota, singura parte utilizabilă după accidentul în urma căruia a murit Fernando, fratele mai mic al soţului meu, şi caroseria unui automobil Ford model 1936, pe care îl primise în dar Alfredo Astado.

Cu şasiul de la Toyota şi caroseria Fordului, Alfredo a făcut o singură maşină, dar, într-o zi, Pablo s-a dus la el acasă şi, cum nu l-a găsit, le-a zis oamenilor săi să ducă vehiculul la Nápoles pentru a-l expune. În săptămâna următoare, soţul meu s-a dus la locul unde puseseră automotorul şi le-a ordonat oamenilor săi să tragă în caroserie, în ideea de a simula cele 167 de gloanţe cu care fusese ciuruită maşina originală a lui Bonnie şi Clyde.

Astfel, odată rezolvată chestiunea intrării în grădina zoologică, Pablo a deschis porţile publicului larg şi succesul a fost imediat, deoarece, pe lângă faptul că intrarea era gratuită, vizitatorii puteau să parcurgă traseul cu maşina proprie. În scurt timp, la moşie au sosit familii din toată ţară să se bucure de exotica grădină zoologică pe care soţul meu o crease în inima Columbiei.

Pablo era foarte încântat şi, la un moment dat, l-am întrebat de ce nu lua bani pentru intrare, chiar şi o sumă simbolică. Dar răspunsul lui a fost un nu categoric.

— Dragostea mea, grădina asta zoologică este a poporului. Cât voi trăi, nu voi lua nici un ban, pentru că-mi place ca oamenii săraci să poată veni să vadă acest spectacol al naturii. Când voi muri, vei putea lua tu bani.

Dar nu totul era roz. După deschiderea grădinii zoologice, casa principală de la Hacienda Nápoles a devenit hotel, dar fără reguli. Intra acolo cine voia şi, în weekend, veneau lejer vreo 300 de persoane. La bucătărie erau cozi lungi de oameni cu farfurii în mână, aşteptând să fie serviţi cu fasole cu creveţi sau fasole cu peşte; problema era că meniurile bucătarilor erau o insultă la adresa gastronomiei şi, fiindcă nu erau femei care să gestioneze situaţia, se simţea prostul gust. Administratorul făcea piaţa. Existau oameni care le spălau şi le călcau hainele invitaţilor. Şi, foarte curând, parcarea spaţioasă a fost transformată în camere pline de paturi supraetajate, cu foarte puţine băi. În jurul piscinei erau cutii mari cu costume de baie de toate mărimile, kituri de îngrijire personală, scutece, biberoane, lapte praf de diferite mărci, iar, dacă cineva cerea un pahar de rachiu, primea toată sticla... în fine.

La piscină se adunau chiar şi 50 de persoane, care mi se păreau foarte ciudate, pentru că nu ştiam cine erau şi din ce oraş veneau. La fel se întâmpla şi în sala de mese, pe care o împărţeam cu zeci de persoane, multe dintre ele femei tinere care-l priveau pe Pablo de parcă ar fi fost Dumnezeu şi îl seduceau de faţă cu mine. Şi rămâneam cu un gust amar, fiindcă, după cină, el recurgea la vechea lui scuză că trebuia să se ducă la o întâlnire, care, în general, se încheia la patru dimineaţa.

Trebuie să recunosc că, în acea perioadă, momentele de intimitate cu soţul meu au fost rare şi, de obicei, în mijlocul unui asemenea flux de oameni, eu, soţia lui Pablo, chipurile gazda de la moşie, mă simţeam doar un invitat în plus.

Cu toate acestea, în ciuda absenţei lui Pablo, încercam să mă bucur de moment şi mă refugiam în ieşirile cu prietenele mele de la şcoală sau cu surorile mele, cu care mă întreceam pe pista de cros, mergeam cu motocicletele pe drumurile desfundate de la Nápoles şi ne plimbam ore întregi cu animalele de la grădina zoologică. Îmi amintesc că mă străduiam să le fac pe plac musafirilor mei şi, nu de puţine ori, i-am întrebat dacă vor să meargă la Nápoles cu elicopterul, avionul sau maşina şi ce interval orar ar fi mai convenabil pentru ei. Unii spuneau că trebuiau să muncească la şapte dimineaţa, aşa că, de la 5:30, avioanele erau pregătite pe pista de aterizare pentru a-i duce la Medellín.

Noaptea, după ce-l culcam pe Juan Pablo, îl lăsam cu o dădacă şi coboram în sala de jocuri pentru a ne distra şi, de multe ori, ne însoţeau şi piloţii lui Pablo. Stăteam de vorbă ore întregi în sala de jocuri, dar uneori Pablo se întorcea şi, văzându-mă fericită, în stilul său caracteristic – după o tăcere lungă şi o privire de gheaţă, de faţă cu toată lumea –, făcea o scenă de gelozie. Nu-i stătea în fire să facă scandal, nici să mă jignească şi, de fapt, nu a făcut asta niciodată, dar privirea lui era de ajuns ca să ştiu că era furios.

Atunci îl urmam în camera noastră şi acolo, da, îmi făcea reproşuri:

— Căpitanii ăia nu sunt respectuoşi, tu eşti o doamnă, Tata, n-ai ce căuta acolo.

— Pablo, ce vrei să mai fac? Să mă închid într-o cameră? Aici se află familia şi prietenii mei, iar cel care trebuie să mă respecte eşti tu; şi dacă vrei să ai o viaţă de celibatar, n-ai decât, dar pe mine lasă-mă în pace la Medellín, îi răspundeam eu.

După cum am spus deja, în ceea ce priveşte designul şi construcţia de la Nápoles, Pablo şi Gustavo au făcut ce le-a trecut prin minte. Dar, în septembrie 1982, am vrut să-mi aduc contribuţia şi, pentru asta, l-am rugat pe soţul meu să-mi permită să fac un foişor, fiindcă voiam să-l inaugurez de ziua lui. A acceptat şi am angajat imediat un arhitect foarte cunoscut în oraş, care a proiectat o structură frumoasă din lemn şi acoperiş de paie. Era un loc pentru 150 de persoane, cu ring de dans şi două săli de relaxare. Ne-am dus de trei ori pe săptămână cu elicopterul ca să supraveghem lucrările, care au fost gata în doar două luni.

Odată terminat foişorul, m-am deplasat, cu mătuşa Inés şi patru arhitecţi peisagişti, să-l decorez, dar am făcut greşeala de a pleca noaptea târziu, fără să ţin seama că guerilele blocau o zonă cunoscută ca Monteloro, pe ruta spre Medellín. Voiam să ajung acasă să-l văd pe Juan Pablo şi de aceea ne-am asumat riscul, dar am tras o mare sperietură când mai mulţi bărbaţi înarmaţi au oprit vehiculele care treceau, inclusiv mai multe autobuze care asigurau transportul între municipii.

Stabilisem cu bodyguarzii să nege că mă cunosc dacă se întâmpla ceva şi aşa am făcut. Guerilele i-au dat jos pe cei aflaţi în maşini şi în autobuze, iar eu şi mătuşa Inés am reuşit să trecem neobservate, pentru că ne-am ascuns în

spatele unei case. Apoi atacatorii au dat foc maşinilor şi imediat m-a cuprins panica pentru că am crezut că ne vor omorî.

Eram de aproape cinci ore în mâinile insurgenţilor, când unul dintre ei a spus că putem să plecăm. Ne-am întors la Nápoles şi, la ora aceea, două noaptea, am luat legătura cu Pablo ca să-i povestesc cele întâmplate. El a dat ordin să se întărească paza la moşie şi mi-a spus că un elicopter ne va lua la şapte dimineaţa. Doamne, scăpasem de o răpire!

După ce am sărbătorit ziua soţului meu în noul foişor, a sosit sfârşitul anului şi sărbătoarea a durat o lună, de la jumătatea lui decembrie până la jumătatea lui ianuarie. Îmi amintesc că Pablo l-a angajat pe cântăreţul venezuelean Pastor López, împreună cu orchestra lui, care au cântat de la nouă seara până la nouă dimineaţa, a doua zi. Într-o seară, au venit la petrecere în jur de 300 de persoane, dar pe multe dintre ele nici nu le cunoşteam.

Nu se poate descrie în cuvinte destrăbălarea de la Nápoles. Pista de aterizare parcă era aeroport şi, într-un weekend obişnuit, erau garate acolo chiar şi 12 avioane. Căci Pablo era prieten cu multă lume, iar în acea perioadă nu avea probleme cu justiţia.

Acolo toţi făceau excese, inclusiv fratele meu Mario, care avea avionul lui şi venea şi pleca după pofta inimii.

— Mă duc să iau micul dejun în Bogotá şi mă întorc pentru prânz. Lui Pablo o să-i aduc brânză cu guava, din acelea care se vând în aeroport.

Sau Nicolás Escobar, fiul cumnatului meu Roberto, care într-o zi era la Nápoles şi i s-a făcut poftă de un hamburger ce se găsea doar în Centrul Comercial Oviedo din Medellín şi nu a avut nici o problemă să le spună acestora să-i trimită mâncarea cu elicopterul.

Nu pot să nu menţionez devotamentul pe care soţul meu îl arăta grădinii lui zoologice când se afla acolo. L-am văzut de multe ori când se ducea să viziteze animalele la diferite ore, să verifice dacă aveau nevoie de ceva, ce fel de mâncare le plăcea.

Dorinţa de a-şi şti animalele bine l-a determinat să facă excese, cum ar fi să le dea creveţi timp de şase luni păsărilor flamingo, fiindcă a observat că penajul lor roz se albea. Sau când i-a pus pe oamenii lui să cumpere trei tone de morcovi pentru elefanţi, deoarece îl îngrijorase faptul că nu voiau să mănânce. Ideea nu a funcţionat şi, mult timp, pachidermele au continuat să nu mănânce, deşi soţul meu a încercat cu trestie-de-zahăr măcinată şi diferite tipuri de nutreţ.

Astfel, Nápoles a devenit un loc atât de celebru încât, pe 31 mai 1983, soţul meu a autorizat filmarea unei reclame de un minut la fermă pentru Naranja Postobón, compania de băuturi răcoritoare a organizaţiei Ardila Lülle.

Filmarea a durat două zile şi au folosit avionul lui Pablo, Twin Otter, şi vehiculele amfibii şi pentru safari, iar protagoniştii au fost foarte mulţi copii, elefanţi, struţi, girafe, elani, lebede şi canguri. Au participat şi Juan Pablo, şi una dintre surorile mele. După ce a plecat echipa de filmare, fiul meu a făcut o criză deoarece copiii îi stricaseră mai multe motociclete şi maşinuţe de curse.

Câteva zile mai târziu, am primit acasă un aranjament floral impunător, cu ciocolate şi o sticlă de lichior, pe care compania de băuturi răcoritoare i-l trimisese lui Pablo.

În acea perioadă de glorie a moşiei Nápoles au trecut pe acolo multe persoane celebre. De exemplu, actriţa Amparo Grisales, care s-a nimerit să filmeze un film în zonă şi a venit, însoţită de ceilalţi actori, să ne viziteze. Pablo o privea extaziat şi, din câte am aflat ulterior, se cunoşteau deja, fiindcă fuseseră la o petrecere în Medellín, în timp ce eu călătoream prin Europa.

La Nápoles a fost şi celebrul cantautor argentinian Leonardo Favio, cu care Pablo a petrecut nopţi întregi de diverse distracţii. Am suferit mult odată cu sosirea lui, pentru să soţul meu dispărea zile întregi şi, când plecau de la moşie, mergeau dintr-un loc în altul într-un Porsche de lux. Nu putea să lipsească nici cântăreaţa de ranchera[11] Helenita Vargas, care a animat câteva petreceri la moşie. Aşa cum am povestit deja în această carte, ea era idolul meu, fiindcă simţeam că mă identificam cu versurile melancolice ale cântecelor sale. Îmi amintesc, de asemenea, de vedeta argentiniană Leo Dan, care a animat petreceri lungi la moşie cu cele mai cunoscute artiste ale epocii.

Şi cum să nu o menţionez pe Virginia Vallejo, pe care n-am văzut-o niciodată la Nápoles, dar a cărei idilă cu soţul meu este descrisă în detaliu chiar de ea în cartea pe care a publicat-o. Cei doi chiar s-au cunoscut la Nápoles şi apoi s-a înfiripat intensa lor relaţie sentimentală. Despre acest subiect am vorbit pe larg în Capitolul 4 al acestei cărţi.

---

[11] Gen de muzică populară (n.tr.).

Cât a durat, moşia Nápoles a fost totul pentru Pablo, care voia să facă multe lucruri, aproape toate în acelaşi timp. De exemplu, barajul pe care s-a gândit să-l construiască în ziua în care a trecut cu elicopterul pe deasupra râului Doradal. S-a întors la moşie convins că apa mai multor râuri din regiune ar putea genera energie pentru o parte din ţară.

Entuziasmul său l-a făcut să încredinţeze megaproiectul unor persoane care habar n-aveau despre asta şi l-au făcut să cheltuiască mulţi bani, pe lângă faptul că au angajat 700 de muncitori. Totuşi, proiectul s-a dus de râpă după ce soţul meu s-a consultat cu inginerul Diego Londoño, iar acesta, la rândul lui, a adus câţiva experţi care l-au avertizat cu privire la pericolul unei catastrofe, fiindcă zona aceea nu era potrivită pentru construirea unui baraj. Pablo a fost foarte îngrijorat şi n-a putut decât să renunţe la proiect.

S-a vorbit mult despre lucrurile rele care se petreceau la Hacienda Nápoles; nu am fost martoră la aşa ceva. Au fost perioade lungi în care nu am trecut pe acolo, iar dacă eram acolo, Pablo făcea în aşa fel ca eu să nu aflu.

La 25 de ani după moartea lui Pablo, moşia Nápoles este un centru turistic în Magdalena Medio din Columbia. Acolo viaţa a câştigat în faţa războiului şi mii de familii îşi duc traiul de pe urma grădinii zoologice, a atracţiilor naturale, a climei. În prezent, la moşie vin 12 000 de persoane în weekend şi fiecare plăteşte 85 000 de peso (29 de dolari).

Soţul meu a depus tot efortul şi a folosit fără măsură banii câştigaţi ilegal pentru un proiect care să dureze în timp. Şi a reuşit. Singurul lucru pe care l-a dorit, şi ni l-a spus în repetate rânduri, dar nu am reuşit să i-l îndeplinim, a fost

să-l îngropăm într-unul dintre cele mai frumoase colţuri ale moşiei şi deasupra să plantăm un arbore de capoc, după cum ne-a spus de mai multe ori.

Capitolul 7

Căutând o lume diferită de cea a lui Pablo

Unul dintre numeroasele războaie pe care le-am trăit de-a lungul existenţei mele a început în dimineaţa zilei de marţi, 13 ianuarie 1988, când eu, Manuela şi Juan Pablo dormeam în apartamentul din clădirea Mónaco, din Medellín, şi am fost treziţi de ceea ce la început a părut un cutremur, dar, în realitate, era explozia unei maşini-capcană.

Era ora 5:13 dimineaţa. Undele de şoc ale exploziei au provocat pagube în clădirea situată în cartierul Santa María de Los Ángeles, în apropierea Country Clubului din Medellín. În fundal, capela la care mergeam să ne rugăm aproape în fiecare duminică şi unde, cu puţin timp în urmă, o botezaserăm pe fiica mea Manuela, părea foarte avariată. Cel puţin cinci case din cartier dispăruseră, fiindcă în urma impactului se formase un crater de patru metri adâncime şi zece metri în diametru, ce provocase moartea a trei persoane, alte zece au fost rănite şi 100 – afectate.

Atentatul mi-a afectat serios colecţia de artă. Multe opere valoroase au fost distruse de explozie, care s-a simţit pe o rază de aproape un kilometru, altele au fost ciobite, iar unele n-au păţit nimic. Bubuitura a zguduit întregul oraş.

În acele momente întunecate, mi-am amintit de mama, care, ca de obicei, părea să ghicească viitorul. În dimineaţa aceea sunase din San Andrés, unde se dusese în vacanţă, şi îmi spusese:

— Fata mea, te rog, vreau să dorm liniştită în ultima noapte aici... te rog, du-te în apartamentul meu; am o presimţire rea... că veţi păţi ceva.

— Mamă, stai liniştită, este prea târziu să ies cu un bebeluş de doi ani şi cu un copil de nouă. Dumnezeu e mare, nu o să ni se întâmple nimic, nu-ţi face griji.

Ea avea dreptate, dar, slavă Domnului, am scăpat cu viaţă.

După atacul cu bombă, relaţia mea cu arta a suferit o lovitură grea. Unsprezece ani îmi dedicasem foarte mult timp pentru a descoperi acea lume sofisticată, care mă condusese în cele mai exclusiviste galerii din Medellín, Bogotá şi din alte ţări, de unde am putut să achiziţionez un număr important de picturi şi de sculpturi, practic toate expuse în cele două camere ale apartamentului din clădirea Mónaco, casa mea.

Dar intenţia mea nu era doar să cumpăr opere de artă. În tot acest timp am vizitat şi atelierele a zeci de artişti şi am învăţat să le interpretez lucrările, să mă conectez cu esenţa fiecăruia dintre ei. Acea apropiere m-a făcut, de asemenea, să frecventez vilele elegante ale familiilor din

înalta societate din Medellín, Bogotá, Roma, New York şi Paris, unde am descoperit piese de muzeu incredibile. Ca să fiu la înălţime, am urmat mai multe cursuri de istoria artei şi am cumpărat cărţi de specialitate, care mi-au oferit suficiente instrumente pentru a comunica mai uşor cu persoanele din cercul acela atât de închis.

De mică m-au atras obiectele frumoase, poate pentru că trăiam într-un mediu familial în care primau creativitatea şi detaliile. Bineînţeles că habar n-aveam de estetică şi, cu atât mai puţin, de artă, dar am fost norocoasă fiindcă au început să mă intereseze pictura, lectura, eticheta, limbile străine şi sportul. Imaginea pe care voiam să o proiectez în faţa celorlalţi transmitea mesajul clar că eram dispusă să-mi schimb povestea.

Practic, încă de la începutul relaţiei mele cu Pablo, absenţele lui au marcat direcţia vieţii mele. A trebuit să mă obişnuiesc cu minciunile lui, cu afacerile lui, cu faptul că sosea acasă în zori sau, pur şi simplu, cu dispariţiile sale timp de mai multe zile ori săptămâni la rând. Acea realitate, care îmi provoca durere şi indignare, m-a forţat să clădesc o viaţă în jurul meu ca să sufăr cât mai puţin posibil. Arta a ocupat un loc de frunte în viaţa mea de zi cu zi şi trebuie să recunosc că banii soţului meu şi ai câtorva dintre prietenii săi au contribuit la câştigarea unui loc trecător în acel mediu.

La început, când încerca să mă cucerească, Pablo mi-a dăruit o chitară şi, mai apoi, o orgă, care, într-un fel, au trezit în mine pasiunea pentru muzică. Mai târziu, în 1977, la scurt timp după ce s-a născut Juan Pablo, soţul meu l-a cunoscut pe artistul Pedro Arboleda, din Antioquia, ale cărui opere erau, în principal, lucrări cu nuduri de femei, femei ieşind de la duş şi femei cu pălării la plimbare.

Operele figurative ale lui Arboleda l-au captivat pe Pablo, care a cumpărat mai multe tablouri de la el, printre care o lucrare, natură moartă, reprezentând alimente, pe care am expus-o în noul nostru apartament, închiriat, din carterul La Candelaria. Întotdeauna am crezut că, mai mult decât un interes pur pentru operele sale, ceea ce-l interesa cu adevărat pe Pablo era să stea pe lângă modelele artistului. Cu toate acestea, între noi şi pictor s-a creat o legătură specială, pe care o păstrăm şi astăzi.

Exact în acea perioadă începea să ia avânt Centrul Internaţional al Mobilei, situat într-o zonă industrială imensă din municipiul Itagüí, în Valea Aburrá. Afacerea fusese fondată la începutul anilor 1970 şi, din prima zi, patronii au cedat spaţii micilor galerii care expuneau opere ale unor artişti tineri. Locul m-a atras peste măsură şi, în scurt timp, am achiziţionat opere ale unor pictori deja cunoscuţi din Antioquia, precum Pedro Nel Gómez, Débora Arango, Francisco Antonio Cano şi Ricardo Gómez Campuzano. Tot de acolo am cumpărat şi o pictură în ulei a pictoriţei argentiniene Delia Cugat, care mi-a atras atenţia prin activitatea sa şi prin modul interesant de a folosi lumina în picturile sale. Opera reprezenta o femeie cu nişte câini, iar pe fundal se observa un fel de panglică albastră şi albă cu un soare brodat în mijloc. Era steagul ţării sale, unde, ca o coincidenţă, aveam să ajung mulţi ani mai târziu, când am fost nevoită să fug din Columbia.

Cumpărarea casei din cartierul El Diamante, de la cunoscutul arhitect Raúl Fajardo, avea să-mi deschidă orizonturi la care nu m-aş fi gândit în ceea ce priveşte legătura mea recentă cu arta. Clădirea confortabilă avea un bazin cu apă şi, în mijloc, o frumoasă sculptură în bronz ce înfăţişa un cuplu sărutându-se, numită Sărutul, a artistului Salvador Arango. Proprietarul casei fusese

categoric că acea sculptură nu este inclusă în tranzacţie, dar i-am zis lui Pablo să nu o cumpere fără sculptură. În cele din urmă, Sărutul a rămas şi, câteva săptămâni mai târziu, mi-am propus să-l cunosc pe sculptor, pe care m-am dus să-l vizitez la atelierul său dintr-un loc cunoscut ca Las letras de Coltejer, în partea de est a oraşului Medellín.

Acea primă conversaţie cu maestrul Salvador Arango a fost memorabilă şi, începând de atunci şi timp de mai mulţi ani, acesta a devenit pentru mine mentor, prieten şi tovarăş de călătorie; a fost un ghid onest, dezinteresat, care nu a profitat de naivitatea şi de lipsa mea de experienţă. Prin el am cunoscut o mare parte din mediul artistic al momentului.

Un lucru duce la altul, spune proverbul. Într-o zi, m-am dus să vizitez o prietenă şi nu am putut să nu observ bunul gust şi eleganţa cu care fusese decorată spaţioasa terasă a casei sale. Am întrebat-o cine proiectase acele spaţii şi mi-a răspuns că Julia Acosta, o expertă în decoraţiuni şi artă din Medellín. I-am cerut numărul de telefon şi, a doua zi, a sosit o doamnă amabilă şi jovială, care, fără prea multe introduceri, a început să facă turul casei, foarte încet şi în tăcere absolută, şi, după ce a terminat, a concluzionat rece, dar şi cu mult profesionalism:

— Victoria, primul lucru care trebuie făcut este să aducem trei sau patru camioane, a zis după o jumătate de oră.

— Şi pentru ce atâtea camioane, Julia?

— Pentru a scoate toate lucrurile de aici şi a le duce la groapa de gunoi. Toate lucrurile astea sunt foarte urâte, inclusiv lampa lui Pedrín, care este de foarte prost-gust.

Se referea la Pedrín, un domn foarte cunoscut în Medellín, care fabrica lămpi într-un stil deosebit, aş spune chiar exotic.

— Cum? Nu se poate. Inclusiv mobilierul în stil Ludovic al XV-lea pe care mi l-a dăruit soţul meu? Să ştiţi că nu putem să ne atingem de ele, am replicat mâhnită.

— Sunt oribile..., iar porţelanurile, îngrozitoare... De unde aţi scos toate astea?

Am fost de acord să schimb multe lucruri, dar i-am spus că în nici un caz nu renunţ la mobila din salon, pentru că asta ar fi însemnat sfârşitul căsniciei mele. A acceptat şi, începând de atunci, am legat o frumoasă prietenie, pentru că Julia avea să ocupe de decorarea mai multor spaţii în care am locuit, dar şi de organizarea viitoarei mele colecţii de artă.

Odată rezolvată chestiunea pieselor de mobilier, pe care le-am mutat în birou, am început să vizităm magazine de design şi decoraţiuni interioare, în timp ce Julia mă invita periodic la expoziţii în puţinele galerii de artă care existau pe atunci în Medellín. A fost îmbucurător pentru că nu a durat mult până am cumpărat primul meu tablou realizat de maestrul Alejandro Obregón, o pictură în ulei pe fond galben cu o pasăre multicoloră, numită Flori carnivore. Am achiziţionat şi o acuarelă a pictorului Fernando Botero şi trei nuduri în cărbune desenate de Luis Caballero, deja celebru în lumea artistică din Medellín, fiindcă, în 1968, câştigase prima Bienală Iberoamericană de Pictură organizată în oraş.

Între timp, Julia m-a dus acasă la câteva dintre cele mai importante familii din capitala Antioquiei, pentru a vedea

câteva colecţii private de opere de artă şi obiecte decorative valoroase. A fost năucitor să descopăr interesul „aristocraţiei” din Antioquia pentru călătoriile în Europa şi în Statele Unite cu scopul de a se culturaliza şi de a se pune la curent cu ultimele tendinţe în materie de artă şi decoraţiuni.

Într-una dintre acele vizite am ajuns la imensa şi frumoasa casă Echavarría, situată vizavi de Centrul Comercial Oviedo. Am fost foarte impresionată de frumuseţea operelor de artă şi a obiectelor de valoare istorică existente acolo, achiziţionate din vremuri străvechi. Cu toate acestea, noile generaţii care aveau să le moştenească nu erau atât de interesate de ele şi, de aceea, a rămas deschisă posibilitatea ca eu să cumpăr câteva dintre acele piese.

M-am dus de mai multe ori cu Julia în acea casă, unde nu puteam să intrăm decât la ora două după-amiaza şi să păşim fără să facem zgomot, pentru că, la ora aceea, bunica Echavarría se odihnea în camera ei, întrucât starea ei de sănătate era delicată şi nu i-ar fi plăcut să vadă necunoscuţi umblând pe acolo. Situaţia era cam ciudată şi nu prea-mi plăcea să joc rolul de invitată şi de intrusă, în acelaşi timp, cum, de altfel, nu-mi convenea nici să dezmembrez o parte din istoria unei familii atât de vechi.

În acest du-te-vino, în cele din urmă, m-am ales cu mai multe obiecte vechi: medalia pe care a primit-o Simón Bolívar, Eliberatorul, după ce a câştigat Bătălia de la Boyacá, în 1819; macheta originală a unei sculpturi ce înfăţişa calul lui Bolívar, pe care guvernatorul din acea epocă i-o comandase unui celebru artist italian pentru a o expune în Piaţa Bolívar din Medellín; şi un tablou cu o vioară al maestrului Francisco Antonio Cano, pictat ca

omagiu adus Orchestrei Simfonice din Antioquia. Când acele piese cu atâta valoare istorică s-au aflat în casa mea, am făcut un fel de pact secret cu bunica Echavarría şi mi-am luat angajamentul să le păstrez ca pe o adevărată comoară.

Din dorinţa de a-mi lărgi orizontul artistic, nu a trecut mult timp până când am făcut următorul pas: acela de a-i cunoaşte pe cei mai de seamă dealeri de artă din vremea aceea din Bogotá. Am ajuns la ei datorită legăturilor Juliei, care mi i-a prezentat în galeriile lor. Nu le menţionez numele din respect, pentru că sunt persoane onorabile, dar cert este că, pe lângă încheierea unei relaţii de afaceri, în cazul unora dintre ei a existat şi o dorinţă pură de a învăţa lucruri despre artă.

Vizitele continue în capitală pentru a sta de vorbă cu dealerii au dus la răspândirea zvonului că o investitoare din Medellín cumpără lucrări ale artiştilor contemporani ai vremii. Brusc, acei artişti şi cei mai recunoscuţi proprietari de galerii din Bogotá au devenit interesaţi să mă cunoască, să mă invite la expoziţii, la cine şi cocktailuri. Pentru mine, totul devenea din ce în ce mai simplu, deoarece Pablo încă era văzut în ţară ca om politic şi de afaceri, iar problemele sale cu legea nu apăruseră încă.

Vizitele deja constante la galeriile din Bogotá au provocat odată o întâmplare ciudată legată de o operă de artă. S-a întâmplat când soţia unui dealer mi-a oferit o pictură a artistului Alberto Iriarte, cunoscut în cercurile intelectuale ca Mefisto. Noi două ne văzuserăm de câteva ori şi, deşi oferta mi se păruse ciudată, adevărul este că a cerut o sumă de bani atât de mică, încât n-am şovăit să o cumpăr. Aşa că, fericite amândouă, am încheiat afacerea.

Totuşi, chestiunea nu s-a terminat atunci, pentru că, la scurt timp, un proprietar de galerie a sunat să mă roage să-i vând din nou opera, dar am refuzat. În realitate, doamna îmi vânduse opera – pe care soţul ei o păstra ca pe o adevărată bijuterie – ca să se răzbune pentru infidelităţile continue ale bărbatului ei.

Între timp, eu cultivam cu grijă relaţia mea cu maestrul Salvador Arango, căruia i-am comandat mai multe opere şi, în plus, acesta m-a pus în legătură cu câţiva artişti din Bogotá, printre care Armando Villegas, Manuel Estrada şi Édgar Negret. Când călătoream, nu pierdeam ocazia de a-i vizita la atelierele lor şi, de aceea, fiecare întâlnire era o lecţie desăvârşită de istoria artei povestită la persoana întâi. A fost o perioadă fericită, în care am învăţat multe lucruri.

Îmi amintesc generozitatea maestrului Negret, care mi-a deschis uşile atelierului său şi ale casei sale din cartierul Santa Ana, în nordul oraşului Bogotá. Locul acela era impresionant, pentru că, pe lângă colecţia sa de artă latino-americană, îşi expunea propriile opere, pline de culoare şi de magie.

Câteva zile mai târziu, Julia mi-a dat o nouă veste plăcută: maestrul Alejandro Obregón avea să ne primească în casa lui din oraşul fortificat Cartagena. Ne-am dus la întâlnire şi am fost foarte impresionată de frumuseţea locurilor, tipică Cartagenei, unde se remarcau curţile interioare, acoperişul şi terasele; în acel mediu plin de sensibilitate şi de artă se remarcau multe dintre operele sale şi ale altor artişti contemporani, expuse pe pereţii spaţioasei vile coloniale.

A fost o după-amiază de neuitat, pentru că maestrul Obregón s-a străduit să ne facă să ne simţim în largul

nostru şi, în timpul unei conversaţii lungi şi interesante, a vorbit despre procedeele sale artistice, despre refuzul lui de a fi profesor şi despre cum nici un artist nu îi influenţase stilul. În ciuda amabilităţii sale, n-a vrut deloc să-mi vândă nici una dintre lucrările sale, deoarece, potrivit lui, îl reprezenta o galerie renumită din Bogotá. M-am întors frustrată la Medellín, dar recunoscătoare că pătrunsesem într-o lume în care nu multe persoane aveau acces.

Faptul că ţineam permanent legătura cu dealerii de artă şi proprietarii de galerii, că-i vizitam, le cumpăram operele, mergeam la expoziţiile lor avea să-mi ofere una dintre cele mai mari satisfacţii ale vieţii. Iar în momentul acela era ceva normal să primesc pe e-mail fotografii color de dimensiuni 20 x 25 ale operelor de vânzare nu doar în Bogotá, ci şi în alte părţi ale lumii, cu informaţii despre autori şi despre valoarea lor. Mecanismul acela era foarte bun, deoarece clienţii puteau să plătească operele în rate lunare şi le primeau după ce le achitau în totalitate.

Astfel, într-o dimineaţă am primit un plic ce conţinea imaginile unei picturi care m-a lăsat cu gura căscată: The Dance of Rock and Roll, de 84 x 116,3 centimetri, semnată de pictorul spaniol Salvador Dalí. Era incredibil. M-a şocat dansul unui cuplu într-un deşert nesfârşit, dans sexual şi oniric. Mi se părea incredibil că, la cei 22 de ani ai mei, aş fi putut să am o asemenea operă de artă la mine acasă. Dar am comandat-o şi, 24 de luni mai târziu, când am plătit ultima rată, tabloul era deja expus în bibliotecă, într-un loc special, pentru a putea fi văzut din mai multe puncte. Nu-mi venea să cred. O vreme, acesta a fost marele meu secret, fiindcă n-am povestit nimănui că-l cumpărasem şi nici Pablo nu şi-a dat seama, pentru că n-

avea timp de aşa ceva şi nici nu-l interesa ce picturi erau în casa noastră.

În momentul acela nu ştiam asta, dar, în anii următori, acel Dalí avea să joace un rol decisiv în viaţa mea.

Încetul cu încetul şi pe măsură ce învăţam şi dobândeam cunoştinţe, am devenit foarte interesată de pictorul şi sculptorul Fernando Botero, care deja fascina lumea cu operele sale de artă şi pe care-l admiram pentru povestea sa impresionantă de viaţă. Îmi amintesc că citisem mai multe articole din presă care vorbeau despre problemele economice pe care el şi familia sa le înfruntaseră şi despre cum depăşise criticile dure la adresa stilului ales pentru a-şi dezvolta opera.

Faptul că eram în atenţia celor care comercializau artă mi-a oferit privilegiul de a merge în Bogotá să văd tablourile lui Botero aduse de curând în Columbia şi să decid pe care vreau să-l cumpăr. Astfel, am achiziţionat câteva dintre picturile şi sculpturile sale, dar îmi plăceau mai mult picturile în ulei care se inspirau din tauromahie; totuşi, nu erau accesibile pentru mine, din cauza preţului lor ridicat. După cum am mai spus deja, reuşeam să cumpăr opere de artă în rate, fiindcă făceam asta fără sprijinul lui Pablo, pe care nu-l interesa arta, ci obiectele şi maşinile vechi. Dacă soţul meu ar fi înţeles arta, cu siguranţă, colecţia mea ar fi fost de cinci ori mai importantă decât a ajuns să fie.

Preferinţa mea pentru maestrul Botero devenise notorie încât doi dealeri foarte importanţi din Bogotá m-au invitat la deschiderea unei expoziţii cu cele mai frumoase opere ale pictorului în galeria Quintana, cea mai cunoscută la vremea aceea. Expoziţia a fost un eveniment în adevăratul sens al cuvântului, la care a participat toată spuma

societăţii din Bogotá. Preşedintele Belisario Betancur a asistat ca invitat special.

La un moment dat, în cadrul seratei, am făcut cunoştinţă cu maestrul Fernando Botero, căruia, emoţionată, i-am zis că îi admir opera, parcursul ca artist şi am adăugat că marele meu vis era să achiziţionez câteva dintre picturile şi sculpturile sale, pentru că voiam să am o colecţie frumoasă. El a fost foarte amabil şi, după ce am stat o vreme de vorbă, mi-a dăruit două postere, pe care le-a semnat în partea de jos: „Pentru Victoria, de la maestrul Fernando Botero”.

În acea seară am vorbit şi cu preşedintele Betancur, cu care am făcut schimb de opinii despre grandoarea operelor lui Botero şi alte banalităţi, dar am căzut de acord asupra admiraţiei pe care amândoi o simţeam pentru maestru şi am prezis că nimic nu-l va putea opri în cariera sa, ce avea să marcheze un început şi un sfârşit în istoria artei columbiene.

Pătrunzând în lumea artei, am ajuns în Europa, iar primul oraş pe care l-am vizitat împreună cu Julia a fost Florenţa, în Italia. Pieţele pline de sculptori şi de pictori m-au impresionat atât de mult, încât am petrecut mai multe zile contemplându-le trăsăturile de penel, creaţiile. În Pietrasanta am fost de trei ori şi am vizitat atelierul maestrului Botero, dar nu ne-am întâlnit, pentru că era plecat într-o călătorie. Dar l-am cunoscut pe sculptorul polonez Igor Mitoraj. La Roma, am făcut cunoştinţă cu o doamnă de viţă nobilă, care purta două diamante de şapte karate fiecare şi se îmbrăca de la casele de modă Armani sau Valentino, ce reprezenta pictori şi sculptori şi locuia într-un penthouse lângă clopotniţele Catedralei; şi, fiindcă

ştia că investeam în artă, venea să mă ia de la hotel cu o limuzină foarte elegantă.

Într-una din călătoriile mele la Roma, m-a invitat la o petrecere în apartamentul ei, la care aveau să participe mai mulţi artişti, dealeri şi proprietari de galerii. Priveliştea asupra oraşului etern era uimitoare, pentru că terasa era decorată cu torţe în semiîntuneric. Ascultând conversaţiile unui grup atât de select şi cult, m-am simţit într-un loc magic, cu care te întâlneşti doar o dată în viaţă.

Acele călătorii în Europa se prelungeau uneori timp de două săptămâni, iar alteori chiar şi două luni, aproape întotdeauna cu bunăvoinţa lui Pablo, deşi, în fond, era clar că el profita de absenţa mea ca să-şi facă de cap. Cât despre fiul meu Juan Pablo, călătoream liniştită, pentru că mama stătea cu el. Ea îmi înţelegea dorinţa arzătoare de a învăţa şi, de aceea, era întotdeauna dispusă să mă ajute cu creşterea copilului. Cum aş putea să uit că mama a avut grijă de el cât eu mi-am terminat liceul!

Între timp, pe la jumătatea anului 1982, prosperitatea economică a lui Pablo ne-a condus repede spre proiecte din ce în ce mai ambiţioase. Primul a fost construirea unei clădiri pe două terenuri foarte mari situate în apropierea Country Clubului din Medellín, pe care inginerul Diego Londoño White i le vânduse soţului meu. La început, Pablo nu mi-a spus nimic, dar am aflat, în cele din urmă, când deja doi arhitecţi înaintaseră cu lucrările la primul proiect al viitoarei construcţii. L-am întrebat pe soţul meu şi a răspuns că ideea lui consta în ridicarea unei clădiri de apartamente cu opt etaje, în care noi să locuim la ultimele două, iar pe celelalte şase să le închiriem.

Din acel moment, m-am ocupat de întreaga lucrare şi am început să o dezvolt cu ajutor din partea Juliei şi a doi arhitecţi, dintre care unul mi-a spus că-i arătase peste 20 de planuri soţului meu, dar pe el nu îl interesase decât planul camerei principale şi un geam mare în sufragerie, de unde să se vadă oraşul Medellín.

Pe măsură ce lunile treceau, şi în timp ce avansa construcţia blocului imens, eu şi Julia ne-am gândit la cum aveam să decorăm penthouse-ul clădirii, ce urma să aibă două etaje şi o suprafaţă de aproape 1 500 de metri pătraţi. Îmi amintesc că am rezolvat relativ uşor chestiunea salonului, a sufrageriei, a holului de acces, a camerelor, a bibliotecii, a sălii cu televizorul, a piscinei şi a zonelor de relaxare, dar ne-am concentrat cu precădere asupra locurilor unde aveam să expun tablourile şi unde urma să plasez sculpturile pe care le cumpărasem, plus cele pe care intenţionam să le achiziţionez în următoarele luni. Am decis ca fiecare piesă de artă să aibă un loc anume şi, de aceea, am cerut părerea designerilor de interioare şi a specialiştilor în amplasarea operelor de artă. Căutarea celor mai bune lucruri pentru clădire m-a purtat în multe locuri din ţară, unde mă duceam cu Learjetul lui Pablo, aproape de fiecare dată însoţită de Julia. În timpul documentării pe care am făcut-o pentru această carte, am vorbit cu unul dintre piloţii soţului meu, care mi-a dezvăluit că acesta începuse să se îndoiască de mine din cauză că plecam prea des cu avionul lui şi, de aceea, a dat ordin ca apelurile mele telefonice şi cele ale Juliei Acosta să fie interceptate. Interceptările au durat aproape o lună, dar, în cele din urmă, s-a convins că bănuielile sale nu fuseseră întemeiate.

Când clădirea a început să capete formă, eu şi arhitecţii ne-am dat seama că trebuia să respectăm normele

Biroului Urbanistic din Medellín, care-i încuraja pe constructori şi pe proprietarii de clădiri să expună opere de artă pe faţade pentru a înfrumuseţa oraşul, având ca avantaj scutirea de impozite. Atunci mi-a trecut prin minte să-l caut pe prolificul sculptor monumentalist din Antioquia, Rodrigo Arenas Betancourt, cunoscut pentru lucrările sale. După ce l-am contactat, cu ajutorul artistului Salvador Arango, am mers să-l vizitez în atelierul său aflat într-un loc destul de îndepărtat şi deloc sigur din Medellín, întrucât se ştia că artiştii aveau nevoie de spaţii uriaşe şi că finanţele nu le ajungeau pentru a lucra în locuri mai centrale.

Am dat peste un om fascinant, binevoitor, înţelept, care de la bun început a înţeles ideea mea de a realiza o sculptură pentru a o expune în partea exterioară a viitoarei clădiri, care, conform planurilor, avea să fie gata în următorii trei ani, adică, în 1985. I-am explicat că vreau o lucrare care să reprezinte o familie, în care să apară un bărbat, o femeie şi un copil mic. Între două cafele, maestrul a luat un creion şi, pe o foaie mare de hârtie, a început să traseze primele linii care înfăţişau un bărbat ţinând în braţe o femeie, iar femeia, un copil. A fost incredibil, pentru că maestrul a sculptat-o exact aşa cum a gândit-o şi cum a schiţat-o pe hârtie. Opera monumentală a fost gata la timp şi artistul a numit-o La vida. M-a costat 20 de milioane de pesos la vremea aceea (310 000 de dolari) şi, conform experţilor, astăzi ar avea o valoare de aproximativ 400 de milioane de pesos, echivalentul a 136 000 de dolari, în iunie 2017.

Şi, cum orice clădire are un nume, nu mi-a fost greu să-l găsesc: Monaco. De ce? Pentru că, în urmă cu câteva luni, vizitasem Principatul Monaco şi fusesem uimită de maiestuozitatea, de eleganţa şi de arhitectura locului.

Numele clădirii a fost gravat pe un perete exterior, iar literele mari au fost pictate cu vopsea acrilică de culoare roşie.

În timp ce construcţia clădirii făcea progrese importante, iar etajele şase şi şapte puteau fi deja ocupate, chiar dacă erau în fază incipientă, mi-am propus să duc acolo operele de artă şi sculpturile pe care le cumpărasem. Spaţiul era mai mult decât suficient pentru acestea şi pentru cele care aveau să urmeze.

Aflând de interesul şi de entuziasmul meu de a-mi cumpăra lucrurile cele mai bune, un dealer de artă din Bogotá m-a sunat să-mi vorbească despre pictorul chilian Claudio Bravo, recunoscut, conform lui, pentru realismul operelor sale, şi mi-a spus că avea să-mi trimită pe e-mail fotografiile câtorva picturi în ulei disponibile pe piaţă. Când am primit fotografiile, m-a impresionat peste măsură una dintre ele: Los monjes[12].

M-am îndrăgostit de acel tablou, în care un călugăr şi un copil par să-şi vorbească din priviri, şi n-am ezitat nici o clipă să o cumpăr. Ne-am înţeles la preţ şi la numărul de rate; şi, după o vreme, tabloul de doi metri şi jumătate lungime pe doi metri lăţime a sosit cu vaporul din Europa în portul Barranquilla şi, de acolo, într-un camion la clădirea Monaco.

La scurt timp după ce am negociat pentru tabloul Los monjes, acelaşi dealer din Bogotá mi-a oferit Bacanal, alt tablou de Claudio Bravo, şi a trimis fotografiile. Am încercat să negociem, dar preţul lucrării mi s-a părut prea mare şi am zis că trebuie să mă gândesc, pentru că nu era uşor de plătit în rate. După câteva zile, s-a întâmplat ceva

---

[12] *Călugării (în limba spaniolă, în original) (n.tr.).*

foarte ciudat: o doamnă, cu un limbaj foarte elevat, a sunat să-mi ofere aceeaşi operă. A spus că locuieşte la New York şi că, dacă ajungem la un acord, avea să-mi trimită pictura în cel mult o lună, inclusiv certificatul de autenticitate.

La început, m-am gândit că putea fi vorba despre o escrocherie, căci femeia a cerut pentru Bacanal jumătate din preţul dealerului şi, de aceea, i-am zis să-mi trimită documente, fotografii şi orice act care să demonstreze că tabloul este autentic. Câteva săptămâni mai târziu, îndoielile mele au fost risipite şi am reuşit să fac rost de toată suma, deoarece tabloul era un chilipir pentru preţurile de atunci: 140 000 de dolari.

În toată această poveste, incredibil este că, când locuiam deja în clădirea Monaco, dealerul din Bogotá m-a sunat să-mi spună că ştie de tablou şi să-mi ofere dublul sumei pe care o plătisem. N-am acceptat.

În goana mea de a cumpăra opere de artă, o dată l-am minţit pe Pablo. El îmi făcuse cadou un automobil Mercedes Benz, blindat, albastru, foarte frumos, importat din Germania, dar mi s-a părut greu de manevrat din cauza greutăţii maşinii. În plus, părea un tanc de război la care nu se puteau coborî geamurile şi, bineînţeles, era foarte incomod, pentru că folosirea permanentă a aerului condiţionat îl transforma într-un frigider şi se simţea greutatea la mers. Pablo mi-a înţeles motivele şi mi-a dat voie să-l vând, dar a pus o condiţie: să păstrez banii în bancă. Bineînţeles că nu l-am ascultat şi, cu banii, am cumpărat alt tablou de Claudio Bravo.

Când faci mereu afaceri, este firesc să apară din ce în ce mai multe ocazii. Aşa s-a întâmplat în ziua când am primit

o ofertă pentru a cumpăra o casă veche, imensă de pe strada 10, în partea de sus a bulevardului El Poblado, o zonă care pe atunci nu era comercială în Medellín. Am cumpărat-o la un preţ foarte bun şi, la început, mi s-a părut că locul era perfect pentru construirea unei clădiri. Arhitecţii şi decoratoarea au înaintat foarte repede cu un proiect ce a prins contur foarte curând şi al cărui nume a fost ales imediat Ovni.

Era vorba despre o construcţie cu opt etaje, în care urmau să fie, în principal, birouri şi un apartament foarte spaţios la ultimul etaj. Gândindu-mă la viitor, mi s-a părut o idee bună să am o locuinţă de rezervă. Evenimentele grave ce au avut loc la scurt timp urmau să demonstreze că aveam dreptate.

La fel ca în cazul clădirii Monaco, trebuia să expunem o opere de artă pe faţada casei Ovni şi i-am încredinţat misiunea maestrului Salvador Arango, care a creat o sculptură uriaşă şi, în concordanţă cu numele clădirii, a botezat-o El hombre con cohete.[13]

Aşa cum se întâmplă, de obicei, în afaceri, nici arta nu este scutită de fraudă şi înşelăciune. În acest sens, trebuie să recunosc că de trei ori am fost escrocată de dealeri care mi-au furat o sumă frumuşică de bani. Într-una dintre acele situaţii s-a întâmplat să dau 90% din valoarea stabilită şi să nu primesc opera. De asemenea, era cât pe ce să fiu înşelată şi de proprietarul unei importante galerii de artă din Bogotá, care mi-a vândut o pictură a maestrului Fernando Botero, dar apoi mi-am dat seama că preţul stabilit era cu mult peste valoarea comercială a tabloului. Foarte supărată, i-am cerut să-mi dea banii

---

[13] *Bărbat cu rachetă (în limba spaniolă, în original) (n.tr.).*

înapoi, ceea ce s-a şi întâmplat, dar după mult timp. Deşi au fost experienţe foarte neplăcute, am decis ca Pablo să nu afle niciodată, pentru a evita eventuale probleme; orice s-ar fi întâmplat, voiam să apăr lumea pe care o construisem şi să o ţin cât mai departe de cealaltă parte a vieţii mele.

Viaţa mea de zi cu zi a fost destul de agitată la începutul anilor 1980. Aveam foarte multă vitalitate ştiind că făceam lucruri foarte importante pentru mine şi pentru familia mea, dar era reconfortant şi să-l văd pe Pablo cufundat în ideea lui de a le dărui case locuitorilor din cea mai săracă zonă din Moravia. Medellín fără mahalale, fundaţia pe care soţul meu o crease în acest scop, punea la punct tot felul de evenimente pentru a strânge fonduri, iar corida, pe care o organizase în martie 1983 la arena La Macarena din Medellín, fusese un adevărat succes.

Gândindu-mă cum aş puteam ajuta la cauza soţului meu, într-o seară am venit cu propunerea de a realiza o licitaţie de artă pentru a strânge bani. Legăturile cu galeriile, cu pictorii, cu vânzătorii, chiar şi participarea la câteva licitaţii mi-au permis să cunosc utilitatea acelor evenimente avantajoase şi, din acest motiv, am îndrăznit să-i fac propunerea când a sosit în dimineaţa aceea acasă. S-a uitat la mine de parcă nu m-ar fi înţeles.

— Tata, ce-i aia?

— În toată lumea, Pablo, se organizează licitaţii de artă pentru a ajuta fundaţiile, în cazul unei tragedii, pentru a contribui la cauze sociale, precum la cele pe care le propui tu. Sunt sigură că vei putea construi şi mai multe case pentru acei oameni sărmani.

Probabil că lui Pablo i s-a părut ciudat ce i-am propus, dar n-a zis nu. A doua zi, mi-am asumat sarcina titanică de a organiza un eveniment de o asemenea amploare şi, pentru a face asta, am angajat zece persoane, fiindcă trebuia să fac lobby ca să obţin cu împrumut operele pe care aveam să le prezentăm la licitaţie, să garantez că nu se va întâmpla nimic cu ele şi să obţin documentele pentru transportul lor.

Între timp, am luat legătura cu câţiva dealeri de artă din Bogotá şi i-am rugat să mă ajute să fac rost de opere importante, pentru a le prezenta la licitaţie. Am avut noroc, căci câteva persoane din înalta societate din Bogotá, care deţineau tablouri valoroase, le-au împrumutat pentru expoziţie. În cele din urmă, am reuşit să adun 170 de picturi, sculpturi şi antichităţi realizate de 25 de artişti, printre care Fernando Botero, Darío Morales, Edgar Negret, Alejandro Obregón, David Manzur, Enrique Grau, Débora Arango şi Rodrigo Arenas Betancourt.

Licitaţia era un fapt împlinit: urma să aibă loc în salonul Antioquia al hotelulului Intercontinental din Medellín şi avea să se numească „Penelul artiştilor”, numele fiind ideea lui Neruda.

Într-o seară, i-am povestit toate aceste detalii lui Pablo, care a rămas cu gura căscată. În cele din urmă, reuşise să-şi învingă scepticismul, căci, după cum mi-a mărturisit, ajunsese să creadă că licitaţia nu avea nici un viitor.

Fotografiile făcute în acea seară memorabilă îl înfăţişează pe Pablo stând în picioare în faţa unui pupitru, iar lângă el apare sculptura Pedrito a caballo[14], a lui Botero. Atmosfera a fost foarte caldă, salonul Antioquia de la hotelul

[14] *Pedrito călare (în limba spaniolă, în original) (n.tr.).*

Intercontinental fiind ocupat de aproximativ 200 de persoane, multe dintre ele din înalta societate din Antioquia, comercianţi, industriaşi şi oameni de rând, dar şi „oameni de afaceri”, prieteni cu Pablo.

Soţul meu a deschis licitaţia şi i-a invitat pe cei prezenţi să cumpere operele pentru a contribui la cauza „Medellín fără mahalale”. Apoi a adăugat: „Victoria, mulţumesc pentru eforturile tale, mulţumesc pentru reuşita ta din seara aceasta, mulţumesc pentru că familiile din Moravia vor avea mai multe case... mulţumesc pentru succesul acestei licitaţii”.

Într-adevăr, vânzarea operelor de artă a depăşit cu mult aşteptările mele şi majoritatea lucrărilor au fost achiziţionate de cumpărători care au plătit aproape jumătate de milion de dolari. Cum am reuşit, la cei 22 de ani ai mei, să organizez o licitaţie de artă de o asemenea amploare şi cu astfel de rezultate? Fără îndoială, răspunsul este că am avut sprijinul lui Pablo, pentru că, la momentul acela, 1983, era deja deputat şi încă se bucura de recunoaştere ca om de afaceri cu putere economică. Nu pot să neg că statutul lui a ajutat, ba chiar mult.

Succesul licitaţiei de artă mi-a oferit şansa de a-i expune lui Pablo o idee care-mi trecuse prin minte cu mult timp în urmă, dar pe care nu i-o spusesem, pentru a evita un refuz categoric. Mi-am făcut curaj să-i vorbesc despre importanţa unui birou primitor, plăcut şi modern, fiindcă acolo stătea o bună parte din zi şi din noapte. Probabil am fost convingătoare, căci m-a ascultat şi n-a adus nici o obiecţie faţă de ideea de a cumpăra câteva picturi şi o sculptură pentru biroul lui, situat în El Poblado. Câteva săptămâni mai târziu, avea deja în spatele biroului său un bust din bronz al sculptorului polonez Igor Mitoraj, o

pictură de Francisco Antonio Cano, trei de Obregón şi una de Grau.

După o vreme, aşa cum plănuiserăm cu arhitecţii, clădirea Monaco a fost practic terminată. Era primul semestru din 1985. În etapa finală, când mai erau de făcut doar retuşurile, decoratoarea, Julia Acosta, m-a rugat să nu mă duc acolo, fiindcă voia să văd clădirea terminată în totalitate. Aşa s-a şi întâmplat şi, timp de două luni şi jumătate, aproape 25 de persoane au muncit zi şi noapte, până când, în cele din urmă, a fost gata.

Îmbrăcată în ţinută de gală, împreună cu cei doi copii şi cu familia mea, am sosit într-o seară la clădire. Era impresionantă. Chiar m-am simţit ca în Principatul Monaco, dar problema era că prinţul meu se afla în clandestinitate.

Ştiam că avea să sosească într-o noapte, într-o dimineaţă, în cel mai neaşteptat moment şi chiar aşa a fost. A făcut o vizită scurtă, nu mai mult de două ore, dar deja mă obişnuisem cu asta... Când am fost anunţată că soţul meu se află în holul de la primul etaj al penthouse-ului, am presupus că i-ar plăcea să vadă La vida, opera monumentală a maestrului Rodrigo Arenas Betancur, de zece metri înălţime.

L-am aşteptat la ieşirea din liftul principal, care urca până la penthouse, şi, când l-am văzut, m-am bucurat foarte mult şi l-am întâmpinat cu o îmbrăţişare. Eram nerăbdătoare să-i văd reacţia la acea lucrare care costase foarte mulţi bani, timp şi efort şi nu ştiam dacă avea să i se pară la fel de impunătoare precum mi se părea mie. Voiam să-i arăt covoarele chinezeşti, candelabrele, antichităţile, mobilele create de designeri italieni celebri... dar, mai presus de toate, voiam să-mi vadă colecţia de

picturi şi de sculpturi şi să-i povestesc că un dealer de artă foarte influent din Bogotá îmi spusese cu câteva zile în urmă că deţin cea mai importantă colecţie de artă, cea expusă în clădirea Monaco, din America Latină.

Într-adevăr, Pablo părea foarte surprins şi, încă din primul moment, mi-a spus că sculptura de la primul etaj era impresionantă. Am mers pe holul primului etaj al penthouse-ului şi am dat de o sculptură a lui Auguste Rodin şi, mai încolo, de o pictură în ulei a lui Alejandro Obregón. În timp ce Pablo privea tabloul, i-am povestit că toate operele din acea clădire sunt însoţite de certificate de autenticitate.

Când am trecut prin faţa piscinei, prima din Medellín construită la un etaj superior, a comentat, uimit, că arhitecţii făcuseră o treabă excelentă. S-a oprit să contemple îndelung unul dintre sorii maestrului Edgar Negret.

Apoi am parcurs cele două terase. Prima era o sufragerie pentru opt persoane împodobită cu opera pictorului Alberto Iriarte, natură moartă, lămâi în tonuri de verde şi de ocru. A doua era o sală decorată cu piele, iar în capăt se găsea un tablou cu vegetaţie marină al maestrului Obregón.

În timp ce vizitam etajul şapte al clădirii, Pablo, căci avea acest obicei, îmi mângâia părul. Îmbrăţişaţi, am intrat în sala de gimnastică, dotată cu aparate moderne şi unde, pe unul dintre pereţi, atârnau posterele pe care maestrul Fernando Botero mi le dedicase când participasem la expoziţia lui din Bogotá.

Pablo a spus că era fericit că noi, familia lui, locuiam într-un asemenea palat. Comentariul m-a făcut să devin nostalgică şi i-am răspuns:

— Pablo, se va termina curând acest coşmar, ca să ne putem bucura împreună şi liniştiţi de fiecare colţişor al acestui loc?

— Da, dragostea mea, mă ocup de rezolvarea problemelor ca să fiu lângă voi.

L-am luat de mână şi l-am dus în salonul principal, dar, înainte să intrăm, i-am arătat tabloul lui Claudio Bravo, Bacanal. S-a uitat la tablou, a făcut câţiva paşi în spate şi l-a privit îndelung în tăcere, cu admiraţie. Apoi m-a întrebat de unde îl luasem şi i-am răspuns că îi voi povesti mai târziu.

Ajunşi în salonul principal, ne-am aşezat pe o canapea modulară pentru 30 de persoane, iar Pablo a rămas parcă în transă privind operele de artă care erau expuse acolo: pe masa din mijloc, o sculptură în marmură a lui Auguste Rodin, o sculptură mică de Fernando Botero şi o sculptură orizontală roşie a maestrului Edgar Negret, La metamorfosis. Pe un perete se vedea pictura La levitación a maestrului Enrique Grau, iar pe alt perete un tablou de Alejandro Obregón.

Am intrat în bibliotecă, un loc confortabil şi primitor care te invita la lectură, unde, într-o nişă, am dat peste macheta originală a sculpturii ce înfăţişa calul lui Simón Bolívar, realizată de un sculptor italian; în plus, pe una dintre coloane existau mai multe opere ale pictorului şi ale sculptorului Francisco Antonio Cano.

Am început să urcăm scările spre camera noastră, când Pablo s-a oprit să admire Los monjes, opera extraordinară a lui Claudio Bravo care parcă se uita la noi, deoarece, într-un fel, ochii călugărului erau aţintiţi asupra noastră. Mai încolo, pe holul de la intrarea în camera noastră, era o măsuţă pe care se afla sculptura După baie, a lui Edgar Degas, maestrul impresionismului francez.

Am intrat în camera noastră impunătoare şi Pablo s-a aşezat pe pat ca să privească fiecare detaliu. A observat totul în jurul lui şi privirea i s-a oprit asupra unor rafturi pe care erau o vază din cristal a designerului italian Alfredo Barbini, mai multe cărţi de artă şi Mujer reclinada, o sculptură mică în bronz a maestrului Botero. Inspecţia s-a încheiat când Pablo s-a ridicat de pe pat şi s-a îndreptat spre o vitrină cu geamuri din cristal şi lumini speciale, care subliniau colecţia nepreţuită de piese precolumbiene din aur. A scos figurinele una câte una şi le-a privit cu atenţie, apoi le-a pus la locul lor. M-a întrebat de mai multe ori unde găsisem acea colecţie atât de frumoasă şi i-am răspuns că o cumpărasem de la negustorii de artă.

Am trecut la terasa închisă a camerei principale, decorată cu o masă pentru micul dejun şi, în capăt, sculptura Amanţii de Auguste Rodin.

Pe peretele din faţa camerei Manuelei se vedea un tablou de Botero din 1954, care reprezenta nişte cai, din etapa timpurie ca artist, când încă nu-şi definise stilul. Am intrat în camera fetiţei şi lui Pablo i-au plăcut la nebunie lumina şi atmosfera caldă şi copilărească pe care decoratoarea reuşise să le creeze. I s-a părut foarte frumos şi un pastel pictat de Botero care înfăţişa un căţeluş caniche alb cu îmbrăcăminte roz pal şi alt căţeluş pictat în ulei în tonuri de ocru. Apoi s-a dus la pătuţ şi s-a uitat la peretele din

spate, unde a putut vedea o pictură murală a lui Ramón Vásquez ce reprezenta protecţia îngerilor asupra copiilor.

De acolo am trecut în camera lui Juan Pablo, care l-a captivat, de asemenea, pe Pablo, pentru că, lângă uşa de intrare, se vedea sculptura din răşină epoxidică reprezentându-l pe Pedrito, realizată de Botero ca un omagiu adus fiului său, decedat într-un accident de maşină. Mai în spate, pe o masă, se vedea sculptura La muñeca, a lui Botero, modelată în bronz. Pe speteaza patului era serigrafiat un condor în tuşe roşii, de Alejandro Obregón. Iar în biblioteca băiatului ieşeau în evidenţă un bronz al eliberatorului Simón Bolívar şi medalia pe care acesta a primit-o pentru victoria sa în Bătălia de la Boyacá. În baie, era o sculptură roşie impunătoare, încastrată în perete, de Édgar Negret. Pe un perete, la ieşirea din baie, era un tablou în pastel cu Pedrito ţinând pensulele în mână, realizat de maestrul Botero; tabloul acela a fost distrus de maşina-capcană detonată în faţa clădirii, în ianuarie 1988.

Am coborât scările şi am fost întâmpinaţi de o tapiserie a Olgăi de Amaral, care lumina spaţiul; apoi am intrat în sufrageria principală, unde erau două lucrări, naturi moarte, una de Botero şi alta de Claudio Bravo, ce înfăţişa nişte lămâi atât de reale, încât parcă te invitau să te apropii şi să le scoţi din tablou. Îmi amintesc că, în urmă cu mai mulţi ani, când văzuse primul proiect al clădirii, Pablo le ceruse arhitecţilor o fereastră imensă în sufragerie, ca să vadă de acolo panorama oraşului Medellín. Dar dorinţa nu îi fusese îndeplinită, pentru că, odată ce am intrat în posesia acelei sculpturi impunătoare a lui Botero, am ştiut că trebuia să o expun într-un loc special.

Turul clădirii Monaco, condus de Pablo, dura de mai bine de o oră şi tot mai aveam de parcurs. În spaţioasa cameră pentru oaspeţi, pe masa din mijloc era expus un tors din bronz realizat de Darío Morales şi pe o masă mare din lemn o sculptură a lui Fernando Botero, iar alături Epoca bronzului, de Auguste Rodin. Pe un perete era expus un autoportret al lui Pablo Picasso, iar pe altul perete, un desen în creion de Enrique Grau.

Apoi ne-am îndreptat spre zona de luat masa de lângă bucătărie, unde erau expuse două tablouri ale maestrului Francisco Antonio Cano: o pictură în ulei ce înfăţişa cai şi câini, cu un peisaj foarte frumos pe fundal, iar celălalt tablou era cu o vioară, pe care îl cumpărasem de la familia Echavarría.

Vizita lui Pablo s-a încheiat brusc, la fel cum începuse, cu două ore în urmă. Cu vechiul argument că nu putea să stea prea mult timp într-un loc, a zis că trebuie să plece. Eu şi copiii am rămas să locuim în acel palat în care chiar am crezut că vom sta mult timp.

Dar visul s-a încheiat în dimineaţa zilei de 13 ianuarie 1988, când a explodat maşina-capcană, care a afectat grav clădirea şi ne-a obligat să plecăm de acolo pentru totdeauna. La câteva ore după explozie, armata a ocupat clădirea şi a rămas acolo mai bine de cinci luni. Nici o autoritate judiciară nu a făcut nici un raport cu privire la ce se afla în interior şi, cu atât mai puţin, un inventar.

Trei zile mai târziu, mâhnită şi fără nici o informaţie, am rugat-o pe una dintre surorile mele să încerce să intre în clădire ca să vadă în ce stare se aflau penthouse-ul şi lucrurile valoroase cu care îl decorasem. Dar, mai ales, i-am spus să caute o modalitate de a scoate din clădire

lucrurile neafectate. Din fericire, veştile cu care s-a întors sora mea nu au fost în totalitate rele: multe picturi fuseseră afectate din cauza undei de şoc, altele fuseseră avariate din cauza schijelor, iar cele mai importante erau într-o stare relativ bună. Acelaşi lucru se întâmpla cu toate celelalte obiecte decorative şi cu mobilierul. În plus, într-un act de curaj, sora mea s-a descurcat să facă mai multe fotografii cu stadiul în care se afla clădirea distrusă. Am întrebat-o cum reuşise să intre din moment ce militarii se aflau acolo, dar s-a limitat să-mi răspundă că era mai bine să nu ştiu. A adăugat că soldaţii o vor lăsa să intre din nou, dar după ora zece seara.

Aşa s-a întâmplat şi, incredibil, în următoarele patru nopţi, sora mea şi doi angajaţi s-au dus la clădirea Monaco cu o camionetă mică şi au scos de acolo cele mai valoroase lucruri pe care le-au găsit. Primul lucru pe care l-a făcut sora mea a fost să salveze pictura lui Salvador Dalí, care, din fericire, nu fusese afectată. Cu mare grijă şi cu ajutorul unei lanterne, a scos pânza din ramă, a împăturit-o şi a ascuns-o sub haine, pentru ca militarii să nu o descopere în cazul în care aveau să o percheziţioneze la ieşire. A reuşit să recupereze şi Los monjes, de Claudio Bravo, dar această pictură se afla într-o stare proastă din cauza mai multor schije ce săriseră în urma exploziei.

În cele din urmă, sora mea a recuperat din clădire câteva opere din colecţia mea de picturi şi sculpturi, pe care iniţial le ascunsesem în pivniţa unei persoane de încredere din Medellín, dar nu le puteam lăsa acolo prea multă vreme. Păstrarea operelor de artă pe timp de război devenise o dramă, pentru că Pablo încă se ascundea. Eu şi copiii nu ne puteam mişca la fel ca înainte, deoarece eram în vizorul duşmanilor soţului meu.

Aşadar, a fost foarte complicat să găsesc pe cineva căruia să-i încredinţez o asemenea comoară, fiindcă nu puteam să dau toate operele unei singure persoane şi, de aceea, trebuia să găsesc mai multe opţiuni. Dar când găseam un loc unde să le depozitez, dădeam peste altă problemă: cine avea să se ocupe de transport? De cele mai multe ori am avut încredere în motociclişti, care le duceau fără să ştie că erau picturi sau sculpturi, dar trebuia să aştept o lună sau două pentru a afla dacă pachetul ajunsese cu bine.

Aşa s-a întâmplat cu pânza de la Los monjes, care a pornit din Medellín şi a ajuns în Bogotá după mult timp, iar un dealer mi-a făcut favoarea de a i-o da unui restaurator renumit, căruia i-a luat şase luni să o refacă.

Între timp, pictura lui Dalí a fost ascunsă într-o casă foarte modestă din Medellín, până când războiul s-a mai domolit şi am putut să o trimit la vechea noastră casă din cartierul El Diamante, unde pe atunci locuia una dintre surorile mele. Acolo a fost în siguranţă vreo doi ani.

Însă dorinţa de a nu-mi pierde operele m-a făcut să desfăşor o operaţiune complexă pentru a închiria o pivniţă în Bogotá. Am comandat construirea unor pereţi dubli cu ventilaţie bună, pentru a ascunde numeroase picturi şi sculpturi pe care, câţiva ani mai târziu, după moartea soţului meu, în urma negocierilor, a trebuit să le dăm duşmanilor lui.

Cu toate acestea, şi în ciuda precauţiilor, deplasarea continuă a dus la pierderea unei bune părţi din colecţie, care nu a încăput în pivniţa din Bogotá. De exemplu, o persoană care îşi luase angajamentul să ţină câteva picturi mi-a trimis, după o vreme, mesajul că transportatorul nu-i

adusese nimic. De asemenea, un dealer a ţinut zece picturi şi sculpturi la el acasă, dar, într-o bună zi, a dispărut. L-am întâlnit câteva luni mai târziu şi a venit cu scuza că fusese nevoit să dea operele de artă celor din grupul Los Pepes, duşmani ai soţului meu, care îl ameninţaseră cu moartea. Aceste episoade m-au umplut de durere şi de neputinţă, dar nu am putut să fac nimic, pentru că nu aveam cum să investighez cele întâmplate.

Poate fără să cântăresc consecinţele şi crezând că în război doar noi şi Pablo eram urmăriţi, un comando al grupului Los Pepes, condus de Carlos Castaño, a sosit pe 2 februarie 1993 la casa din cartierul El Diamante, unde locuia sora mea de când părăsisem clădirea Monaco. Ea nu se aflase acolo în momentul acela, iar asta o salvase de la moarte, dar Castaño văzuse probabil trei dintre operele mele de artă cele mai valoroase: The Dance of Rock and Roll, Los monjes – care ajunsese acolo după restaurare − şi sculptura El beso. În alte locuri ale casei existau sculpturi mici de Fernando Botero, Igor Mitoraj şi Édgar Negret, precum şi picturi ale altor artişti.

Fără nici o consideraţie, casa a fost incendiată de oamenii lui Castaño şi, în câteva minute, a devenit cenuşă, cu tot ce exista înăuntru. La ora aceea, eu cu Pablo şi copiii eram ascunşi într-o casă mică şi umilă din cartierul Prado, foarte aproape de centrul oraşului. Câteva ore mai târziu, când am aflat vestea, am plâns neîncetat, deoarece totul indica faptul că picturile şi sculpturile fuseseră mistuite de flăcări. Pablo trebuie să fi observat cât eram de tristă, încât, dintr-odată, ne-a chemat în curtea casei şi ne-a rugat să facem un fel de cerc. S-a pus în faţa mea, Juan Pablo în stânga şi Manuela în dreapta, şi a spus privindu-ne în ochi:

— Uite ce e, dragostea mea, ştii unde se află cel mai important Dalí al vieţii tale? Cel mai important Dalí este familia noastră, care n-are preţ... nu-ţi face griji, căci eu îţi voi dărui orice Dalí doreşti.

Goana continuă, hărţuirea constantă a duşmanilor soţului meu şi iminenţa unei percheziţii care avea să ne coste viaţa m-au obligat să-i dau unui dealer certificatele de autenticitate ale tuturor operelor mele, inclusiv ale celor care pieriseră în explozia de la clădirea Monaco. Voiam să păstrez acele documente, pentru că aveau o valoare enormă pentru mine. Dar s-a întâm-plat ceva la care nu m-aş fi aşteptat: dealerul s-a panicat la gândul că certificatele ar putea fi găsite asupra lui la o eventuală percheziţie şi a decis să le ardă, fiindcă erau pe numele meu. Majoritatea documentelor aveau semnătura artiştilor, ceva neobişnuit la vremea aceea. O operă de artă fără certificat de autenticitate este ca o persoană fără certificat de naştere. Când am aflat vestea, în singurătatea şi izolarea mea absolute, m-am întrebat de mii de ori: cum de îi trecuse dealerului prin minte să comită un asemenea sacrilegiu?

Recuperarea acelor certificate însemna să batem la uşi care erau deja închise, fiindcă ne aflam în plin război. Cu toate acestea, în cazul unei opere mi-a luat 20 de ani până am reuşit să-l conving pe autor să semneze un document nou. A fost o sarcină pentru care mi-a trebuit multă perseverenţă, deoarece artistul a refuzat de mai multe ori, până când, în cele din urmă, într-o zi a acceptat să certifice faptul că opera era a lui.

Urmărirea neobosită a soţului meu a luat sfârşit pe 2 decembrie 1993, când a murit pe acoperişul casei unde se ascundea în Medellín. Dar în loc ca asta să ne rezolve

problemele, dispariţia lui avea să-mi aducă în curând din ce în ce mai multe greutăţi. Duşmanii lui Pablo şi-au îndreptat foarte repede atenţia spre mine şi m-au somat să plătesc 120 de milioane de dolari, sumă pe care, potrivit lor, o cheltuiseră cu urmărirea lui Pablo.

Cu aprobarea Procuraturii Generale, am mers mai întâi la închisorile Modelo şi La Picota din Bogotá, însoţită de funcţionari ai Corpului Tehnic de Investigaţie al Procuraturii, unde m-am întâlnit cu mai mulţi şefi ai narcotraficului şi cu foştii locţiitori ai lui Pablo, care, fără excepţie, au început să-mi ceară bani.

Unul dintre primii pe care i-am vizitat, pentru că a cerut asta prin mai multe mesaje trimise la hotelul Tequendama, a fost Iván Urdinola Grajales, cu care am purtat o conversaţie intensă, în care, evident, eu aveam numai de pierdut. Pe de-o parte, m-a surprins cu vestea că avea în posesie sculptura El beso, care, din câte mi-a zis, supravieţuise incendiului. A adăugat că un prieten din Medellín i-o dăruise, dar că era dispus să mi-o înapoieze. Apoi m-a întrebat dacă am de vânzare vreun tablou şi i-am răspuns că da, o pictură în ulei a maestrului Obregón. Ne-am înţeles la un preţ pe care a promis să-l plătească după ce aveam să-i trimit pictura, iar eu, ca o naivă, l-am crezut. Timpul a trecut, dar El beso nu a mai ajuns niciodată şi, cu atât mai puţin, banii pe tablou. Acesta a fost modul în care m-a taxat Urdinola pentru partea sa din războiul împotriva lui Pablo.

În închisori a trebuit să ajung la acorduri şi cu unii dintre angajaţii lui Pablo, cărora le-am dat opere de artă şi sculpturi pentru a achita presupusele datorii.

Dar cel mai greu moment a fost când a trebuit să merg la negocieri direct cu şefii cartelului din Cali şi cu comandanţii Forţelor de Autoapărare, care voiau toate bunurile soţului meu şi renumita mea colecţie de opere de artă. La prima întâlnire mi-au cerut să fac o listă completă a proprietăţilor, dar nu şi-au ascuns interesul imediat pentru tablouri şi sculpturi.

— Doamnă, mergeţi şi le căutaţi repejor, repejor, a zis unul dintre şefi.

— Domnilor, repejor nu pot, pentru că sunt izolată de mult timp şi nu ştiu dacă aceia care le au mai sunt în viaţă... credeţi-mă că nu va fi uşor, am răspuns.

Descurajată, m-am întors în Bogotá şi m-am apucat să caut câteva dintre persoanele care păstraseră opere de artă şi am avut norocul ca aceştia să mi le înapoieze. În următoarele zile, am reuşit să predau prima operă, extrem de valoroasă: Botero, natură moartă. Am reuşit să ajung şi la pivniţa din Bogotá, unde ţineam mai multe opere, şi am început să le dau, pentru a scădea din datorie.

Dar, fără nici o îndoială, The Dance of Rock and Roll al lui Dalí avea să joace un rol fundamental în procesul dificil de negociere cu duşmanii lui Pablo. După cum am spus deja, la câteva săptămâni după moartea soţului meu, am primit un mesaj de la Fidel Castaño în care mă asigura că nu va ordona moartea mea sau a copiilor mei şi în care îmi dezvăluia că pictura lui Dalí nu fusese distrusă în incendiul din casa aflată în cartierul El Diamante. Am fost foarte fericită, pentru că, în plus, mi-a promis că avea să-mi dea opera înapoi prin fratele său Carlos.[15]

---

[15] În cadrul cercetărilor ulterioare, mi s-a confirmat că pictura Los monjes, de Claudio Bravo, şi sculpturile lui Botero, Negret şi Mitoraj au

La una dintre întrunirile din Cali, Carlos Castaño a anunţat în faţa celor prezenţi că adusese tabloul – evaluat pe atunci la trei milioane de dolari – ca să pot returna o parte din datorie. Dar, dintr-un impuls, pentru care i-am mulţumit mai târziu lui Dumnezeu, am răspuns că nu accept şi l-am rugat ca el şi Fidel să-l păstreze, în semn de pace. Şefii mi-au primit gestul ca pe o dovadă de bunăvoinţă şi, o săptămână mai târziu, i-am dat lui Castaño certificatul de autenticitate al lucrării. Ultimul lucru care l-am aflat despre The Dance of Rock and Roll a fost că Castaño îi sunase pe mai mulţi dealeri din Bogotá şi le ceruse ajutorul pentru a-i vinde lucrarea unui colecţionar străin. Astăzi am rămas cu consolarea că, după tot acest du-te-vino, tabloul lui Dalí se află în siguranţă într-un muzeu din Fukushima, Japonia.

Relaţia mea cu arta a fost întotdeauna motivată de dorinţa de a învăţa; nu am considerat-o niciodată o modalitate de a urca în ierarhia socială sau de a intra în cercurile elitei, despre care am ştiut mereu foarte clar că erau de neatins pentru mine. Nu mă dau o mare cunoscătoare de artă, pentru că nu sunt. În Argentina, merg în continuare la expoziţii, la muzee şi la seminare de artă, fiindcă îmi doresc să învăţ.

Nu simt frustrare, ci nostalgie. Prin mâinile mele au trecut opere de artă incredibile, despre care chiar am crezut că le voi avea alături toată viaţa şi care mi-au permis, la un moment dat, să trăiesc o viaţă captivantă, care mi-a oferit multe satisfacţii.

---

fost, într-adevăr, mistuite de flăcările care au distrus casa din cartierul El Diamante, în februarie 1993. (n.a.).

Capitolul 8

Războaiele prin care am trecut pentru că am fost căsătorită cu Pablo

1984

Nu i-am spus nimic mamei în momentul acela atât de dramatic, dar, după ştirea transmisă la televizor, n-am mai avut nici o îndoială că, începând din acea noapte, vieţile noastre aveau să se schimbe pentru totdeauna.

Era ora 21:30, pe 30 aprilie 1984, iar crainicul TV transmitea că ministrul Justiţiei, Rodrigo Lara Bonilla, fusese asasinat în nordul oraşului Bogotá. Apoi au apărut imagini cu un sicar mort zăcând pe jos, cu un altul arestat şi un automobil Mercedes Benz alb cu geamurile din spate sparte de gloanţe. Reporterii spuneau că, pentru prima oară în istoria Columbiei, fusese asasinat un ministru de stat.

Juan Pablo a intrat în cameră şi ne-a găsit în genunchi plângând şi rugându-ne în faţa televizorului; trebuie să i se fi părut foarte ciudat să ne vadă în acea postură şi, la cei şapte ani ai lui, nici nu cred că înţelegea gravitatea situaţiei. A întrebat ce se întâmplă, dar nu auzea decât plânsete. Atitudinea lui ne-a indicat că probabil simţea neliniştea noastră, pentru că m-a îmbrăţişat cu putere mult timp, înainte să adoarmă, spre miezul nopţii.

Două zile mai târziu, m-a durut sufletul să-i văd pe soţia ministrului, care avea doar 27 de ani, şi pe cei doi copii însoţind sicriul în timpul înmormântării de la Neiva, oraşul lui natal. Acea imagine mi-a rămas întipărită în minte pentru totdeauna.

În singurătatea camerei, unde urma să petrecem noaptea stând de veghe, eu şi mama am comentat în şoaptă cele întâmplate şi ce consecinţe urma să aibă asasinarea ministrului asupra noastră şi, în special, asupra mea, pentru că eram însărcinată în opt luni şi zece zile, iar naşterea era inevitabilă.

— Fata mea, şi tu care aştepţi un copil... Ce-o să ne facem? A venit sfârşitul, a zis mama plângând.

Lucru extrem de ciudat, de mai multe zile nu-l mai văzusem pe Pablo şi nici nu ştiam unde se afla în momentul acela. Nu l-am întrebat niciodată, dar am aflat, în noiembrie 2016, când fiul meu a publicat în a doua sa carte, Pablo Escobar in fraganti, o conversaţie pe care o purtase cu Malévolo, persoana care era cu soţul meu exact în momentul în care fusese asasinat ministrul Rodrigo Lara. Conform relatării acestuia, el şi Pablo erau în plimbare la moşia Nápoles, însoţiţi de Elsy Sofia – una dintre amantele soţului meu – şi de mama ei. A mai spus şi că Pablo l-a rugat să rămână la moşie, pentru că, mai mult ca sigur, autorităţile aveau să o percheziţioneze, aşa cum s-a şi întâmplat, câteva ore mai târziu.

Foarte devreme, pe 3 mai, Otto a sosit la apartamentul mamei mele şi mi-a spus că Pablo îmi trimisese vorbă că este periculos să rămânem acolo şi că trebuie să ne ascundem în alt loc, în timp ce el se organiza şi apoi avea să trimită după noi.

Fără să stau pe gânduri, am strâns în mai multe valize cele necesare pentru o săptămână şi m-am dus cu băiatul în apartamentul uneia dintre decoratoarele mele. Ascunsă în locul acela, singura mea legătură cu exteriorul erau radioul şi televizorul, care difuzau în continuare informaţii despre asasinarea ministrului, precum şi decizia preşedintelui Belisario Betancur de a-i urmări neîncetat pe şefii cartelurilor de droguri şi de a reactiva tratatul de extrădare cu Statele Unite, pe care refuzase să-l aplice la începutul mandatului său.

A doua zi, am primit alt mesaj de la Pablo în care îmi spunea să fiu pregătită pentru că urma să mergem în Panama. Îngrijorată, am reuşit să-l fac pe ginecologul meu să mă vadă şi, după o examinare riguroasă, mi-a dat sfaturi despre cum să gestionez ultima etapă a sarcinii, precum şi numele, şi numărul de telefon ale unui specialist, prieten cu el, din ţara respectivă.

Cu perspective atât de potrivnice, m-am gândit că trebuia să angajez urgent o asistentă medicală care să mă asiste la naşterea copilului. Unul dintre fraţii mei mi-a recomandat o tânără care avusese grijă de copiii lui, dar care pe atunci lucra în Statele Unite. Totuşi, am sunat-o şi a acceptat propunerea pe care i-am făcut-o. Am stabilit să-i spun unde voi fi şi urma să-i trimit biletele. Mi-a răspuns să nu-mi fac griji, că avea să vină în locul pe care urma să i-l indic.

Mai era puţin până aveam să nasc şi mă simţeam în derivă. Îl îmbrăţişam pe Juan Pablo, îmi priveam pântecul şi mă îngrozea gândul că viitorul meu şi al celor doi copii era foarte nesigur. Soţul meu intrase într-un război de proporţii necunoscute, iar noi, familia lui, eram acolo, lipsiţi de apărare, aşteptând decizia lui. Desigur, niciodată

nu mi-am închipuit oroarea prin care aveam să trecem în scurt timp şi mi-am reproşat mereu indiferenţa şi lipsa mea de contact cu realitatea. Aveam 23 de ani şi tot ce am făcut a fost să le încredinţez fiului meu de şapte ani şi bebeluşului care urma să se nască toată puterea şi toată dragostea mea.

Am plecat foarte repede, căci a doua zi dimineaţă au apărut Otto şi Mugre la uşa apartamentului spunând că au venit să ne ia. Mi-au spus să nu iau multe bagaje şi n-am avut de ales decât să împachetez câteva haine pentru bebeluş, pentru Juan Pablo şi pentru mine într-o valiză mică de mână.

Am urcat într-un jeep şi şoferul a pornit în viteză, de parcă am fi fost urmăriţi. Era neliniştitor, căci, pentru prima oară în viaţa mea, mă simţeam fugară. În timp ce traversam străzile din Medellín şi afară totul părea normal, mă întrebam: „De ce eu? De ce trebuie să mă ascund?” Nu aveam pe cine să întreb. Pablo nu apărea nicăieri, doar trimitea mesaje, iar eu trebuia să fac ce-mi zicea fără să crâcnesc.

Teama să nu pierd bebeluşul dacă făceam accident şi incertitudinea cu privire la ceea ce se putea întâmpla în următoarele ore nu mi-au permis să prevăd că mă aşteptau nouă ani de groază, nouă ani în care aveam să fug întruna, nouă ani în care de multe ori aveam să deschid ochii dimineaţa şi să mă trezesc cu o armă îndreptată spre mine.

După o jumătate de oră am ajuns la o fermă situată la intrarea în municipiul La Estrella, unde aştepta un mic elicopter tip Hughes cu motorul pornit. Am urcat repede eu, Juan Pablo, mătuşa Gilma – pe care Pablo o rugasem

să ne însoţească – şi un medic pe care nu-l cunoşteam, dar care mi-a spus că Pablo îl rugase să-mi fie alături şi să aducă echipamentul necesar pentru a mă ajuta în caz de urgenţă. La 34 de ani după naşterea Manuelei, sâmbătă 22 septembrie 2018, am reuşit să iau legătura pe Skype cu medicul care mă însoţise atunci în elicopter. Şi-a amintit că în ziua aceea se uita neîncetat la mine în timp ce se ruga în sinea lui să nu fie nevoit să mă ajute să nasc în plin zbor. „Te rog, să nu vii în mijlocul sălbăticiei”, i-a transmis bebeluşului. Din fericire, aşa a fost.

Brusc, m-am trezit într-un elicopter, fugind din ţara mea; dedesubt, privirea se pierdea în faţa întinderii verzi şi maiestuoase care acoperea aglomeraţia din Darién, în timp ce aeronava se mişca dintr-o parte în alta din cauza vântului. Şi, chiar dacă eram oarecum obişnuită să călătoresc cu elicopterul, de data asta era ceva diferit, pentru că pilotul trebuia să zboare la o altitudine cât mai joasă, ca să nu fie detectat de radare, încât reuşeam să vedem crocodilii din mlaştini. Era o imagine deosebită, dar care îţi provoca teamă, căci se vedea că acele animale erau înfometate. Mătuşa Gilma probabil observase frica de pe chipul meu şi tot ce reuşea să-mi spună era să respir adânc. Lui Juan Pablo, care pe atunci purta ochelari foarte groşi, părea că-i ieşiseră ochii din orbite. M-a întrebat de mai multe ori dacă mai era mult până la destinaţie şi i-am răspuns că nu, deşi în realitate habar n-aveam unde ne aflam.

După două ore de zbor, ce au părut interminabile, elicopterul a aterizat într-o pădure de pe teritoriul statului Panama şi, aproape imediat, au sosit patru bărbaţi cu o camionetă, doi dintre ei fiind bodyguarzii soţului meu şi ceilalţi doi localnici care cunoşteau foarte bine cărările pe

care trebuia să mergem, fiindcă intraserăm ilegal în acea ţară.

Pilotul elicopterului şi-a luat rămas-bun pentru că se întorcea în Medellín cu medicul, iar noi am mers mai bine de două ore pe un drum desfundat până când am ajuns la un apartament dintr-un cartier modest din Panama. Acolo ne-am întâlnit cu Gustavo Gaviria, soţia şi cei trei copii ai lor, care sosiseră la fel ca noi, cu elicopterul şi apoi prin pădure.

Pablo a apărut dimineaţă şi m-a găsit cu cearcăne adânci şi descurajată. Ne-am îmbrăţişat îndelung şi, după ce m-a întrebat despre călătoria din Columbia şi despre starea bebeluşului care urma să se nască, probabil a intuit că aveam să-l întreb despre asasinarea ministrului. Dar, înainte să-mi dea explicaţii cu privire la acel caz, i-am spus că era o faptă nebunească, la care mi-a răspuns:

— Îţi promit, dragostea mea, că asta se va rezolva mai curând decât crezi şi ne vom bucura de copiii noştri mult timp.

— Când vorbeşti despre rezolvarea lucrurilor, la ce te referi? Tu vezi, Pablo, în ce situaţie ne aflăm? Mi-e frică, nu văd nici o ieşire. De ce trebuia să plec din Columbia?

— A fost doar o măsură de precauţie, dragostea mea, nu o să ţi se întâmple nimic.

Era complicat să vorbeşti cu soţul meu, pentru că schimba imediat subiectul şi nu era uşor să-l faci să discute sincer despre ce se întâmpla. Era viclean din fire. Şi, ca de obicei, brusc spunea că trebuie să plece şi că se va întoarce mai târziu.

Cele trei nopţi pe care le-am petrecut în apartamentul acela au fost oribile, pentru că locuinţa era practic goală şi a trebuit să dormim pe saltele. Pablo mi-a văzut probabil furia de pe chip şi a crezut că va îndrepta lucrurile mutându-ne într-o casă bătrânească din zona veche a oraşului. Nici şederea acolo nu a fost plăcută, pentru că era umed, prea cald şi casa avea doar câteva cămăruţe cu saltele, fără cearşafuri, fără televizor şi era atât de murdară, încât mai tot timpul îmi era greaţă. Şi, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, baia era plină de mucegai, iar apa se oprea brusc şi trebuia să te speli în papuci de casă.

În plus, Pablo a spus să nu ne ducem nicăieri, pentru că nu eram în siguranţă şi, de aceea, în prima săptămână am mâncat doar pui fript pe care unul dintre bodyguarzi îl aducea de la un restaurant. L-am vizitat doar pe ginecologul Edgardo Campana Bustos, pe care mi-l recomandase medicul meu din Medellín, care m-a consultat de mai multe ori şi m-a găsit bine, dar mi-a dat o veste neaşteptată: urma să am o fetiţă, deşi vreo două ecografii pe care mi le făcusem cu luni în urmă în Medellín indicau că ar fi putut fi băiat.

Eram atât de plictisiţi cât am locuit în acea casă, încât, într-o seară, Pablo a făcut un fel de concurs pentru a alege numele bebeluşului. Ne-am tot învârtit şi până la urmă am căzut de acord că, dacă era fetiţă, după cum a spus medicul, o va chema Manuela, aşa cum propusese Juan Pablo, în amintirea uneia dintre colegele sale de la şcoala Montessori.

— Grigori, tu răspunzi în faţa surorii tale dacă nu-i place, a spus Pablo.

În privinţa numelui de băiat n-am putut să ne punem de acord. Eu am propus să-l cheme Daniel Escobar, dar Pablo a răspuns că în nici un caz şi a explicat de ce:

— Tata, este ca şi cum i-ai pune numele Hitler. Adu-ţi aminte că un bărbat cunoscut ca Daniel Escobar a ucis o întreagă familie cu un topor la o fermă de prin Aguacatala, în El Poblado. De aceea i s-a spus Daniel călăul.

În seara aceea, Pablo ne-a mai povestit că, înainte de a părăsi Columbia, dăduse ordin ca mai bine de 300 de familii din regiunea cea mai săracă din Moravia să primească cheile de la casele ce li se cuveneau în cadrul noului proiect „Medellín fără mahalale” şi care erau deja gata.

În cele din urmă, pe 20 mai 1984, ne-am mutat într-o altă casă, de data asta luxoasă şi confortabilă, deşi veche, similară cu reşedinţele pe care guvernele le repartizează invitaţilor speciali. Mi-a atras atenţia că la intrare am dat peste un paznic înarmat. Mai târziu, făcând documentare pentru această carte, am aflat că locul acela fusese pus la dispoziţie de generalul Manuel Antonio Noriega, comandantul-şef al Forţelor de Apărare din ţară, care, pe atunci, era un om cu multă putere în Panama. Mi s-a mai spus şi că demnitarul şi soţul meu făceau împreună afaceri ilegale şi că un militar de rang înalt, pe nume Melo, şi un domn cunoscut ca Guido fuseseră persoanele desemnate de general pentru a ne înlesni şederea în Panama.

Din fericire, asistenta a sosit din Statele Unite şi, foarte curând, avea să devină o companie esenţială în momentele dificile care aveau să urmeze.

În ciuda îmbunătăţirii condiţiilor, era evident că Juan Pablo se simţea foarte singur, pentru că, la vârsta de şapte ani, viaţa lui se schimbase drastic şi rămăsese fără şcoală, fără colegii de clasă, fără prietenii din cartier. Copilăria lui a fost schimbată atât de dramatic, încât, pe parcursul mai multor ani, bodyguarzii lui Pablo au fost dădacele şi tovarăşii lui.

Din toate aceste motive şi gândindu-se să-i mai distragă atenţia fiului nostru, soţul meu i-a dăruit o motocicletă Honda de 50 de centimetri cubi, dar, cum n-avea cine să-l înveţe să o conducă, i-a spus lui Pinina să vină din Medellín ca să stea cu băiatul. Zis şi făcut şi, începând din acel moment, bodyguardul a început să se îmbrace în alb şi să iasă să alerge în fiecare dimineaţă, în timp ce Juan Pablo conducea motocicleta.

În această situaţie atât de complicată, pe 25 mai 1984, m-am trezit foarte devreme pentru a merge la ultima întâlnire cu ginecologul, care mă avertizase că bebeluşul se poate naşte în orice moment. După cum îi era obiceiul, Pablo a sosit în zorii zilei şi a trebuit să mă duc cu mătuşa mea, pentru că el dormea. În timpul consultului, medicul a observat că dilataţia era deja de cinci centimetri şi mi-a spus că mă va interna imediat la Centrul Medical Paitilla. Cum nu plecaserăm pregătite, mătuşa mea s-a dus acasă să ia geanta pe care o pregătiserăm pentru momentul naşterii şi, de asemenea, să-i anunţe pe Pablo şi pe Juan Pablo.

Fetiţa s-a născut la 12:45 în acea zi, vineri, 25 mai, apoi am fost dusă într-un salon de recuperare, unde Pablo, Juan Pablo, mătuşa mea şi Gustavo Gaviria au sosit la scurt timp. Din câte mi-au spus, tocmai când intrau în liftul clinicii, au fost plăcut surprinşi să se întâlnească cu o

asistentă cu un nou-născut, cu o brăţară cu numele Manuela Escobar, care se îndrepta spre camera mea. Deşi mă simţeam foarte rău şi eram palidă, Gustavo a făcut o fotografie cu cei din familia Escobar Henao. Parcă eram familia regală, eram fericiţi şi, pentru o clipă, am uitat că, afară, lumea se prăbuşea deasupra noastră.

A doua zi, sâmbătă, 26 mai, când am început să facem demersurile pentru a părăsi clinica, Pablo s-a apropiat şi, în şoaptă, mi-a spus că se întoarce mai târziu, pentru că are o întâlnire cu mai mulţi politicieni importanţi din Columbia care veniseră în vizită în capitala statului Panama. Eu eram foarte ocupată cu bebeluşul şi, de aceea, nu am dat prea multă atenţie întâlnirii pe care o avea soţul meu, care nici nu a fost foarte explicit cu privire la ceea ce-şi propunea să facă, deşi am observat la el un zâmbet uşor şi o sclipire în ochi. I-am urat succes şi i-am zis că îl aştept acasă, fiindcă sigur aveam să fiu externată înainte ca el să se întoarcă.

Pablo nu am mai apărut în acea zi, dar am ajuns foarte fericită acasă cu fetiţa mea şi cu Juan Pablo. Era un vis devenit realitate. Zilele treceau, iar Pablo venea şi pleca şi-l vedeam ocupat, vorbind cu oameni, sosind în zorii zilei, ca de obicei. Dar eu îmi construisem propriul univers în jurul copiilor mei, departe de activităţile soţului meu, care sigur erau foarte complexe, pentru că ştirile care veneau din Columbia îl implicau din ce în ce mai mult în asasinarea ministrului Justiţiei, iar arestarea lui era obiectivul principal al autorităţilor.

Dacă un lucru poate să meargă prost, atunci chiar va merge prost, spune proverbul. Dar ce s-a întâmplat în zilele următoare avea să depăşească de departe zicala.

Pe 5 iunie 1984, la două săptămâni după naşterea Manuelei, Pablo m-a rugat să vorbim între patru ochi în sufrageria casei. Şi-a pus braţul pe umărul meu şi, pe un ton foarte serios, dramatic, a zis:

— Tata, va trebui să plecăm din Panama, pentru siguranţa noastră. Există riscul să fim arestaţi. Trebuie să o trimitem pe micuţă în Medellín.

— Cum aşa, Pablo? Fetiţa mea tocmai s-a născut, trebuie să o hrănesc. Ai înnebunit?

— Nu, n-am înnebunit. Este necesar; nu ştiu unde mergem, dacă va trebui să ne ducem în sălbăticie, să facem foamea, să fugim, să nu dormim... nu putem să fugim cu un bebeluş, Tata, o să moară. În Medellín, bunica Nora o să aibă grijă de ea, va fi pe mâini bune.

A urmat un moment de tăcere lungă. Am înţeles că soţul meu vorbea serios, că trista realitate îmi smulgea din braţe fiica născută în urmă cu câteva zile. Pablo nu a mai spus nici un cuvânt. Chipul lui serios indica faptul că decizia nu-i plăcea nici lui, dar nu avea altă opţiune.

Am plâns o vreme şi, când am reuşit să mă liniştesc, l-am întrebat de Juan Pablo. A zis că băiatul este deja mare pentru a îndura orice călătorie şi că avea să fie mai în siguranţă alături de noi. Era ultimul lui cuvânt. Trebuia să sufăr în tăcere, nu puteam să strig, nici să cer ajutor. Cugetând acum, la cei 58 de ani ai mei, mă înfioară gândul că Pablo a putut să-mi spună că băiatul meu de şapte ani era puternic pentru a face faţă călătoriei pe care o aveam în faţă. Pentru numele lui Dumnezeu!

Cu inima frântă, m-am dus la consulatul Columbiei şi, din fericire, nu am avut probleme în a obţine paşaportul fetiţei, deoarece eu nu eram încă în atenţia autorităţilor. Atunci am stabilit data plecării la Medellín pentru vineri, 13 iulie 1984, la ora 13:40, cu un zbor al companiei aeriene Sam. Eu şi Pablo am semnat o hârtie în care ne dădeam acordul ca mătuşa mea şi asistenta să plece din ţară cu Manuela şi am fost liniştiţi, fiindcă soţul meu avea „prieteni” în aeroporturile din Panama şi din Medellín, care aveau să înlesnească demersurile la departamentul de imigrări.

După ce am cumpărat biletele, Pablo mi-a spus că trebuie să plece cu Gustavo, pentru că lucrurile se complicau şi mi-a explicat că vor merge în Nicaragua, unde aveau să-i primească oamenii săi de legătură cu regimul sandinist, care preluase puterea în iulie 1979 şi care lupta să menţină controlul, din cauza ameninţării tot mai mari a grupurilor contrarevoluţionare susţinute de Statele Unite. Cu alte cuvinte, mergeam într-o ţară care se afla în război. Apoi mi-a spus să mă duc la ambasada ţării respective în Panama, unde aveau să-mi dea vizele. Înainte de a-şi lua rămas-bun, le-a dat câteva instrucţiuni mătuşii mele şi asistentei:

— Ca să nu se ştie că în avionul acela este fiica mea, nu vorbiţi între voi nici în timpul zborului, nici în aeroporturi. Să pară că fetiţa este fiica asistentei.

Apoi s-a adresat asistentei şi i-a spus pe un ton grav:

— Vă încredinţăm comoara noastră cea mai de preţ... Să nu vă dezlipiţi de ea nici o clipă. Să nu spuneţi nimănui unde vă aflaţi, nici cu cine; suntem implicaţi într-o problemă foarte delicată.

Mai erau două zile până la plecare, când Pablo şi-a luat rămas-bun într-o dimineaţă, pentru că, din câte mi-a spus, exista posibilitatea ca Forţele de Apărare ale generalului Noriega să percheziţioneze locul şi să ne aresteze. Juan Pablo şi Manuela dormeau. Mi-a spus să am grijă şi că urma să ne vedem în Managua.

A doua zi, eu şi Juan Pablo ne-am dus la Ambasada Nicaraguei, dar s-a dovedit o experienţă îngrozitoare, pentru că era un loc dărăpănat şi dezorganizat, în care parcă respirai aerul războiului. Atmosfera era tensionată, înfricoşătoare. Am fost a treisprezecea la rând şi, când m-au chemat, am avut un sentiment ciudat că mă duceam la execuţie. Am început să mă apropii foarte încet de ghişeu şi mă îngrozea gândul că ar fi putut descoperi că sunt soţia lui Pablo Escobar. Am prezentat paşapoartele şi am observat că funcţionarii au început să se uite unii la alţii, să vorbească între ei în şoaptă. Pablo mi-a spus că voi fi aşteptată la ambasadă, dar eu simţeam o atmosferă ostilă, încărcată. Ne-au chemat de la un ghişeu la altul şi, în cele din urmă, mi-au spus să mă întorc a doua zi, dar demersurile au început să întârzie şi am respirat uşurată la a patra vizită, când mi-au fost înmânate paşapoartele ştampilate. Primiserăm autorizaţia să călătorim în Managua.

Apoi a venit 13 iunie 1984, ziua în care a trebuit să mă despart de fiica mea nou-născută. Am plâns mult, aproape mi-am pierdut cunoştinţa, dar m-am stăpânit cum am putut ca să nu-l mai copleşesc cu şi mai multă durere pe Juan Pablo, care mă privea neputincios. După ce mi-am luat rămas-bun de la micuţa mea Manuela, cu o durere imensă am lăsat-o în grija asistentei şi a mătuşii mele şi m-am rugat să ajungă cu bine acasă la mama, în Medellín. N-am putut să mă duc la aeroport pentru că lui Pablo îi era

teamă să nu mă recunoască cineva sau ca nu cumva să dăm de bănuit autorităţilor de la emigrări că un bebeluş călătorea fără părinţii lui. Au trecut şase ore interminabile până mi s-a confirmat, de acasă de la mama, că ajunseseră cu bine, dar nu fără câteva sperieturi, pentru că poliţia şi armata făceau razii neanunţate pe străzile adiacente aeroportului Enrique Olaya Herrera. Şi, aşa cum prevăzuse soţul meu, n-am întâmpinat nici o dificultate la procedurile de imigrare la ieşirea din Panama şi la intrarea în Columbia.

Ce se întâmplase? De ce, brusc, trebuia să plecăm din Panama la trei săptămâni după ce sosiserăm? Răspunsul a sosit de la Pinina, care a rămas cu mine şi cu Juan Pablo când soţul meu s-a dus în Nicaragua. În lungile ore de izolare, în timp ce organiza plecarea în Managua, am reuşit să-l fac să-mi povestească detalii despre demersurile foarte importante pe care le făcuse soţul meu din momentul în care sosirăm în Panama, după asasinarea ministrului Lara Bonilla.

Potrivit lui Pinina, abia în Panama soţul meu citise într-un ziar local că o delegaţie columbiană compusă din fostul preşedinte Alfonso López Michelsen şi foştii miniştri Jaime Castro Castro, Felio Andrade Manrique şi Gustavo Balcázar Monzón fusese invitată să supravegheze desfăşurarea alegerilor prezidenţiale ce urmau să aibă loc duminică, 6 mai 1984.

Pablo a considerat-o o posibilă oportunitate şi s-a gândit să facă o mutare pentru a se întâlni cu López, pe care-l cunoscuse în timpul campaniei prezidenţiale din 1982, în care îl finanţase. Atunci l-a sunat la Medellín pe Santiago Londoño White, contabilul acelei campanii, şi l-a rugat să stabilească o întâlnire cu fostul candidat, întrucât voia să-i

facă o propunere pentru a pune capăt narcotraficului în Columbia. Demersul a fost eficient, căci López a acceptat să se întâlnească cu soţul meu şi cu Jorge Luis Ochoa a doua zi după alegeri.

Aşa s-a întâmplat şi, după ce s-a făcut cunoscută victoria lui Nicolás Ardito Barletta, candidatul Partidului Revoluţionar Democratic, PRD, fostul preşedinte, Londoño – care venise din Medellín –, Ochoa şi soţul meu s-au întâlnit într-o cameră de la hotelul Marriot din Panama. În timpul discuţiei, Pablo a spus că luase anterior legătura cu principalii narcotraficanţi din Columbia şi că erau dispuşi să cedeze laboratoare, avioane, rute, contacte în Statele Unite, să returneze capitaluri ilicite şi să se supună justiţiei columbiene pentru a nu fi extrădaţi.

Relatarea despre demersurile soţului meu în Panama nu s-a încheiat aici. Pinina mi-a spus că întâlnirea de la hotelul Marriot fusese productivă, căci, două săptămâni mai târziu, au primit un mesaj care spunea că procurorul general, Carlos Jiménez Gómez, având acordul guvernului preşedintelui Belisario Betancur, urma să vorbească cu ei. De aici şi comentariul pe care Pablo îl făcuse la Clinica Paitilla, pe 26 mai 1984, a doua zi după ce se născuse Manuela, cum că avea să se întâlnească cu politicieni columbieni importanţi care se aflau în Panama. Îmi amintesc că, atunci când am ieşit de la clinică şi m-am întors în casa unde stăteam, am fost atât de ocupată cu fetiţa mea, încât n-am mai avut timp să-l întreb pe soţul meu de rezultatul întâlnirii sale.

Pablo s-a dus la acea întâlnire cu Pinina, care, câteva zile mai târziu, mi-a spus că discuţia cu procurorul a avut loc în acelaşi hotel şi, pe lângă soţul meu, au mai asistat Luis Ochoa, Gonzalo Rodríguez „Mexicanul”, José Ocampo

„Pelusa” şi Gustavo Gaviria. În timpul discuţiei, soţul meu a repetat propunerile pe care i le expusese fostului preşedinte López şi şi-a luat angajamentul de a-i trimite procurorului un memorandum confidenţial, detaliind fiecare propunere pentru eliminarea narcotraficului în Columbia.

Dar totul s-a dus pe apa sâmbetei pentru că, după câteva zile, documentul a fost dezvăluit de ziarul El Tiempo şi, imediat, a izbucnit un scandal atât de mare, încât guvernul a declarat public că legăturile secrete dintre procuror şi şefii narcotraficului nu fuseseră oficial autorizate. Cert este că întâlnirea din Panama a generat o controversă politică aprinsă, care a durat mai mult timp, pentru că fiecare dintre cei implicaţi a oferit o versiune diferită despre rolul său în întâlnirea cu soţul meu.

După ce am aflat despre cele petrecute de la cel care fusese aproape de Pablo în acele momente, am înţeles graba soţului meu de a pleca din Panama, pentru că era foarte posibil ca persecuţia să se mute în acea ţară. De asemenea, exista riscul ca generalul Noriega, sub presiunea scandalului dezlănţuit de legăturile dintre Mafie şi guvernul columbian, să-l trădeze pe soţul meu şi să-l predea Departamentului de Combatere a Drogurilor (DEA).

De aceea, n-am avut de ales şi a trebuit să-mi pregătesc bagajele ca să plec în Nicaragua, dar a fost un moment foarte dificil, pentru că nu puteam să mi-o scot din minte pe Manuela şi plângeam întruna. În plus, mă întrista să-l văd pe Juan Pablo, care era apăsat de o mare greutate emoţională.

În cele din urmă, pe 20 iunie 1984, eu şi Juan Pablo am plecat cu un avion comercial şi am fost întâmpinaţi în

aeroportul din Managua de mai multe persoane care s-au identificat ca aparţinând guvernului sandinist. Ne-au condus într-un automobil Mercedes Benz, cu număr de înmatriculare oficial, la o vilă imensă, veche, unde se aflau deja Mexicanul, soţia sa Gladys şi patru dintre bodyguarzii săi.

După ce ne-am lăsat lucrurile într-o cameră, am făcut un tur lung al casei, dar ni s-a părut sumbră, căci într-un sertar am găsit o carte care spunea povestea acelui loc şi, prin relatări ample, vorbea despre numeroasele masacre care avuseseră loc în trecut. La acea atmosferă atât de ciudată se adăuga şi faptul că acea casă era înconjurată de ziduri din cărămidă de trei metri înălţime şi, în fiecare colţ, existau turnuri de supraveghere cu paznici înarmaţi.

Bine că frigiderele erau întotdeauna pline şi, deşi nu ne dădeam seama cine aducea proviziile, era uşor de ghicit că cineva din guvernul sandinist se ocupa de asta.

Zilele treceau, dar atmosfera era tristă din cauza izolării, pentru că eram în plin proces de recuperare după naşterea fiicei mele. Deşi casa era foarte mare, singura oază de intimitate pe care o aveam pentru a vorbi cu Pablo era camera noastră, cu ferestre mari, dar cu geamuri opace, pentru că în jurul nostru se vedeau doar persoane înarmate. Casa părea o tabără în care zeci de bărbaţi intrau şi ieşeau din camere şi peste tot existau geamantane şi echipamente de campanie aruncate pe jos. Era o situaţie foarte incomodă pentru mine şi nu înţelegeam de ce nu aveam o locuinţă doar pentru noi.

Pablo îmi observa iritarea şi nu-i trecea altceva prin minte decât să-mi spună să mai am puţină răbdare, că lucrurile mergeau în direcţia bună. Era foarte priceput la

minimalizarea oricărei situaţii, oricât de dificilă ar fi fost aceasta. Eu îl imploram să ne întoarcem în Medellín, dar el răspundea că este foarte important să ştim să aşteptăm, pentru a obţine linişte pe care o căutam. Cuvintele lui transmiteau speranţă, dar totul rămânea la stadiul de promisiuni, iar liniştea mult dorită părea tot mai departe.

Îmi amintesc că mă trezeam devreme cu Juan Pablo şi încercam să ne găsim ceva de făcut până la prânz, când se trezea Pablo, căci ajungea acasă abia dimineaţa. Luam prânzul toţi trei şi făceam un mare efort să părem o familie normală, dar în adâncul sufletului ştiam că nimic nu era normal. Apoi el citea ziarele sau asculta ştirile, ca să fie informat, iar seara obişnuia să se închidă împreună cu Mexicanul într-o cameră cu mai mulţi dintre oamenii săi, unde vorbeau câteva ore bune la radiotelefon. Cu cine sau despre ce? Habar nu am. Nici nu mă apropiam de locul acela.

Pe măsură ce zilele treceau, a început să mă îngrijoreze starea de spirit a lui Juan Pablo, care părea din ce în ce mai trist din cauza izolării. Stătea tăcut o bună parte din timp, plângea des şi ne ruga să ne întoarcem în Panama. În oraş nu existau magazine de jucării şi, în fuga noastră spre Nicaragua, lăsasem acolo motocicleta şi alte jucării cu care, cel puţin, s-ar fi distrat o vreme.

Situaţia devenise atât de îngrijorătoare, încât Pablo l-a chemat pe Pinina din Panama ca să stea cu băiatul. Începând din acel moment, Juan Pablo a avut două noi momente de distracţie: să asculte meciurile de fotbal ale echipei naţionale columbiene şi să pună pariu cine omora mai multe muşte în cinci minute într-o cameră plină de insecte. În fiecare zi mă rugam la Dumnezeu să ne scape din acel infern.

Între timp, încercam din răsputeri să arăt cât mai bine, pentru a face faţă situaţiei mele dificile: mă machiam, îmi pieptănam părul, mă aranjam, totul pentru a-mi îmbunătăţi starea de spirit şi pentru a-i arăta lui Pablo că soţia lui avea forţa şi curajul necesare pentru a-l însoţi. Uneori, seara, o stare de nostalgie punea stăpânire pe mine şi plângeam în pat de dorul fiicei mele, pe care nu puteam s-o văd decât în două fotografii pe care surorile mele mi le trimiseseră pe e-mail. Imaginile în care Manuela râdea erau compania mea, o alinare care-mi permitea să supravieţuiesc adversităţilor. Mă încuraja doar ideea că, în curând, aveam să o văd şi să nu mă mai despart niciodată de ea.

Cu toate acestea, plictiseala cotidiană mă obliga să caut compania plăcută a tinerei soţii a Mexicanului, cu care am început să mă întâlnesc dimineaţa pentru a sta puţin de vorbă. Apoi, de trei ori pe săptămână ieşeam să ne plimbăm cu Juan Pablo şi ajungeam la un coafor care funcţiona într-un fel de baracă din lemn. Eram două adolescente de 20 şi un pic de ani, convinse că soţii noştri ne vor scoate din acea încurcătură. Totuşi, ieşirile din casă erau foarte scurte, pentru că Managua era asediată de Contras şi efectele confruntării erau vizibile asupra clădirilor, aflate practic în ruină, iar toate magazinele erau închise.

Foarte rar aveam ocazia să stau de vorbă cu Mexicanul, care întotdeauna mi s-a părut respectuos, timid, foarte rezervat, cu un zâmbet prietenos, în care se remarcau mai mulţi dinţi din aur, şi dispus să împartă masa cu noi. Avea o personalitate foarte asemănătoare cu cea a lui Pablo, se respectau, discutau în linişte şi nu i-am auzit niciodată certându-se. El şi soţul meu erau foarte puternici şi niciodată n-am observat neînţelegeri între ei. A fost un

prieten necondiţionat pentru Pablo şi chiar i-a oferit tot ce avea pentru orice ar fi avut nevoie; au clădit o relaţie atât de specială, încât Pablo i-a botezat unul dintre copii.

Cum prinsul muştelor şi ascultarea meciurilor de fotbal la radiotelefon nu erau activităţi zilnice, Juan Pablo a început să ne roage din ce în ce mai des să plecăm din Nicaragua. Până când, într-o dimineaţă, văzându-l pe copil foarte disperat, Pablo i-a spus că da, ne permitea să ne întoarcem în Medellín şi apoi avea să vină şi el.

Am răsuflat uşurată, dar pentru scurt timp, căci Pablo mi-a spus că se gândea să-l trimită înapoi pe Juan Pablo, dar însoţit de unul dintre bodyguarzii săi. După spusele lui, eu riscam mult în Columbia şi, de aceea, trebuia să rămân alături de el. M-a durut sufletul să-l păcălesc în felul acesta pe copil, care s-a agăţat de fusta mea când Pablo i-a zis pe aeroportul din Managua că mama lui nu avea să plece deocamdată, dar i-a promis că urma să fim împreună peste câteva săptămâni. Trist, Juan Pablo a urcat în avion cu Ferney, unul dintre oamenii de încredere ai soţului meu.

Şi eu am rămas la fel de tristă, pentru că peste noapte rămăsesem fără ambii copii, într-un mediu ostil, înconjurată de probleme şi de oameni înarmaţi. Şi, de parcă n-ar fi fost de ajuns, absenţele lui Pablo au devenit tot mai dese şi erau zile în care-l vedeam doar o oră sau două, apoi pleca.

În acele circumstanţe, era evident că trebuia să se întâmple ceva şi chiar aşa a fost. La începutul lui iulie 1984, l-am rugat pe Pablo să-mi dea voie să mă duc în Panama pentru a mă întâlni cu una dintre surorile mele, ca să-mi aducă fotografii cu Manuela şi Juan Pablo, pentru că voiam să-i văd. Slavă Domnului că nu şi-a dat seama care

era adevărata mea intenţie, şi anume să mă duc în Columbia, fiindcă nu mai rezistam să stau fără copiii mei. După o discuţie scurtă, soţul meu a acceptat, dar mai înainte a trebuit să-i promit că mă voi întoarce. Trebuia să aleg între soţul meu şi copii şi am preferat să stau cu ei. Am ales să-mi risc viaţa numai ca să-i văd.

În după-amiaza zilei de 4 iulie, am luat cu mine doar câteva haine şi am plecat din Managua spre Panama, iar a doua zi, foarte devreme, spre Medellín. M-am gândit să trec neobservată ca să nu mă recunoască nimeni şi, de aceea, m-am îmbrăcat cu un hanorac, ca să pară că tocmai făcusem sport. Când avionul a aterizat în Medellín, m-a copleşit o senzaţie ciudată de leşin, dar a trebuit să fiu tare, pentru ca nimeni să nu-şi dea seama că eram panicată.

În cele din urmă, nu s-a întâmplat nimic şi am ajuns fără complicaţii la clădirea Altos, unde am găsit-o pe mama foarte bolnavă, într-o depresie profundă şi cu 30 de kilograme mai slabă. Întâlnirea cu copiii mei a fost foarte emoţionantă şi i-am strâns în braţe mult timp. M-a durut că Manuela începuse să plângă când o luasem în braţe, pentru că nu mă recunoscuse, fiindcă, fără îndoială, se obişnuise cu mama şi cu asistenta.

Nu a trecut mult până când Pablo a descoperit că nu aveam să mă întorc şi a sunat să-mi reproşeze şi să mă avertizeze că mi se putea întâmpla ceva rău.

— Pablo, unul dintre noi trebuie să se ocupe de copii, nu avem altă opţiune; eu sunt singura care poate face asta. Dacă voi fi ucisă, prefer ca fiul şi fiica mea să ştie că s-a întâmplat pentru că am venit să-i caut.

Nu a mai spus nimic.

— Mister, îţi promit că mă închid la mama şi nu ies nicăieri, dar am o fetiţă care are nevoie de mine, care stă de multe zile fără mama ei.

Vrând, nevrând, Pablo a înţeles, dar a insistat să nu ies din clădirea Altos pentru nimic în lume. L-am ascultat, pentru că eram înconjurată de familia mea şi cei doi copii erau o alinare pentru viaţa mea.

Despre soţul meu n-am mai ştiut nimic şi, din acea zi, am încercat să-mi clădesc o viaţă în izolare. Scandalul stârnit de întâlnirile din Panama se calmase semnificativ şi, sporadic, buletinele de ştiri făceau referire la progresele investigaţiei cu privire la asasinarea ministrului Lara Bonilla.

Dar cum cu Pablo totul era imprevizibil, marţi, 17 iulie 1984 – la două săptămâni după ce mă întorsesem din Nicaragua –, una dintre surorile mele a sunat să-mi spună să deschid radioul, pentru că se vorbea despre ceva foarte grav. Aşa am făcut şi am rămas mută când am auzit la unul dintre posturile locale că ziarul american Washington Times publicase în acea dimineaţă mai multe fotografii în care Pablo, Mexicanul şi alte persoane apăreau transportând cocaină într-un avion din Nicaragua.

Cu sufletul la gură şi rugându-mă ca ziariştii să-l fi confundat pe Pablo cu altă persoană, am aşteptat ştirile TV din acea seară. La ora 21:30, programul de ştiri TV hoy a arătat imaginile din care nu încăpea nici o îndoială că Pablo fusese prins asupra faptului, făcând trafic cu cocaină.

Fotografiile erau demoralizante şi fuseseră făcute, din câte mi s-a spus, pe 24 iunie, de un agent infiltrat al Agenţiei Centrale de Informaţii din Statele Unite, CIA, pe o pistă de aterizare din apropiere de Managua. La ştiri, s-a mai spus şi că fotografiile dovedeau legătura regimului sandinist din Nicaragua cu cartelurile drogurilor din Columbia, pentru că una dintre persoanele care apăreau cu Pablo şi Mexicanul era Federico Vaughan, înalt funcţionar al Ministerului de Interne al acelei ţări. După o vreme, mijloacele media aveau să transmită că pilotul Barry Seal făcuse fotografiile.

Nu reuşeam să înţeleg cum de era posibil ca Pablo să se bage în atâtea probleme în acelaşi timp şi să nu se gândească la consecinţele pe care faptele sale le-ar fi putut avea asupra noastră.

Două zile mai târziu, Herbert Shapiro, judecător al Curţii Districtuale a SUA în sudul Floridei, a ordonat arestarea soţului meu, acuzat de conspiraţie pentru importul de cocaină în SUA. Vestea aceea avea să fie un moment decisiv pentru mine ca soţie, fiindcă ştiam cât de mult se temea Pablo de extrădare. Faptele ce urmau să aibă loc în următoarele săptămâni, şi în următorii ani, aveau să confirme la ce era dispus soţul meu să ajungă, după cum mi-a povestit o persoană care a trăit acele vremuri cu el şi şi-a amintit această frază, pe care Pablo a rostit-o de mai multe ori: „Dacă trebuie să şterg Columbia de pe hartă, o voi face, dar niciodată nu voi permite să fiu extrădat”.

Având în vedere numărul tot mai mare de ştiri publicate despre el, una mai groaznică decât alta, era de aşteptat că Pablo trebuia să fugă din Nicaragua. Aşa s-a întâmplat şi, într-o dimineaţă de la sfârşitul lui iulie, a sosit în apartamentul mamei mele. Am fost foarte şocată să-l văd. Dacă înainte nu era prea vorbăreţ, acum nu mai vorbea

deloc, s-a limitat doar să spună: „Bună seara, dragostea mea” şi s-a dus în camera Manuelei, care dormea profund, şi a sărutat-o pe creştet. Apoi s-a dus la Juan Pablo şi a făcut acelaşi lucru.

Ne-am aşezat în salon, aproape pe întuneric, şi i-am reproşat că venise în clădirea Altos, deşi ştia că toată lumea îl căuta. Mi-a răspuns să stau liniştită, că nu este nici un pericol dacă petrece o noapte acolo. Mama a auzit zgomot şi s-a trezit foarte tulburată.

— Încăpăţânatule, acum care este tragedia greacă pe care o vei inventa?

— Nu, mamă-soacră, staţi liniştite, că se va rezolva totul, vă promit.

S-a aşternut tăcerea. În fond, ştiam că nu o să mai avem niciodată parte de linişte în vieţile noastre. Apoi ne-am dus să ne culcăm în camera lui Juan Pablo şi ne-am strâns tare în braţe, presimţind parcă faptul că aveam să fim împreună foarte puţin timp. Într-adevăr, s-a trezit la şase dimineaţa, a luat micul dejun, s-a aranjat repede şi a plecat cu o valiză în care a vârât câteva haine, deodorant, pasta şi periuţa de dinţi.

Am simţit o mare tristeţe, deoarece nu ştiam ce avea să se întâmple în următoarele minute. Nu în următoarele ore, zile sau ani. Nu. Minute. La asta începea să se reducă războiul pe care-l începuse soţul meu. Fetiţa mea avea trei luni, Juan Pablo, şapte ani, iar eu, 23. Stăteam închişi într-un loc spaţios, comod, înconjuraţi de afecţiunea familiei, unde puteam să rămân cât voiam, dar afară totul era incert.

În timp ce aşteptam nerăbdătoare un mesaj de la Pablo, rutina mea în clădirea Altos începea la şase dimineaţa, când mă trezeam să-i dau biberonul Manuelei, să o dezmierd. Pe la mijlocul dimineţii, trebuia să fac un efort mare ca să mă joc cu copiii mei, să petrec ore întregi cu aceleaşi persoane, în aceleaşi spaţii, să-i învăţ pe copii că nu putem să ieşim pe stradă, să mergem la film, în parc. Au fost momente foarte dificile pentru mine. Nu făceam decât să urcăm de la un etaj la altul al clădirii, să vizităm vecinele şi să încerc să îi fac pe micuţii mei să interacţioneze cu puţinii copii care locuiau acolo.

La aproape o lună după ce plecase, Pablo l-a trimis pe Pasquín – care fusese şi în Panama, şi în Nicaragua – să întrebe de copiii lui şi să-mi transmită că e bine, să nu-mi fac griji şi că, atunci când condiţiile de siguranţă vor fi mai bune, va trimite după noi.

Cu toate acestea, în apartamentul mamei mele tensiunea era inevitabilă, pentru că auzeam tot felul de zvonuri că în orice moment autorităţile avau să percheziţioneze clădirea. De dimineaţă, ea petrecea ore întregi privind pe fereastră şi aşteptând eventuala apariţie a camioanelor pline cu bărbaţi înarmaţi.

Totuşi, percheziţiile nu au avut loc şi, încetul cu încetul, am început să observăm că persecuţia trecuse pe plan secund. Asta mi-a permis să ies, să iau legătura cu familia mea şi să grăbesc construcţia clădirii Monaco, unde plănuiserăm să ne mutăm la începutul anului 1985.

În după-amiaza zilei de 20 septembrie 1984, m-am întâlnit cu Pablo la clădirea Monaco ca să-i arăt cât progresaseră lucrările şi să ne asigurăm că acea construcţie era conform planurilor. Am urcat la penthouse într-un lift improvizat şi

am început inspecţia, însoţiţi de arhitecţi. Dintr-odată, i s-a spus că primise un apel urgent prin radiotelefon.

— Pablo, Pablo, Águila sunt... tocmai am fost informat că l-au răpit pe tatăl tău.

— Cum aşa, frate? Vin imediat acolo.

Am fost foarte surprinşi de ceea ce auziserăm, dar, cu un gest de seninătate care m-a lăsat perplexă, soţul meu n-a plecat, ci, dimpotrivă, a mai rămas o jumătate de oră în clădire şi a dat câteva indicaţii. Apoi a plecat. În aceeaşi zi, eu şi Juan Pablo ne-am dus la soacra mea, care era foarte neliniştită din cauza răpirii soţului ei.

În următoarele zile n-am aflat nimic. Pablo fugea în continuare de justiţie, iar tatăl lui era răpit şi, de aceea, era de înţeles ca eu să nu ştiu ce demersuri făcea pentru a negocia răscumpărarea socrului meu. Într-o zi, a sosit Otto cu un mesaj de la Pablo, iar despre răpire a spus doar că fusese vorba de patru delincvenţi obişnuiţi care fuseseră deja identificaţi, precum şi vehiculele cu care îl răpiseră.

A doua zi, în ziarele din Medellín a apărut un anunţ, relatând ceea ce-mi povestise Otto, în care se oferea o recompensă persoanei care va furniza informaţii despre locul unde se afla socrul meu. Dezvăluia, de asemenea, că fusese luat cu două jeepuri Toyota, unul cu numărul de înmatriculare 0318, iar celălalt roşu, cu caroserie care imita lemnul, cu numărul KD 9964.

Într-un weekend, Pinina a venit să ne ia şi ne-a dus să-l vedem pe Pablo, iar în ascunzătoarea lui ne-am întâlnit cu soacra mea, care părea foarte disperată, pentru că don

Abel nu apăruse. În seara acelei zile de sâmbetă, soacra mea nu a mai suportat şi i-a spus lui Pablo:

— Nu zici tu că ştii tot ce se întâmplă în ţara asta? Atunci de ce nu ştii unde e tatăl tău?

— Stai liniştită, mamă, ai încredere în mine, căci este o chestiune foarte delicată şi nu se va rezolva de pe o zi pe alta.

În cele din urmă, pe 6 octombrie 1984, am primit vestea că don Abel fusese eliberat şi că urma să fie dus într-o ascunzătoare unde ne aştepta Pablo. Otto a venit să mă ia de la clădirea Altos şi m-a dus cu Juan Pablo la o căsuţă de ţară în partea superioară din Los Balsos, unde se aflau deja soacra mea şi doi dintre cumnaţii mei.

Au trecut patru ore în care ne-am rugat de două ori, când, dintr-odată, au apărut mai multe jeepuri şi dintr-unul a coborât socrul meu. Doamna Hermilda l-a îmbrăţişat prima, apoi Pablo şi după aceea ceilalţi. S-a aşezat pe un scaun şi noi în jurul lui, aşteptând să povestească detaliile celor întâmplate în acele 16 zile de captivitate.

— M-au pus să merg mult pe munte, dar slavă Domnului că sunt obişnuit să merg prin munţi, căci altfel aş fi murit. Mi-au dat mâncare bună şi-mi spuneau să stau liniştit, că nu mi se va întâmpla nimic, că fiul meu urma să plătească răscumpărarea.

După interogatoriul de rigoare, fiindcă voiam să ştim toate detaliile, socrul meu a spus că este foarte obosit şi că prefera să se ducă la moşia lui cu doamna Hermilda.

Nu l-am întrebat pe Pablo cum făcuse ca tatăl lui să se întoarcă atât de repede, dar, câteva săptămâni mai târziu, Otto mi-a povestit că sechestratorii l-au dus pe don Abel la o fermă din municipiul Liborina, la 90 de kilometri de Medellín, şi l-au legat de un pat. A fost foarte rezervat şi a spus doar că Pablo a ordonat instalarea unor echipamente în casa doamnei Hermilda pentru a înregistra apelurile şi că astfel a aflat foarte repede identitatea sechestratorilor, dar a preferat să aştepte ca aceştia să facă o cerere de răscumpărare pentru a evita ca tatăl lui să fie rănit. După ce iniţial ceruseră 10 milioane de dolari – aproape 1 000 de milioane de pesos la acea vreme –, răpitorii au rămas uluiţi de răspunsul lui Pablo: „Ştii, frate, voi n-aţi răpit pe cine trebuia, căci tata este un ţăran foarte sărac, care n-are nici un sfanţ şi ar fi trebuit să mă răpiţi pe mine, fiindcă eu sunt cel cu banii”.

Răpitorii au scăzut pretenţiile la 40 de milioane de pesos şi apoi la 30, bani pe care Pablo i-a trimis prin John Lada, naşul Manuelei. În cele din urmă, au obţinut mai puţin de o zecime din banii pe care-i pretinseseră.

Dar 1984 nu se terminase încă. Se întâmplaseră multe lucruri de-a lungul acelui an, iar în decembrie părea că apele se domoliseră. Şi chiar am crezut asta, fiindcă în a doua săptămână din acea lună, Otto şi Giovanni au venit să ne ia pe mine, pe Juan Pablo şi pe Nieves, menajera, şi ne-au dus la o moşie în municipiul vecin, Guarne, ca să petrecem sfârşitul de an cu Pablo. Am lăsat-o pe Manuela cu bunica, pentru că avea un început de răceală.

Atmosfera era relaxată, specifică lunii decembrie, iar oamenii lui Pablo intrau şi ieşeau de la moşie, pentru a merge în sat să cumpere provizii, să bea bere, fără să ţină

seama că ne aflam într-o zonă locuită şi că agitaţia continuă atrăgea atenţia.

Într-o dimineaţă, eu şi Juan Pablo dormeam profund, când am fost treziţi brusc de zgomotele de afară şi am văzut un poliţist îmbrăcat în civil cu ţeava armei pe burtica fiului meu. Probabil că îl confundase cu un adult, pentru că băiatul avea un dispozitiv din cauciuc care-i acoperea capul şi bărbia, pe care medicii i-l dăduserăm pentru a îndrepta o deviaţie incipientă a maxilarului.

M-am speriat îngrozitor. Nu puteam să înghit, nu puteam să vorbesc, iar când am reuşit să o fac, n-am putut decât să întreb ce se întâmplă. Deşi nu se făcuse încă ziuă, am reuşit să văd că unul dintre poliţişti avea în mână haina albă a lui Pablo. Era clar că fugise, şi mi-a confirmat asta bărbatul cu pricina, când mi-a spus că „îi căzuse uneia dintre persoanele care şi-au luat tălpăşiţa”. Am simţit că-mi sare inima din piept şi l-am îmbrăţişat strâns pe fiul meu, care se trezise deja şi privea de jur împrejur, foarte speriat.

Percheziţia dura deja de aproape trei ore, pentru că poliţiştii au verificat moşia centimetru cu centimetru şi nu ne-au lăsat să ne mişcăm din salonul casei până când unul dintre ei a spus pe un ton grav că eu sunt arestată şi că mă vor duce la secţie ca să mă interogheze.

— Dar de ce, domnule, dacă eu dormeam cu fiul meu în casa asta?

N-am primit răspuns şi apoi am început să mă gândesc cine avea să-l ducă pe Juan Pablo acasă la mama. De asemenea, mi-a trecut prin minte să caut cât mai repede un avocat, dar totul s-a rezolvat brusc, când unul dintre

poliţişti mi-a cerut scuze şi a spus că putem să plecăm. N-am întrebat de ce, dar mi-am imaginat că Pablo acţionase cumva. Tremurând încă, i-am urcat pe copii şi pe Nieves într-un jeep şi am plecat.

Pablo fugise, lăsându-şi haina în urmă. Era prima percheziţie a poliţiei şi nu avea să fie ultima. Depăşisem acel moment destul de uşor, dar în sinea mea ştiam că mă vor urma şi mai multe şi că, de multe ori, vieţile noastre aveau să fie în pericol. Urmau alţi nouă ani de nelinişte.

***

Întâlnirea mea cu Jorge Lara

Ne-am întâlnit în iulie 2017, dar cu greu mă puteam uita în ochii lui, fiindcă-mi era ruşine. Fiul meu, Sebastian, pusese totul la cale şi, când eu şi Jorge Lara am fost faţă în faţă la o mică fermă din partea superioară a oraşului Medellín, ne-am strâns puternic în braţe. Apoi, a urmat o conversaţie emoţionantă, în care am vorbit despre suferinţe, orori şi regrete şi mi-am cerut iertare de mai multe ori pentru durerea lui, fără să-mi pot stăpâni plânsul.

Jorge avea doar şase ani când tatăl lui, ministrul de Justiţie Rodrigo Lara, a fost asasinat. Este al doilea dintre trei fraţi, iar viaţa lui a fost plină de greutăţi.

În timp ce ascultam cu lacrimi în ochi, a vorbit despre durerea provocată de exilul prelungit timp de mai mulţi ani, despre greutăţile pe care le-a înfruntat ca să studieze într-o ţară a cărei limbă nu o cunoştea, despre neputinţa

mamei lui, care, după moartea soţului ei, a plecat din Columbia cu trei copii foarte mici.

De la acea întâlnire memorabilă cu Jorge Lara mi-a rămas o scrisoare pe care el a decis să o scrie cu privire la această carte. Conţinutul, care reflectă în profunzime durerea pe care acel val de violenţe l-a provocat familiei sale, nu este uşor de digerat. Îi mulţumesc din suflet pentru cuvintele sale, care-mi confirmă încă o dată că doar iertarea ne poate vindeca:

Dacă urmăm raţionamentul urii, ar trebui să răzbun moartea tatălui meu. Mulţi ani am visat la răzbunare şi m-am gândit că fapta mea ar fi considerată eroică. Conform acelui raţionament, este un drept dobândit, din cauza tuturor monstruozităţilor făcute sau orchestrate de Pablo Escobar şi de ceilalţi complici şi, evident, pentru asasinarea tatălui meu. În 1984, la exact două luni după asasinat, mama, în vârstă de 27 de ani, văduvă fiind, a trebuit să fugă din ţară, exilându-se forţat împreună cu cei trei copii, pentru a împiedica moartea noastră.

Pe parcursul mai multor ani de exil, în trei ţări diferite, a trebuit să ne adaptăm la obiceiuri noi, să căutăm locuri noi şi să luptăm singuri pentru a ne face acceptaţi în societăţi necunoscute nouă.

În cea de-a doua ţară de exil, Elveţia, soarta a făcut să studiem la doar 20 de kilometri de locul în care se afla familia lui Pablo Escobar. Mi s-a spus că Sebastian studia în apropiere de şcoala mea şi am planificat iremediabilul. La cei 12 ani ai mei, îmi doream acea răzbunare, la care m-am gândit şi pe care am pregătit-o în compania celui

mai bun prieten al meu. A fost o minune că n-am reuşit să obţinem banii necesari pentru a duce planul la bun sfârşit.

A treia ţară a fost Franţa. Acolo, la 16 ani, după ce am auzit vestea morţii lui Escobar, am vrut să sărbătoresc, dar primul lucru pe care mi l-a spus mama a fost: „Eu nu v-am educat aşa. Cine sunteţi voi să sărbătoriţi moartea cuiva?! Bărbatul acela trebuia să fie judecat şi să plătească pentru crimele sale! Dar nu e bine să te bucuri de moartea cuiva şi nu accept asta din partea voastră!” La început n-am înţeles, dar cu trecerea anilor i-am dat dreptate.

În 2007, m-a contactat Nicolás Entel, regizor de film argentinian şi mediatorul întâlnirii mele cu familia Escobar. Este important să-l amintim, căci el, prin documentarul său Los pecados de mi padre, a făcut ca totul să fie posibil.

M-am întâlnit cu Sebastian în particular. Presa nu a fost de faţă, doar noi. Întâlnirea a fost foarte directă, cordială şi sinceră. De atunci s-a născut o prietenie sinceră, în care polurile opuse, destinate să se respingă, au sfârşit legate de povestea pe care viaţa ne-a hărăzit-o.

Au trecut anii şi, pe la mijlocul anului 2017, în munţii din Medellín, m-am întâlnit cu Sebastian. La finalul acestei întâlniri, am salutat câteva persoane care se aflau în acel loc şi, spre marea mea mirare, Sebastian a luat-o de mână pe o doamnă, m-a privit şi mi-a spus: „Ţi-o prezint pe mama mea”.

A fost unul dintre momentele acelea în care mintea îţi trimite mii de informaţii într-o fracţiune de secundă. Reacţia imediată a fost să ne îmbrăţişăm: un simbol al iertării, al acceptării, al înţelegerii şi al conexiunii. Ne-am privit şi ne-am aşezat să stăm de vorbă. Cu ce am

început? Nu-mi amintesc, dar discuţia a fost sinceră şi clară, fără ocolişuri. Am împărtăşit sentimente şi părţi importante ale poveştii noastre. Mi-a cerut iertare şi am continuat să vorbim despre diferite etape ale vieţii. Acea întâlnire a durat câteva ore.

Deja ne cunoaştem de un an, vorbim din când în când ca să împărtăşim veşti şi să ne salutăm. La fel, de multe ori vorbesc despre cazul tatălui meu, care – la 34 de ani după asasinat – rămâne în continuare nerezolvat. Ştiu că Pablo Escobar şi asociaţii săi din cartelul din Medellín au fost în spatele asasinatului, dar în anii aceia tata a denunţat şi infiltrarea banilor murdari din partea Mafiei în diferite domenii, precum sportul, finanţele şi partidele politice.

În acest moment prin care trece ţara – proces de pace, înalţi funcţionari investigaţi şi o generaţie care doreşte un viitor mai paşnic şi mai corect pentru toţi –, nu ne rămâne decât să clădim pacea. Asta se reuşeşte doborând bariere, tabuuri şi făcând primul pas.

1985

— Trebuie să plec, a apărut o problemă, vorbim altă dată, mi-a spus Pablo cam agitat, chiar când urma să vorbim despre o problemă de cuplu care ne distanţase în ultimele săptămâni.

Era 6 noiembrie 1985. Ne aflam la moşia La Pesebrera, pe dealul Chocho, municipiul Envigado, unde se ascundea pe atunci. Îi trimisesem mai multe scrisori în care-l rugam să ne vedem puţin ca să stăm de vorbă, până când, în cele din urmă, acceptase ca Otto să treacă în acea dimineaţă

să mă ia de la clădirea Monaco. Soţul meu părea foarte supărat, serios şi am observat că, deşi mă privea, mintea lui era în altă parte.

Mi-a luat ceva timp să sparg gheaţa şi i-am povestit ce fac copiii şi cum ne-am petrecut acele zile, dar chiar în momentul acela, şi când părea oarecum dispus să vorbească, au intrat Otto şi Pinina, l-au luat deoparte şi i-au şoptit ceva. Imediat, Pablo le-a spus să pregătească maşinile, pentru că trebuie să plece şi le-a dat ordine oamenilor lui să mă ducă înapoi la clădirea Monaco.

După o jumătate de oră, în penthouse-ul din Monaco, am auzit zgomot la bucătărie. M-am apropiat şi angajatele ascultau un post de radio unde se vorbea, fără prea multe detalii, despre un schimb de focuri intens în centrul oraşului Bogotá, pare-se că în interiorul Palatului de Justiţie. Pe măsură ce orele treceau, nu mai exista nici o îndoială că în Columbia avea loc o nouă tragedie, de data asta asedierea clădirii unde funcţionau Curtea Supremă de Justiţie şi Consiliul de Stat, de către luptătorii de gherilă ai mişcării M-19.

Pablo n-a mai apărut şi nici n-a mai trimis vreun mesaj, dar, după o vreme, am aflat că, după ce îşi luase rămas-bun de la mine în La Pesebrera, se dusese să se ascundă la o fermă din apropierea moşiei Nápoles. Eu am rămas în clădirea Monaco, foarte îngrijorată. Am îngenuncheat – aşa cum făcusem cu mama după asasinarea ministrului Rodrigo Lara –, m-am rugat de multe ori şi am aprins o lumânare în faţa icoanei lui Hristos.

Deznodământul celor petrecute în cele 27 de ore de groază m-a mâhnit peste măsură. Au fost peste 100 de morţi, printre care 20 de magistraţi, consilieri juridici,

membri ai forţelor de securitate şi civili. Dar, odată cu trecerea zilelor şi în timp ce ţara îşi revenea după o asemenea atrocitate, mass-media a început să informeze că incendiul declanşat în noaptea de 6 noiembrie, care mistuise o bună parte din clădire, distrusese şi toate dosarele legate de solicitările de extrădare, aflate în dezbatere în Camera Constituţională a Curţii Supreme.

După cum am spus în repetate rânduri în această carte, şansele de a vorbi cu soţul meu despre lucrurile pe care le făcuse sau nu erau minime. De obicei, aflam din comentarii pe care le făceau oamenii lui, dar aproape niciodată nu aveam o idee clară despre ce se întâmpla.

În cazul acesta, al ocupării Palatului de Justiţie, n-am vorbit direct cu Pablo şi nici nu l-am întrebat dacă a avut de-a face cu planificarea sau cu finanţarea acţiunii, dar, cu trecerea anilor, piesele încep să se potrivească. Dacă aş fi putut să vorbesc despre această chestiune cu el, cu siguranţă răspunsul său ar fi fost acelaşi ca întotdeauna: „Dragostea mea, nu vezi că pe mine mă implică în tot ce se întâmplă în ţara asta!”

Când vorbesc despre piesele care încep să se potrivească, mă refer la episoade care s-au petrecut cu mulţi ani în urmă – la începutul anilor 1980 –, despre care am vorbit tangenţial cu Pablo în diferite momente; trecerea anilor avea să confirme că soţul meu şi câţiva lideri ai mişcării M-19 erau uniţi de diferite interese.

Amintirea acestei poveşti mă trimite cu gândul la ziua de 14 noiembrie 1981, când Pablo a sosit la casa noastră din cartierul El Diamante şi mi-a spus că este foarte îngrijorat din cauza răpirii studentei Martha Nieves Ochoa, care avusese loc cu două zile în urmă în campusul universităţii

din Antioquia, unde fata era în anul trei la Facultatea de Economie. Mi-a mai spus că fusese în vizită la familia Ochoa ca să-şi ofere ajutorul în acel moment dificil, pentru că respecta acea familie, şi mai ales pe don Fabio Ochoa Restrepo şi pe fiul său, Jorge Luis, cu care avea o relaţie foarte strânsă.

I-am spus că sper să iasă totul bine, dar am observat o atitudine ciudată la soţul meu. Într-adevăr, n-a mai venit acasă şi, dintr-odată, ne-am trezit înconjuraţi de oameni înarmaţi, care, din câte mi-au spus, primiseră ordin să aibă grijă de noi. În acelaşi timp, Pasquín a sosit cu instrucţiuni de la soţul meu, care-mi trimitea mesajul de a nu ieşi din casă pentru o vreme, până când lucrurile aveau să se rezolve. A fost o excepţie în cazul lui Juan Pablo, pe care au început să-l ducă într-un jeep blindat la şcoala Montessori. Cât timp era în clasă, doi bodyguarzi stăteau afară.

Era evident că Pablo era foarte implicat în chestiunea Marthei Nieves Ochoa, adică luase personal cauza unei familii pe care o aprecia. Fără să ştiu prea multe, într-o zi, din a treia săptămână a lunii noiembrie, i-am reproşat când a sosit la zece dimineaţa, vizibil nedormit.

— Pablo, o să mori pentru prietenii tăi. N-ai venit pe aici de multe zile... Şi cu noi cum rămâne? Nu vom fi cu tine de Crăciun?

— Nu, dragostea mea. Dacă nu colaborezi, atunci cum să ceri ajutor mai târziu?! Trebuie să fim uniţi în chestiunea asta, ca să nu se mai întâmple.

Şi a plecat din nou, timp de mai multe zile. Până când, într-o dimineaţă, când răsfoiam ziarele locale, mi-am dat

seama de amploarea situaţiei. Pe una dintre pagini apărea un anunţ care, pe lângă faptul că făcea cunoscută crearea grupului Muerte a Secuestradores[16], MAS, anunţa şi răpirea Marthei Nieves Ochoa şi avertiza categoric că mişcarea M-19 nu avea să primească nici un ban pentru eliberarea ei.

Mişcarea M-19 o răpise pe Martha Nieves? Era incredibil. În momentul acela am înţeles că soţul meu era hotărât să colaboreze pentru a o salva fiindcă, la mijlocul lunii iulie a acelui an, 1981, el fusese pe o listă cu posibile victime ale respectivului grup de gherilă. La momentul respectiv, am aflat detalii pe care mi le-a povestit Pablo şi pe care le-am completat câţiva ani mai târziu, când am vorbit cu câţiva dintre oamenii săi, în scopul documentării pentru această carte.

Era un paradox că tocmai M-19 ar fi încercat să-l răpească, pentru că, în mai multe rânduri, soţul meu menţionase simpatia pe care o avea pentru loviturile îndrăzneţe pe care acel grup rebel le dăduse de la înfiinţare, printre care furtul spadei lui Simón Bolívar, Eliberatorul, furtul a 4 000 de arme de la un batalion al armatei şi asedierea Ambasadei Republicii Dominicane. De când ne cunoscusem, Pablo îmi spusese de mai multe ori că mişcarea M-19 îl atrăgea, deoarece câţiva tineri îndrăzneţi deveniseră cunoscuţi după ce jefuiseră camioane ce distribuiau lapte şi împărţiseră mii de sticle în cele mai sărace cartiere din Bogotá.

Dar una era că lui Pablo îi plăceau acţiunile propagandistice ale mişcării M-19 şi alta, că aceasta ar fi încercat să-l răpească pentru propria finanţare. De aceea, şi-a folosit contactele din instituţiile de securitate şi, din

---

[16] Moarte Sechestratorilor (în limba spaniolă, în original) (n.tr.).

câte mi-a povestit Pinina, în diferite locuri din Medellín au fost reţinuţi mai mulţi membri ai mişcării M-19 şi duşi la sediul redacţiei Antioquia al día, unde Pablo avea un birou. Acolo, mi-a povestit Pasquín după o vreme, soţul meu le-a zis că este simpatizant al cauzei lor şi, de aceea, nu avea să le facă rău, dar i-a avertizat că era o idee foarte proastă să obţină bani sechestrând anumite personaje din Medellín foarte bogate şi puternice, printre care şi el.

În mod neaşteptat, acea întâlnire a pus bazele unei viitoare relaţii, guvernată strict de interesele fiecărei părţi. Cu toate acestea, pactul de neagresiune s-a dus de râpă odată cu răpirea Marthei Nieves. După publicarea anunţului care a făcut cunoscută crearea grupului MAS, Pablo a început să ajungă acasă aproape în fiecare zi la opt sau nouă dimineaţa, după ce – mi-a povestit Pinina – realiza percheziţii aproape toată noaptea cu armata. Acele operaţiuni clandestine s-au încheiat cu capturarea a 20 de persoane, printre ele cele cu care Pablo se întâlnise cu patru luni în urmă.

Aşa cum mă temusem, nici de Crăciun, nici de Anul Nou Pablo nu a fost cu noi, care rămăsesem în casa din cartierul El Diamante. Dar, judecând după ştiri, era clar că soţul meu era în continuare foarte activ în misiunea de a o găsi pe sora prietenilor săi. De aceea, pe 30 decembrie 1981, m-a surprins publicarea unei fotografii pe prima pagină a ziarului El Colombiano cu o femeie identificată drept Marta Elena Correa, lăsată de nişte necunoscuţi la intrarea principală a ziarului, legată la mâini şi cu o tăbliţă pe care scria „Răpitoare”. Potrivit presei, fusese eliberată la câteva zile după reţinerea sa, ca un mod de a transmite mişcării M-19 un avertisment că grupul MAS le călca pe urme sechestratorilor.

Probabil că lucrurile erau foarte complicate, căci, pe 3 ianuarie 1982, la trei săptămâni după răpire, am citit în El Colombiano un anunţ publicat de familia Ochoa cu un mesaj care părea mai degrabă o declaraţie de război: „Familia Ochoa Vásquez informează că nu este dispusă să negocieze cu sechestratorii mişcării M-19, care o ţin prizonieră pe doamna Martha Nieves Ochoa de Yepes. Că nu va plăti bani pentru răscumpărarea ei şi că, dimpotrivă, oferă suma de 25 de milioane de pesos (387 000 de dolari la acea vreme) oricărui cetăţean care oferă informaţii despre locul unde se află ea."

Pablo nu mi-a spus niciodată nimic în privinţa asta, dar cert este că ne-am bucurat să aflăm că, pe 12 februarie, la 123 de zile după ce fusese răpită, Martha Nieves a fost eliberată în municipiul Genova, departamentul Quindío. De atunci au circulat multe versiuni cu privire la câţi bani a primit M-19 pentru eliberarea fetei răpite şi, inclusiv, despre ce personaje de rang înalt din mai multe ţări participaseră la negociere, dar adevărul este că n-am reuşit să obţin niciodată informaţii de încredere despre asta.

Martor de excepţie al acelui moment este ziaristul din Antioquia Alonso Arcila, pe care l-am sunat pentru această carte, fiindcă a avut acces privilegiat la transmiterea acelei ştiri. În acea perioadă, el lucra responsabil cu informaţiile şi, de aceea, Pablo l-a sunat şi i-a spus că unul dintre oamenii lui avea să-l ia din parcul din Envigado pentru a-l duce la casa familiei Ochoa, cunoscută ca La loma.

— Când am ajuns la casa respectivă, acolo i-am găsit pe don Fabio Ochoa tatăl împreună cu familia lui; le-am luat interviu şi apoi mi-au permis să mă duc la aeroportul

Olaya Herrera să o întâmpin pe Martha Nieves Ochoa, care venea din Armenia; era foarte agitată şi adevărul e că a fost foarte indiferentă şi nu voia să dea declaraţii, ci doar să-şi îmbrăţişeze familia, pentru că era foarte obosită.

În timpul documentării pentru cartea mea, am vorbit cu mai multe persoane din anturajul lui Pablo, care m-au informat că, deşi mişcarea M-19 încercase să-l răpească pe el şi apoi o sechestrase pe Martha Nieves Ochoa, relaţiile lor nu se rupseseră, ci, dimpotrivă, soţul meu a păstrat o legătură apropiată cu Iván Marino Ospina, al doilea la comanda mişcării M-19, şi cu Elvencio Ruiz. Sursele mele au relatat numeroase întâlniri la moşia Nápoles şi la ferme din jurul oraşului Medellín. Apropo, la momentul respectiv, a fost foarte comentat cadoul pe care Ospina i l-a făcut lui Pablo: o puşcă AK-47 nouă, care a ajuns în mâinile lui Pasquín şi a fost arma lui mult timp.

Tot în timpul documentării pentru această carte mi s-a povestit că, fiind aproape de soţul meu, Iván Marino Ospina s-a bucurat de anumite privilegii, de exemplu: putea să intre şi să iasă din ţară fără ca oamenii de la imigrări să-i ştampileze paşaportul. Relaţia dintre cei doi trebuie să fi fost foarte strânsă, pentru că, la sfârşitul lui august 1985, l-am văzut pe Pablo foarte mâhnit când a fost sunat şi informat că Ospina murise într-o confruntare cu armata în Cali. Nu mi-a zis nimic în momentul acela, dar l-am auzit când vorbea la telefon cu cineva şi îi spunea că Ospina fusese un luptător, un combatant ca puţini alţii.

Cert este că, după mulţi ani, tragedia de la Palatul de Justiţie a avut drept consecinţe colaterale distrugerea dosarelor despre extrădare şi blocarea automată a demersurilor pentru cazurile respective, un lucru care, din câte am auzit de la Pasquín, le lua o povară de pe umeri

soţului meu şi mai multor persoane cerute de Statele Unite, deoarece era aproape imposibil ca arhivele să fie refăcute. În consecinţă, extrădarea lua o întorsătură dură, pentru că, în acel an, 1985, guvernul reactivase deja trimiterea conaţionalilor în faţa justiţiei din altă ţară, după cum s-a întâmplat cu 13 persoane, printre care Hernán Botero Moreno, preşedinte al clubului de fotbal Atletico National, Marco Fidel Cadavid şi fraţii Said şi Nayib Pabón Jatter. Îmi amintesc că l-am văzut pe Pablo foarte contrariat din cauza acelor extrădări, dar mai ales din cauza celei a lui Botero, care, potrivit lui, nu trebuia să fie trimis în Statele Unite, pentru că era acuzat de spălare de bani, şi nu de narcotrafic.

Cu toate acestea, năluca extrădării era în continuare acolo, bântuind, dar avea să treacă pe plan secund în agenda naţională pe 13 noiembrie, la o săptămână după evenimentele de la Palatul de Justiţie, când a avut loc altă tragedie înspăimântătoare: erupţia vulcanului Nevado del Ruiz, care a şters de pe faţa pământului Armero, Tolima, sud-vestul Columbiei, şi a provocat moartea a peste 20 000 de persoane. Imaginile cu ce se întâmpla în acea regiune erau foarte dureroase, pentru că, în mod clar, ţara nu era pregătită pentru a înfrunta un asemenea dezastru natural.

De aceea a fost atât de crunt de privit sfârşitul trist al Omairei Sánchez, fetiţa care a murit în faţa camerelor de luat vederi, fiindcă nu exista tehnologia necesară pentru a o salva de sub zidurile casei. Episodul acela mi-a rupt inima, pentru că, neputincioasă, fetiţa îi spusese mamei sale că o iubeşte şi o implorase să se roage să nu moară.

Pablo nu era cu noi în acele momente, dar pilotul unuia dintre avioanele sale mi-a povestit că dăduse ordin ca unul

dintre elicopterele sale Hughes să fie trimis pentru a duce apă potabilă supravieţuitorilor, sunându-şi în acelaşi timp „asociaţii” pentru a alcătui un fel de flotă aeriană cu scopul de a transporta saltele, pături şi mâncare.

Acum, că am vorbit despre legătura lui Pablo cu unii dintre şefii mişcării M-19, treceam într-o seară pe lângă piscina din La mayoria şi i-am văzut pe soţul meu şi pe Juan Pablo cu ceva ce părea o spadă. M-am apropiat, curioasă, şi i-am întrebat ce puneau la cale.

— Uite, dragostea mea, cadoul meu pentru Grigori: spada lui Simón Bolívar, Eliberatorul. Mi-a făcut-o cadou un prieten.

Era o nebunie. Spada lui Bolívar în mâinile soţului meu? M-am uitat la ea şi mi s-a părut un obiect normal, însă impresionant. Putea să fie sau nu spada lui Bolívar. Dacă era autentică, aveam în faţă un reper istoric, ce se adăuga celor două piese ale Eliberatorului pe care le cumpărasem de curând: medalia pe care o primise după victoria în Bătălia de la Boyacá, în 1819, şi macheta originală a unei sculpturi ce înfăţişa calul Eliberatorului, pe care guvernatorul din acea epocă i-o dăduse unui artist italian celebru, pentru a o expune în Piaţa Bolívar din Medellín.

În timp ce mă îndepărtam am auzit următoarele cuvinte:

— Fiule, ai grijă de ea, căci această spadă este încărcată de istorie. Poţi să pleci, dar ai grijă cum o mânuieşti şi nu te juca pe aici cu ea.

Războiul, percheziţiile, ascunzătorile, fuga continuă ne-au dus în locuri neaşteptate, unde am pierdut multe lucruri şi am uitat altele. Cum ar fi spada lui Bolívar, despre care am

auzit câţiva ani mai târziu, la începutul lui ianuarie 1991, când Otto şi Arete au sosit la ascunzătoarea cunoscută ca Numărul 40, unde stăteam eu şi copiii, cu un mesaj urgent de la Pablo: trebuia să înapoiem cât mai repede spada lui Bolívar.

Ne-am privit neîncrezători, pentru că trecuseră mai bine de cinci ani de când Pablo îi dăruise spada lui Juan Pablo. Fiul meu a reacţionat:

— Otto, zi-i tatălui meu că un cadou nu se cere niciodată înapoi şi că nu i-o dau, pentru că nici măcar nu ştiu unde e.

Bodyguardul a înţeles hotărârea fiului meu şi l-a sunat pe Pablo ca să vorbească cu fiul său.

— Grigori, dă-mi înapoi spada aceea pentru că trebuie să le-o înapoiez prietenilor care mi-au făcut-o cadou deoarece au nevoie urgent de ea.

Pablo a fost convingător, dar ne-a luat mai multe zile să găsim spada, pentru că, după mai mulţi ani în care ne mutaserăm dintr-un loc în altul, Juan Pablo nu-şi amintea unde o lăsase. Le-am cerut tuturor bodyguarzilor să caute la moşiile, apartamentele, casele unde locuiserăm din 1985 şi să aducă orice obiect care semăna cu o spadă. Îmi amintesc că au ajuns să aducă chiar şi săbii, şi cuţite mari. În cele din urmă, au găsit o spadă destul de asemănătoare cu cea pe care Juan Pablo o primise şi i-am trimis-o lui Pablo. Înainte să renunţe la ea, Juan Pablo şi-a făcut mai multe fotografii cu spada, ca să aibă o amintire cu acel obiect atât de important care trecuse prin mâinile noastre.

N-am mai discutat despre acest subiect, dar, mult mai târziu, am înţeles motivul pentru care Pablo ceruse spada lui Bolívar. Cum mişcarea M-19 îşi încheiase negocierile cu guvernul, trebuia să-şi arate bunăvoinţa, iar cel mai bine era să o facă înapoind spada. Asta s-a întâmplat pe 31 ianuarie 1991, în cadrul unei ceremonii deosebite organizate în Bogotá, în care Antonio Navarro Wolf şi alţi luptători de gherilă din M-19, deja demobilizaţi, i-au oferit spada lui César Gaviria, pe atunci preşedinte.

Analizând aceste fapte în perspectivă, am rămas cu îndoiala dacă spada pe care o înapoiasem era, în realitate, cea originală sau dacă, între timp, cineva pusese mâna pe cea autentică, iar cea oferită de mişcarea M-19 nu era cea originală. Tot ce s-a întâmplat referitor la acest episod este cel puţin ciudat. Cert este că, în mod public, s-a spus că spada pe care a oferit-o mişcarea M-19 este în siguranţă într-un seif al Băncii Republicii. Oare cea păzită este cea originală? S-ar putea să nu aflăm asta niciodată.

1986

În dimineaţa zilei de 25 iulie 2016, Juan Pablo a venit la apartamentul meu foarte agitat. M-am îngrijorat când mi-a spus că trebuie să-mi arate ceva pe telefon. Obişnuită cu veştile rele, am crezut că se întâmplase ceva, dar am răsuflat uşurată, căci nu era aşa.

A deschis unul dintre mesajele pe care le primise şi mi-a explicat că îi scrisese Aaron Seal, fiul pilotului american Barry Seal, asasinat în urmă cu 30 de ani – conform investigaţiilor – din ordinul lui Pablo. Nu-mi venea să cred

că cineva voia să-l contacteze, să vorbească despre cele întâmplate, să înfrunte trecutul.

Cuvintele lui Aaron erau tulburătoare: „(...) Mă numesc Aaron Seal, iar tatăl meu a fost Barry Seal. Sunt sigur că eşti la fel de familiarizat cu numele acesta cum sunt şi eu cu al tatălui tău. Am citit că ai căutat să te împaci cu persoane din trecutul tatălui tău şi eşti un mare om pentru că faci asta. I-am contactat pe cei care au apăsat pe trăgaci şi l-au omorât pe tata şi le-am spus că i-am iertat. Vreau doar să ştii că l-am iertat de mult pe tatăl tău pentru că – se pare – a plătit asasinarea tatălui meu. Îţi scriu, cu smerenie, ca să te rog să-l ierţi pe tata pentru că a fost dispus să depună mărturie împotriva tatălui tău şi a asociaţilor săi. Tata a încercat doar să-şi salveze pielea şi, în cele din urmă, a plătit cu viaţa. Vreau doar să ştii că din partea mea nu există resentimente, nici din partea mamei. Eu, mai bine decât oricine, pot să înţeleg cât de grea a fost viaţa ta. Şi drumul meu a fost anevoios, dar Domnul mi-a fost alături. Nu mă voi simţi jignit dacă alegi să nu-mi răspunzi. Dumnezeu să te binecuvânteze. Aaron.”

Fiul meu n-a ezitat nici o secundă să-i răspundă şi, după mai multe schimburi de e-mailuri şi o videoconferinţă, s-au întâlnit pe 27 septembrie în acelaşi an, în Mexic. Câteva ore mai târziu, m-a sunat şi mi-a spus, emoţionat, că discuţia fusese foarte plăcută, întrucât vorbiseră despre poveştile lor de viaţă, dar şi ale părinţilor lor, care, în diferite circumstanţe, comiseseră greşeli grave care îi costaseră viaţa.

Se ştie foarte bine cum a murit soţul meu, dar întâlnirea lui Sebastian cu Aaron a confirmat multe lucruri şi a adus în discuţie altele noi cu privire la motivele care l-au determinat pe Pablo să le dea oamenilor săi ordin să-l

localizeze pe Barry Seal în Statele Unite şi să-l omoare, pe 19 februarie 1986, în parcarea Armatei Salvării, în oraşul Baton Rouge, statul Louisiana.

Întâlnirea emoţionantă dintre Aaron şi fiul meu a deschis o altă uşă: întâlnirea mea cu văduva lui Barry Seal, dar până la terminarea acestei cărţi am încercat să ne vedem în diverse locuri din America Latină şi, dintr-un motiv sau altul, n-am reuşit să o facem. Am convingerea că, dacă momentul acela va veni, va fi ceva foarte important pentru noi, ca femei.

În Columbia, moartea lui Seal a trecut practic neobservată. Străină de acele evenimente, pe atunci mă ocupam de organizarea unei întâlniri de familie în clădirea Monaco, pentru a sărbători ziua de naştere a lui Juan Pablo, care împlinea, pe 24 februarie 1986, nouă ani. Voiam să-i fac un cadou deosebit, nu haine sau jucării, şi de aceea am optat pentru ceva ce cumpărasem recent, pentru ca el să păstreze acel dar ca pe o comoară: un cufăr cu scrisorile de dragoste originale pe care Manuelita Sáenz i le scrisese lui Simón Bolívar. În prezent este adult şi mi-a spus că se simte foarte mândru că a păstrat acele scrisori.

Cu puţin înainte de a tăia tortul, Pablo a apărut pe nepusă masă, dar a spus că nu poate să stea prea mult. Am făcut fotografiile de familie, a mâncat chec şi a fost foarte afectuos cu Manuela şi cu Juan Pablo. Înainte de a pleca, la o jumătate de oră după ce sosise, i-a dat băiatului o scrisoare şi l-a îmbrăţişat. Ca de obicei, prezenţa lui scurtă mi-a lăsat un gust amar, pentru că încă nu eram obişnuită să trăiesc fiecare moment al vieţii mele cu şi fără soţul meu. Când întâlnirea s-a încheiat, am citit mesajul pe care Pablo i-l scrisese fiului său: „Azi împlineşti nouă ani, eşti deja un bărbăţel şi asta implică multe responsabilităţi.

Vreau să-ţi spun azi că viaţa are momente frumoase, dar şi momente grele şi dure; acele momente dificile şi dure sunt cele care-i clădesc pe bărbaţi. Am toată certitudinea că ai înfruntat întotdeauna cu multă demnitate şi foarte mult curaj momentele grele din viaţa ta.” Pe atunci aveam 24 de ani şi mă doare că n-am înţeles că, prin acel mesaj, Pablo îi fura copilăria lui Juan Pablo, fiindcă punea pe umerii lui responsabilităţi mai mari decât putea el să ducă. Îmi pare rău că nu i-am făcut reproşuri pentru cuvintele din acea scrisoare.

Pablo a dispărut din nou, iar, în următoarele luni ale anului 1986, am trăit într-o oarecare normalitate în clădirea Monaco şi, de aceea, am încercat să clădesc o viaţă obişnuită pentru familia şi copiii mei. Mediul era important şi asta includea decorarea apartamentului, în care am pus accentul pe culoare şi pe prospeţime. Şi, fiindcă îmi plăcea tot ce era mai bun, am apelat la serviciile unei firme care trimitea în fiecare săptămână, din Bogotá, trandafiri albi şi roşii, precum şi cale, şi gladiole. O expertă avea grijă să aranjeze cele aproape 20 de vaze pe care le expuneam în penthouse, chiar şi în băi.

În acele zile eram foarte ocupată şi cu pregătirile pentru prima comuniune a lui Juan Pablo, programată de Şcoala San José în data de 16 august 1986, într-o sâmbătă. Cum ceremonia fusese stabilită de la începutul anului, eu îmi luasem toate măsurile necesare pentru ca fiul meu să aibă parte de un eveniment de neuitat.

Din acest motiv, am călătorit în Elveţia, întrucât mi s-a spus că în acea ţară europeană voi găsi cele mai frumoase aranjamente pentru un astfel de eveniment. Într-adevăr, la Geneva am găsit un magazin specializat în invitaţii pentru prima comuniune şi am dat comandă de 100 de bucăţi, din

hârtie fină, legate cu o panglică galbenă din satin. În alt loc, tot în acelaşi oraş, am dat şi peste o fabrică de ciocolată, celebră în întreaga lume pentru gustul ei şi pentru că bomboanele erau împachetate într-o cutie galbenă pătrată cu un capac cu flori în nuanţe de galben şi pastel din hârtie creponată. O adevărată operă de artă. Din Elveţia m-am dus la Roma, Italia, să cumpăr îmbrăcămintea pentru prima comuniune. Era din in albastru cu degradeuri de gri, iar cravata avea detalii roşii, care ofereau contrast şi sporeau frumuseţea costumului. Iar de la Milano am cumpărat rochiile pentru mine şi pentru Manuela.

În ziua stabilită, ceremonia a avut loc la şcoală, iar Juan Pablo a fost însoţit de bunicii lui şi de fratele meu Carlos, care i-a ţinut locul lui Pablo, fiindcă acesta era în continuare căutat de justiţie. M-a întristat să-l văd pe Juan Pablo cu ochii în lacrimi din cauză că toţi colegii lui radiau, înconjuraţi de părinţii şi de familiile lor.

După-amiază, am dat o petrecere mare în clădirea Monaco şi, aşa cum îi era obiceiul, Pablo s-a prezentat fără să anunţe, însoţit de Fidel Castaño şi de Gerardo „Kiko” Moncada. Au stat cu noi două ore şi apoi au plecat la o ascunzătoare cunoscută sub numele de Paradisul, unde aveau să ne aştepte pentru a continua petrecerea. Câteva ore mai târziu, împreună cu părinţii mei ne-am dus în locul stabilit, am mâncat tort şi am făcut câteva fotografii.

În ciuda acelor momente plăcute, spaima provocată de ştirile aflate din media despre soţul meu nu ne dădeau pace. Acestea făceau referire la evoluţia proceselor pentru diverse delicte şi la solicitarea de extrădare în Statele Unite.

Pablo mai venea din când în când la clădirea Monaco, însă eu aflam de la ştiri despre faptele grave care cutremurau ţara şi care, aproape imediat, aveau repercusiuni directe asupra noastră, precum evenimentul de pe 17 noiembrie 1986 când, în împrejurimile oraşului Bogotá, a avut loc asasinarea colonelului de poliţie Jaime Ramírez, care, în martie 1984, condusese ocuparea zonei Llanos de Yarí, Caquetá, din complexul unde se cultiva coca, Tranquilandia.

Într-adevăr, la mai puţin de 12 ore după asasinarea colonelului, armata a ocupat clădirea, căutându-l pe Pablo. Au sosit zeci de soldaţi în camioane şi au ocupat toate cele şapte etaje, în timp ce un colonel şi mai mulţi subofiţeri s-au îndreptat spre penthouse, unde mă aflam împreună cu copiii mei.

Ce s-a întâmplat în timpul acelei percheziţii mi-a lăsat sentimentul că acea confruntare dintre soţul meu şi autorităţi avea să devină tot mai rea, în detrimentul nostru, al celor prinşi la mijloc.

— Unde e nenorocitul ăla? m-a întrebat colonelul, fără să-şi poată ascunde ura pe care o simţea pentru soţul meu.

— Domnule colonel, m-am despărţit de el cu mult timp în urmă.

Scuza nu prea a folosit, pentru că, exact în momentul acela, am primit un apel de la Pablo, care trebuie să fi fost informat că tocmai eram percheziţionaţi. Unul dintre militari a răspuns la telefon, iar soţul meu i-a spus, probabil, cuvinte foarte urâte, fiindcă imediat colonelul m-a apucat de braţ cu putere şi, împingându-mă, m-a dus la dulap şi a închis uşa.

— Atunci arătaţi-mi cu ce o să vă îmbrăcaţi în noaptea asta ca să vă admire acest ucigaş de poliţişti, magistraţi şi oameni nevinovaţi, a zis ţipând punându-mă în faţa unei oglinzi.

Tremurând, şi foarte panicată, n-am avut de ales decât să scot o lenjerie intimă dintr-un sertar şi să i-o arăt, pentru că ofiţerul era foarte nervos. Momentele acelea au părut o veşnicie şi l-am rugat pe Dumnezeu să mă salveze. Din fericire, zgomotul armelor şi al paşilor din cameră l-au obligat să deschidă uşa.

La trei ore de la sosire, şi după ce au căutat fiecare colţişor din clădire, militarii au plecat frustraţi, pentru că n-au găsit nici o urmă a lui Pablo. Dar eu am rămas distrusă. Acţiunile din ce în ce mai violente ale soţului meu, precum cele relatate de colonel – asasinarea magistratului de la Curtea Supremă, Hernando Baquero; a judecătorului Gustavo Zuluaga şi a colonelului Ramírez (deşi ulterior s-a dovedit că nu fusese el vinovatul) petrecute în iulie, octombrie şi noiembrie anul acela –, aveau repercusiuni directe asupra mea. În timpul acelei percheziţii eu am fost cea hărţuită şi n-am putut să mă plâng sau să spun ceva. Nu-mi rămânea decât să tac şi să îndur oprobiul.

Câteva ore mai târziu, Pablo a sunat din nou şi i-am povestit plângând ce se întâmplase. Am simţit că era furios şi n-a mai spus nimic. Apoi ne-am luat rămas-bun.

Au trecut mai multe săptămâni în care n-am ştiut nimic de el, până când, în dimineaţa zilei de 18 decembrie 1986, au sosit mai mulţi dintre oamenii săi şi mi-au spus că ne aşteaptă într-o ascunzătoare. Am presupus că decizia subită se datora unei noi posibile percheziţii a autorităţilor în clădirea Monaco, fiindcă ţara era şocată de asasinarea,

cu o seară în urmă, directorului de la El Espectador, don Guillermo Cano.

Lucrurile trebuie să fi fost foarte complicate, căci, pentru prima oară, oamenii lui Pablo, alţii decât cei care veneau să ne ia de obicei, au spus că trebuie să ne legăm la ochi, fiindcă era mai bine să nu ştim unde ne duc.

— Dacă sunteţi arestaţi, s-ar putea să vă oblige să spuneţi unde este şeful, a zis unul dintre ei scoţând mai multe baticuri cu care trebuia să ne acoperim feţele.

Era o situaţie nouă şi incomodă, dar am înţeles că n-aveam cum să contrazic ordinul soţului meu. Chestia asta cu legatul la ochi avea să se repete frecvent în următorii ani.

La două ore după ce am ieşit din clădire, ne-am întâlnit cu Pablo într-o căsuţă de ţară, dar n-am reuşit să identific locul, cu climă temperată. Atmosfera peste care am dat acolo nu era cea mai plăcută, iar eu eram supărată pentru că fuseserăm legaţi la ochi; de aceea, la început, i-am făcut reproşuri lui Pablo pentru uciderea ziaristului, fiindcă buletinele de ştiri îl acuzau pe el.

A fost foarte dureros să văd la televizor desfăşurarea întâmplărilor ulterioare asasinării lui Cano, ce avusese loc când ieşise din sediul ziarului. Pentru prima oară, presa tipografică s-a oprit, radioul a întrerupt transmisiunea ştirilor, iar pe posturile de televiziune buletinele de ştiri au încetat să mai transmită informaţii.

În momentele acelea, fratele meu Mario se ascundea în insulele Rosario şi am vorbit mai multe minute la telefon. Ceea ce a spus a fost foarte elocvent:

— Cu asta, Pablo ne-a nenorocit viaţa.

Într-una din acele zile de izolare, Pablo a ieşit din camera noastră şi mi-a atras atenţia faptul că ducea la subraţ un dicţionar Larousse de dimensiuni considerabile. S-a aşezat pe o canapea să-l consulte şi m-am apropiat intrigată să-l întreb ce caută. Mi-a explicat că avea de gând să redacteze nişte scrisori şi avea nevoie de dicţionar pentru a fi foarte precis în termenii pe care-i folosea. Apoi a scos din biroul său un teanc de hârtie pentru scrisori şi a început să scrie. Am înţeles că nu voia să mai vorbească despre acel subiect.

Ca de obicei, spusese adevărul doar pe jumătate, pentru că, mult mai târziu, când am vorbit despre mai multe subiecte cu Neruda – consilierul soţului meu în ceea ce priveşte redactarea discursurilor sale în Consiliul din Envigado şi apoi în Congres – şi i-am spus că îmi atrăsese atenţia faptul că soţul meu folosea acel dicţionar, mi-a povestit că, deşi Pablo avusese întotdeauna grijă când era vorba să trimită mesaje scrise, în ziua în care luase dicţionarul Larousse revizuia redactarea comunicatelor Extrădabililor, o organizaţie clandestină care tocmai luase naştere şi al cărei obiectiv principal era lupta împotriva extrădării.

–Victoria, Extrădabilii au trimis primul comunicat pe 6 noiembrie şi uite că au obţinut ceva, pentru că, pe 12 decembrie, Curtea Supremă a revocat pentru prima oară tratatul de extrădare cu Statele Unite. Dar, două zile mai târziu, guvernul a emis alt decret prin care revenea asupra extrădării, iar ziarul El Espectador a publicat un editorial intitulat „S-a terminat cu distracţia mafioţilor”; şi uite ce s-a întâmplat.

Apoi a rostit o frază ambiguă prin care a încheiat conversaţia.

— Pablo nu se va opri, Victoria. Am aflat ce are de gând să facă cu Belisario Betancur după ce acesta va părăsi guvernul şi îi va ceda puterea lui Virgilio Barco.

A schimbat subiectul şi n-am mai vorbit niciodată despre chestiunea aceea, dar în adâncul sufletului am rămas neliniştită gândindu-mă la ce anume dorise să spună. Am aflat după mai mulţi ani de la moartea lui Pablo, când m-am întors în Medellín să rezolv câteva chestiuni personale şi m-am întâlnit cu persoane care supravieţuiseră războiului. Pe una dintre ele, cu care soţul meu avusese o relaţie apropiată înainte de a fi închis în închisoarea La Catedral, în 1991, am întrebat-o despre Betancur şi m-a îngrozit ce mi-a povestit, pentru că răutatea lui Pablo ajunsese prea departe. Nu avea limite.

Conform acelei versiuni, Pablo hotărâse să se răzbune pe Betancur fiindcă, după asasinarea ministrului Rodrigo Lara, în 1984, autorizase extrădarea multor persoane în Statele Unite, deşi soţul meu considera că demnitarul îşi luase angajamentul să nu o facă.

Sursa mi-a dezvăluit că, din câte i se povestise, Pablo îşi propusese să-l sechestreze şi să-l deporteze pentru totdeauna în sălbăticie după predarea funcţiei prezidenţiale în august 1986. Pentru a face asta, i-a dat ordin lui Godoy, unul dintre oamenii săi, să construiască o cabană fără ferestre undeva între Urabá şi Chocó. La scurt timp, Godoy a găsit locul potrivit şi, după două luni de muncă împreună cu mai multe ajutoare, au terminat de construit un fel de casă-închisoare. Oamenii lui Pablo au făcut mai multe încercări, dar, slavă Domnului, Betancur

era foarte bine păzit şi, în cele din urmă, cursul evenimentelor i-a determinat să renunţe la idee.

1987

Moşia Nápoles a fost confiscată pentru prima oară în 1984, când statul i-a declarat război soţului meu şi narcotraficului din cauza asasinării ministrului de Justiţie, Rodrigo Lara Bonilla. N-am ştiut niciodată cum a făcut, dar cert este că, timp mai mulţi ani, Pablo s-a descurcat ca să stăm acolo fără nici o restricţie.

Aşa s-a întâmplat la mijlocul lunii ianuarie 1987, când am stat mai multe zile la moşie şi, la întoarcere, Pablo a hotărât să o luăm pe şosea, pentru că voia să conducă până la Medellín, să ne lase la clădirea Monaco şi apoi să se ascundă. O greşeală gravă, deoarece, câteva ore mai târziu, aveam să ne confruntăm cu una dintre cele mai groaznice experienţe din viaţa noastră.

Pablo conducea o camionetă Toyota, iar eu stăteam lângă el cu Manuela; în spate, Juan Pablo şi Carlos Lehder. În faţa noastră mergeau două vehicule – unul cu Otto, Mugre şi Pasquín, iar altul cu Luigi şi Dolly –, care trebuiau să păstreze distanţa între ele de cel mult doi kilometri, ca să nu piardă semnalul staţiei.

Era o zi cu soare şi pe şosea nu se vedeau prea multe maşini; Pablo conducea fără să se grăbească şi, pe la jumătatea drumului spre Medellín, Luigi a anunţat că tocmai trecuse de staţia de taxare de la Cocorná şi că a văzut patru poliţişti care făceau controale.

Soţul meu şi-a continuat drumul, iar eu am început să mă întreb de ce nu se opreşte; m-am gândit că se va întâmpla ceva rău.

Probabil Lehder mi-a citit gândurile, căci a spus:

— Pablo, cred că n-ar trebui să mergem toţi în aceeaşi maşină, nu ţi se pare?

— Da, ştiu, stai că înainte de staţia de taxare este o curbă şi, din partea superioară a muntelui, putem să vedem ce se întâmplă.

Într-adevăr, Pablo a virat la curbă şi a parcat în faţa unui restaurant, de unde putea observa poliţiştii. După câteva secunde, i-a spus lui Otto prin staţie să parcheze lângă el, pentru a face transferul, fiindcă prefera să conduc eu camioneta până la Medellín, cu Juan Pablo şi Manuela.

Lehder a coborât din jeep cu puşca în mână, Pablo l-a urmat cu al său Sig Sauer la cingătoare şi au urcat în spatele automobilului Renault 18. Otto a pus în portbagaj geanta soţului meu, rucsacul lui Lehder şi o sacoşă cu mâncare pe care i-o pregătisem lui Pablo.

Am condus până la punctul de control şi am rămas în spatele a două vehicule care urmau să plătească la ghişeu. În clipa aceea, am văzut în oglinda retrovizoare că Renaultul 18 venea pe contrasens şi, când a ajuns la cabina pentru taxă, Lehder a scos capul pe geamul maşinii cu mitraliera la vedere şi a strigat: „Suntem agenţi ai F-2... nu trageţi”.

Atunci a început schimbul de focuri, iar noi am fost prinşi la mijloc. Totul s-a petrecut foarte repede. Un poliţist şi-a

scos revolverul şi a tras în geamul din spate al automobilului; iar, de pe locul pasagerului, Otto a tras în alt poliţist, care a reuşit să se arunce într-un şanţ. Pasquín a tras câteva rafale cu puşca lui. În cele din urmă, s-a auzit scârţâit de cauciucuri şi Renaultul s-a îndepărtat în viteză de acel loc.

Acele momente au fost de nedescris. Tremuram de panică, mă temeam de ce era mai rău, dar mi-am dat seama că trebuia să fac pe naiva, ca şi cum n-am fi avut nici o legătură cu ce se petrecea. M-am uitat spre bancheta din spate şi Juan Pablo părea foarte speriat şi cu trupul său o proteja pe sora lui, care plângea încontinuu.

Era un haos total, pentru că nu se auzeau decât ţipete şi strigăte de ajutor. După o clipă, a sosit un poliţist şi mi-a spus să nu plătesc taxa şi să plec de acolo, dar un bărbat îmbrăcat în civil, cu un pistol în mână, a zis nu, căci văzuse că bărbaţii care provocaseră schimbul de focuri coborâseră din camioneta pe care o conduceam.

Imediat după aceea poliţiştii şi-au îndreptat armele asupra noastră, ne-au obligat să coborâm din maşină şi ne-au percheziţionat cu brutalitate. Apoi ne-au dus lângă alte 20 de persoane care se aflau la punctul de control şi ne-au dus la o clădire mică, unde funcţiona administraţia. Acolo am stat în picioare aproape cinci ore. Manuela plângea pentru că trebuia să-i dau biberonul şi să-i schimb scutecele. Mă simţeam neputincioasă din cauza indiferenţei poliţiştilor, care nu-mi înţelegeau rugăminţile de a-mi permite să am grijă de fiica mea, de doar doi ani şi jumătate.

— O să vedeţi voi, nenorociţilor, ce-o să vă facem; de data asta nu veţi mai scăpa, narcotraficanţi asasini ce sunteţi,

strigau poliţiştii la noi, după ce aflaseră că fuseseră foarte aproape de Pablo Escobar.

În cele din urmă, un poliţist a spus să-l însoţim, pentru că primise ordin să ne ducă la sediul poliţiei din Antioquia, situat în Medellín. Ne-am aşezat pe bancheta din spate a camionetei şi, bună parte din drum, poliţistul care conducea m-a insultat că îi făcusem copii unui bandit.

Ajunşi la sediul poliţiei, am coborât din camionetă; eu o ţineam pe Manuela, care dormea în braţele mele, acoperită cu o pătură. Acolo aştepta comandantul, colonelul Valdemar Franklin Quintero, care mi-a smuls cu atâta putere geanta cu lucrurile copilului şi pătura, încât mai avea puţin şi o arunca cât colo şi pe fetiţă.

— Duceţi-i pe nenorocita asta şi pe copiii acelei jigodii în temniţă, a strigat, şi oamenii săi s-au grăbit să-i îndeplinească ordinul.

— Vă rog, lăsaţi-mi măcar pătura fetiţei şi geanta cu lucrurile ei, ca să-i pregătesc mâncarea. N-a mâncat de mai multe ore şi la punctul de control nu ne-au dat nici măcar un pahar cu apă. Aici o să fie la fel? am zis plângând, dar nu mi-a răspuns nimeni, în timp ce colonelul s-a îndepărtat cu o privire ce reflecta o ură profundă faţă de soţul meu.

La unu şi jumătate dimineaţa, când activitatea se mai redusese, o femeie poliţist s-a apropiat de mine şi mi-a oferit un biberon pregătit. I-am fost foarte recunoscătoare pentru gest, dar nu înţelegeam de ce trebuia să se poarte aşa cu copiii mei din cauza acţiunilor tatălui lor.

Câteva minute mai târziu, Manuela sugea din biberon, când, dintr-odată, a apărut avocatul José Aristizábal.

— Doamnă, m-a trimis domnul. El este bine şi nu vă faceţi griji, căci mâine vă scot de aici. Cel mai important este că o să-i duc pe copiii dumneavoastră acasă la bunica lor Nora.

I-am dat-o pe fetiţă şi Juan Pablo l-a urmat pe avocat, care s-a îndreptat spre o casă unde aşteptau Pablo, Lehder, Otto, Mugre şi Pasquín. Soţul meu le-a dat ordine oamenilor săi ca Manuela să fie dusă la mama şi i-a spus băiatului să rămână cu el.

A doua zi, avocatul Aristizábal a venit după mine la sediul poliţiei şi, în timp ce mă conducea la clădirea Monaco, mi-a povestit că Pablo era furios din cauza celor întâmplate cu Manuela.

— Nu pot să uit expresia soţului dumneavoastră, doamnă. E singura dată când l-am văzut plângând; auziţi ce mi-a spus: „Domnule avocat, cine este mai bandit? Eu, care am ales să fiu, sau cei care, folosindu-se de autoritatea lor şi de uniforma de poliţişti, îmi ultragiază copiii şi soţia, care sunt nevinovaţi? Răspundeţi-mi, domnule avocat, cine este mai bandit?”

Fără îndoială, episodul acela avea să sporească şi mai mult aversiunea lui Pablo faţă de poliţie, pentru că, din câte îi spusese avocatului Aristizábal, avea să se răzbune pentru atitudinea poliţiştilor faţă de noi şi, în special, faţă de Manuela, fiindcă nu mă lăsaseră să-i dau biberonul. Era o ură strânsă cu mulţi ani în urmă, de când Pablo şi câţiva dintre prietenii săi din cartierul La Paz aruncau cu pietre în

patrule când făceau ronduri de supraveghere şi le spuneau tot felul de cuvinte urâte poliţiştilor.

La două săptămâni după incidentul de la Cocorná, pe 4 februarie 1987, m-a sunat o prietenă din liceu, care mi-a spus să dau drumul la radio. Aşa am făcut şi am fost foarte îngrijorată când am auzit că poliţia îl arestase pe Lehder la o fermă din municipiul Retiro, la 36 de kilometri de Medellín, şi că avea să fie extrădat imediat în Statele Unite.

Din câte am aflat ulterior, în ziua aceea soţul meu fusese la moşia Nápoles şi văzuse la ştiri imaginile cu momentul în care Lehder era condus spre un avion ce avea să-l transporte în SUA. Pablo fusese descumpănit şi avusese o reacţie neaşteptată:

— Agaţă-te de elice! Eu aşa aş face! Nu i-aş lăsa pe nenorociţi să mă ia; prefer să mă agăţ de aripile alea ca să mor mai degrabă decât să urc în avionul ăla.

La trei zile după extrădarea lui Lehder a avut loc o nouă percheziţie în clădirea Monaco, de data aceasta din partea poliţiei. Ofiţerul care conducea operaţiunea a sosit la penthouse însoţit de 20 de bărbaţi înarmaţi cu puşti care i-au împins lângă perete pe cei doi bodyguarzi şi pe menajeră. Juan Pablo şi Manuela încă dormeau, pentru că era ora şase dimineaţa. Eu tocmai mă trezisem şi atitudinea ostilă a poliţiştilor m-a panicat.

— Doamnă, unde e monstrul? Dumneavoastră trebuie să ştiţi unde se ascunde, iar dacă nu ne spuneţi acum, vă vom aresta.

Juan Pablo s-a trezit din cauza gălăgiei şi a venit lângă mine. Plângea şi era foarte speriat; în şoaptă, am încercat să-l liniştesc şi i-am zis să nu-şi facă griji, că nu se va întâmpla nimic.

— Domnule căpitan, dacă nu ştiţi dumneavoastră, care aveţi la dispoziţie toate serviciile de informaţii din lume, de unde să ştiu eu, care nu-l văd niciodată; în plus, el nu-mi va spune unde se ascunde.

Explicaţia mea nu i-a plăcut deloc ofiţerului, care le-a ordonat oamenilor să răscolească apartamentul pentru a găsi bani, droguri, arme.

Percheziţia a durat aproape şase ore ce mi s-au părut o eternitate. La final căpitanul m-a avertizat:

— Spuneţi-i criminalului că-l vom găsi, aşa cum a fost găsit şi extrădat deja prietenul lui.

Aflând despre percheziţie, două zile mai târziu, Pablo a trimis mai mulţi dintre oamenii săi să ne ia şi să ne ducă să ne întâlnim cu el într-un apartament undeva în Medellín. Părea îngrijorat, dar şi foarte furios.

— Pablo, Pablo, acum ce-o să faci?!

N-a răspuns la întrebare şi tot ce-a spus a fost că trebuie să întărim măsurile de siguranţă pentru familia noastră.

Mult mai târziu, când izolarea ne obliga să stăm ascunşi o perioadă îndelungată, l-am întrebat pe Pablo dacă erau adevărate zvonurile care spuneau că el îl predase pe Lehder.

— Nu, Tata, nici prin cap nu mi-ar trece aşa ceva, căci cu extrădarea nu e de joacă. E adevărat că el era într-o stare deplorabilă, se droga şi-şi cheltuise aproape toţi banii, dar am fost mereu în relaţii bune şi chiar am dat mâna cu el când a făcut greşeala cu Rollo.

Doar atât a spus şi am fost uimită de faptul că-l menţionase pe Rollo, un bărbat înalt care lucra pentru el, dar cu care nu avusesem nici un fel de legătură. Una dintre menajere, pe care am întâlnit-o în Medellín mulţi ani mai târziu, mi-a povestit că se afla în bucătăria din casa principală de la Nápoles exact în momentul în care zgomotul ce se auzea de la piscină a obligat-o să se ascundă sub masă. Conform relatării sale, Lehder îl asasinase pe Rollo cu puşca, pentru că îi făcuse ochi dulci unei tinere pe care o plăcea el. Şi a adăugat că soţul meu se înfuriase şi ordonase să fie luat de la moşie cu un elicopter şi dus la altă fermă.

Pe 27 iunie 1987, la patru luni de la extrădarea lui Lehder, soţul meu a sosit în clădirea Monaco. Radia de fericire. De mult timp nu-l mai văzusem aşa şi avea motive să fie bucuros, deoarece Curtea Supremă de Justiţie tocmai anulase extrădarea şi, prin urmare, procesele împotriva lui nu mai erau valabile. Din câte mi-a explicat, ministrul Justiţiei, José Manuel Arias, era obligat să anuleze în jur de 100 de hotărâri judecătoreşti de arestare cu scopul extrădării, printre care şi a lui.

Fără conturi de reglat cu justiţia, Pablo a rămas să locuiască împreună cu noi, ceea ce nu se mai întâmplase de trei ani şi nouă luni. Într-un fel, ne-am recăpătat familia, spre fericirea Manuelei şi a lui Juan Pablo, care, în sfârşit, au avut un tată care să-i ducă la şcoală. Totuşi, în tot acel timp, soţul meu a fost înconjurat de multe gărzi de corp

incomode, fiindcă aproape mereu se deplasa cu cel puţin zece camionete Land Cruiser, cu patru, cinci gărzi fiecare, înarmate cu pistoale şi puşti AK-47, care-i ofereau protecţie legală. E ciudat, dar Manuela, care pe atunci avea doar trei ani, îşi aminteşte astăzi clar cât de ciudat i se părea să meargă la grădiniţa Génesis cu tatăl ei şi cu mulţi oameni înarmaţi.

Desigur, o asemenea desfăşurare de forţe avea inconvenientele sale, de exemplu, situaţia cu care s-au confruntat într-o zi Pablo şi fratelui meu Mario când treceau pe o stradă din Medellín. Prăpădindu-se de râs, Pablo mi-a povestit, în noaptea aceea, că el conducea unul dintre jeepuri, iar lângă el se afla Mario, cu o mitralieră sub scaun, când patru poliţişti pe motociclete au oprit alaiul pentru a verifica documentele şi biletele de liberă trecere. Toţi bodyguarzii au început să predea armele, dar când a venit rândul lui, Mario şi-a scos arma şi a îndreptat-o asupra poliţiştilor luaţi pe nepregătite. Apoi a spus: „Pablo, turma asta de fricoşi te apără pe tine? Patru poliţişti le iau armele la 50 de bodyguarzi? Leii ăştia te apără pe tine? Ai dat de dracu'! Domnilor poliţişti, vă rog să daţi armele înapoi, ca să evităm o problemă şi mai mare.” Surprinşi şi, în acelaşi timp, speriaţi, agenţii au făcut semn convoiului de maşini să-şi continue drumul.

În această perioadă de linişte, Pablo stătea cu noi cea mai mare parte din zi, dar, ca de obicei, îmi zicea că are o întâlnire de afaceri, pleca şi se întorcea în zori. Era evident că se întâlnea cu amantele sale de la momentul acela. Îmi amintesc că se îmbrăca obişnuit, cu blugi şi cămaşă, dar nu renunţase la obiceiul de a purta tenişi, special pentru a o lua la fugă în caz că sosea „Legea”.

Şi totuşi, cum cu Pablo nimic nu dura o veşnicie, în noaptea de 11 octombrie 1987 – la trei luni şi jumătate după ce rămăsese cu noi –, a intrat din nou în clandestinitate, de data asta din cauza asasinării fostului candidat la preşedinţie, şi lider al Uniunii Patriotice, Jaime Pardo Leal.

Înainte de a pleca, mi-a spus că nu avea nici o legătură cu acea crimă, dar cu siguranţă urmau să-l învinovăţească şi, de aceea, prefera să se ascundă din nou. Zis şi făcut, fiindcă în mai puţin de 12 ore a avut loc o nouă percheziţie la clădirea Monaco, de data asta a armatei.

Sosirea camioanelor pline cu bărbaţi în uniformă devenise ceva obişnuit. Nu mă înşel când spun că, în cel mai complicat moment al războiului, clădirea Monaco a fost percheziţionată de trei ori pe săptămână. Când portarul mă anunţa că cei de la armată sunt jos, ştiam deja că strada şi clădirea erau înconjurate, că soldaţii ocupaseră subsolurile şi începuseră să ocupe etaj cu etaj şi că, în curând, aveau să ajungă la penthouse pe scări şi cu liftul. Aşa s-a întâmplat, iar militarii au încercuit cele două terase şi oricine le ieşea în cale era dus în salonul principal sau în sufragerie şi era pus cu faţa la perete, cu mâinile sus şi păzit cu puşca.

Maiorul de armată m-a întrebat ameninţător unde se ascunde Pablo şi, ca de obicei, am răspuns că nu locuieşte cu noi. Brusc, un soldat i-a pus arma în spate Sofiei Vergara, sora Teresitei, doamna care avusese grijă de Pablo o bună parte din viaţa lui, şi, foarte dur, a întrebat-o cum o cheamă. Ea, tremurând, a răspuns María del Carmen Ramírez, iar militarul i-a cerut buletinul. La cei 65 de ani ai săi, s-a gândit la ce era mai rău, fiindcă minţise când îşi spusese numele şi prenumele, şi, foarte copleşită,

a început să plângă. Am intervenit şi i-am spus soldatului să aibă milă de ea, dar acesta mi-a spus că o va aresta. A hărţuit-o şi a chinuit-o mult timp, până când, spre sfârşitul serii şi după şase ore de percheziţie, maiorul a zis că trebuie să plece. Din acel moment, Sofiei i-a rămas numele María del Carmen Ramírez.

Pablo stătea ascuns de mai multe săptămâni, când, într-o zi, a sosit Pasquín şi mi-a spus că soţul meu mă roagă să aranjez apartamentul de la etajul trei al clădirii, pentru că un prieten de-ai săi, Jorge Pabón, va sta acolo o vreme. Mi s-a părut ciudat, pentru că ideea iniţială când construisem clădirea fusese să închiriem câteva apartamente de la primele etaje pentru a putea suporta cheltuielile.

Nu aveam cum să-l întreb ce are de gând şi am rugat-o pe decoratoare să mă ajute cu aranjarea apartamentului de la etajul trei şi, pentru asta, am scos din depozit mai multe piese de mobilă italiană.

La început, Pabón, căruia i se spunea Negrul, nu prea mi s-a părut de încredere şi nici nu avea un aspect prea plăcut; dar, pe măsură ce treceau zilele, la mai multe etaje din clădire am început să observ bărbaţi masivi, musculoşi şi respingători. Eram din ce în ce mai îngrijorată şi i-am transmis asta lui Pablo printr-un mesager, până când, într-una din acele nopţi, a apărut din nou. Eram atât de supărată, încât de-abia l-am salutat:

— Pablo, pe cine ai adus să locuiască în clădire?

— Tata, nu-ţi face griji, este un bun prieten, s-a purtat foarte frumos cu mine.

— Pablo, tipii ăştia îmi provoacă frică şi ne vor omorî într-una din zilele astea.

— Nu, dragostea mea, cum să crezi aşa ceva?

— Eşti foarte încăpăţânat, cum zice mama; mergi precum caii de curse, pe care nu-i poţi vedea din cauza prafului. Problema este că trăim închişi în casa asta şi nici măcar nu putem să ne plimbăm în jurul clădirii, nici să coborâm să jucăm tenis.

N-am izbutit. Pablo a plecat, iar „Negrul” Pabón a rămas, în ciuda lacrimilor şi a disperării mele.

La scurt timp, am înţeles: Pablo mi-a povestit că avea o datorie morală faţă de Pabón, pentru că în 1976, când fusese reţinut în închisoarea Bellavista cu Mario, fratele meu, şi cu Gustavo, vărul lui, Pabón îi salvase de un atac, căci ceilalţi prizonieri credeau că fuseseră infiltraţi de poliţie. De atunci nu se mai văzuseră şi acum îl căutase pe Pablo într-un loc cunoscut sub numele de Insula, în municipiul Peñol, şi îi ceruse ajutorul, fiindcă tocmai se întorsese în ţară după ce ispăşise doi ani de închisoare în New York, acuzat de narcotrafic. Pablo îl respecta şi, de aceea, l-a lăsat să locuiască în clădirea Monaco până îşi găsea un loc unde să stea.

Nu ştiu dacă Pablo a cântărit consecinţele faptelor lui, dar cert este că sosirea acelui bărbat urma să ne tulbure vieţile într-o asemenea măsură încât, la scurt timp, avea să fie declanşatorul unei noi confruntări în care, din nou, eu, Manuela şi Juan Pablo aveam să fim prinşi la mijloc.

1988

M-am trezit auzind ţipetele lui Juan Pablo, care cerea ajutor. Alarmată, am încercat să mă mişc, dar mi-am dat seama că eram prinsă între salteaua patului şi o parte din tavanul camerei, care-mi căzuse pe spate. Copilul striga că nu poate să respire şi m-am îngrijorat atât de mult, încât am început să mă mişc dintr-o parte în alta, ca să mă eliberez de sub greutatea care mă apăsa. Cum nu ştiam ce se întâmplă, am crezut că am căzut în subsolul clădirii şi că vor trece mai multe zile până când ne va găsi cineva. Tot ce mi-a trecut prin minte a fost să-i strig lui Juan Pablo să aibă răbdare, că voi veni imediat la el.

M-am luptat atât de mult, încât am căzut într-o gaură şi, când am putut să ies, am privit în sus şi se vedea cerul. În alt capăt se auzeau alte persoane care strigau după ajutor. În mijlocul dărâmăturilor şi al fiarelor care ieşeau din tavanul căzut, am reuşit să mă duc spre Juan Pablo, dar am auzit plânsetele Manuelei şi am ales să dau fuga la ea, să văd ce face. Am respirat uşurată când am văzut-o vie şi nevătămată în braţele bonei, dar mi-am întors privirea şi am rămas îngrozită, pentru că rama uneia dintre ferestrele de aluminiu ale camerei căzuse în patul ei în timp ce-şi bea biberonul. I-am mulţumit lui Dumnezeu că nu aveam decât o zgârietură pe frunte.

M-am întors să-l caut pe Juan Pablo, care era în continuare prins între o placă de beton şi patul lui. Am căutat să-l scot de acolo şi am descoperit că o mică sculptură a maestrului Fernando Botero, care se afla pe noptieră, susţinuse greutatea tavanului şi, ca prin minune, acesta nu căzuse ca să-l strivească pe copil. Situaţia limită în care mă aflam mi-a permis, într-un mod supranatural, să pot ridica unul

dintre colţurile plăcii de ciment, iar copilul a reuşit să iasă cu greu pe acolo.

În mijlocul acelui dezastru, tot ce voiam era să plec de acolo cu copiii mei, dar, când am găsit o lanternă şi am luminat scara, am observat atâtea dărâmături, încât ar fi fost imposibil să coborâm. Dintr-odată, a sunat telefonul de la bucătărie şi Marina, una dintre menajere, mi-a spus că e Pablo.

— Mister, era să ne omoare, am zis descumpănită.

— Linişteşte-te, Tata, trimit acum după voi, a spus soţul meu.

Plângând i-am spus că vreau să mă duc la mama.

Când am închis telefonul, Marina mi-a spus că Pablo sunase deja să întrebe de noi, dar ea nu putuse să-i spună nimic despre starea noastră, pentru că nu reuşise să ajungă la etajul doi al penthouse-ului deoarece plafonul scării se prăbuşise.

Eram în continuare blocaţi şi, de aceea, am ţipat cât am putut, cerând ajutor, până când, câteva minute mai târziu, doi bodyguarzi au făcut o gaură prin care am reuşit să coborâm la primul etaj al clădirii. Marina mi-a dat o pereche de pantofi pe care îi găsise aruncaţi pe acolo, dar Juan Pablo a trebuit să coboare desculţ, riscând să se taie din cauza schijelor, a fiarelor şi a cioburilor de pe jos. În timp ce coboram, de la ferestre se vedea amploarea catastrofei: persoane rănite în clădirile din apropiere şi ruine, multe ruine.

Trecuseră puţine minute de când ţipetele fiului meu mă treziseră brusc, iar eu tot nu aveam nici cea mai mică idee cu privire la ce se întâmplase. Tot ce mi-a trecut prin minte a fost că un cutremur puternic a zguduit oraşul.

Ajunşi în parcarea de la primul etaj, am urcat într-o camionetă parcată în zona vizitatorilor, foarte aproape de intrarea principală a clădirii. Bodyguardul care urma să conducă s-a apropiat şi mi-a spus că verificase împrejurimile şi totul indica faptul că o maşină-capcană explodase în partea din spate a clădirii. Era în jur de ora şase, în dimineaţa zilei de 13 ianuarie 1988.

Când am ieşit în stradă, a sosit una dintre surorile mele, care locuia foarte aproape şi care se trezise din cauza exploziei puternice. Am coborât din maşină să stau de vorbă cu ea, iar frigul m-a făcut să-mi dau seama că eram cu toţii în pijamale. Sora mea părea foarte agitată, pentru că crezuse că ni s-a întâmplat ceva rău şi, de aceea, plecase imediat să ne caute.

— Tata, în timp ce mă îndreptam spre locul ăsta, de pe bulevardul Las Vegas se vedea un nor negru; mă temeam că voi ajunge aici şi îmi vor spune că tu şi nepoţii mei aţi murit.

I-am zis că trebuia să plecăm de acolo şi am rugat-o să rămână ca să vadă ce se întâmplă şi să facă fotografii. Mai târziu, a sosit arhitectul care proiectase clădirea şi a mers cu sora mea printre ruine, ca să verifice scurgerile de apă sau pagubele produse la sistemul electric. Sora mea a profitat de momentul acela pentru a fotografia pagubele provocate. Mulţi ani mai târziu, m-am întâlnit cu arhitectul în Medellín şi, când am vorbit despre acel episod, şi-a amintit următorul lucru:

— Doamnă Victoria, nici nu se luminase încă de ziuă când am simţit acea bubuitură atât de îngrozitoare şi i-am spus soţiei mele: „A căzut clădirea Monaco”. Am ieşit în fugă, îngrijorat pentru structura clădirii.

Între timp, bodyguardul a luat-o pe aşa-numitul deal Campestre şi am observat că poliţia şi mai multe maşini de pompieri se îndreptau spre clădire. Am urcat pe o cărare îngustă şi abruptă, spre partea cea mai înaltă a muntelui, la cabana El Bizcocho, una dintre ascunzătorile familiei cunoscută sub numele de Bătrâneii. Când am ajuns la intrarea cabanei din lemn, Pablo şi fratele meu Mario au ieşit să ne întâmpine. Ne-am îmbrăţişat şi, în momentul acela, eu şi Juan Pablo am început să plângem. Înăuntru, am dat peste cumnatul meu, Roberto, şi peste Mugre şi cu toţii au relatat că fuseseră pe terasa moşiei când se auzise o explozie puternică, pământul se zguduise şi jos se văzuse un nor în formă de ciupercă.

Apoi ne-am aşezat în salonul cabanei ca să ne continuăm discuţia şi am băut ciocolată caldă cu cornuri. Ei vorbeau întruna, dar nu-şi dădeau seama că eu eram tristă, pentru că visul meu de a locui pentru totdeauna în clădirea Monaco se risipise într-o clipă. Aveam 26 de ani pe atunci şi mă întrista gândul că nu voi mai putea locui niciodată acolo.

— Am crezut că aţi murit toţi trei. Ştiam că vor să-mi pună o bombă, dar nu mi-am imaginat că va fi în felul acesta, să vă implice pe voi, a spus Pablo, vizibil consternat.

Mugre se pregătea să spună ceva când lui Pablo i-a sunat telefonul şi a răspuns imediat. După expresia feţei sale ne-am dat seama că era ceva important şi am aşteptat cinci

minute în tăcere, până când a mulţumit pentru apel şi a închis telefonul. Apoi a spus:

— M-au sunat nenorociţii ăia ca să vadă dacă am supravieţuit. Le-am mulţumit pentru sprijinul pe care mi l-au promis, deşi ştiu că ei au pus bomba.

Cuvintele soţului meu mi s-au părut foarte ciudate şi presupun că ceilalţi au înţeles la ce se referea, mai puţin eu, care, ca de obicei, nu ştiam nimic. A trebuit să treacă o vreme ca să-mi fac o idee clară despre originea atacului înfiorător asupra clădirii, ce provocase moartea a trei persoane, alte zece fiind rănite şi încă 100, afectate.

Din câte am aflat, de la mai multe persoane apropiate de Pablo, atentatul fusese rezultatul neînţelegerilor dintre şefii cartelului din Cali şi soţul meu, din cauza „Negrului” Pabón. Şi cel mai incredibil este că nu fusese din cauza narcotraficului sau a controlului pieţelor de cocaină..., ci din cauza unei femei.

Povestea este foarte simplă: un bărbat cunoscut drept Piña, care lucra pentru Hélmer „Pacho” Herrera – unul dintre şefii cartelului din Cali – în New York, avusese o relaţie sentimentală cu soţia „Negrului” Pabón în timp ce acesta ispăşea doi ani de închisoare în America. După ce fusese eliberat, Pabón se întorsese în Columbia, îl căutase pe Pablo la Insulă, ascunzătoarea din Peñol, şi îl rugase să intervină la şefii din Cali ca să i-l dea pe Piña, fiindcă voia să se răzbune pentru acel afront. Pablo vorbise de mai multe ori cu Gilberto Rodríguez Orejuela, dar acesta refuzase categoric, iar soţul meu sfârşise prin a-i ţine partea prietenului său înşelat. Rezultatul a fost bomba la clădirea Monaco, pentru că cei din Cali ştiau probabil că Pabón locuia cu noi. De fapt, şocul exploziei a afectat o

bună parte din etajul trei, unde stătea Pabón, care, în ziua atentatului, nu era acolo.

În următoarele 48 de ore după atacul de la clădirea Monaco am rămas cu Pablo, care a cercetat foarte activ cine dăduse ordinul şi cine activase maşina-capcană. Îl observam în tăcere şi părea foarte gânditor, furios. Era prima oară când îl atacau în felul acesta şi când familia lui fusese la un pas de moarte. Mi-a atras atenţia că foarte multe persoane au venit să stea de vorbă cu el, să-şi ofere ajutorul în orice ar fi avut nevoie, pentru că cineva atentase la viaţa şefului. Ieşea de la o întâlnire pentru a intra în alta, dar mă durea că nu se preocupa de noi, nu mă întreba ce simt în legătură cu cele întâmplate, cu daunele grave suferite; din nou, nu-l interesa aspectul material, pentru că putea să cumpere încă o dată totul, întrucât, repeta iar şi iar, el era o maşinărie de făcut bani.

Şi, cum n-a întrebat nici unde urma să locuim, am dat câteva telefoane şi n-am ezitat să plec de acolo cu Juan Pablo şi Manuela la apartamentul uneia dintre surorile mele, în clădirea Torres del Castillo, unde puteam să rămânem o vreme. Evenimentele petrecute ne-au afectat atât de mult, încât, cel puţin şase luni, am dormit cu luminile aprinse. Când copiii mei dormeau, eu plângeam de neputinţă şi de durere, deoarece castelul meu de nisip se prăbuşise. Nici măcar nu m-am putut duce să văd ce rămăsese din clădire şi, deşi după câteva luni am putut să o renovăm, războiul m-a împiedicat să mă întorc acolo.

Incertitudinea în ceea ce priveşte viitorul nostru m-a umplut de şi mai multe temeri când, după trei zile de la sosirea în acel refugiu temporar, au avut loc răpirea candidatului la primăria oraşului Bogotá, Andrés Pastrana, şi apoi încercarea de răpire şi ulterioara asasinare a

procurorului general, Carlos Mauro Hoyos. Din felul în care mass-media a detaliat faptele în acele zile de la sfârşitul lunii ianuarie 1988, era evident că Pablo s-ar fi putut afla în spatele acestor fapte. M-am simţit neputincioasă în faţa violenţei declanşate de el, pentru că fiecare lucru pe care-l făcea afecta şi mai multe persoane şi, pe lângă asta, ne punea într-un mare pericol.

Pablo spusese de curând că trebuiau întărite măsurile de siguranţă din jurul nostru, dar ordinul lui nu se îndeplinise întru totul pentru că, pe 21 februarie 1988, Juan Pablo a fost la un pas de a fi răpit. În ziua aceea, a sosit la apartament foarte speriat după cele întâmplate, tatăl lui salvându-l de la răpire. Mi-a povestit că, înainte cu puţin de a participa la concursul de motociclete de viteză la complexul Bello Niquía, în nordul oraşului Medellín, mai multe camionete se puseseră de-a curmezişul pe pistă şi dintr-una coborâse Pablo şi zisese să stea liniştit, fiindcă aflase că urma să fie răpit. Soţul meu îi lăsase pe Pinina şi pe alţi băieţi să aibă grijă de Juan Pablo până se încheia concursul şi apoi l-au adus înapoi acasă.

Tentativa de răpire a fiului meu ne-a cufundat într-o nelinişte permanentă, deoarece era clar că, după bomba de la clădirea Monaco, sentimentul că eram urmăriţi avea să ne însoţească zi de zi; şi mă speriam şi mai tare când vedeam la ştiri că Pablo începuse să se răzbune distrugând afacerile cartelului din Cali, precum sucursalele din Medellín ale lanţului de drogherii La Rebaja, pe care-l deţineau fraţii Miguel şi Gilberto Rodríguez, şefii din Cali.

Pe măsură ce violenţa lui Pablo sporea, creştea şi presiunea autorităţilor; dar ceea ce s-a întâmplat marţi, 22 martie 1988, a fost pentru noi toţi un foarte puternic semnal de alarmă. Era o zi aparent normală: Pablo se

ascundea în El Bzicocho; Juan Pablo şi Manuela plecaseră la şcoală la şapte dimineaţa, iar eu eram cu una dintre surorile mele în apartamentul din clădirea Torres del Castillo, unde locuiam din ianuarie anul trecut, când avusese loc atentatul de la clădirea Monaco.

La 7:30 dimineaţa, Nubia, dădaca, a deschis uşa apartamentului, fiindcă cineva suna foarte insistent la uşă, şi a dat nas în nas cu numeroşi soldaţi care veneau să facă o percheziţie. După ce au dat-o la o parte, militarii au început să caute în tot apartamentul, până când ne-au găsit în camera principală. Unul dintre ei mi-a cerut buletinul şi a informat imediat prin radio: „Soţia criminalului e aici”; apoi a întrebat dacă trebuie să mă ducă la Brigada a Patra şi i s-a spus că da, „Să vedem dacă în felul ăsta apare monstrul ăla”.

Sora mea era foarte îngrijorată din cauza pericolului în care mă aflam şi n-a ezitat să le ceară militarilor să o aresteze şi pe ea. Aşa s-a şi întâmplat şi am stat într-o celulă până a doua zi, când ne-au dat drumul, fiindcă eu nu comisesem nici un delict şi nici o autoritate judiciară nu avea nevoie de mine.

Ne-am dus repede la apartament, fiindcă mă nelinişte a faptul că nu ştiam nimic despre copiii mei, iar când am ajuns, am aflat că militarii se duseseră şi la şcoala San José din La Salle, unde învăţa Juan Pablo, dar datorită directorului băiatul nu fusese luat. Unul dintre paznicii de la şcoală a anunţat sosirea unor camioane ale armatei şi i-a spus bodyguardului care îl însoţea pe fiul meu, care l-a scos din sala de clasă şi l-a dus în biroul directorului. La rândul său, acesta i-a zis lui Juan Pablo să se ascundă sub biroul lui. Copilul a văzut când soldaţii au intrat să întrebe de el, dar directorul a răspuns foarte ferm că nu ştie unde

este elevul Escobar. După ce au plecat militarii, fiul meu a ieşit din ascunzătoare şi n-a rostit nici un cuvânt până a ajuns acasă.

De ofensiva militară împotriva noastră nu a scăpat nici tatăl meu, care pe atunci avea 76 de ani. A fost arestat de trupe pe când era la volanul vechiului automobil Volvo şi, fără nici o explicaţie, au oprit maşina, iar pe el l-au dus la un batalion ce aparţinea de Brigada a Patra.

Dar Pablo era cât pe ce să îndure cea mai rea parte; el a fost ţinta unei operaţiuni fără precedent din partea armatei, care a desfăşurat peste 1 000 de soldaţi, trei elicoptere şi mai multe tancuri de război pentru a ocupa cabana El Bizcocho, unde se ascundeau soţul meu şi zece bodyguarzi.

Toţi dormeau la ora aceea, cinci dimineaţa, în ziua de 22 martie 1988, dar doi ţărani, soţ şi soţie, angajaţi să supravegheze zona, i-a anunţat prin staţie cu privire la numărul mare de militari. Acelaşi anunţ l-au făcut şi doi paznici din partea superioară a bulevardului Las Palmas, care au observat cum zeci de soldaţi coborau muntele.

Avertizările în timp util au înlesnit fuga lui Pablo şi a oamenilor săi, dar, în timp ce înaintau pe munte, au avut parte de două sperieturi. Prima, când un soldat a ieşit dintr-un desiş ameninţându-i cu arma şi strigând la ei să ridice mâinile. Cu sânge-rece, soţul meu s-a pus în faţa grupului şi i-a spus militarului să se relaxeze, căci se vor preda cu toţii. În timp ce Pablo vorbea, şase dintre oamenii lui au luat-o înainte, iar el, Otto şi Campeón au rămas în urmă, pentru a putea fugi. Strategia a funcţionat fiindcă, atunci când soldatul a reacţionat, ei erau deja la distanţă; cu toate acestea, militarul a tras câteva focuri de armă şi

gloanţele au fost cât pe ce să-l atingă pe Pablo. Câteva zile mai târziu, când ne-am întâlnit într-o altă ascunzătoare, el mi-a povestit că, în momentul acela, când pământul pe care îl pulverizaseră gloanţele îi căzuse pe faţă, a simţit moartea.

Sperietura nu trecuse. Când fugarii mai aveau puţin să ajungă la şoseaua Las Palmas, au dat nas în nas cu alt soldat, dar soţul meu s-a mişcat repede şi, după ce a îndreptat pistolul spre acesta, i-a spus că face parte din poliţia secretă şi i-a cerut să se dea la o parte, pentru că duce mai mulţi deţinuţi la cea mai apropiată secţie. Soldatul, surprins, s-a dat la o parte şi grupul de bărbaţi a trecut pe lângă el. Un fotograf de la ziarul El Colombiano care sosise în sectorul acela, alertat de mişcarea de trupe, a surprins momentul în care soţul meu şi oamenii lui mergeau în şir indian.

La vreo două săptămâni după aceea, armata a publicat prin intermediul diferitelor mijloace de comunicare primul afiş prin care se oferea o recompensă de 100 de milioane de pesos celui care furniza informaţii despre soţul meu; informaţiile puteau fi oferite la numerele de telefon 4611111 în Medellín şi 2225012 în Bogotá, precum şi la Oficiul poştei aeriene 1500.

Am fost foarte îngrijorată când am văzut afişul la televizor şi în ziare, dar Otto mi-a spus să mă liniştesc, pentru că Pablo avea o strategie, care dădea deja rezultate, pentru a-i dezorienta pe militari. L-am întrebat care era acea strategie şi a răspuns că plătise mai multe familii din cartierul La Paz ca să scrie scrisori şi să dea telefoane prin care să-i trimită pe piste false. Trebuiau să scrie, de exemplu, că Pablo are barbă şi se ascunde într-o casă unde văzuseră bărbaţi înarmaţi, dar pe Coastă; sau că

fusese văzut într-o casă cu perdelele trase, păzită de bărbaţi cu puşti, în Bogotá.

Luni întregi, bărbaţi şi femei din cartier „au colaborat” la manevra de distragere a atenţiei concepută de Pablo, la care s-a adăugat răspândirea a mii de afişe din elicoptere şi avioane, în care ofiţeri ai poliţiei şi ai armatei erau acuzaţi de comiterea unor delicte şi de încălcarea drepturilor omului în Medellín şi Antioquia. Răspunsul a fost imediat: într-un weekend au fost lansate dintr-un avion mii de pamflete cu o fotografie, se pare, a lui Juan Pablo, cu următorul text: „V-aţi dori un astfel de soţ pentru fiica dumneavoastră?” Un război murdar. De ambele părţi. Dar pe Juan Pablo îl tratau ca pe un delincvent, deşi la vremea respectivă avea doar 11 ani. Îl prigoneau pentru a-l hărţui pe Pablo. Trebuia să plătească el pentru greşelile tatălui său? Sigur că nu, dar la un astfel de nivel ajunsese o confruntare care era departe de a se încheia.

1989

Într-o dimineaţă, la sfârşitul lunii ianuarie 1989, Pinina a sosit în clădirea unde ne ascundeam şi a spus că aduce un mesaj de la Pablo.

— Doamnă Victoria, şeful spune că lucrurile se vor complica tot mai mult şi vrea să-i promiteţi că nu veţi ieşi de aici pentru nimic în lume, că veţi anula lecţiile particulare ale Manuelei şi ale lui Juan Pablo, iar o vreme el nu vă va mai trimite mesaje, pentru că riscul este enorm.

Nu am mai putut spune nimic, am dat doar din cap, în semn de aprobare. Pinina a plecat, dar în momentul acela

nu am înţeles că avertismentul era foarte grav, pentru că anul acela, 1989, avea să fie cunoscut drept unul dintre cei mai violenţi din istoria Columbiei, iar soţul meu urma să fie protagonistul.

Cu câteva săptămâni în urmă, ne mutaserăm într-un apartament spaţios din clădirea Ceiba del Castillo, al cărei nume de cod era zero-zero, situată în El Poblado, în apropierea clinicii Medellín. Casa respectivă avea o particularitate, şi anume că acolo locuiau mai multe dintre cele mai distinse familii din Antioquia şi asta a făcut ca, într-un fel, autorităţile să nu apară niciodată pe acolo. Din câte mi s-a spus, în clădire locuia mama lui Álvaro Uribe Vélez, fost preşedinte, dar n-am apucat să o văd, pentru că, de două sau de trei ori cât am ieşit, am folosit scările.

Îmi amintesc că am cumpărat acel apartament duplex fără să-i spun lui Pablo şi i-am zis, pur şi simplu, că mi-l închiriase o fostă colegă de liceu. Adevărul este că voiam să am un loc în care să ne refugiem, pe care autorităţile să nu-l poată identifica, fiindcă în fiecare zi era tot mai greu să te ascunzi în locurile pe care le găsea Pablo. Strategia a funcţionat, pentru că în Ceiba del Castillo am stat mai bine de şase luni.

Aproape imediat după vizita lui Pinina am observat că instrucţiunile lui Pablo fuseseră îndeplinite, fiindcă am stat complet izolaţi. Nici unul dintre oamenii lui n-a mai apărut, iar despre el n-am mai avut veşti. Situaţia devenise mai uşor de suportat, deoarece angajasem un cuplu de încredere, care nu doar că apărea ca proprietar al apartamentului, ci se ocupa de cumpărături, plătea facturile şi mai făcea una, alta, dar fără să aibă legătură cu soţul meu.

Apartamentul era spaţios, dar mare parte din zi era ca un cuptor, fiindcă soarele bătea exact în ferestre. Cu toate astea, era un loc foarte plăcut, pentru că avea o terasă în aer liber, care ne ajuta să îndurăm mai uşor lunga izolare.

În fiecare zi pictam cu Manuela, ne uitam la filme, ne jucam de-a v-aţi-ascunselea, le schimbam hainele păpuşilor şi, uneori, făceam baie pe terasă; dar când se termina joaca, plângea ore în şir, până când tristeţea şi oboseala o copleşeau şi adormea. Juan Pablo îşi petrecea zilele închis în camera de sus cu prietenul lui Juan Carlos Puerta, Nariz. Singurul contact pe care l-a avut cu lumea exterioară în acele şase luni a fost terasa camerei lui, unde-l găseam, de obicei, privind orizontul. Ca să treacă timpul, Juan Pablo şi Nariz asamblau modele de aeronave sau puzzle-uri de mii de piese. Rareori cobora să stea cu noi la masă sau când ne uitam la ştiri. El îşi crease propria lume în cea mai absolută incertitudine, neştiind când avea să se termine izolarea infinită la care ajunsese din cauza acţiunilor tatălui său.

În acea închisoare luxoasă în care se transformase izolarea pe care o trăiam în apartament, pe 30 mai 1989, am aflat de la ştirile de la radio şi televizor despre atentatul cu maşină-capcană, într-un sector aglomerat al oraşului Bogotá, împotriva directorului Departamentului Administrativ al Siguranţei, DAS, generalul Miguel Maza Márquez. Explozia puternică omorâse şapte persoane şi provocase daune grave la locul atacului, în timp ce Maza scăpase nevătămat. În următoarele luni, valul de violenţe nu s-a oprit şi nişte sicari pe motociclete i-au asasinat, în Bogotá, pe judecătoarea María Helena Díaz şi pe magistratul Carlos Valencia García şi, în Medellín, o maşină-capcană l-a ucis pe guvernatorul Antioquiei, Antonio Roldán Betancur.

Dar, în mijlocul tuturor acestor fapte, data de 18 august 1989 avea să marcheze un moment crucial în desfăşurarea războiului. În dimineaţa acelei zile, după cum am aflat de la ştirile TV, oamenii soţului meu l-au asasinat pe străzile din Medellín pe colonelul Valdemar Franklin Quintero, comandant al poliţiei din Antioquia, acelaşi oficial care, cu doi ani în urmă, nu îmi permisese să-i dau biberonul Manuelei când fuseserăm opriţi la punctul de control din Cocorná. Raportul indica faptul că şase sicari se poziţionaseră în faţa maşinii în care se afla demnitarul când se oprise la un semafor, între cartierele Calazans şi La Floresta, şi trăseseră cu puştile până rămăseseră fără gloanţe.

Seara, a fost asasinat candidatul la preşedinţie Luis Carlos Galán, pe când sosea la o manifestaţie în piaţa principală din municipiul Soacha, la sud de Bogotá. În timpul documentării pe care a făcut-o fiul meu pentru cartea sa Pablo Escobar, mi padre, a aflat că decizia de a-l asasina pe Galán apăruse în iunie 1989, când liderul politic îşi anunţase participarea la o consultare internă a Partidului Liberal pentru a obţine candidatura la preşedinţia Republicii. În aceeaşi şedinţă, realizată în cadrul convenţiei Noului Liberalism în Cartagena, Galán spusese că singurul instrument eficient în combaterea narcotraficului era extrădarea.

După informaţiile obţinute de fiul meu, în ziua aceea Pablo se afla în ascunzătoarea Marionetas, la moşia Nápoles şi cei care erau cu el auziseră următoarele cuvinte, ce sunaseră ca o sentinţă de condamnare la moarte:

— Cât trăiesc eu, el nu va fi preşedinte; un mort nu poate fi preşedinte.

Cum era de aşteptat, asasinarea lui Galán a cufundat ţara într-o criză profundă, iar guvernul preşedintelui Virgilio Barco a ordonat o ofensivă totală împotriva şefilor de cartel şi a creat Forţa de Elită, o nouă structură a organismelor de siguranţă pentru a urmări exclusiv cartelul din Medellín.

Pe atunci, ne aflam în clădirea Altos şi deja de mai bine de două luni nu mai luaserăm legătura cu Pablo, când unul dintre oamenii săi a sosit şi ne-a spus că soţul meu ne aşteaptă într-o ascunzătoare situată într-un loc foarte îndepărtat şi neprimitor, în munţii Envigado. Drumul a fost foarte întortocheat, pentru că, după o oră şi jumătate de mers cu maşina, am continuat pe jos mai bine de două ore şi, din când în când, am mai mers cu măgarul peste nişte stânci impresionante, până la o ascunzătoare din partea estică a muntelui. Era o clădire învecinată cu închisoarea Catedrala, ce avea să fie construită doi ani mai târziu.

Mai rău este că am ajuns epuizaţi, cu mâncare şi câteva pachete pentru Pablo, dar chiar în momentul acela s-a anunţat prin radiotelefon că o operaţiune a poliţiei era în desfăşurare şi, de aceea, a trebuit să mâncăm repede, ca să ne întoarcem imediat. Manuela nu înţelegea ce se întâmplă, iar Pablo i-a spus că are o surpriză pentru ea: un safari nocturn prin pădure pe o targă. Fetiţei i s-a părut distractiv planul şi câţiva oameni ai lui Pablo s-au apucat să scoată treptele unei scări din lemn ca să facă o targă asemănătoare cu aceea pe care o folosesc militarii pentru a-şi transporta răniţii. De multe ori Pablo a inventat astfel de lucruri pentru ca Manuela să nu-şi dea seama că, de fapt, fugeam.

Când totul a fost pregătit, am întins-o pe targă şi am acoperit-o cu multe pături, pentru că era foarte frig, iar

patru băieţi au urcat cu ea muntele, până au ajuns la maşina cu care ne-am întors la clădirea Altos. Era ora cinci dimineaţa, iar eu aveam cizmele pline de noroi şi eram foarte obosită. Când am intrat în apartament, am dat peste mama, care s-a ridicat auzind zgomot şi a început să plângă când ne-a văzut.

— Fata mea, o să muriţi cu toţii din cauza acestui bărbat.

— Mamă, linişteşte-te, am ales să ne întoarcem pentru orice eventualitate.

În adâncul fiinţei mele, eram moartă de frică. Chiar îmi riscam viaţa ca să-l văd pe Pablo şi simţeam că, încetul cu încetul, mă lăsau puterile. Era un efort prea mare, dar trebuia să găsesc energia pentru ca fiul şi fiica mea să aibă un minim contact cu tatăl lor.

Din nou în clădirea Altos şi fără să putem lua legătura cu Pablo, pe 2 septembrie 1989, am fost şocată la aflarea veştii că explodase o maşină-capcană la sediul ziarului El Espectador. Valul de violenţe a continuat în zilele următoarele cu detonarea unor dispozitive explozibile la sediul ziarului Vanguardia Liberal din Bucaramanga, la hotelul Hilton din Cartagena şi în mai multe sedii ale partidelor politice din Bogotá.

Pe măsură ce războiul se intensifica, trebuia să ne mutăm mai des dintr-un loc în altul, asumându-ne riscuri. Eram foarte supărată pe Pablo, deoarece simţeam că nebuniile lui ne târau în vârtej şi pe noi, fără milă. Trebuia să plecăm în toiul nopţii, cu o fetiţă de cinci ani şi un băiat de 12, de multe ori pe ploaie, temându-ne că duşmanii lui Pablo aveau să ne intercepteze.

Tocmai din dorinţa de a scăpa de presiune, pe 19 septembrie 1989, ne-am întâlnit cu fratele meu Mario în clădirea Altos, pentru că el urma să se ducă la Pablo, la o fermă din Magdalena Medio, iar noi să petrecem câteva zile cu mama, cu una dintre surori, cu fraţii mei, Fernando şi Astado, la hotelul San Pedro din Majagua, în insulele Rosario.

Obişnuit deja cu premoniţiile ei, mama l-a implorat de mai multe ori pe Mario să nu plece, fiindcă va fi omorât, iar cei doi copii ai lui vor rămâne fără tată. El i-a spus să stea liniştită, că nu nu avea să i se întâmple nimic.

Câteva ore mai târziu, după cină, Mario şi-a luat rămas-bun de la toţi şi l-am condus până la lift, dar de fiecare dată când uşa urma să se închidă, mama o deschidea şi insista cu temerile ei. A cincea oară, Mario nu a mai lăsat-o şi aceea a fost ultima dată când l-am mai văzut în viaţă.

La ora cinci, în după-amiaza zilei de 23 septembrie, stăteam la o masă în jurul unui copac, când deodată mama ne-a spus:

— L-au bombardat pe Pablo în Puerto Triunfo.

— Ah, mamă, întotdeauna atragi nenorocirile.

Cu toate acestea, cuvintele mamei ne-au alarmat şi, fără să-şi dea seama, am deschis radioul. După mai multe încercări, am reuşit să prindem o emisiune de ştiri din Cartagena, unde se vorbea despre o operaţiune amplă realizată împotriva lui Pablo la moşia El Oro, în portul Cocorná, Magdalena Medio. Informaţia indica faptul că soţul meu fugise, mai multe femei fuseseră arestate, iar un bărbat murise.

A doua zi, la ora cinci dimineaţa, eu, Astado, sora mea, Fernando şi doi conducători de şalupă eram pregătiţi să mergem în Cartagena, să aflăm ce se întâmplase, dar, chiar în momentul acela, mama a ieşit pe balcon şi ne-a întrebat unde ne ducem. I-am spus că vrem să ne plimbăm prin împrejurimi, ca să vedem răsăritul, iar ea a zis să nu întârziem.

Bărbatul a condus şalupa cu viteză şi, foarte curând, am ajuns la un apartament în Cartagena şi am început să dăm telefoane ca să aflăm unde erau Pablo şi Mario. Aproape toate persoanele cu care am vorbit în Medellín şi în Puerto Triunfo au spus că soţul meu era bine, dar că mai mulţi oameni se rătăciseră în pădure şi, de aceea, nu ne puteau spune nimic despre Mario. Ne-am întors foarte îngrijoraţi la hotel, iar în următoarele zile am stat izolaţi, dar când ne-am întors la Medellín, fratele meu tot nu apăruse. În cele din urmă, am aflat că fusese îngropat ca necunoscut în cimitirul din localitatea Estación Cocorná, unde apărea identificat ca José Fernando Posada Mora. Una dintre surorile mele şi cumnata lui s-au dus până acolo şi au reuşit să se furişeze şi să dezgroape trupul pentru a-l duce la Medellín, unde a fost incinerat şi înmormântat în Campos de Paz.

Iată ce se întâmplase în realitate: Pablo, Mario şi doi dintre prietenii lor se aflau la El Oro de trei zile, împreună cu mai multe tinere din echipa de volei a unui colegiu public din municipiul Caldas, Antioquia. Cu ele erau în acea dimineaţă când au sosit elicopterele, iar Pablo şi prietenii lui au reuşit să fugă; dar Mario n-a putut să plece şi a fost lovit de mai multe gloanţe trase dintr-un elicopter.

Moartea fratelui meu l-a afectat foarte mult pe Pablo, fiindcă Mario era prietenul lui şi, poate, singura persoană

de care soţul meu asculta. Mărturie a acelui moment este o scrisoare pe care Pablo a redactat-o şi pe care ne-a trimis-o la scurt timp. „Azi am primit vestea morţii şi a dispariţiei tale. Ieri am presimţit-o. Când, fără să ştiu ce s-a întâmplat, n-am mai putut să-mi stăpânesc lacrimile care mă înăbuşeau. Plângeam moartea ta, fără să ştiu că ai murit. Abia azi am înţeles cât de mult am ţinut la tine. Câtă suferinţă! Ce realitate tristă şi fatală! Dar eu îţi promit că lupta noastră va continua. Ştiu că vom triumfa. Nu ne vor înfrânge. Ştiu că vom învinge.”

Ultimele săptămâni din acel an fatidic 1989 aveau să fie cele mai grele din viaţa mea. Fiindcă eram izolată şi stăteam ascunsă cu copiii mei, am aflat de la ştiri despre două atentate înfiorătoare: explozia unui avion comercial cu 103 persoane la bord (27 noiembrie) şi explozia unui autobuz plin cu explozibil în sediul DAS (6 decembrie). Peste 200 de persoane au murit în cele două atentate care au zguduit Columbia. Am plâns ca niciodată şi, în singurătatea izolării mele, l-am rugat pe Dumnezeu să-mi dea putere să supravieţuiesc.

Era decembrie 1989 şi războiul ajunsese la apogeu, dar probabil Pablo nu îşi imaginase niciodată că avea să-şi piardă cel mai fidel scutier, cumătrul, pe bărbatul care întotdeauna fusese dispus să dea totul pentru a sprijin cauza soţului meu. Vineri, 15 decembrie, eram cu mama când cineva a sunat să ne spună că poliţia îl împuşcase pe Gonzalo Rodríguez, Mexicanul, în zona turistică Coveñas, în Caraibe.

Era prima lovitură puternică pe care o primea soţul meu şi, pentru prima oară, m-am gândit că, mai devreme sau mai târziu, şi lui i s-ar putea întâmpla acelaşi lucru.

1990

În mai 1990, ajunsesem deja la capătul puterilor. Războiul care se desfăşura în Medellín în acele zile era copleşitor, deoarece confruntarea dintre soţul meu, cartelul din Cali şi autorităţi ajunsese la niveluri insuportabile. Grupuri de oameni înarmaţi circulau prin oraş, unde practic avea loc un război civil.

După ce am schimbat mai multe apartamente, din ce în ce mai nesigure, izolată de familia mea, închisă cu Manuela, Juan Pablo şi o menajeră, fără să ne putem apropia măcar de o fereastră, am ajuns într-o clădire din apropierea centrului comercial Oviedo, unde locuia una dintre mătuşile mele.

În primele luni ale acelui an îl văzusem pe Pablo doar de două ori, în timpul unor vizite rapide, de cel mult o oră. Din câte mi-a spus într-una din acele întâlniri, moartea Mexicanului în decembrie anul trecut îl obligase să-şi schimbe toate măsurile de siguranţă, pentru că Navegante, omul care îl trădase, ajunsese să cunoască multe dintre secretele sale şi, de aceea, trebuise să cumpere ascunzători noi, să schimbe maşinile, să modifice sistemul de transmitere a mesajelor şi chiar să înlocuiască gărzile de corp.

Din cauza izolării cumplite, aflam tot ce se întâmpla de la ştirile TV şi din ziare, care, ca la un meci de fotbal, relatau ce face fiecare protagonist. Astfel, la începutul acelui an, devenisem mai optimistă, deoarece părea că va veni pacea, întrucât guvernul preşedintelui Virgilio Barco anunţase că, dacă narcotraficanţii se predau, se putea lua în calcul un tratament judiciar favorabil.

Vizita, în februarie acelaşi an, a preşedintelui Statelor Unite, George Bush, contribuise la gândul că sfârşitul războiului era posibil, pentru că Extrădabilii recunoscuseră triumful statului şi, ca dovadă, cedaseră un mare laborator de cocaină în Urabá, un autobuz şcolar cu o tonă de dinamită şi un elicopter.

Totuşi, asasinarea lui Bernardo Jaramillo Ossa, candidat la preşedinţie din parte Uniunii Patriotice, UP, din martie 1990, înteţise confruntarea, pentru că guvernul dăduse vina pe Pablo. Aproape imediat, soţul meu trimisese un comunicat în care nega orice legătură cu crima şi, dimpotrivă, indica faptul că îl simpatiza pe Jaramillo, fiindcă era duşmanul extrădării.

Dar răul fusese deja făcut. Şi lucrurile aveau să se înrăutăţească fiindcă, odată cu uciderea lui Jaramillo, mass-media a publicat tot felul de informaţii că, de la sfârşitul anului 1989, guvernul şi emisarii soţului meu purtau negocieri secrete, pentru a găsi un tratament juridic special, în schimbul eliberării unor ostatici, vii şi nevătămaţi: fiul unui înalt funcţionar al guvernului şi două rude ale unui important industriaş din Medellín, chipurile, răpiţi de Pablo.

Cele trei persoane au fost eliberate în ianuarie 1990, dar, după dezvăluirea negocierilor, guvernul a spus public că extrădarea nu fusese niciodată în discuţie şi că singurul lucru acceptabil era predarea necondiţionată a narcotraficanţilor.

Îmi amintesc că, în acele zile din martie 1990, Pablo şi-a trimis unul dintre oameni cu mesajul că situaţia va deveni foarte delicată şi ne ruga să rămânem ascunşi cu orice preţ. În următoarele săptămâni, au avut loc fapte grave în

diferite locuri ale ţării, care, conform ziariştilor, erau ordonate de Pablo şi executate de oamenii lui. Emisiunile de ştiri prezentau întreaga barbarie: maşini-capcană în Bogotá, Cali şi Medellín, atacuri asupra forţelor de elită, peste 300 de poliţişti asasinaţi în Medellín, potrivit autorităţilor, în aşa-nu-mita operaţiune a armelor ordonată de Pablo, care plătea două milioane de pesos pentru moartea fiecărui ofiţer.

Acolo, în izolarea forţată, situaţia noastră era la limită. Fiica mea de şase ani şi fiul meu de 13 ani nu mai suportau. Atitudinea nesăbuită a soţului meu şi discursul lui că tot ce făcea era pentru noi ne cufundaseră într-un iad. Tot ce puteam să fac era să fiu furioasă pe Pablo şi să mă întreb: „Până când, Pablo, pentru numele lui Dumnezeu?”

Mesajele repetate pe care i le-am trimis cu privire la criza prin care treceam din cauza izolării l-au făcut pe soţul meu să găsească o soluţie: l-a trimis pe Juan Pablo la mondialul de fotbal din Italia, care urma să înceapă pe 8 iunie 1990. Astfel, împuşca doi iepuri dintr-o lovitură, fiindcă îl scotea pe copil din spirala violenţei şi a fricii care ne copleşeau şi, în acelaşi timp, îl distra trimiţându-l la meciurile echipei naţionale de fotbal a Columbiei. Nu i-am spus nimic copilului în momentul acela, dar Pablo mi-a zis că voia să-l ţină mai mult în afara ţării, pentru a-l proteja.

Astfel, călătoria a fost organizată în timp record, iar Pablo a reuşit să obţină pentru Juan Pablo un paşaport cu o nouă identitate, precum şi vizele ca să intre în diverse ţări din Europa. Pe Juan Pablo aveau să-l însoţească Alfredo Astado şi Juan y Pita, doi prieteni din copilărie, care apoi i-au fost bodyguarzi.

Călătoria a avut loc în ultimele zile din luna mai şi am stabilit că singurul mijloc de comunicare avea să fie prin intermediul unui vechi prieten al lui Astado din cartierul La Paz. Am rămas singură cu Manuela şi, deşi Juan Pablo îmi lipsea foarte mult, înţelegeam că scoaterea lui din ţară era singurul mod de a-l proteja, pentru că era ţinta preferată a duşmanilor lui Pablo.

Absenţa fiului meu mi-a oferit o oarecare linişte şi am avut mai mult timp pentru Manuela, care era oricum foarte nerăbdătoare să iasă, să-şi vadă verii, să-şi viziteze bunicii. Dar era foarte greu să-i fac pe plac, fiindcă, după cum am mai spus, Medellín arăta ca un câmp de luptă şi, potrivit mijloacelor de comunicare, pe timpul nopţii oraşul părea pustiu, deoarece magazinele se închideau la ora 18:00 şi oamenii se adăposteau devreme în casele lor.

Astfel, joi, 14 iunie 1990, am fost şocată când la ştirile de la prânz au anunţat moartea lui Pinina, în timpul unei operaţiuni a Forţelor de Elită într-o clădire din El Poblado, unde locuia cu soţia şi cu fiica lui. Îl cunoscusem când, de foarte tânăr, a fost angajat de Pablo ca să-i fie alături şi, de multe ori, soţul meu îmi spusese că îl apreciază pentru că este unul dintre cei mai loiali oameni pe care îi avusese, întotdeauna dispus să-l însoţească.

Când mai erau doar două zile până la încheierea cupei mondiale din Italia, am mers la Frankfurt cu Manuela, cu cea mai mică dintre surorile mele şi cu o mătuşă din partea mamei, ca să ne întâlnim cu Juan Pablo, Astado şi bodyguarzii, care fuseseră deja informaţi cu privire la decizia subită a lui Pablo că vom ieşi cu toţii din ţară. În seara aceea am luat cina la restaurant şi am aflat mai multe despre numeroasele lucruri care li se întâmplaseră în acea lună.

Odată ajunşi în Italia, planurile se schimbaseră, pentru că nu găsiseră cazare la nici un hotel şi, prin urmare, nu avuseseră de ales decât să meargă cinci ore cu trenul până în oraşul elveţian Lausanne, unde se cazaseră la elegantul Hotel De La Paix. În ciuda drumului obositor, căci trebuiseră să călătorească noaptea şi să doarmă în tren, au văzut meciul inaugural dintre Italia şi Austria de pe Stadionul Olimpic din Roma, iar în următoarele zile au mers în Bologna, unde echipa naţională de fotbal a Columbiei a jucat împotriva Emiratelor Arabe Unite şi a Iugoslaviei. De asemenea, s-au dus la Milano, la meciul împotriva Germaniei şi, de acolo, au plecat la Napoli, unde Columbia a fost eliminată de Camerun. Juan Pablo a povestit că a urmat sfatul tatălui său şi s-a vopsit pe faţă cu galben, albastru şi roşu, şi-a acoperit capul cu un steag şi a purtat ochelari de soare, ca să nu-l recunoască nimeni.

La cină, au povestit şi despre sperietura groaznică prin care trecuseră în Lausanne, când luau prânzul într-un restaurant chinezesc şi fuseseră reţinuţi de poliţie.

— La început, a explicat Juan Pablo, am crezut mi se va întâmpla ceva foarte rău, pentru că un bărbat s-a apropiat, a spus câteva cuvinte în franceză cu arma îndreptată spre noi. Apoi au intrat zece poliţişti în uniformă, care ne-au percheziţionat centimetru cu centimetru, ne-au pus cătuşe şi ne-au îmbrâncit afară. Acolo, ne aşteptau 12 patrule cu sirenele pornite şi locul fusese încercuit. În cadrul unei operaţiuni impresionante, ne-au despărţit, iar pe mine m-au dus într-o casă secretă a poliţiei din Elveţia, unde m-au pus să mă dezbrac, m-au perchiziţionat din nou şi, câteva ore mai târziu, m-au dus la o altă casă secretă, unde m-au interogat timp de două ore. Dar mi-a atras atenţia că s-au concentrat asupra ceasului meu Cartier, iar unul dintre poliţişti a întrebat de ce poartă un tânăr de 13 ani un ceas

de 10 000 de dolari. Am răspuns că tata este crescător de vite în Columbia şi că, din vânzarea câtorva vite, căci are peste 3 500 de animale, mi-a făcut cadou ceasul.

Probabil explicaţia a fost convingătoare, căci, după câteva minute, Juan Pablo a fost eliberat, la fel şi Astado, şi cei doi bodyguarzi.

— Partea amuzantă din toată această situaţie a fost că poliţiştii, după ce au spus că le pare rău pentru modul în care au acţionat, ne-au întrebat dacă ne pot duce undeva. Am răspuns că la acelaşi restaurant chinezesc de unde ne luaseră, a spus fiul meu.

Explicaţia pentru cele întâmplate era foarte simplă: în Lausanne angajaseră un ghid care vorbea şapte limbi şi conducea o limuzină Mercedes Benz, care, în trecut, fusese preferatul şahului Iranului. Cum să nu atragă atenţia patru bărbaţi columbieni şi un elveţian care conducea o asemenea maşină şi care, în plus, veneau noaptea târziu la hotel, stăteau aproape tot timpul în camere, nu se duceau la restaurant şi comandau doar prin room service?

După desert, Juan Pablo mi-a arătat o scrisoare pe care Pablo i-o scrisese pe 30 iunie 1990 şi pe care o primise după o săptămână, exact cu o zi înainte de sosirea mea la Frankfurt. Am citit-o şi m-a impresionat felul în care Pablo îl sfătuia să se poarte frumos, să studieze, să înveţe alte limbi. Cu alte cuvinte, dădea de înţeles că va sta mult timp departe de Columbia. Frazele de mai jos arată clar dilemele care-l măcinau pe Pablo în acele zile:

„Mi-e dor de tine şi te iubesc mult, dar, în acelaşi timp, mă simt liniştit, pentru că ştiu că te bucuri de libertate şi de

siguranţă. Vreau să-ţi spun că am hotărât să le trimit pe mama şi pe surioara ta la tine, pentru că în scrisoarea pe care mi-ai scris-o mi-ai zis că nu vrei să-ţi lipsească nimeni la întoarcere, iar tu ştii că situaţia aici devine cam dificilă. Ce sacrificiu poate fi mai greu pentru mine decât absenţa voastră? Dacă le arăţi mamei şi surioarei tale că eşti liniştit, ele vor fi liniştite, iar dacă tu râzi, vom râde şi noi, eu şi ele. Bucură-te de tot, pentru că, la vârsta de 13 ani, eu nu aveam nimic, dar eram cel mai fericit. Însă ai grijă: nu uita că nu te afli în ţara ta şi, prin urmare, să nu faci nimic ilegal. Nu permite nimănui să-ţi dea sfaturi proaste. Să faci doar ce-ţi dictează conştiinţa. Să nu faci nimic din ce nu este bine.”

După ce le-am ascultat toate întâmplările, le-am spus că mi-ar plăcea să merg la Londra să studiez engleza, dar am întâmpinat refuzul categoric al lui Juan Pablo, care mi-a zis că îi place la nebunie Elveţia şi că nu vrea să plece de acolo. Mi-am dat seama că era îndrăgostit de acea ţară şi am acceptat, în cele din urmă, să studiem franceza în Lausanne, dar, mai întâi, am vizitat câteva oraşe germane, printre care Berlin, unde am ajuns două zile mai târziu.

Nu voi uita niciodată senzaţia incredibilă că făceam parte din istorie, pentru că acolo încă puteai respira aerul libertăţii declarate în noiembrie 1989, când căzuse Zidul Berlinului şi începuse procesul de reunificare a celor două Germanii, separate din 1961. Încă păstrez câteva bucăţi din peretele pe care îl spărsesem cu un ciocan pe care mi-l împrumutase cineva. Multe poveşti dureroase trebuie să fie în acele bucăţi de cărămidă şi beton. Mai existau încă urme ale conflictului şi îmi amintesc că voiam să mâncăm ceva, dar nu puteai cumpăra decât un cârnat de persoană, iar în staţiile de benzină erau cozi lungi de maşini care aşteptau în speranţa că vor putea alimenta.

Întorşi la Lausanne, am închiriat două apartamente mici, foarte scumpe, şi ne-am înscris la o academie ca să studiem franceza până în decembrie. Într-una din zilele de la sfârşitul lunii iulie 1990, am primit o scrisoare de la Pablo, scrisă pe 17 luna aceea, care transmitea un optimism neobişnuit referitor la viitorul nostru: „Am decis să schimb strategia şi războiul se va opri odată cu noul guvern. Căci preşedintele ales a spus că extrădarea nu este un compromis şi că totul depinde de situaţia ordinii publice, iar aceasta va fi bună. Adunarea Naţională Constituantă va fi aleasă foarte curând, pentru că poporul a decis asta deja şi sunt absolut sigur că primul articol de lege pe care-l va redacta va fi cel care interzice extrădarea columbienilor."

Ne-am bucurat, căci, pentru prima oară, Pablo spunea pe un ton serios şi convingător că era posibil să se pună capăt vărsării de sânge care copleşea Columbia de şase ani, când începuse războiul împotriva narcotraficului.

Chiar ajunseserăm să credem că, mai devreme sau mai târziu, ne puteam întoarce în Columbia, dar totul s-a dus de râpă pe 12 august 1990 – la cinci zile după alegerea preşedintelui César Gaviria –, când am aflat că poliţia îl omorâse pe Gustavo Gaviria, vărul, omul loial care, din prima zi, fusese alături de Pablo. Nu era greu de imaginat că soţul meu va fi distrus.

Nu le-am spus nimic copiilor, nici surorii şi mătuşii mele, dar dispariţia lui Gustavo era sinonimă cu războiul. Dintotdeauna, Gustavo administrase banii, avusese grijă de „afacere". El era cel cu picioarele pe pământ. Pablo nu avea de gând să stea liniştit şi am constatat asta când am luat ziarul care a sosit din Columbia, la o săptămână de la publicare, şi am citit îngroziţi că, pe 14 septembrie 1990,

autorităţile confirmaseră că Pablo îi răpise pe ziariştii: Diana Turbay, fiica fostului preşedinte Julio César Turbay şi directoarea revistei Hoy x Hoy; Azucena Liévano, Juan Vitta şi Hero Buss şi pe cameramanii de la postul de ştiri Criptón, Richard Becerra şi Orlando Acevedo. În articolul respectiv mai scria că ziariştii căzuseră într-o capcană, crezând că vor face un interviu cu un comandant al grupului de gherilă ELN, şi dispăruseră de mai multe zile.

Următorul număr al ziarului ne-a îngrijorat şi mai mult, întrucât transmitea ştirea că Pablo îi răpise pe Francisco Santos Calderón, redactorul-şef al ziarului El Tiempo, care fusese sechestrat pe 19 septembrie anul acela, şi pe Marina Montoya, sora lui Germán Montoya, fostul secretar general al preşedintelui Virgilio Barco.

Dorinţa lui Juan Pablo de a şti ce se întâmplă în Columbia şi, în special, cu tatăl lui ne-a scos din relativa zonă de confort şi această dorinţă de a afla ce se petrece în ţară a devenit obsesivă. Situaţia devenea din nou apăsătoare. Juan Pablo se ducea aproape zilnic la chioşcul de ziare şi, astfel, a aflat că, pe 25 septembrie, un comando de 20 de oameni trimis de Pablo îi atacase pe şefii cartelului din Cali în timpul unui meci de fotbal la o fermă din municipiul Candelaria, în departamentul Valle. În timpul unui schimb de focuri intens, spunea articolul, fuseseră asasinate 19 persoane, dintre care 14 jucători, dar Hélmer „Pacho” Herrera şi alţi şefi ai cartelului reuşiseră să fugă. În articol scria că Pablo îşi atacase duşmanii din Cali ca răzbunare în urma unui atac eşuat, cu o bombă foarte puternică, pe care aceştia o lansaseră dintr-un elicopter când el se afla la moşia Nápoles.

Convingerea că se va dezlănţui războiul l-a umplut de disperare pe fiul meu, care a intrat într-o depresie

profundă şi ajunsese chiar să-mi spună că nu vrea să mai trăiască. Nu am să uit niciodată imaginea din ziua în care l-am văzut îndreptându-se spre linia ferată, însă am reuşit atunci să-l conving să mai aştepte puţin, să vedem ce se întâmplă.

Pentru a le uşura copiilor viaţa de zi cu zi, a trebuit să construiesc o lume pentru a face să pară că nu se întâmpla nimic grav. De aceea am înscris-o pe Manuela la o şcoală de echitaţie, aflată la o oră distanţă, unde trebuia să o duc de două ori pe săptămână. Din fericire, Juan Pablo s-a dedicat ciclismului şi, în câteva săptămâni, a dat mai multe kilograme jos, iar eu am mers cu el să urce şi să coboare toţi munţii din zonă; am devenit partenera lui de joacă şi de sport şi nu-mi păsa ce trebuia să fac ca să nu mă gândesc la Columbia.

Pentru a găsi o preocupare pentru toată familia ne-am cazat două săptămâni eu, sora mea, Juan Pablo şi Astado la celebra Clinică La Prairie, un centru medical, şi spa în acelaşi timp, specializat care foloseşte extractul de celule vii ce provin de la embrionii de oaie pentru a încetini procesul de îmbătrânire şi pentru a îmbunătăţi starea de sănătate. Această deconectare de lume a fost ca o gură de aer proaspăt.

Ca de obicei, după cum arătau evenimentele din Columbia, nu părea să se ajungă la o înţelegere şi, în a doua săptămână din noiembrie, am aflat din presă că Pablo lărgise grupul de persoane importante pe care le răpise. Conform raportului, pe 7 noiembrie 1990 avusese loc răpirea Marujei Pachón şi a lui Beatriz Villamizar.

Probabil situaţia era foarte complicată, pentru că, în ultima săptămână din noiembrie, am primit o scrisoare de la

Pablo cu veşti nu foarte încurajatoare. „Când aţi plecat, m-am entuziasmat foarte mult, pentru că domnii importanţi m-au chemat şi mi-au promis câte-n lună şi-n stele. Delegatul meu discuta direct cu domnul important şi-i dedica două sau trei ore. Doamna importantă îmi scria, dar apoi au vrut să mă fraierească, iar eu nu puteam să accept asta după ce am văzut ce-au făcut cu asociatul meu (Gustavo Gaviria). Cred că ceea ce i s-a întâmplat asociatului meu ne-a făcut mult rău, pentru că ei au crezut în felul acesta că eu sunt terminat. Acum ei sunt foarte speriaţi şi ştiu că totul va fi bine." Scrisoarea era foarte ciudată, dar cred că am înţeles că persoanele de contact la care se referea Pablo aveau legături directe cu guvernul columbian.

Astfel, la sfârşitul anului 1990, războiul din Columbia atinsese cel mai înalt nivel, iar noi, naivi, am crezut că ne puteam continua exilul temporar. Dar ne înşelam amarnic, fiindcă, din senin, a trebuit să ne întoarcem în Columbia după ce am descoperit că duşmanii lui Pablo ne localizaseră deja în acel colţ al Europei.

Totul a decurs foarte rapid, pentru că, într-o zi, am ieşit să cumpărăm banane de la un supermarket din Lausanne, dar, fiindcă nu am găsit, ne-am dus cu maşina în mai multe localităţi din apropiere şi, în cele din urmă, am găsit în Vevey, un sat mic în apropiere de Montreaux. Când ieşeam din supermarket, Juan Pablo s-a apropiat şi mi-a spus în şoaptă:

— Mamă, cred că suntem urmăriţi. Uită-te cu atenţie în spate şi vei vedea doi băieţi hispanici. I-am văzut în toate locurile în care am intrat să căutăm banane. Asta nu-mi place.

— Serios, Juan? Aşa crezi? am întrebat sceptică, presupunând că, fiind atât de deprimat, putea să inventeze orice doar ca să ne întoarcem în Columbia.

Cu toate acestea, i-am trimis o scrisoare lui Pablo în care i-am povestit despre bănuielile lui Juan Pablo şi probabil a făcut foarte repede cercetări, căci, o săptămână mai târziu, în primele zile ale lunii decembrie 1990, ne-a spus să plecăm imediat din Lausanne şi să ne întoarcem în Medellín. În mesaj a inclus şi instrucţiuni despre cum să evităm filtrele pentru imigranţi.

La cinci luni după ce plecaserăm din Columbia, ne-am întors în mijlocul unor violenţe şi mai grave decât înainte. După cum prevăzuse Pablo, n-am avut nici o problemă şi am ajuns într-un apartament spaţios la etajul şapte al unei clădiri de pe bulevardul estic din Medellín, în diagonală cu Clinica Soma şi nu departe de sediul Poliţiei Metropolitane din Medellín.

Prima impresie pe care mi-a făcut-o a fost îngrozitoare, deoarece era evident că ne va fi foarte greu să stăm în acel loc, întrucât ferestrele erau acoperite şi n-aveam ce să facem în privinţa asta. Compania lui Pablo erau Grasul şi soţia lui, care apăreau ca proprietari ai imobilului; în plus, Popeye şi India, o tânără brunetă pe care Chopo o trimisese ca să se ocupe de diverse chestiuni, să ducă mesaje şi să cumpere mâncare. Nu exista cablu TV, doar jocuri de societate şi câteva cărţi.

În următoarele zile, soţul meu mi-a povestit că, încetul cu încetul, guvernul ceda solicitărilor sale de a obţine beneficii judiciare, inclusiv abrogarea tratatului de extrădare. Nu-mi spunea, dar era evident că, având zece persoane sechestrate, putea să exercite destulă presiune.

În multele ore pe care le petreceam împreună, fiindcă nici el nu putea să iasă din cauza operaţiunilor constante împotriva lui, am avut timp să-i înţeleg strategia, care, în aparenţă, funcţiona, fiindcă în septembrie, cu un an înainte, guvernul emisese deja un prim decret, numărul 2047, care oferea unele garanţii procesuale pentru cei care se prezentau în faţa justiţiei, dar soţul meu şi avocaţii săi nu fuseseră de acord, de aceea, trimiseseră un mesaj guvernului cu unele recomandări, printre care faptul că extrădarea trebuia să fie suspendată prin simpla prezentare a persoanei în cauză în faţa unui judecător.

Din câte îi spusese unui avocat la telefon, mesajul fusese bine primit la Palatul Nariño, pentru că preşedintele Gaviria a mers în Medellín şi a declarat public că este dispus să modifice decretul 2047: „Fiindcă vrem să fie pace în ţară. Vrem ca acei cetăţeni columbieni care au comis delicte să se supună justiţiei noastre. Şi, din acest motiv, în decursul acestei săptămâni, vom clarifica acel decret şi, eventual, vom face unele modificări.”

Pablo îşi dedica tot timpul acelor chestiuni şi urmărea cu interes ştirile TV de la prânz, de la şapte şi de la nouă şi jumătate seara, dar felul în care schimba canalele era exasperant, fiindcă nu voia să piardă ştirile despre el, despre decrete şi despre cei răpiţi. Juan Pablo i-a spus că este foarte agasant modul în care schimbă canalele şi l-a convins să cumpere un televizor al cărui ecran putea fi împărţit în două. Aparatul a sosit curând şi, în felul acesta, a putut să vadă cele două canale în acelaşi timp şi să dea volumul mai tare sau mai încet la ştirile care-l interesau.

Perioada aceea petrecută cu Pablo mi-a permis să înţeleg că el deţinea controlul şi că îşi juca cărţile în aşa fel încât scopul urmărit, acela de a elimina extrădarea, să nu fie

imposibil. Am înţeles asta duminică, 9 decembrie 1990, când ne-a spus să ne uităm la ştirile TV, pentru că urma să fie prezentată lista celor 70 de persoane alese pentru a modifica Constituţia ţării începând din februarie anul următor. L-am văzut cum zâmbea viclean când ziariştii au citit lista finală furnizată de Registratura Naţională. Şi a spus:

— Chestia asta cu decretele nu-mi inspiră încredere. Aşa cum anunţă că le schimbă cum le zic eu, mâine revin asupra lor şi se modifică din nou, când eu voi fi arestat. Dar, dacă schimbarea este în Constituţie, atunci nu mă mai pot atinge.

Locvacitatea soţului meu mi-a atras atenţia, pentru că nu-i stătea în fire să discute despre ce făcea sau cu cine umbla. Dar, fiindcă părea să aibă totul în favoarea sa, a făcut referire la un mesaj pe care îl primise de la duşmanii lui din cartelul Cali, în care îi propuneau să finanţeze anumiţi membri ai Adunării Constituante, care le garantau abrogarea tratatului de extrădare din noua Constituţie.

— Le-am transmis să facă ce-i de făcut, căci eu îmi voi îndeplini partea; să mituiască pe cine trebuie, fiindcă eu am nişte voturi asigurate.

Luni, 17 decembrie 1990, în timp ce răsfoiam ziarul El Tiempo, am văzut că pe una dintre paginile din interior era publicat textul complet al unui decret identificat cu numărul 3030. Pablo s-a trezit la prânz, ca de obicei, şi i-am spus despre ştire, care, evident, l-a interesat, dar a spus că o va citi după brunch.

După ce a mâncat, a rămas în sufragerie timp de cinci ore, cufundat într-o tăcere profundă, în timp ce a citit ziarul. La

un moment dat, i-am dus ceva de mâncare şi am observat că subliniase aproape tot textul şi umpluse mai multe foi cu comentarii. Mi-a zis că nu este de acord cu mare parte din decret şi va transmite guvernului să dea altul, pentru că stabilea mărturia drept cerinţă indispensabilă pentru a avea acces la beneficiile decretului, iar asta nu-i convenea.

A doua zi, 18 decembrie, şi în timp ce Pablo aştepta sosirea mesagerului ce avea să transmită comentariile sale cu privire la decret, la ştiri au prezentat predarea surprinzătoare a lui Fabio, cel mai mic dintre fraţii Ocho Vásquez, în mâinile justiţiei, care avusese loc în municipiul Caldas, Antioquia. Pablo a păstrat tăcerea, dar, după expresia lui, părea că ştia deja. Procesul de supunere în faţa justiţiei începuse, dar urmau să se întâmple multe alte lucruri.

1991

În noaptea de 18 aprilie 1991, a apărut o lumină la capătul tunelului, când una dintre surorile mele a sunat să-mi spună că părintele Rafael García Herreros tocmai îi trimisese un mesaj codat lui Pablo prin intermediul emisiunii sale El minuto de Dios, care se transmitea în fiecare zi înaintea emisiunilor de ştiri de la şapte seara.

„Rog persoanele care exercită violenţe împotriva rudelor lui Pablo Escobar să înceteze cu această atitudine, căci încercăm să ne apropiem de el, pentru binele ţării. (...) Mi s-a spus că vrea să se predea. Mi s-a spus că vrea să vorbească cu mine. Ah, marea în Coveñas, ah, marea în Coveñas, la cinci după-amiaza, când soarele apune! Ce ar trebui să fac? Am auzit că este sătul de viaţa asta şi de

luptele continue, iar eu nu pot spune asta nimănui, e secretul meu. Totuşi, mă copleşeşte pe dinăuntru, mă sufocă. (...) Mi s-a comunicat că vrea să stea de vorbă cu mine, un preot umil, care nu sunt nici episcop, nici prelat, nici măcar vicar episcopal. Îmi transmite să cred în el, că este un om de cuvânt. L-am întrebat dacă ar fugi de mine, de lângă mine, mi-a zis că nu”, spunea mesajul scurt şi misterios al preotului eudist, care se bucura pe atunci de un prestigiu enorm, pentru felul său liniştit şi simplu în care propovăduia cuvântul lui Dumnezeu.

În momentul acela nu ştiam, pentru că de mai multe zile nu aveam veşti de la Pablo, dar, în următoarele săptămâni, părintele García Herreros avea să joace un rol-cheie în predarea soţului meu în faţa justiţiei. Multe s-au întâmplat începând de atunci, lucruri pe care le voi povesti, iar în timpul investigaţiei pe care am realizat-o în Medellín pentru această carte am reuşit să strâng o bună parte dintre informaţii.

Părintele García Herreros a apărut brusc în peisaj din iniţiativa lui don Fabio Ocho Restrepo, care a crezut că preotul, o veche cunoştinţă de-ale sale, îl putea influenţa într-un fel pe Pablo ca să înceteze actele de violenţă şi să profite de garanţiile judiciare pe care guvernul era dispus să le extindă pentru ca el să se predea în faţa justiţiei.

În acele zile, în ţară, sentimentul de nelinişte era tot mai mare: pe 22 ianuarie, Forţele de Elită i-au dat o lovitură puternică lui Pablo doborându-i pe fraţii Ricardo şi Armando Prisco Lopera, în operaţiuni realizate în Medellín şi în municipiul Rionegro; pe 24 ianuarie, la patru luni de la răpire, Marina Montoya a fost asasinată în Bogotá; pe 25, ziarista Diana Turbay a murit într-o operaţiune complicată de salvare la o moşie din Copacabana, Antioquia.

Moartea unora dintre cei răpiţi, eliberarea altora, posibilitatea certă ca puţinilor care mai rămăseseră să li se întâmple ceva l-au determinat pe don Fabio să trimită un emisar care să stea de vorbă cu soţul meu despre părintele García Herreros.

Conform cercetărilor mele, Pablo a acceptat imediat, la fel şi preotul, care şi-a luat angajamentul să intervină cât îi era cu putinţă. Astfel, într-una din acele seri i-a trimis primul mesaj soţului meu. Când zisese: „Ah, marea în Coveñas”[17] se referise la Omar, mesagerul care avea să transmită mesajele între cei doi.

Din acel moment, s-a stabilit o comunicare constantă şi, foarte curând, s-a pus problema întâlnirii; în acelaşi timp, emisiunea El Minuto de Dios a devenit o punte de transmisiune între ei. „Vreau să fac pe mijlocitorul ca să ţi se respecte toate drepturile, precum şi cele ale familiei şi ale prietenilor tăi. Vreau să mă ajuţi ca să ştiu ce paşi trebuie să fac”, a zis preotul într-una din emisiunile El Minuto de Dios.

Legătura complicată dintre García Herreros şi Pablo a căpătat o oarecare formă, dar schimbul de mesaje a fost mai greu din cauza operaţiunilor intense ale Forţelor de Elită. Probabil Pablo s-a temut că ni se putea întâmpla ceva, pentru că, într-o seară, Godoy a sosit în locul unde mă ascundeam în continuare cu copiii mei şi mi-a zis că Pablo decisese să-i trimită pe Juan Pablo şi pe Manuela în Statele Unite ca să studieze o vreme engleza. L-am întrebat de ce şi mi-a răspuns că şeful vrea să se ocupe 24 de ore din 24 de Adunarea Constituantă şi de apropierea de preotul García Herreros. L-am întrebat ce hotărâse în

[17] *Oh mar de Coveñas (în limba spaniolă, în original) (n.tr.).*

privinţa mea şi mi-a spus că era prevăzut ca şi eu să plec, dar ulterior. Godoy mi-a mai zis că, din câte ştia, Pablo şi preotul stabiliseră să se întâlnească pe 18 mai într-un loc din Medellín.

Fiindcă n-aveam cum să iau legătura cu Pablo, am organizat plecarea copiilor, pe care aveau să-i însoţească fratele meu Fernando, doi bodyguarzi şi Andrea, iubita lui Juan Pablo. Au plecat în a doua săptămână din mai, iar eu am rămas cu mama în apartamentul ei, unde mă simţeam în siguranţă.

Detaliile plecării copiilor în Statele Unite mi-au ocupat mai multe zile şi, de aceea, n-am mai ştiut nimic despre progresele apropierii dintre soţul meu şi părintele García Herreros şi nici dacă avusese loc întâlnirea lor, dar ceva trebuie să se fi întâmplat, pentru că, în seara de luni, 20 mai 1991, am aflat cu bucurie vestea că Maruja Pachón de Villamizar – cumnata lui Luis Carlos Galán – şi Francisco Santos fuseseră eliberaţi în Bogotá.

Lipită de radio, am auzit cum reporterii au pus-o în legătură telefonică pe doamna Pachón cu părintele García Herreros. „Dumneavoastră sunteţi cel mai curajos şi mai generos om din lume; vă doriţi foarte mult pacea în Columbia”, a spus doamna Pachón, iar părintele a răspuns: „Mulţumesc lui Dumnezeu că aţi fost eliberată. Don Pablo joacă corect. Este mâna Domnului.”

Despre acest episod am avut şansa să vorbesc într-un weekend cu Pablo, când oamenii lui m-au dus la o ascunzătoare din munţii Envigado. Acolo mi-a povestit că preotul fusese foarte agitat că trebuia să vină la întâlnirea cu el, pentru că se temea pentru viaţa lui, din cauza violenţelor din ultima vreme din Medellín. Încercase chiar

să vină cu mai multe motive pentru a amâna călătoria, printre care că-şi pierduse ochelarii, dar toate căzuseră. În cele din urmă, părintele García Herreros a sosit la moşia La Loma, unde îl aştepta don Fabio Ocho, şi, după o oră, un bărbat cunoscut sub numele de Medicul l-a dus la un apartament din El Poblado.

Îmi amintesc că întâlnirea mea cu Pablo din acel weekend a fost diferită, pentru că de mult timp nu-l mai văzusem vesel, plin de speranţă.

— Tata, acum chiar cred că se aliniază planetele. Adunarea Constituantă o să elimine extrădarea din noua Constituţie şi legătura lui don Fabio cu părintele García Herreros funcţionează, fiindcă guvernul îl ascultă.

De atunci, mi-am propus să mă uit în fiecare seară la emisiunea El Minuto de Dios şi m-am rugat ca demersurile părintelui García Herreros să fie de folos pentru a pune capăt coşmarului în care trăiam.

Cu toate acestea, evenimentele se derulau într-un ritm ameţitor. Pe 21 mai, la o zi după eliberarea celor sechestraţi, guvernul a emis decretul 1303, care reunea practic solicitările lui Pablo pentru a se supune justiţiei. În acelaşi timp, părintele García Herreros a continuat să fie foarte activ, iar pe 23 mai i-a trimis o scrisoare lui Pablo, pe care am păstrat-o ca pe o comoară din ziua în care am găsit-o. Aceasta spunea: „Pablo, fac tot ce-mi stă în putinţă ca să te ajut. Dacă vrei, hotărăşte ziua în care vrei să te predai. Eu aş veni cu Francisco Santos, care îţi este foarte recunoscător, cu Maruja şi cu judecătoarea din Medellín să te întâmpinăm, în locul pe care-l hotărăşti; nu ştiu dacă vrei să fie la Fabio Ochoa, sau unde-mi spui tu, pentru ca nici o operaţiune judiciară sau militară să nu te

atingă, fiindcă eşti sub protecţia Republicii. Am vorbit cu ministrul Botero (generalul Óscar Botero, ministrul Apărării) şi este oarecum în favoarea noastră; mi-a spus că Maza (generalul Miguel Maza, directorul DAS) se încăpăţânează; nu vreau să cazi în mâinile lor, ci îmi doresc să te duc la judecătoare ca să fii protejat. M-am întâlnit cu Santos şi cu Maruja, îţi sunt recunoscători pentru că te-ai purtat frumos cu ei. Scrie-mi repede ca să acţionez; nu vreau să te prindă nici poliţia, nici DAS. Ai încredere în Dumnezeu şi totul se va încheia cu bine. În Envigado se pregăteşte un loc unde îţi va fi foarte bine. Acela este locul pe care vreau să-l transform în Căminul Păcii. Prima doamnă, Ana Milena, şi preşedintele sunt de acord."

Eliberarea celor răpiţi şi prezenţa preotului García Herreros au adus un fel de alinare în toată acea presiune zilnică. În aşa fel încât, la sfârşitul lunii mai, 1991, şi având în vedere că Juan Pablo şi Manuela nu se aflau în ţară, Pablo a trimis după mine şi ne-am ascuns într-o casă modestă cu pereţi din lut, situată în mijlocul unei vegetaţii dese pe dealul Benedictinilor, între El Poblado şi Envigado.

Din acel moment, am rămas împreună, fiindcă şi-a dedicat timpul negocierii cu emisarii guvernului pentru predarea sa în faţa justiţiei şi, în acelaşi timp, a urmărit Adunarea Constituantă, care se pregătea să finalizeze deliberările şi să promulge noua Constituţie, pe 19 iunie 1991.

Cu toate acestea, şi deşi avea doi aşi în mânecă, el era neliniştit, gânditor, deoarece credea că, la un moment dat, guvernul putea să nu mai respecte decretele privind predarea în faţa justiţiei.

— Pablo, ce mai vrei de la viaţă? Uite ce şansă ţi se oferă, nu mai sta pe gânduri.

După cum îmi spusese deja de mai multe ori, era sigur că extrădarea avea să fie eliminată din noua Constituţie şi aşa am înţeles într-una din acele zile, când l-am văzut cu mai multe persoane care vorbeau cu el şi luau notiţe. L-am întrebat pe unul dintre oamenii lui şi mi-a spus: „Doamnă, lucrează la Constituţie”.

Era un fapt împlinit. Pablo urma să se predea după ce extrădarea avea să fie eliminată din noua Constituţie şi, în acelaşi timp, avea să se predea justiţiei, care urma să-l judece pentru delictele pe care le comisese în ultimii şapte ani. Dar trebuiau dovedite, iar el era dispus să lupte pentru a demonstra că nu tot ce i se punea în cârcă era adevărat.

Pe măsură ce se apropia ora zero pentru încheierea Adunării Constituante, soţul meu a lucrat intens pentru a organiza modul în care avea să ajungă la închisoarea Catedrala, cu a cărei construcţie fuseseră însărcinaţi, din câte auzisem într-una din acele zile, Godoy şi alt băiat căruia i se spunea Monito.

Părintele García Herreros a jucat un rol-cheie în acele momente pentru că Pablo i-a trimis o scrisoare printr-un bodyguard, în care i-a explicat planul şi condiţiile în care se preda, iar acestea includeau un elicopter, al cărui pilot avea să primească coordonatele locului de unde trebuia să fie luat, precum şi numele persoanelor care trebuiau să meargă cu el.

Cu asta ne ocupam când, în dimineaţa de 18 iunie 1991, a venit un apel pe frecvenţa UHF a radiotelefonului. Erau

Juan Pablo şi Manuela, care tocmai ajunseseră în Miami după ce petrecuseră mai multe zile în Las Vegas, Los Angeles şi San Francisco. După ce a ascultat povestea călătoriei, Pablo i-a spus fiului său că a doua zi se va preda în mâinile justiţiei, fiindcă ştia deja că extrădarea urma să fie eliminată din noua Constituţie. Juan Pablo a răspuns că avea anumite temeri, dar soţul meu l-a liniştit spunându-i că totul era în conformitate cu planurile prevăzute de el şi că nu mai putea fi extrădat. Apoi a vorbit cu Manuela, căreia i-a spus că problemele vor fi de domeniul trecutului şi că mai era puţin până vom locui din nou împreună. Înainte de a încheia apelul, i-a zis să nu se sperie dacă-l vede la ştiri şi în închisoare, căci acela era locul unde alesese să se ducă.

În cele din urmă, la ora 11 dimineaţa, pe 19 iunie 1991, Pablo mi-a spus:

— Strânge-ţi lucrurile ca să te duci acasă şi să te organizezi ca să ne întâlnim la închisoarea Catedrala. Du-te la primăria din Envigado şi de acolo te vor aduce la mine.

Un amestec ciudat, dar plăcut, de nelinişte şi emoţie a pus stăpânire pe mine şi, imediat, m-am dus să o caut pe mătuşa Inés, umărul pe care plângeam, ca să mă însoţească la primărie, unde ea era bine-venită. După ora trei după-amiaza am fost gata şi ne-am întâlnit cu doamna Hermilda ca să urcăm la închisoarea Catedrala, ghidate de cele spuse de posturile de radio.

Ca de obicei, mi-au trecut multe lucruri prin minte. Ce viitor ne aştepta? Pablo avea să îşi ţină promisiunea faţă de stat? Va respecta acordurile? Erau întrebări fără răspuns. M-am rugat la Dumnezeu să-i dea soţului meu

înţelepciune în această nouă şansă pe care i-o oferea viaţa. M-am rugat ca părintele García Herreros să aibă grijă ca oaia neagră – soţul meu – să nu se îndepărteze de turmă.

În închisoarea Catedrala, şi după un fel de act protocolar în care s-au ţinut discursuri şi s-au făcut promisiuni, Pablo s-a apropiat, m-a îmbrăţişat îndelung şi mi-a spus solemn:

— Dragostea mea, îţi promit că nu vei mai suferi; îţi promit căci tu eşti raţiunea mea de a trăi şi pentru că mi-ai dăruit doi copii minunaţi, care merită să trăiască în pace.

Pablo a văzut probabil că-l imploram din priviri să se poarte bine, ca să-şi recapete familia. Îmi doream asta cu toată fiinţa mea. Simţeam o mare bucurie pentru noi, pentru ţară, dar, în acelaşi timp, mi-era foarte frică să nu fie extrădat.

Chiar am crezut că în acea zi, 19 iunie, vom începe o nouă viaţă. Am avut încredere că va lăsa trecutul în urmă şi că îşi va ispăşi greşelile. Chiar am crezut asta.

Dar, după cum spunea bunica mea: „Lupul îşi schimbă părul, dar năravul ba”.

În Capitolul 4, „Femeile lui Pablo”, povestesc în detaliu iluzia pe care am trăit-o în primele săptămâni după ce soţul meu a ajuns la închisoarea Catedrala. Dar spun şi că, foarte curând, aveam să sufăr o deziluzie.

Deşi locul acela arăta ca o închisoare, în realitate tot ce era acolo fusese pus la punct de Pablo, fără nici o intervenţie din partea statului. Paznicii, vizitele, regulile

din acel loc şi tot ce avea legătură cu traiul zilnic în închisoare era aprobat sau respins de Pablo.

De aceea, norii negri, care mi-au indicat că nu avea să-şi respecte cuvântul dat, n-au întârziat să apară. Că promisiunea de a începe o nouă viaţă fusese numai discurs.

Când am descoperit că soţul meu revenise la aventurile sale cu femei, când am auzit comentarii că acolo se întâmplau chestii ilegale, m-am îndepărtat cât am putut de mult şi m-am mai dus doar ca să menţin relaţia dintre copii şi tatăl lor.

Nu cred că mai este cazul să povestesc că în închisoarea Catedrala au existat tot felul de excese sau ce lux era în încăperea lui Pablo Escobar, pentru că, într-un fel, statul a permis toate acestea doar pentru ca principalul său duşman să fie sub supraveghere.

Pablo a pierdut din vedere ţara, a uitat de angajamentul său faţă de cea mai preţioasă comoară: copiii lui; a pierdut legătura cu propria viaţă, iar redobândirea puterii economice şi militare l-a cufundat şi mai adânc în nebunia sa.

1992

Pe la jumătatea lunii iunie 1992, m-am dus cu mama să-l vizitez pe Pablo la închisoarea Catedral. În ziua aceea atmosfera era apăsătoare şi stranie. Intuiţia mi-a spus că acolo se întâmplau multe lucruri şi că, în general, era un

dezastru. Şi mama a avut aceeaşi impresie, dar, spre deosebire de mine, n-a tăcut.

— Pablo, vino să-ţi spun ceva.

— Ce, mamă-soacră?

— Dacă mai continuă această desfăşurare de oameni şi această dezordine aici, băiete, nu vei mai prinde sfârşitul anului în acest loc.

— Staţi liniştită, mamă-soacră, n-o să se întâmple nimic.

— Pablo, eşti foarte încăpăţânat şi nu asculţi deloc.

Mama a plecat foarte tristă şi mi-a spus:

— Fata mea, ţi-am zis mereu să-l părăseşti pe acest bărbat şi degeaba. Îţi repet, o să mori din cauza lui, la fel o să se întâmple şi cu nepoţii mei. Tata, apreciez că nu te plângi niciodată din cauza deciziilor pe care le-ai luat, dar spune-mi: Pablo te ameninţă? Ţi-e frică de el? Sigur se întâmplă ceva foarte ciudat, iar tu nu-mi spui fiindcă sigur el ţi-a interzis.

Mama ştia de ce spunea asta şi o ştiam şi eu. Şi, ca o premoniţie, patru săptămâni mai târziu, viaţa noastră avea să se schimbe în mod dramatic, pentru că Pablo risipise marea şansă pe care i-o oferise viaţa de a se mântui şi de a-şi ispăşi greşelile.

Pe la şapte seara, marţi, 21 iulie 1992, am primit un apel telefonic de la Juan Pablo, care părea foarte agitat. A spus că nu ştia prea bine ce se întâmplă, dar tocmai vorbise cu Pablo, care îi zisese să fie cu băgare de seamă, căci avea

să vadă mişcări neobişnuite de trupe ale armatei în împrejurimile închisorii Catedrala.

Juan Pablo mi-a spus că s-ar putea să se întâmple ceva rău şi am stabilit să plec cu Manuela din clădirea Torres de Saint Michel în clădirea Altos, unde locuia mama.

Următoarele 12 ore au fost un adevărat iad, pentru că se vedea că mass-media nu avea prea multe informaţii despre acest subiect şi a trebuit să mă mulţumesc cu încă două apeluri de la Juan Pablo, care mi-a spus că totul indica faptul că tatăl lui, unchiul său Rodrigo şi 20 dintre oamenii lui Pablo urmau să fie transferaţi la Brigada a Patra a armatei, în Medellín. A fost o noapte oribilă, iar incertitudinea nu ne-a lăsat să dormim. Nu ştiam dacă fuseseră ucişi cu toţii sau erau deja într-un avion spre Statele Unite. Am plâns încontinuu şi ne-am temut de ce era mai rău.

În zorii zilei de 22 iulie, presa a informat cu certitudine că soţul meu evadase din închisoarea Catedrala împreună cu fratele său şi nouă dintre principalii lui locotenenţi. Scandalul abia începea.

Juan Pablo a sosit la clădirea Altos în seara aceea şi a povestit că vorbise de mai multe ori cu Pablo prin intermediul unei staţii radio puternice cu bandă îngustă, dar a pierdut legătura cu el când s-a luat curentul la închisoare şi a rămas să-l aştepte într-o ascunzătoare cunoscută drept căsuţa lui Álvaro.

Eu, mama şi Juan Pablo am stat treji toată noaptea, aşteptând o veste de la soţul meu, dar nu am primit nici un semn. Emisiunile TV de ştiri au informat că, 12 ore mai târziu, guvernul putuse să confirme doar că soţul meu

evadase, fiindcă, într-un mod abil, îi făcuse să creadă că stătea ascuns într-un tunel în închisoare, cu provizii pentru o săptămână. Au mai spus că oamenii soţului meu îi ţinuseră legaţi mai multe ore pe ministrul adjunct al Justiţiei, Eduardo Mendoza, şi pe directorul închisorilor, colonelul Hernando Navas, care fuseseră desemnaţi de guvern să meargă la închisoare şi să-i aducă la cunoştinţă lui Pablo decizia transferului.

În timpul documentării mele pentru această carte, m-am întâlnit în Medellín cu unul dintre gardienii din acea perioadă, care a plătit cu mulţi ani de închisoare pentru că l-a ajutat pe soţul meu. Mi-a povestit că Pablo a evadat la ora 1:30, pe 22 iulie, când închisoarea rămăsese în întuneric pentru că dăduse ordine să se ia curentul. Mi-a mai spus că militarii ocupaseră închisoarea la patru dimineaţa şi îi reţinuseră pe gardienii şi pe deţinuţii care nu fugiseră. Două ore mai târziu, i-au dus la Brigada a Patra.

Cugetând asupra întâmplărilor din ultimele luni, am tras concluzia că ocuparea închisorii era doar o chestiune de timp, pentru că fărădelegile erau mai mult decât evidente, iar lucrurile în închisoare scăpaseră de sub control. Depănând amintiri şi glumind, ne-am amintit mai multe episoade pe care le trăisem în ultimele luni.

Am menţionat sperietura prin care trecusem în luna februarie a acelui an, când a trebuit să-i trimit o valiză cu haine lui Juan Pablo, pentru că urma să rămână vreo două săptămâni în închisoarea Catedrala, căci Pablo descoperise un plan prin care băiatul urma să fie răpit în timpul unui concurs din Campionatul de motociclism din Antioquia. Soţul meu a considerat că acela era singurul loc

unde fiul nostru putea să fie în siguranţă, căci duşmanii lui stăteau la pândă.

Războiul dintre Pablo şi şefii cartelului din Cali nu s-a oprit nici măcar când soţul meu a fost închis la Catedrală. Am aflat asta când Pablo ne-a spus că hotărâse să construiască câteva cabane ascunse în desişurile de lângă Catedrală şi să nu mai doarmă în încăperile din închisoare, pentru că duşmanii lui plănuiseră să lanseze mai multe bombe dintr-un avion. Problema era că, de puţinele ori când ne-am dus să dormim în acele cabane, eu şi Manuela am îngheţat, atât era de frig.

Şi Juan Pablo şi-a amintit că, în procesul lui de predare în mâinile justiţiei, Pablo a fost obligat să-şi mărturisească delictele în faţa procurorilor care se ocupau de procesele deschise împotriva lui. Dar, ajuns în acest punct, soţul meu nu a respectat justiţia, practic, şi-a bătut joc de ea. Din câte mi-a povestit un gardian, în ziua în care era programată o înfăţişare se întâmpla următorul lucru:

— Şefule, e ora 11, aveţi o înfăţişare.

— Când auziţi elicopterele, mă chemaţi.

— Şefule, se aud elicopterele.

— O să mai dorm puţin, când aterizează, mă chemi.

— Şefule, au aterizat.

— Dă-le cafea şi apoi ceva de mâncare cât timp fac un duş.

Două, trei ore mai târziu, Pablo se ducea la o cabană special amenajată pentru funcţionarii judiciari şi, când

începeau să citească întrebările pentru stabilirea identităţii martorilor, el spunea că tocmai începuse să-l doară rău stomacul, se ridica şi pleca.

În altă zi, mi-am amintit, sosiseră mai bine de 12 oale cu fructe de mare pentru soţul meu şi pentru oamenii lui cei mai apropiaţi, dar nimeni nu a ştiut cine le trimisese. Neîncrezător, Pablo ne-a pus să le dăm puţin câinilor, ca să vedem ce se întâmplă. Cum nu li s-a întâmplat nimic, le-a dat mâncarea soldaţilor, care au mâncat-o fericiţi. Chestia este că nu erau otrăvite, cum crezuse soţul meu, şi, după o săptămână, a sosit soacra mea şi l-a întrebat cum i se păruseră fructele de mare. Tulburat, Pablo a înţeles ce se întâmplase şi a răspuns:

— Au fost delicioase, mamă, mulţumim mult.

În sfârşit, povestirile despre ceea ce am văzut, dar şi ce nu am văzut în închisoarea Catedrala sunt nesfârşite. Şi trebuie să fi fost multe lucruri, căci, la scurt timp după evadare, presa a informat că decizia de a-l transfera pe soţul meu fusese grăbită din cauză că ordonase din închisoare asasinarea asociaţilor săi, a prietenilor şi a cunoscuţilor, Fernando Galeano şi Gerardo „Kiko” Moncada, din cauza unor chestiuni legate de bani. Nu mi-a venit să cred, fiindcă ştiam cât ţinea soţul meu la Kiko şi câtă încredere avea în Galeano. Totuşi, ulterior s-a constatat că Pablo comisese marea greşeală de a înfrunta statul şi pe duşmanii acestuia..., dar şi pe prietenii lui.

Cert este că de-abia după patru zile de la evadare am primit veşti de la soţul meu. S-a întâmplat în seara de sâmbătă, 25 iulie 1992, când Popeye a sosit la apartamentul mamei mele şi a spus că Pablo ne aşteaptă

în căsuţa lui Álvaro, ascunzătoarea din zona de nord a municipiului Envigado.

După o întâmpinare călduroasă, soţul meu ne-a povestit câteva detalii despre evadare şi, în special, ceva ce-l supăra: că armata afirmase public că ar fi fugit îmbrăcat în femeie. Misogin cum era, acea afirmaţie i se păruse o ofensă şi şi-a propus să o rectifice chiar în seara aceea. S-a gândit că cel mai bine era să o facă direct cu directorul de la postul de radio RCN, Juan Gossaín, şi i-a cerut lui Popeye să sune la radio şi să-i facă legătura.

Câteva minute mai târziu, ziaristul şi soţul meu vorbeau la telefon şi, din întâmplare, Gossaín era într-o şedinţă cu codirectoarea emisiunii de ştiri TV QAP, María Isabel Rueda, şi cu directorul adjunct al ziarului El Tiempo, Enrique Santos Calderón.

Discuţia iniţială despre dezminţirea unei ştiri false a dus la un demers pentru ca soţul meu să se predea din nou justiţiei. Totuşi, a pus mai multe condiţii, printre care garanţia că va fi închis într-o închisoare din Antioquia şi că poliţia nu va interveni în nici un proces care ar avea legătură cu el. Cu asta ne-am ocupat până la patru dimineaţa, iar Pablo a vorbit cu ziariştii de mai multe ori, dar nu au ajuns nicăieri.

Şederea noastră în căsuţa lui Álvaro s-a prelungit şi izolarea a devenit apăsătoare. Primul care a simţit severitatea izolării a fost Popeye, care a vorbit deschis cu Pablo şi i-a zis că nu mai poate suporta încă un exil precum cel pe care îl trăiseră deja. Au ajuns în curând la un acord şi Popeye a fost înlocuit de Angelito. Îmi amintesc că, pentru prima oară, au fost nevoiţi să facă cu rândul noaptea pentru a supraveghea împrejurimile: Angelito,

Juan Pablo, Álvaro şi soţul meu făceau cu rândul la fiecare patru ore, până în zori.

În acele luni de la sfârşitul anului 1992 au început să se întâmple lucruri care mi-au indicat că, de data aceasta, clandestinitatea avea să aibă alt preţ, pentru că la ştiri a început să se vorbească despre percheziţiile intense realizate de recentul grup Bloque de Búsqueda în Medellín şi în împrejurimi şi despre posibilitatea ca oamenii care evadaseră cu Pablo să se predea. Aşa s-a întâmplat şi, în zilele următoare, Roberto Escobar, Otto şi Popeye s-au predat şi au fost închişi în închisoarea de maximă siguranţă Itagüí.

În acea atmosferă de război, Pablo a regretat moartea lui Brances Muñoz Mosquera – Tyson – şi a lui Johnny Edison Rivera – Palomo –, doi dintre oamenii lui de încredere, doborâţi în Medellín, între octombrie şi noiembrie, în operaţiuni ale noii echipe de intervenţie a poliţiei.

Căsuţa Álvaro era un loc sigur, dar Pablo a văzut la un moment dat urme de animal mare şi, de aceea, mi-a spus că trebuie să ne despărţim după aniversarea lui de 43 de ani, pe care am sărbătorit-o pe 1 decembrie cu un tort mic şi o cină frugală. Petrecerea a fost discretă şi am observat cu toţii un aer ciudat de nelinişte. Pericolul era aproape. Pe la miezul nopţii i-am spus lui Pablo că, dacă trebuie să plec neapărat cu copiii la Medellín, să o facem după Ziua micilor lumânări, căci o sărbătoream de mulţi ani şi nu voiam ca anul acela să fie o excepţie.

Pablo a fost de acord şi duminică, 7 decembrie, ne-am strâns în curtea din spatele casei, în jurul unei statui mici a Fecioarei Maria, fără să ştim că aceea avea să fie ultima sărbătoare tradiţională, care devenise un obicei pentru

noi, petrecută împreună. M-am rugat cu voce tare, în timp ce Pablo şi Juan Pablo ascultau, cu capul plecat, iar Manuela se juca în curte. Când am terminat, am aprins o lumânare pentru Fecioară şi una pentru fiecare dintre noi.

A doua zi, înainte de a pleca la clădirea Altos, Pablo mi-a spus:

— Zi-le surorilor şi fraţilor tăi să se mute în altă parte sau să plece din ţară, pentru că lucrurile vor deveni din ce în ce mai periculoase.

El ştia că presiunea asupra noastră va fi tot mai mare, pentru că explozia bombelor şi uciderea poliţiştilor reveniseră în Medellín, iar asta însemna că autorităţile aveau să îşi îndrepte atenţia spre singura legătură cu principalul lor duşman: familia lui.

Cu toate acestea, în clădirea Altos am încercat să scap de presiune şi vineri, 18 decembrie, am organizat Novena de Aguinaldos.[18] Invitaţii tocmai sosiseră, îmbrăcaţi elegant, când unul dintre bodyguarzi a zis că „Elita", cum îi spuneam grupului Bloque de Búsqueda, tocmai „aterizase".

Imediat, bărbaţi, femei şi copii am fost separaţi în grupuri şi, după ce am fost percheziţionaţi, ni s-au cerut documentele. Juan Pablo avea cartea de identitate în camera lui şi, de aceea, a preferat să spună că-l cheamă Juan Pablo Escobar Henao, că are 15 ani şi că tatăl lui este Pablo Escobar. Poliţistul care i-a ascultat cuvintele l-a chemat pe comandantul său, un colonel, şi i-a spus cine era fiul meu.

---

[18] Ceremonie religioasă pentru catolicii din Columbia (n.red.).

Tot ce s-a întâmplat după aceea a fost oribil, pentru că ofiţerul l-a luat deoparte pe Juan Pablo şi le-a spus oamenilor săi:

— Dacă mişcă sau clipeşte, trageţi în el.

Apoi ofiţerul a sunat prin radiotelefon la Şcoala Carlos Holguín – sediul grupului Bloque de Búsqueda – şi a spus cu voce tare că îl au pe fiul lui Escobar şi că urmau să-l ducă acolo pentru a-l interoga. Din fericire, câteva minute mai târziu, a sosit, în pijamale, fostul guvernator al Antioquiei, Álvaro Villegas Moreno, care locuia în clădirea Altos, şi i-a spus colonelului că vrea să verifice dacă percheziţia era legală.

Apariţia oportună a lui Villegas i-a încurajat pe cei prezenţi, care erau speriaţi şi care s-au plâns de felul în care fuseseră trataţi copiii lor şi au cerut să-i lase măcar să mănânce. Poliţiştii au acceptat.

După aceea, ofiţerul i-a spus lui Juan Pablo să-l urmeze, dar când el a întrebat unde, doi poliţişti şi-au îndreptat puştile spre el şi l-au scos din rând. Am reuşit să văd că s-au îndreptat spre coridor şi s-au oprit exact în momentul în care au apărut vreo 30 de bărbaţi cu cagule. M-a cuprins groaza, pentru că am crezut că îi vor face ceva fiului meu.

— Doi paşi în faţă! La dreapta, acum la stânga, acum cu spatele, spune numele şi prenumele cu voce tare… mai tare! a poruncit unul dintre bărbaţii cu cagule.

Imediat au făcut acelaşi lucru cu fiecare dintre bărbaţii prezenţi la sărbătoare. Doar două femei au fost supuse aceluiaşi proces: eu şi Manuela.

Dumnezeu este mare, deoarece, atunci când colonelul a început să dea instrucţiuni ca Juan Pablo să fie luat, la trei dimineaţa a sosit un delegat al procuraturii, care nu a autorizat arestarea unui minor şi a cerut să i se scoată cătuşele. Totuşi, ofiţerul a insistat să-l ia pe fiul meu şi, după o discuţie dură cu funcţionarul, s-a retras până la urmă din clădire.

Experienţa înfiorătoare din acea noapte ne-a arătat că acum căutarea soţului meu includea, fără discuţie, şi familia.

Sperietura prin care am trecut în noaptea aceea în clădirea Altos m-a determinat să iau decizia de a pleca în altă parte, pentru că locul acela nu mai era sigur. Aşadar, ne-am dus în apartamentul fratelui meu Fernando, pe dealul Los Balsos. Era 21 decembrie 1992 şi tocmai ne instalaserăm, când ştirile TV şi ziarele locale au dezvăluit, scandalizate, că soţul meu făcuse personal două razii pe şoseaua Las palmas cu 50 de bărbaţi înarmaţi, care s-au identificat drept funcţionari ai DAS. În ambele locaţii, se transmitea în acel reportaj, opriseră zeci de maşini care veneau de la aeroportul José María Córdova şi, după ce verificaseră documentele călătorilor, îi lăsaseră să treacă.

M-a surprins atitudinea sinucigaşă a soţului meu şi n-am găsit nici o explicaţie pentru această acţiune. Am fost foarte neliniştită şi când ziariştii au dezvăluit că Pablo condusese un grup armat care, în dimineaţa zilei de 20 decembrie, a aruncat în aer o locuinţă folosită ca acoperire de căpitanul Fernando Posada Hoyos, şeful Serviciilor de informaţii din cadrul poliţiei din Medellín. Funcţionarul supravieţuise exploziei şi, din câte au spus ziariştii, fusese ucis după aceea.

Astfel, la cinci luni după ce Pablo evadase din închisoarea Catedrala, eu şi copiii eram mai rău ca înainte, fiindcă era din ce în ce mai greu să găsim locuri unde să ne ascundem în Medellín. Războiul escaladase la un alt nivel şi senzaţia de neputinţă devenise insuportabilă.

Pablo a simţit probabil asta, căci, pe 23 decembrie 1992, când ne-am întâlnit cu el într-o ascunzătoare din sectorul Belén Aguas Frías – unde am petrecut Crăciunul şi Anul Nou –, atmosfera a fost foarte tensionată şi n-am avut chef de sărbătorit. În plus, în fiecare seară trebuia să coborâm pe un drum desfundat la o căsuţă din lut, unde era mai uşor să trecem neobservaţi, pentru că luminile nu se vedeau de la distanţă, ceea ce complica mai mult lucrurile. Nu pot să uit că acea perioadă a fost deosebit de grea pentru Manuela, care plângea ore întregi din cauza frigului şi pentru că voia să fie cu bunica, cu verii ei. Pablo o ridica în braţe şi încerca să o convingă, fără succes, de ce nu puteam să plecăm de acolo. Războiul ajungea la noi şi viitorul părea foarte incert. Acela avea să fie ultimul sfârşit de an pe care îl petreceam împreună.

1993

Cred că nu greşesc afirmând că sfârşitul lui Pablo a început pe 31 ianuarie 1993. În ziua aceea, confruntarea cu numeroşii săi duşmani a luat o întorsătură decisivă când mijloacele de comunicare au făcut cunoscută existenţa unui grup clandestin ce urma să îi fie fatal: Persecutaţii de Pablo Escobar, Los Pepes.

Los Pepes au apărut într-un mod violent, distrugând în acea zi moşia soacrei mele Hermilda din municipiul Peñol,

în estul Antioquiei, şi detonând maşini-capcană în faţa clădirilor Abedules şi Altos, unde locuia o bună parte din familiile Escobar Gaviria şi Escobar Henao.

O nouă fază a războiului tocmai începuse şi a avut efecte imediate, pentru că Angelito a venit să ne ia de la Ceiba del Castillo, din Poblado, şi ne-a dus într-un apartament situat pe bulevardul La Playa, la două străzi de bulevardul Oriental din centrul oraşului Medellín. Soţul meu era acolo şi a spus, destul de îngrijorat, că dacă Los Pepes îşi concentrau atacurile asupra familiei sale şi a noastră, avea să îi fie foarte greu să ne protejeze pe toţi, fiindcă forţa sa militară fusese decimată.

Şi-a amintit atacul de la jumătatea lui ianuarie, când paramilitarul Carlos Castaño distrusese El Vivero (magazinul de plante) – locul unde lucra una dintre surorile mele – şi casa din cartierul El Diamante. Şi a subliniat că lucrurile tindeau să se complice, pentru că, în a doua săptămână din ianuarie, îi pierduse pe Víctor Giovanni Granados, Zarco, şi pe Juan Carlos Ospina, Enchufe, doi oameni de absolută încredere.

Dar acum, odată cu apariţia unui duşman nou, Los Pepes, soţul meu a spus îngrijorat că cel mai bine pentru noi era ca Manuela şi Juan Pablo să plece în Statele Unite, apoi să plec şi eu, după ce obţineam o nouă viză pentru intrarea în ţară, fiindcă cealaltă expirase. După ce am discutat detaliile călătoriei, am stabilit ca cei doi copii să plece cu Martha, soţia fratelui meu Fernando, cu cei doi copii ai lor şi Andrea, iubita lui Juan Pablo. Dar şi cu Copito şi Algodona, perechea de căţeluşi ai Manuelei, care a refuzat categoric să-i lase.

Înainte de a pleca, Pablo ne-a avertizat că trebuie să întărim paza până la aeroportul din Rionegro, întrucât era evident că Los Pepes stăteau la pândă ca să-i captureze pe copiii noştri.

În momentul acela deja începuse haosul în familia mea, haos prevăzut de Pablo în decembrie 1991, când operaţiunile recent creatului grup Bloque de Búsqueda demonstrau că hărţuirea noastră şi a celor din jurul nostru făcea parte din strategia de a-l vâna pe Pablo. Practic, toată familia mea s-a împrăştiat, iar fraţii mei au pornit în direcţii diferite şi comunicarea noastră a fost intermitentă, aproape inexistentă pentru perioade foarte lungi.

Astado, sora mea şi cei trei copii ai lor, cuprinşi de panică, au plecat într-un orăşel din centrul Statelor Unite şi singura lor legătură cu ţara noastră era un mic aparat de radio Sony cu şapte benzi, la care de-abia puteau să prindă dimineaţa vreun post columbian. Aveau să rămână acolo aproape doi ani, în condiţii foarte complicate, din cauza temerii că duşmanii lui Pablo ar fi putut ajunge la ei. Având în vedere că exista posibilitatea de a fugi în orice moment, au cumpărat doar câteva saltele, cearşafuri, o canapea extensibilă şi articole de bază pentru bucătărie. Din acest motiv, convieţuirea familiei a devenit dramatică, fiindcă nepoţii mei plângeau tot timpul. Sora mea îşi aminteşte cu durere noaptea în care au putut să prindă un post de radio şi să audă ştirea că Los Pepes asasinaseră trei persoane în Medellín, pe care ei le cunoşteau, cărora le agăţaseră nişte mesaje pe cadavre, acuzându-i de colaborare cu Pablo.

În izolarea apartamentului din centrul oraşului Medellín, am aflat cu neputinţă despre deteriorarea gravă a sănătăţii mamei, care suferise un atac cerebral, în urma

căruia rămăsese ţintuită la pat şi n-a mai putut să vorbească. Prin terţe persoane am aflat că se simţea foarte rău şi era deprimată.

Una dintre surorile mele stătea ascunsă într-un apartament dintr-o zonă mai retrasă din Medellín, dar, într-o zi, când a ieşit cu maşina pentru o urgenţă, a fost descoperită de Carlos Castaño, care a urmărit-o o vreme, dar ea, abilă, a reuşit să scape de el. La câtva timp după moartea lui Pablo, când m-am întâlnit cu Castaño pentru negocierile cu cartelurile, mi-a vorbit despre acel episod şi a zis că fusese la un pas să o prindă pe sora mea şi să o omoare. Acelaşi lucru l-a spus despre mine şi despre Manuela. Am scăpat printr-o minune.

Cu mare discreţie, am reuşit să organizăm itinerariul călătoriei copiilor la Miami, a cărei dată a fost stabilită pentru 19 ianuarie 1993. La patru dimineaţa mi-am luat rămas-bun de la Manuela, Juan Pablo şi Andrea şi i-am îmbrăţişat foarte strâns, pentru că nu ştiam dacă era ultima oară când îi vedeam. Cu o seară în urmă trebuise să ne ducem acasă la Andrea, să-i cerem voie mamei ei să o lase să plece. Am vorbit cu ea timp de 20 de minute şi, când şi-au luat rămas-bun, a rostit o frază premonitorie, aşa cum obişnuim să spunem noi, mamele:

— Fata mea, vei suferi.

Şi drumul spre aeroport a fost o peripeţie deoarece, cu o noapte în urmă, un bodyguard se dusese şi lăsase o maşină în parcarea aeroportului şi, în drum, îi dăduse bagajele unei persoane de contact a lui Pablo. Andrea şi Juan Pablo au coborât la hotelul Nutibara şi au luat un autobuz pentru a ajunge la terminalul din Rionegro, în timp ce Nariz şi Japonezul mergeau în spatele lor, într-un

vehicul mic; ceilalţi au plecat cu o maşină modestă, cu alte două gărzi de corp.

Între timp, am rămas singură în apartament şi m-am rugat ca niciodată, implorându-l pe Dumnezeu să-i protejeze pe copiii mei. Am deschis televizorul, am ascultat radioul şi am aşteptat. Dar spre prânz am rămas şocată când am auzit la un post de radio că nu fuseseră lăsaţi să iasă din ţară. Am strigat fără glas, în sinea mea, pentru că mă îngrozea gândul că Los Pepes îi puteau răpi. Am umblat ca o nebună prin apartament, aşteptând vestea răpirii copiilor mei, dar, dintr-odată, au spus că plecaseră cu un elicopter spre aeroportul Olaya Herrera, în Medellín. Unde erau? „O să-i omoare", m-am gândit. Am pierdut contactul şi, de la prânz, am pregătit o valiză cu câteva haine, fiindcă Pablo îmi spusese că unul dintre oamenii lui, „Medicul" Omar, avea să vină să mă ia.

Simţeam că înnebunesc. Au trecut mai bine de şapte ore până când a sosit Medicul şi mi-a spus să mă liniştesc, fiindcă urma să ne întâlnim cu Pablo şi copiii. Ne-am urcat într-o maşină, m-a legat la ochi şi, când i-am deschis, în faţa mea erau Manuela, Andrea, Juan Pablo şi soţul meu. I-am îmbrăţişat strâns şi am plâns neîncetat. O viaţă întreagă nu ar fi de ajuns ca să le cer iertare copiilor mei pentru că în ziua aceea fuseseră nevoiţi să joace ruleta rusească din cauza deciziilor absurde ale tatălui lor.

Juan Pablo mi-a povestit detalii despre aventura înfiorătoare pe care o trăiseră în ziua aceea, care începuse când intraseră în aeroportul din Rionegro şi văzuseră bărbaţi suspecţi în mai multe maşini. Apoi, la poarta de îmbarcare pentru zboruri internaţionale, cu părere de rău, funcţionarul îi lăsase să treacă, deoarece aveau documentele în regulă, inclusiv viza de turist pentru a intra

în Statele Unite şi acordul legalizat din partea mea şi a lui Pablo. Dar, când se aflau deja în sala de aşteptare, Juan Pablo observase ceva ciudat:

— Pe culoarul aeroportului am văzut bărbaţi îmbrăcaţi în civil, cu cagule şi înarmaţi cu puşti şi mitraliere, care patrulau în grupuri de câte şase. Am numărat mai bine de 20 de bărbaţi cu cagule, iar angajaţii companiei aeriene, ai cafenelelor şi chiar şi cei de la toalete se uitau unii la alţii nedumeriţi. Nimeni nu ştia cine erau, nici de ce veniseră. Erau Los Pepes.

Povestirea fiului meu era înfiorătoare. Dintr-un moment în altul au sosit mai mulţi poliţişti şi, în urma lor, patru băieţi, angajaţi ai Autorităţii Aeronauticii Civile, care cărau valizele copiilor mei şi au spus că aveau ordin să le deschidă. Neputincios, fiul meu a observat încetineala procedurii şi intenţia de a-i întârzia ca să piardă zborul. Zis şi făcut. Avionul decolase şi nu mai exista alt zbor mai târziu.

Juan Pablo a spus că îi fusese frică să nu li se întâmple ceva grav şi a decis să activeze planul B, pus la punct dinainte cu Japonezul, care avea în buzunar o listă cu numerele de telefon directe de la Procuratura Regională, de la mijloacele de comunicare locale şi naţionale şi numerele private ale mai multor ziarişti importanţi. Înţelegerea era ca fiul meu să-şi ducă mâna la ureche ca şi cum s-ar fi scărpinat şi, în momentul acela, Japonezul dădea un telefon ca să anunţe ce se întâmplă. Planul funcţionase şi bărbatul înţelesese mesajul.

Dar foarte curând lucrurile se complicaseră, pentru că a sosit şeful poliţiei aeroportului şi le-a spus să părăsească terminalul internaţional, fiindcă pierduseră zborul. Juan

Pablo a început să se certe cu funcţionarul, dar, dintr-odată, au sosit mai mulţi ziarişti, câţiva de la emisiunile de ştiri TV, iar bărbaţii cu cagulă au dispărut.

Planul iniţial al călătoriei includea modul în care vor ieşi din ţară, dar n-am prevăzut un asemenea moment de cotitură precum cel din ziua respectivă. Încercând să găsească o soluţie, Juan Pablo a descoperit că, în momentul acela, ateriza un elicopter privat, care pe atunci oferea servicii de transport pasageri între aeroporturile Rionegro şi Olaya Herrera. Atunci i-a trecut prin minte să roage pe cineva să sune la companie şi să solicite un zbor. A funcţionat şi a rămas să trimită un elicopter, dar paznicul tot nu-i lăsa să plece. Din fericire, a apărut un funcţionar al procuraturii, care i-a ajutat să ajungă pe pista de decolare a elicopterelor.

Când erau pe punctul de a urca în aeronavă, după ce şi-au abandonat valizele pentru că erau prea grele, căci erau cinci persoane şi doi căţeluşi, a sosit un colonel de poliţie şi i-a spus lui Juan Pablo că data viitoare nu vor mai scăpa. Apoi s-a prefăcut că îl loveşte cu pumnul, dar s-a abţinut deoarece câţiva cameramani filmau ce se întâmpla.

Însă povestea de groază nu se terminase. Ajunşi pe Olaya Herrera, Juan Pablo i-a spus unui ziarist de la emisiunea de ştiri a canalului regional Teleantioquia că îi va acorda un interviu în clădirea Altos, cu condiţia să filmeze în continuare. Aşa s-a întâmplat şi, când au ajuns în parcare, fiul meu i-a povestit reporterului detaliile despre cele petrecute. Apoi au ieşit prin spatele clădirii şi au trecut un mic pârâu care ducea la o clădire unde aveam un apartament şi o maşină. Aceea a fost ruta pe care o folosise Juan Pablo ca să scape de pericol. Mai târziu, ne întâlneam cu toţii în noua ascunzătoare, se pare în centrul

oraşului, unde am ajuns legaţi la ochi. Pablo era acolo, dar a spus că va pleca curând.

A doua zi, 20 februarie 1993, a venit prima consecinţă a călătoriei eşuate în Statele Unite: ambasadorul SUA a anunţat anularea vizelor pentru Juan Pablo şi Manuela.

Pablo a plecat şi i-am promis să nu ieşim din locul în care ne aflam. Aşa am sărbătorit aniversarea de 16 ani a lui Juan Pablo, dar atmosfera era atât de sumbră, încât am tăiat doar un tort mic de casă preparat de mine.

Nu era o glumă şi nici exagerare. Los Pepes au dovedit printr-un val de violenţe că erau mai mult decât dispuşi să distrugă totul în jurul soţului meu. Astfel, pe 27 februarie, au distrus moşia Corona, proprietatea lui Diego Londoño White; pe 2 martie, l-au ucis pe Hernán Darío Henao, HH, administrator al moşiei Nápoles, pe care l-au considerat, în mod greşit, parte din familia mea, fiindcă aveam acelaşi nume; pe 4 martie, l-au asasinat pe Raúl Zapata Vergara, avocatul lui Pablo; pe 20, aceeaşi lună, a căzut Chopo, iar de la ştiri am aflat despre găsirea cadavrului lui Pasquín, care dispăruse cu câteva săptămâni în urmă.

Prezenţa grupului Los Pepes se făcea simţită pretutindeni şi, tocmai de aceea, ne-am văzut obligaţi să schimbăm ascunzătoarea neobişnuit de des. Într-o săptămână înduram frigul din Belén Aguas Frías; în alta, căldura dintr-o zonă toridă, la o fermă din Magdalena; în unele săptămâni stăteam într-un apartament din turnul Sudamerican din Medellín; iar în alta, într-un apartament lângă Brigada a Patra.

Astfel, încetul cu încetul şi cum Los Pepes şi autorităţile îl atacau pe Pablo, puterea sa militară şi economică practic a

dispărut. Dar şi noi, familia lui, am suferit din cauza confruntărilor, fiindcă, din dorinţa lor de a-l ucide pe soţul meu, Los Pepes şi-au revărsat ura asupra celor mai apropiaţi nouă, cei care ne-au slujit.

În ultimele patru luni din 1993, şi după cum este relatat în detaliu în capitolele 1 şi 2, duşmanii soţului meu aveau să învingă. Unirea forţelor, legale şi ilegale, a dus la înfrângerea lui şi ne-a lăsat pe noi, soţia şi copiii lui, cufundaţi într-o vâltoare din care nici după 25 de ani n-am reuşit să ieşim.

Capitolul 9

Speranţa efemeră din Mozambic

La jumătatea lunii februarie 1994, procurorul general al Columbiei, Gustavo de Greiff, l-a sunat la Medellín pe avocatul meu, Francisco Fernández, şi i-a zis că îl aşteaptă cât mai repede la biroul lui, fiindcă apăruse o posibilitate ca noi, familia lui Pablo Escobar, să putem ieşi, în sfârşit, din ţară.

Fernández s-a urcat imediat în avion şi, câteva ore mai târziu, de Greiff i-a prezentat o doamnă cu ten alb, de vreo 65 de ani, îmbrăcată în negru, foarte elegantă, cu o pălărie mare cu pene, care s-a prezentat drept contesa Isabela. Lângă ea, stăteau doi bărbaţi de origine africană,

îmbrăcaţi în costum şi cu cravată, care păreau secretarii ei.

Femeia a luat cuvântul şi a spus într-o engleză perfectă că este preşedinta unei fundaţii ce se ocupa cu strângerea de fonduri pentru opere de caritate în Republica Populară Mozambic şi a explicat că, dacă familia Escobar îi sprijină cauza, preşedintele acelei ţări îndepărtate din sud-estul Africii ne va permite să locuim acolo. În compensaţie, primeam identităţi noi, paşapoarte, o casă bine poziţionată în cel mai bun cartier din capitala Maputo, iar copiii mei urmau să aibă posibilitatea să studieze. Contesa i-a dat avocatului o mapă cu fotografii şi informaţii despre Mozambic şi au stabilit să ne viziteze, câteva zile mai târziu, la hotelul Tequendama, unde eram în continuare cazaţi.

După ce avocatul ne-a povestit cele întâmplate, am evaluat situaţia aceea ciudată, dar n-am nesocotit-o, pentru că venea de la însuşi procurorul de Greiff, care chiar părea că vrea să ne ajute, fiindcă, mai mult decât oricine, cunoştea situaţia grea prin care treceam la trei luni după moartea soţului meu.

Era o uşă care ni se deschidea, lumina de la capătul tunelului, pentru că, în momentul acela, de-abia începuse drumul lung al negocierilor cu duşmanii lui Pablo, care voiau toate proprietăţile lui, ca să recupereze zecile de milioane de dolari pe care, potrivit lor, le investiseră pentru capturarea lui.

Cum nu aveam prea multe opţiuni, fiindcă deja multe ţări ne refuzaseră orice posibilitate de a ne găzdui, am primit vizita contesei şi a oamenilor care o însoţeau şi, în timpul unei lungi conversaţii, au vorbit despre ajutorul umanitar

pe care voiau să ni-l ofere şi despre noua viaţă pe care urma să o avem în Mozambic, fiindcă, mai presus de orice, ei apărau drepturile omului şi ştiau că ne aflăm la răscruce. La sfârşitul discuţiei, avocatul a pus întrebarea esenţială: cât va costa „ajutorul umanitar”. Juan Pablo s-a înroşit la faţă de ruşine, dar contesa a ieşit din încurcătură şi a spus că era prematur să vorbim despre bani.

Când alaiul a plecat, fratele meu Fernando – care stătea cu noi la hotel în acele zile – a zis, pesimist, că Mozambic nu este atât de minunat pe cât arătau fotografiile, ci mai degrabă seamănă cu Urabá, regiunea toridă şi deprimantă cu plantaţii de bananieri, situată la graniţa cu Panamá. Şi a adăugat că toată povestea pare o capcană ca să fim ucişi sau, în cel mai bun caz, ca să sfârşim drept hrană pentru lei.

Cu toate acestea, persoanele de contact au continuat negocierile cu medierea procurorului de Greiff şi adevărul este că, încetul cu încetul, începuse să ne încânte ideea de a ne refugia în Mozambic, pentru că în Columbia viitorul nostru era mai mult decât sumbru. Din două rele, alegi răul mai mic, spune proverbul. Pe la jumătatea anului 1994, planul Maputo a căpătat şi mai multă formă, pentru că avocatul nostru a plecat la Washington pentru a stabili cu directorul fundaţiei valoarea contribuţiei noastre şi modul de plată.

În toată agitaţia din jurul nostru, într-o bună zi, avocatul Fernández – căruia îi voi fi recunoscătoare toată viaţa pentru sprijinul său necondiţionat, pentru compasiunea imensă pe care a avut-o faţă de noi şi pentru atitudinea sa pozitivă în ceea ce priveşte căutarea celor mai bune soluţii – a venit cu o idee care avea să fie decisivă pentru viaţa noastră: să ne schimbăm numele şi prenumele. Potrivit

explicaţiilor sale, ca avocat ştia că o lege veche din Registrul Naţional Notarial de Evidenţă permitea corectarea greşelilor din numele persoanelor sau modificarea lor într-un act public la orice notariat. Din câte mi-a spus, era vorba despre articolul şapte din Decretul 999 din 1988, care modificase articolul 94 al Decretului 1260 din 1970.

Sceptici, am acceptat şi, imediat, avocatul s-a întâlnit cu procurorul de Greiff pentru a-i explica că procesul de schimbare a identităţii este uşor, dar trebuie făcut foarte discret. Procurorul l-a întrebat dacă este convins că simpla modificare a numelor şi prenumelor noastre va rezolva situaţia, iar avocatul a răspuns că da şi că eram dispuşi să ne asumăm riscul, întrucât, printre altele, procuratura nu putea să aibă grijă de noi la infinit.

Procurorul s-a opus la început, până când avocatul nostru l-a ameninţat că ne va sfătui să convocăm o conferinţă de presă în care să denunţăm legătura evidentă a acelei instituţii cu duşmanii soţului meu. De Greiff şi-a schimbat imediat atitudinea şi, cu acordul lui, ne-am apucat să căutăm nume şi prenume noi în cartea de telefoane a oraşului Bogotá. Indicaţia avocatului a fost clară:

— Numele voastre de familie trebuie să fie normale, să pară de familie bună, să nu aibă legătură cu narcotraficul, ca să nu vă mai deranjeze nimeni; ideea este să fiţi cetăţeni obişnuiţi.

După lungi căutări şi zeci de opţiuni excluse, am găsit numele şi prenumele ideale, dar am decis să păstrăm unul din prenumele noastre iniţiale, ca schimbarea să nu fie atât de dramatică. Astfel, din acel moment numele noastre aveau să fie María Isabel Santos Caballero, Juan Sebastián

Marroquín Santos, Juana Manuela Marroquín Santos şi María de los Ángeles Sarmiento del Valle, nora mea. Fratele meu Fernando a refuzat să-şi schimbe numele, argumentând că era o lipsă de respect faţă de părinţii noştri. Din acest motiv, câteva luni mai târziu, n-a putut să vină cu noi când am plecat spre Mozambic.

După ce am ales numele şi prenumele, am petrecut ore întregi încercând semnături noi, care, în plus, ne-au ajutat să ne obişnuim cu noile noastre identităţi.

Trebuie să recunosc că la biroul procurorului s-a făcut tot posibilul pentru ca demersurile noastre să rămână secrete şi chiar s-au ocupat să ducă la Oficiul Naţional al Registrului Civil fotografiile pe care ni le făcuserăm într-un studio situat la parterul hotelului Tequendama. În cele din urmă, pe 8 iunie 1994, eu şi Andrea ne-am dus în Medellín să semnăm documentele în faţa notarului, Marta Inés Alzate Restrepo. Juan Pablo şi Manuela au rămas în Bogotá, pentru că, fiind minori, am semnat eu pentru ei.

Procesul schimbării de identitate şi posibilitatea de a părăsi ţara mergeau bine datorită intervenţiei directe a pro-curorului de Greiff, dar ne-am îngrijorat peste măsură când a fost ales înlocuitorul lui: Alfonso Valdivieso Sarmiento, vărul lui Luis Carlos Galán.

Numirea noului procuror a avut loc pe 18 august 1994 şi, o săptămână mai târziu, avocatul Fernández a cerut o întrevedere pentru a discuta cu dânsul despre cazul nostru. Cuvintele lui Valdivieso l-au surprins:

— Sunt la curent cu tot ce s-a întâmplat cu familia Escobar.

Plăcut impresionat, Fernández a recapitulat cu Valdivieso faptele de până la momentul respectiv şi, la sfârşitul discuţiei, au căzut de acord să aranjeze o întâlnire între mine şi noul procuror la biroul acestuia.

Cum să-l abordez şi să-i cer ajutorul? Cu ce tupeu? Aceste nelinişti au apărut când mă îndreptam spre biroul lui.

Îndoielile mele nu erau nefondate, pentru că exact când am intrat în biroul lui Valdivieso, pe peretele din capăt era o fotografie mare cu Galán. Un adevărat paradox.

— Domnule Valdivieso, nu ştiu cum să încep, cum să vă cer ajutorul după tot ce s-a întâmplat.

— Doamnă, ce s-a întâmplat este foarte dureros, dar vă înţeleg condiţia de mamă şi, din acest motiv şi în ciuda răului făcut, vă voi ajuta.

Nu meritam ajutorul, din cauza durerii imense prin care trecuse acea familie, dar, fără să-şi dea seama, domnul Valdiviesa a fost, poate, prima persoană care ne-a arătat ce înseamnă iertarea. M-a ascultat, mi-a înţeles durerea, urgenţa noastră de a părăsi ţara, acela fiind singurul mod de a ne salva vieţile.

Rezultatul acelei întâlniri a fost satisfăcător, pentru că procurorul Valdivieso a fost dispus să ne ajute. Din acel moment, am mers de cel puţin patru ori pe săptămână la procuratură şi a devenit ceva normal pentru ei să ne ofere ajutor când era vorba de rezolvat probleme logistice legate de siguranţa noastră, de deplasări, printre alte aspecte.

În noiembrie anul următor, şi când deja se încheiase procesul de cedare a tuturor bunurilor lui Pablo către şefii narcotraficului şi şefii paramilitari care ceruseră asta, arhivarul, Luis Camilo Osorio, ne-a vizitat în apartamentul pe care-l închiriaserăm în cartierul Santa Ana, în nordul oraşului Bogotá, ca să ne dea noile buletine de identitate. Osorio însuşi s-a ocupat de paşapoarte, venind la noi în apartament, cu autorizaţia prealabilă din partea Cancelariei. Astfel, nu am fost nevoiţi să mergem la instituţiile statului ca să ne ocupăm de noua noastră identitate şi, aşa cum promisese procurorul, totul s-a făcut în privat. Colaborarea a fost atât de eficientă, încât chiar Oficiul Procuraturii pentru Protecţia Victimelor şi a Martorilor a avut grijă să-i elibereze livretul militar lui Juan Pablo, pentru a evita ca armata să-i cunoască noua identitate.

Între timp, negocierile cu Mozambicul au continuat şi am putut să începem planificarea călătoriei, după ce am transferat o sumă considerabilă într-un cont din New York, pe numele unei entităţi simbolice a guvernului cunoscută ca Departamentul nucilor.

Cu noile documente obţinute, puteam pleca, aşa că primul lucru pe care l-am făcut a fost să ne luăm rămas-bun de la familia mea. În ultima săptămână în care am mai stat în Columbia, începutul lui decembrie 1994, au venit toţi din Medellín ca să petrecem împreună ultimele zile. Nu ştiam când ne vom mai revedea, aşa că eram foarte trişti. Mama întreba întruna cum ne cheamă şi unde ne ducem şi, în ciuda insistenţei şi a plânsetelor ei, nu i-am spus nimic. Era foarte dureros şi chiar jignitor faptul că refuzam să oferim orice informaţie, dar, în fond, ştiam că era mai bine, pentru siguranţa tuturor. Găsisem o posibilitate de a supravieţui şi trebuia să o păstrăm cu orice preţ.

În cele din urmă, pe 14 decembrie 1994, am plecat foarte devreme de la apartamentul din Santa Ana, pentru a porni pe lungul drum care ne aştepta spre exil. La cinci dimineaţa şi cu o camionetă închiriată plină de lucruri, ne-am luat adio şi am plecat: eu, Astado, copiii şi Marleny, menajera. A fost foarte trist, pentru că nu ştiam ce ne rezervă viitorul. În acelaşi timp, Ángeles – aşa o cheamă acum pe nora mea –, soţia şi fiica avocatului Fernández au călătorit la Buenos Aires, unde urma să ne întâlnim pentru a lua avionul spre Africa. Cu avocatul nostru ne întâlneam în Guayaquil, Ecuador.

Când a ieşit din cartier, Sebastián – aşa-l cheamă acum pe Juan Pablo – a coborât din maşină şi l-a rugat pe Puma, şeful gărzilor CTI, să nu ne mai însoţească şi i-a repetat să sosise momentul să ne căutăm propriul destin. După o vreme, am aflat că îşi pierduse postul, deoarece ne lăsase să plecăm fără să afle unde ne ducem.

Drumul pe şosea spre sudul ţării a decurs normal şi chiar am avut timp să intrăm în Palmira şi să ne luăm rămas-bun de la mătuşa mea Lilia şi apoi la Basílica del Señor de los Milagros din Buga, ca să ne rugăm să ne protejeze şi să îndepărteze obstacolele din calea noastră. În noaptea aceea am dormit în Popayán şi a doua zi am continuat drumul spre Pasto.

Când am ajuns la podul internaţional Rumichaca, am întâmpinat probleme la trecerea spre Ecuador, deoarece ne lipsea semnătura tatălui pentru a-i scoate pe copii din ţară, precum şi autorizaţia firmei de la care închiriaserăm camioneta. Astado, foarte abil ca de obicei, a rezolvat chestiunea permisiunii de a-i scoate pe copii din ţară. Nu l-am întrebat cum făcuse, dar mi-a spus doar că totul era rezolvat şi să plecăm. Am reuşit să ieşim cu respectiva

camionetă pentru că firma de închirieri maşini a trimis prin fax aprobarea pe care o solicitau autorităţile de la vamă.

Ajunşi în Ecuador, şi după 380 de kilometri parcurşi după ce am plecat din Tulcán – cel mai nordic oraş al acelei ţări –, am petrecut noaptea foarte obosiţi la un motel din oraşul Santo Domingo de los Colorados, nu departe de Quito, capitala. A doua zi ne-am dus la Guayaquil, unde ne-am întâlnit cu avocatul Fernández, şi de acolo am luat un avion spre Buenos Aires, de unde aveam alt zbor spre Africa de Sud, cu ultima escală la Mozambic.

Îmi amintesc că ne-a plăcut foarte mult capitala argentiniană, pentru că itinerarul ne-a obligat să petrecem o noapte acolo înainte de a ne continua călătoria. Am stat la hotelul Claridge, în apropiere de strada Florida, şi pentru prima oară după multă vreme am putut să ne plimbăm liniştiţi şi am avut timp să mâncăm şi hamburgeri la McDonalds. După ce am străbătut ore întregi acel oraş atât de frumos, l-am rugat pe avocat să petrecem acolo Crăciunul, dar a răspuns categoric nu, fiindcă nu ne puteam asuma riscuri fără rost şi, dimpotrivă, în Mozambic aveam să fim în siguranţă.

A doua zi, am zburat cu Malaysia Airlines spre Johannesburg, unde am schimbat avionul ca să mergem în Maputo. La început nu ne-a plăcut: era un aparat vechi, care părea mai degrabă un autobuz de transport intermunicipal decât un zbor internaţional. După două ore de disconfort au anunţat aterizarea, dar de sus nu se vedeau decât străzi prăfuite şi neasfaltate.

Pe aeroportul din Maputo, foarte vechi, ne aştepta o coloană guvernamentală care includea cinci bărbaţi înalţi, îmbrăcaţi la costum şi cravată, foarte eleganţi. După un

salut cordial, dar protocolar, am mers în salonul prezidenţial al acelui terminal: un loc spaţios, cu mobilier vechi, plin de praf... foarte sărăcăcios. Eram mâhniţi. Nici unul nu îndrăznea să spună vreun cuvânt, dar feţele noastre nedumerite exprimau totul. Era duminică şi, după un timp, au venit să ne ia două automobile Mercedes Benz ultimul model şi o Toyota Corolla, tot model nou. Am pornit în coloană spre cel mai renumit cartier al oraşului, cel al ambasadelor, unde, chipurile, ne aştepta viitoarea noastră reşedinţă. Pe avocat şi pe familia sa i-au transferat la hotelul Polana Serena, cel mai bun din oraş.

Pe traseu ne-am dat seama că ajunsesem într-o ţară devastată de război. De o parte şi de alta a străzilor prăfuite erau clădiri distruse de grenade în urma exploziilor şi pline de urme de gloanţe. Nu se vedeau multe maşini, iar puţinele care circulau purtau emblema Naţiunilor Unite.

Pe drum, maşina în care se aflau Sebastián şi Ángeles a avut un accident uşor cu o altă maşină. Şoferul a coborât să vadă ce s-a întâmplat, s-a întors şi şi-a continuat drumul. Când fiul meu l-a întrebat de ce nu îi ceruse datele celuilalt şofer pentru asigurarea auto, acesta i-a răspuns că nu există firme de asigurări, nici vreo modalitate de a face reclamaţii.

Cel mai renumit cartier din Maputo era un loc cu imobile cu un singur etaj, nimic elegant, ceva obişnuit. Am ajuns la casa „noastră”, care părea din anii 1970, avea trei etaje, mobilă vărgată şi grilaje la toate ferestrele. Şi mirosea foarte urât.

— Am pus gratiile ca să fiţi în siguranţă, a explicat unul dintre bărbaţi.

Foarte curând am aflat că bagajele nu sosiseră pentru că se pierduseră, dar ne-au asigurat că aveau să facă tot posibilul ca cei de la compania aeriană să le trimită de îndată ce le găsesc. Aşadar, situaţia era foarte deprimantă: ne aflam într-o ţară în război, într-o casă oribilă şi fără haine.

Cu toate acestea, am încercat să ne păstrăm cu toţii calmul şi m-am dus la bucătărie să fac ceva de mâncare pentru cină, dar în cămară nu erau decât câteva ouă. Marleny s-a dus la un supermarket din apropiere şi a pus într-un coş câteva produse, dar când să plătească i s-a spus că nu poate lua decât jumătate din ce alesese pentru că mâncarea trebuie să ajungă pentru toţi. „Prost început”, m-am gândit, şi m-am rugat la Dumnezeu să-mi dea curaj şi putere. Cu alte cuvinte, nu prea aveam ce să mâncăm.

Între timp, Sebastián şi Ángeles aşteptau la o masă din grădină, total dezamăgiţi. Am mâncat ouă şi orez şi, în momentul acela, a sosit soţia avocatului Fernández şi ne-a spus să ne ducem la hotel, fiindcă acolo este mâncare.

— Veniţi, haideţi! La hotel există până şi îngheţată.

Sebastián a acceptat imediat, dar am propus să ne gândim mai bine şi să mai dăm o şansă locuinţei. Dar Sebastián a insistat atât de mult, încât am acceptat în cele din urmă invitaţia.

Hotelul părea o oază în deşert şi, spre deosebire de restul oraşului, era de un lux impresionant, deoarece guvernul îl renovase pentru a caza sutele de funcţionari ai Naţiunilor Unite care ajutau la reconstrucţia ţării. Dar avea un minus: în ciuda priveliştii frumoase spre mare, în apă nu se putea

înota, deoarece erau rechini. În ciuda eleganţei, micul dejun era alcătuit din nişte ouă simple cu şuncă sau brânză şi nimic mai mult. La prânz serveau doar Stroganoff.

Cazarea era foarte scumpă, iar cu banii pe care-i aveam nu puteam rămâne acolo decât două sau trei săptămâni, care ar fi putut costa în jur de 30 000 de dolari. În orice caz, am hotărât să petrecem noaptea aceea acolo şi să decidem a doua zi ce era de făcut. Înainte să adorm m-am dus în cameră la Ángeles şi la Sebastián şi am observat că fiul meu era atât de deprimat, încât n-a putut spune decât o frază, care m-a îngrijorat foarte mult:

— Mamă, nu ştiu dacă pot să rămân aici.

A doua zi, bagajele tot nu apăruseră. Aşa că am coborât în hol şi am găsit un magazin de haine, dar singurele tricouri pe care le vindea erau atât de scumpe, încât am decis să caut un centru comercial. Am chemat două taxiuri şi au sosit nişte maşini foarte vechi şi deteriorate. Pe stradă, zeci de copii se adunau în jurul nostru cerând ceva de pomană. Mizeria era şocantă şi mirosurile urâte erau insuportabile.

Taximetriştii ne-au dus la singurul centru comercial care exista în Maputo: o galerie plină de magazine goale, fără marfă. În cele din urmă, am găsit nişte tricouri de proastă calitate, albe şi albastre, pe care scria Maputo. Am cumpărat câte unul pentru fiecare şi, până au sosit bagajele, două zile mai târziu, parcă am purtat toţi cinci uniformă.

Străbătând oraşul, am hotărât să mergem la singura universitate despre care ne-au spus că funcţionează, dar

am dat peste o casă în care erau câteva pupitre şi unde nu se putea studia decât medicina. În plus, acolo era morga unde studenţii făceau practică. Asta a fost de ajuns. Ne-am întors la hotel foarte descurajaţi şi dezamăgiţi. Unde ajunseserăm? În mod clar, fuseserăm păcăliţi.

Şi, colac peste pupăză, funcţionarii care ne întâmpinaseră erau de negăsit. Unul dintre ei ne spusese să ne odihnim, iar după sărbătorile de sfârşit de an, aveam să vorbim despre viitorul nostru, dar, având în vedere situaţia, nu eram dispuşi să mai aşteptăm până în ianuarie.

Totul era un coşmar. Cu toţii eram trişti, iar seara depresia ne copleşea. Acel moment atât de tensionat avea să degenereze într-o criză de familie când Sebastián, întins în pat, şi-a scos cureaua şi a spus pe un ton ameninţător:

— Mamă, dacă nu plecăm din locul ăsta, mă spânzur cu această curea. Ne întoarcem în Columbia, căci prefer să fim omorâţi acolo, nu să murim de tristeţe în locul ăsta atât de deprimant.

Fiul meu nu glumea şi, conştientă că lucrurile scăpaseră de sub control, n-am ezitat nici o clipă şi am plecat să-l caut pe avocat, ca să-l rog să facă demersurile necesare pentru că hotărâsem să părăsim cât mai curând Maputo. Avocatul Fernández s-a înfuriat şi m-a certat foarte tare. Apoi a spus să nu-i dau atenţie Micului prinţ, făcea referire la Sebastián, fiindcă exista deja un acord cu guvernul din Mozambic, căruia îi plătisem o sumă importantă de bani. Şi a încheiat spunând să nu uit că nici o altă ţară nu dorise să ne primească şi că, dintr-un capriciu, urma să pierdem un an de demersuri.

— Pentru dumneavoastră este foarte uşor să vorbiţi, pentru că mâine vă duceţi să petreceţi Anul Nou la Paris, iar eu trebuie să rămân cu cei doi copii şi cu nora mea, am răspuns supărată.

M-am apucat imediat să caut bilete, dar habar n-aveam spre ce destinaţie şi, de aceea, am decis să folosim biletele de întoarcere în Johannesburg. Problema era că nu existau zboruri decât o dată la 15 zile. Avocatul a intervenit în drama noastră şi a propus să rămânem în Maputo, pentru că va studia nişte profesori care să ne înveţe engleză în timp ce căutam alte opţiuni. Ideea mi s-a părut înţeleaptă şi le-am propus-o copiilor mei, dar au refuzat-o din start, fiindcă nu mai voiau să stea nici un minut în Mozambic.

Atunci, situaţia cu avocatul s-a complicat într-atât încât a ameninţat că nu ne mai ajută întrucât, potrivit lui, trebuia să facem un efort şi să rămânem cel puţin un an, pentru a ne schimba apoi din nou identităţile. Dar Sebastián insista că nu mai rezistă nici un minut în acel loc şi cu atât mai puţin să plătească suma exorbitantă pe care o percepeau cei de la hotel, unde nici măcar nu exista semnal TV.

În cele din urmă, avocatul Fernández a înţeles gravitatea situaţiei şi s-a dus la aeroport după bilete. A avut mare noroc, aşa că a sunat repede şi ne-a spus să ne grăbim pentru că găsise un zbor care pleca în trei ore spre Johannesburg. În momentul acela, Ángeles se juca în piscină cu Manuela şi a trebuit să-şi pună hainele peste costumele de baie. Am pus în valize toate hainele, ude, mototolite şi am plecat în viteză. Era o uşurare să părăsim acea ţară, deşi nu aveam o destinaţie anume.

Zborul din Maputo a fost liniştit şi, când am ajuns pe aeroportul din Johannesburg, ne-am oprit să privim panourile cu plecările internaţionale şi am decis să luăm un avion spre Sao Paulo, Brazilia. Vedeam acolo ce era de făcut în continuare. La început, ne-am gândit să ne întoarcem în Columbia, dar ştiam ce pericol ne aştepta, pentru că acordul cu duşmanii soţului meu includea plecarea noastră definitivă din ţară.

În timp ce noi ne confruntam cu această dilemă, aflându-ne deja în Africa de Sud, în Maputo, avocatul nostru întâmpina probleme cu autorităţile, care nu-l lăsau să călătorească împreună cu familia la Paris, fiindcă grăbise plecarea noastră. În cele din urmă, şi după ce a explicat timp de mai multe ore ce se întâmplase, a reuşit să recupereze paşapoartele şi astfel a putut să plece în Franţa.

Ajunşi în Sao Paulo, am rămas o noapte la hotel. Brazilia ne plăcea, dar bariera limbii complica lucrurile, pentru că nu aveam chef să învăţăm portugheza.

După ce am întors chestiunea pe toate părţile şi am studiat avantajele şi dezavantajele, am luat decizia să mergem la Rio de Janeiro şi, de acolo, în Buenos Aires, unde am fi putut începe o viaţă nouă. Aşa că am riscat. L-am sunat pe Astado în Medellín şi l-am rugat să vină după noi în Argentina. Astfel, am ajuns în Buenos Aires la trei dimineaţa, pe 23 decembrie 1994.

Avocatul nostru s-a întors în Columbia la jumătatea lunii ianuarie 1995 şi, imediat, a informat procuratura că ne schimbasem planurile în mod neaşteptat. L-a întrebat de multe ori pe procurorul Valdivieso dacă vom fi bine la noua noastră destinaţie, iar acesta l-a asigurat că nu trebuia să-

şi facă griji. Era evident: statul columbian ştiuse mereu unde ne aflam.

Era începutul anului 1995 şi ne aştepta un drum incert. Cum aveam să clădim un viitor din incertitudine? Nu ştiam, dar cert este că împreună am îndrăznit să facem primii paşi pentru o nouă viaţă. Argentina ne-a dat o a doua şansă şi, din prima clipă, am decis să profităm de ea. Eram mai mult decât dispuşi să dăm tot ce aveam mai bun în noi, însă în scurt timp urma să descoperim că umbra lui Pablo era în continuare acolo, mereu prezentă.

Capitolul 10

Argentina, o a doua şansă

În prima pauză am sunat acasă, aşa cum făceam întotdeauna când mă duceam seara la cursul de coaching, dar de data asta n-a răspuns nimeni, deşi mama, Juana şi infirmiera se aflau acolo. Deşi mi s-a părut ciudat, am decis să aştept terminarea cursului. Nu mă puteam concentra pentru că, din acel weekend, eram îngrijorată din cauza apelurilor telefonice de ameninţare din partea avocaţilor contabilului, care spuneau că, dacă nu plecăm din Argentina şi nu le dăm totul, vor dezvălui noile noastre identităţi.

În cele din urmă, s-a făcut ora 11 seara şi cursul s-a terminat. Am insistat să sun acasă, dar tot nu mi-a răspuns nimeni. O colegă s-a oferit să mă conducă şi m-a lăsat la intrarea principală a clădirii din strada Jaramillo 2010, din

cartierul Núñez, în nordul oraşului Buenos Aires, unde locuiam de doi ani. Am urcat la apartamentul 17N, dar, când am sunat la uşă, menajera s-a uitat la mine prin uşa laterală, nu cea principală, şi mi-a făcut semne disperate să plec.

Am făcut stânga-mprejur şi m-am îndreptat spre lift, dar unul dintre câinii mei a ieşit. L-am luat în braţe şi am urcat speriată la primul etaj. Pe culoarul clădirii tot ce mi-a trecut prin minte a fost să intru în sufragerie şi apoi într-una din băi. Am scos telefonul mobil şi am sunat-o la notar.

— Ceva foarte ciudat se întâmplă în apartamentul meu, i-am spus foarte neliniştită. Menajera mi-a făcut semne să plec. Nu ştiu cine e acolo, te rog, sună-l pe avocat să anunţe în Columbia, în caz că ni se întâmplă ceva. Am încercat să-l sun de mai multe ori, dar nu răspunde. Te rog, ajută-mă.

Am închis şi am decis că cel mai bine era să ies din clădire pe uşa din spate. Când am ajuns la ieşire, am sunat de mai multe ori la portar, care nu deschidea. Am insistat, însă în câteva secunde am fost înconjurată de poliţişti federali care strigau:

— Stai! Armele! Armele!

— Ce arme? am răspuns îngrozită. Am cu mine doar câinele şi geanta.

Le-am arătat că nu aveam decât cărţi şi hârtii. Atunci mi-am dat seama că erau mai speriaţi decât mine.

— Să urcăm în apartament, doamnă, au spus, continuând să ţină armele îndreptate spre mine.

Când am intrat, am avut parte de o mare surpriză. Mai mulţi poliţişti percheziţionau de câteva ore şi căutau „ceva”, dar nu ştiau cu adevărat ce. Mama, în vizită la noi pentru câteva zile, era îngrozită. Juana, care tocmai invitase o prietenă să doarmă la noi în acea seară, era în camera ei şi nu înţelegea ce se întâmpla. Ángeles şi Sebastián – care sosiseră de curând, fiindcă fuseseră invitaţi la cină – îi supravegheau pe poliţişti în timp ce făceau percheziţia, pentru ca aceştia să nu pună cumva droguri şi apoi să spună că le găsiseră în casă. Existaseră deja mai multe astfel de cazuri în Argentina.

L-am întrebat pe Sebastián ce se întâmplă şi unul dintre poliţişti a răspuns că suntem arestaţi pentru fals privind identitatea. Agenţii nu ştiau prea bine ce să facă, cereau un document şi apoi altul, dar se vedea că nu le era clar scopul acelei percheziţii. În momentul acela m-am liniştit puţin şi m-am dus să fac un duş şi să-mi schimb hainele. M-am închis din nou în baie şi am sunat iar la notar şi la avocat.

Am pus deoparte nişte bani, documentele şi periuţa de dinţi şi m-am pregătit de plecare. După mai multe ore de percheziţie, mi-au spus să nu mă sperii, că era doar o investigaţie. Îmi făceam mai multe griji în privinţa stresului prin care treceau mama şi Juana şi cum le vom explica părinţilor fetei care venise la noi prezenţa poliţiei. M-am gândit la contabil. Fără îndoială, el era în spatele acestei situaţii. Până unde ajungea lăcomia unei persoane căreia nu-i păsa să distrugă o familie pentru bani?

Între timp, la televizor se transmitea în direct arestarea „Văduvei albe”. Toate canalele transmiteau ştirea de ultimă oră.

Ángeles s-a despărţit de Sebastián foarte mâhnită, pentru că poliţia nu a vrut să-i răspundă unde ne duce. Am coborât imediat. Ne-au băgat în maşini separate şi ne-au dus, conducând ca nebunii şi pe contrasens pe bulevardul Libertador, la Unitatea Antiteroristă a Poliţiei Federale argentiniene, Cavia 3302 Buenos Aires, din apropierea bulevardului Figueroa Alcorta. Patrulele de poliţie erau urmate de nenumărate maşini cu sirenele pornite; parcă eram într-un film. Ángeles a trimis-o pe menajeră cu un taxi ca să afle unde ne duceau.

Sebastián mi-a spus că fusese cât pe ce să se arunce din maşină, deoarece se temea că nu erau poliţişti adevăraţi, căci primul care s-a apropiat de el să-i aducă la cunoştinţă că era arestat era evident beat, iar insigna lui de poliţist era de o calitate atât de proastă, încât părea falsă.

După ce am discutat cu agenţii despre ce identităţi vor nota în registrul de intrare a deţinuţilor, ne-au luat banii, documentele şi periuţele de dinţi. Voiau să ne oblige să semnăm cu numele noastre iniţiale, Escobar Henao, în timp ce eu şi fiul meu le spuneam că identitatea noastră legală este cea actuală, Marroquín Santos. Dacă semnam cu vechile noastre nume, chiar putea fi considerat fals în documente. Era în jur de ora cinci dimineaţa, 16 noiembrie 1999. Ne-au băgat imediat în nişte celule mari cu gratii şi podea din ciment. Una pentru fiecare.

Eu eram liniştită în privinţa falsificării de documente pentru că schimbarea identităţilor fusese legală în Columbia. În plus, eu eram cea escrocată de contabil şi de

avocaţii lui şi deja îi denunţasem. Dacă eram victimele, de ce eram închişi?

Aşadar, am crezut că nu va fi decât un demers de cel mult trei zile. Habar n-aveam ce ne aştepta. Luna de miere care începuse la sosirea în Argentina era pe punctul de a se încheia.

***

Pe 24 decembrie 1994, la trei dimineaţa, am intrat în hotelul Bahuen Suite, pe bulevardul Callao 1856, în inima oraşului Buenos Aires. Alfredo Astado făcuse rezervare de îndată ce îl anunţasem că nu mai rămâneam în Mozambic. Locul mi s-a părut dezolant şi întunecat. Mai târziu aveam să aflu de ce nu îmi plăcuse: fusese centrul secret al operaţiunilor Secretariatului Serviciilor de Informaţii ale Statului.

Am decis să nu rămânem acolo. După o zi şi jumătate de călătorit, şi în ciuda orei, am mers cu Sebastián să căutăm ceva mai bun. Am urcat într-un taxi şi l-am rugat pe şofer să ne ducă la un hotel cu apartamente bine poziţionat. După ceva timp, ne-a lăsat pe strada Guido, în Recoleta, în faţa unei clădiri vechi, unde am găsit un loc cu un salonaş, chicinetă şi două camere. Era ceea ce căutam. Am plătit avans pentru o lună. Aveam un loc sigur cel puţin pentru următoarele 30 de zile, care ni se păreau o eternitate. De un deceniu trăiam ca nomazii, neştiind unde vom fi în noaptea următoare.

Am dormit toţi patru toată ziua, până când a sunat Astado, la cinci după-amiaza. Din cauza schimbării de fus orar am

crezut că trecuse deja ziua de 24, dar nu, era ajunul Crăciunului, 1994. Trecuse un an de la moartea lui Pablo şi eram foarte trişti. Ne-am împărţit scrisorile de Crăciun, o tradiţie de familie, un obicei pe care încă-l păstrăm. În ciuda tristeţii, am ieşit să ne plimbăm prin oraşul împodobit şi am intrat în centrul comercial Buenos Aires Design, plin de oameni fericiţi. Nimeni nu bănuia că familia lui Pablo Escobar se afla în acel loc. Ne-am aşezat la o masă de la terasele din zonă şi am luat cina. Cu dragoste şi puţina forţă care-mi mai rămăsese, pe lângă toată incertitudinea, în cele din urmă, am reuşit să petrecem nişte clipe frumoase şi plăcute. Am continuat să ne respectăm principiul de viaţă: pas cu pas.

Primele două luni în Buenos Aires am dormit foarte mult. Oboseala acumulată în atâţia ani, atâtea nelinişti şi temeri, persecuţii, percheziţii şi atentate îşi spuseseră cuvântul. Astado venea la hotel la 12 ziua şi ne spunea să ieşim să cunoaştem oraşul, dar nu aveam chef. Tot ce ne doream era să închidem ochii şi să uităm de realitatea noastră.

În puţinele ocazii când ieşeam pe stradă, primeam tot felul de fluturaşi promoţionali despre lecţii de canto, de dans, de filosofie, de istoria artei, de gătit... ideea era să găsim o modalitate de a începe să ne clădim o viaţă nouă. Sebastián se plângea de hârtiile care se adunau, dar prioritatea mea era să organizez o viaţă normală, ceea ce nu era chiar uşor, pentru că niciodată nu duseserăm o viaţă normală.

Cu toate acestea, Argentina ni se părea un paradis. Pentru noi era ciudată acea senzaţie de linişte de pe străzi. Încercam să îmbrăţişăm liniştea din acel loc, natura şi parcurile maiestuoase. Totuşi, sentimentul de nelinişte nu dispărea. Când vedeam un poliţist, treceam pe trotuarul

celălalt. Cât aveau să dureze toate astea? Era o întrebare constantă.

Înainte de sfârşitul verii, m-am apucat să caut o şcoală pentru Juana. Am vizitat mai multe şi, în cele din urmă, am înscris-o la Jean Piaget. Ca să fie admisă a trebuit să meargă la nişte cursuri de echivalare a studiilor şi, de aceea, de două ori pe săptămână am însoţit-o constant. O aşteptam mereu afară ca să nu o las singură nici o clipă; îi era foarte greu să se adapteze la o nouă ţară şi la un nou nume. Între timp, Sebastián şi Ángeles au căutat o universitate şi au făcut cursuri de informatică.

Când am părăsit Columbia, era în mare vogă telenovela Cafea cu parfum de femeie, aşa că am decis să ne bazăm pe subiectul acestui film pentru a „construi" povestea pe care le-o vom spunem celorlalţi. Astfel, când aveau să ne întrebe, urma să le spunem că suntem columbieni, originari din Manizales, dedicaţi cultivării cafelei, că fuseserăm obligaţi să părăsim ţara din cauza ameninţărilor cu răpirea, iar soţul meu, Emilio Marroquín, murise într-un accident de maşină.

De atunci, ne strângeam în fiecare seară şi recream acea poveste cu şi mai multe detalii, pe măsură ce aveam nevoie de ele. În Argentina, lumea pune multe întrebări, iar asta ne stânjenea. În Columbia nu este chiar aşa. Acesta a fost unul dintre primele şocuri culturale pe care le-am avut: toată lumea te întreabă de ce ai venit, de unde, cu cine, pentru cât timp. Asta ne îngrozea. Având în vedere paranoia în care trăiam, luam totul foarte personal. Prin urmare, pregătirea a fost mai intensă, pentru că trebuia să ne consolidăm noile identităţi.

Pe de altă parte, Argentina a fost locul unde a trebuit să coborâm cu picioarele pe pământ. Epoca luxului şi a cheltuielilor exagerate se terminase şi acum trebuia să avem grijă de banii cu care ni se permisese să plecăm din Columbia. La fel ca toată lumea, trebuia să găsim un mod de a ne câştiga existenţa pentru a susţine cheltuielile zilnice. În plus, în perioada aceea, Argentina se număra printre cele mai scumpe cinci ţări din lume, fiindcă peso era la egalitate cu dolarul. Era ca şi cum am fi trăit în Elveţia.

În Buenos Aires, Sebastián a mers pentru prima dată cu autobuzul. Ángeles s-a ocupat practic de tot: cumpărături, plata facturilor, rechizitele pentru Juana, fiindcă nu mai aveam alaiul de servitori. Când s-a mutat cu Sebastián, a trebuit să fac din nou totul singură şi recunosc că încă îmi este greu.

În cele din urmă, Sebastián şi Ángeles au ales ce voiau să studieze. El a intrat la design industrial la Institutul ORT, iar iubita lui la publicitate, Universitatea din Belgrano. Înainte ca ei şi Juana să înceapă cursurile, am căutat un apartament de închiriat, dar a fost imposibil, pentru că nu aveam conturi bancare, nici cărţi de credit pe care să ne bazăm.

Din fericire, o cunoşteam pe Ingrid, o argentiniană care ne-a lăsat să locuim într-un apartament foarte mic pentru vreo două luni şi apoi ne-a împrumutat o copie de rezervă după actele casei pentru agenţiile imobiliare. Astfel, în martie 1995, am închiriat un apartament pe o stradă între 11 de Septiembre şi Juramento, în Belgrano, unde am locuit doi ani. Avea două camere şi un birou, unde am pus două paturi duble şi o masă de lucru cu bibliotecă, o canapea neagră şi nişte fotolii extensibile. Foloseam în

sufragerie o masă de bucătărie, singura mobilă pe care o lăsaseră proprietarii. Am ales să lăsăm totul neschimbat, deoarece ne-am amintit că, în perioada în care ne ascundeam, de fiecare dată când începeam să decorăm un loc, trebuia să-l părăsim repede.

Tot ce am cumpărat au fost trei biciclete, pe care le-am avut doar două luni, pentru că un vecin care se muta le-a luat din parcare. Fiindcă nu voiam să atragem atenţia, n-am spus nimic şi cu atât mai puţin ne-am gândit să-l denunţăm.

Acomodarea în Argentina include un episod la limita dintre comedie şi dramă. Într-o zi, m-am urcat într-un autobuz şi, la jumătatea drumului dintre Belgrano şi Santa Fe, şoferul a oprit şi au început să coboare şi să urce pasageri. În momentul acela am auzit un zgomot şi am crezut că este o bombă, sau o mitralieră, şi tot ce am reuşit să fac a fost să închid ochii strâns. Am crezut că mă omorâseră. A trecut ceva timp şi şoferul s-a apropiat şi m-a întrebat la ce staţie voiam să cobor, întrucât a crezut că adormisem. M-am uitat în jur şi nu înţelegeam de ce nu sunt rănită. Am coborât la Juramento, la o stradă de unde locuiam, şi am ajuns acasă plângând. De-abia când le-am povestit copiilor mei cele întâmplate am înţeles că, de fapt, zgomotul pe care îl auzisem era produs de trenurile care treceau pe deasupra bulevardelor, ceva foarte comun în Buenos Aires.

Juana s-a obişnuit foarte greu cu noua noastră viaţă. De multe ori venea de la şcoală întrebând de ce nu poate să o cheme Manuela, ca înainte. Deşi încercam să-i explic că motivul erau ameninţările cu răpirea, era dificil pentru o fetiţă de zece ani să înţeleagă. Cum uneori plângea toată după-amiaza şi era mai mereu deprimată, cei de la şcoală mi-au recomandat să o duc la muzicoterapie. Am făcut

asta şi s-a dovedit eficient, pentru că, datorită vocii sale, a putut să participe la mai multe spectacole şi concerte pentru copii, ceea ce a făcut-o să-şi recapete veselia şi, pentru o vreme, şi-a făcut prieteni şi a dus o viaţă oarecum normală.

Cu toate acestea, o dată a sosit de la şcoală foarte speriată, pentru că un coleg citise în ziar că acea instituţie primise ameninţări cu bombă, fiindcă era un centru academic evreiesc. În acele zile, Ángeles a luat-o într-o după-amiază de la şcoală şi profesoara i-a zis că, în cadrul unui exerciţiu de evacuare, Juanei i se făcuse rău, poate pentru că nu era obişnuită cu aşa ceva; dar, când părăsiseră campusul, fetiţa întrebase dacă ameninţările sunt din cauza ei.

În ciuda eforturilor noastre de a găsi un loc în această lume, lucrurile nu mergeau foarte bine. Tensiunile dintre noi, într-un apartament atât de mic, au devenit ceva la ordinea zilei şi ne certam foarte mult. Tensiunea devenise atât de apăsătoare, încât, într-o zi, Sebastián a spus că trebuie să lăsăm în urmă „escobarismul acut" şi să începem să privim spre noua viaţă care ne aşteaptă.

Din acest motiv am decis să mergem la un psiholog, deşi era foarte ciudat să te duci să vorbeşti despre o viaţă fictivă, ceva ce Sebastián a adus de mai multe ori în discuţie. Eu nu vedeam lucrurile aşa, pentru că, printre altele, existau lucruri din viaţa mea care se puteau vindeca, precum suferinţa după Pablo. În cele din urmă, am făcut asta, dar nu fără a ne asigura înainte că povestea noastră era coerentă. De aceea, cu o oră înainte de întâlnire, ne-am adăpostit într-o cafenea să repetăm detaliile: eram din Manizales, soţul meu murise într-un accident etc. Sebastián a intrat cu reticenţă în cabinet şi a

fost prost dispus tot timpul, ca şi cum ar fi vrut să o ia la fugă. Dar, mă rog, a folosit la ceva.

Primul an în Buenos Aires a fost foarte greu, încercând să ne acomodăm. Nu aveam maşină, duceam o viaţă destul de simplă şi ne era foarte dor de mâncarea columbiană, printre multe alte lucruri. Priveam cu atenţie fiecare tarabă din piaţă, căutând fructele noastre şi câteva legume, dar nu le găseam nicăieri. Până când, într-o zi, am intrat într-un supermarket Jumbo şi m-am emoţionat atât de tare când am văzut banane, încât am cumpărat vreo şase cutii. De mai bine de un an nu mai văzusem banane. Am pregătit atâtea banane prăjite pentru a le pune la congelat încât nu mai încăpeau nicăieri şi chiar a trebuit să mă împrietenesc cu portarul clădirii ca să-l rog să-mi ţină câteva la el în congelator.

La începutul anului 1996, mama şi Isabel, una dintre surorile mele, ne-au vizitat. Ca măsură de precauţie, au călătorit în altă ţară şi de acolo au cumpărat bilete pentru capitala argentiniană. Mult timp, rudele mele nu au venit direct din Columbia, pentru a evita să fie urmărite şi, uneori, au făcut chiar şi trei escale în locuri diferite înainte de a ateriza în Buenos Aires.

Când ne vizitau, era un chin cu numele, pentru că şi ei trebuiau să-şi schimbe numele de familie. O prietenă care a venit la un moment dat cu Isabel a întrebat mirată de ce avem amândouă acelaşi prenume. Desigur, nu ne dăduserăm seama până în momentul acela şi a trebuit să inventăm o poveste şi un prenume compus pentru ea.

În timpul uneia dintre vizitele mamei mele a avut loc un episod foarte amuzant, care arată cât de greu este să te adaptezi la altă cultură. Într-o sâmbătă seara, mai multe

prietene m-au invitat în club, iar mama, amabilă, a spus că ea şi Isabel rămân cu copiii. În Buenos Aires, lumea obişnuieşte să iasă la distracţie la miezul nopţii şi să meargă în mai multe locuri. Ne aflam într-un club renumit când au adus la masă ciocolată şi plăcintă cu foi. Mirată, am întrebat care este motivul şi răspunsul m-a lăsat mută:

— Pentru că deja răsare soarele, María Isabel.

Nu-mi venea să cred. Am ieşit în stradă şi, într-adevăr, soarele strălucea. Cunoscând-o pe mama, m-am gândit imediat că era probabil furioasă deoarece, potrivit ei, o văduvă nu avea voie să se întoarcă acasă în zori. Am alergat acasă, dar, cu cât alergam mai tare, cu atât soarele strălucea mai mult. Am ajuns la nouă dimineaţa, mi-am scos pantofii, am urcat foarte încet scările, dar la al doilea etaj mă aştepta. Am încercat să-i dau o explicaţie, dar nu m-a lăsat să vorbesc:

— N-am ce să ascult, eşti o neruşinată, a ţipat şi a închis uşa camerei sale.

Deşi aveam 35 de ani, încă îmi era foarte frică de mama. Din fericire, după o jumătate de oră, au sosit doamna doctor Hebe San Martin şi alt coleg, cu care stabilisem o sesiune de terapie în familie. Ei au aflat cele întâmplate şi au concentrat discuţia pe lipsa valorilor şi respectul pentru copii. Astfel, i-au explicat mamei că este ceva normal ca tinerii şi adulţii să sosească la prânz după ce au ieşit să se distreze într-o noapte. Vă mulţumesc şi acum, pentru că mama era atât de furioasă, încât voia să se întoarcă chiar în acea zi în Columbia.

În apartamentul nostru din intersecţia 11 Septiembre cu Juramento am avut parte şi de una dintre cele mai mari

sperieturi din viaţa mea, când, într-o după-amiază, a sunat interfonul şi un poliţist federal a întrebat de Sebastián.

— Cobor acum, am răspuns foarte speriată şi i-am spus imediat fiului meu să se ascundă în parcare, cât timp eu mă duceam să aflu despre ce era vorba.

Am coborât panicată cu liftul şi nu mă gândeam decât că fuseserăm descoperiţi.

— Bună seara, domnule, i-am spus poliţistului.

Probabil poliţistul a văzut că eram palidă şi vorbeam sacadat, dar nu cred că ştia ceva, fiindcă s-a limitat să explice că venise să încaseze o datorie pe care Sebastián şi un prieten de-ai lui nu o plătiseră la poligonul Clubului Tiro Federal, unde s-au dus o dată să se antreneze. Poliţistul a lăsat factura şi l-am asigurat că voi plăti datoria cât mai repede. Am răsuflat din nou uşurată. După ce a trecut sperietura, i-am spus lui Sebastián să aibă grijă, că orice scăpare putea să atragă atenţia asupra noastră şi să strice tot ce încercam să construim. Era prima oară când se ducea în locul acela şi asta ca să-i facă pe plac unui cunoscut, care îl invitase de mai multe ori, dar stabiliserăm că fusese prima şi singura dată, fiindcă nu era în interesul nostru să fie văzut folosind arme, nici măcar de tir sportiv.

Cu rigurozitate, la fiecare doi ani ne mutam în alt apartament, ca să schimbăm vecinii, legăturile, tot, şi să evităm să fim descoperiţi. În ceea ce priveşte scrisorile schimbate cu familia mea, am creat un traseu de corespondenţă care ajungea mai întâi în Statele Unite, apoi în Canada şi de acolo în Columbia. În fiecare loc se dezlipeau timbrele de provenienţă şi se puneau timbre noi,

ca să ni se şteargă urma. În plus, sunam foarte rar şi întotdeauna de la cabine publice. Încercam să dispărem complet şi fiecare pas pe care-l făceam era cu scopul de a ne apăra marele secret.

Una dintre chestiunile la care trebuia să avem cea mai mare grijă era să facem în aşa fel încât totul să fie în regulă pe perioada şederii noastre temporare în Argentina şi, pentru asta, la fiecare trei luni treceam în Uruguay şi ne întorceam cu o nouă viză de turist. Dar acele plimbări erau riscante şi, de aceea, am decis că cel mai bine era să începem procesul de obţinere a permisului de rezidenţă. Aşa l-am cunoscut pe avocatul Tomás Lichtmann, pe care mi l-a recomandat terapeutul meu. Dar demersurile la Direcţia de imigrări erau foarte complicate, deoarece ne-am dat seama că documentele pe care le solicitam din Columbia nu ar fi avut nici o utilitate dacă nu erau întocmite pe noile noastre nume, aşa că pe unele le-am rezolvat cu procuratura din Columbia, iar celelalte, precum notele copiilor de la şcoală, au trebuit rezolvate prezentând copia documentului notarial de schimbare a identităţii, pentru a solicita, cu maximă discreţie, să se facă toate modificările corespunzătoare. În plus, de fiecare dată când stăteam la rând ca să ducem un document la vreo instituţie publică, mueam de teamă că ne-ar putea recunoaşte cineva sau că, atunci când ne luau amprentele, s-ar fi dat alertă în bazele de date ale Interpolului. Cu toate acestea, am riscat, pentru că eram hotărâţi să cerem rezidenţa şi să prindem rădăcini în ţara australă.

Cu asta ne ocupam când, într-o zi, a sunat mama din Medellín, foarte disperată din cauză că fratele meu Fernando nu-şi mai putea controla dependenţa de droguri, pe care o avea de mai bine de 40 de ani. Dintotdeauna m-am simţit foarte vinovată pentru dependenţa lui de droguri

şi pentru infernul pe care el şi familia lui îl trăiau. De mai multe ori l-am însoţit la clinici de recuperare şi am văzut de aproape drama înfiorătoare a celor implicaţi în acea tragedie.

Fără să stau pe gânduri, i-am zis mamei mele să-l trimită pe Fernando în Argentina ca să-l ajutăm şi am luat legătura imediat cu celebrul psiholog Kalina, care mi-a zis să-l duc la el.

Fratele meu a sosit după câteva zile şi ne-am dus la doctorul Kalina, care i-a prescris o serie de analize pentru evaluarea medicală înainte de internarea la clinică.

Dar totul s-a dus pe apa sâmbetei când Fernando a aflat că urma să fie internat. Numai când auzea discuţiile despre acea opţiune îşi pierdea cumpătul şi începea să spună tot felul de lucruri. Îşi pierduse complet minţile, iar într-o zi a mers să vorbească cu specialistul şi, fără să cântărească consecinţele, i-a dezvăluit că sora lui este soţia lui Pablo Escobar.

Imediat, doctorul Kalina m-a chemat la cabinetul său şi mi-a povestit cele spuse de fratele meu. Cât pe ce să cad din picioare, noroc că stăteam pe scaun, dar am înţeles că situaţia era foarte periculoasă. Din fericire, medicul a fost înţelegător şi mi-a ascultat explicaţia:

— Domnule doctor, fratele meu spune la toată lumea că suntem rude cu preşedintele, că avem de-a face cu gherilele, că facem parte din cea mai bună familie din Columbia... drogurile l-au adus în starea asta şi nu ştim ce să mai facem.

Doctorul Kalina m-a văzut plângând şi, când am făcut o pauză, a spus:

— Liniştiţi-vă, doamnă, dacă nu sunteţi soţia acelui Escobar, nu mai suferiţi, lăsaţi-l să vorbească.

Am ieşit din clinică, am sunat în Columbia şi le-am spus disperată să vină cineva să-l ia pe Fernando, pentru că ne-ar fi putut dezvălui identitatea. Trei zile mai târziu, una dintre surorile mele şi soţul ei au sosit şi l-au dus în Havana, Cuba, dar cum nici acolo nu a rezistat, s-a întors în cele din urmă în Medellín.

Odată depăşit acel pericol, la scurt timp mi-a fost recomandată o terapeută specializată în coaching psihologic, proprietara unei instituţii numite Şcoala vieţii, pe bulevardul Independencia. Psihologia mi-a plăcut dintotdeauna, aşa că am început să urmez cursul de coaching, dar la început nu a fost uşor, pentru că a trebuit să reflectez la o viaţă pe care nu o puteam face publică şi să vorbesc în faţa colegilor mei despre lucruri inventate. O adevărată odisee. Oamenii îşi dădeau seama că vorbesc foarte puţin şi încet şi îmi spuneau asta. Li se părea că sunt absentă şi aveau dreptate, pentru că teama mă împiedica să intru în contact cu emoţiile mele, în ciuda celor 35 de ani ai mei. Teama că cineva ne-ar fi putut recunoaşte era în continuare reală, dar, dincolo de toate astea, mi-am terminat pregătirea în leadership şi coaching ontologic.

Pe măsură ce lunile treceau, am simţit nevoia să muncesc şi să fac ceva care să ne aducă venituri, pentru a trăi mai bine. Avocatul meu de atunci, domnul Tomás Lichtmann, m-a sfătuit să mă prezint ca imigrantă cu capital. Pentru asta trebuia să fac o investiţie de 100 000 de dolari şi să

dezvolt un proiect care să creeze locuri de muncă. Atunci Lichtmann mi l-a prezentat pe contabilul, dar şi proprietarul unei mici agenţii imobiliare, care urma să-mi ţină contabilitatea, aceea fiind, potrivit legii, o condiţie necesară pentru solicitarea rezidenţei.

Contabilul ne-a oferit câteva sfaturi şi, cu ajutorul agenţiei sale imobiliare, am căutat un loc în afara oraşului. Simţeam că noi, ca familie, aveam nevoie de un loc al nostru, pentru a sta departe de zgomotul marii metropole şi pentru a găsi puţină linişte în mijlocul naturii, aşa că le-am spus: „Am investit în sănătate, am investit în sănătate”, în timp ce ei mă priveau fără să înţeleagă despre ce vorbeam. Astfel, am cumpărat o casă în Clubul de golf Las Praderas de Luján, unde am petrecut vreo două veri şi toate weekendurile timp de doi ani. Sebastián mă întreba cum de-mi trecuse prin minte nebunia aceea de a cumpăra o casă în afara oraşului fără să avem măcar maşină pentru a merge acolo, dar nu-mi păsa. La început, am închiriat una ca să mergem în fiecare weekend şi apoi am cumpărat în rate o Mazda 121, în care ne-am îngrămădit cu patru câini şi mai multe persoane decât era permis.

În procesul de cumpărare a casei nu am fost scutită de înşelăciune, o practică, din păcate, comună şi căreia i-am căzut victime foarte des în Argentina. Stabilisem cu foştii proprietari că îmi vor vinde casa mobilată şi am fost de acord asupra câtorva obiecte pe care le vor lua, dar restul mobilierului, printre care un pian negru uriaş, al renumitei mărci Steinway & Sons, rămânea în casă. Proprietarii casei n-au ezitat să-l înlocuiască cu unul ieftin, fabricat în China, care nici măcar nu semăna cu originalul, ce fusese inclus în preţ. Oricând am încercat să-i reproşez, proprietarul a fost atât de lipsit de respect, prost crescut şi mitocan,

încât, după ce s-a făcut vânzarea, am decis să mă bucur cu familia mea de noua casă.

Cu atitudinea lui slugarnică şi angajamentul de a ajuta o familie venită din străinătate, contabilul ne-a câştigat încrederea şi prietenia şi am început să-l consultăm la fiecare pas. Obişnuiam să-l invităm acasă, unde venea cu soţia, fiica şi cei doi angajaţi de la agenţia imobiliară, şi, în curând, a devenit parte din cercul nostru intim. Juana s-a ataşat cel mai mult de el, situaţie care ulterior, când au apărut problemele, a devenit foarte dificilă, fiindcă el o manipula uşor, ştiind că era minoră.

Cum cei de la Imigrări îmi cereau să prezint un plan de investiţii în ţară, m-am apucat să caut opţiuni de afaceri împreună cu contabilul şi am decis să cumpăr un teren care, în aparenţă, nu avea nici un viitor, pentru că se afla într-o zonă plină de oameni fără adăpost, reciclatori de carton şi camionagii, prin care nimănui nu-i plăcea să treacă. Întotdeauna am simţit că am viziune pentru afacerile imobiliare şi am putut să prevăd că, în câţiva ani, numărul terenurilor din Puerto Madero va scădea din cauza boom-ului locuinţelor de lux, al restaurantelor şi al clădirilor de birouri care-l prezentau ca fiind cel mai bun loc de locuit în oraş, aproape de râul La Plata. Am ştiut că este locul potrivit şi timpul avea să îmi confirme că nu mă înşelasem. Am cumpărat cel mai mic teren din zonă, de 223 metri pătraţi, la intersecţia bulevardului Ingeniero Huergo cu strada Estados Unidos. Am plătit aproximativ 200 000 de dolari americani şi, după o vreme, am aflat că, pentru a obţine un beneficiu personal suplimentar, pe lângă comisionul lui ca agent imobiliar, contabilul crescuse preţul vânzării.

Totuşi, banii pe care-i aveam au fost suficienţi pentru imobil, dar nu şi pentru dezvoltarea proiectului pe care-l cereau cei de la imigrări, aşa că l-am lăsat în stand-by până în 1998, când am decis să-l vindem. Astfel, am început negocierile cu multinaţionala Shell, care s-a arătat interesată să-l achiziţioneze, potrivit unei scrisori de intenţie, cu suma de 500 000 de dolari. Dar chiar atunci au început să facă reclamă în oraş la un documentar al canalul People & Arts despre viaţa lui Pablo Escobar. Am intrat în panică, ne era teamă că feţele noastre vor apărea în documentarul TV.

În mijlocul acelei agitaţii, contabilul m-a chemat într-o seară la restaurantul Cló Cló, situat pe coastă, cu pretextul că voia să stea de vorbă cu mine. Spre surprinderea mea, în timpul cinei, a ridicat tonul şi, foarte agresiv, mi-a spus că îl înşelasem şi că ştia cine suntem; a adăugat că aflase dintr-un interviu care, cu ani în urmă, fusese realizat la hotel Tequendama, în Bogotá, şi care fusese publicat într-o revistă din Argentina.

Am înlemnit şi am căutat o scuză ca să mă duc la baie. L-am sunat pe Sebastián, care mi-a spus că n-aveam de ales decât să fac în aşa fel încât să-l aduc pe contabil la apartamentul nostru. Ajunşi acolo, fiul meu a relatat toată povestea noastră cu lux de amănunte. Contabilul s-a emoţionat peste măsură, a plâns cu mine şi ne-a asigurat că ne va ajuta necondiţionat.

Cu câteva zile înainte de difuzarea documentarului despre Pablo, am decis să închidem apartamentul şi să mutăm mobila într-o pivniţă, ca măsură de precauţie. Le-am spus puţinilor prieteni pe care-i aveam că voi pleca într-o călătorie pe coastă până la sfârşitul verii cu mama – care venise în vizită câteva zile –, cu cei doi copii, căţeii şi

multe bagaje. Ángeles a trebuit să se ocupe din nou singură de mutare, pentru că noi simţeam nevoia să stăm departe de oraş, din motive de siguranţă. Aşa că ea urma să vină după ce totul era aranjat.

În acele ore de incertitudine, înainte să plecăm pe coastă am făcut una dintre cele mai grave greşeli din viaţa mea: i-am lăsat contabilului o împuternicire şi documente semnate în alb pentru ca, prin intermediul agenţiei sale imobiliare, să grăbească procesul de vânzare a terenului şi a casei din Luján. Nu ştiam atunci că intenţiile lui nu mai erau bune şi că, în realitate, punea la cale o strategie pentru a pune mâna pe tot ce aveam.

Pe coastă, am închiriat o căsuţă pe plajă, în Cariló, la 360 de kilometri de Buenos Aires, foarte retrasă, şi ne-am dus să petrecem acolo sfârşitul anului 1998, pentru a evita ca aceia care ne cunoşteau să facă legătura între noi şi povestea lui Pablo. Din fericire, mama ne-a însoţit. Pentru copiii mei era o adevărată bucurie să petreacă timp cu ea, căci avea un simţ al umorului foarte dezvoltat şi-i plăcea să joace cărţi; în acel scurt timp ne-am distrat mult, am gătit, ne-am plimbat prin pădure, ne-am jucat cu câinii şi am aşteptat să vedem dacă se întâmplă ceva. Căsuţa nu avea televiziune prin cablu, aşa că n-am ştiut ce s-a întâmplat cu documentarul, dar vedeam ştirile, în caz că spuneau ceva.

Dar acele zile de relaxare au fost întrerupte de o vizită neaşteptată a contabilului, care a sosit să stea de vorbă cu mine şi cu Sebastián. Atunci au ieşit la lumină intenţiile lui obscure, pentru că a cerut o plată lunară de 20 000 de dolari ca „să aibă grijă” de noi, şi de el, având în vedere pericolul la care se supunea lucrând cu o familie ca a noastră.

— Ştiţi că n-am de unde să scot această sumă de bani. De ce faceţi asta? În plus, nu aveţi de ce să mă apăraţi, siguranţa mi-o oferă noua identitate, am replicat.

Contabilul a răspuns să nu ne facem griji, că vom vorbi mai târziu despre acea chestiune, şi a plecat. El specula că noile noastre identităţi erau false, ignorând că tocmai procesul legal prin care le obţinusem era singurul noastru atu. Dar timpul trecea şi el nu era de găsit, nu mai răspundea nici la telefon. Eram foarte îngrijorată. Banii noştri erau pe mâinile lui şi, de aceea, am decis să merg personal la biroul lui, unde mă aşteptau asociaţii şi complicii săi, care au spus că se află la o clinică, foarte bolnav, stresat şi nu poate să se ocupe de nimeni. Deznădăjduită şi pregătită să plec, m-am gândit să-i rog să mă lase să folosesc telefonul de la birou şi l-am sunat pe contabil pe numărul lui de mobil. A răspuns. Totul era o minciună.

— Nu se presupune că eşti la terapie intensivă?

— María Isabel, te rog să înţelegi că doar îmi iau măsuri de precauţie până se lămuresc lucrurile. Vorbeşte cu avocatul Lichtmann.

— Dă-mi bunurile înapoi şi nu o să ne mai vedem niciodată; ne-ai ţinut contabilitatea câţiva ani, deci n-am de ce să mă tem.

Cu toate acestea, am luat legătura cu avocatul Lichtmann, dar a răspuns că este o situaţie delicată şi că nu o să mă ajute sub nici o formă, ştiind adevărata mea identitate. M-am dus la biroul lui, am plâns, l-am implorat să nu mă lase singură, că aveam doi adolescenţi şi o fetiţă, dar a insistat că nu vrea să ştie nimic de noi. Pur şi simplu, ne-a

abandonat şi nici măcar n-a vrut să se ocupe de situaţie, cu toate că el fusese cel care mi-l recomandase pe contabil, pe care mi-l prezentase ca pe „un băiat bun”.

Deşi situaţia era foarte tensionată, pe 25 mai 1999, am decis să organizez o petrecere pentru aniversarea de 15 ani a Juanei. Sebastián, mama şi fraţii mei s-au opus, pentru că nu înţelegeau cum, având în vedere ameninţările contabilului, îmi ardea de petrecere. M-am gândit că, după atâţia ani de suferinţă şi nelinişte, era o idee bună şi, cu puţini prieteni şi câţiva membri din familia mea, care au venit din Columbia, am sărbătorit ziua de naştere a fiicei mele la Cercul italian. Resemnat deja, Sebastián petrecuse ore întregi învăţând să danseze vals, aşa că a fost emoţionant să-l văd dansând cu sora lui. Juana a şi cântat în timpul petrecerii. Pentru câteva ore, furtuna care se apropia se domolise.

Îmi amintesc că profesoara de muzică a Juanei era prietenă bună cu dirijorii orchestrei simfonice a Teatrului Colón din Buenos Aires şi, mulţumită ei, au acceptat să cânte valsul la un preţ foarte rezonabil. Dirijorul orchestrei mi-a spus că nimeni din capitală nu-i mai ceruse să interpreteze acea melodie clasică şi, cum el avea doar băieţi, nu făcuse niciodată această plăcere nimănui.

În toiul petrecerii, am tras o altă sperietură, pentru că, la miezul nopţii, a sosit un poliţist la intrarea de la Cercul italian. O mătuşă, care venise din Columbia, s-a apropiat şi, în şoaptă, mi-a spus să ies, că mă caută un poliţist. În timp ce mă îndreptam spre el, simţeam că-mi bate inima să-mi iasă din piept.

— Bună seara, doamnă. Am venit să vă anunţăm că sunt nişte maşini parcate aiurea în acest loc.

Asta a fost tot. Petrecerea s-a terminat în linişte, dar să o văd crescând pe Juana şi să ştiu că, la vârsta ei, eu eram deja căsătorită cu Pablo a fost un adevărat şoc emoţional. Cum fusese posibil ca, o copilă fiind, să am o relaţie cu un bărbat atât de matur? Mă uitam, de obicei, la ea cu atenţie şi mă surprindeau inocenţa ei, felul de a vorbi, de a se comporta. Atunci am înţeles reproşurile mamei, răzvrătirea mea şi durerea părinţilor mei de a mă vedea trăind acea relaţie când eram atât de mică.

Situaţia cu contabilul s-a înrăutăţit. O bună parte din anul 1999 am încercat să negociez cu el, prin mijlocul avocaţilor, dar de câte ori ajungeam la un acord până la urmă îl schimba. Ambiţia lui era incomensurabilă şi în fiecare zi voia şi mai mult. Aşa că, în cele din urmă, totul a fost în zadar, pentru că am făcut tot ce am putut să apăr noua viaţă pe care o clădiserăm cu atâta grijă şi să evit ca adevărata noastră identitate să iasă la lumină, dar contabilul m-a pus într-o situaţie atât de complicată, încât, într-o seară, am vorbit cu Sebastián şi cu Ángeles şi le-am spus:

— Avem două opţiuni: să plecăm din ţară sau să-l denunţăm pe contabil. Ce părere aveţi?

— Mamă, eşti dispusă să mergi la închisoare? a întrebat fiul meu.

— Da, Sebas, pentru că n-am făcut nimic ilegal. Nu vom merge la închisoare din cauza asta.

A doua zi, l-am căutat pe avocatul meu şi l-am rugat să mă însoţească la tribunal. Astfel, am riscat şi, în octombrie 1999, la tribunalul 65 al Capitalei Federale, i-am dat în judecată pe contabil şi pe asociaţii lui. În biroul judiciar m-

a primit o judecătoare, căreia i-am dezvăluit că sunt văduva lui Pablo Escobar, că statul columbian ne schimbase identitatea şi că, de 11 luni, eram ţinta ameninţărilor celor menţionaţi anterior şi care îmi furaseră mai multe proprietăţi.

În biroul judecătoarei am relatat şi că, din momentul în care aflase cine sunt, contabilul avusese grijă să-mi distrugă toate legăturile cu persoanele din jur. Primul lucru pe care îl făcuse a fost să vorbească cu mamele colegelor de la şcoala Manuelei şi, după ce le spusese povestea mea, le-a zis că sunt un pericol şi să nu se apropie de mine. Apoi o vizitase pe Susana Malanga, notarul, şi o speriase în asemenea hal, încât aceasta se făcuse nevăzută. Am mai spus că, într-un moment de disperare, am cumpărat un telefon care înregistra apelurile, ca să am o dovadă că acel contabil apela la tot felul de vicleşuguri pentru a mă teroriza, printre acestea faptul că principalii săi clienţi erau narcotraficanţi dispuşi să depună mărturie împotriva mea. Eu am păstrat în plicuri sigilate înregistrările cu toate grozăviile pe care mi le-a spus şi apoi le-am dus la două notariate din Buenos Aires ca să consemneze ce mi se întâmpla.

Drept răspuns, contabilul a angajat un avocat foarte controversat în Argentina, care m-a ameninţat de mai multe ori că ne va dezvălui identitatea dacă ne ceream în continuare bunurile.

În timp ce încercam să rezolvăm această situaţie între noi şi contabil, vestea a ajuns la autorităţi. După cum se spune în dosar, la începutul lunii octombrie 1999, Roberto Ontiveros – un ofiţer de poliţist – a declarat că mă identificase din întâmplare la un semafor la intersecţia dintre Cabildo şi Juana Azurduy, căci văzuse nişte poze cu

mine în urmă cu 20 de ani, la Divizia de Droguri Periculoase a poliţiei, iar acolo apăream ca Victoria Eugenia Henao, soţia lui Pablo Escobar. În urma investigaţiei, se spune că Ontiveros a notat numărul de înmatriculare al camionetei în care mă deplasam şi apoi a cercetat cui aparţinea: companiei uruguayene Inversora Galestar S.A., proprietatea mea, care l-a dus la numele meu, María Isabel Santos Caballero. De aceea a bănuit că-mi schimbasem identitatea ilegal. Cu acele date, Ontiveros, care, „din întâmplare”, era în apropierea apartamentului meu, a aflat că acolo locuia o doamnă columbiană împreună cu fiica ei şi cu un cuplu de tineri.

În baza acestor informaţii, Ontiveros l-a pus la curent pe comisarul Jorge „el Fino” Palacios, superiorul său, şeful Direcţiei de Investigaţii pentru Combaterea Terorismului de la Poliţia Federală din Argentina, care, la rândul său, a adus noutatea la cunoştinţa judecătorului federal Gabriel Cavallo. Astfel, justiţia s-a străduit să justifice o presupusă bază legală a investigaţiei care folosea „toate procedurile de investigaţie menite să confirme sau nu existenţa activităţilor ilegale, mai ales în ceea ce priveşte spălarea de bani sau alt comportament specificat în legea stupefiantelor”.

În dosar se precizează că judecătorul Cavallo a luat decizia de a ne aresta pe mine şi pe Sebastián luni, 15 noiembrie 1999, după ce aflase că o emisiune TV va dezvălui în acea seară că văduva lui Pablo Escobar locuia în Buenos Aires. Operaţiunea a fost realizată de el Fino Palacios împreună cu alţi 15 agenţi.

Aşa am fost arestaţi eu şi Sebastián. În primele două săptămâni cât am fost închişi, am fost plimbaţi prin mai multe închisori din oraş şi se vedea că nu ştiau ce să facă

cu noi. Într-o noapte, ne-au dus în Tribunale, o clădire veche, murdară şi plină de şobolani. Până în momentul acela nu ne lăsaseră să ne spălăm. L-am implorat pe judecător să ne permită să primim nişte haine şi mâncare şi a acceptat. Într-o seară, m-am băgat într-o celulă enormă, iar la două noaptea am putut să fac un duş cu apă rece ca gheaţa, foarte reconfortant.

Pe la patru dimineaţa au început să sosească mai multe femei, una mai înfiorătoare decât alta. În mijlocul furiei şi al insultelor pe care le adresau paznicilor, au început să treacă în revistă motivele pentru care ajunseseră în acel loc: mi-am omorât soţul pentru că l-am prins cu alta, l-am furat pe cutare, l-am înjunghiat pe cutărescu... fiecare poveste era mai înfiorătoare decât cea dinainte. Eu ascultam îngrozită şi mă gândeam: „Doamne, ce-o să spun când o să-mi vină rândul să vorbesc?” Din fericire, au apărut paznicii ca să mă ducă la Judecătoria Federală din strada Comodoro Py pentru a da declaraţii.

În acel loc, celulele erau mai mici, cu gratii din fier de la podea până la tavan, o placă de ciment care avea rol şi de pat şi în care nu puteam să mă întind, căci nu avea mai mult de 1,3 metri lungime. Acolo am rămas toată ziua, aşteptând să fim chemaţi la declaraţii. În mai multe zile mi-au oferit mate[19], dar nu l-am acceptat. Seara primeam hamburgeri, dar carnea părea veche, mov. Era oribilă. Am băut apă, dar foamea m-a făcut să accept acel mate cu pâine. Fiul meu Sebastián nu a mâncat nimic patru zile, pentru că-i era teamă să nu fie otrăvit. Când n-a mai rezistat, a cerut apă, pe care paznicii i-au adus-o într-o scrumieră. Ţipau întruna, iar de fiecare dată când intram în

[19] Băutură tradiţională, preparată prin infuzarea plantelor uscate de yerba mate (n.red.).

altă celulă voiau să ne facă să semnăm cu numele vechi şi mereu refuzam; erau discuţii nesfârşite şi oribile, care ne făceau să ne simţim ca nişte animale.

Situaţia era disperată. L-am rugat insistent pe judecător să nu ne trimită într-o închisoare normală, pentru că vieţile noastre vor fi puse în pericol şi am subliniat că, dacă se întâmpla aşa ceva, el va fi singurul vinovat, iar avocatul nostru va transmite asta ziariştilor. Am insistat atât de mult, încât judecătorul a acceptat să ne trimită la Administraţia Drogurilor Periculoase de pe bulevardul Belgrano, în apropierea Palatului Congresului Argentinian din Buenos Aires.

În primele trei luni nu mi s-a permis să ies din celulă, care avea doi metri lungime pe un metru şi jumătate lăţime, o bancă rece din ciment de 60 de centimetri şi o latrină. Pe pereţii învechiţi erau scrise diverse fraze de către persoane care erau, probabil, foarte disperate. Cât timp am fost prizonieră, luminile au fost mereu aprinse, pentru a-mi supraveghea fiecare mişcare şi, cu siguranţă, pentru a mă dărâma psihic, fiindcă cine se putea odihni într-o celulă cu o lumină albă intensă?

Atmosfera era tensionată şi deprimantă. La început, s-au purtat foarte urât cu mine şi m-au insultat. Prin aceeaşi situaţie trecea fiul meu, căruia puteam să-i văd ochii şi să-i vorbesc de la distanţă printr-o mică gaură în uşă, pe unde paznicii îi supravegheau pe deţinuţi din când în când în timpul rondurilor. Era ca şi cum în celula aceea s-ar fi aflat însuşi Pablo Escobar, şi nu eu. În primele luni, mulţi poliţişti şi funcţionari din oraş au trecut „să ne vadă”. Cum să piardă spectacolul de a o vedea prizonieră pe văduva lui Pablo Escobar? Când mă studiau, mă simţeam ca o maimuţă în cuşcă de la grădina zoologică.

Disperată din cauză că eram închisă, le-am propus paznicilor să mă lase să spăl celulele care rămâneau goale când prizonierii erau duşi în alte închisori. Din fericire, au acceptat. Astfel, pe la 11 dimineaţa, ieşeam din celula mea, mă duceam la baie să iau apă în găleţi şi apoi curăţam fiecare celulă cu săpun. Uneori făceam chiar şi 50 de drumuri, dar nu-mi păsa, pentru că munca aceea îmi lua chiar şi trei ore. Eram recunoscătoare că nu mai stau închisă. În plus, când terminam, mă lăsau să fac baie, pe care încercam să o prelungesc cât puteam de mult.

Activitatea intensă şi continuă mi-a permis să-i cunosc pe paznici, care, încetul cu încetul, şi-au dat seama că nu eram nici nebună, nici asasină şi au început să mă vadă ca pe o fiinţă umană. În timp ce Sebastián era închis cu mine, mă duceam la geamul mic de la celula lui şi îi spuneam să mă ajute la treabă ca să nu stea închis, dar răspundea că nu, cititul îl linişteşte.

— Mamă, tu te-ai oferit, nu am de gând să curăţ locul pentru cei care m-au vârât aici pe nedrept.

În timp ce eram în închisoare şi încercam să fac faţă situaţiei mele dificile, afară lucrurile erau foarte, foarte complicate. Presa argentiniană ne hărţuia fără pic de milă. Mijloacele de comunicare publicau tot felul de infamii şi ştiri false şi nimeni din familia mea nu era pregătit pentru aşa ceva.

Cea mai afectată a fost Juana, fiindcă dintr-un articol din ziar a aflat că „milionara familiei de cultivatori de cafea” era, de fapt, familia unui narcotraficant. Desigur, nu i-am povestit niciodată ce făcea tatăl ei. În câteva zile, elevii de la şcoală au început să o hărţuiască, iar părinţii au cerut exmatricularea ei, în caz contrar, îşi retrăgeau copiii. În

acelaşi timp, profesorii Juanei au refuzat să-i predea, fiindcă era fiica lui Pablo Escobar. Au dat-o afară din şcoală fără compasiune. Fiica mea a suferit un şoc emoţional. Nu înţelegea de ce oamenii o respingeau. Juana nu-şi cunoştea povestea, se ascunsese ani de-a rândul pentru că aşa îi ceruseră părinţii ei, dar nu întrebase niciodată de ce trebuia să se ascundă. Doar ascultase. Era foarte mică atunci când Pablo a declanşat tragedia noastră. Cruzimea oamenilor a condus-o la dezechilibru emoţional.

Juana a intrat într-o depresie severă, iar situaţia ei a devenit atât de îngrijorătoare, încât psihologul i-a solicitat judecătorului să mă lase să primesc apelurile ei. Începând din acel moment, vorbeam chiar şi de cinci ori pe zi, iar ea, plângând, îmi făcea tot felul de reproşuri: ce proastă fusesem, cum de îmi trecuse prin minte să mă căsătoresc cu un astfel de bărbat, pe cine alesesem ca soţ, de ce o minţisem atâţia ani. Şi nu ştiam ce să fac. Toată viaţa încercasem să o protejez, evitând să afle adevărul, iar acum îmi dădeam seama de teribila mea greşeală. Cert este că niciodată n-am avut destul curaj să-i explic tragedia prin care trecuserăm în Columbia.

Drama pe care o trăiam nu putea fi descrisă. Ángeles a trebuit să se descurce câteva zile cu Juana şi cu mama, până când două dintre surorile mele au sosit din Columbia să ne ajute. Mama deja suferea de diabet şi avusese mai multe atacuri ischemice cerebrale, iar stresul zilnic nu-i era de prea mare ajutor. Presiunea mediatică a făcut, de asemenea, ca Ángeles să-şi piardă prietenii de la universitate. Oamenii fugeau de noi.

Până şi cei patru câini, pe care-i aduseserăm din Columbia ca Juana să nu fie deprimată, mureau de tristeţe. La

recomandarea veterinarului, trebuia să dorm cu un tricou pe care apoi îl dădeau câinilor ca să-mi simtă mirosul.

Pe măsură ce zilele treceau, procesul îşi continua cursul. Eu şi Sebastián dădeam declaraţii ore întregi, explicând pe rând documentele pe care poliţia le confiscase în ziua arestării; majoritatea erau pliante cu clădirile pe care le vizitam ca să fiu la curent cu arhitectura construcţiilor şi cu elementele decorative, dar judecătorul se asigura că nu erau proprietăţile mele, ajungând chiar să citeze toate firmele de construcţie şi pe toţi arhitecţii care apăreau pe pliantele primite pe stradă. Fantezia uriaşă pe care, cu ajutorul imaginaţiei sale, judecătorul o clădise despre mine şi despre familia mea făcea imposibilă o judecată imparţială.

De fiecare dată când judecătorul Cavallo mă chema să dau declaraţii, mă privea furios şi mi se adresa cu numele meu anterior, Victoria Eugenia, vrând parcă să spună că sunt o mincinoasă şi că am un nume fals. Nu a folosit niciodată numele María Isabel. Îmi spunea că îi înşelasem şi dacă îi dădeam informaţii despre conturile mele bancare din Columbia şi din alte ţări, îmi reda libertatea. Mă simţeam din ce în ce mai neputincioasă de fiecare dată când îi auzeam cererile absurde. Nu-i puteam da acea informaţie pentru că nu exista.

Şederea în închisoare s-a prelungit, la fel şi ancheta. Sora mea Isabel a venit să mă vadă, dar n-a suportat să stea în celulă şi a trebuit să ne mutăm într-un loc special pentru vizite. Nu pot să uit expresia de spaimă de pe chipul ei când a intrat în celulă. Şi mama m-a vizitat de mai multe ori înainte de a se întoarce în Columbia. Într-o zi, când era cu mine, am început să înregistrez o casetă ca să i-o ducă psihologului Juanei, dar mi-a luat mai mult de o oră şi,

când a ieşit, paznicii au reţinut-o, fiindcă au crezut că înregistrarea conţinea informaţii pe care le puteau folosi împotriva mea. Şi, culmea culmilor, unul dintre avocaţii mei a făcut imprudenţa de a spune că şi surorile mele vor fi arestate. Prin urmare, una dintre ele a plecat repede în Columbia şi a luat-o şi pe mama.

La o lună şi jumătate după arestarea noastră, în sfârşit am primit o veste bună: pe 29 decembrie 1999, Sebastián a ieşit din închisoare. Nici n-ar fi trebuit să fie închis. Nu lucrase cu contabilul, nici nu avusese vreo legătură cu el. A fost foarte greu pentru fiul meu să mă lase singură în acel loc. Am plâns amândoi mult timp. L-am îmbrăţişat şi i-am zis să fie curajos, că totul se va rezolva şi am adăugat că cel mai frumos cadou pe care mi-l putea face era să-mi arate carnetul de student la arhitectură la Universitatea din Palermo. A răspuns că nu se poate concentra pe studiu având în vedere problemele cu care ne confruntam. Totuşi, într-o zi, m-a umplut de mândrie, pentru că a apărut la închisoare cu carnetul de student.

Şi cu Ángeles, care a fost ca o fiică pentru mine, am vorbit despre cât de important era să meargă la cursuri de coaching, pentru a învăţa să fie puternică în momente atât de dure precum cele pe care le trăiam, dar şi pentru a-şi reînnoi cercul de prieteni. A recurs la acelaşi argument ca Sebastián, dar, în cele din urmă, m-a ascultat.

Abilităţile pe care le-am dobândit în urma cursurilor de coaching mi-au permis, în plus, să am relaţii mai bune cu paznicii. Obişnuiam să-i întreb despre viaţa lor şi să-i ascult cu atenţie, aşa că, dintr-un moment în altul, m-am transformat din delincventă în terapeut. Ca urmare a acestei apropieri, mi-au permis să cobor la etajul doi al închisorii, într-o celulă mai mare, care avea grup sanitar

decent, chiuvetă mică şi chicinetă; în plus, am putut să-mi pun salteaua pe jos. Situaţia devenise mai uşor de suportat.

Din cauza izolării şi a dezechilibrului emoţional, mâncam fără măsură. Într-atât, încât îi ceream lui Ángeles să-mi aducă din ce în ce mai multă mâncare. După cinci luni, aveam deja 120 de kilograme. Îngrijorată, Ángeles mi-a spus într-o zi că, dacă nu mă opresc din mâncat, o să-mi aducă cearşafuri în loc de haine, ca să mă înfăşor în ele, pentru că deja nu mă mai încăpea nimic. Astfel, am început să fiu conştientă că îmi distrugeam sănătatea şi, din fericire, un deţinut din celula din faţa mea mi-a dat reţeta unei supe de slăbit; astfel, cu supă, mate şi şedinţe de yoga, pe care le-am făcut în fiecare zi, dimineaţa şi seara, când mă lăsau să mă uit la televizor, am reuşit să slăbesc aproape jumătate din kilogramele pe care le pusesem pe mine.

Cum lumina din celulă era mereu aprinsă, scriam şi citeam mult. Şi, ca să nu stau închisă, făceam orice era nevoie. De aceea m-am oferit, de asemenea, să zugrăvesc celulele cu tot cu gratii, să spăl perdelele şi, uneori, chiar să le fac mâncare paznicilor. Noaptea, după ce îşi terminau de făcut rondurile ca să verifice dacă toţi deţinuţii erau la locurile lor, îi invitam pe comisar şi pe subcomisar să mănânce. Pe femeile gardian le ajutam cu machiajul când aveau vreun eveniment special după programul de muncă. La un moment dat, celula mea arăta ca un cabinet de terapie, pentru că, după încheierea programului de muncă, veneau gardienii de la Administraţia Drogurilor Periculoase să-mi pună tot felul de întrebări.

Între timp, procesul judiciar împotriva mea înainta foarte încet. Trebuie subliniate mai multe aspecte: procurorul

anchetator Eduardo Freiler a aflat printr-un telefon de la soţia sa că fusese desemnat procuror-şef al cazului; procuratura argentiniană a solicitat procuraturii columbiene toate informaţiile legate de identităţile noastre. Răspunsul a sosit repede şi a fost concludent: schimbarea numelor fusese legală şi realizată pentru ca noi să putem părăsi ţara; iar mijloacele de comunicare au asigurat că existase un acord între guvernele celor două ţări ca să intrăm pe ascuns în Argentina. Bineînţeles, nu era adevărat.

Vântul adevărului a început să sufle în favoarea noastră, pentru că procurorul federal Eduardo Freiler a studiat documentele confiscate şi declaraţiile noastre şi i-a adus la cunoştinţă judecătorului Cavallo că nu există suficiente elemente pentru a continua procesul şi a cerut clasarea lui.

Presat, Cavallo a organizat o şedinţă în Camera I a Curţii Federale pentru a analiza dacă investigaţia continua şi, dacă da, să fie înlocuit procurorul Freiler şi orice alt procuror care ar fi îndrăznit să pună la îndoială abaterile sale în ceea ce priveşte procesul respectiv.

Astfel, în timp record, cazul meu a trecut prin mâinile a şapte procurori. Procurorul Carlos Cearras s-a văzut obligat să supună cauza unei dezbateri, dar având rezerve serioase, pe care le-a lăsat în scris, date fiind neconcordanţele teribile şi lipsa probelor care mă incriminau; de aceea, a retras acuzaţia împotriva mea, iar asta a înlesnit eliberarea mea din închisoare, deoarece nu eram considerată şefa unei organizaţii ilegale, acuzaţie pe care mi-o aducea cu vehemenţă judecătorul Cavallo. Astfel, vineri, 5 aprilie 2001, nu a avut de ales şi a trebuit să-mi redea libertatea.

Ce s-a întâmplat ulterior a fost în favoarea noastră, pentru că renumitul procuror Jorge Aguilar nu numai că a confirmat nevinovăţia noastră în faţa celor trei judecători care alcătuiau Curtea Federală nr. 6, ci a mers şi mai departe, acuzându-l pe însuşi judecătorul Gabriel Cavallo de privare ilegală de libertate, abuz de putere şi încălcarea legii. A susţinut şi că toate drepturile noastre fuseseră încălcate.

Unul dintre avocaţii mei, Ezequiel Klainer, l-a sunat pe Sebastián să-i dea vestea cea bună exact în momentul în care se ducea la universitate să-şi îngheţe semestrul la arhitectură ca să se dedice pe deplin cauzei mele. Totuşi, avocatul l-a lămurit că judecătorul impusese o cauţiune de 200 000 de dolari şi, dacă nu făceam rost de această sumă, nu puteam să ies din închisoare, iar fiul meu a răspuns, recunoscător, că cel puţin îmi acordaseră libertatea şi că avea să se ocupe de strâns banii pentru a plăti eliberarea mea.

Fericit pentru vestea primită, dar îngrijorat pentru că nu aveam bani pentru cauţiune, Sebastián a sunat de multe ori la închisoare, dar n-a putut să ia legătura cu mine, pentru că telefonul era mereu ocupat.

Zilele se scurgeau normal, până când, dintr-odată, un paznic mi-a spus că am un apel din Medellín. Era Astado, care voia să mă felicite că îmi recuperasem libertatea. Mirată, i-am zis:

— Care libertate, Alfredo, că nu mi-au spus nimic.

Am rămas cufundată în incertitudine, dar, cum nu ştiam nimic oficial, iar cei de la ştiri nu păreau să fie la curent,

mi-am distras atenţia cu două colege de coaching care veniseră să studieze cu mine.

Între timp, orele treceau, iar noi tot nu aveam banii pentru cauţiune. Dar, din câte mi-a spus ulterior Sebastián, s-a întâlnit din întâmplare pe scările de la tribunal cu Ricardo Solomonoff, unul dintre avocaţii mei, care tocmai se întorsese în Buenos Aires din sudul Argentinei.

Fiul meu i-a povestit că fusese imposibil să facă rost de suma stabilită de Cavallo, dar avocatul i-a spus să nu-şi facă griji, că avea să-i împrumute el banii.

— Domnule avocat, vreau să ştiţi că, dacă-mi împrumutaţi banii pentru cauţiune, n-am cum să vă garantez că vi-i pot înapoia şi nu vreau să vă faceţi o părere proastă despre mine. Ştiu că e vorba despre libertatea mamei şi oricine ar accepta fără să stea pe gânduri, i-a zis, conştient de realitatea noastră financiară.

— Mama ta iese astăzi din închisoare, Sebastián, căci, dacă nu, Cavallo îi inventează alt delict până luni doar ca să o ţină închisă în mod nejustificat. Mă duc să spun că plata cauţiunii se face chiar astăzi. Aşteaptă-mă aici ca să mergem împreună să luăm banii, a răspuns fără să ezite.

Dar judecătorul Cavallo i-a răspuns foarte urât avocatului meu Solomonoff că nu primeşte banii pentru că este vineri şi nu-i poate lăsa la birou.

Foarte supărat, Solomonoff a redactat o scrisoare de mână în care i-a cerut lui Cavallo să dea ordin ca Banca Naţională argentiniană să primească suma sau, dacă nu, avea să-l reclame pentru privare ilegală de libertate. Judecătorul a acceptat cu greu şi a cerut redeschiderea

Casieriei Centrale a Băncii, după încheierea programului de lucru, pentru a se depozita banii într-un seif, după ce aveau să fie număraţi.

La zece seara, avocatul şi fiul meu au sosit la Administraţia Drogurilor Periculoase, unde eram închisă. Păreau epuizaţi. Nu-mi venea să cred. Sebastián m-a îmbrăţişat şi am plâns împreună de emoţie, apoi mi-a spus să mă îmbrac şi să-mi strâng lucrurile, pentru că plecam. M-am rugat. I-am mulţumit lui Dumnezeu.

Atunci am avut şansa de a-i spune lui Solomonoff că Cecilia Amil Martin, secretara judecătorului Cavallo, venise în celula mea să mă interogheze cu privire la originea banilor pentru cauţiune. Avocatul s-a înfuriat, nu-i venea să creadă la ce eram supusă chiar şi când urma să-mi recapăt libertatea.

Formalităţile au durat mai bine de două ore, până când, în cele din urmă, am semnat documentul care îmi reda libertatea. M-am dus în celula mea, am privit-o pentru ultima oară, am închis uşa, am tras zăvorul şi am plecat. Scăpasem de o altă izolare, una foarte diferită de cele pe care le trăisem deja alături de Pablo, dar poate cea mai dureroasă din câte îndurasem.

Am fost eliberată condiţionat până pe 14 noiembrie 2005, când instanţa a dat din nou soluţia, iar pe 31 august 2006 Curtea Supremă de Casaţie a confirmat verdictul. Totul se rezuma la faptul că cineva dorise să obţină bani şi funcţii în justiţie în schimbul denunţării identităţii noastre. Am trăit cele mai grele 18 luni din viaţa mea. Am fost condamnată pe nedrept de justiţie şi privată de libertate în toată această perioadă, doar pentru că eram văduva lui Pablo Escobar.

Cel mai ironic este că nimănui nu i-a păsat de hărţuirea morală pe care o îndurasem din partea a patru bărbaţi: un avocat, un contabil şi doi angajaţi. Timp de zece luni am fost victima intimidării lor, pentru că m-au văzut foarte vulnerabilă, cu o fetiţă şi doi adolescenţi. În plus, ca o proastă şi o naivă, le-am semnat documente în alb şi astfel le-a fost uşor să-mi ia toate bunurile. M-au şantajat, m-au ameninţat cu moartea, mi-au dat câteva zile ca să plec din ţară, au promis că-mi vor „umple” maşinile cu cocaină ca să fim arestaţi...

Şi contabilul a fost arestat, dar acuzat de spălare de bani. A fost trimis la închisoarea din Devoto, unde era să fie linşat de deţinuţi fiindcă îndrăznise să fure de la văduva lui Pablo Escobar. Apoi au trebuit să-l mute în clădirea în care ne aflam noi, dar la un etaj mai sus. A fost foarte neplăcut să ştiu că se afla în acelaşi loc.

Într-o zi, a trebuit să merg sus şi l-am văzut cu ochii foarte roşii, pentru că fuma mult şi se vedea pe faţa lui că suferea pentru că se afla în acea situaţie. N-am vrut să-i vorbesc. Eram foarte supărată pe el, îi purtam ranchiună, tot nu puteam să înţeleg cum de ajunsese atât de departe. Dar sunt sigură că nu îşi imaginase vreodată că va fi şi el arestat. Se presupune că ajunsese la un acord cu judecătorul Gabriel Cavallo pentru a o preda pe văduva lui Pablo Escobar cu tot cu milioanele ei de dolari şi, de aceea, nu avea să-l atingă nimeni. Judecătorul, dezamăgit că nu putuse găsi acea avere, fusese nevoit să-l aresteze.

Contabilul a folosit aceeaşi strategie ca mine pentru a nu sta închis şi s-a oferit să zugrăvească pereţii. Din fericire, nu ne-am intersectat niciodată, nici nu ne-am vorbit. El a stat aproape doi ani în închisoare şi a ieşit la două luni după eliberarea mea. De curând l-am văzut ieşind dintr-un

supermarket şi, deşi m-a strigat, i-am întors spatele şi mi-am văzut de drum.

Cum a rămas cu presupusa fraudă şi escrocherie? Statul argentinian ne-a înapoiat două proprietăţi pe care ni le furaseră contabilul şi asociaţii săi.

În seara în care mi-am recâştigat libertatea m-am întors la apartamentul din strada Jaramillo. Eram din nou sub acelaşi acoperiş cu copiii mei şi cu cei patru câini. Îmbrăţişarea Juanei a fost de neuitat. Sebastián era atât de epuizat din cauza tuturor lucrurilor pe care trebuise să le facă în acea zi, încât de-abia se mai ţinea pe picioare. Au venit la noi mai mulţi prieteni ca să mă salute. Am primit o mie de apeluri telefonice din Columbia. În seara aceea am hotărât să nu mă culc, pentru că de aproape doi ani nu mai văzusem răsăritul, aşa că am aşteptat răbdătoare să iasă soarele. În zorii zilei am fotografiat peisajul şi i-am mulţumit lui Dumnezeu că eram din nou liberă. Totuşi, mă simţeam foarte ciudat că mă aflam acasă şi că puteam să dorm din nou cu lumina stinsă.

Capitolul 11

Fantoma lui Pablo nu ne lasă în pace

— María Isabel, intră pe internet, citeşte ce scrie în El Tiempo şi vorbim mai târziu.

O senzaţie de frig şi de teamă mi-a străbătut tot corpul când am auzit tonul grav al editorului cărţii mele, care mi-

a dat de înţeles că nu am să găsesc o veste bună. Era 22 octombrie 2017, la prânz.

Am intrat pe pagina ziarului columbian şi titlul pe care l-am văzut m-a uluit: „Meandrele traficului de narcotice care îi învăluie pe văduva lui Escobar şi pe «Chicho» Serna. Milionar argentinian îi acuză pe fotbalist şi pe moştenitorii şefului narcotraficului că au primit bani de la José Piedrahíta.” Articolul era însoţit de o fotografie în care apăream eu şi fiul meu Sebastián.

Nu m-am opus niciodată ca adevărul despre viaţa lui Pablo şi a familiei sale să fie făcut public. De aceea am hotărât să pătrund în propria poveste, ca să o fac publică în această carte; de aceea am aşteptat un sfert de secol înainte de a îndrăzni să menţionez vreun cuvânt. De asemenea, tăcerea mea absolută a permis ca o bună parte din mass-media de pe întreaga planetă să spună minciuni despre mine şi despre familia mea.

Tonul articolului echipei de investigaţii a sus-menţionatului ziar îmi era familiar, pentru că nu era prima dată când prezentau situaţii ce contraveneau adevărului. Este trist să vezi cum ne atacă şi pun pe seama noastră tot felul de bănuieli, construite în baza faptului că familia mea şi-a pierdut onoarea ca urmare a acţiunilor lui Pablo Escobar.

Articolul a afirmat că deţinutul, omul de afaceri şi avocatul argentinian Mateo Corvo Dolcet recunoscuse în faţa justiţiei din ţara sa că ne plătise o frumoasă sumă de bani pentru a i-l prezenta pe José Bayron Piedrahíta, un crescător de vite renumit şi om de afaceri columbian, arestat pe 29 septembrie 2017 la solicitarea unei curţi din Statele Unite care-l acuza, chipurile, că mituise un agent federal ca să-i şteargă cazierul. Publicaţia mai afirmă –

citându-l pe unul dintre procurorii noului caz – că trebuia să ştim cine este Piedrahíta, precum şi originea banilor lui. În încheiere, asigura că în următoarele săptămâni un judecător argentinian ne va chema pentru investigaţii şi, cu siguranţă, vom sfârşi în închisoare.

În următoarele ediţii au ajuns chiar să afirme: „Dosarul care i-a distrus pe membrii familiei Escobar. Casete audio şi documente dovedesc că au făcut parte dintr-o operaţiune de spălare de bani a unui şef mafiot puternic.” Dar, după o plângere foarte bine fondată din partea lui Sebastián, au rectificat şi, în ediţiile ulterioare, au pus titlul: „Zero casete audio cu văduva. El Tiempo a stabilit că nu există interceptări, aşa cum s-a spus iniţial. De fapt, numerele de telefon ale membrilor familiei Escobar nu apar printre cele nouă pe care le-a interceptat justiţia.”

Pe 14 mai 2018, când eu şi Sebastián am fost citaţi să depunem mărturie, am decis că cel mai bine era să lăsăm în scris declaraţiile noastre. Acesta este un rezumat al apărării mele:

Mă prezint în faţa domniei voastre pentru a explica cine sunt, care a fost activitatea mea de când am ajuns în Buenos Aires, în urmă cu 25 de ani, neparticiparea mea în vreo acţiune criminală, de orice fel, fie că are legătură cu Mateo Corvo Dolcet, José Bayron Piedrahíta Ceballos sau cu orice altă persoană, căci n-am intervenit niciodată în vreo acţiune ilicită sau eludare a legii nici aici, nici în Columbia, nici în alt loc, nici măcar în puţinii ani în care am convieţuit cu cel care mi-a fost soţ: Pablo Emilio Escobar Gaviria. Mă aflu aici şi pentru a demonstra că nu am fost implicată în nici o spălare de bani.

Spun că îmi pare rău că trebuie să mă apăr recurgând la acel trecut dureros, amar şi dezastruos, nu doar pentru că asta implică să redeschid răni mai vechi, ale căror traume încă nu le-am depăşit, ci pentru că, întrucât port acest stigmat, că sunt „văduva lui...”, am mai trecut deja prin tribunalele federale ale acestei ţări, într-un proces în care am fost închisă pe nedrept doar din cauza asta, pentru că am fost căsătorită cu Pablo Escobar.

Această reputaţie, domnule judecător, mi-a răpit – acest proces este dovada clară – orice identitate dincolo de acea etichetă, într-atât încât comunicarea prin intermediul Centrului de Informare Judiciară (CIJ), care a făcut publică convocarea mea la această audienţă, se intitulează „Judecătorul Barral i-a chemat la interogatoriu pe văduva şi pe fiul lui Pablo Escobar”...

Data trecută când am fost judecată de justiţia federală pentru acelaşi prejudiciu, situaţia s-a rezolvat prin decizia justă pe care a adoptat-o justiţia argentiniană, găsindu-mă pe drept nevinovată şi, mai ales, verificând originea bunurilor mele. Bunuri care, din nou, din octombrie 2017, au fost puse sub lupă, ca o consecinţă a acestui caz şi ca şi cum ar fi ceva legal.

Încă mă trezesc noaptea speriată din cauza fricii provocate de momentele pe care le-am trăit în Columbia şi acela este unul dintre multele motive pentru care sunt foarte recunoscătoare acestei ţări, Argentina, fiindcă traiul aici ne-a făcut să ne recăpătăm speranţa şi mi-a deschis uşa pentru a-mi putea educa copiii, pentru a-i ajuta să crească şi să se transforme în nişte adulţi responsabili. Aici am studiat, am muncit şi viaţa m-a onorat făcându-mă bunică. O parte din lupta mea zilnică, ce m-a făcut să îndur rememorarea insuportabilă a celor mai groaznici ani din

viaţa mea pentru a-i transpune într-o carte, o duc pentru ca, pe cât posibil, nepotul meu să fie un copil argentinian fericit, cu strămoşi în Columbia, şi nu „nepotul lui...”.

De când ne-am stabilit în Argentina, am muncit în această ţară ca orice alt om, pentru a-mi asigura traiul zilnic. Nu sunt şi nici nu am fost moştenitoarea milioanelor de dolari, aşa cum spun poveştile despre soţul meu. De fapt, statul columbian a confiscat aproape toate bunurile şi proprietăţile care au aparţinut soţului meu. Au mai existat câteva bunuri pe care şi le-au însuşit duşmanii lui.

Dacă n-ar fi fost aşa, statul columbian nu ne-ar fi protejat niciodată pe mine şi pe copiii mei, în ciuda cruzimilor comise de soţul meu. Nu vă îndoiţi, domnia voastră, şi noi am fost victime ale ororilor lui.

Cu sprijinul guvernului columbian, ca simbol al păcii, m-am întâlnit cu cartelurile din ţară cu scopul de a colabora pentru întreruperea războiului început de Pablo Escobar împotriva statului columbian şi a cartelurilor cu care îşi disputa influenţa asupra activităţilor sale infracţionale. Aceste întâlniri au fost foarte importante pentru Columbia, pentru a se evita şi mai multă vărsare de sânge, şi au salvat viaţa multor columbieni, printre care avocaţi, prieteni, rude. Să ştiţi, domnia voastră, că eu şi copiii mei am trecut, pe 13 ianuarie 1988, printr-un atentat în care au fost puse 700 de kilograme de dinamită care au explodat în clădirea unde locuiam.

Când Pablo Escobar a început războiul, eu am auzit că era vorba despre un conflict cu cartelul din Cali. Când a murit, au apărut 40 de şefi ai cartelurilor din diferite oraşe, pe care nu-i cunoşteam şi cu care, la cerere şi sub protecţia guvernului, a trebuit să negociez vreme de un an, în timp

ce viaţa noastră era în continuare în pericol. Chiar dacă anticipez faptele, să ştiţi, domnia voastră, că în acele carteluri sau întâlniri nu l-am cunoscut niciodată pe domnul José Piedrahíta, nu s-a aşezat niciodată la masa negocierilor, niciodată „nu a trimis mesaje”, cum spunem noi, columbienii, niciodată nimeni n-a vrut să încaseze, nici nu s-a încasat ceva în numele lui, nimeni nu l-a pomenit niciodată. Eu l-am cunoscut pe José Piedrahíta la 14 ani de la moartea soţului meu şi într-un context care nu avea nici o legătură cu lumea narcotraficului sau a activităţilor soţului meu.

De atunci am muncit pentru a-i întreţine pe copiii mei. Amândoi şi-au încheiat studiile şi au devenit profesionişti cu diplomă universitară. Sebastián a depus toate eforturile pentru a deveni un om de succes. Este un fiu şi un frate dedicat şi iubitor şi a devenit sprijinul nostru emoţional.

În 1999, am fost şantajată de un contabil, căruia i-am dezvăluit identitatea mea iniţială, am primit ameninţări constante să părăsesc ţara şi, pe lângă asta, că îmi vor pune cocaină în maşină. Din păcate, povestea se repetă astăzi în acest proces.

Pe Mateo Corvo Dolcet nu l-am mai văzut de mai mulţi ani. Eu am absolvit cursurile de coaching organizaţional şi am ocupat diverse poziţii la nivel naţional şi internaţional în acest domeniu. Duc o viaţă simplă, mă trezesc în fiecare zi ca orice cetăţean şi merg la muncă.

De 25 de ani stau cu chirie în diferite apartamente, pentru că nu am bani să cumpăr o proprietate. Singurul bun pe care l-am avut l-am vândut, am declarat asta la Fisc, iar banii i-am dat copiilor mei ca să aibă un start bun în viaţă.

După cum am spus, de 35 de ani nu mai trăiesc cu Pablo Escobar (am trăit cu el doar de la vârsta de 15 ani şi până la 22), de 25 de ani a murit şi trăiesc exilată în această ţară de 24 de ani. Aşadar, de 35 de ani trăiesc fără prezenţa lui fizică, dar urmărită de faptele sale.

Am fost anchetată de statul columbian ani de-a rândul, şi când trăia soţul meu, de DEA, CIA, Interpol, doar pentru că sunt văduva lui Pablo Escobar, iar singura concluzie la care au ajuns toate aceste entităţi este că sunt şi am fost străină de tot acel comportament criminal. Nu am antecedente în această ţară, nici în orice alt loc din lume. Doar mi-am dedicat timpul să fiu o mamă bună şi, locuind deja în Argentina, să studiez şi să lucrez.

Pablo Escobar ne-a lăsat moştenire doar oroare şi război. Nimic mai mult. Statul columbian ne-a luat aproape toate bunurile pe care le aveam, iar restul a fost prada duşmanilor soţului meu.

Am dus o viaţă discretă, am trăit ca un cetăţean obişnuit. Fiul meu, Juan Sebastián Marroquín, are astăzi 41 de ani, acum zece ani a avut puterea de a-şi dezvălui identitatea în faţa lumii, de a cere iertare pentru ororile comise de tatăl său. A scris două cărţi, Pablo Escobar, mi padre şi Pablo Escobar, in fraganti, care sunt traduse în 15 limbi şi relatează întâmplările prin care a trecut de-a lungul vieţii lui. A realizat două documentare: Pecados de mi padre şi Escobar Exposed, motiv pentru care a fost invitat de ONU la sărbătorirea Zilei Mondiale a Păcii, în 2010, şi de mai bine de cinci ani susţine conferinţe în toată lumea vorbind despre narcotrafic, arătându-le tinerilor că nu trebuie să urmeze acel drum. A ajuns să strângă 6 200 de tineri la o singură conferinţă, arătându-le preţul pe care l-a plătit pentru felul în care a acţionat tatăl lui şi numai în Mexic,

până în prezent, peste 100 000 de tineri i-au ascultat mărturia. Şi-a învăţat lecţia şi n-ar îndrăzni să repete nici măcar pentru o clipă calea ilegală pe care a luat-o Pablo. La sfârşitul cărţii sale i-a mulţumit tatălui său pentru că i-a arătat ce drum să nu urmeze.

Fiica mea Juana, de 33 de ani, încă nu a putut să depăşească durerea pe care a provocat-o războiul acestei familii, căci oroarea a însoţit-o încă de când era în pântecele meu. Din păcate, chiar şi astăzi are senzaţia că nu-şi găseşte rostul pe lumea asta, în ciuda comportamentului ei frumos, deoarece discriminarea nu-i permite să se dezvolte, iar durerea o urmăreşte ca o umbră.

Activitatea imobiliară am realizat-o cu ajutorul unei societăţi, Nexo Urbano SA, pe care am reprezentat-o, deoarece numele meu era deja cunoscut şi asocierea cu „văduva lui...” putea aduce prejudicii imaginii comerciale a unui proiect.

Când am desfăşurat acea activitate, Sebastián era deja dedicat 100% activităţii sale profesionale de arhitect. Proiectul la care lucram era cel pe care el îl concepuse cu terenul meu de pe bulevardul Ing. Huergo 913/5, colţ cu strada Statele Unite din acest oraş, care îmi fusese restituit prin ordin judecătoresc şi, ulterior, dosarul a fost clasat. Cu trecerea anilor, deşi fusese achiziţionat cu o sumă neînsemnată, valoarea acestuia a crescut datorită dezvoltării cartierului Puerto Madero şi datorită posibilităţii de a exploata cât mai mulţi metri pătraţi.

În acel context, cred că prin 2007, m-am reîntâlnit cu Mateo Corvo Dolcet la un eveniment imobiliar. Mi-a povestit că se retrăsese din activitatea de avocat şi se

dedica în totalitate pieţei imobiliare şi, în special, dezvoltării propriului proiect în Pilar. Cu amabilitatea care îl caracterizează m-a întrebat de Sebastián, i-am povestit despre reuşitele sale şi am stabilit să păstrăm legătura, căci, evident, puteam să ne adunăm puterile pentru activităţile noastre comerciale. Mateo mi-a spus că avea nevoie de investitori pentru dezvoltarea unui plan imobiliar ambiţios în localitatea menţionată.

Pe la jumătatea anului, mi s-a părut productiv să realizez un eveniment în Medellín, oraşul meu natal şi unde puteam apela la câteva contacte sociale prin intermediul familiei mele, pentru a căuta investitori, pentru că piaţa imobiliară argentiniană avea condiţii atractive. Mă interesa să fac asta pentru a obţine finanţare pentru proiectul lui Sebastián pe terenul meu de pe bulevardul Huergo şi, de asemenea, pentru a juca rolul de intermediar în orice operaţiune pentru care ar fi existat oameni interesaţi.

Datorită activităţii sale profesionale şi a abilităţilor sale excelente ca arhitect, Sebastián a ajuns să lege o relaţie strânsă cu renumitul arhitect Daniel Silberfaden, pe atunci preşedinte al Societăţii centrale a arhitecţilor. I-am propus lui Silberfaden să participe la evenimentul din Medellín şi să-şi promoveze activitatea şi proiectele, iar el a acceptat cu plăcere.

Când m-am dus în Columbia, am stat acasă la familia mea, aşa cum fac mereu de când mi s-a permis să mă întorc în acea ţară, iar Silberfaden s-a cazat la hotelul unde urma să aibă loc evenimentul. Este vorba despre unul dintre cele mai renumite hoteluri din Medellín.

Ataşez 14 fotografii, pe care încă le am în arhivele mele, care confirmă acel eveniment şi îl plasează pe Silberfaden

în cadrul evenimentului şi în oraşul Medellín. Tot în acea anexă ataşez un CD care conţine prezentarea prin care le-am expus participanţilor la evenimente diversele proiecte imobiliare în care puteau investi.

Solicit tribunalului să le vizioneze şi să le analizeze, simpla lor existenţă dezvăluie absurdul acuzaţiei; intenţionaţi să susţineţi în continuare că eu şi fiul meu am beneficiat de 100 000 de dolari din narcotrafic şi, în acest sens, am suportat toate cheltuielile, convocările, prezentările, elaborarea proiectelor şi călătoriile care vor fi explicate aici?

La acel eveniment l-am invitat pe preşedintele Societăţii Centrale a Arhitecţilor din Medellín, Diego León Cierra, care nu a putut să participe fiindcă avea agenda ocupată. Le-am rugat pe prietenele şi pe surorile mele să mă ajute să convoc dezvoltatori renumiţi. A sosit ziua evenimentului şi, împreună cu Silberfaden, am realizat două întâlniri pe zi, timp de trei zile, pe care am putut să le reconstitui consultând o agendă veche.

Modul de organizare a fost o întâlnire în timpul zilei sub forma unui mic dejun şi una pe timp de seară, cu invitaţie la un ceai. La fiecare întâlnire au asistat în jur de 15 persoane. Erau dezvoltatori care în prezent au, mulţi dintre ei, 50 de ani de activitate în imobiliare. Printre alţii, au asistat renumitul arhitect columbian Laureano „Nano” Forero şi multe alte personalităţi de nivel înalt, interesate cu adevărat să facă afaceri.

Au fost în total şase întâlniri, la care au asistat aproximativ 60 de persoane (arhitecţi, dezvoltatori, oameni de afaceri şi bancheri). Când se încheia fiecare întâlnire, oamenii

veneau să ne salute şi să ne pună întrebări despre oportunităţi imobiliare concrete în Argentina.

După cum a explicat una dintre surorile mele în mărturia ei, Piedrahíta a venit la eveniment împreună cu soţia, la invitaţia surorii mele. Acolo l-am cunoscut, s-a prezentat ca director al firmei de aparate frigorifice Subagauca. Mi-a oferit cartea lui de vizită, pe care încă o am şi pe care o ataşez la această expunere.

Situaţia lui economică şi importanţa afacerilor sale erau un fapt public în Columbia, căci aproape toţi cei care au participat la reuniune îl cunoşteau foarte bine. De fapt, activităţile sale de crescător de vite apăreau în revistele economice din regiune. Piedrahíta ne-a felicitat pentru prezentare şi şi-a arătat interesul, solicitându-ne datele de contact.

Nu l-am revăzut până la sfârşitul anului 2007, când a vizitat Argentina pentru un târg de vite, ocazie cu care m-a sunat şi ne-am întâlnit o oră. Mi-a împărtăşit dorinţele lui de a investi în ţară şi m-a rugat să caut opţiuni, pe care urma să le analizeze în lunile următoare, când avea să revină. S-a întors în primele luni ale anului 2008, cu toată familia.

Până atunci am căutat mai multe opţiuni de a investi, printre care am inclus, evident pe primul plan, proiectul lui Sebastián şi al lui Silberfaden pentru terenul meu, proiectele personale ale lui Daniel Silberfaden, proiectul lui Corvo Dolcet şi alte câteva.

Când Piedrahíta a sosit la Buenos Aires, la începutul anului 2008, împreună cu familia sa, i l-am prezentat pe fiul meu şi am mers la câteva prânzuri în familie, la care ne-au

invitat pentru că eram compatrioţi. Între timp, Piedrahíta îşi dovedea capacitatea economică şi seriozitatea, căci era clar că voia să facă investiţiile cu titlu personal, întrucât avea fonduri în bancă pentru asta şi nu excludea nici posibilitatea de a se stabili sau de a avea un al doilea loc de reşedinţă în Buenos Aires. Cred că motivul pentru care, în cele din urmă, acest lucru nu s-a mai întâmplat a fost pentru că familia lui nu s-a adaptat la viaţa departe de Columbia.

Piedrahíta ne-a povestit chiar despre multe dintre activităţile filantropice pe care le desfăşura în Columbia, toate cu titlu personal. De atunci, unul dintre mijloacele de comunicare cele mai importante şi mai respectate, fără îndoială, din Columbia cataloga activitatea lui de crescător de vite ca una dintre cele mai însemnate din regiune. Ataşez revista Semana, articol intitulat „Un brand regional”, publicat în ediţia specială „El poder paisa”, în octombrie 2007.

Am aflat de existenţa publicaţiei pentru că Piedrahíta mi-a înmânat-o. Dacă nici asta nu este o carte de vizită, nu ştiu ce să mai zic; mă îndoiesc că domnia voastră găseşte un singur columbian care-şi permite să se îndoiască de seriozitatea şi de imparţialitatea acelei reviste când vine vorba de informare.

Astfel, l-am însoţit pe acel renumit crescător de vite să vadă diverse proiecte. Am făcut asta întotdeauna în calitate de agent imobiliar, rol pe care, după cum am spus, îl îndeplineam prin firma Nexo Urbano SA.

Mai întâi i-am arătat proiectul pe care Sebastián şi Silberfaden îl realizaseră pentru terenul meu din bulevardul Huergo, dar, din păcate, nu i-a plăcut. Apoi i-

am prezentat un constructor local recunoscut, care i-a prezentat, fără succes, proiectele pe care le desfăşura pe atunci.

În cele din urmă, l-am pus în contact cu Mateo Corvo, cu care s-a stabilit o întâlnire în zona hotelurilor din Puerto Madero, unde Piedrahíta stătea cu familia lui. L-am rugat pe Sebastián să se ocupe de acea întâlnire, căci de câte ori l-am vizitat pe Mateo Corvo Dolcet fiul meu a avut un dialog mai firesc cu el. Pe de altă parte, după reîntâlnirea mea cu Mateo, cunoscându-i proiectele, am încurajat reluarea legăturii dintre Mateo şi Sebastián, deoarece am crezut că asta îi va oferi fiului meu oportunităţi profesionale. De fapt, legătura s-a reluat în acele luni şi cu atât mai mult după prezentarea lui Piedrahíta, din motive complet străine de el şi de mine şi legate doar de proiectele de arhitectură ale lui Sebastián.

Evident, înainte de întâlnire, l-am lămurit pe Corvo că apropierea de el sau de oricare potenţial investitor făcea parte din munca mea de intermediar imobiliar şi, dacă aveam succes, comisionul pentru acel demers trebuia să fie cel al pieţei, pe atunci între 4% şi 5%. Corvo a acceptat fără să ezite. Corvo şi Piedrahíta s-au cunoscut şi au fost imediat interesaţi să facă afaceri.

Insist, solvabilitatea lui Piedrahíta, abilităţile lui de comunicare, devotamentul său faţă de familie, felul în care îşi gestiona plăţile – întotdeauna cu card de credit – te împiedicau să te gândeşti vreodată că era vorba despre un om care se ocupa de activităţi ilicite. De fapt, se baza, de obicei, pe propriile eforturi pentru a crea ferma de vite pe care o exploata cu succes.

Ataşez o serie de documente pe care le-am obţinut de la diferite entităţi din Columbia, care confirmă probitatea activităţii lui Piedrahíta. El a decis să investească în proiectul Pilar. Detaliile acelei investiţii mi-au fost complet străine, de acestea s-au ocupat Corvo Dolcet şi Piedrahíta.

Corvo mi-a explicat că era vorba despre o investiţie graduală şi că, pe măsură ce Piedrahíta va face plăţile, îmi va da echivalentul comisionului. Am stabilit atunci cât urma să primesc pentru orice fel de investiţie pe care avea să o facă Piedrahíta în Argentina prin intermediul lui Corvo: 4,5%.

Trebuie să mă opresc aici o clipă; domnule judecător, dincolo de imaginarul popular, familia noastră trăieşte din ceea ce produc membrii ei prin munca lor. Aşadar, principalul meu interes a fost ca acel crescător de vite columbian renumit şi de succes, pe care l-am cunoscut în Columbia unde am mers cu preşedintele Asociaţiei Centrale a Arhitecţilor din Argentina în căutare de investitori, să-mi cumpere terenul. Astfel, le puteam dona copiilor mei o parte din banii pe care aveam să-i obţin, ca să aibă propria casă. Am reuşit să fac asta câţiva ani mai târziu, prin vânzarea bunului către o terţă persoană. Dar după eşecul acelei afaceri, ca intermediară, am încercat să-i stârnesc interesul lui Piedrahíta pentru alte oportunităţi imobiliare, la care, aşa cum se obişnuieşte, dezvoltatorii să-mi recunoască participarea.

Aşadar, Piedrahíta a fost singurul interesat să investească în proiectele lui Corvo Dolcet? Nu, i-am prezentat mai multe persoane, care, din diverse motive, în cele din urmă, n-au investit, dar au fost cu adevărat interesaţi să o facă. S-au dus în locul respectiv, s-au întâlnit şi cred că, la un moment dat, au ajuns chiar să negocieze cu Corvo.

Fiul meu are e-mailuri care vor susţine ceea ce expun şi va vorbi mai pe îndelete despre asta în declaraţia sa. Rog stimatul tribunal să-şi amintească faptul că, pe atunci, activitatea profesională a lui Sebastián era cea de arhitect şi designer industrial, de aceea, de fiecare dată când, prin prisma meseriei mele, aveam de-a face cu oameni despre care credeam că ar putea ajuta cariera fiului meu sau îi putea oferi de lucru, încercam să-i contactez.

Pe atunci, fiul meu legase o profundă prietenie cu alt student străin, de origine ecuadoriană, arhitectul Rafael Carrasco, cu care şi-a deschis biroul de arhitectură Estudio-Box, care în cele din urmă avea să se numească BOX Arquitectura Latinoamericana. Prin intermediul lui am cunoscut un director al unei firme din New York, Statele Unite. Carrasco s-a întâlnit prin intermediul meu cu Mateo Corvo pentru a obţine o investiţie, deşi în cele din urmă nu s-a mai concretizat afacerea, din motive pe care nu le cunosc.

Atunci, după ce le-am făcut cunoştinţă lui Piedrahíta şi Corvo Dolcet, practic nu am mai avut nici o legătură cu primul şi, cu timpul, simţindu-mă dezamăgită de Corvo, am încetat orice interacţiune cu el. Motivul îndepărtării mele de Corvo Dolcet a fost simplu; nu a fost niciodată clar în ceea ce priveşte procentajul pe care-l stabiliserăm, nici nu-mi era clar dacă, prin intermediul lui, Piedrahíta făcea alte investiţii.

Concret, mi-a transferat sume mici de bani, care n-au depăşit niciodată 5 000 de dolari şi, pe măsură ce trecea timpul, o făcea din ce în ce mai rar. Eu nu aveam de-a face cu Piedrahíta şi era de prost gust să-l contactez pentru a mă interesa de stadiul investiţiilor mele, aşa că trebuia să

am încredere în informaţiile pe care mi le oferea Mateo Corvo.

Corvo Dolcet nu mi-a oferit niciodată din proprie iniţiativă o sumă de bani, întotdeauna a fost la insistenţele mele telefonice sau prin e-mail. În unele cazuri, i-l copiam lui Sebastián şi îi retrimiteam răspunsurile pentru că de fiecare dată plăţile întârziau şi mai mult. Pe atunci, Sebastián încerca în continuare să avanseze cu un proiect arhitectonic de locuinţe pentru oameni în vârstă în imobilul din Pilar.

De aceea, deşi era total străin de Nexo Urbano SA sau de comisioane, Sebastián s-a implicat cerându-i lui Mateo să-mi plătească ce mi se cuvenea. Din păcate, încă aveam în mine concepţia machistă care predomină în Columbia; aşadar, mă gândeam: dacă-l implic pe Sebastián, nu doar îi ofer posibilităţi de a găsi proiecte, ci, fiind bărbat, va fi respectat de Mateo şi îl va face să mă plătească la timp. Asta dovedeşte dubla mea greşeală; Corvo mi-a dat mult mai puţini bani decât a investit Piedrahíta în activităţile sale şi, dacă nu l-aş fi implicat pe fiul meu, n-ar fi fost convocat să dea declaraţie în acest proces.

Recunosc că am devenit insistentă şi, la începutul anului 2011, relaţia mea cu Mateo Corvo s-a deteriorat. Demersurile lui Sebastián şi interesul lui Corvo şi al fiului meu de a continua proiectul arhitectonic pe care-l concepuse Sebastián împreună cu asociata lui l-au făcut pe Corvo Dolcet să-mi dea nişte bani „din casă” din ce investise Piedrahíta şi să-mi spună că 4,5% din acea investiţie echivala cu 101 950 de dolari. Iniţial, m-a presat pentru ca acea sumă să-mi fie restituită prin acţiuni la firma Insula Urbana, dar nu am acceptat.

Insistenţele mele au făcut ca soldul final al sumei să fie achitat la începutul anului 2011. După cum am spus, acest proces mi-a permis să aflu, chiar din declaraţiile lui Corvo, că acea sumă nu a fost proporţională cu investiţia lui Piedrahíta. Apoi i-a zis lui Sebastián că voia să se înregistreze respectiva plată, aşa că a redactat documentul pe care domnia voastră l-aţi găsit la domiciliul lui, semnat doar de Sebastián, fiindcă eu nu eram prezentă. În realitate, documentul acela nici măcar nu a trebuit să fie semnat de fiul meu, căci nu participase la intermedierea pentru comision, dar, se pare, Corvo i-a cerut să-l semneze ca un fel de garanţie că nu vor exista reclamaţii ulterioare.

Aceasta a fost singura mea participare la acele evenimente, legală din toate punctele de vedere. Absenţa detaliilor majore are legătură cu faptul că au trecut mai bine de zece ani de când le-am făcut cunoştinţă lui Corvo Dolcet şi lui Piedrahíta. După tot ce am explicat, am pierdut legătura cu Corvo. Sebastián a mai păstrat o vreme legătura cu el, încercând să înainteze cu acel proiect, dar, cum nu a fost posibil, şi fiul meu a rupt relaţia cu el. În acelaşi timp, şi-a început activitatea de scriitor, speaker şi realizator de documentare, având foarte mult succes, rezultate pozitive şi satisfacţie personală încât a renunţat la profesia de arhitect.

Activitatea în domeniul imobiliarelor nu a dat roade nici pentru mine, aşa că Nexo Urbano SA şi-a încetat existenţa. De atunci am început să mă dedic şi să mă specializez în coaching, iar în octombrie 2016 am încheiat un contract cu Editorial Planeta pentru a scrie prima carte, ceea ce mi-a permis să-mi încep şi activitatea de speaker.

Cu surpriză şi consternare, am aflat prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă vestea cu privire la legătura mea cu acest caz şi toate coşmarurile au revenit. În ciuda acestui fapt, am încredere că domnia voastră veţi şti să analizaţi faptele şi veţi remarca absenţa oricărui comportament reprobabil din partea mea.

Cât despre bunurile mele, după emiterea actului de inculpare în cazul lui Mateo Corvo Dolcet, presa a semnalat că toată afacerea era a mea, cred chiar că s-a menţionat că m-aş fi ocupat şi de exploatarea căilor ferate!

Din nou se doresc ştiri cu „văduva” şi „milioanele” lui Pablo Escobar. Pe măsură ce trece timpul, ştirea devine din ce în ce mai neverosimilă şi nici măcar atrăgătoare pentru un scenariu cinematografic, căci adevărul prevalează, iar eu muncesc zi de zi pentru satisfacerea nevoilor materiale.

Solicitarea Ministerului Public de a da declaraţie evidenţiază, de asemenea, un fapt „independent” desfăşurat între anii 2011 şi 2012, ce are legătură cu achiziţionarea imobilului – un apartament de 100 de metri pătraţi – unde fiul meu şi familia lui locuiesc în prezent.

Despre acea operaţiune fiul meu Sebastián va aduce informaţiile exacte, care vor demonstra operaţiunea financiară cu care s-a realizat, căci eu n-am participat la ea; imobilul l-a achiziţionat din munca lui şi cu ajutorul meu. Da, este adevărat că înainte de acea achiziţie i-am oferit bani de două ori. Prima dată când am primit suma din actul de vânzare-cumpărare şi a doua oară când s-a încheiat tranzacţia. În ambele cazuri este vorba despre vânzarea imobilului din bulevardul Ing. Huergo 913/5 din

Buenos Aires, despre care am relatat anterior, şi a cărui origine a fost deja judecată, revizuită cu o rigurozitate rar întâlnită şi declarată legală după ce experţii contabili ai Curţii Supreme de Justiţie argentiniene au stabilit asta.

Donaţia este clasificată ca o dovadă a acuzaţiei, semnalându-se că aceasta nu constituie document ilicit. Fără îndoială, prin prisma celor relatate de mine, toate acestea se întâmplă deoarece, înainte de toate, pentru domnia voastră şi pentru procurori sunt „văduva lui Pablo Escobar Gaviria”. Dacă n-ar fi aşa, ar fi o dovadă de bun-simţ ca o mamă singură, vânzându-şi cele mai valoroase bunuri, să împartă banii obţinuţi din acea vânzare în părţi egale pentru a-şi ajuta copiii să-şi cumpere propria locuinţă.

N-am nici o îndoială că, având în vedere rolul important pe care îl joacă familia pentru locuitorii acestei ţări, donaţia părinţilor către copii este de departe ceva foarte obişnuit. În timp ce pentru concetăţenii mei susţinerea copiilor ca să-şi cumpere propriile locuinţe este înţeleasă ca îndeplinirea visului de a avea propria casă, care le oferă un sentiment de mândrie, fraternitate şi bucurie, aceeaşi donaţie dată în „familia lui...” este văzută ca un posibil delict.

Legalitatea originii bunurilor mele va putea fi dovedită confruntând conţinutul cazului nr. 623 din registrul Tribunalului Federal nr. 6, la care am făcut deja referire. Ataşez copia documentelor care demonstrează donaţiile, declaraţiile depuse sub jurământ, dovedite cu dată exactă, documentul de vânzare-cumpărare şi o copie legalizată a actului de vânzare a imobilului din bulevardul Huergo.

În plus, printr-o înştiinţare către Banca Galicia, se va putea dovedi că în sediul acesteia s-a efectuat operaţiunea de vânzare şi că tot din această bancă am transferat din contul meu în contul lui Sebastián suma de 50 000 de dolari.

Mă supun autorităţii tribunalului, dar nu pot să nu protestez că am primit această convocare pentru că sunt „văduva lui…”. Din cauza acestei etichete, se consideră că ştiam în urmă cu mai bine de zece ani că un investitor imobiliar, cunoscut de toată lumea ca un important crescător de vite, era narcotraficant, când pe atunci nimeni nu-l bănuia de aceasta.

Din cauza acestei etichete se consideră că fiul meu a folosit fonduri ilicite pentru a-şi achiziţiona bunurile. Din cauza acestei etichete se pune la îndoială comportamentul meu ca mamă, acela de a le dona bani copiilor mei pentru a-i ajuta să-şi cumpere o locuinţă.

Odinioară, legătura mea cu justiţia federală, chiar dacă cu rezultat just şi coerent în ceea ce priveşte adevărul, mi-a adus doar şi mai multe suferinţe şi prejudicii. Mă prezint în faţa acestui tribunal cu speranţa că accesul la o decizie justă în acest proces nu-mi va afecta prea mult sănătatea; în acest sens, sper ca relatarea mea să fie evaluată în mod imparţial, ca orice îndoială să fie lămurită prin dovezile la care recurg şi ca, în momentul în care voi fi judecată, domnia voastră şi lumea să evaluaţi comportamentul „Mariei Isabel Santos Caballero”, fără să fiu etichetată sau condiţionată de trecutul meu şi de fostele legături de familie.

***

A doua zi după publicarea veştii, eram deja subiectul de bârfă al presei argentiniene, iar ziarişti din diverse media se postaseră în faţa clădirii unde locuiesc. Coşmarul începea din nou. Şi deşi în fond eram liniştită, pentru că nu comiseserăm nici un delict, mă îngrozea gândul la cum aveau să-l afecteze toate astea pe nepotul meu de cinci ani. De aceea am intrat în panică. M-am gândit că dintr-un moment în altul avea să sosească Poliţia Federală argentiniană să-mi percheziţioneze apartamentul şi să mă aresteze.

Fantoma lui Pablo încă nu ne dă pace. Această situaţie nouă a adus alte consecinţe, nu mai puţin dureroase. Eu mă implicam mult în procesul de educare a lui Juan Emilio, făcând activităţi de lucru manual, costume, spunând poveşti pentru unul dintre grupurile din care face parte micuţul. Dar este uimitor cum majoritatea oamenilor preferă să creadă orbeşte şi imediat în ştirile care mă descriu din nou ca pe o persoană care nu sunt.

Am suferit în tăcere timp de 25 de ani din cauza acestei etichete de a fi „văduva lui”. Şi, ca o consecinţă a acestui fapt, de multe ori a trebuit să renunţ la drepturile mele ca femeie. Mă întreb: ce-i pot învăţa de bine pe copiii mei dacă eu mă resemnez în continuare şi renunţ la aceste drepturi? Puterea brutală a prejudecăţii m-a făcut să-mi dau seama din nou că, deşi nu fusesem condamnată – chiar fără să fac parte din vreun proces şi fără să fiu chemată măcar la anchetă –, nu mai eram bine-venită într-un grup care se aduna cu scopul de a nu le nega nepoţilor noştri dreptul la dragoste. Aceste dovezi de respingere nu

mă fac doar pe mine să mă simt ostracizată din punct de vedere social, ci şi pe nepoţelul meu nevinovat.

Mă simt obligată să-l protejez ascunzându-i realitatea anterioară, pentru care mă doare sufletul, fiindcă este la fel de nedreaptă ca persecuţia căreia în prezent îi sunt victimă împreună cu fiul meu Sebastián. Ce-aş putea, ca bunică, să-l învăţ pe nepotul meu, dacă păstrez tăcerea absolută? Ar fi acesta un exemplu bun pentru el? Mă implic în continuare în creşterea lui şi nu voi renunţa la dreptul meu ca bunică de a-i oferi toată dragostea şi tot respectul şi de a-i împărtăşi experienţele mele de viaţă, ca să poată creşte cu aceleaşi valori umane şi cu respectul pentru viaţă cu care mi-am crescut şi eu copiii.

După ce am comentat cu nora mea cât de departe ajunseseră ştirile despre investigaţie, am hotărât să-l căutăm pe Sebastián, care în momentul acela era la Cannes, Franţa, la târgul producătorilor de film şi televiziune, MIPCOM. După ce a insistat mai bine de o oră, Ángeles a dat de el, iar Sebastián a fost foarte trist şi îngrijorat, fiindcă întotdeauna a ales calea binelui şi – în ciuda exemplului negativ al tatălui său – a renunţat la ambiţia de a-şi dori să fie milionar pentru a doua oară în viaţa lui pe calea ilegalităţii, pentru că a învăţat mai bine decât oricine lecţiile din trecutul fatal al tatălui său, iar astăzi – dimpotrivă – îşi dedică timpul şi organizează conferinţe pentru tineri şi adulţi din întreaga lume, pentru a-i avertiza să nu repete povestea lui Pablo.

Cu toate acestea, fiul meu a decis să nu-şi întrerupă întâlnirile programate, pentru că trebuia să mai călătorească în alte trei oraşe din Franţa, unde şi-a prezentat cu mare succes şi în faţa unui public neobişnuit de mare versiunea în franceză a primei sale cărţi, Pablo

Escobar, mi padre, şi a decis apoi să călătorească la Barcelona pentru a se întâlni cu editorii săi din Spania şi să le explice detaliile cazului. De acolo a plecat în Mexic, pentru a ţine nişte conferinţe în faţa a peste 5 000 de elevi din mai multe instituţii de învăţământ.

Zarva generată de publicaţii a dezlănţuit alt rău colateral: Banca Caja Social i-a anulat lui Sebastián contul de economii în care primea exclusiv redevenţele de pe urma celor două cărţi publicate de el. Nu pot să uit tristeţea şi indignarea fiului meu, care nu ştie ce să mai facă pentru a nu fi pus în legătură pe nedrept cu activităţile ilicite ale tatălui său. Pare că băncile ar vrea să-l oblige să fie şi să pară un delincvent, întrucât, dacă nu are dreptul, ca cetăţean, la un simplu cont de economii, atunci ce viitor îl aşteaptă? Cum va putea trăi în legalitate când se confruntă cu această prigoană financiară?

După ce şi-a îndeplinit toate angajamentele în străinătate, Sebastián s-a întors la Buenos Aires. Ne rugase să nu îl luăm de la aeroport, căci era de aşteptat că ziariştii stăteau la pândă sau că, în cel mai rău caz, va fi reţinut la imigrări, aşadar, stătea cu sufletul la gură cu gândul că nu avea să ajungă acasă. A spus că fusese cel mai lung, mai dureros şi mai neliniştit zbor din viaţa lui, dar, slavă Domnului, n-a avut inconveniente la intrarea în ţară şi nici presa nu l-a aşteptat. Când a ajuns acasă, a plâns mult timp îmbrăţişând-o pe Ángeles şi i-a mulţumit lui Dumnezeu că l-a ajutat să-şi vadă copilul.

La încheierea acestei cărţi se scurseseră zece luni de când anunţaseră acuzaţia împotriva noastră. În tot acest timp, şi aşa cum nu l-am mai văzut niciodată, fiul meu nu şi-a putut ascunde iritarea. Poate că acum este mai sensibil pentru că a devenit tată. Îl înţeleg. În cele din urmă, au

ieşit la iveală temerile pe care le-a avut întotdeauna când se gândea la posibilitatea de a fi tată. Saga activităţilor criminale comise de Pablo l-a afectat şi pe Juan Emilio, singurul copil al lui Sebastián.

De când procuratura din Argentina a făcut publică investigaţia, câţiva prieteni s-au îndepărtat, dar majoritatea ne-au susţinut. Totuşi, este dureros. Este şi cazul unui vecin din clădirea unde locuiesc, care ani de-a rândul a încercat să-mi propună afaceri şi interviuri cu presa şi care, deşi mă cunoaşte, a făcut un comentariu neplăcut în parcare.

— Ce mai faceţi, doamnă?

— Bine, mulţumesc.

— Nu uitaţi că sunt ziarist, a răspuns cu o atitudine ce nu-şi avea rostul.

Lui Sebastián i s-au anulat, de asemenea, câteva conferinţe în străinătate, iar asta mă îngrijorează, deoarece este una dintre sursele sale de venit, iar această nouă acuzaţie a implicat plata unor consultaţii juridice, care nu erau planificate şi care afectează planurile familiei sale. Oamenii continuă să creadă că avem milioane de dolari, ceea ce nu este nici pe departe adevărat. Copiii şi nora mea muncesc şi trăiesc din salarii, ca orice altă persoană.

Cea mai mare favoare pe care ne-au făcut-o duşmanii lui Pablo a fost să ne ia toţi acei bani murdari, dar cel mai greu este că, deşi sunt în posesia altor persoane, din când în când apar visători şi sceptici care încă bănuiesc că noi

am ascuns ani la rând o avere pe care, în realitate, nu o avem.

Această nouă somaţie a autorităţilor, despre care s-a vorbit destul de mult în presă, ne-a distrus liniştea. Dar şi intimitatea. Ceea ce i-au făcut fiicei mele pe 24 aprilie 2018 este revoltător. O revistă locală a publicat fotografii cu ea când ieşea din apartamentul meu. Titlul era infam: „Obeză şi deprimată, reapare Manuela, fiica lui Pablo Escobar”. Enrique García Medina a fost cel care a făcut fotografia şi a încercat să facă acelaşi lucru şi cu mine, năpustindu-se pe capota camionetei mele. Un comportament, fără îndoială, condamnabil, o lipsă de respect faţă de o familie care încearcă să-şi refacă viaţa.

Despre Manuela nu se ştiu prea multe, pentru că a vrut să-şi protejeze viaţa personală şi e dreptul ei să facă asta; vrea ca oamenii să înţeleagă asta şi să o lase să trăiască liniştită. Totuşi, mai apare câte un ziarist sau fotograf oportunist care vrea să tragă foloase de pe urma publicării unor poveşti false despre viaţa ei. S-au spus atât de multe minciuni despre ea, încât poate că acesta este un moment bun să spun câteva adevăruri.

Manuela a fost un copil foarte dorit. Înainte de a rămâne însărcinată cu ea am suferit patru avorturi şi o sarcină ectopică, iar eu şi Pablo am urmat diverse tratamente de fertilitate, care necesitau timp şi perseverenţă. În cele din urmă, în septembrie 1983, am rămas însărcinată.

Totuşi, la opt luni şi 15 zile de sarcină a trebuit să fug din ţară din cauza morţii ministrului Justiţiei, Rodrigo Lara Bonilla. Manuela s-a născut pe 25 mai 1984 în Panama, iar după câteva zile, Pablo m-a obligat să o trimit în Medellín, fiindcă era foarte periculos să o ţinem cu noi. De-abia după

două luni am revăzut-o, dar nu m-a recunoscut. Din cauză că am fost despărţite o vreme nu mă mai lăsa să o iau în braţe, nici să-i dau biberonul.

În primii doi ani de viaţă, Manuela nu l-a văzut zilnic pe tatăl ei, pentru că el trăia în clandestinitate. Eu locuiam cu mama, mereu pe jar, din cauza percheziţiilor continue ale poliţiştilor şi ale militarilor înarmaţi care soseau pe neaşteptate. Aceste fapte au rămas întipărite pentru totdeauna în mintea copiilor mei.

În 1985, când ne-am mutat în clădirea Monaco, am botezat-o pe Manuela la biserica Santa María de los Ángeles, dar, aşa cum s-a întâmplat de multe alte ori în viaţa fiicei mele, Pablo nu a fost prezent. În puţinele ocazii în care el venea să ne viziteze, mâncam împreună, apoi se întindea în pat cu Manuela şi îi spunea poveşti până când fetiţa adormea. Apoi se juca puţin cu Juan Pablo şi pleca din nou.

Soţul meu a locuit trei luni cu noi, în 1987, pentru că scăpase de acuzaţii, şi a dus-o în fiecare zi pe fetiţă la grădiniţă. Pentru Pablo, Manuela era îngerul lui păzitor, balerina lui, cântăreaţa lui, prinţesa lui, cum obişnuia să-i spună. Şi a reuşit să o ţină departe de tot, într-un glob de cristal, fiindcă nu i-a spus niciodată cine era el sau ce făcea.

Până când, în 1988, situaţia s-a schimbat drastic, pentru că duşmanii soţului meu au detonat o maşină capcană în clădirea Monaco şi a trebuit să plecăm de acolo pentru totdeauna. Manuela avea pe atunci trei ani şi jumătate şi ne-am dus să locuim o vreme cu una dintre surorile mele; începând de atunci, momentele petrecute cu Pablo au fost sporadice, pentru că fugea de justiţie, iar amantele şi

aventurile sale îi ocupau, de asemenea, o bună parte din timp.

Când Manuela a împlinit cinci ani, în 1989, am sărbătorit-o la moşia Nápoles. În ziua aceea, Pablo a stat ceva timp şi i-a dăruit o iapă care avea un mânz negru, dar fetiţa nu s-a putut bucura niciodată de acele animale, pentru că a trebuit să fugim mereu pentru a ne ascunde. Începând cu acea zi de naştere a apărut o poveste mincinoasă, care a depăşit orice imaginaţie şi pe care chiar şi astăzi mulţi o cred adevărată. Mă refer la celebrul unicorn pe care, chipurile, Pablo i l-a dăruit fiicei sale. Ce nebunie! Au ajuns chiar să afirme că Pablo a dat ordine să i se înfigă un corn în frunte unui cal alb şi să i se lipească aripi cu capse ca să pară un unicorn. S-a mai spus că animalul a murit din cauza infecţiei provocate de răni. Nu ştiu de unde a apărut acea poveste atât de înfiorătoare, dar cert este că nu s-a întâmplat niciodată aşa ceva.

Manuela şi Juan Pablo au crescut cu teamă. Circumstanţele pe care le trăia Pablo, derivate din persecuţii, percheziţii, aveau repercusiuni directe asupra copiilor noştri, care au trebuit să-şi asume comportamente ce nu erau potrivite vârstei lor. În cazul Manuelei, de exemplu, Pablo îi dădea instrucţiuni cum să se comporte dacă cineva o întreba ceva. El nu-i explica nimic, pur şi simplu, îi spunea:

— Dacă un poliţist sau o persoană te întreabă ceva, să răspunzi mereu: „Întrebaţi-o pe mama”. Să nu spui niciodată nimic altceva.

Astăzi, după atâta vreme, ea continuă să respecte acest ordin şi, când cineva o întreabă ceva, oricât de neînsemnat, răspunde întotdeauna: „Întrebaţi-o pe mama”.

În fine. Prin relatarea unei părţi din povestea copiilor mei vreau să arăt că drumul lor a fost plin de dificultăţi. Este admirabil că au reuşit să-şi refacă viaţa într-un mod cinstit. De aceea este atât de dureros ce se întâmplă în prezent cu investigaţia la care suntem supuşi, deoarece copiii mei, şi acum nepotul meu, se află în mijlocul unei furtuni care nu dă semne că s-ar domoli.

Între timp, Ángeles a fost foarte puternică în această nouă încercare. La fel ca în multe altele din trecut. A apărut în vieţile noastre când avea doar 20 de ani şi a ales să-i fie alături fiului meu într-un moment zbuciumat. Astăzi mă întreb: ce a făcut-o să urce într-o barcă pe punctul de a se scufunda? De ce nu a plecat? Ea a fost îngerul meu păzitor. Suntem deja împreună de 30 de ani şi scopurile noastre au devenit comune. Am dat peste o fiinţă minunată, care mi-a fost alături în momentele mele dificile şi mi-a arătat cât sunt de puternică.

Mi se pare oportun să spun aici că, mulţi ani, Sebastián a refuzat să aibă un copil, de teamă să nu treacă prin aceeaşi suferinţă pe care au îndurat-o el şi sora lui. Îi era foarte teamă că un nou membru al familiei ar putea fi atins de povestea activităţilor criminale întreprinse de bunicul său. Totuşi, după ce s-au gândit mult timp, au decis că dorinţa lor de a fi părinţi putea să depăşească orice situaţie neprevăzută. Astfel s-a născut Juan Emilio, pe 21 decembrie 2012, şi de atunci familia noastră s-a umplut de lumină şi de speranţă.

Juan Emilio reprezintă împăcarea mea cu viaţa, este legătura cea mai pură cu fericirea. Când sunt cu el, mă conectez cu inocenţa lui, cu alintul şi capriciile lui. Sunt o bunică foarte prezentă în fiecare moment al vieţii lui. Când rămâne la mine acasă, s-a zis cu ordinea. Iar dacă părinţii

lui sună să spună că vin să-l ia, el le zice: „Nu, vă rog, nu vă faceţi griji pentru mine, sunt bine!”

Dar realitatea este nemiloasă şi nu poate fi ascunsă, căci el creşte foarte repede. Ángeles îi vorbeşte fiului ei despre cărţile pe care le-a scris tatăl lui; Sebastián îi arată băiatului său fotografii cu bunicul lui şi şi-a propus ca, la momentul potrivit, să-i spună adevărul. Eu mi-am luat angajamentul să-i povestesc nepotului meu cine a fost bărbatul cu care m-am căsătorit, dar respectând instrucţiunile părinţilor lui. O sarcină deloc uşoară pentru noi trei.

Pe măsură ce zilele trec, este din ce în ce mai complicat să vorbim cu Juan Emilio. Ca în ziua în care eram în automobilul meu şi a întrebat:

— Bunico, cum a murit bunicul meu?

M-am blocat. Nu ştiam ce să-i răspund şi nici nu voiam să-l mint, de aceea le-am scris lui Ángeles şi lui Sebastián, ca să mă sfătuiască ce să fac. A întrebat din nou şi mi-a trecut prin minte să spun asta:

— Amintirea aceea este foarte dureroasă, dragul meu... aşteaptă puţin şi-ţi voi povesti.

În momentul acela am primit un mesaj de la Sebastián, care a sugerat să-i spun că bunicul murise pe un acoperiş. Aşa am făcut, dar Juan Emilio a pus o altă întrebare:

— Dar cum, bunico?

— Dragul meu, mă întristez când îmi amintesc asta. În plus, eu nu eram cu bunicul când s-a întâmplat tragedia.

— Dar unde erai? În alt oraş? De ce nu erai cu bunicul?

— Eram supărată pe el şi de-aia nu eram împreună.

Şi am schimbat subiectul.

În aceşti doi ani de meditaţie pentru scrierea cărţii mele, am înţeles foarte bine la ce presiune psihică şi fizică au fost supuşi Juan Pablo şi Manuela; de-abia acum am putut să-mi dau seama că au rămas multe conversaţii neîncheiate cu ei, că trebuie să le cer iertare pentru toată oroarea, pentru că au stat închişi, pentru că n-au putut să meargă la şcoală, pentru că izolarea i-a împiedicat să aibă relaţii cu alţi copii şi cu propria familie. Astăzi, în ciuda tuturor acestor lucruri, copiii mei îşi continuă viaţa şi imploră societatea să-i privească exact aşa cum sunt: nişte fiinţe umane. Mă rog la Dumnezeu doar ca nepotul meu să nu sufere consecinţele acestei noi probe de foc şi ca fantoma lui Pablo să ne lase în pace.

EPILOG

Secretul pe care l-am păstrat ani întregi

A trebuit să mă conectez cu povestea mea şi să mă afund în adâncurile sufletului meu ca să am suficient curaj pentru a dezvălui tristul secret pe care l-am păstrat timp de 44 de ani.

Într-o noapte, pradă emoţiilor pe care le trezeşte scrisul şi când mă pregăteam să închei această carte, am decis să-mi deschid inima în faţa fiului meu Sebastián. A fost devastator pentru el să afle acest secret, căci avea percepţia greşită că tatăl şi mama lui avuseseră o relaţie mai puţin crudă decât cea pe care am hotărât să i-o dezvălui. De atunci, legătura pe care fiul meu o simţise cu tatăl lui nu a mai fost aceeaşi.

S-ar putea ca cititorului să aibă aceleaşi sentimente contradictorii dacă va compara ceea ce voi dezvălui în continuare cu Pablo pe care l-am descris până acum. Am scris această dezvăluire aşa cum am trăit-o şi am simţit-o. De-abia la sfârşitul acestei cărţi am simţit nevoia de a împărtăşi acest secret, pentru a spune acest adevăr care, cu siguranţă, va înrăutăţi şi mai mult percepţia care există despre adevăratul om care a fost soţul meu.

I-am povestit lui Sebastián că, pe atunci, eu aveam 14 ani şi Pablo, iubitul meu, 25. Într-o zi m-a îmbrăţişat, m-a sărutat şi, în momentul acela, m-am simţit paralizată şi am îngheţat de teamă. Nu eram pregătită, încă nu simţeam imboldul sexual, nu înţelegeam ce însemna acel contact intim şi intens. Au trecut trei săptămâni şi, fără să-mi imaginez efectele secundare, mi-am dat foarte curând seama că mi se întâmpla ceva ciudat, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că aş putea să fiu însărcinată.

Câteva zile mai târziu, Pablo m-a căutat când se plimba prin preajma casei mele şi m-a întrebat cum mă simţeam. I-am răspuns că bine şi m-a rugat să-l însoţesc la o doamnă. N-am observat nimic anormal în atitudinea lui şi, puţin mai târziu, am ajuns la o casă într-un loc îndepărtat şi deprimant din Medellín.

Aproape imediat, o doamnă în vârstă, care de-abia m-a salutat, mi-a spus să mă întind pe un pat şi imediat mi-a introdus în pântec mai multe tuburi din plastic, din acelea care se folosesc pentru drenajul venos, şi s-a limitat să spună că vor folosi ca măsură de precauţie. În naivitatea mea, am întrebat-o: „Precauţie pentru ce?” şi a răspuns sigură pe ea: „Pentru că s-ar putea să fii însărcinată”. Apoi doamna mi-a zis că trebuia să am mare grijă şi, când avea să înceapă sângerarea, să scot tuburile din plastic.

N-aş şti să definesc acel moment, dar nu înţelegeam nimic, doar dădeam ascultare în tăcere. După „intervenţie”, Pablo m-a lăsat acasă şi m-a rugat să respect cu sfinţenie recomandările şi să-l ţin la curent dacă se întâmpla ceva. Dar nu era o situaţie uşor de gestionat, pentru că acasă eram opt fraţi şi nu exista decât o baie, aşa că trebuia să o folosim fără să stăm prea mult. În următoarele zile m-am culcat cu acele obiecte ciudate în mine şi a trebuit să mă duc la şcoală aşa, pentru ca mama să nu bănuiască nimic. Aveam dureri intense, dar nu puteam să spun nimănui nimic. Doar mă rugam la Dumnezeu ca totul să se termine cât mai repede.

După ce i-am povestit lui Sebastián, am ezitat dacă să-i spun şi Manuelei. Deja, de-a lungul vieţii noastre, îi ascunsesem diverse lucruri pentru a evita şi mai multă durere, dar am considerat că sosise momentul să-i povestesc. Reacţia Manuelei a fost foarte dură, căci a pus mai multe întrebări, la care nu am putut să răspund, cu privire la motivul pentru care a făcut Pablo ce a făcut fără să mă întrebe şi de ce nu m-a avertizat cu privire la riscurile de a practica un avort în acele condiţii. Comportamentul lui Pablo i s-a părut şi mai condamnabil pentru că putea să-mi pună în pericol sănătatea şi chiar să-mi afecteze capacitatea de a mai avea copii.

Discuţia ca de la femeie la femeie cu fata mea a devenit şi mai dureroasă când n-am mai avut argumente pentru a explica de ce lăsasem să treacă atât de mult timp pentru a le povesti. I-am răspuns că n-am vorbit niciodată cu nimeni despre acest subiect, nici măcar cu cea mai bună prietenă, fiindcă un avort încă este catalogat ca un păcat de neiertat. Mă gândisem să iau acest secret cu mine în mormânt.

Dezvăluind ce s-a întâmplat, caut să-mi înfrunt trecutul şi să-mi asum responsabilitatea; nu mă simt confortabil să mă descriu ca o victimă a soţului meu, din respectul enorm pe care îl datorez celorlalte victime. Au fost multe întrebări pe care n-am îndrăznit să mi le pun, pe care am fost nevoită să le ascund, pentru că în casa părinţilor mei n-a existat spaţiu pentru dialog, pentru a discuta lucruri precum ceea ce mi s-a întâmplat, din cauza condiţionărilor culturale şi morale. Era tabu, un subiect despre care nu se vorbea.

Mărturisesc că totul s-a întâmplat pentru că eram pe deplin în afara realităţii. La şedinţele de terapie la care merg regulat pentru a depăşi trauma, l-am întrebat pe doctorul meu după ce i-am oferit mai multe detalii şi a răspuns că ce mi s-a întâmplat trebuie considerat un viol. La vremea aceea, anii 1970, trăiam într-un context social în care a avea relaţii sexuale cu iubitul era o adevărată încălcare a legii, ceva foarte prost văzut, mai ales într-o familie cu convingeri religioase profunde. Se presupunea că trebuia să mă comport ca o adolescentă fără dreptul la opinie, obligată să păstrez tăcerea, supusă în faţa viitorului soţ şi, mai ales, să mă căsătoresc virgină.

Ca să îndur mai bine ceea ce mi s-a întâmplat am căutat o explicaţie ştiinţifică care să mă ajute să înfrunt şi să

descurc această parte a intimităţii mele. Şi, desigur, diagnosticul m-a lăsat fără suflare:

Se poate întrezări un comportament de psihopat, de manipulator. Aici se observă cum vede Pablo Escobar relaţia de cuplu: femeia este proprietatea lui. El poate să dispună de corpul ei, atât pentru a avea relaţii sexuale, cât şi pentru a impune un avort, fără să ţină seama de părerea femeii şi fără ca măcar să o informeze cu privire la procedură. Pune în pericol viaţa femeii sale, o pune în pericol cu sânge-rece în faţa familiei ei. De-a lungul timpului, aceste caracteristici se accentuează şi se agravează.

Se poate considera că fata aceea de 14 ani a fost abuzată (din punct de vedere tehnic, trebuie să existe o diferenţă de cinci ani între făptuitor şi victimă pentru a fi considerat un abuz, iar în acest caz este vorba despre o diferenţă de 11 ani). Pe de o parte, victima cade pradă unei vrăji care o fac incapabilă să-şi exprime voinţa. Abuzatorul o izolează de realitatea exterioară, devenind singurul ei reper, manipulând astfel realitatea ei psihologică. Pe de altă parte, se adaugă frica. Teama de a-l înfrunta şi consecinţele care ar putea să derive de aici, ce ar putea să ducă la moarte (cum s-a întâmplat în alte cazuri).

Chinuită de aceste două elemente, victima se vede învăluită într-o realitate psihică ce îi înceţoşează mintea şi îi acoperă realitatea cu un văl. Comportamentul ei se ghidează mai mult după starea internă a abuzatorului decât după propriile emoţii sau judecată, într-o încercare – de multe ori fără roade – de a-l linişti, de a nu-i provoca reacţia abuzivă.

Nu este uşor să vorbesc despre toate aceste secrete care au deschis răni pe care până acum n-am avut curajul, dorinţa sau puterea de a le privi din nou şi de a le închide. De-abia azi, în acest ultim minut, reuşesc să-mi dau seama de gravitatea lucrurilor pe care mi le-a făcut Pablo pe când era iubitul meu, devenind apoi soţul meu!

Vreau să ştiţi că, în ciuda tuturor acestora, în momentul acela eu nu m-am simţit obligată, sau n-am vrut să văd aşa situaţia, ori pur şi simplu nu am găsit altă ieşire. Dar îl iert pe Pablo deoarece simt că, în sfârşit, ceva a ieşit bine: avem doi copii care s-au născut din uniunea noastră. Lor le mulţumesc, pentru că sunt forţa mea de a trăi.

Mă întreb, în intimitatea mea cea mai ascunsă, dacă dragostea mea necondiţionată pentru Pablo are legătură cu reacţia mea la toată acea violenţă la care m-a supus la vârsta de 14 ani sau, dimpotrivă, nu s-a pierdut niciodată acea esenţă a relaţiei mele cu el.

La sfârşitul acestei poveşti dureroase, pe care astăzi o împărtăşesc cu voi, simt că am putut să retrăiesc cruzimea lui Pablo şi să mă gândesc mai bine dacă ceea ce m-a legat cu adevărat de el a fost teama sau dragostea.

Table of Contents